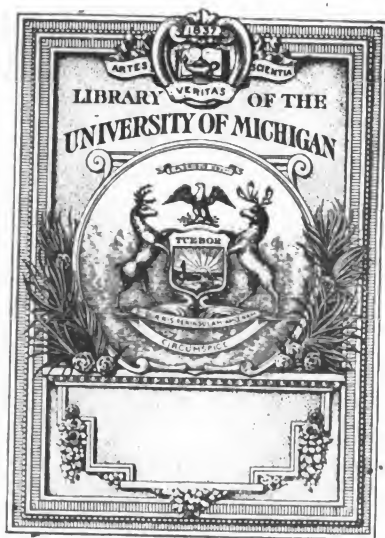

A57348 4

DT
1/11

NEDERLANDSCHE
J A E R B O E K E N, *van het*
koninkrijk der Nederlanden
inhoudende een Verhael van de

MERKWAERDIGSTE
G E S C H I E D E N I S S E N,

die voorgevallen zyn, binnen den omtrek der

V E R E E N I G D E
P R O V I N T I E N,

federd het begin van 't Jaer

M D C C X L V I I.

T W E D E D E E L S T W E D E S T U K.

1748.

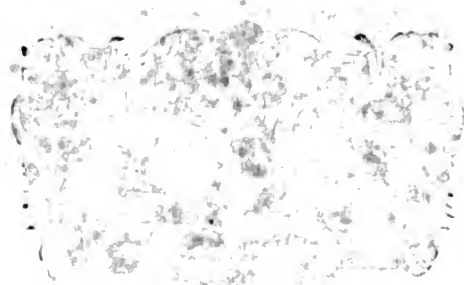
T. E A M S T E L D A M,
By F. H O U T T U T N,
Boekverkooper op het Water, recht tegen
over de Papen-Brug.

THE
LIBRARY

OF THE
BIBLIOTHEQUE

NATIONALE
DE FRANCE

PARIS

NEDERLANDSCHE JAERBOEKEN.

J U L Y.

MDCCXLVIII.

Schoon wy in ons Voorverhael , no-
pens de Vredehandelingen te Aken ,
in ons voorgaende Stukje , genood-
zaekt waren onze Leezers omtrent de
Accessie des Spaenschen Konings , in
onzekerheit te laten , kunnen wy hun thans ech-
ter melden dat het zyner Katholyke Majesteit
eindelyk ook behaegd heeft het heilzame spoor
der algemeene bevrediging in te slaen , luidende
de Acte der Accessie tot de Voor-Verdragpunten ,
door den Spaenschen Minister den 28 der voor-
leden Maend geteekend , als volgt :

Wy *Don Jaques de Mazones de Lima y Soto Major* ,
Edelman der Kamer van zyne Katholyke Maje-
steit, Marschal de Camp zyner Armeen, en zyn Mi-
nister Plenipotentiaris by de Conferentien te *Aken*, ver-
klaren , dat ofschoon de verscheide beweegoorzaken ,
welke zyne Katholyke Majesteit tot nog toe belet heb-
ben te accederen tot de Preliminaire Artikelen , den
30. April laestleden door de Ministers Plenipotentia-
rissen van zyne Allerchr. Majesteit, zyne *Britsehe* Ma-
jesteit en de Heeren Staten Generael der *Vereenigde Ne-
derlanden* geteekend , nog subsisteeren , zyne Katholyke
Majesteit echter een duidelyke blyk willende geven van
het oprecht verlangen , waermede Hy altoos bezielid is ,
om de algemeene Rust hersteld te zien , accederen wy
MDCCXLVIII. Qq uit

uit naem' van zyne Katholyke Majesteit zonder eenige voorbehouding of uitzondering tot den ganschen inhoud der Præliminaire Artikelen, gelyk ook tot de Declaratie van den 21. May en tot die, den 31. derzelve maend door de bovengemelde Ministers geteekend, betrekkelyk tot het tweede Artikel der Præliminaria, mitsdien de gemelde Declaratien aennemende in derzelver ganschen inhoud. Voorts verklaren wy dat de stilstand van Wapenen en alle soorten van Vyandlykheden, onder wat benaming, en om welke reden of oorzaak het zoude mogen wezen, te Land tusschen de Troupen van hooggedachte zyne Majesteit, en die van alle de Oorlogende Mogendheden, binnen den tyd van 3 weeken stand zal grypen, te rekenen van den dag dezer tegenwoordige Accessie, of eerder, is 't doenlyk, zoo zulks niet bereids stand gegrepen heeft; en ter Zee op den voet van het XVI Artikel der Voorverdragpinten. Voorts beloven wy in behoorlyke forme, binnen den tyd van zes weeken te zullen overleveren de Ratificatien zyner Katholyke Majesteit van de tegenwoordige Declaratie, die wy met onze hand geteekend, en waer op wy het Zegel onzer Wapenen doen drukken hebben. Gedacn te Aken den 28. Juny 1748.

Was geteekend

J. M. DE LIMA, MARQUIS
DE SOTO MAJOR.

Wy vinden oorbaer de Aëte der Accessie van de Republiek Genua ook hier by te voegen, te meer vermits wy in ons voorgaende Stukje die Accessie met den vinger aengeroerd hebbende, zulks door een Drukfeil echter is achter gebleven, wordende op bladz. 428. reg. 7 gelezen door de *Ministers van Modena*, in plaetse van door de *Ministers van Genua en Modena*. De voornoemde Aëte kooft hier op uit:

Wy

Wy Ondergefz., Minister Plenipotentiaris van de Doorluchtige Republiek *Genua* by de Conferentien te *Aken*, verklaren, dat de gemelde Doorluchtige Republiek niet dan den 18. May kennisse bekomen hebben- de van de Præliminaire Artikelen, tusschen de Ministers Plenipotentiarissen van zyne *Allerchristelykste* Majesteit, zyne *Britsche* Majesteit en de Heeren Staten der *Vereenigde Nederlanden* den 30 April laetstleden in deze Stad *Aken* geteekend, mitsdien hare besluiten niet eerder had kunnen nemen, dan dezelve gedaen heeft; doch niet te min, zoo veel het in haer is, willende medewerken tot de spoedige herstelling van den Vrede en de algemeene rust: wy uit naem van de gemelde Doorluchtige Republiek, uit krachte der Volmachten, waer mede wy voorzien zyn, zonder uitzondering of voorbehouding accederen tot den ganschen inhoud der Præliminaire Artikelen, die ons gecommuniceerd zyn, en dat wy ook accederen, tot de Declaratie van den 21. May, door de gemelde Ministers Plenipotentiarissen geteekend, ter verbetering van de feilen der datums en tot herstelling van de uitlatingen, vervat in het eerste Artikel der Præliminaria, en om meer uitgebreidheit te geven aen het tweede der gem. Artikelen, gelyk ook aen de Declaratie den 31. May door de gem. Ministers geteekend, betrekkelyk tot het 11. Artikel der Præliminaria; mitsdien de gemelde Declaratien aennemende in haren ganschen inhoud; Voorts declareren wy, dat de stilstand van Wapenen en alle soorten van Vyandelykheden, onder wat benaming, en om welke reden of oorzaken het zoude mogen wezen, te land tusschen de Troupen van de Doorluchtige Republiek en die van alle de Oorlogende Mogendheden binnen den tyd van 3 weeken stand zal grypen, te rekenen van den dag dezer tegenwoordige Accessie, of eerder, is 't doenlyk, zoo zulks niet bereids standgegrepen heeft, en ter Zee op den voet van 't XVI. Art. der Præliminaria. Wy beloven in behoorlyke forme binnen den tyd van een maend te zullen overleveren de Ratificatien van de Doorluchtige Republiek van de tegenwoordige Declaratie, die wy met onze hand geteekend en waer op wy het Zegel onzer Wa-

penen doen drukken hebben. Gedaen te *Aken* den 28. Juny 1748.

(Was geteekend)

(L S.)

E. M. MARQUIS DORIA.

De Aëte van Admissie en Acceptatie, ten verzoeke der voorschr. Republiek, door de Ministers Plenipotentiarissen hunner Hoog-Mogenden, hier op gegeven, was van dezen inhoud:

Wy ondergeschreve Ministers Plenipotentiarissen van Hunne Hoog Mogenden, de Heeren Staten der *Vereëuigde Nederlanden* by de Conferentien van *Aken*, verklaren, dat de Hr. Marquis *Doria*, Minister Plenipotentiaris van de Doorluchtige Republiek *Genua* by de Conferentien te *Aken*, heden by een Aëte, door hem uit krachte zyner Volmachten geteekend, verklaerd hebbende, dat hy, uit naem' van de Doorluchtige Republiek *Genua*, zuiver en eenvoudig en in de beste form mogelyk, accedeert tot de Præliminaire Artikelen van den Vrede, tot het separaet en geheim Artikel, tot de Aëte ter staking van de Vyandelykheden, alles door ons geteekend in deze Stad *Aken* den 30. van de maend April, gelyk ook door de Heeren Plenipotentiarissen van zyne *Britsche* Majesteit en zyne *Allerchifelykste* Majesteit, en tot de Declaratie, mede door ons en de gezegde Ministers den 21. van de maend May geteekend, ter verbetering van de feilen der datums en de uitlatingen, vervat in 't eerste Artikel der Præliminaria, en om meer uitgebreidheit te geven aen het tweede Artikel, gelyk ook aen de Declaratie van den 31. May, door ons en de gezegde Ministers geteekend, betrekelyk tot het II. Artikel der Præliminaria, en alles aennemende in zyne gansche form en teneur, zonder eenige uitzondering en op de eenvoudigste wyze mogelyk; hebben Wy uit naem' en op 't gezag van Hun-

ne Hoog-Mogenden, de gezegde Doorluchtige Republiek *Genua* geadmitteerd, geadjungeerd en geassocieerd, gelyk wy haer by de tegenwoordige Acte ganschelyk en ten vollen admitteren, adjungeren en associeren tot de gezegde Præliminaria, hier boven geïnfereerd, en tot de Declaratien, welke daer toe betrekking hebben; belovende uit kracht van 't zelve gezag, dat Hunne Hoog Mogenden jegens de gezegde Doorluchtige Republiek *Genua* ten vollen zullen nakomen en vervullen, alle de voorwaerden in de gezegde Præliminaire Actens vervat en uitgedrukt. In kennis van welk wy aen den Hr. Marquis *Doria* de tegenwoordige Acte van Acceptie, door ons geteekend, ter hand hebben gesteld, en daer op het Zegel onzer Wapenen gedrukt, van welke Acte wy beloven hem de Ratificatie van hunne Hoog Mogenden in goede form binnen den tyd van een maend te leveren. Gedaen te *Aken* den 28. Juny 1748.

(waren geteekend)

(L. S.) G. A. HASSELAER. (L. S.) J. V. BORSSSELEN.

(L. S.) O. Z. VAN HAREN.

De Declaratien van den 21. en 31. May laetstleden, waer van zoo in de bovenstaende Acte van Admissie hunner Hoog Mogenden, als in die van Accessie der Ministers van Spanje en *Genua* gewag gemaekt word, verdienen beide door ons ook te boek gesteld te worden. De eerste was van den volgenden inhoud:

Wy ondergeschrevene Ministers Plenipotentiarissen van hunne *Allerchristelyke* en *Groot Brittannische* Majesteiten en van de Heeren *Staten Generael der Vereenigde Nederlanden*, verklaren, dat wy gezien hebbende, dat Art. I. der Vredens Præliminaria, door ons geteekend den 30. April laetstleden, in de volgende bewoordingen is vervat:

De Tractaten van Westphalen; van Breda in 1667;

Qq 3

van

van Madrid, tusschen de Kroonen van Spanje en Engeland, in 1670; van Ryswyk; van Utrecht en van Baden, in 1713, en van de Quadruple-Alliantie, geteekend te Londen den 2 Augustus 1718, zullen tot een basis voor de tegenwoordige Præliminaria verstrekken, en worden vernieuwd in allen hunnen inhoud, uitgezonderd alleenlyk de Artikelen, waeromtrent reeds eenige verandering gemaakt is, of by de tegenwoordige Præliminaria gemaakt zal worden.

Zyn wy overeengekomen, dat aldus in de vier instrumenten der Præliminaire Artikelen geschreven is door den misflag en het toedoen van den afschryver, en dat zulks op de volgende wyze moet verbeterd worden: *De Tractaten van Westphalen; de twee Tractaten van Madrid, tusschen de Hoven van Spanje en Engeland, het eerste van den 23 Mey 1667, en het tweede van den 18 July 1670; van Nimwegen, van Ryswyk, van Utrecht, van Baden in 1714; van de Triple Alliantie, gesloten in 's Gravenhage, den 4 January 1717; van de Quadruple-Alliantie, geteekend te Londen, den 2 Augustus 1718, en het Tractaat van Weenen, den 18 November 1738, zullen enz.*

Wy verklaren daerenboven, dat Art. II. vervat zynde in deze bewoordingen; *Men zal van weerskanten wedergeven alle de Conquesten, die sedert het begin van den tere woordigen Oorlog zoo in Europa als in de Oost en West Indiën gemaakt zyn*, wy zyn overeengekomen, dat om meer naeukeurigheid, het zelve in de volgende bewoordingen worde opgesteld; *Men zal van weerskanten wedergeven alle de Conquesten, die gemaakt zyn, of zouden mogen gemaakt wezen sedert het begin van den tegenwoordigen oorlog tot op den algemeenen vrede, zoo in Europa, als in de Oost- en West-Indiën, uitgezonderd de gene, waarvan in de Præliminaire Artikelen, door ons geteekend den 30 April van dezen 'jare, anders geaispoe-
meerd is.*

Ten oirkeonde dezès hebben wy de tegenwoordige Declaratie geteekend, die dienen en valideren moet als of de twee gem. Artikelen van woord tot woord aldus in de Præliminaria ingelascht en verbeterd waren, wervaneen afzonderlyke en in formâ opgestelde Ratificatie zal gegeven wor-

worden binnen den tyd van drie weeken, vastgesteld by de algemeene Ratificatie der Præliminaire Artikelen, en hebben wy deze tegenwoordige Declaratie met onze eigene Zegels bezegeld. *Gedaen te Aken, den 21 May 1748.*

(L. S.) *St. Severind' Arragon.* (L. S.) *Sandwich*
(L. S.) *W. Bentink* (L. S.) *F. H. van Waffenaer.*
(L. S.) *G. A. Hasselaer* (L. S.) *O. Z. van Haren.*

De tweede luidde aldus:

Wy ondergeschrevene Ministers Plenipotentiarissen van hunne Hoog Mogenden de Heeren Staten Generael der *Vereenigde Nederlanden* by de Conferentien te *Aken*, verklaren, dat by de Interpretatie, zoo door ons, als de Ministers van zyne *Allerchr. Majesteit* en zyne *Britsbe* Majesteit den 21. dezer Maend op het tweede der Præliminaire Artikelen van den 30. April gedaen, uitdrukelyk word te kennen gegeven „ dat men van weerskan- „ ten te rug zal geven alle de Conquesten, die zoo in *Eu- „ ropa* als de *Oost- en West-Indiën* sedert het begin van „ den tegenwoordigen Oorlog tot den tyd van den alge- „ meenen Vrede gemaakt zyn of nog zullen kunnen ge- „ maekt worden, gereserveerd 't gunt, waer van door de „ gemelde Præliminaire Artikelen door ons den 30. April „ van het tegenwoordige jaer geteekend, anders is gedis- „ poneerd. Wy verstaen, dat alle de gezegde Conque- „ sten terug gegeven zullen worden, in den staet, waerin zy zich op den gemelden dag, den 30. April, bevonden, gelyk in het tweede Artikel van 't Origineel der Prælimi- „ naria gezegd is. In kennisse van 't welke wy deze te- „ genwoordige Declaratie geteekend hebben, waervan wy de Ratificatie van wegens hunne Hoog Mogenden in goe- „ de form binnen den tyd van 3 weeken, te rekenen van heden af aen, beloven te leveren; en op welke wy het Zegel onzer Wapenen hebben doen drukken. *Gedaen te Aken den 31 May 1748*

(geteekend)

W. Bentink. *F. H. V. Waffenaer.*
G. Hasselaer. *O. Z. van Haren.*

Qq 4

Ver-

Vervolgens is op den 8. dezer Maend July, ook de volgende Declaratie geteekend door den Franschen Minister en die der beide Zee-Mogendheden.

Wy ondergeteekende Ministers Plenipotentiarissen van zyne *Aller Chr. Maj.*, zyne *Groot-Brittannische Maj.*, en de *Staten Generael der Vereenigde Nederlanden*, by de Conferentien van *Aken*, verklaren, dat sederd den 30 April laetstleden, dag, op welken de Præliminaire Artikelen door ons in deze Stad *Aken* geteekend zyn, geene bevelen naer de *Oost- en West-Indiën* zyn gezonden, tot het demolieren noch destrueren van eenige der Conquesten, van weerskanten in de gezegde *Oost- en West-Indiën* gemaakt, noch om iets te doen, strydig met den zin en inhoud van het tweede Artikel der Præliminaria, en van de Declaratien van den 21 en 31 May laetstleden, ingevolge van 't welk wy overeengekomen zyn, dat alle de Conquesten, die voor den gemelden dag van den 30 April gemaakt zyn, of sederd gemaakt zouden hebben kunnen worden, terug zullen worden gegeven, te weten, die in de *West-Indien* in den staet, waer in zy 6 weeken na den 30 April waren, en die, welke in de *Oost-Indiën* gemaakt zyn, of gemaakt zouden hebben kunnen worden, in den staet, waer in zy den 30 October, den dag der expiratie van de 6 maanden, te rekenen van den dag der teekening van de gezegde Præliminaria, zullen zyn.

Voorts, dewyl men zich by 't zestiende Artikel der Præliminaria gedraegt naer 't derde Artikel der Conventie tot den Stilstand van Wapenen, tusschen zyne *Allerchr.* en zyne *Groot-Brittannische* Majesteiten den 19 Augustus 1712 gearresteerd, en desniettegenstaende de Vyandelykheden mogelyk niet gestaekt zyn by de expiratie der 6 weeken, te rekenen van den dag der teekening van de Præliminaria, zoo in de Middellandsche als Noord-Zee tot aen Kaep *St. Vincent*, en van die Kaep tot de Linie; zyn Wy overeengekomen, dat men van weerskanten binnen den tyd van 2 maanden Commissarissen met genoegsame Volmachten benoeme, ten einde te *St. Malo*, of in zoodanige andere

dere Plaets, als zyne *Aller-Chr. Maj.*, zyne *Groot-Britannische Maj.*, en de *Heeren Staten der Vereenigde Nederlanden* overeen zullen komen, te vergaderen, om te ordonneren over de wederzyds teruggave of Indemnifatie der Pryzen, die zoo in de Middelandfche als Noord-Zee tot aen Kaep *St. Vincent* en van die tot aen de Linie fterd den termyn van 6 weeken, te rekenen van den dag der teekening van de Præliminaria, gemaekt zouden konnen zyn. In kenniffe van 't welk Wy ondergefchreve Minifters Plenipotentiarijffen van zyne *Aller-Chr. Maj.*, zyne *Groot-Brittannifche Maj.*, en de *Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden* by de Conferentien van *Aken*, deze tegenwoordige Declaratie geteekend, 'er het Zegel onzer Wapenen op hebben doen drukken, en van welke wy beloven de Ratificatie in goede forme binnen den tyd van een maend te zullen leveren.

Gedaen te *Aken* den 8 July 1748.

(was geteekend)

St. Sergerin d' Arragon.

G. A. Haffelaer.

O. Z. van Haren.

Sandwich.

van Borffele.

Dus zien wy den grondflag van den algemeenen en door het algemeen zoo lang gewenfchten Vrede gelegd, waer op wy niet zonder reden meenen hoop te mogen bouwen dat dit voortreffelyk Geflacht, voor het verloop van weinige maenden, zyn volle beflag zal erlangen, waer toe wy ernftiglyk bidden dat het den Vredelievenden Bouwheer' van Hemel en Aerde behage eene behulpzame hand te leenen.

G E L D E R L A N D.

A R N H E M.

ARN-
HEM.

Op den laetsten Kwartiersdag, in den voorle- den Maend alhier gehouden, werd beslo- ten dat, alle Inwoonders dezes Kwartiers voor- taen billyk even zware lasten zouden dragen, en in't byzonder WAGENINGEN, waer de Bur- gers voorheen, even als de Buitenlieden, met de Pachteren voor 5, 6 of 7 Guldens voor een geheel jaer plagten te accorderen, en buiten die, geene lasten droegen. Dit besluit dan poogde men in het begin dezer Maend ter uitvoer te brengen; doch vond zoo veel tegenstands dat men genoodzaekt werd de zaek op den ouden voet te laten blyven. Die van *Harderwyk* hardebolden nog erger, en ver- klaerden buiten den 50. Penning, dien zy betuigden hun zwaer genoeg te vallen, geen verdere lasten te willen dragen, toonende ver- der zoo dreigend een gelaet dat de Heeren, die de Verpachting doen zouden, oorbaer vonden zich by behulpzaamheit des nachts te verdonke- ren.

De zaken in deze gesteltenis zich bevinden- de, en 't onwillig misnoegen zoo wel als de misnoegde onwilligheid ondertusschen niet nala- tende hier en daer kwaed zaed te stroojen, be- gon zulks dermaten op te komen dat, tot ver- hoeding van verdere wasdom of worteling, de hooge Regeering noodig oordeelde deze Publi- catie te laten doen:

DE

DE STATEN des Quartiers van Veluwen, allen den genen, die deze voorkomen zal, Saluit; Doen te weten, Alzoo Wy uit het Rapport door d'ordinaris Gedeputeerden dezes Quartiers, in onze Vergadering op huiden gedaen, hebben vernomen, dat ter occasie van 't doen der Verpachtingen van de Generale Middelen van Consumptie, mitsgaders het Hoofd en Haerdfteede geld agtervolgens onze Resolutien van den 19 April en 26. Junius beide laestleden gedaen, op verscheide Plaetzen door d'Ingezetenen bewegingen waren ontsaen, waer door Zy Gedeputeerden eindelyk waren genoodzaekt geworden gemelde Verpachtingen by provisie te staken; Dat zy Gedeputeerden deze zake en manier van handelen considererende van de uiterste importantie, waer van het welwezen van dezes Quartiers Finantien, die niet zonder grooten ondiens van den Lande in deze bekommerlyke ryden konnen stillstaen, ten hoogsten was dependerende, noodig en dienstig geoordeeld hadden, aenstonds daer van mede aen zyne Doorluchtigste Hoogheit den Heere *Prinsse van Oranje en Nassau* enz. enz. *Eerstadbouder, Kapitein en Admirael Generael* van dezen *Eurftendomme* en *Graefschap* door eenige Gecommitteerden uit derzelver middelen kennisse te geven, en zyn Hoogheits Hoog-wys Advies en goedvinden in te nemen, met verzoek dat Wy daer omtrent zoodanig zouden willen disponeeren, als Wy ten dienste van den Lande in 't generael, en dezen Quartiere in 't particulier zouden oordeelen en vermeen en behooren; ZOO IS 'T, dat Wy het gunt voorschreve is in aendachtige overweginge genomen hebbende, zonder aen den eenen kant in 't geheel af te gaen van de gronden van dezes Quartiers Finantien, tot nog toe met zoo veel gematigdheit en succes, niet buiten merkelyke avantage van de Inwoonderen, geheven, en aen de andere zyde om alle ongenoegen van verscheidene In en Opgezeten en in deze tyds omstandigheit weg te nemen, zoo wel als om aen de tegenstrydige Interessen tusschen de respectieve In en Opgezeten en te gemoet te komen, en dit zo na doenlyk te concilieren; hebben goedgevonden, na praëallabele inneming van het Hoog-wys Advies en met voorkennisse en goedvinden van Hooggedachte zyne Hoogheit Onzen Heer *Eerstadbouder*, gelyk Wy goedvinden

ARN-
HEM.

ARN-
HEM.

vinden by deze; Dat wel voor dit loopende Jaer dezelve middelen, zoo als die by de vooraengetogene Resolutie van den 19. April laetstleden zyn gearresteerd, zullen worden gevorderd, gelyk ook het Monopolie op den Brandewyn en alle gebrande wateren, 't geen zelfs tot een speciaal onderpand voor d' onlangs genegotieerde Penningen is gesteld, op den ouden voet, zoo als 't zelve reeds is en verders in dezen loopenden Jare weder, als van te voren, moet worden verpacht, zal verblyven; edog dat ten aanzien van 't Hoofd en Haerdestede geld, die twee middelen voor dit jaer niet hooger zullen worden betaeld, als in den afgeloopenen jare 1747. is geschied, te weten voor ieder Hoofd zeventien stuivers, en die twee duizend guldens of daer boven bezitten twee en dertig stuivers; en voor ieder Haerdestede eene gulden tien stuivers; wordende in zoo verre de vooraengetogene Resolutie van den 19. April jongstleden by deze gealtereerd.

Dat ten anderen al mede voor het loopende jaer, 's Quartiers Resolutie van den 5 May 1708., waer by het aen de Pachteren gepermitteerd is, om over de middelen van Consumptie met de In en Opgezetenen te mogen accorderen, zal stand grypen, en zulks met betrekking zoo wel tot de respectieve Steden, als 't platte Land; zoodanig echter, dat om in dezen zoo veel mogelyk d'egaliteit t'observeren, alle In en Opgezetenen, welke met de Pachteren geen accoorden mochten willen of konnen maken maer den vollen Impost by aengevinge komen te betalen, insgelyks voor dit loopende jaer zullen konnen volstaen den enkelden Impost, zonder de gearresteerde halve verhooging, te voldoen.

Hebbende wy dien onverminderd vastgesteld, om in middels ten aller spoedigsten door Gecommitteerden, uit Onzer midden met en nevens d'Ordinaris Gedeputeerden, te laten examineren en t'overleggen (de Pachten en Middelen van Consumptien afgeschafft wordende) welke æquipollente Middelen in plaetse van dien tot minder last van de In en Opgezetenen, en tot meerder of ten minsten egael voordeel van den Quartiere uitgevonden zouden konnen worden; met verklaringe en vaste verzekeringe, dat wy niet alleen alle oplettenheid hier op zullen geven, maer dat 't ook aen Ons
ten

ten uitersten aengenaem zal zyn , indien wy iets van ARN-
 die natuur zullen kunnen uitvinden, 't welk met de con- H&M.
 stitutie van Ons Quartier en d'In en Opgezetenen van
 dien, maer eenigszins zullen vinden over een te koomen,
 in welken gevalle Wy geen moment zullen laten voorby-
 gaen , om 't zelve , na dat wy daer over alvorens het
 Hoog-Wys Advies en goedvinden van meer hooggedachte
 zyne Doorluchtigste Hoogheit zullen hebben verzocht en
 bekomen, vast te stellen en te arresteren, om 't zelve na
 expiratie van 't tegenswoordige Pachtjaer werksellig te
 maken; zynde wy in dat rechmatig vertrouwen en in die
 vaste verwachting, dat alle de Ingezetenen met bedaerd-
 heit zullen afwagten , wat dispositien daer omtrent met
 goedvinden van zyne Doorluchtigste Hoogheit by Ons ge-
 maekt zullen wezen , zonder ondertusschen door onge-
 permitteerde opschuddingen of bewegingen , veel min
 feitelijke ondernemingen d'invordering van de Generale
 en andere Middelen te stremmen, en 't Quartier alzo te
 frustreren van zoo een notabel Fonds, waer uit de lasten
 van 't gemeene Land worden gevonden , en voor al de
 Militie betaeld, welkers betaling manquerende niet anders
 als ruineuse gevolgen kan naer zich slepen, en d'uiteerste
 confusie zoude moeten veroorzaken.

Vermanende over zulks allen In en Opgezetenen dezès
 Quartiers op 't instantelykste en voor zoo veel noodig se-
 rieuuselyk gelaft , zich naer het goedvinden van meer
 Hooggemelde zyne Hoogheit en deze onze Resolutie
 punctuelyk te gedragen, by pœnedat die gene, welke
 zich niet mochten ontzien hier tegens aen te gaen, als on-
 waerdige en ongehoorzame Ingezetenen zullen worden
 gehandeld en daer tegens zoodanig geprocedeerd, als men
 in goede Justitie zal oordeelen en bevinden te behoo-
 ren. enz.

De gemoederen hier door tot bedaren ge-
 bracht, werd op den Landdag, vervolgens hier
 gehouden, en den 20 dezer gescheiden, be-
 sloten de Pachten niet alleen te bevestigen,
 maer die zelfs te Harderwyk en elders te ver-
 nieuwen; zynde, ten einde der zake klem by
 te

te zetten , reeds eenige Regimenten in dezen Kwartiere aengekomen.

H O L L A N D.

K L U N D E R T.

KLUN-
DERT.

Den 27 der voorleden Maend zyn de Bruggen en Trasbakken , waer van wy in ons voorgaende Stukje , bladz. 433. gesproken hebben , aenbesteed.

Den 10 dezer had men hier een vreeslyk onweder van Donder en Bliksem , vergezeld van een' zwaren slagregen , waer door het Koorn voor het grootste gedeelte tegens den grond gebeukt was.

D E L F.

DELF.

Den 23 der vorige Maend was alhier , in den Ouderdom van ruim 73 jaren , overleden de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Francois Nikolaes van den Born* , in zyn leven Raed en Oud-Burgemeester dezer Stad.

's G R A V E N H A G E.

'sGRA-
VENHA-
GE.

Hoe euvel het verfoeilijke wangedrag , door de hollende Muit-en Plonderzucht in den voorleden Maend in deze Stad gehouden , by het Hof van Holland is opgenomen , blykt uit de Sententie , door het zelve uitgesproken tegens eenen DIRK FRERKING , en van dezen inhoud :

Alzoo *Dirk Frerking* , oud vier en twintig Jaren , geboren en woonende alhier in den Hage , tegenwoordig gevangen op de Voorpoorte van het Hof van Holland , den

denzelven Hove buiten pyn en banden van yzer bekend heeft, dat hy Gevangen op Dingsdag avond, zynde geweest den 18 Juny laetstleden, op het booren slaen van den troin, is gegaen naer de Veerkaei, en aldaer gekomen zynde tot voor het huis met den hartsteenen gevel, gezien heeft, dat 'er toen nog geen Menschen op de Veerkaei waren, maer dat alleen eenig gemeen Volk stond op de Brug over de Bierstraet, en dat de Burgery stond aen de zyde van den Bakker en van den Verwer op de Veerkaei geschaerd in een linie; dat hy Gevangen de Veerkaei opgaende naer het Huis van den Pachter *van Spyk*, door het gemeene Volk, dat op de voornoemde Brug stond, is gevolgd, wanneer de Burgery is toegeschooten om dat Volk staende te houden en te keeren, hebbende de Burgery als toen op dat Volk, waer van hy Gevangen de voorste was, geschooten; dat hy Gevangen, die niet voorwaerts noch achterwaerts kon, zich heeft begeven naer de Waterkant onder een' Boom, en van daer de Waterkant langs, by het te rug dryven van de Burgery, is geavanceerd tot voor het Huis van den *Haegsmit*, alwaer hy Gevangen omtrent een quartier uurs is blyven staen, voorgevende, dat hy door het schieten van de Burgery op het Volk, niet verder konde koomen; dat hy Gevangen daer staende, door zyn Broeder, die aen de overzyde van de Veerkaei lag uit een Venster van het Huis van zyn' Baes, is geroepen om daer mede in Huis te komen, dat hy zich in het voorsz. Huis by zyn' Broeder heeft begeven, en aldaer boven uit het Venster is gaen leggen; dat hy Gevangen daer na, naer beneden gegaen zynde, gezien heeft, dat de Burgery toen wederom opmarcheerde naer het Huis van *van Spyk*, doch door het Volk weder werd weggedreven.

Dat hy Gevangen op dien dag, wanneer het Huis van den Collecteur van den Pachter *Franken* is geplunderd, des 's morgens omtrent half tien uuren is gegaen uit het Huis van zyn Moeder, en gekomen zynde in de Boekhorstraet, veel Volk heeft zien loopen naer de Beestenmarkt, dat hy zich mede derwaert heeft begeven, en,

MDCCXLVIII.

Rr

daer

's GRA-
VENHA-
GE.

daer komende, gezien dat het Volk bezig was met het voorfz. Huis te plunderen; dat hy Gevangen toen is gaen staen over het gemelde Huis, eerst op de Straet, en naderhand op een Bank, en dat hy Gevangen daer staende gezien heeft, dat eenige Jongens de Goederen plunderden en ruinerden, en dat op dien tyd geen andere Manspersonen in het voorfz. Huis waren, als een.

Dat hy Gevangen in zeker Huis daer omtrent staende gegaen zynde, zeker Persoon aldaer tegens hem gezegd heeft, ziet doch dat je de Meyd haer Goed krygt; dat hy Gevangen daer op is geweest in het geplunderde Huis, en bevonden heeft, dat drie Personen een groote Kist sleeten in de Gang van het geplunderde Huis naer voren toe; dat hy Gevangen de handen aen die Kist mede heeft geslagen, en dezelve heeft helpen slepen uit het geplunderde Huis tot aen het voornoemde Huis waer in hy geweest was; dat hy Gevangen, wanneer hy is gekomen uit het voorschreve geplunderde Huis, Bloed heeft gehad aen zyn Hand, en zyn neusdoek om zyn Hand heeft geslagen, en dat hy dat Bloed aen zyn Hand zoude hebben gekregen door het uitlepen van een Koffer, dat hy Gevangen toen daer van daen is gegaen, en omtrent een quartier uurs noch is blyven staen dicht by het gemelde Huis, en omtrent half twaelf uuren van daer naer zyn Huis is gegaen.

Dat hy Gevangen verder op dien Woensdag 's avonds om negen uuren, in het gaen naer Huis toe, op het zien loopen van het Volk, zich heeft begeven naer het Huis van den Pachter *van Veen*, alwaer eenige Jongens bezig waren met de Glazen in te gooien, dat toen een Jongen hem Gevangen bracht een stuk van een Pael van een Steiger, zeggende, waarom gooit gy niet? Dat hy Gevangen daer op antwoordde, het is myn beurt nog niet, en het gemelde Hout gegooid heeft tegens den Gevel van het zelve Huis aen, dat toen zeker Persoon een Plank heeft gebroken van het gemelde Steiger, en daer mede eenige Ramen heeft aen stukken geslagen, en daer op aen den Gevangen heeft gezegd, nu is het uw beurt. Dat hy Gevangen daer op wat te rug is gegaen, en dat toen tegen hem gezegd werd, hy durfd
niet

niet om dat 'ereen Kraeier in zyn Huis woont. Dat hy, ^{s GRA}
 Gevangen op dat zeggen weder is genadêrd voor het ^{VENHA-}
 voorschreve Huis, zyn Jas heeft afgedaen, en op Straet ^{GE.}
 heeft neergelegd, de voorschreve Plank genomen, en
 daer mede drie of vier slagen op de Deur gegeven heeft,
 dat de Deur daer na door een ander die de Plank op-
 nam, aen stukken is gellagen, en dat daer op zes Per-
 sonen, waer van hy Gevangen een was, in Huis zyn ge-
 sprongen, dat zy in het Voorhuis zynde gekomen, een
 van hun hebben opgelicht, die de Klok, die daer hong,
 afnam, en dezelve in het Water gooide; dat hy Gevan-
 gen toen is gegaen op de Kelderkamer, en daer eenige
 Stoelen met Kussens heeft uit het Venster gegooïd, ter-
 wyl de andere mede bezig waren het Goed boven en
 onder uit het Venster te gooien; dat hy Gevangen daer
 na is gegaen naer boven, en aldaer ook eenige Stoelen
 uit het Venster heeft gegooïd; dat hy is gekomen op de
 Achterkamer, alwaer men bezig was met een Kas open te
 breken, dat daer op ook stonden twee Kleerkassen, uit
 een van dewelke hy Gevangen een Japon heeft genomen,
 dien hy op den Vloer van de Kamer nedergegooïd
 heeft, dat hy ook van een Tafel heeft opgenomen
 een klein Spiegeltje, waer uit het Glas viel, en waer
 van hy de Lyft op straet heeft weggegooïd; dat hy
 gevangen van die Achterkamer is gegaen op den Zol-
 der, alwaer eenig Porcelein stond, het geen de andere
 wilden deelen, doch dat hy heeft gezegd, *als je komt*
om te plunderen moet je niet stelen; dat hy Gevangen daer
 opgenomen heeft een half douzyn Borden, en dezelve
 op Straet heeft geworpen; dat hy toen naer beneden is
 gegaen in de Kelder, en van daer heeft genoomen eerst
 een, en naderhand twee Flessen Wyn, welke laatste hy
 mede heeft helpen uitdrinken.

Alle het welke zynde zaken van zeer kwade en dan-
 gereuse gevolgen, strekkende tot storinge van de publie-
 ke rust, importerende openbaer geweld, en waer door
 de Hoogheit en de Authoriteit van de Wettige Regeringe
 dezer Landen op het hoogste is geladeerd, die in een
 Land van Justitie niet kunnen worden geleden, maar

Rr 2

ande

's GRA-
VENHA-
GE.

anderen ten exempel op het rigoureus te behooren gestraft te worden

ZOO IS 'T, dat het voorschreve Hof met rype deliberatie van Rade doorgezien en overwogen hebbende al het geen ter materie is dienende, doende recht in den naem' en van wegen de Hooge Overigheid en Graeflykheit van Holland, Zeeland en Vriesland, den voornoemden Gevangen gecondemneerd heeft, en condemneerd hem mits deze, om gebracht te worden ter plaetse, waer men gewoon is criminele Justitie te doen, en aldaer met de koorde gestraft te worden dat 'er de dood na volgt, en condemneerd hem Gevangen in de Kosten en Misen van Justitie, tot taxatie en moderatie van den voorschreven Hove.

Gedaen in den Hage by de Heeren en Mrs. *J. de Mauregnault*, Præsident, *P. Moris*, *P. Graefland*, *J. Iman Can*, Heer van Duffen, Muilkerken en Gienhoven, *A. van der Mieden*, *C. Vitriarius*, *J. D. van Slingeland*, *D. Beukelaer*, *P. Meerman*, *W. Slicher*, *J. A. van Waffenaer*, Heer van Hazerswoude, en *Samuel Gilles*, Raedsluiden van Holland, en gepronuntieerd den 1 July 1748.

Onder stond.

In kennisse van My,
Geteckend,

R. v. Bleiswyk 1748.

Na dat, volgens het Plakaet der Staten van Holland en West-Vriesland, den 26 der voorleden Maend gepubliceerd, en in ons vorige stukje bladz. 467. te vinden, de Pachten in deze Provintie afgeschafft waren, hebben hunne Ed. Gr. Mogenden, ten einde het gemis van zoo aenzienlyk een tak van Finantie, voor dezen Lande, door eenen nieuwen steun te boeten, tot dien tyd toe dat een ander goed en
nut-

nuttig middel zal uitgevonden wezen, den 6 de 's GRA-
zer het volgende Rapport in overweging genomen VENHA-
en befloten het zelve alomme naer de Steden af te GE-
zenden:

De Raedpensionaris heeft ter Vergadering gerapor-
teerd, dat de Heeren van de Ridderſchap en verdere
hunner Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de za-
ken van Finantie, in gevolge en ter voldoeninge van der
zelver Reſolutie commiſſoriael van den 25 Juny laetſtle-
den met en benevens de Heeren Gecommitteerde Ra-
den in de beide Kwartieren, hebben geëxamineerd en
overwogen, hoedanige andere Middelen, in plaats der
afgeſchafte Pachten, zouden kunnen uitgevonden, inge-
voerd en geïntroduceerd worden, en daer toe onder an-
deren in conſideratie genomen het formeren van een
Hoofdgeld.

Dat zyne Hoogheit de Heer Prinſe van Oranje en
Naffau, volgens deſzelfs gewoonen en loffelyken ieveren
attentie voor 's Lands dienſt, en in het byzonder voor 's
Lands Finantie, die door het afſchaffen der Pachten in
hoogen nood is gebracht, het Beſoigne met deſzelfs hoo-
ge preſentie vereerd, en daer by geaſſiteerd, mitsgaders
de Leden van dien van deſzelfs hoogwyze conſiderationen
en advies gediend hebbende, aen de Heeren hunner Edele
Groot Mogendens Gecommitteerden voorgedragen, en
aen derzelver overwegingen gegeven hadde, dat, nade-
mael het important gemis, het geen 's Lands Finantie
door het afſchaffen der Pachten komt te lyden, niet lange
kan worden ontbeerd, zonder te vallen in de uiterſte con-
fuſie en verwarringe, en met geen mogelykheit de andere
Middelen, die zouden mogen uitgevonden worden, om
tot remplacement van de afgeſchafte Pachten te dienen,
zoo ſpoedig kunnen worden geïntroduceerd en in train
gebracht, als noodig zoude zyn om die gevreesde con-
fuſie en verwarringe te voorkomen, by proviſie, en tot
dat andere Middelen zullen uitgevonden, geïntroduceerd
en in train gebracht wezen, waer aen by continuatie on-
ophoudelyk behoord gearbeid te worden, Burgerme-
ſters van de reſpective Steden, mitsgaders Schouten en
Gerechten van de reſpective Diſtricten en Dorpen, behoo-

's GRA-
VENHA-
GE.

ren te worden aengeslagen met het import van het geen hunne respectie Steden, Distrieten en Dorpen in de verpachte gemeene Middelen over het laetst voorgaende jaer 1747, aen het Gemeene Land hebben gecontribueerd, daer onder begrepen de tiende verhooging en de rantsoenen, die het Gemeene Land van de verpachte gemeene Middelen heeft genoten, en nog een zekere somme voor onkosten, die ter dezer zake zullen vallen, te samen genomen op tien millioenen guldens in het jaer, die in zekere quotes over de respectie Steden, Distrieten en Dorpen behooren te worden verdeeld, naer proportie van het geen ieder Stad, Distriet of Dorp in de verpachte gemeene Middelen heeft gecontribueerd, volgens een verdeeling daer van te maken op den voet van de generale quotes of aengeslagen, zoo veel als die bedragen in de voorschreve tien millioenen guldens, over de Hoofd-Comptoiren, en derzelver onderhoorige Distrieten, volgens de Lyst aen het einde dezes geinsereerd.

Dat Burgermeesters van de respectie Steden, en Schouten en Gerechten van de respectie Distrieten en Dorpen, behooren te worden belast met de *verantwoording* van eens ieders aanslag of quote aen het Gemeene Land, in zulker voegen, dat maendelyks, ingaende met den eersten July dezes jaers, door hen een gerecht twaelfde deel van dien aen het Gemeene Lands Comptoir, waer onder zy respectivelyk ressorteeren, overgebracht en gefurneerd worde: en dat zy daerentegens behooren te worden geauthoriseerd, om eens ieders aanslag of quote, of wel het maendelyks twaelfde deel van dien, insgelyks aenvang nemende met den eersten July dezes jaers, te vinden by omslag, quotisatie, of taxatie, over eens ieders Ingezeten en Inwoonders, of huishoudende Familien, en andere Personen, die zonder dienstbaer te zyn by andere inwoonen, zoodanig als elk van hun, naer derzelver constitutie en gelegenheit, zal oordeelen het gevoegelykste te kunnen geschieden: en dat, om het maendelyks furnissement van het gerechte twaelfde deel van eens ieders aanslag of quote, het geen præciselyk voor het uiteinde van ieder maend zal moeten gedaen worden, te faciliteren, als zynde een zaak waer aen 's Lands Finantie veel gelegen legd, aen Burgermeesteren

van

van de respectie Steden, en de Schouten en Gerechten van de respectie Districten en Dorpen, die het gerechte ^{s GRA-} twaelfde deel van hunnen aenslag of quote richtig voor ^{VENHA-} het uiteinde van ieder maend komen te voldoen, be- ^{GE.} hoord te worden gepermitteerd, om daer aen te mogen korten een *Premie van vier ten honderd* van het montant het gunt by hen geavanceerd zal worden, mits van het zelve montant opgave doende, op den *ced by hen* aen den Lande gedaen, of in hunne respectie functien afgelegd.

Dat, nademael het doen van den voorschreven omslag, quotifatie, of taxatie, tyd noodig heeft, en onzeker is, of dezelve in alle Steden, Districten en Dorpen, zoo tydig zal kunnen worden geperfectioneerd, dat een iegelyk zyne maendelyksche tax zal kunnen weten voor het uitloopen van de eerste maend, die voldoeninge, gedurende dat interim, zoo veel mogelijk te faciliteren, en daer door de respectie Steden, Districten en Dorpen, te beter in staet te stellen om haren aenslag of quote maendelyks aen het Gemeene Land te kunnen opbrengen, alle en een iegelyk ernstig behoord te worden vermaend en bevolen, om van nu af aen, en in afwachting van den tax, waer op zy zullen worden gesteld, by voorraad in handen van *Burgemeesteren* van de respectie Steden, en van de Schouten en Gerechten van de respectie Districten en Dorpen, of van die gene die by hen respectivelyk daer toe zullen wezen aengesteld, te brengen en te surneren zoodanige somme, *als ieder by overslag door hem zelfs te maken zal bevinden maendelyks* in de verpachte gemeene Mid- delen te hebben gecontribueerd, of dat zoude hebben moeten contribueren, indien de Pachten niet waren afgeschafft geworden: en dat van die somme aen een' iegelyk behoord te worden gegeven eene provisioneele Quitantie, om daer mede in het geheel of ten deele te kunnen betalen den tax waer op zy zullen gesteld worden, en dat in gevalle zy meerder mochten hebben betael'd als de voorschreven tax maendelyks zoude mogen komen te belopen, het overschot aen hun behoord te verstrekken in

's GRA-
VENHA-
GE.

minderinge van de volgende maend: en dat daer benevens verzekering behoord te worden gegeven, dat van deze bereidwilligheid geen het minste gebruik zal mogen worden gemaakt in het formeren van den tax, waer op een iegelyk naer zyn qualiteit of faculteit zal moeten gesteld worden.

Dat voor zoo verre de aenslag of quote van eenige Steden en onderhoorige Districten of Dorpen, ook van eenige Dorpen onder een en het zelve District behorende, in eene massa begrepen is, uit hoofde dat zy in een en dezelve Verpachtinge begrepen zyn geweest, Burgermeesters, mitsgaders Schouten en Gerechten van zoodanige Steden en onderhoorige Dorpen, gelyk ook de Schouten en Gerechten van de Dorpen onder een en het zelve District behorende, zoo dra zy derzelver aenslag of quote in eene massa bekomen zullen hebben, met den anderen in der minne behooren te maken een schikking over de smaldeeling, die tusschen hen onderling ten aanzien van den zelve aenslag plaetse zal hebben, of dat in cas van discrepantie, die smaldeeling behoord te worden gereguleerd door de Heeren Gecommitteerde Raden, ieder in hun Kwartier, en dat als dan dien Conform de aenslag van ieder Stad en Dorp afzonderlyk behoord te worden gedaen: doch dat middelerwyle, en zoo lang die smaldeeling niet gereguleerd zal zyn, niet te min Burgermeesters, mitsgaders Schouten en Gerechten van zoodanige Steden en Dorpen, behooren gehouden te wezen, om ten minsten zoo veel op rekening van derzelver aenslag of quote in eene massa voor derzelver maendelyk aendeel te furneren, als zy zullen vermeinen door hen geruystelyk gedaen te konnen worden.

Dat Burgermeesters van de respective Steden, mitsgaders Schouten en Gerechten van de respective Districten en Dorpen, die in gebreke mochten blyven het gerechte twaelfde deel van hunnen aenslag of quote richtig en van maend tot maend op te brengen en te furneren, daer over paratelyk behooren te worden geëxecuteerd, en dat aan hun het zelve recht van parate executie behoort gegeven te worden, om te mogen gebruiken tegens de gene, die in gebreke mochten blyven richtig op te brengen den maende-

de-

delykschen tax, waer op zy zullen wezen gesteld. 's GRA-

Dat hier van, zoo verre het noodig is, by Publikatie alomme kennisse behoord te worden gegeven, en Extract dezès gezonden aen Burgermeesteren van de respectie Steden, en aen de Societeit van 's Gravenhage, die in deze zal wezen belast, voor zoo veel den Hage aengaet, met alle het gene waer mede Burgermeesters van de respectie Steden belast zyn, mitsgaders aen de Schouten en Gerechten van de respectie Distrieten en Dorpen, met byvoeginge van een ieders aanslag of quote, en met last om zich daer naer præciselyk te reguleren, en allen mogelyken spoed te maken in de uitvoeringe van het gene hun respectivelyk by deze aenbevolen is. GE.

Dat mede Extract dezès behoort gezonden te worden aen de Heeren Gecommitteerde Raden in de beide Kwartieren, om te strekken tot derzelver naricht, en om ieder in hun Kwartier de noodige ordres te geven, tot het innen van de voorz. respectie quotes of aanslagen, aen de Ontvangers van des Gemeenen Lands Comptoiren in de respectie Steden.

En dat inmiddels de Heeren van de Ridderfchap en verdere hunner Edele Groot Mog. Gecommitteerden tot de zaken van de Finantie, met en benevens de Heeren Gecommitteerde Raden in de beide Kwartieren, behooren te worden verzocht, om de befoignes over het uitvinden, invoeren, en introduceren van andere Middelen, en onder anderen, over het formeren van een Hoofdgeld, zonder eenig tydverzuim, en onophoudelyk voort te zetten, en ten spoedigste hun Edele Groot Mog. daer op te dienen van derzelver confideration en advies.

Dat de Heeren hunner Edele Groot Mog. Gecommitteerden, na dankzegginge aen zyne Hoogheit voor deszelfs byzondere attentie, iever en opleitenheit, tot welwezen van 's Lands Finantie, den voorschreven voorflag van zyne Hoogheit rypelyk overwogen hebbende, geen beter noch prompter middel hadden weten uit te denken, om by provisie en terwyl aen het uitvinden en arrefteren van andere Middelen gearbeid word, 's Lands Finantie gaende te houden, gelyk ten uiterften noodig en onvermydelyk is, en derhalven op de gronden

's GRA-
VENHA-
GE.

by zyne Hoogheit gelegd, van advies waren geweest, dat by hun Edele Groot Mog. behoorde bewilligd en geconsenteerd te worden in den voorschreven voorslag, zoo als die door zyne Hoogheit is gedaen.

Waer op gedelibereerd zynde, hebben hunne Edele Groot Mog. hooggemelde zyne Hoogheit voor deszelfs Vaderlyke zorge, en onvermoeiden iever en vlyt, in het uitdenken van toereikende Middelen, en tot het gaende houden van 's Lands Finantie, in de bekommerlyke omstandigheden waer in die zich bevind, ten hoogsten bedankt, zoo als daer voor bedankt word mits deze.

En hebben voorts de Heeren van de Ridderfchap en Edelen zich met het voorschreve Rapport, en den voorflag van zyne Hoogheit daer in vervat, geconformeerd: en by de verdere Leden reflexie gemaekt zynde op de Heeren hunne Principalen, hebben dezelve aangenomen zich ten spoedigsten te zullen bekwamen, hoe eer zoo beter, en uiterlyk op aenstaenden Vrydag, de advisen van de Heeren hunne Principalen daer op alhier ter Vergaderinge uit te brengen, ten welken einde aen hun Copie van het voorschreve gerapporteerde gegeven zal worden, met ernstig verzoek, dewyl de zake ten hoogsten presteerd, en dezelve geen langer deliberatie of uitsstel lyden kan, ten voorschreven dage gereed te willen komen, om ten beste van 's Lands noodlydende Finantie daer van een afkomst te helpen maken.

Lyfte

Lyste van de Generale Quotes of
aerflagen, zoo veel als die bedragen in
tien millioenen guldens, over de Hoofd-
steden of Hoofd Comptoiren, en derzelver
onderhoorige Distrieten, naer proportie van
het geen dezelve by Verpachtinge van de
Gemeene Middelen over het jaer 1747.
aen het Gemeene Land gecontribueerd en
opgebracht hebben, behoorende tot het ra-
port ter Vergaderinge van hun Edele
Groot Mog. uitgebracht den 6 July 1748.

Dordrechten deszelfs onderhoorige Distrieten		511960	0	0
Haerlem en utf.	_____	801200	0	0
Delft en utf.	_____	1492860	0	0
Leiden en utf.	_____	783130	0	0
Amsteldam en utf.	_____	3802790	0	0
Gouda en utf.	_____	459500	0	0
Rotterdam en utf.	_____	997950	0	0
Goainchem en utf.	_____	141760	0	0
Brielle en utf.	_____	232290	0	0

Zuider Kwartier f 9223440 0 0

Alkmaer en deszelfs onderhoorige Distrieten		267100	0	0
Hooren en utf.	_____	153240	0	0
Enkhuizen en utf.	_____	105060	0	0
Edam en utf.	_____	33320	0	0
Monnikendam en utf.	_____	68420	0	0
Medenblik en utf.	_____	45460	0	0
Purmerende en utf.	_____	61260	0	0
De Eilanden.	_____	42700	0	0

Noorder Kwartier f 776560 0 0

Zuider Kwartier	_____	9223440	0	0
Noorder Kwartier	_____	776560	0	0

Totalis f 10000000 0 0

Men

Men ziet hier ook de volgende
WAERSCHOUWINGE.

's GRA-
VENHA-
GE.

De Staten van Holland en West-Vriesland: Allen den genen die deze Zullen zien of hooren lezen, *Salut:* Doen te weten. Dat op het geproponeerde van de Heeren Gedeputeerden der Stad Dordrecht in Onze Vergadering gedaen, houdende in substantie, dat, zederd de belegering en verovering van Bergen-op-Zoom en andere Plaetzen in Staets Vlaenderen, verscheide Personen zich hadden geretireerd naer de gemelde Stad, en daer onder vele, die door het abandonneren van hunne Goederen, ziekte als anderszins, buiten staet geraekt zynde om aen de kost te komen, de Heeren hunne Principalen uit een Christelyke mededoogenheit dezelve hadden geholpen, en eenige van hun overleden zynde, en Kinders nalatende, dezelve Kinders hadden laten onderhouden in de Gods-huizen van hunne Stad, en nog meer andere Christelyke plichten aen de voorsz. Vluchtelingen gepresteerd, en dat alle het zelve aen de gemelde Stad, hare Godshuizen en Diakonie reeds zeer veel geld hadde gekost, en nog kostede; dat de Heeren hunne Principalen alle het voorsz. uit een Christelyke liefdadigheit wel hadden gedaen, maer echter considererende, dat zoo een last voor altoos, de Finantien derzelver Stad en Armen t'eenemaal zoude ruineren, en dat het te duchten was dat de voorsz. Steden en Plaetzen, (al wierden dezelve eerlang aen den Staet wederom overgegeven) echter nog zoo schielyk niet in dien staet zouden zyn, om hare Armen te rug te ontvangen, en vrezende, dat, wanneer de voorsz. alimentatie langer mochte duren, Onze Waerschouwing van den 8 Augustus 1682, in tyden en wylen aen de Heeren hunne Principalen zoude kunnen obsteren, dienvolgende verzochten, dat Wy zouden gelieven te verklaren, dat de gemelde Onze Waerschouwing geen plaets zal hebben omtrent de gevluchte Personen uit Bergen-op-Zoom en Staets-Vlaenderen, dewelke zich geretireerd hebben naer de Stad Dordrecht, en reeds tot armoede gekomen zyn, of daer toe zouden mogen komen te vervallen.

By

By Ons behoorlyke reflexië zynde gemaakt, en verders in achtling genomen, dat ook eenige van de voorz. Vluchtelingen zich naer andere Steden of Plaetzen in deze Provincie zouden hebben kunnen begeven, en aldaer geallieert worden. 's GRAVENHAGE.

ZOO IS 'T, dat Wy, daer in willende voorzien, na deliberatie, hebben goedgevonden en verstaen te verklaren, zoo als Wy verklaren by deze, dat de voorz. Onze Waerschouwing geene plaats zal hebben omtrent Personen, welke uit Bergen-op-Zoom, Staets-Vlaanderen, of andere Plaetzen binnen deze Provincie gevlucht, en reeds tot armoede gekomen zyn, of daer toe zouden mogen komen te vervallen, enz.

Gedaen in den Hage onder het klein Zegel van den Lande den 6 July 1748. enz.

A M S T E L D A M.

Den 3 dezter is door de Vroedschap dezer Stad de volgende Resolutie genomen:

De Heeren Burgermeesters hebben aen den Achtbaren Raed voorgedragen dat zyne Hoogheit de Heer Prinse van Oranje en Nassau, Stadhouder dezer Provincie, ter gelegenheit van deszelfs propositie, op den 25 Juni laestleden, tot afschaffing van de Pachten der Gemeene Middelen, in de Vergadering van hunne Ed. Gr. Mog. gedaen, op het einde van dezelve Propositie (*) heeft gelieven te verzoeken en te insteeren, ten einde aen de Ingezetenen alle wettige redenen van bezwaer over de abuizen, op het stuk van de begavinge der Amten ingekropen, mogen worden weggenomen, door het spoedig introduceren van de Middelen van redres, die daer toe by hunner Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 11 November 1747. en 23 January 1748. respectieve zyn vastgesteld, als mede dat zonder uitstel de deliberatien om de Posteryen ten behoeve van het Gemeene Land te doen komen, mogen worden gereëntameerd, en ten spoedigsten tot een gelukkigeinde gebracht. AMSTELDAM.

Dat voor zoo veel het eerste point, betreffende de begavinge der Amten, aenging, aen de Resolutie, daer op

(*) In ons voorgaende Stukje bladz. 464. te vinden.

AMSTEL-
DAM.

op by hunne Ed. Gr. Mog. op den bovengemelden 11 Nov. 1747. en 23. Jan. dezes jaers, genomen, van dezer Stad wegen, albereids in zoo verre volkomen was voldaan, dat daer aen niets anders resteerde, als dat de Lyften van de respectieve Amten en Bedieningen, met de Begrootinge onder eede, van derzelver jaarlyksche rendementen, breeder by de voornoemde Resolutie van den 11 Nov. gementioneerd, noch niet hadden kunnen worden in gereedheit gebracht en overgezonden, ter oorzaak van de moeylykheit en omslag, die daer toe werd vereischt: zoo als zulks ook tot nog toe door geene van alle de Steden of Leden, de Vergadering van hunne Ed. Gr. Mog. compoferende, except alleen de Stad Purmerende, geschied was; doch dat echter daer mede in deze Stad, die om deszelfs grootte veel meer tyds noodig hadde als de andere Steden, reeds zoo veel vordering was gemaakt, dat men verhoopte daer mede op primo of uiterlyk half September naestkomende in gereedheit te zullen kunnen zyn, en vervolgens ook in staet van als dan de verdere deliberatien, welke daer over zullen mogen worden aengelegd, met vrucht te kunnen houden en voortzetten.

Doch dat voor zoo veel het tweede Point, namelyk de Posteryen van deze Stad, aenbelangde, het aen dezen Achtbaren Raed bekend was dat de Heeren Burgermeesters alreede op den 29 Juny van het afgelopen jaar hadden verklaerd *van, voor zoo veel hun aenging, af te zien van alle voordeelen, die voor hunne Personen, Familien of Vrienden, uit de vacatures van derzelver Posteryen zouden mogen komen te resulteren*, ten einde de voornoemde revenues zouden mogen komen en bekeerd worden ten behoeve van deze Stad en derzelver bezwaarde Finantien; en dat daer op ook ten zelve dage was gevolgd de Resolutie van dezen Achtbaren Raed (*), waer by de Heeren Burgermeestersen voor derzelver cordaten afstand waren bedankt, en wyders goedgevonden en verstaen, dat dewyl de zoo zeer bezwaarde Finantie van deze Stad niet toelieten, dat het provens van dezelve vacant vallende Posteryen soude worden gecedeerd aen het Gemeene Land,

dier-

(*) Deze hebben wy in ons I. Deel bladz. 856. woordelyk medegedeeld.

*dierhalven van het zelve provenu gebruik zoude worden
gemaakt tot onderstand en verligtinge van Stads voorschre-
ve bezwaerde Finantie, en dus ten nutte van de goede
Burgeren en Ingezetenen van die.*

AMSTEL-
DAM.

Dat het verder aen dezen Achtbaren Raed mede bekend was dat, niertegenstaende den voornoemden afstand van Heeren Burgermeesteren en de zoo even gemelde Resolutie, daer op genomen, echter nadere instantien by hunner Ed. Gr. Mog. Resolutie van den 21 December des gepasseerden jaers waren gedaen, ten einde gemelde Posteryen door deze Stad zouden worden afgeslaen ten behoeve van het Gemeene Land, en dat zulks aenleidinge hebbende gegeven aen Heeren Burgermeesteren en den Achtbaren Raed, om die zaek nogmaels te nemen in nadere serieuse overweginge, daer op was gevolgd de nadere Resolutie van dezen Achtbaren Raed van dato den 4 January dezes jaers (*), waer by is goedgevonden en verstaen dat in het brede van dezer Stad wege aen hunne Ed. Gr. Mog. zouden worden gerepresenteerd en voorgedragen de gewichtige en welgegronde redenen, waerom de Achtbare Raed by deszelfs bevorens genome Resolutie moest persisteren met verklaringe dat Burgermeesters en deez' Achtbare Raed, by de aenvaerdinge van derzelver Regering, zich met duurgestaefden Eede verbonden hebbende Stads Privilegien, Rechten en Gerechtigheden te zullen helpen voorstaen en confervieren, het derhalven niet in hun vermogen was om Stads Posteryen af te staen of te cederen aen het Gemeene Land, en dat zy diehalven de Leden van hunner Ed. Gr. Mog. Vergaderinge op het allervriendelykste, en teffens op het allerserieuste moesten verzoeken dat dezelve daer op niet verder of langer zouden gelieven te blijven urgeren of derzelver instantien aen te wenden.

Dat daer op de voorz. nadere Resolutie met de ge-gronde en overtuigende redenen, waer op dezelve was berustende, van dezer Stad wege aen de Vergadering van hunne Ed. Gr. Mog., zoo mondeling als schriftelyk, wel is voorgedragen geworden; doch dat daer benevens

in

(*) In ons Stukje voor Jan. dezes jaers bladz. 43. enz. te lezen.

AMSTEL-
DAM.

in de schriftelyke Propositie mede is verklaerd dat hoe zeer deze Stad deszelfs meergemelde Posteryen niet konde afstaen of overgeven aen het Gemeene Land, *echter Burgermeesters en Achtb. Raed altoos genegen en bereid zouden zyn om tot de Lasten, die Staetsgewyze geoordeeld zouden worden, ten dienste van de gemeene zaak en tot redding van het Lieve Vaderland, geboven te moeten worden, te helpen contribuieren en daer toe consent te dragen; als mede, om met de andere Leden te willen concurreren om eenig Fonds te helpen beramen, het zy uit de revenues der Posteryen, of uit eenigen anderen boosde, wat benaminge men ook aen de zaak zonde willen geven, waer van het Gemeene Land in den tegenwoordigen pressanten nood eenig prompt genot of secours zoude kunnen erlangen.*

Dat het derhalven zich zelven wees dat, of schoon de Achtb. Raed by deszelfs reeds genome Resolutien van den 29 Juny 1747 en 4 January dezes jaers zoude gelieven te blyven perlisteren, echter met der daed blyken zullen moeten worden gegeven van dat deze Stad en deszelfs Regering genegen en bereid is om tegen de voordeelen, die aen de Finantien van het Gemeene Land uit het cederen van de Posteryen door de verdere Leden van hunner Ed. Gr. Mog. Vergadering zoude mogen worden toegebracht, naer eene billyke en rechtmatige proportie, uit het provenu van de Posteryen dezer Stad, *of op eenige andere wyze*, het hunne mede te contribuieren, en een behoorlyk equivalent te helpen toebrengen, ten einde 's Lands gemeene Lasten door alle de Leden, met een eenparigen schouder mogen worden gedragen. En dat overzults de Heeren Burgermeesters hadden gemeend niet te mogen af zyn om al het gene voorsz. is nader aen dezen Achtb. Raed voor te dragen, en daer op in te nemen derzelver nadere consideratien en goedvinden.

Waer op gedelibereerd en omvraag gedaen zynde, heeft de Achtb. Raed de Heeren Burgermeesteren bedankt voor de communicatie van het geresolveerde en reeds verrichtte omtrent het redresseren der abuizen, die op het stuk van de begevinge der Amten mochten wezen ingekroopen; en zyn wyders de Heeren Burgermeesteren

ren

ren verzocht om allen mogelyken spoed te willen doen toebrengen, ten einde de gerequireerde Lysten ingereed-
 heit gebracht en ter Vergadering van hunne Ed. Gr. Mog.
 ingeleverd mogen worden; om dan verder by hunne Ed.
 Gr. Mog., met advies van zyne Hoogheit, over die
 materie te worden gedelibereerd en geresolveerd, zoo als
 bevonden zal worden te behooren.

AMSTEL
 DAM.

En is wyders nopens het point der Posteryen, bree-
 der hier bevorens en by de schriftelyke Propositie van
 zyne Hoogheit gemeld, goedgevonden en verstaen als
 nog te perfilteren, zoo als geperfiltereerd word mits deze,
 by de Resolutien op den 29 Juny 1747 en 4 January
 1748 dezen aengaende genomen; en mitsdien dat de
 voorn. Posteryen zullen moeten blyven en geconser-
 veerd worden ten eeuwigén dage aen deze Stad, en
 ten behoefte van deszelfs bezwaerde Finantien; even
 gelyk die Amten, waer van in vroegere tyd door hun-
 ne Ed. Gr. Achtb., ten behoefte als voren, afstand is
 gedaen, en waer van deze Stad nu reeds de voordeelen
 is genietende; en dat, dienvolgens alle de profyten en
 revenuen, uit dezelve vacant vallende Posteryen komen-
 de, eeniglyk en alieén zullen moeten strekken en be-
 keerd worden tot den noodigen onderstand van de Armen
 dezer Stad en tot reparatie en onderhoud van Stads Gods-
 huizen, Kerken, publieke Gebouwen en verdere Wer-
 ken, en dus teffens tot meerder ontlastinge en ten nutte
 van de goede Burgeren en Ingezetenen van die, zonder
 dat daer van ietwes anders zal vermogen te worden af-
 getrokken of elders gediverteerd, dan het gene zal wor-
 den vereischt tot de noodige bekeering en waarnemin-
 ge van dezelve Posteryen, mitsgaders het gene door de-
 ze Stad uit de zuivere revenuen van die, aen of ten be-
 hoeft der Kasse van het Gemeene Land. zal moeten
 worden gesurneerd en opgebracht. Wordende de Hee-
 ren Burgermeesters voor het overige verzocht en geautho-
 riseerd, zoo als dezelve verzocht en geauthoriseerd wor-
 den mits deze, om, zoo met zyne Doorl. Hoogheit,
 als met den Heer Raedpensionaris, te treden in een over-
 leg hoedanig de deliberationen over het werk der Post-ryen
 verder ten gemeenen beste zullen behooren te worden be-

MDCCLXVIII.

S s

handeld

AMSTEL-
DAM.

handeld en ten einde gebracht, en wat daer uit van dezès Stads wege, naer eene billyke en evenredige proportie, ten behoeve van het Gemeene Land zal behooren te worden gecontribueerd, ten einde op al het zelve vervolgens by hunne Ed. Gr. Mog. met advies van hoogstgemelde zyne Hoogheit, zoodanige salutare resolutie zal mogen worden genomen, als bevonden zal worden te behooren.

Was geteekend.

Jacobus van de Poll.

Den volgenden dag werd door den Magistraet hier gedaen de onderstaende Waerschouwing en Publikatie.

Al zoo het verfoeilijke Oproer, het welk voornamelyk door aendryving van eenige vreemdelingen, en andere voor de welvaart dezer Stad kwalyk geintentioneerde personen, onlangs is ontsaen, thans door Gods goedheit, en de assistentie van de goede en manhafte Burgery, wien het altoos eigen is de gemeene ruste alhier te beschermen, genoegzaam gedempt is; en dat myne Heeren van den Gerechte met al hun vermogen willen zorgen, dat diergelyke verderfelyke ondernemingen, waer door alle Koophandel, Neringen en Handwerken gestoord en belet worden, niet meerder gebeuren; ZOO IS 'T, dat myne voorz. Heeren, alle Ingezetenen by deze op het ernstigste waerschouwen, zoo in woorden als daden, zich te wachten van al het gene, het welk wederom de ruste dezer Stad zoude kunnen benadeelen; edoch dewyl het te duchten is dat nog eenige aenvoorders der oproerigen zich in deze Stad verscholen houden, zoo verbieden myne Heeren van den Gerechte allen en een' iegelyk zoodanige Belhamels verder op te houden, te herbergen, of te huisvesten, op pene dat de gene die zulks komen te doen, als medeplichtigen zullen gehouden worden; belovende myne voorz. Heeren aen den genen, dewelke komt te ontdekken, dat weder onverhoopt eenige onrustige menschen zich tot het sineden van Oproer zouden mogen in-

la-

laten, zoodanig dat dezelve daer van kunnen worden o-AMSTEL-
vertuigd, een præmie van vyfhonderd Guldens, en dat DAM.
des Aenbrengers naem, des begerende, zal worden gese-
creteerd.

En dewyl men heeft moeten ondervinden, dat het roe-
ren van den Trom geweldig is belet geworden, zoo ge-
lasten myne Heeren van den Gerechte aen alle Burgers van
de Zestig Wyken binnen deze Stad, terstond, en op het
eerste blyk van Oproer, zonder naer eenigen Trommel-
slag te wachten, zich met hun volle Geweer te vervoezen
voor 't huis van den eersten Officier binnen de Wyk
woonachtig, voorts in overeenkomst van hunnen geda-
nen eed en plicht, hunne Officieren te volgen waer de-
zelfde voorgaen, en des noods zich te bedienen van de
Wapenen, dewelke hun tot verdediging in handen zyn.

En om de diensten van de welmeenende Burgerye te
meerder, en naer vermogen, te erkennen, zoo beloven
myne voorn. Heeren aen zoodanige Kompagnie Burgers,
welke zich in maniere als vooren, het eerste zal laten
vinden by en voor zoodanig huis, het welk in het toe-
komende onverhooptelyk aengevallen zoude mogen wor-
den, en het zelve zal hebben gered en beschermd, een
præmie van vyfhonderd Guldens, te betalen ter Thesau-
rie dezer Stad. enz.

Hier na is het zaed van oproer alhier allengs-
kens verstorven. Den 13. echter vond men noch
weder een Briefje aengeplakt om de Gemeente
aentemoedigen tegen den 15. dezer om de nog
overige Impostmeesters uit te roeijen; dewyl de
Regering bevolen had de Stads Accynsen te
doen betalen. Dan hier is niet van gekomen.
Onder de Burgery nochtans bespeurde men steeds
eenige zucht tot herstel van zaken, van welke men
steeds blyken zag, niet slegts in de Samenspra-
ken, maer zelfs ook in het uitgeven van XI. zoo-
genaemde Artikelen van redres, welke laetste
de Regering heeft laten ophalen, en verbieden

te verspreiden onder het gemeen: wat hier vervolgens van komen zal moet de tyd leeren.

S C H O O N H O V E N .

SCHOON-
HOVEN.

Tusschen den 1 en 2 dezer was op het Dorp Lekkerkerk, drie uuren van hier gelegen, het volgende ongeluk gebeurd. Eenige Boeren daer in een' Herberg te ruim by drank zynde, en de wyn den lust in last verkeerende, ryft'er een uit den hoop op, en gaet, 't zy om 't huis te zoeken, of maeg of long lucht te geven, al waggelende naer buiten. Naeuwlyks was hy daer gekomen, of hy word door een zak- of zydgeveer zoo hevig gegriefd, dat den volgenden dag de dood daer op volgde. De pleger van dit gruwelstuk was nog niet opgespeurd, en had de gewonde, zieltoogende, zelf getuigd hem niet te kennen.

R O T T E R D A M .

ROTTER-
DAM.

Den 10. dezer had men hier gelyk elders een verschrikkelyk onweder van donder en bliksem. Een der zwaerste slagen trof het huis op 's Lands Timmerwerf, aen het einde van 't Haringvliet. Verscheide ruiten in de schuifraem des Koepels werden vermieldd; eenige vademen van het goudleere behangsel in het zelve vertrek verscheurd en als afgereten; in twee schoorsteen twee gaten, een stuk van den mantel des eenen, neffens het spit daer af, een klein putken daer in geslagen, en voorts dat braedyzer, kort te voren nog zilverblank, als in vael zwart ebbenhout hervormd. De Juffrouw, die met haer dienstmaegd in het vertrek, waer dit geschiedde, bezig was met linnengoed te rekken, bezweem
van

van schrikk'; doch een weinig weder by zich
 zelve gekomen, vernam zy aen het eene been ROTTER-
DAM.
 een weinig gekwetst te zyn; zonder echter te
 kunnen zeggen of het door den slag of perling
 onmiddelyk, dan door een splinter des schoor-
 steenmantels veroorzaekt was.

Een diergelyk onweder stortte hier den 24
 dezer, des avonds tusschen 10 en 11 uren, ook
 neder. Een der hevigste balderingen den schoor-
 steen van een huis in de Jongmans-steeg op den
 Schotschen Dyk ontkaapt hebbende, en door een
 der daer in liggende pypen en een schoorsteen-
 plank heenborende, verbryzelde vier stukken
 van een fraei Stel Porcelein in een haertstede daer
 onder staende geheel en al, zonder echter het
 vyfde stuk van het zelve Stel, 'tgeen daer bene-
 wens stond, in het minste te beschadigen. Voorts
 was ook de schoorsteen van een huis in 't Hang
 staende, voor het grootste gedeelte af en door 't
 dak geworpen.

Zeker Tabaksverkooper op het naeuwe Stei-
 ger by de Hoenderbrug alhier woonachtig, be-
 speurd hebbende dat de oogen zyner overburen
 steeds weetgierig en meer dan betamelyk was
 zyn huis en wat daer omging begluurden, en
 hun zulks dezer dagen willende verleeren,
 vormde ten dien einde een' moolik van stroo en
 eenige oude Kleederen, en als een Mans Pos-
 tuur daer van bootzeerende, zet hem een hoed
 op het hoofd, een bril op de neus, en voorts
 dit maekzel voor de glazen, met oogmerk om
 de Kykzucht zyner burens dus iets te verschaffen,
 waer aen zy haren lust vrylyk boeten mochte.
 Maer in plaets van het gehoopte wit te bedoe-
 len, treft hy zich zelve. Want eenige voorby-

ROTTER- gangers, den spinnen niet ongelyk, dit specta-
DAM. kel beschouwende, en van deszelfs verbeelding
onkundig, zuigen 'er straks venyn, ja drukken
'er de hatelykfte Almanakken uit, roepende,
daer wil die Paepsche D. . . . (de Man is
Roomsch) zyne Hoogheit meê verbeelden, en
zeggen dat hy door de Franschen gebrild is. 't
Geroep neemt toe met de toevloeiende meenig-
te. Men raest en scheld, en dreigt het huis aen
te tasten; 't geen zekerlyk ook zoude geschied
zyn, had de Regeering, van de zaek bericht
gekregen, in tyds het huis niet doen bezetten,
en deszelfs Bewoonders in verzekering geno-
men. Hoe het met deze ongelukkige Luiden,
die verscheide malen door den Rechter reeds
verhoord doch telkens dezelve, dat is aen
niets anders dan wy hier boven verhaeld hebben
dadig bevonden zyn, zal asloopen, wil de tyd
leeren.

M A E S S L U I S.

MAES-
SLUIS.

't **W**as den 30 der voorleden Maend, wan-
neer de eerste Jager hier aenkwam,
medebrengeude 21 Ton Haring, welke tegens
f 138:- de Ton verkocht werd. Weinige uren
daerna arriveerde de tweede Jager, geladen
met 40 Tonnen, voor ieder van welke f 86 :-
besteed zyn. Vervolgens waren alle de Jagers
met hunnen tax, zynde zoo veel als hunne or-
dre behelsde om mede te brengen, aengeko-
men. De vangst was in de drie eerste nachten
zeer gezegend, ja veel grooter dan eenige ja-
ren herwaert, geweest, en in 't vervolg ook niet
verminderd, zynde de eerste buizen den 20 de-
zer reeds aengekomen met eene lading van 16
tot

JAERBOEKEN, July, 1748. 611

tot 24 Laften. Wy hopen en wenschen dat de overige buizen, door 's Hemels goedheit, die voor dezen nieuwen zegen gedankt zy, hare netten dus gelukkiglyk ook aen de rechte zyde, zullen werpen of reeds geworpen hebben.

MAES-
SLUIS.

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

In den voorleden Maend waren overleden de Hr. . . . *Van Alphen*, Burgermeester der Stad Zierikzee; en de Heer en Mr. *Johan van Buuren* Oudschepen der Stad Vere, enz.

MIDDEL-
BURG.

Den 1 dezer werd de volgende Publikatie alhier gedaen.

„ De Gecommitteerde Raden van Zeeland, allen
„ den genen, die deze zullen zien of hooren
„ lezen, SALUT; doen te weten, dat tot Onzer kennis
„ gekomen zynde, dat onder sommige Ingezetenen bin-
„ nen deze Provintie een ongemeene genegenheit word
„ betoond tot het afschaffen der Impositien op de Ge-
„ meene Middelen van Consumptie, gelyk alreede in
„ de Provintie van Holland is geschied, en om daertoe
„ te geraken, bereids eenige bewegingen onder dezel-
„ ven zyn ontsaen; hebben na deliberatie, en met com-
„ municatie van eenige leden van de hooge regering,
„ die present hebben konnen zyn, goedgevonden, alle
„ en een iegelyk der Ingezetenen te adverteren, gelyk
„ doen by deze, dat noch Heeren Gecommitteerde Ra-
„ de, noch de Regeringen van de particuliere Steden zyn
„ bevoegd, de Imposten op de Gemeene Middelen te
„ vernietigen, maer zulks eenig en alleen staet ter dispo-
„ sitie van de Heeren Staten van Zeeland; dat om alles
„ te doen wat in hun vermogen is, en van hun kan
„ worden geveerd, hebben geresolveerd, daer van ken-
„ nis te geven aen zyne Hoogheit den Heere Prins van

MIDDEL-
BURG.

Oranje en Nassau, Stadhouder dezer Provintie , en de verdere leden van Staet ; met verzoek, Heeren Ge-
deputeerden herwaerts te zenden, om over de aboli-
tie en venietinge der meergezegde Gemeene Midde-
len staetsgewyze te delibereren en te resolveren,
zoo en in diervoegen als vermeinen zullen, ten ge-
noegen der Ingezetenen en ten dienste der Provintie
best te kunnen geschieden; in verwachtinge, dat alle
Ingezetenen, daarvan zynde geadverteerd, de samen-
komst der hooggem. Heeren Staten en derzelver
daerontrent te makene dispositie wel zullen willen in-
wachten; zonder inmiddels door ontydige bewegin-
gen de invordering der Gemeene Middelen te strem-
men, en de Provintie te frustreren van een' zoo voor-
namen tak van derzelver inkomsten, in een' tyd, dat
tot verzekering en beveiliging van de Provintie en
derzelver Ingezetenen tegens onvoorziene vyandlyke
aenvallen, en beveiliging van den Godsdienst en Vry-
heit, mitsgaders tot voldoeninge van de renten en in-
teressen van obligatien en lyfrenten, waer in de goede
In- en Opgezetenen zoo merkelyk zyn geïnteresseerd,
en zonder welker voldoening dezelve zouden zyn geruï-
neerd, zoo aanzienlyke sommen van penningen benoo-
digd zyn; waertoe dezelve by deze op het meest
krachtig worden geëxhorteerd, en voor zoo veel des
noods gelast, enz. enz.

G O E S.

GOS.

Uit de Nominatie, door den Heer afgaenden
Burgermeester, de twee Stedelyke Rent-
meesters, en de twee uit de Burgerye Geëli-
geerden, alhier Oudermannen genaemd, ten
dien einde geformeerd, en aen den den Prins
Stadhouder overgeleverd, heeft zyne Doorl.
Hoogheit, in de plaetze van een' Burgermee-
ster en vier Schepenen, die den 24 der voor-
leden Maend moesten afgaen, verkorentor;
Burgermeester den Heer Mr. PIETER PARKECH

en tot Schepenen de Heeren *Pieter Offewaerde*, *Johan Iſebree*, *Adolf Hageman*, *Quiryn de La Sable*. GOES.

Door het onweder van den 19 der vorigen Maend was in verſcheide ſtreken dezes Eilands veel ſchade aen de Veldvruchten, inzonderheit de Paerdeboonen, veroorzaekt; dan nog grooter op de Eilanden van Axel en Cadzand.

U T R E C H T.

U T R E C H T.

Wanneer den 25 der vorige Maend zich hier U.
 en daer in deze Stad ook eenige onlus- TRECHT.
 ren begonnen te ontmaskeren, vond de Magiſtraet goed den volgenden dag te doen afkondigen dat, de Impositien op den Rook-Snuiftabak, Koffy, Thee, Boom- en Aerdappels voortaan als vernietigd zouden gerekend worden. Straks ſcheen het gelaet van 't Gemeen weder op te hemelen, doch zulks duurde niet langer dan tot het gerucht blies, dat men het elders reeds verder gebracht had. Hier op de hoofden weder 't ſamen gekomen, 't voorleden herkaeuwd, die Provintie by deze vergeleken, 't voordeel aen de zyde der vreemden geſteld, en dus de vermoederen verhit dat de vlam der openbare geweldenary naer buiten en overſlaet tot vernieling van de huizen der Pachters Knechten, om welken te eerder te verwoeſten men eenige flukſche ſchoon nog baerdelooze Knapen opruit, die twee derzelver, buiten de Catharynen en Tolſteeg poort ſtaande, terſtond tot den grond

U.
TRECHT.

toe slopen, in weerwil van 7 Ruiters, die om den moedwil te teugelen derwaert gezonden, doch den hoop te machtig vindende, niet oorbaer achtten de nederlaeg zich vruchteloos op den hals te halen. Aen de Waerd- en Witte Vrouwe-poort echter hield men de baenschoon en de daer staende huiskens beveiligd. De Regeering echter wel bemerkende dat, schoon dees bui reeds uitgestormd was, 'er meer anderen groeiden en broeiden, zonden twee Gedeputeerden uit de Vroedschap, namelyk de Heeren *Verburg en Mansveld*, naer den Prins Erffstadhouder, ten einde het hoogwyze advies zyner Doorl. Hoogheit over deze netelige omstandigheden in te nemen. De voorn. Heeren den eersten dezer te rug gekeerd, en van hunne verrichting bescheid gebracht hebbende, begon men inden Raed straks handaen 't werk te slaen, ten einde de zaek te beleggen naer het oordeel van 's Lands Palunuur, daer henen willende, dat men niet alleen alle zeilen by tyds inhalen, maer des noods zelfs niet schromen moest iets over boord te werpen, 't geen men hoopen konde t'avond of morgen weder te zullen opbaggeren. Dat men met het een of ander niet langer had moeten dralen, leerde de uitkomst. Want geen twee dagen daer aen of het onverduldige Gemeen verzamelde zich tegens 11 uren voor den middag voor het Stadhuis, in volle verwachting dat, eer een uur verlopen was, men een Publikatie wegens het afschaffen der Pachten zoude hooren afkondigen, slytende middelerwyl de oogenblikken met Straetsteenen, (Stadswaepen, in den grond voor het Raedhuis gemet-zeld, zelfs niet verschoonende) uit te steken,
en

en de zakken daer mede vol te steken als wilde men den Magistraet toeroepen: doet wat wy willen of wy zullen doen wat gy niet wilt, De verwachte Publikatie ten verwachten tyde niet vlotende, nam het hollende Gepeupel straks den marsch aen naer de Schoutensteeg, teneinde aen het huis van den Pachter *Bos* met Kille bomben den moed te koelen. Naeuwlyks had de moedwil zich hier in postuur gesteld, en werpvaerdig gemaekt, of de Ritmeester *Godin*, door de Regeering afgevaardigd, komt met een Vaendel van 30 of 40 Ruiteren aenzetten. Op deszelfs komst schaerd de misnoegde hoop zich in twee ryen, en laet den Krygsman het middelpad. *Godin*, den zachtsten weg eerst willende inslaen, draefd met den blooten sabel in de vuist, gelyk ook alle de zynen, eenige reizen, de steeg door, heen en weder, hopen- de dus een wanorde, en daer door eindelyk een gantsche verstrooying onder de muitelingen te weeg te brengen. Maer vergeeffsch. Komt hy aenrennen, zy maken hem plaets. Zakt hy af, zy sluiten zich weder. Doch dit Spiegelgevecht hun zelf vervelende, pogen zy den Ritmeester, na hy zich gewend had, vervolgens den Pas af te snyden, en werpen ten dien einde een kloek- ke leer, tot een' scheiboom, dwars over de straet. *Godin* dit bemerkende en voor een kwaed teeken van erger opzet houdende, begon het jeugdig bloed, dat, zoo men wil, hem nog geen 24 jaren door de aders gespeeld heeft, van manhaften iever voor het gezag der Overig- heit dermaten aen 't gillen teraken, dat hy zy- nen Soldaten beveeld van jok tot ernst te komen, op den weerstand biedenden in te houwen, en
de

U-
TRECHT.

U- de straet schoon te schuimen, Zoo gezegd, zoo
 TRECHT. gedaen. De 't samengerotten beginnen te spatten.
 Een oud wyf, doch zoo het scheen nog onge-
 rimpeld in den mond, poogde zich echter met
 de tong, het gereedste geweer der vrouwen,
 voor al den hoop in de bres te stellen, en houd
 stand, tot een Ruiter, na een en andermael
 vruchteloos gedreigd te hebben, haer het stael
 over de ooren strykt dat zy in zwym viel, en
 aen hare opkomst nog getwyffeld word. De o-
 verige muitelingen kiezen hier op de vlucht,
 en begeven zich voorts naer huis. De baen dus
 ruim gemaakt, werd de Schoutensteeg vervol-
 gens aen het een en ander end door 3 of 4 Rui-
 ters bezet, om allen verderen ramp voor te ko-
 men. De Magistraet, ondertusschen beducht
 dat de wrokkende moedwil een' tweden sprong
 mochte wagen, en niet geraden viedende dien af
 te wachten, liet ten één uure de volgende Pu-
 blikatie aflezen:

De *Staten van den Lande van UTRECHT*, in ervaringe
 komende, hoe de begeerte van vele der In- en Op-
 gezetenen dezer Provincie daer henen strekt, dat de Ge-
 meene Middelen en Impositien op de Consumptien, die
 dus verre by wege van Verpachtinge zyn geint, voortaan
 worden opgeheven en afgeschafft. En considerende hoe
 zeer deze Provincie is geëncloveerd met die van *Holland*,
 alwaer dusdanige Opheffinge en afschaffinge reeds ge-
 schied is, en daer door, ten zy Wy die navolgen, alle
 Commerce tusschen beide die Provincien afgebroken of
 belemmerd zoude worden. ZOO IS 'T: Dat Wy, hoe
 zorgelyk het ook is, vooral by deze tyds gelegenheit,
 zoo een' merkelyken steun van Onze Finantie te verlie-
 zen, zonder als nog iets tot vergoeding daer van te heb-
 ben gevonden en vastgesteld; Des niettemin, na alvorens
 hier op te hebben gehad het Hoog-wys Advies van Zyns
 Hoogheit den Heer Prinse van *Oranje en Nassau*, On-
 zen

zen Erf-*Stadhouder*, hebben goedgevonden, dat alle *Impositien* van *Consumptie*, zoo by *Verpachtinge* als *Quotifatie*, tot hier toe gevorderd, en in'tgenerael alle *Pachten* over de *Stad*, *Steden* en *Landen* van *Utrecht* zullen worden opgeheft en afgeschafft, zoo als wy dezelve opheffen en afschaffen by deze, invoege de invorderinge daarvan, van nu af en alomme in deze *Provincie* zal ophouden en cesserén. Hebbende de *Heeren* onze *Ordinaris* *Gedeputeerden* geauthoriseerd daer toe de noodige *Orders* te stellen, zoo en daer't behoort. Alles in die verwachtinge, en in dat vast vertrouwen, dat alle *In- en Opgezeten*en dezer *Provincie* met volkome bereidwilligheid zullen dragen en opbrengen alle zoodanige *Midde- len*, als wy zullen genoodzaekt zyn, in plaetse van het opgehevene en tot vergoeding daer van, in te voeren en te vorderen, en waer op wy het *Advies* van *Hoggemelde* zyne *Hoogheit* zullen verzoeken; op dat gemelde *Onze In- en Opgezeten*en in contrarie geval niet verwekken onze *indignatie*, noch die van *Hoggemelde* Zyne *Hoogheit*, die by deze gelegenheit verklaerd en gewild heeft, dat de *Gemeente* bekend gemaekt wierde, dat Zyne *Hoogheit* wel alle attentie zal hebben, om 't welwezen van het volk te bevorderen, doch niet zal toelaten, dat daer toe onbehoorlyke wegen worden ingeslagen, en in tegendeel alle ongeoorloofde ondernemingen of excessen met rigeur zal doen weren en tegengaen. Wordende derhalven allen en een'ieder mits deze wel ernstelyk gerecommandeerd, van zich te wagen van alle geweld, ongeoorloofd gedrag, en wel vooral van samenrottingen, om zich daer by te laten vinden, dewyl absoluut geresolveerd is, conform de intentie van Zyne *Hoogheit*, alle geweld en overlast ook met de krachtadige hand en met geweld tegen te gaen, en die gene die zich aen *Muiterye* en overlast mochten schuldig maken exemplarlyk te doen straffen. En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendere re hebben, zal deze alomme worden gepubliceerd en Geaffigeerd naer behooren.

Gedaen te *Utrecht* den 3. July 1748. wasgeparapheerd: *G. de Tayl de Serooskerken*, vt. Onderstond: Ter *Ordonnantie* van myne voornoemde *Heeren Staten*.

was geteekend,

Milan-Visconti.

Zoo.

U-
TRECHT.

U- Zoodra deze Publikatie vollezen was werd ze
 TRECHT. dadelyk door het Gemeen met een *Vivat Oranje!* toegejuicht, schikkende een ieder vervolgen zich tot rust. Veel lofs heeft de voornoemde Ritmeester door zyn voorzichtig en teffens kloekhartig gedrag, in het blakenste der opschudding getoond, ingelegd. Hem moet men dank weten dat aen het huis van *Bos*, buiten het insmyten van eenige glazen, voor zyne aankomst reeds verricht, geen verdere schade veroorzaekt is. Hem, dat de misnoegde bende tot scheuren gebracht, verstrooid, en alle verdere lust tot baldadigheid haer op dien tyd benomen werd. Ook had de Magistraet de overige Ruitery zoo wel op de blootst liggende posten in tyds geposteerd, dat geen of luttel schade aen de huizen der andere Pachteren toegebracht, en de vreedzaamheit in deze Stad dus weder hersteld is.

F R I E S L A N D.

L E E U W A E R D E N.

LEEU-
WARDEN.

Den 6. dezer werd hier afgekondigd de volgende Notificatie.

De Staten van Friesland allen den genen, die deze zullen zien, ofte hooren lezen, **SALUT.** *Doen te weten.* Alzoo aen Ons van wegens de Gecommitteerden der Gemeente zyn overgeleverd de pointen reformatoir, door dezelve opgesteld, met verzoek en aendrang, ten einde Wy dezelve pointen aenstonds wilden approberen, en laten publiceren, zoo als hier van worde tot worde volgen.

Poincten Reformatoir, opgesteld by de gesamentlyke Gecommitteerden uit de Landen en Steden van Friesland,
 thaus

thans op den Doele vergaderd, en aen hun Ed. Mog. de Heeren Staten van Friesland geprefenteerd, om te strekken tot een Fundament van Regeeringe, in gevolge het tweede Artikel van de Notificatie van den 5 Juny 1748. als zynde geëxtraheerd uit de Poincten Reformatoir van de Jaren 1672 en 1673. voor zoo verre toepasselyk, by de gemelde Heeren Staten volgens bovenstaende Notificatie geaprobeerd.

LEEU-
WARDEN.

Art. I. Alzoo bericht word dat binnen deze Provintie, sedert eenige jaren over 't begeben van Amten vele misusen zouden gepleegd zyn, ja zelfs Landsdagen geprotraheerd, goede resolutien veragterd en andere wel gequalificeerde personen van Amten uitgesloten zyn, tot nadeel van den Landschappe, is ten hoogsten noodig, dat na dit jaer 1748. de Volmachten ten Landsdage comparerende, gehouden zullen zyn denzelven Landsdag te quiteren, zoo heeft eenig Amt aen hunne personen geconsfereerd, en dezelve daer op in actüelen dienst getreden is, zullende alsdan een ander Volmacht in zyne plaets worden gekozen. Dat ook die gene welke na dato eenig Amt, aen een' ander verkoopt, of overdraegt, onder wat voorwendfel het ook is, na dezen niet meer op den Landsdag zal mogen compareren, ook met geen ander amt, zoo politiek als militair worden gebeneficeerd, en zoo dezelve naderhand eenig amt bedienende, daer van mocht worden overtuigd, zal niet alleen verbeuren dat gene, welk voor het verkochte amt heeft genoten, maer mede verftoken zyn van zyn amt, welk hy als dan bedient, en dat amt of bediening terstond wezen impetrabel.

II. Dat alle die gene die uit Generaliteits of Landschaps Comptoiren eenig ordinaris vast Tractement genieten, zonder eenig onderscheid, niet zullen mogen compareren op den algemeenen Landsdag.

III. Dat voortaan niemand zal worden toegelaten te befoigneren in kerkelyke of politieke zaken, noch tot den Landsdag zal mogen worden geadmitteerd, ten zy dezelve zyn goede Patriotten van den Lande, Liefhebbers, en Belyders van den waren Gereformeerden Godsdienst, en den Staet wel toege daen, ende den ouderdom van twintig jaren in politieke, en drie en twintig in ecclesiastieke bedieningen en waerdigheden, beide compleet bereikt hebben. Echter met die bepalinge, dat de Gecommitteerde ter Vergaderinge van hun Hoog Mogende, Raden van Staet, Gedeputeerde Staten en den Hove Provinciael zullen moeten hebben

LEEU-
WARDEN.

ben den completen ouderdom van vyf en twintig jaren.
IV. Dat tot wegneming van der Ingezetenen goed en bloed-fuigingen, geen Regent van de Provintie, of van particuliere Landen en Steden zal vermogen eenige amten of beneficien, op iemand te confereren voor geld of andere praëtiken, daer naer smakende, direct of indirect by poene van inhabiliteit, infamie en verlies van het maken van Testamenten, en Codicillen, ook by verlies van dat gene, dat hy van een' ander uit kracht van Testamenten of Codicillen zoude kunnen genieten met confiscatie van derzelver goederen, en wel byzonderlyk by zoodanige poenen, als reeds zyn gestatueerd, by's Lands Resolutie van den Jare 1662 en 1663, welke straffen strikterlyk zonder eenige oogluiking zullen worden geëxecuteerd.

V. En op dat alle oorzaak van meenedigheid geweerd, en het amt verkoopen, ten eenemaal voorgekomen en belet, of geschied zynde, ontdekt moge worden, is ten hoogsten dienstig, dat die gene die zich in 't koopen van een amt of beneficie mocht hebben ingelaten, dat dezelve zyn bekomen beneficie ofte amt behouden, en daer voor zyn gegevene penningen wederom genieten zal, indien hy binnen den tyd van twaelf maenden zulks aen den Hove of Procureur Generael zal hebben bekend gemaakt, en middelen van bewys daer toe aen de hand geven.

VI. Dat geen Grietslieden, Magistraten, noch eenige andere continuele amtdragende personen, eenig ordinaris Traëtement genietende, zoo ten platten Lande als in de Steden, zullen mogen bekleden eenige zoo Generaliteits als Landschaps amten, ten ware de voornoemde personen, tot zulks gekoren zynde, bereid waren by 't aenvaerden van het nieuwe amt, zich van het andere te ontleiden.

VII. Dat alle politieke Amten zullen moeten worden begeben aen personen, zynde Inboorlingen, of genaturaliseerde door een achtjarige inwooning.

VIII. Dat alle Verbintenissen, Tourbeurten, of Almanakken van Oblatien van Amten, van wat naem die ook zyn, als distruërende de vryheden en de gerechtigheden der Edelen en Eigen-Erfdien, geheel afgeschaft, vernietigd, en in 't toekomstende verboden zullen worden gelyk geschied door deze.

IX. Dat alle Comparanten ten Landsdage, zoo wel Adelyke als Eigen Erfdien, zullen in eigendom moeten hebben, en bezitten een Stemdragende Sathe, met zoo veel
in-

Landen daer onder behoorende, als by het nieuw te maken Reglement op de Cohieren zal worden bepaeld, en in de Steden wezen gequalificeerd; volgens het Reglement van ieder Stad, mits dat ieder Volmacht ten Lande dage comparerende, gelyk mede alle Grietslieden en Magistraets personen, gehouden zullen zyn wezenlyk in dat district waer uit zy gekozen worden, te wonen, en aldaer wezen gequalificeerd.

X. Dat een ieder dewelke in eenige Generaliteits of Provinciael Collegie geraekt gecommiteerd te worden, gehouden zal zyn alle ordinaris en extraordinaris vergaderingen getrouw by te wonen; ten ware hy konde aantoonen door ziekte of wettige oorzaak belet te zyn, zullende anders aen hem zyn Tractement niet worden gevalideerd of naer rato van zyn absente gekort.

XI. Dat geen Gedeputeerde Staet, Raed ter Admiraliteit tot Harlingen, Rekenmeester of Monster Commissaris; langer in dienst zullen mogen continueren, als drie jaren.

XII. Dat geen Gedeputeerde na expiratie van de drie jaren, binnen drie jaren daer na in 't zelfde Collegie zal mogen worden toegelaten, en de andere binnen amten binnen twee jaren. Doch de buiten amten zullen mogen continueren, en staen ter dispositie van ieder Goo.

XIII. Dat de Heeren Raden ter Admiraliteit tot Harlingen, mitsgaders derzelver Generale Ontvangers gehouden zullen zyn om by alle extraordinaire Equipagien aen hun Ed. Mog. te geven specifieke kennis en opening, waer toe de penningen effectivelyk zyn gegaen en bekeerd, die by hen tot verval van dien, tydelyk by de Provincie worden verstrekt.

XIV. Dat den Heeren Gedeputeerden verboden worde; eenige nieuwe Amten, die tot nog toe niet zyn bediend geweest, op nieuw te inventeren, ook eenige tractementen te vermeerderen, buiten advies en consent van de Staten des Lands, samt de Gecommitteerden, welke jaerlyks tot revisie van de Poinsten van redres zullen worden genomineerd en gecommiteerd, en zullen de nieuw uitgevonden Amten en vermeerderde Tractementen, buiten advies, en consent als boven; van stonden aen worden afgeschakt.

XV. Dat den Heeren Gedeputeerden verboden worde; om aen niemand kwytschelding te doen van Landschaps penningen, ook geen handsluiting te doen aen de respectieve ontvangers dezès Landschaps, over het invorderen van

MDCCLXVIII.

T

pen-

**LEU-
WARDEN.**

penningen of resten. En zoo daer van eenige kwyttscheffinghe mochte zyn gedaen, zulks op nieuw zal worden ge-revideerd en geexamineerd.

XVI. Dat alle particuliere Ontvangers der Grietenyen, Steden of Dorpen alle jaren van hunne administratie zullen doen rekenschap en reliqua, aen hunne respectieve committenten, en allen den genen die, daer by geïnteresseerd zynde, present willen zyn, waer toe voor af de noodige advertentie zal moeten worden gedaen.

XVII. Dat de Monster-Commissarissen zullen worden gecommitteerd en geauthoriseerd, om de Ammunitie, Proviandhuizen, en Schansen te visiteren, en de Monsterring te doen op een' en dezelve tyd als de Raed van Staet daer present is, met perfecte annotatie en rapport in forma, zoo als althans in gebruik is, nemende mede op zich, op het gene hun verder is, en word aenbevolen.

XVIII. Dat het sluiten en teekenen der Monster-Rollen voortaan zullen geschieden, in presentie van de Gecommitteerden ut den Magistraet of Gerechten ter plaetse, waer de Militie is liggende, en dat geen Ritmeesters of Kapiteins minder personen in getal onder hunne Compagnie mogen hebben, als zy naer de ordre van 't Land schuldig zyn, zullende een Ritmeester of Kapitein, hier in bedrog gepleegd hebbende, aenstonds worden gecasseerd, en die persoon welke hem tot dat bedrog heeft laten gebruiken, aen den Lyve worden gestraft; ook een premie van honderd Daelders toe te leggen aen die gene, die dat bedrog eerst ontdekt, wordende verder de Heeren Officieren vry gesproken van alzulke giften en gaven, als zy onder den naem van Nieuw-jaers giften of andere ongelden aen de Secretarissen, Commisen van Finantien, Clerquen, Kamerboden, of wie het ook mochten zyn, gewoon zyn te geven, en worden alzulke personen wel expres belast by poene van Cassatie, zoodanige penningen niet te ontvangen.

XLX. Dat geen Grietslieden ten platten Lande, noch Magistraets personen, Voedslieden, Bevelhebbers, Leverantiers, en Arbeiders in de Steden, ook geen Secretarissen in Landen en Steden, als mede geen Schryvers, veel min Vrouwspersonen of kinders eenig ontvang van gemeene Lands, Grietenys, Stads of Dorps penningen direct of indirect zullen mogen bedienen.

XX. Dat de Grietslieden binnen zes weeken na het overlyden van den Byzitter, Secretaris zyner Grietenye, en

en Dorprechter, gehouden zullen zyn uitschryvinge aen de Eigen Erſide ingezetenen te doen, om een nieuwen Byzitter, Secretaris en Dorprechter uit den hunnen te kiezen, naer meerderheit van Stemmen, des woonachtig in derzelver Grietenye, en zullen de Stemmen den Heer' Grietman toebehorende, in dezen niet gelden, maer gehouden worden voor gerooieerd.

XXI. Dat de Schryvers na den 22. October 1748. zullen worden bedankt; en de maend den 3 December vervallende by anderen wege aen de Militie worden gefourneerd, zullende aen de Schryvers worden gevalideerd hunne Aequivalents en verſchotene penningen volgens rekening.

XXII. Dat geen Grietslieden, Byzitters ofte derzelver Secretarissen, ook geen Ontvangers, zullen mogen toegelaten of gekoren worden, tot den Magiſtraet of Vroedschap in eenige Stad, en die alreede in eenige Magiſtraet of Vroedschap zyn, zullen gehouden wezen terſtond op te ſtaen: Dat van gelyken geen Magiſtraetsperſonen, Vroedslieden of Bevehebbers in de Steden, wegens de Grietenyen ten Landsdage zullen mogen compareren, nochte tot eenige Bediening aldaer worden geadmitteerd; dat mede de Profeſſoren in de Academie te Franeker, mitsgaders de Suppoſten en de Dependents van dien, zich van alle's Lands Grietenyen, en Stads Bedieningen zullen hebben te onthouden, en by aldien iemand derzelver perſonen reeds tot eenige functie zoude wezen geadmitteerd, zal dezelve gehouden zyn, daer van terſtond aſtand te doen.

XXIII. Dat alle rooveryen van de Militie, aen de Ingezeten en dezer Provintie onverhoopt gedaen wordende, by ordinaire wege van Juſtitie voor den Hove, zullen worden verhaeld op de Gecommitteerden te Velde, welke wederom hun regres zullen hebben tegens den Commandierenden Officier, en die wederom tegens de Kolonels; en zoo voorts de een tegens den anderen, tot de Corporaels incluis, en zal het Hof Provintiael, aen ieder Ingezeten, dus agerenden, recht doen, zonder daer in van de Heeren Gedeputeerden te worden geſluit.

XXIV. Dat aen onvermogene, volgens 's Lands Ordonnantie, Recht om Gods wil, zal worden gegund.

XXV. Dat alle Wagen, die geen Veertig jaren hebben geſtaen, of in poſſeſſie geweest, zullen worden weggenomen, en niet weder opgerecht, by poene van Vyftig Gouden Frieffche Ryders ten voordeele van den Lande.

XXVI. Dat de Grietenyen zullen worden vergeven naer het tegenswoordig gebruik, makende de Stemgerechtig-

LEEUWARDEN. de het drie-tal, doch zullen de prætendenten hun eiger Stemmen, noch die van hunne Familien tot in den vierden graed niet mogen gebruiken, en ten opzichte van de Steden zal men zich reguleren, naer de Reglementen van den Jare 1637. Latende Leeuwarden en Franeker by hunne oude reglementen onverkort de Steden haer recht, om met goedvinden van den Heer Erffstadhouder zoodanige nieuwe Reglementen te maken, als ieder in de zyne noodig zal vinden.

XXVII. Dat aen het Hof van Justitie worde gelaten de vrye Gerechts-oeffening, over alle Criminele en Civile zaken, volgens de aengenomene, en gepromulgeerde wetten dezes Lands, conform de Notificatie van den 5 Juny 1749.

XXVIII. Dat alle hooge en lage Collegien, zich exact zullen hebben te reguleren, naer hunne Instruſtïen, zoo als die punctuelyk leggen, en niet zo als die in practique zyn, zullende een ieder by 't aenvaerden van zyn Amt, daer op den Eed te doen, gehouden zyn.

XXIX. Dat het verkiezen der Predikanten zal staen en gedaen worden van de Ledematen der Gemeente, mits de regerende Kerkeræd geadſiſteerd met den laetst afgeganen Kerkeræd, het Drie-tal eerst zullen maken. Wordende echter de Steden gelaten by haer byzonder gebruik, maer de Approbatie of Disapprobatie van de Magistraten, op den beroepen Predikant afgeschast, gelyk ook van het zes of drietal.

XXX. Dat alle en een iegelyk eenlg amt bedienende, zich zal hebben te reguleren naer zyn gegevene, of nog te gevene Instruſtie, en word de besnoejing der Traſtementen, gerenvoorjeerd aen de daer toe bepaelde Commissie, volgens het 7 Artikell van de Notificatie van den 5 Juny 1748.

XXXI. Dat het getal der Gecommitteerden in de Vergaderinge van Hun Hoog Mog. van wegens deze Provincie zal continueren op vier ordinaris en een extrordinaris, zonder meer, gelyk tegenwoordig in gebruik is.

XXXII. Dat aen Zyne Hoogheit worde gedefereerd de Macht om in tyd van Vrede, de Traſtementen van de Kolonels te voet en te paerd, Lieutenants Kolonels en Majors te reguleren, met verzoek aen de Heeren van de Commissie tot de menage, om by Zyne Hoogheit dien te neffens de noodige instantie te doen, tot vermindering.

XXXIII. Dat geen Vader en Zoon, Schoon-Vader en Schoon-

Schoon-zoon, twee Broeders, of Schoonbroeders te gelyk in een Goo, ofte kamer van de vergaderinge der Heeren Staten van 't Land, ten zy dezelve kwamen uit verscheidene Grietenyen, of Steden, nocte tot het Collegie der Heeren Gedeputeerden, Hove Provinciael, Admiraliteit tot Harlingen, Provinciale Rekenkamer, Neder gerechten en Vroedschappen dezer Provincie, te gelyk zullen mogen worden geadmitteerd; alschoon dezelve kwamen uit verscheidene Gooen en Steden.

LEEU-
WARDEN.

XXXIV. Dat na den geslooten Vrede, de Militie mag worden gereduceerd, en de nieuw aengenomene onder de oude defectuuse Compagnien ondergestoken tot haer volle getal toe, dat ook de nieuw aengenomen Officiers als dan worden bedankt, zonder eenig Tractement te genieten, doch dat dezelve mogen worden begiftigd met het eerste Vacant wordende Officie, naer bekwaemheit, en qualiteit van ieder persoon.

XXXV. Dat voortaan in alle Stem-Cedullen van wat natuur die zyn, alwaer stemminge plaets heeft, de namen zullen moeten worden uitgedrukt, op wien de stem word geconfereerd.

XXXVI. Dat in vervolg van tyde een vaste bepalinge zal worden gemaakt omtrent de Stem Cohieren, zonder daer van te mogen afwyken, voorbehoudens nothans dat in zaken, die pure domestieke zyn aen een'ieder zyne vryheit wort gelaten.

XXXVII. Dat niemand in 't toekomende, tot de waerdigheit van den Provincialen Raed in den Hove zal worden verheven, voor en aler hy bekomen heeft *Gradum Doctoratus*, of ten minsten *Licentiatu Juris*, en by den Hove is geïnmatriculeerd, mitsgaders de practiek drie jaren heeft geëxerceerd.

XXXVIII. Dat den Heer Procureur Generael by Cassatie mag worden geordonneerd, de reeds aengestelde proceduren, tegens de Amt-verkoopers, en wel byzonder tegens sommige van den Magistraet van Harlingen, en voorts tegens alle andere daer aen dependerende, en schuldig zynde, ten spoedigsten te vervolgen en proces te maken.

XXXIX. Dat alle Grietluiden gehouden zullen zyn, hun compleet getal van Assessoren en Gerechts-dienaren volgens 's Lands Ordonnantie ieder Grietenye toegelegd, te houden.

XL. Dat alle minderjarige Officiere van Militie, tot den

**LEU-
WARDEN.**

Actuëlen dienst onnut zynde, van stonden aen zullen worden gecasseerd, en door Zyne Hoogheit een' ander in deszelfs plaats gesurrogeerd.

XLII. Dat alle Proceduren voor de Neder-rechters hangende, na dat dezelve in staet van wyzyng gebracht zyn, gelyk mede alle Specificatien, Declaratien, en Tauxatien binnen den tyd van zes weken zullen moeten worden gepronuntieerd, by pœne van vyf en twintig Gouden Friesche Ryders, by de Respective Gerechten ten profyte van den Lande te verbeuren.

XLIII. Dat de Keurmeesters en de Ordonnantie op het point van de Springhengsten, worden afgeschast en gederogeerd, en de Tractaten vernietigd.

XLIII. Dat alle Oestrooien, die personeel zyn, en wegens Fabrieken verleend, zullen worden ingetrokken, en een' ieder vrygelaten zoodanige Fabrieken te beginnen, als het hem beliest. Wordende echter het Landschaps Tnghuis, en alle Gods- en Armehuizen in dat stuk by hunne Privilegien gelaten.

XLIV. Dat geen Predikanten, Kerk- of Arme Voogden, wegens hunne Pastoryen of Landen, behoorende aen de Kerk of Armen, stemminge zullen hebben tot Volmachten op den Landsdag, nochte tot de Nominatie van vacante Grietenyen, Byzitters, Secretarissen, of andere Officieren, daer recht van stemming plaats heeft.

XLV. Dat van nu voortaan alle personen, die gerechtigd zullen zyn om Volmachten te kiezen op den Landsdag, en tot andere zaken, rakende den dienst van't Vaderland, in 't gemeen, ofte een Stad, Deel, of Dorp in 't byzonder, zullen moeten zyn, Liefhebbers van de ware Gereformeerde Religie, ofte ten minsten belyders van zoodanigen Godsdienst, als hier in dezen Lande openlyk word getolereerd en gepermitteerd volgens 's Lands Ordonnantie.

XLVI. Dat geen Stem Cedulle langer dan voor een Jaer zal valabel zyn, en daer in wel expres het Jaergetal, en de dag van de Maend worden uitgedrukt. Dat by gebreke dies daer op geen recht zal worden gedaan, en van geener waarde zyn.

XLVII. Dat niemand tot den Landsdag zal worden geadmitteerd, ten zy hy bekend is voor een' opregt Voorstander van den Lande, en Liefhebber van de ware Gereformeerde Religie, en zoo van Paepsche of Menonietische Ouderen geboren, niet eerder worden toegelaten,

ten, ten zy een geheel jaer Ledemaet van de ware Gereformeerde Kerk is geweest.

LEEW-
WARDEN.

XLVIII. Dat de Grietslieden, Byzitters, Magistraets Personen, Vroedslieden, en andere gequalificeerde Ede- len en Eigen Erfden tot den Landsdag verkoren, en toe- gelaten zullen mogen worden, en zullen beneven den Grietman, of den Magistraets persoon (zoo geëligceerd word) twee uit den Eigen Erfden Staet, of Ingezetenen van ieder Grieteny of Stad, daer by worden geëligceerd, welke twee personen uit de stemdragende of gequalificeerde Ingezetenen verkoren, ieder $\frac{1}{2}$ van de stem voor hun- ne Grieteny of Stad, zullen hebben op den Landsdag, benevens den Grietman of Magistraets persoon, die de overige $\frac{1}{2}$ zal hebben. Doch zal niemand tot de keuze van de Volmachten op den Landsdag zich zelven mogen kie- zen of gebruik maken van zyn Eigen stemmen, ook niet van die van zyne familie tot in den vierden graed.

XLIX. Dat op den Landsdag niet zullen worden toe- gelaten, Rentmeesters van Steden, Ontvangers van Grieten- en of Steden, Secretarissen van hooge of lage Collegien, Grietenyen of Steden, Ministers of Suppooften van de Admiraliteit, Collegie of Hove, als mede niet die gene, die eenige Leverantie aan de Generaliteit of deze Provintie doen.

L. Dat alle die gene, welke in 't stuk van Stemminge eenige valsheit plegen, voor dat jaer niet ten Landsdage zullen worden toegelaten, en daer en boven vervallen in zoodanige boete en straffen, als by Plakaten, en Stem-Reglementen zyn gestatueerd. En zal de Party geen kwade middelen hebbende gebruikt, en de meeste stemmen dan hebbende, voor dat jaer worden geatnuit- teerd tot den Landsdag.

LI. Dat geen Grietslieden, Magistraets personen, By- zitters of Secretarissen, zoo ten platten Lande als in de Ste- den, tot Dykgraven of Dyks-Volmachten zullen mogen worden verkoren, of het zelve amt direct of indirect bedie- nen. En zal de Stemminge tot de personen, het dyk gerech- te merende, benevens derzelver suppooften geschieden by de Floreen-pligtige, mits contribuerende geen minder getal als tien Floreenen onder een klokslag gelegen, en zal niemand, hoe veel Floreenen contribueert, meer dan eene stem hebben, zullende, zoo veel doenlyk, voor ie- der Contributie een nieuw reglement worden gemaekt.

Tt 4

Doch

LEEU-
WARDEN.

Doch word aen ieder, waer de Traſtementen en Emolumenten der Dykgraven of Volmachten niet excederen de ſomma van honderd Car. guld. jaarlyks, gelaten by zyne byzondere vryheit.

LII. Dat geen Heeren Gedeputeerden Raden des Hofs Provinciael, Lands Reekeneesters, Fiſkaels, Secretariſſen en derzelver ſuppoſten eenige Magiſtrature zullen mogen bedienen; Of ook Electeurs wezen, en daer dezelve alreede zyn, zullen zich daer van terſtond moeten onttedigen.

LIII. Dat de Secretariſſen ofte Ontvangers der boelgoeden, zoo wel in Landen als Steden, voor derzelver ontvang genoegzame borge zullen ſtellen, tot genoeg van 't Gerechte en Ingezetenen, en gehouden zyn drie maenden na den verſchyndag, de Boelpenningen prompt te betalen, of by gebreke dies, de Intereſſen regens 5 per cento in 't jaerte rekenen. En zullen dezelve Boelgoeds ontvangers geen andere declaratien mogen maken, of eenige koſten opſtellen, dan alleen de ſtuitvergelten by 's Lands Ordonnantie bepaeld, zonder wyders.

LIV. Dat de Conſent gelden van Koopſchatten, boven de twee honderd G. guldens, zullen komen ten profyte van die Grietenye, of Stad, alwaer de goederen gelegen zyn, en zal de Grietman of Magiſtraet gehouden zyn, daer af alle jaren pertinente rekening te doen aen de Gecommitteerden, van ieder Stad of Dorp op pœne van vyf en twintig G. Frieffche Ryders.

LV. Dat de Traſtementen van de Heeren Grietslieden, door de ſtemdragende Ingezetenen op een matige ſomma zullen worden gereguleerd, des dat de ſtemmen van den Heer Grietman nochte van deſzelfs familie, in den vierden graed niet zullen gelden, en zal de Grietman geen andere Laſten tot zyn voordeel mogen omſlaen, maer de koſten van het deel, met Quitantien moeten ſourneren, en dezelve by de Ingezetenen doen accepteren, om door de Ingezetenen te worden omgeſlagen en betaeld.

LVI. Dat de nieuwe Lands Ordonnantie over de ordre van procederen, vacantien en ſalariffen, ſtrikt zal worden nagekomen by pœne van vyf en twintig G. Frieffche Ryders ten voordeele van den Lande.

LVII. Dat een Perſoon niet meer dan een Kerkvoogdyſchap zal mogen bedienen, en zal de Kerkvoogd, in die Stad of Dorp alwaer hy Kerkvoogd is, moeten wonen, zonder dat een Grietman die bediening mag hebben. En zul-

zullen de kerkvoogden alle twee jaren rekening van hunne administratie moeten doen, wanneer ook een nieuwe Kerkvoogd zal moeten worden gestemd, en een der oude continueren, zullende de Kerkvoogden hunne rekening voor de geïnteresseerde Ingezetenen gratis moeten doen, en de Gerechten voor hunne presentie niets declareren.

LVIII. Dat om de Negotie van deze Provincie in bloei te brengen, en derzelver Ingezetenen niet boven onze naburen te bezwaren, noodig geacht word, de Ellen, Maten en Gewichten, exempt de koorn en zoutmaten, behoorden te worden gereguleerd, naer die, welke tegenswoordig in Amsteldam in gebruik zyn, de Voetmaat daer onder begrepen.

LIX. Dat 's Lands Generale Ontvangers, zich pertinent zullen hebben te reguleren naer hunne gegeven Instructien, in zoo verre die niet srydig zyn tegens zulke Instructien als hun in 't vervolg zullen worden behandigd, en wel volstrekt verboden, geen Landspenningen aen andere uit te zetten tot hun eigen voordeel, by pœne van honderd G. Friessche Ryders, op ieder reis aen het Land te verbeuren.

LX. Dat de Schryvers der Compagnien, en de Generale Ontvangers zullen worden aengeschieden, hunne betaling prompt te doen en zich te reguleren naer 't Plakaet van 1722. daer op geëmanceerd, ten tyde en zoo lange zy in dienst zyn.

LXI. Dat niemand in deze Provincie, van wat staet of Conditie hy zy, van de nieuw gemaekt wordende Quotifatie of andere belastingen zal worden uitgesloten, onverkort de Privilegien van den Heer Erftadhouder, mitsgaders weeshuizen, diaconien, armhuizen voor tyden gepriviligeerd tot de immunitet van Impositie.

LXII. Dat het Krygsgerechte en deszelfs suppoosten, voortaan geen meerder Tractement of Emolumenten zullen genieten dan deze Provincie op den Staet van oorlog word goed gedaen.

LXIII. Dat alle Personen, op welke eenig Amt word contereerd, den Eed van Zuivering in de respectie hoege en lage Collegien, completelyk vergaderd, in de handen van den Præsident zullen doen, en niet eerder in hunne qualiteit worden erkend.

LXIV. Dat in de Procuratien van de Volmachten, ten Landsdage zal worden geïnserieerd, dat zy lieden deze Ordonnantie Reglement Reformatoir, en het geene in 't vervolg zal worden gereformeerd, niet zullen mogen vernie-

LEEU-
WARDEN.

tien of veranderen in 't geheel of ten deele, maer dezelve heiliglyk onderhouden, en doen onderhouden.

LXV. Dat de Eed, door de nieuw verkoorene zoopolitieke, als militaire Officieren wordende gedaen, strikt, en zonder eenige reserve zal worden geobserveerd.

LXVI. Dat deze Ordonnantie en Reglement Reformatoir, alomme zal worden gepubliceerd en geaffigeerd ter plaetse waer men gewoon is publicatie en affixie te doen, en ter Secretary van den Staet, mitsgaders der Gedeputeerden, en 's Hofs Provintiael, en alle Nedergerechten worden geregistreerd.

LXVII. Wordende den Procureur Generael geordonneerd, tegens de overtreders van dit Reglement, zonder aenzien van personen op het rigoureuze te procederen, by cassatie van zyn amt.

LXVIII. Dat deze, en alle volgende Artikelen op het rigoureuze zullen worden geëxecuteerd, en alle overtreders infaem worden verklaerd.

LXIX. Dat jaerlyks uit ieder Grieteny en Stad, alhier tot Leeuwarden op den Doele zullen moeten compareren, twee personen, te eligeren uit de breede gemeente van ieder Grieteny en Stad, gelyk thans hier zyn vergaderd, ten einde dezelve zorg komen te dragen dat de Poincten Reformatoir, welke nu worden veranderd en gereguleerd, wel worden onderhouden en geëxecuteerd, zonder dat daer in de minste krenking, het zy van Resolutie of Notificatie komt te geschieden. Wyders dat die Gecommitteerden, wel speciael zorge zullen hebben te dragen, dat des Lands Finantien wel worden ingevorderd, en besteed, mitsgaders 's Lands Cassa van jaer tot jaer worde nagezien, om van de overwint of onderteering te kunnen rapporteren, mits dat de Gecommitteerde van ieder Grieteny of Stad volgens 's Lands Ordonnantie worden betaeld, en dat jaerlyks een van dezelve Gecommitteerden uit ieder Grieteny of Stad zal afgaen, en een Nieuwe wederom verkoren worden, des dat de Continuerende aen zyn' Successeur zyne besoignes, met een schriftelyk rapport overgeve, zullende deze ordinare vergadering, jaerlyks zyn' aenvang nemen op den eersten maendag in de maend May, en Extraordinaer op aenschryving van den Præses, die op dien dag zal worden verkoren, en voor een geheel jaer continueren, doch welke Præses voor en aleer de vergaderinge komt by een te roepen, eerst uit ieder Kwartier drie Leeden (daer toe te nomineren) zal convoceren, om de Extra-

uordinaire zaken, zoo doenlyk, af te doen. Zullende de Nominatie der Gecommitteerden ten voorschreven einde in volgende voegen moeten worden gedaen, als dat in de Grietenyen uit ieder dorp op aenschryving, of aenkondinge twee personen zullen worden verkoren, welke gekorene personen, van de gansche Grieteny opeenen bepaelden dag by elkanderen zullen Compareren, ten einde om twee uit hun tot voorschreven einde te verzoeken. En in 't vervolg van tyd jaerlyks een, in plaats van den afgaenden; zullende in deseden op voorschreven manier Espels wyze worden gestemd.

LXX. Dat alle Officiere tot de binnen en buitenland-sche amten wordende verkoren, als ook alle Krygs-Officiere in de volle vergadering van de Heeren Gedeputeerden hunn' Eed zullen doen, dat zy dit Reglement en Ordonnantie Reformatoir heiliglyk zullen nakomen, en niets ondernemen, dat tegens de welvaert dezer Landen, en rust der goede Ingezetenen zal aenloopen. Gelyk mede de Officiere der Gerechten zoo van Landen als Steden dien zelve Eed in hunne volle vergadering zullen praesteren.

LXXI. Dat de Gecommitteerden aen zich reserveren, om nog zoodanige generale en particuliere poincten als zy tot welstand van den Lande, redres van zaken en vorders al het geen tot Menagement mochte strekken, noodig zullen ootdeelen, aen de Edele Mogende Heeren Staten ter approbatie te mogen praesenteren.

LXXII. Dat op alle deze Reformatoire Poincten, op de bekwaemste en geschikste wyze Garantie van Zyne Doorluchtige Hoogheit, den Heer Erftadhouder door ons Gecommitteerden zal worden verzocht.

Aldus gerefolveerd en gearresteerd op den Doele te Leeuwarden den 4 July 1748.

O O S T E R G O.

*S. Fokkes.
L. Hulsbuis.
Poppe Jans.
J. J. van der Mei.
C. Rinkhoudt.
W. Rissma.
L. H. Hommema.
J. D. Rinia.
Klaes Meelis.
Albert Douwes.
Joh. Theod. Wilman.*

*D. J. Sylstra.
B. van Coten.
Jan Tziebles.
A. van Hettingen.
Gjalt Aans.
Marten Luytsens.
Syds Luytsens.
B. Wartena.
Sipke Pytters.
Sybren Hylkes.
J. Teyes.*

W E S.

LEEU-
WARDEN. *Klaes Fontein.*
H. Quader.
W. van Slooten.
A. S. Hemrica.
Wybe L. Steensma.
Haitze Pabes.
Eelko Alia.
J. Idsardi.
Marcus Hendriks.

Rients Gerrits.
Haye Egges.
Jean Monsma.
Wierd Annes.
Rintje Reins.
Abbe Doedes.
Wiggert Hilkes.
Titus Staek.
Sako Wiglama.

Z E V E N W O U D E N.

E. Edema.
Dirk Beents.
Cornelis Witteveen.
W. Meekboff.
E. Wigert.
Wyse Jeens.
Willem Annis.
Meine Pytters.
R. Folkerts.
Melle Klases.
Ulbe Johannes.

Dirk Pytters.
Jentje Seedjes.
A. Sipkes.
Klaes Roels.
H. Hoitema.
Pieter Harings.
J. Fabes.
B. Wigert.
G. Gasinjet.
Sybolt Tckes.
A. Hubbelink.

S T E D E N.

Jonas F. Oldersma.
Uylke Wytses de Vries.
J. A. Basselaar.
Gilles H. Mesdag.
Matthys Smit.
C. Koopmans.
Wybe Buma.
A. Lam.
Andries Wouters.
Ambr. Dorhout.
J. H. Muller.
J. V. Alema.

Thomas Wiarda.
S. Brouwer.
Robyn Arjensz.
Jab. Piebes.
Gerrit Dirks.
P. Binkes.
Johannes Koopmans.
A. E. Hoisema.
Heeble Feytses.
Hidde Eukes.
J. Hermantides.

ZOO hebben Wy goedgevonden, de Pointen Reformatoir, zoo als die deze morgen aen Ons zyn overgegeven, te approuberen, en op morgen alhier te Leeuwarden te laten

laten publiceren, en vorders, zoo ras mogelyk; over de geheele Provintie, ter plaetse waer men gewoon is publicatie en affixie te doen. Met byvoeginge, dat dezelve zouden worden overgegeven ter approbatie en guarantee van Zyne Hoogheit.

LEEU-
WARDEN.

Aldus gedaen, geresolveerd en gearresteerd op het Landschapshuis binnen Leeuwarden den 5 July 1748.

M. O. B. TOZ SCHWARTZENBERG Vt.
EN HOHENLANDSBERG.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

Je. v. SMINIA.

Behalven deze Artikelen, welke aen Zyne Hoogheit gezonden werden, hebben de Gecommitteerden uit de Gemeente den 19. dezer ook nog 5 andere Artikelen aen hunne Ed. Mog. overgeleverd, waer op den 26. dezer weder eene Publicatie gedaen is, welke, nadien dezelve zoo wel van de zaek, die voorgesteld is, als van eenige omstandigheden, daer by voorgevallen, ons onderrichtinge geeft, wy hier woordelyk laten volgen:

De Staten van Friesland, allen den genen die deze zullen zien, of hooren lezen, SALUT. Alzoo de Gecommitteerden van de Gemeenten aen Ons op den 22 dezer laetstleden hebben gepraesenteerd, en begeerd dat Wy zouden approberen en laten publiceren en affigere de vyf Artikelen hier na van woord tot woord volgende.

Art. I. Dat de Generale en Particuliere Collecteurs worden geauthoriseerd, om op een bekwame wyze inmaninge te doen van zoodanige penningen als van Reëlen, Specien en Impositien in hunne Collectboeken wegens goederen, voor May 1749. ingevoerd, nog te goede zynde (zullende echter het Gemaal, Beestiael, Turf en Hout, Zegels en Passagiegeld

LEEU-
WARDEN.

geld verstaen worden tot den 1 Juny 1748. te hebben gecontribueerd) dezelve penningen spoedig aen de Generale Collecteurs of den Lande te bezorgen, en voorts de Generale Collecteurs te ordonneren om binnen den tyd van acht weken hunne ontvangte penningen aen 's Lands Casse te behandigen en rekening en bewys van hunne gehad hebbende administratie te doen.

II. Dat de Collecteurs, welkers boeken weg of verbrand zyn, worden gelast 's Lands penningen op de beste wyze in te vorderen in 't bywezen van twee Gecommitteerden en een uit het Gerechte van ieder Grietenye of Stad, in welken gevalle de Collecteurs gehouden zullen zyn den eed te doen in handen van 't Gerechte, dat zy in 't invorderen van die penningen alle omzigtigheit hebben gebruikt en de noodige elucidatie gezocht, ook den Lande direct nog indirect niet hebben gefraudeerd; en vorders aen alle en een ieder 't zy Gerechte of particulieren, onder wien boeken en gelden berustende zyn, te ordonneren dezelve aen de Collecteurs ter plaetse onder Recipis over te geven, mits dat de Opzichters en Contravolleurs, sampt Hagen-Ckerzers betaeld zullen worden tot den 1 Juny 1748.

III. Dat mede Hunne Edele Mogende de Heeren Staten zullen worden verzocht, aen alle Generale Ontvangers van Grietenyen of Steden te ordonneren, om binnen den tyd, volgens 's Lands Plakaet bepaeld, een nette afrekening te doen van hunne ontvangte Floreenen ultimo February 1748. verschenen inclus, en de gelden aen de Schryvers te bezorgen.

IV. Insgelyks gemelde Hunne Edele Mogende te verzoeken, om aen de Respective Gerechten aenschryving te doen, ten einde het derde termyn van den Vyftigsten Penning binnen den tyd van zes weken na dato dezer, worde geëischt en betaeld ten overstaen van vier Gecommitteerden uit ieder Grietenye of Stad, die daer benevens het Gerechte over zullen moeten besighneren, en zal de Ontvanger Bouricius wederom de laetste veertien dagen tegens de expiratie van de bepaelde zes weken tot het ontvangen van ongemunt zilver en goud, in de munte moeten vaceren.

V. Dat vorders de Gecommitteerden uit de Landen en Steden dezer Provintie, thans op den Doele vergaderd, door Hunne Edele Mogenden worden geauthoriseerd om genera-

le

te regelen van de nieuwe Quotifatie te mogen opstellen, en LEEU: dezelve Quotifatie door deze of andere Gecommitteerden WARDEN. by de Ingezetenen te kiezen, ten overstaen van Commissarissen uit de respectieve Gerechten te mogen effectueren.

De Gecommitteerden uit de Landen en Steden van Friesland hebben geauthoriseerd en gecommitteerd, authoriseeren en committeren mits deze de Heeren Hotze Quader en Uilke de Vries, omme voor en ommestaende Poincten over te brengen aen Hunne Edele Mogenden de Heeren Staten van Friesland, en op't nedrigste te verzoeken, teneinde Hunne Edele Mogenden dezelve gelieven te approberen, laten publiceren, en affigeren, ter plaetse daer men gewoon is publicatie en affixie te doen. Actum binnen Leeuwarden ter Vergaderinge van voorschreve Gecommitteerden op de Stads Doek den 19 July 1748.

Was geteekend.

OOSTERGO.

S. Fokkes. N. Ritsma.

WESTERGO.

H. Quader. Jan Mousma.

WOUDEN.

STEEDEN.

Dirk Beents. E. Edema. Jonas J. Oldersma. P. Binkes.

En daer op goedgevonden hadden, dezelve wel by Resolutie van gisteren te amplecteren en approberen, maer de executie daer van uit te stellen tertyd, Wy omtrent dezelve het advies en de consideratien van Zyne Doorluchtige Hoogheit den Heere Prinsse Erfstadhouder, zouden hebben ingenomen; maer nu op nieuws vernemen uit de Remonstrantie, door en van wegens dezelve Gecommitteerden, op huiden aen Ons ingeleverd de verwonderinge en ongenoegen van dezelve Gecommitteerden, omtrent het uitsfel der Publicatie door Ons begeerd, en derzelver nadere instantien, om deze Publicatie aenstonds voort te nemen, en niet, zoo als in hunne Remonstrantie zeggen, hunne pogingen te vilpenderen, te meer daer Zy wederom bedroefde tydingen van opschuddinge onder de Gemeente uit alle kanten hoorden, en voor elendige gevolgen vreesden: Alwaeromme op nieuws verzochten dat deze Artikelen of Poincten mochten worden geapprobeerd, en zonder uitsfel ter executie gesteld, al-

ZOO

LEEÜ-
WARDEN.

zoo anderszins te vreezen stonde, dat alles in vorige geweld zal uitbarsten. ZOO IS 'T dat Wy, om te voldoen aan de herhaelde instantien der Gecommitteerden en voor te komen de onheilen welke Zy vreesden, hebben goedgevonden en verstaen dezelve vyf Artikelen te amplexeren en te approberen mits deze; En dat dezelve zullen worden gepubliceerd en geaffigeerd ter plaetse, alwaer men gewoon is publicatie en affixie te doen. Aldus gedaen, geresolveerd en gearresteerd op het Landschapshuis binnen Leeuwarden, den 26 July 1748.

H. W. v. CAMSTRA, Vt.

Ter Ordonnantie van Hun Ed. Mog.

Je. v. SMINIA.

H I N D E L O P E N .

HINDE-
LOPEN.

Nadat in 't laetst der vorige Bloeimaend alhier eenige geruchten gekomen waren dat het Gemeen, op verscheide plaetzen in Friesland, verscheide bewegingen begon te maken ten einde de Pachteryen den bodem in te slaen; ja reeds eenige Opzichters-huisjes onder den voet geworpen had; ontving men den 30 der zelve maend hier ook de bevestiging van 't geen te Workum voorgevallen was, waerover sommigen zich dermaten ketelden, dat zy niet nalaten konden hun genoeg over het verrichte openlyk te betuigen. Hierop verspreidde zich wel haest een gerucht door deze Stad, dat de twee Opzichters-huisjes alhier den volgenden avond het zelve lot zouden ondergaen, en, in geval de burgers zelfs geen hand aen 't werk wilden slaen, zulks door vreemden zoude uitgevoerd worden. Een zwaer onweder van donder en bliksem echter stremde dien avond den

VOORT-

voortgang van den aanslag; die niet te min den HINDE-
 I dezer des avonds ter uitvoer gebracht werd, LOOPEN;
 wanneer eenige jongens met steenen in de gla-
 zen der gemelde huisjes begonnen te werpen,
 waerop velen van 't jonge volk toefstel maekten
 om ze geheel om ver te rammeien, 't geen men
 ook in een uur of twee verricht zig.

Terwyl dit geschiedde werd een diergelyk
 huisje door die van Workum, op het Zoolseinde
 staende, (waer van wy hier voren bladz. 552.
 gesproken hebben) mede onder den voet ge-
 worpen, en wat 'er van brandstof aen en in 't
 zelve was aen de vlam opgeofferd; welk voor-
 beeld het jonge volk alhier terstond navolgde,
 dragende al wat brandbaer was even buiten de
 Stad, welk werk door honderden van aenschou-
 weren niet zonder groote vreugde bygewoond
 werd, mits dat een ieder, zoo wel die gehol-
 pen als niet geholpen had, 2 ft. voor dat gezicht
 betaelde.

Eene andere talryke party volks, zoo oud als
 jong, ondertusschen, begaf zich naer 't huis
 van onzen Secretaris, den Collecteur van de
 Havenpachten, om de boeken van daer te ha-
 len, welken hy aanbodt gewilliglyk over te
 geven, mits dat zy zelfs die van de plaets
 kregen waer ze lagen, met byvoeging dat zyn
 zoon hun die aen zoude wyzen.

Hier mede niet te vrede, bevalen zy hem
 dat hy zelf ze buiten de deur hun ter hand
 moest stellen, gelyk dan geschiedde. Van hier
 zette men het naer de drie andere Collecteurs,
 die hunne boeken; nadat men daerom ge-
 vraegd had, ook gewillig overgaven. Men
 verbrandde de eene en anderen. Voorts ont-
 sloot men de Rog-en Gort-Molens, met bevel
 MDCCXLVIII, V v van

HINDE-
LOOPEN.

van naer het genoegen der Burgery onverhindert te malen. Iemand den volgenden nacht in de puinhoopen der verbrande materialen naer yzerwerk gezocht hebbende, endae op betrapt zynde, werd zoodanig gehavend dat hy werk had om het leven te bergen. Dus behandeld men iemand die zich meester poogde te maken van eenig oud yzer, dat reeds aen de verwoesting was opgeofferd; schoon men zelfs zich niet ontzien had over tienmael meer en beters van zyn evennaesten den baes te spelen.

Den 3 Juny des morgens hadden eenige der Burgeren den Burgermeesteren verzocht om den Stads Trommelslager te gebruiken, tot het by een roepen der Burgery, om gelyk elders Gecommitteerden uit dezelve te verkiesen, ten einde te Leeuwaarden over den toestand des Lands te besloagnen; welk verzoek toegestaan zynde, werd de Burgery verzocht, ja zelfs onder bedreiging van schade geordonneerd, ten 10 uren, in de Kerk te komen.

De Burgery in Kerk zynde, verliep 'er wel een half uur eer men wist of voorstelde wat 'er verhandeld zoude worden. Eindelyk riep 'er een dat men Gecommitteerden zoude stemmen; een ander oordeelde dat men den Secretaris noch iemand zyner Familie in deszelfs amt behoorde te gedoogen, en dus zulks in omvraag te brengen. Sommigen begeerden dat de haven der Stad moest gediept worden. Een vierde weder wat anders. Dus was het hier een Vergadering van verbyfstering tot dat men den Schoolmeester J. Ulpendam verzocht, om als Schryver de zaken op papier te steilen, die met gemeene toestemming goedgekeurd werden.

Wan-

Wanneer de voorn. Propositie, betreffende den Secretaris, voorgedragen werd, stelden zich verscheiden dermaten in postuur dat de Secretaris raedzaamst oordeelde uit de Kerk te gaen, wordende wel haest van zyn zoon, die door iets in te brengen het volk zeer verbitterde, gevolgd.

HINDER-
LOOPEN.

De zaken, die met gemeene toestemming goedgekeurd werden, waren 1. de Eerslyk verklaring van het Erftadhouderschap in de Vrouwelyke Linie. 2. om Fortificatiegeld te genieten, gelyk andere Steden. 3. Het afzetten van den Secretaris, zonder te gedoogen dat niemand van de zynen dat amt immer bekleedde, ter oorzake van deszelfs bruske behandeling; en ten 4. Vier Gecommitteerden uit de Burgery, om de 2 eerste Artikels ter gemeene vergadering voor te stellen; waer na twee anderen verzocht werden, om, het geen nopens den Secretaris besloten was, den Burgermeesteren schriftelyk ter hand te stellen, ten einde derzelver goed-of afkeuring daer op te ontvangen, welken goedvonden der Burgeren begeerte in te willigen, en den Secretaris van zyn amt te ontslaen, die op de eerste bekendmaking dat zelfs vrywilliglyk afftond, met verzoek dat de Burgery hem in zyn persoon of goederen ongemocid wilde laten. Dees afftand en dit verzoek werden de Burgery doortromslag bekend gemaakt, niet zonder bedreiging van schade voor die hem eenige hinderniss toebracht. Hier by was het toen met de zaak gebleven.

Den 9 dezer werd door den Stads Trommelslager den inhoud van een briefjen omgeroepen, woordelyk dus luidende:

V v z

„ Wy

HINDE-
LOOPEN.

„ Wy Burgers en Ingezetenen der Stad Hin-
 „ deloopen, begeren en verzoeken dat de Bui-
 „ tenluiden, van wat negotie het wezen mag,
 „ om niet by de straet of by de deuren om te
 „ loopen, maer op den Marktdag hun goed op
 „ de Markt te brengen, en daer te verkoopen,
 „ en de groente Vrydaegs en Dingsdaegs, en
 „ de Groenmarkt by het Nieuwe Kerkhof. Dit
 briefje was 's daegs te voren by den Roeper
 gebracht door drie of vier Personen, begerende
 dat hy het om zoude roepen, dan hy weigerde
 zulks, bybrengende dat zy eerst den Magistraet
 hier over hooren, en deszelfs toestemming ver-
 zoeken moesten, of, zoo zy zulks zich niet
 verstouten dorsten, zich by een der Gecommit-
 teerden uit de Burgery vervoegen, wier han-
 den, het vuur reeds gewoon, zyns oordeels
 niet onbereid zouden wezen om deze enkele
 Kastanje daer ook uit te halen. Dees raed ge-
 viel. Zy begeven zich des by een' dier Gediens-
 tigen, *Jan Broers* genaemd, die den last straks
 op zich nam, en denzelven by den Magistraet
 zoo wel wist uit te voeren, dat 'er terstond *fiat*
 op het Request kwam, en de zaak werkstellig
 gemaakt wierd. De opstellers van het briefje
 waren 8 of 10 Personen uit de Burgery, die,
 om wat reden weet men niet, hunne namen
 echter in 't donker gehouden hadden, 't geen
 niet behoorlyk was, vermits de zaak uit last van
 hun, en niet uit dien van de geheele Burgery,
 bekend gemaakt is. Want daer is 'er die geens-
 zins genegen zouden zyn hun zegel daer aen te
 hangen. Dus ware het niet onmoogelyk dat deze
 Timmeraedje eerlang weder gesloopt wierd of
 van zelf weder instortte.

Den

Den volgenden dag werd de Burgery, door Trommelflag, gedagvaard om tegens 10 uren op het Stadhuis te verschynen. Hier gekomen, las de voornoemde *Jan Broers* een briefjen af, behelzende: of de Burgery aen den Magistraet niet toestond, om, volgens hun aloude recht, een' Secretaris uit deze Provintie, naer hun genoegen te mogen kiezen? Eenigen uit den hoop vroegen hier op, of de afgegane Secretaris en deszelfs Zoons buiten de verkiezing zouden zyn? *Jan Broers* antwoordde dat die zaak afgedaen was, en dus nu in geen aanmerking konde komen. Waerop de meeste en voornaemste Burgers dat recht aen den Magistraet toestonden. Eenigen echter wilden dat recht aen zich houden, en een' Sekretaris naer hunnen zin kiezen, ten einde men niet hier, gelyk elders, met dezen meer te stellen mochte hebben, dan met de Regering' zelve. Doch vermits de meesten en voornaemsten van de Burgeren dat recht aen den Magistraet afgestaen hebben, twyfelt men niet of de zaak zal in die plooi, waer in ze nu geschikt is, wel blyven beruften, voornamelyk dewyl byna niemand in deze Stad bekwaem geoordeeld word om dat ampt naer behooren waer te nemen.

HINDE-
LOOPEN.

O V E R T S S E L.

D E V E N T E R.

Na dat den 8 dezer de Gecommitteerden dezer Stad naer Kampen vertrokken waren, ten einde den Landdag, die daegs daer aen gehouden werd, by te woonen en over het stuk der Pachteryen en Finantie dezer Provintie te delibereren, en, na verrichting van zaken, den

DEVEN-
TER.

DEVEN-
TER.

14 dezer te rug gekomen waren, werd den volgenden morgen hier uit name der Heeren van de Ridderſchap en Steden afgekondigd, dat de Pachten van het Gemaal, Geſlacht, Wynen, Bieren, Azynen, Brandewynen, Gebrande Wateren, Tabak en Dienſtboden-geld afgeſchaft waren, en des voortaan ceſſeren zouden. De Pachters van de Brandewynen, Gebrande Wateren en 't Gemaal, tegens alle onheil in tyds willende voorzien, hadden, reeds 4 dagen voor het aflezen van het voorschr., opgehouden eenigen impoſt in te vorderen, vergenoegende zich met den Ingezetenen te verzoeken van zoo rond eene aengave als moogelyk was te doen, dankende, (als te kennen willende geven dat zy hier op zich geruſtelyk verlieten,) vervolgens alle hunne oppaſſers en dienaers af.

K A M P E N.

KAMPEN.

De voornaemſte bewegingen onder het Gemeen, ten einde de Pachten afgeſchaft te krygen, hier omtrent ontſtaen, zyn voornamelyk voorgevallen in Vollenhove, Steenwyk, Wannepeerveer, Staphorſt, Roveen enz.; doch, ſchoon in vergelyking van elders, van luttel aangelegenheit, echter van dat uitzicht dat de Staten dezer Provintie oorbaer geacht hebben het volgende Plakaet uit te geven:

Ridderſchap en Steden, de Staten van Overyſſel doen te weten: Nademaal wy tot onze grote ſmerre hebben moeten ondervinden, dat de bewegingen in andere Provintien ontſlaen om de Verpachte Middelen van Conſumtie, ſchoon by het oprichten van de Unie tot beralinge der Militie geïntroduceerd, te hebben afgeſchaft, ook zyn overgeſlagen in deze Provintie en onder de Inge-

gezetenen van dezelve mede hebben verwekt een ongemeene drift, om dezelve Middelen alhier mede te doen afstellen en zulks alles in een' tyd, daer de Republiek zich genoodzaekt heeft gevonden een extraordinair groot aental van Militie in hare Soldy tenemen en aen te werven, tot afkering van een' machtigen Vyand, tot op de grenzen van den Staet genaderd, en dus in een' tyd, wanneer volgens de reden van Staetten uitersten bekommerlyk en gevaerlyk moest voorkomen zoodanige Middelen te discontinueeren, zonder vooraf eenige andere en æquivalente Middelen in derzelver plaets te hebben vastgesteld en in train gebracht; Zoo is 't dat Wy nogthans, niet alleen uit Consideratie van de ongemeene drift der Ingezetenen op vele plaetzen dezer Provincie reets uitgeborsten tot onbezonne seitelikheden en strafbare dreigementen tegen de Pachters en derzelver Collecteurs, maer ook om dat het Ons zeer bedenkelijk is voorgekomen, of wel de Verpachting der gemeene Middelen van Consumtie in andere Provincien reeds afgesteld, zonder merkelyke inconvenientie in deze Provincie zouden kunnen en behooren te worden gecontinueerd; met ingenomen advies van zyne Doorluchtigste Hoogheit den Heere Prins van Oranje en Nassau onzen Erffstadhouder, hebben goedgevonden, naer het voorbeeld van de Heeren Staten van de andere Provincien, ook alhier te discontinueeren en af te schaffen, zoo als gediscontinueerd en afgeschafft worden mits deze, de Verpachting der gemeene Middelen van Consumtie; als van de Imposten *op bet Gemaal, Geslacht, Wynen, Bieren, Azyn, Brandewyn, en gebrande Wateren en den Tabak*, als mede nog van *bet Hoofdgeld en Dienstbodengeld*, in welkers plaets zoo ras doenlyk andere æquivalente Middelen zullen worden gearresteerd en in train gebracht, zonder welke de Provinciale Finantien aenstonds door zoo een important gemis zouden moeten vervallen in de uiterste confusie. Waeromme Wy alle de Ingezetenen wel ernstig willen vermaend en bevolen hebben zich niet te onttrekken aen de betaling der verdere Middelen, met die van Consumtie geen gemeenschap hebbende, als van Verpondingen, Contributie, Vuurstede geld, Hoorn-geld en Gezaei, Paerden en Reliqua, noch ook te weigeren

KAMPEN. de beteling van het Passagie-geld, Enffer-geld of zeestuivers op de Schepen, Tollen, Brug- en Weg-gelden, waer in vreemden en passagiers een groot gedeelte contributeuen, en welke Middelen, die zonder Verpachtinge niet te vorderen zyn, in train moeten blyven; maer die alle getrouwelyk en blymoedig op te brengen nevens die gene, die Wy met overleg en advies van Hoog-gemelde Zyne Hoogheit zullen moeten invoeren en introduceren, in plaets der afgeschafte Middelen van Confuntie hier boven gespecificeerd, en om weder goed te maken het zwaer gemis, dat de Finantie dezer Provincie hier door zal komen te lyden. Zullende dan noch de Hoornbeesten en Bezaaide Landen, Paerden en Reliqua, en verdere Middelen, voor dezen Jare in Redemptie gegeven geweest, en in dezen Jare Verpacht, midlerwyle weder in Redemptie worden gegeven aen die gene, die zulks begeren voor het montant, waer voor dezelve in Redemptie hebben gehad in denzelven Jare 1747, en zich tot dien einde adresseren aen de Heeren Ordinaris Gedeputeerden binnen den tyd van veertien dagen.

En nedemael eenige tyd zal noodig zyn, om de Middelen tot remplacement der afgeschafte Pachte te introduceren, en in dien tusschentyd de Finantien een zeer zwaer verlies zullen moeten ondergaen, zoo worden alle de goede Ingezeten wel ernstig vermaend en ge-exhorteerd, om zich naer behoren van hunnen plicht te acquireren in het surneren van de volgende Termynen van de Liberale Giften, gearresteerd by Ons Plakaet van den 8 Febr. dezes Jaers, op dat de Provincie niet moge worden gesteld buiten staet om te voldoen aen hare verplichting en de intentie van meer Hoog gemelde Zyne Hoogheit.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude hebben, begeren wy dat deze alomme zal worden gepubliceerd en geaffigeerd ter plaetse waer men zulks te doen gewoon is.

Gedaen op een' extraordinaris Landdag binnen Kampen den 13den July. 1748.

Ter Ordonnantie van Hooggemelde Heeren Staten.

JOAN ROUSE.

GRO.

JAERBOEKEN, *July*, 1748. 645
 S T A D E N L A N D E N.
 G R O N I N G E N.

Wy hebben hier voor, bladz. 380 gemeld dat ^{GRONIN-}der Gezwoornen Gemeente, ten tyde van ^{GEN.}de groote beweeging in deze Stad, tegen de verandering in derzelver Gecommitteerden een Protest had ingeleverd, dan hoe deze zaak verder afgehoopen was te verhalen, om de veelheit der stoffe tot nu toe moeten sparen. 't Was op den 17 May, toen 6 Gedeputeerden uit den Raed, nam. 2 regerende Burgermeesteren en 4 Raedsheeren, lieten verzoeken om met de Gecommitteerden uit der Gezwoornen Gemeente te spreken, en daer toe des avonds omtrent 5 uren met hun te samen in 't Wynhuis vergaderden; wanneer Burgermeesteren het gemelde Protest door de Gedeputeerden uit den Raed deden te rug geven, zonder dat van het zelve iets geboekt was of zoude worden, nadien men aen het Collegie van Taelmannen en Gezwoornen Gemeente alle vergenoeging geven en de eischen in alle vriendelykheit afmaken wilde, na alvorens eenige nadere explicatie ontvangen te hebben van de hoofdponten, waer op dat Collegie aendrong. Hier op den 22 May nader gebesogneerd zynde, werd deze nadere explicatie vervolgens aen Burgermeesteren en Raed vertoond, en op den 29sten dier maend door den Breeden Raed een Resolutie genomen, die Taelmannen en Gezwoornen Gemeente in hunne oude Rechten herstelde; welke, nadien zy zeldzaam is, wy hier woordelyk laten volgen:

Ter vergadering van de H. Heeren Burgermeesteren en Raed, oud en nieuw, mitsgaders Taelmannen en Gezwoorne Gemeente, zynde geleezen de consideratien, door Taelmannen en Gezwoorne Gemeente op den 26

GRONIN-
GEN.

April jongst overgegeven, en daer over zynde gedelibereerd, hebben de H. Heeren Burgermeesteren en Raed, oud en nieuw, mitsgaders Taelmannen en Gezwoorne Gemeente, op heden plegtig vergaderd, eenparig geresolveerd en gearresteerd dat de vrye verkiezing van den Raed, nevens de Gezwoorne Gemeente merdiens approbatie, conform de Keurwetten en Keur-eed, zal worden gedaen, invoege voor 't jaer 1724 heeft plaets gehad, en dat alle Resolutien, daer tegen genomen, byzonder in 't jaer 1724, mits deze zullen zyn geannuleerd, en dat Taelmannen en Gezwoorne Gemeente, als representerende de Burgery dezer Stad, in zaken van belang, 't welvaren van de Stad rakende, nevens de Oude Raed, zal worden geroepen, en hoofd voor hoofd mede stemmen.

Collat. Accord.

W. L A M A N.

In de zaken van den Burgermeester *J. Geertsma*, van welken wy te voren meermael gesproken, en van wiens Huis en Buitenplaets wy vermeld hebben dat dezelve gespolieerd waren, is sederd den 14 May, Dag, op welken zoo groot eene verandering alhier is voorgevallen, ook eene aenmerkelyke verwisseling geschied. Veele stukken, waer onder niet weinigen die eene voorbeeldige straf eischten, ten laste van dien Heer verhaeld wordende, vonden Burgermeesteren goed, niet siegts het zitten in het gewoone Regeerings-Gestoelte in de Kerk en het bywoonen der Raedsvergaderingen, hem te ontzeggen; maer zelfs eene Commissie van drie Heeren aen te stellen, aen welke ieder, die iets van hem te eischen had, zyne belangen inbrengen konde. Dit gaf oorzaak dat wel haest de beschuldigingen, ten zynen laste, van dag tot dag aangroeyden, en eindelijk van dat gewicht geoordeeld werden dat hy zich daer over verantwoorden moest, en deze zaak gerechtelyk behandeld behoorde te worden.

Hier

Hierom werd zyn E. op den 18 dezer arrest in deszelfs huis, waer in hy zich toen niet bevond, aengezegd; of hy vervolgens nog in het zelve geweest is, heeft men niet klaerlyk kunnen bespeuren: maer wel dat sederd alhier zich een gerucht verspreidde als of het geene acht dagen zoude duren dat, men hem als Gevangen op den To-
 ren zoude plaetzen; waer op hy den 22 dezer goed vond het dreigende gevaer te ontgaen en door het Landschap Drenthe zich naer elders te salveren. De zaken dus hol beginnende te dreigen, gaf zyne Huisvrouw op den 25 dezer een Request in aen Burgermeesteren en Raed met verzoek dat, haer Man niet door een geheime Commissie onverhoord veroordeeld; maer zyne zaken voor den Rechtbank openlyk mochten onderzocht worden, wanneer men niet zoude nalaten Advokaten ter zyner verdediging te stellen, gelyk in alle behoorlyke Regtsgedingen geeischt kan worden; doch hier op is tot in het laetst dezer maend geen antwoord gekomen; dus dit stuk nog wel eene der beruchtste kon worden onder de thans voorvallende Vaderlandsche zaken.

In het midden dezer maend is hier, op ordre van Burgermeesteren en Raed, door de Burgery een generale opschryving gedaen van de Schoorsteen, Familien enz. Zoo sommigen meenen om op dezelve tot vergoeding van 't gemis der Pachten eene belasting te leggen, het welk eenigen bewogen heeft om het getal van hunne Schoorsteen te verminderen en dezelve in één huis ten getale van 3, 4 ja tot 5 toe af te laten breeken.

Nopens de inwendige rust dezer Stad is weinige verandering te melden. De ongenoeghheit van de Gemeente tegen sommige Regenten duurt

GRONINGEN.

GRONIN- duurt nog al, en dreigt nu en dan zelfs met
GEN. geweld neder te storten; dan het is tot nog toe by dreigen gebleven; te meer alzoo dagelyks de Stad door de eerste Ministers (welker gesamentlyke Lichaem sommigen extraordinaire Troupen of Provisioneele Kadets noemen) trouwhartig nevens de Burgery bewaekt en beveiligd word.

Toen elk den ander zocht wys te maken dat, by de Zonsverduistering, welke op den 25 dezer hier te Lande gezien is, het zoo donker zoude worden dat men op den middag kaerffen zoude moeten aensteeken en de Heeren van Regeering met verlichte Lantaernen uit het Wynhuis gehaald worden, verzocht alhier zeker Aenspreker of Lye-Aenzegger, zoo als men dezelve in deze Stad noemt, aen den Heer President het begraven van een Lyk, dat hy op den dag der verduistering moest doen, tot een volgenden uit te stellen, dewyl hy vreesde den weg niet te zullen kunnen vinden of merkelyke inconvenientie te ontmoeten; het welk hem toegestaan werd: dan het gevolg toonde dat de straet noch wel te passeeren zoude geweest zyn.

BERICHTEN AENGAENDE DESTERFTE
VAN 'T RUNDERVEE.

Uit de Provintie **GELDERLAND** word ons, betreffende deze Landplage, in deze Maend noch goed, noch kwaed gemeld, weshalven wy onderstellen het met de zaek daer als voren gelegen te zyn. In **HOLLAND** woedde de ziekte noch op verscheide plaetzen, voornamelyk in den *Alblafferwaard*, om *Nieuwpoort*, *Willige*, *Ottoland*, en langs de streek naer *Gorinchem*. Om *Schoonhoven* echter, en in den *Krimpener Waerd*, was dezelve zeer verminderd, en hoorde men luttel daer van; omtrent den *Briel* en in 't Land van *Voorne en Putten*, gelyk ook op 't Eiland *Overflaque* schein dezelve op te houden: uit **Noordholland** zyn de tydingen een weinig ongunstiger, stervende omtrent *Alkmaer* en *Hoorn* nu en dan nog eenige Beesten weg. De tydingen uit **ZEELAND** zyn, Gode zy lof! ten hoogsten aengenaem; want om *Goes*, *Zierikzee*, *Schouwen* en *Duiveland* was de Sterfte thans genoegzaam gantsch en al opgehouden. In de Provintie **UTRECHT** stond het nog geschapen als voren. In **FRIESLAND** en **OVERYSSEL** klaegde de Veebouwer hieren daer nog bitterlyk. Uit **GRONINGEN** meld men ons van geen verslimmering. In **DRENTHE** steekt het kwaed weder van nieuws aen op sommige plaetzen.

BERICH-
TEN AEN-
GAENDE
DE STERF-
TE VAN 'T
RUNDER-
VEE.

Lyft

Lyft der PRYZEN VAN VERSCHEIDE
PRODUCTEN ONZES LANDS.

	Rotterd. 22 July 't Vernd.	Deventer. 13 July 't Mudde
TARW WITTE.		f 7: 5:-
— Puik nieuwe. . .	16½ a 17¼ β	
— gemeene foort. . .	14 a 16 β	
— Blaeuwe. . .	13 a 16 β	
ROGGE.		f 3: 18:-
— Zeeuwfche . . .	10 a 11¼ β	
— Brabantfche . . .	10 a 11¼ β	
GARST.	by't Hoet.	f 3: 8:-
— Zeeuwfche Wint.	27 a 30 gl.	
— — Zomer	20 a 27 gl.	
HAYER.		f 2: 10:-
— Voer dito . . .	18 a 22 gl. by't Laft.	
PAERDEBOONEN.	14 a 16 ℒ	
BOEKWEIT.		f 4:-
VLAEMSCHEEN BRAB.	17½ ℒ	
KOOLZAED, Inlandfch	33 a 35 ℒ	

De Pryzen van het VLAS den 22 dezer te
ROTTERDAM waren als volgt:

Beste foort 26, 28 a 31 ft. } de fteen.
Gem. dito 19 a 20 ft. }

— van de BOTER te LEIDEN den 6 July f 29 a 30:-
't Vierend.

— van de KAES te HOORN by de 100 ff:

27 Juny { Kleene f 12½
 { Midd. f 13½
 { Groote f 14½

25 July { Kleene f 13½
 { Midd. f 14½
 { Groote f 15:-

Waer-

Waernemingen omtrent het Weder en de Planeten op den Huize
Zwanenburg voor de Maend JUNY, 1748.

Dag.	Barro- meter	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgefteld- heit.	Reg. in L.	Adspe& van Maen en Plan. gr. uuren uuren
1	29.10 ³ - 10 ⁴ - 10 ⁵ - 9 ⁶	59 68 60 63	ONO Ot N ONO OZO	3 3 3 2	Geheel betr. Omr. helder Betrokken Omr. held.	don 9 Ω ♂ ♀ 3
2	- 10 ⁷ - 10 ⁸ - 10 ⁹ - 10 ¹⁰	70 59 63 62	WNW W WZW W	2 1 2 2	Betrokken Betrokk. reg Reg. geh. bet Zeer betrok.	21 w. l 3 4 3 ny □ 22
3	- 11 ¹ - 11 ² - 11 ³	54 54 56	— (O) Wt N —	1 1 1	Betr. geh. bet. Regen Mottig	I 15
4	30. - - -	53 52 61 55	NW NNW — Nt W	2 2 2 1	Geheel betr. Omr. held. — Betrok. held.	N. L. 28
5	- - - -	57 67 61 60	NO ONO NO O	1 1 2 1	Helder Omr. held. — —	11 24
6	- - - -	69 63 62 71	— NO ONO —	2 3 1 2	— — Zeer bet. Helder Omr. helder	8 m ♂ ⊙ ☿ (o)
7	30. 29.11 - 11 ¹ - 11 ²	63 59 63 60	NO W — OZO	1 1 2 1	Helder Omr. helder Zeer betrok. Betrokken	22
8	- 10 ³ - 9 ⁴ - 8 ⁵ - 8 ⁶	62 69 57 55	ZO ZZO WZW —	2 3 2 3	— Zeer betrok. Betrokk. reg. Reg. betr.	7 + → ♂ ⊙ 22 ♀ Retr.
9	- 8 ⁷ - 8 ⁸ - 9 ⁹ - 9 ¹⁰	55 59 56 56	— — WZW W	3 3 3 3	Zeer betrok. Regen Zeer betrok.	22 1 2 ♂ ♂ ☿ 14
10	- 10 ¹ - 11 ² - 11 ³	62 59 58	Wt N WZW —	2 2 2	— Geh. bet. Betrokken	7 20 NP
11	30. 30. 29.11	65 61 65	— — Zt W	2 1 2	Geheel betr. — Omtr. h. Zeer betrok.	22 ♂ ♀ ☿ 19
12	- 11 ¹ - 9 ² - 9 ³ - 9 ⁴	72 61 56 61	ZZO NO WNW ZW	2 1 1 4	Betrokken — Reg. d. bl Reg. geh. bet. — Zeer bet.	7 20 ♂ ♀ 4
13	- 9 ⁵ - 9 ⁶ - 9 ⁷ - 9 ⁸	56 56 58 56	— — Wt N —	2 2 2 2	— — Betrok. held. Reg. geh. bet.	22 ♂ ♀ 2 Ω
14	- 10 ⁹ - 10 ¹⁰	57 57	ZW Z W	4 4	Zeer betrok.	6 X

Dag.	Barro- mete.	Ther- mom.	St. en Ki- de Wind.	Lugtsgefeld- heit.	Reg. in L.	Adspect. van Maen en Pl.n.		
						gr.	uuren	uuren
17	- 9 ¹ - 10 ¹ - 11 ¹ - 11 ¹	57 58 54 60	W Z W W t N W Z W Z W	5 4 2 4	Geheel betr. — Regen Reg omtr. h Bet. Regen.	1 ¹ 20 3	□	14
18	30. - - 1 20. -	58 57 61	W O N O O t N	3 1 1	Bet. Regen. Omr. h. z. be Betrokken	1 ¹ 3	✓	
19	29. 11 ¹ - 10 ¹ 30. 1	73 61 55	— N W —	2 3 2	Omr held. Reg. hag. d. b — Geh. bet.	16 5 3		
20	- 2 ¹ - 2 ¹ - 2 ¹	62 59 58	N N W O N O O t Z	2 3 3	Omr. held Helder Omr. held.	29	♂ ♀	7
21	- 1 ¹ - 1 ¹ 30. -	68 68 68	— — —	3 1 1	— — —	12	8	
22	30. - - 1 ¹ 30. -	82 75 71	Z O O Z O O t N	3 1 1	Helder Omr. held. Helder	24		
23	29. 11 ¹ - 10 ¹ - 9	83 73 71	— O t Z Z O	3 2 3	— Omr. helder Betrokken	6	II	
24	- 9 - 11 ¹ 30. 1	73 57 61	W t N — Z Z W	2 2 2	— Regen betr. Betrokken	18 1 ¹		
25	- 1 ¹ - 1 ¹ - 1 ¹	65 64 62	W Z W — Z Z O	2 2 3	Omr. helder — Zeer bet. Regen	0 20 1	♂ ♂ ♂ ♂	8 15
26	- 1 ¹ - 1 ¹ 29. 11 ¹	63 64 65	— Z Z W Z Z O	3 2 1	— — Geh. bet. Betrokken	12 6		
27	- 11 ¹ - 11 ¹ - 11 ¹	73 64 62	W N W N W Z O	1 2 2	— Zeer bet. reg. Reg. geh. bet.	24 d. b. 4	♂ ♀	4 VP
28	30. - - 1 ¹ - 1 ¹	64 64 60	— N O N t O	1 3 3	Geheel betr. Betr. geh. bet. Geheel betr.	6 8		9
29	- 1 ¹ - 1 ¹ - 2	66 60 59	N N t W N N W	3 3 3	— Betrokk. Omr held. Geh. betrok.	18	♂ ♀ ♂ ♀	8 9
30	- 2 - 2 ¹	65 57	N t W N W	2 2	— Zeer bet. Zeer b. om h.	29		

Gemiddelde Barrometer 29 D. 11¹ Lyn.
 Thermometer 63¹ Gr.
 Gevallen Water 31¹ Lyn.
 Uitgewaessende 38¹ Lyn.
 Dagelyksche kracht der Wind ruim 2 Gr.

NEDERLANDSCHE JAER-BOEKEN.

AUGUSTUS.

MDCCXLVIII.

GELDERLAND.

WYCHEM.

DE Hanoversche, in het land van Ra WY-
CHEM.
vestein, gebilletteerde, en daer hun
eigen kost doende Troupen, naer
hun welgevallen geen' genoegzamen
leeftogt kunnende bekomen, en dus
genoodzaekt zynde denzelven aen dezen kant
van de Maeste zoeken, had men van den ande-
ren kant, ten einde daer in te voorzien, hier
en elders de volgende Publicatie laten doen :

„ Men laet een' ieder by deze bekend maken
„ dat te Ravestein, alle dagen zal gehouden
„ worden open markt van allerlei levensmidde-
„ len, levendig en geslacht Vee, Visch, Zui-
„ vel, Erten, Bonen, Ryft en Groente, zoo
„ duur te verkopen als mooglyk is, uitgeno-
„ men de Boter, die op 6 ft. het pond gesteld
„ is. En zullen alle Luiden, die ter markt ko-
„ men, vry wezen van Veergeld. enz.

De Haver was in verscheide Streken dezer
Provincie, als te Overysfel en elders, dit jaer
geheel mislukt, zoo door den langdurigen regen
en overvloed van Kwel-water uit de Rivieren,
waer door men in 't voorjaer zeer geincommo-

MDCCXLVIII.

Xx

deerd,

deerd, en zelfs verhinderd was geweest op zyn tyd te kunnen zaaien.

H O L L A N D.

K L U N D E R T.

KLUN-
DERT.

Zeer sterk gingen de heete Koortzen thans hier in zwang. Onder 't Guarnizoen telde men 300 honderd zieken. En ging 'er byna geen dag voorby waer op die of dees niet uit het leven gerukt werd. Immers waren 'er ferdert den 14 July tot den 14 dezer 32 personen begraven, 't geen naer de kleente dezer plaetse veel is.

H A E R L E M.

HAER-
LEM.

Den 5 dezer werd hier de volgende Publicatie afgekondigt.

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haerlem, allen den genen, die deze zullen zien of hooren lezen, SALUT: Doen te weten: Dat wy, by onze Publicatie van den 26 Juny laetstleden, om redenen daer by gemeld, de Pachten der Stads Excynssen afgeschafft hebbende, daer door des Stads Finantie een important gemis komt te lyden, het geen niet lange kan worden ontbeerd, zonder te vallen in de uiterste confusie en verwarring, gelyk een iegelyk daer van zal moeten wezen overtuigd, die considereerd, dat daer uit heeft bestaan het voornaemste deel van Stads gehele Inkommen, het welk, boven vele andere Lasten, die daer uit gevonden moeten worden, mede heeft gediend tot betalinge van Stads Werken en Fabriek, mitsgaders tot subsidieeringe van de Diaconie en andere Godshuizen, en voorts tot voldoeninge van de Renten en Interessen der Kapitalen en Lyf-Renten, die zoo wel Buitengezetenen als Ingezetenen, en daer onder vele Weduwen en Wezen ten laste van deze Stad nog hebben; en dat derhalven, indien dat zoo hoognodig Inkommen zonder Rem-

Remplacement lange wierde gemist, alle die importante **HAER-**
 Betalingen, die daer uit gevonden moeten worden, me- **LEM.**
 de wel heeft zouden moeten ophouden en cefferen, waer
 van de gevolgen voor groot en klein zoo zwaer en zoo
 dangereus zouden zyn, dat Wy daerom op 't voetspoor
 van het geen met relatie tot de afgeschafte Pachten van
 des Lands Gemeene Middelen word gedaen, ook actueel
 onsbeneerftigen, om uit te vinden andere Middelen, die
 tot Remplacement der afgeschafte Pachten des Stads Ex-
 cynffen, en andere Recognitien, die ten behoeve van
 de Diaconie en andere Godshuizen zyn geheven, en tot
 goedmakinge van het important Verlies, dat des Stads
 Finantie daer door komt te lyden, zullen kunnen dienen;
 maer dat Wy ook teffens, en terwyl daer toe met allen
 ernst word gearbeid, ondervinden, dat met geen moge-
 lykheit die andere Middelen, die zouden mogen uitge-
 vonden worden, zoo spoedig kunnen worden geïntrodu-
 ceerd, als nodig is, om de gevreesde confusie en ver-
 warring voor te komen, en daerom bedacht hebbende
 moeten wezen, op eenig provifioneel Middel, om mid-
 delerwyle des Stads Finantie gaende te houden.

ZOO IS 'T, dat Wy met Advies en Goedvinden van
 de Heeren Raden en Vroedschappen dezer Stad, mitsga-
 ders in Conformité van derzelver Consent by Resolutie
 van hun Ed. Achtb. van den 29 July laetstleden, nodig
 hebben gevonden de goede Burgeren en Ingezetenen van
 deze Stad by deze te adverteren en bekend te maken,
 zoo als Wy doen by deze, dat by provisie, en tot dat
 eenig ander Middel zal uitgevonden, geïntroduceerd en
 in train gebracht wezen, waer aen by continuatie zal ge-
 arbeid worden, het import van het geen Stads Excynffen
 by Verpachtinge over den laetstvoorgaenden Jare 1747 aen
 de Stad hebben gecontribueerd (uitgezonderd daer van
 het Provenu van de Excynffen van Stads Waeg en Stads
 Rondemaet; als welke geweze Excynffen zoodanig zul-
 len zyn en blyven verpachtd, dat het geen daer van is ge-
 komen, nooit zelfs op eenige de minste wyze ten laste
 van de Burgers en Ingezetenen zal worden ingevorderd)
 daer onder begrepen de Randzoenen, die de Stad van de
 gemelde verpachte Excynffen heeft genoten, mitsgaders
 de Recognitien, die van verscheide Middelen van con-
 sumptie aen de Diaconie en andere Godshuizen van deze
 Stad,

HAER-
LEM.

Stad zyn betaeld; en welk alles te zamen genomen volgens een juiste daer van gemaekte Calculatie in den Jare 1747, heeft bedragen de Sonma van negentig duizend Guldens; voor den tyd van zes maenden, ingegaen den eersten July dezes Jaers, zal worden gevonden by omslag te doen over een ieders huishoudende Familie binnen deze Stad en Jurisdicte van die, en andere Personen, die, zonder dienstbaer te zyn, by andere inwonnen, zonder onderscheid, of dezelve bevorens van eenige vrydom van Stads Excynssen hebben gejouisseerd, dan niet; en welke omslag, vermits dit provisionele Middel dienen moet, om over de respectie Ingezetenen te vinden een Equivalent, in plaetse van het geen bevorens aen Stads verpachte Excynssen heeft moeten worden betaeld en gedragen, derhalven ook zal moeten gedaen worden, naer mate van de Consumptie, die elk Huisgezin of Familie heeft, en wyders naer proportie van derzelver beslaen, vermogen en inkomsten respectie.

Dat de betalinge van dit Fournissement zal moeten geschieden Maendelyks, en zulks alle Maenden een gerecht twaelfde part, van een ieders Aenslag of Quote, waerop zal worden gesteld, en dat dezelve Betalinge alzo, voor zoo veel de eerste Maend aengaet, die vervallen is den laetsten July dees jaers, zal moeten worden gedaen, zoo dra een iegelyk deszelfs Billet van Omslag zal hebben ontvangen, en vervolgens van Maend tot Maend, te weten, de Maend Augustus voor het uiteinde van September, en zoo vervolgens, te fourneren ten Stadhuize, ter plaetse, daertoe bestemd; waer van binnen kort de nodige Advertentie zal worden gedaen, en van welke Betalinge aen een iegelyk zal worden gegeven een behoorlyke Quitantie, alles op pœne van by nalatigheit daer voor peratelyk te zullen worden geëxecuteerd.

Dat nademael het doen van den voorsz. Omslag tyd nodig heeft, en onzeker is, ~~wanneer~~ dezelve zal konnen wezen gedaen, en in allen ~~gevalle~~ de eerste Maend, die men schuldig zal zyn te voldoen, bereids is verscheenen, en om nochtans die voldoeninge, gedurende dat interim, zoo veel mogelyk, te faliciteren, alle en een iegelyk der Burgeren en Ingezetenen van deze Stad en onder de Jurisdicte van die behorende, zonder onderscheid wederom, of bevorens eenige vrydom van Stads Excynssen

sen

fen hebben genoten, dan niet, ernstig zullen worden vermaend en bevolen, zoo als wy hen op het ernstigste vermanen en bevelen mits deze, om van nu af aen, en in afwachtinge, mitsgaders op rekening van den Tax, waerop zy tot remplacement van de voorsz. afgeschafte Pachten der Stads Excynssien, en verdere geheven geweest zynde Recognitien, zullen gesteld worden, by voormed in handen van die genen, die daertoe zullen wezen aengesteld, en daer toe invoegen voorsz. ten Stadhuize zullen vaceren, te brengen en te furneren zoodanige Somma, hetzy voor een of voor meer Maenden, als ieder by overslag, door hem zelfs over het gehele Jaer te maken, zal bevinden Maendelyks in de verpachte Stads Excynssien en verdere Recognitien (uitgezonderd de Stads Waeg en Stads Rondemaet, om redenen hier voren gemeld) te hebben gecontribueerd, of dat zoude hebben moeten contribueren, indien de voorsz. Pachten en Recognitien niet waren afgeschafft geworden; en ten reguarde van die genen, die vrydom van Stads Excynssien hebben genoten, even en indiervoegen als of zy daer van geene vrydom hadden genoten gehad; en dat van die somma aen een iegelyk zal worden gegeven eene provisionele Quitantie, om daer mede in t geheel oft en dele te kunnen betalen den Tax, waer op zy zullen gesteld worden; en dat ingevalle zy meerder mochten hebben betaeld, als de voorsz. Tax Maendelyks zoude mogen komen te belopen, het overschot aen hun zal verstreken in mindering van de volgende Maend of Maenden; en dat daer benevens verzekering zal worden gegeven, zoo als wy hen op het krachtigste verzekeren by deze, dat van deze bereidwilligheid geen het minste gebruik zal worden gemaekt in het formeren vanden Tax, waerop een iegelyk Huisgezin of Familie, naer mate van derzelver consumptie, en wyders naer proportie van derzelver bestaen, vermogen en inkomsten respectie, zal moeten gesteld worden.

En hebben Wy wyders, om alle en een iegelyk gerustheit te geven, dat dit provisioneel Middel niet langer zal worden gebruikt, als nodig is, vastgesteld zoo als Wy vaststellen mits deze, dat dit alles niet langer zal stand grypen, dan voor den tyd van zes Maenden, te rekenen van den 1sten July dezes Jaers; zonder dat eenige prolon-

HAER-
LEM.

gatie zal worden geadmiteerd, ten ware by het uiteinde van dezelve zes Maenden onverhooptelyk nog geen ander Middel mochte uitgevonden, geintroduceerd en in train gebracht wezen.

En nademael Wy Ons verzekerd houden, dat niemand, die den *Welstand van deze Stad* ter herte gaet, van de hooge noodzakelykheit van dit Provisioneel Middel zal kunnen disconvenieren, zoo willen wy alle Burgers en Ingezetenen van deze Stad en onder de Jurisdic tie van die behorende, wel hartelyk vermaend, verzocht en bevolen hebben, gelyk wy hen op het hartelykste vermanen, verzoeken en bevelen by deze, dat zy zich, zoo in het fourneren van eene provisionele Somma op rekening van den Tax, waer op zy tot remplacement van de voorz. Stads Excynssen, en andere geheve Recognitien, gesteld zullen worden, als in het richtig opbrengen van den Tax zelve, wanneer die by den Omflag gereguleerd zal zyn, kwyten in Remoede, en naer behoren; en dat zy ten dien einde alle die genen, die in het doen van den voorz. Omflag gebruikt zullen worden, gelyk ook de genen die gesteld zullen zyn tot invordering van dien, in generlei wyze daerinne hinderlyk zyn, maer integendeel aan dezelve toebrengen alle hulpe en assistentie, die van hun zoude kunnen of mogen worden gerequireerd, en daer door met 'er daed bevestigen de goede Opinie, die Wy van hun hebben, dat derzelver wil of begeerte geenszins strekt, om zich aan de Schattingen en Lasten, tot onderstand van de Stad, waer in zy zelfs gezeten zyn, ten hoogsten nodig, te onttrekken; ten zelve einde als goede en oprechte Patriotten altoos in het oog houdende, dat van het richtig en naer behoren opbrengen van de gerequireerde Lasten voor Land en Stad, ook niet minder als het behoud, of het verderf van het zelve Land en Stad dependende is; en inzonderheit mede dat dezès Stads Finantie zonder dit Provisionele Middel, met geen mogelykheit in order kan worden gehouden, en zonder die alle des Stads nodige Werken zullen moeten stille staen, de Ouderloze Wezen gelyk het behoort, by ver-
volg niet zullen kunnen worden gealimenteerd en opgevoed, alle behoefte van het nodige by continuatie niet zullen kunnen voorzien worden, en in een woord, dat zonder deze kwytinge binnen korten alle confusie is te

ap.

appreghenderen, die men van een Stad, welkers Finantie in disordre is, notoirlyk moet verwachten. enz. HAER-
LEM.

Na dat de Burgers en Ingezetenen dezer Stad hunne bezwaernissen omtrent verscheide zaken by Requeste aen den Baron van Grovestins, Gedeputeerden van zyne Doorl. Hoogheit, hadden te kennen gegeven, en de gemelde Baron zynen Vorstelyken Meester deswegen geïnformeerd, had het den Prins Erfstadhouder behaegd daerop deze Publicatie te laten doen:

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, by der gratie Gods, Prinse van Oranje en Nassau, enz. enz. enz.

Doen te weten, dat Wy niets meer ter harte nemende dan de conservatie van de goede orde, de rust en tranquilliteit, mitsgaders de bevordering van de welvaart van de respectieve Provincien en Steden van die, waer over Wy tot Erfstadhouder zyn aengesteld, en derhalven vernomen hebbende, dat binnen de Stad Haerlem eenige onlusten en bewegingen ontsaen waren, derwaert hebben afgezonden den Baron van Grovestins, Onzen Opperstalmeester, mitsgaders Luitenant Generael van de Cavallerie, om van Onzent wegen zoo veel doenlyk by minnelyke wegen van overreding en persuasie, de gewoederen tot rust te brengen, en tessen te vernemen, ofen welke redenen van beklag of bezwaer de goede Burgery zoude mogen hebben, die Wy genegen waren te hooren, en hunlieden daer in te bezorgen behoorlyk redres, en dat ter bereiking van dat Ons oogmerk, de voornoemde Onze Gecommitteerde alle Acht de Compagnien Burgers, die zich binnen Haerlem bevinden, successivelyk op de Zael van het Stadhuis voor zich hebbende doen verschynen, en zich aldaer geacquiteerd van het gene Wy hem hadden bevolen en opgelegd, by die occasie aen denzelven van wegens ieder der gemelde Acht Compagnien Burgers zyn ter hand gesteld verscheide Requesten, inhoudende pointen waer in zy vermeendte zyn bezwaard, en waer omtrent dezelve van Ons verzochten een behoorlyk redres en decisie, zoodanig Wy

HAER-
LEM.

zulks zouden vermeenen te behoren; en alle welke verzoeken by Ons geëxamineerd zynde, Wy daer uit hebben bevonden dat de voorname zakeu daer in voorkomende, zoodanig die by alle de Compagnien te samen, of alleen by sommige in het byzonder zyn gedaen, ten meerendeele en voornamelyk zich bepalen en uitkomen op de navolgende Pointen en Artikelen.

Art. 1. Dat de Krygsraed binnen de Stad van Haerlem zoodanig zoude mogen worden veranderd, dat dezelve geheel gesepareerd zoude zyn van de Regeringe en van de Eeden van de Vroedschap, vragende zulks de meeste van de Compagnien, doch waer van sommige Compagnien hebben uitgezonderd de twee Kolonellen, als acquiescerende dat dezelve in het vervolg ook uit Leden van de Vroedschap zouden behoren te zyn.

2. Een afschaffinge van alle Pachten van de gemeene Middelen, en in plaetse van die een Hoofdgeld, of ander furnissement te introduceren; het geen mede door alle de Compagnien is verzocht geworden.

3. De Burgery in het generael en de Gilden, die zich binnen de Stad bevinden in het particulier, te doen verblyven en maintineren by hunne Rechten en Privilegien, mitsgaders alle de Vinders van de Gilden te doen zyn gebore Burgers van de Stad of het Land, als mede van de Gereformeerde Religie; het geene mede genoegzaam door alle de Compagnien is gevraegd.

4. Dat alle Amten, Officien en Beneficien, binnen Haerlem opvallende, zullen worden gegeven aen geboren Burgeren van dezelve Stad, of die aldaer acht jaren gewoond hebben, of aen Burgeren van eenige andere Stad in deze Provintie; en dat alle dezelve die Officien zelfs zouden moeten waarnemen, zonder eenige uitkeeringe daer van te doen, dan alleen aen het gemeene Land, het welk ook genoegzaam door alle de Compagnien is gevraegd geworden.

5. Dat voortaan gene Bewindhebbers van de Oosten Westindische Compagnien zouden mogen geëligeerd worden uit de Leden van de Vroedschap, maer alleen uit de voornaemste Koopluiden van de Stad; zynde gevraegd by drie à vier Compagnien.

6. De Privilegien en Keuren van de Stad te doen drukken en gemeen te maken, en dat aen de Burgeren gegeven

ven zoude mogen worden Copie van hunnen gedanen **HAER-**
Burger-Eed. **LEM.**

By alle de Compagnien gevraagd.

7. Dat tot Geauthoriseerden tot de Manufacturen, en zulks ook tot regulering der Loonen, voortaan niet meerder zouden worden aengesteld de Koopluiden en Fabriekeurs, maer alleen die gene, dewelke zelfs Werk-bazen zyn.

Gevraagd by twee à drie Compagnien.

8. Alle Fabrieken, die in de Provintie kunnen gemaekt worden, niet daer buiten, en die in de Stad gemaekt worden, niet buiten de Stad te laten maken, of van daen te doen komen, mitsgaders de Inboorlingen boven Vreemden in Handwerken te prefereren.

Gevraagd by twee à drie Compagnien.

9. Dat geene Stads lasten zouden worden geheven, ten laste van de Burgeren, dan met consent van de respectieve Gildens.

Alleen gevraagd by het Oranje Vaendel van de Cluveniers Doelen.

10. Permissie tot stabilering van allerhande Neringen en Handteringen binnen de Stad van Haerlem, mitsgaders voorzieninge van alle vrye Jaermarkten.

En dat de Ingezetenen niet meerder zullen worden belast dan in eenige andere Steden.

Alleen geraegd by het Oranje Vaendel van de St. Joris Doelen.

11. Alle het gene uit de geplunderde Huizen der Pachteren geborgen is, publiek te doen verkopen, en aan de Diaconie te geven.

Alleen gevraagd by het Witte Vaendel van de St. Joris Doelen.

12. Aen de Burgeren van Haerlem te vergunnen, vryheit van de Visscheryen. *Ut supra.*

13. De Officien by overlyden van die genen op welkers naem zyn staende, te geven aen die genen, die dezelve voor zoodanige hebben waergenomen.

Alleen gevraagd by het gecouleurde Vaendel van de Cluveniers Doelen.

14. Dat alle Officieren van Burgermeesteren en Kerkmeesteren dependerende, buiten die tot het Stadhuis specteren, publiek zouden mogen worden verkocht, mits

HAER-
LEM.

de Koopers zouden moeten zyn van goed gedrag, Burgers van Haërlem, of acht jaren aldaer gewoond hebbende. Alleen gevraagd by het Oranje Vaendel van de Cluveniers Doelen.

NB. 't Witte Vaendel van de Cluveniers Doelen het contrarie verzocht, en die te belasten, zoo nodig is, met Amptgeld of Annaris ten behoeve van het Land.

15. Kornelis de Groot weder in zyn functie te herstellen (*) by de eerste vacature.

16. Dat aen de Burgery zoude mogen worden vergund een ordentelyke en bekwame plaets tot verblyf van hunne ordinaris Hoofdwacht.

Alleen gevraagd by het witte Vaendel van de Cluveniers Doelen.

Op alle welke verzoeken en Artikelen, Wy, na ingenomen rapport van gemelden Onzen Gecommitteerden, die zich binnen de voorsz. Stad op alles heeft laten informeren, goedgevonden hebben te disponeren in manieren hier na volgende.

1. Op het eerste Artikel hebben wy goedgevonden aen ons voor de eerstemaal te reserveren de aenstelling van een,

(*) Toen in het voorleden najaer, door eenige Burgers dezer Stad onder de hand mede een Request geteekend werd, om de Amten te verkopen, gelyk te Rotterdam geschiedde, en Burgermeesters de lucht kregen dat deze *de Groot*, die het stoelen zetten in eene der Kerken voor een Vrouw, dewelke dit kleene Amt had, bediende, mede geteekend had, deden zy hem by hen komen om dat Request in handen te krygen; dan hy zeide het siet te hebben, maer dat hy het hunne Ed. Gr. Achtb. bezorgen zoude, indien Zy hem eenigen tyd gunden. Hierop kwam de tyding dat de Prins Erftadhouder de Resolutie der Rotterdammer Regering vernietigd had, gelyk wy in ons 1ste Deel bladz. 869. gemeld hebben; waerop de teekenaers van het request, gelyk men zegt, als in hun schulp kropen, en weigerden het aen dezen *de Groot* over te geven; welke dus zyn belofte niet volbrengen konde; waerom Burgermeesters misnoegd, aen de Vrouw, die het Amt had, lieten weten dat zy haer van dezen Man ontdoen moest, en hy zich vervolgens van het zetten der stoelen in de Kerk te onthouden had.

een' nieuwen Krygsraed, te weten van twee Kolonels uit de Vroedschap, en van de overige Officieren uit de fatsoenelykste Burgeren, welks aenstelling wy doen zullen zoo haest als wy ons omtrent de daer toe bekwame en gequalificeerde Personen zullen hebben geïnformeerd, en dat voor het toekomende zal worden geobserveerd, en nagekomen het gene by wylen onzen Prædecesseur Koning Willem de III., hoogloffelyker gedagtenisse, op den 14 September 1672 dien aengaende is gedisponeerd. (*)

2. Op het tweede Artikel, rakende de verzochte afschaffing der Pachten der gemeene Middelen, verklaren wy, dat by Plakaet van hunne Edele Groot Mog. in dato den 26 Juny laetstleden, op onze propositie gearresteerd, daer aen zynde voldaan, geen dispositie daer op nodig is.

3. Op het derde Artikel verklaren wy onze ernstige wil en begeerte te zyn, dat de Burgery by hare gefundeerde Rechten en Privilegien zullen worden gemaintineerd; gelyk mede de respectie Gilden dewelke zich binnen Haerlem bevinden, en dat misdien de abuïsen, dewelke daer ingeslogen zyn, mits op een behoorlyke en eerbiedige wyze aen de Heeren Burgermeesters aldaer worden voorgedragen naer bevind van zaken zullen worden geredresseerd en hersteld; gelyk mede dat de noodige attentie zal worden gegeven, dat omtrent de aenstelling van de Vinders der respectie Gilden, de gebore Burgers en die van de Gereformeerde Religie zyn, zoo veel zulks gevoegelyk geschieden kan, boven alle andere zullen worden geprefereerd.

4. Op

(*) *Deze dispositie luid dus:* wel verstaende dat deze keuze alleenlyk zal wezen voor deze reize, zonder te trekken in consequentie; maer dat in toekomende by den Krygsraed zullen worden genomineerd vier Personen uit de Vroedschap, om daer uit by de Heeren Burgermeesters twee tot Kolonels te worden verkozen.

Van gelyken zullen by denzelven Krygsraed uit ieder Compagnie worden genomineerd twee Kapiteinen en twee Luitenants, om daer uit by Burgermeesters een Kapitein en een Luitenant voor ieder Compagnie gekozen te worden.

Zullende ook twee Fiskalen worden genomineerd, om by de gemelde Burgermeesters daer uit een gekozen te worden, en dat alles van drie tot drie jaren.

HAER-
LEM.

4. Op het vierde Artikel vinden wy goed te perfisteren by de dispositie van wylen zyne Majesteit van Groot-Brittannien, glorieuser memorie, van den 14 September 1672 hier boven gemeld. (**)

En werd omtrent de zelfswaerneming van de Amten, en daer van geen uitkeeringe te doen als aenden Lande, gerefereerd tot de Resolutien by Hun Edele Gr. Mog. met ons advies deswegens genomen, op den 11 November 1747 en 23 January 1748, mitsgaders tot de ordres daer by ten dien opzichte gesteld.

5. Op den inhoud van Artikel 5, rakende het verkiezen van Bewindhebberen van de Oost-en Westindische Compagnien, buiten de Leden van de Vroedschap, verstaen Wy, dat voor als nog niet kan worden gedisponeerd.

6. Op het zesde Artikel ordonneren Wy, in conformanceit van de meergemelde Dispositie van Koning Willem de III., glorieuser gedachtenis, dat aen de Burger-Schuttery door den druk zullen worden gecommuniceerd alle zoo oude als nieuwe Privilegien, Handvesten en Voorrechten, de voorsz. Stad van Haerlem competerende, voor zoo veel dezelve dienstig en nut zullen bevonden worden; En dat voorts ten spoedigsten aen dezelve Burger-Schuttery zal worden gegeven Copie van haren gedanen Burger Eed, en t'elkens by het aennemen van nieuwe Schutteren aen dezelve by het doen van hunnen eed daer van een Exemplaar zal worden ter handen gesteld.

7. Dat ten aenzien van het zevende Artikel, de aenstelling van de Geauthoriseerden van de Manufacturen zal zyn en blyven op den ouden voet, en gelyk tot hier toe is geuseerd.

8. Dat

(**) *Deze bevelst*: Dit artikel als strydlg tegen de Privilegien van het Land en prejudicabel zynde, zoo wel aen den Staet in 't gemeen, als aen de Stad in 't byzonder, kan niet toegestaan worden: des niet te min, zullen alle de genen, die tot eenige Officien, Profitabele Amten of Beneficien der voorsz. Stad zyn, of nog zouden worden gepromoveerd, gehouden wezen aenstonds, of by de aenvaerding van dien, Poorteren der voorsz. Stad te worden, en te voldoen de rechten tot het voorsz. Poorterschap staende, of zullen by faute van die genoodzaekt wezen hun voorn. Officien, Amten of Beneficien te verlaten.

8. Dat in het verzoek by het achste Artikel gedaen, als HAER-
strydig met de vryheit van Commerce, en niet strek- LEM.
kende tot het meeste nut van de Stad in verscheiden op-
zichten, zoo als het legt niet kan worden getreden; Ver-
staen Wy niet te min, dat alle mogelyke attentie zal
worden gemaekt, om Inboorlingen boven Vreemdelin-
gen in Handwerken te prefereren.

9. Dat in het negende Artikel niet kan worden ge-
treden, als strydig met de Regeringsvorm van den
Lande.

10. En aenbelangende het tiende Artikel, verstaen
Wy, dat alle Fabrieken, Neringen en Handteringen, ge-
lyk van ouds binnen de Stad van Haerlem vry en onver-
hinderd zullen mogen worden gestabileerd; mitsgaders,
dat by aldien de Burgery der Stad Haerlem zoude ver-
meinen meerder vrye Jaermarken nodig te hebben, en
zulks met hare Privilegien en Rechten te kunnen bestaen,
daer toe verzoek zullen mogen doen, waer zulks behoort;
gelyk mede in gevalle dezelve Burgery tegens alle ver-
wachtinge zich met fondament meerder bewaerd zoude
oordelen, dan in andere Steden.

11. Dat, geconsidereerd dat op de geborgene Goederen
in dit Artikel vermeld, door het gemene Land pretensie
zoude kunnen worden gemaekt, en daer onder ook zoo-
danige Goederen zich bevinden, die Minderjarige en an-
dere Particulieren sustineren aen hun toe te komen, ver-
volgens in het verzoek hier by gedaen, vooralsnog, niet
kan worden getreden; en worden derhalven Burgermee-
sters der Stad Haerlem gelaft om van dezelve Goederen
een behoorlyken Inventaris te doen maken, en dezelve
aen Ons over te leveren.

12. Nopende den inhoude van het twaelfde Artikel
verstaen Wy, dat de Visscheryen met eenige netten in des
Stads Wateren, niet kan worden toegestaen, maer dat
alle dezelve Wateren, gelyk van ouds ten profyte van des
Stads Kassa zullen blyven verhuurd.

13. Omtrent het verzoek by het dertiende Artikel ge-
expresseerd vinden Wy goed, dat by vacature van zooda-
nige Amten of Officien, als by het zelve Artikel ge-
meld, op die genen, dewelke dezelve hebben waerge-
ronen, zal worden genomen behoorlyk reguard, zonder
dat echter Burgermeesters geneceffiteerd zullen zyn de
200-

HAER-
LEM.

zoodanige Waarnemers absolutelyk daer mede te benificeren.

14. Aengaende het veertiende Artikel wegens het publiek verkoopen der Amten, alleen door een van de Compagnien Burgers gedaen, en waer tegens een andere Compagnie zelfs een contrarie verzoek heeft gedaen, refereren Wy Ons tot het gunt op het vierde Artikel is vermeld, en zulks op de voorzieningen dewelke by Hun Edele Groot Mog. met Onsadvies omtrent de Amten bereids zyn gemaakt, en nog verders gemaakt zullen worden.

15. Den inhoud van dit Artikel hebben Wy goedgevondente laten ter dispositie van de Regering, aen welke den Suppliant vry gelaten word zich te adresseren.

16. Op Artikel zestien vinden Wy goed, dat aen de Burgery zal worden vergund en gegeven eene ordentelyke en bekwame plaets tot hun verblyf op de Hoofdwacht, en daer toe by de Heeren Burgermeesters de nodige schikkinge en voorzieninge zal worden gemaakt.

En worden voorts alle andere of meerdere verzoeken, die in de voorschreve Requesten vervat, en van cenig aenbelang zyn, gehouden in advies, en de overige die van geen importantie zyn, gehouden als gewezen van de hand.

En hebben Wy voorts goedgevonden, ten einde de Burgery der Stad Haerlem voornoemd, van deze Onze intentie en decisie mogen zyn geïnformeerd, deze te stellen in handen van den bovengemelden Baron van Grovestins, Onzen Opperstalmeester en Luitenant Generael van de Cavallerie, met last, zich te begeven naer de voorschreven Stad, en aldaer deze voor ieder der Compagnien te doen afkondigen, en voorts deze Onze decisie te doen drukken, en aen ieder der voorschreve Compagnien een goed aental Exemplaren daer van ter handte doen stellen tot hare narichtinge, en om voorts zich daer na met alle getrouwigheit te reguleren, gelyk zulks behoort.

Actum in 's Gravenhage den 10 Augusty 1148.

Was geteekend,

PRINCE D'ORANGE EN NASSAU.

Onder stond,

(L. S.) Ter ordonnantie van ZYNE HOOGHEIT.

Gecontrasigneerd,

J. de Back.

DALL

Den 8 dezer was hier de volgende Publicatie ^{Delf.}
afgekondigd:

De Heeren Burgermeesteren en Regeerders der Stad
D E L F, in acht nemende, dat sedert den 26sten
Juny laetstleden, na welken tyd de Stads verpachte Mid-
delen voor het grootste gedeelte, zoo binnen deze Stad,
als te Delfshaven, zyn onbetaeld gebleven, des Stads Fi-
nantie in zoo benaeuwden staet is gebracht, dat zoo zulks
langer continueerde, Stads Werken in geene reparatien
zouden kunnen worden gehouden, geen assistentie aen de
Kerken en Godshuizen geschieden, geen Wedden aen
Stads-Bedienden worden betaeld, geene intressen van de
Effecten, tot lasten dezer Stad lopende, en waerinne ve-
le Weduwen en Wezen als mede de Gildens en Bussen
zeer zyn geïntereesd, worden voldaan, veel min het
Capitaal van dien worden afgelegd, en veele zaken, ten
dienste en gemak van de goede Ingezetenen geschiedende,
zouden moeten worden nagelaten, waer door alles by
verloop van tyd in confusie zoude raken, ten ware daer
tegens wierde voorzien; en Middelen uitgevonden, de-
welke eenigszins zouden kunnen goedmaken het important
verlies het welk daer door word geleden; hebben na in-
genomen goedvinden van de Heeren Veertig Raden en
Vroedschappen dezer Stad, geresolveerd, na het exempel
van het geen door Hun ED: GROOT MOG: is gesta-
tueerd, Stads Rechten, de Negotie concernerende, als
de Waeg, Makelaerdye, de Vyfmaten en het Kraengeld,
zoo binnen deze Stad, als te Delfshaven, te doen col-
lecteren, en ten dien einde tot Collecteurs van dien bin-
nen deze Stad aengesteld, *Pieter van der Hoef* en *Jan
van Nimwegen*, en te Delfshaven *Joost Reinderman*, de-
welke voorsz. Rechten, volgens de Ordonnantien innen,
en aen den Thesaurier dezer Stad overbrengen zullen;
en hebben wyders, naer het exempel als voren, goedge-
vonden, de Consumtie-Middelen, die tot noch toe ten
behoefte van deze Stad zyn geheven, voor de zes laeste
Maenden van dit Jaer, of voor zoo veel minder tyd dan
dienstig zal worden gevonden, te discontinueren, en in
plaeze van dien een Hoofdgeld over alle de Ingezetenen
M D C C X L V I I I. Y y de-

DELF.

dezer Stad te introduceren, waer by iedere Familie, het zy een of meer in het zelve huis wonen, naer mate van het geen in de Middelen van Consumtie hebben gecontribueerd, zullen worden getaxeerd, om iedere Maend daer van een Twaelfde part aen de daer toe te committeren Personen te worden betaeld, in diervoegen als omtrent des Gemeenen-Lands Pachten staet te worden gepractiseerd, en zulks wel speciaelyk mede, op poene van parate Executie, tegens de nalatige, of die in gebreke mochten blyven de Maendelyksche Tax, waer op dezelve gesteld zullen worden, richtig, en binnen den gestelden tyd te voldoen.

En nademaal het doen van den voorz. Omslag tyd nodig heeft, en onzeker is, wanneer dezelve zal kunnen wezen gedaen, en in allen gevalle de Eerste Maend, die men schuldig zal zyn te voldoen, bereids is verschenen, en om nochtans die voldoeninge, gedurende dat *interim*, zoo veel mogelyk, te faciliteeren, alle en een iegelyk der Burgers en Ingezetenen van deze Stad, en onder de Jurisdicctie van dien behorende, zonder onderscheid, of bevorens enige Vrydom van Stads Excynssen hebben genoten, dan niet, ernstig zullen worden vermaend en bevolen, zoo als Wy hen op het ernstigste vermanen en bevelen mits deze, om van nu af aen, en in afwachtinge, misgaders op Rekening van den Tax, waer op zy tot remplacement van de voorz. afgeschafte Pachten der Stads Excynssen, zullen gesteld worden, by voorraad in handen van die genen, die daer toe zullen wezen aangesteld, en daer toe in voegen voorz. op het *Prinsenhof* binnen deze Stad zullen vaceren, te brengen en te furneren zoodanigen Somma, het zy voor een of voor meer Maenden, als ieder by overslag, door hem zelfs over het geheele Jaer te maken, zal bevinden Maendelyks in de Verpachte Stads Excynssen te hebben gecontribueerd, of dat zoude hebben moeten contribueren, indien de voorz. Pachten niet waren afgeschafte geworden, en ten reguarde van die genen, die Vrydom van des Stads Excynssen hebben genoten, even en in diervoegen als of zy daervan gene Vrydom hadden genoten gehad; except nochtans zoodanige Amentenaren, die daer van by hunne aenstellinge of beroeping, by Commissie of Contracten, door

door deze Stad bevorens zyn vrygefteld geworden, zoo D&LF.
 en in diervoegen nochtans, dat de Successeurs van de
 gem Amptenaren, (voor zoo verre dezelve van deze
 Stad dependeren) voor 't vervolg zoodanigen Vrydom niet
 meer zullen genieten en 'dat van die Somma aen een ie-
 gelyk zal worden gegeven een provifionele Quitantie,
 om daer mede in 't geheel ofte ten deele te kunnen be-
 talenden Tax, waer op zy zullen gefteld worden; En dat
 in gevalle zy meerder mochten hebben betaeld, als de
 voorfz. Tax Maendelyks zoude mogen komen te belo-
 pen, het overschot aen hun zal verftrekken in mindering
 van de volgende Maend of Maerden; en dat daer be-
 nevens verzekering zal worden gegeven, zoo als Wy hen
 op het kragtigfte verzekeren by deze, dat van deze be-
 reidwilligheid geen het minfte gebruik zal mogen worden
 gemaekt in het formieren van den Tax, waer op een iege-
 lyk Huisgezin of Familie, naer mate van derzelver Con-
 fumentie, en wyders naer proportie van derzelver beftaen,
 vermogen en inkomsten refpective zal moeten gefteld
 worden.

En nademael Wy ons verzekerd houden, dat niemand,
 die den welstand van deze Stad ter herte gaet, van de
 hoope noodzakelykheit van dit Provifioneel Middel zal
 kunnen disconvenieren, zoo willen Wy alle Burgers en
 Ingezetenen van deze Stad, en onder de Jurisdic tie van
 die behorende, wel hertelyk vermaend, verzochten be-
 volen hebben, gelyk Wy hen op het hertelykfte verma-
 nen, verzoeken en bevelen by deze, dat zy zich zoo
 in het formieren van eene Provifionele fomme op Reke-
 ning van den Tax, waer op zy tot remplacement van
 des voorfz. Stads Excynffen gefteld zullen worden, als in
 het richtig opbrengen van den Taxzelve, wanneer die by
 den omflag gereguleerd zal zyn, kwyten in gemoede en
 naer behoren; en dat zy ten dieneinde alle die genen, die
 in het doen van den voorfz. omflag gebruikt zullen wor-
 den, gelyk ook de genen die gefteld zullen zyn tot in-
 vordering van dien, in generlei wyze daer in hinder-
 lyk zyn, maer integendcel aen dezelve toebrengen alle
 hulpe en affistentie, die van hun zoude kunnen of mo-
 gen worden gerequireerd, en daer door met'er daed be-
 veftigen de goede Opinie, die Wy van hun hebben, dat

DELF.

derzelver wil of begeerte geenzins strekt, om zich aan de Schattingen en Lasten, tot onderstand van de Stad, waer in zy zèlfs gezeten, en die zoo ten hoogsten nodig zyn, te onttrekken; ten zelven einde altoos in het oog houdende, dat van het richtig en naer behoren opbrengen van de gerequireerde Lasten voor Land en Stad, ook niet minder, als het behoud of het verderf van het zelve Land en Stad dependerende is; en inzonderheit mede dat dezès Stads Finantie zonder dit Provisioneele Middel, met geen mogelykheit in ordre kan worden gehouden, en dat zonder dien alle des Stads nodige Werken zullen moeten stille staen, de ouderlooze Wezen by vervolg niet gelyk het behoort, zullen konnen werden gealimenteerd en opgevoed, alle behoeftigen van het nodige by continuatie niet zullen konnen worden voorzien, en in een woord, dat zonder deze kwytinge binnen korte alle confusie is te apprehenderen, die men van een Stad, welkers Finantie in disordre is, notoirlyk moet verwachten.

'S GRAVENHAGE.

'S GRA-
VENHA-
GE.

De Staten van Holland en West-Vriesland den 26 der voorleden Maend, eene *provisionele schikking tot remplacement van 't gemis der afgeschafte Pachten* gearresteerd hebbende, is zulks door eene Publicatie in de respectieve Steden den Ingezetenen bekend gemaakt, waer van de inhoud hoofdzakelyk hier op uitkoomt:

De Staten van Holland en West-Vriesland, allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen, *Salut*, doen te weten: Dat wy, by onze Publicatie van den 26 Juny laestleden, de Pachten der gemeene Middelen afgeschafft hebbende, 's Lands Finantie daer door een important gemis komt te lyden, het geen niet lang kan worden ontbeerd, zonder te vallen in de uiterste confusie en verwarring; alzoo daeruit heeft bestaan het voornaemste deel van 's Lands ordinaris inkomen, het welk gedeeltelyk heeft gediend tot betalinge van de Gages en Soldyen der Militie, en tot voldoeninge van de Renten

en

en Interessen der Obligatien en andere Effecten, 's Gra-
die zoo wel Buitengezetenen als Ingezetenen, ^{VENNA-}
en daer onder vele Weduwen en Wezen, ten ^{OL}
laeste van het Gemeene Land hebben, en dat der-
halven, indien dat deel van 's Lands ordinaris
inkomen, zonder remplacement, lange wierde
gemist, alle die importante betalingen, die daer
uit gevonden moeten worden, mede wel haest
zouden moeten ophouden en cesseren, waer van
de gevolgen voor Groot en Kleen zoo zwaer en
zoo dangereus zouden zyn, dat daer aen niet als
met schrik gedacht kan worden: Dat Wy daerom
actueel bezig zyn, en Ons ten uiterste bevlyti-
gen, om uit te vinden andere middelen, tot
remplacement der afgeschafte Pachten, en tot
goedmakinge van het important verlies, dat 's
Lands Finantie daer door kooft te lyden, maer
dat Wy ook teffens ondervinden, dat met geen
mogelykheit die andere middelen, die zouden
mogen uitgevonden worden, zoo spoedig kunnen
worden geintroduceerd, als noodig is, en daer-
om, met overleg van Zyne Hoogheit, den Heer
Prins van Oranje en Nassau, onzen Erf- Stad-
houder, en volgens den voorslag, door Zyne
Hoogheit aen Ons gedaen, bedacht hebbende
moeten wezen op eenig provifioneel middel,
om middelerwyle 's Lands Finantie gaende te
houden.

ZOO IS 'T, dat Wy wel hebben willen con-
fenteren en bewilligen, dat by provisie Burger-
meesters van de respectie Steden, en de Socie-
teit van den Hage, zoo veel den Hage aengaet,
midsgaders Schouten en Gerechten van de respec-
tive Districten en Dorpen, zullen worden aen-
geflagen met het import van het geen hunne re-
spectie Steden, Districten en Dorpen, in de ver-
pachte Gemeene Middelen, over het laest voor-

GRA.
VENIA.
GE.

gaende Jaer 1747, aen het gemeene Land hebben gecontribueerd, daer onder begrepen de tiende verhooging en de rantsoenen, die het Gemeene Land van de verpachte gemeene Middelen heeft genoten, en noch een zekere somme voor onkosten, die ter zelve zake zullen vallen, te zamen genomen op tien millioenen guldens in het jaer, die in zekere quotes op de respectieve Steden, Districten en Dorpen zullen worden verdeeld, naer proportie van het geen ieder Stad, District of Dorp in de verpachte Gemeene Middelen heeft gecontribueerd, volgens een verdeling of smaldeeling daer van te maken, op den voet van de generale quotes of aenslagen; zoo veel als die bedragen in de voorsz. tien millioenen guldens, over de Hoofd-Steden of Hoofd-Comptoiren, en derzelver onderhoorige Districten, volgens de Lyften daer van zynde.

Dat, nademaal in de verpachte Gemeene Middelen over het jaer 1747, is begrepen het import van de Middelen van de Waeg, de Ronde-Maet, de inkomende Granen, de inkomende Tabak, de grove Waren, en de veertigste Penning op de Schepen, welke Middelen principaelyk door de Commercie opgebracht zyn, en daerom ook in de Steden van Commercie verre het meeste hebben gerendeerd, en derhalven niet redelyk zoude wezen, het import van dien te begrypen onder het geen de Ingezetenen uit hoofde van derzelver consumtie en train in de verpachte Middelen gecontribueerd hebben, en dezelve alzo te belasten, met het geene waer mede zy nooit belast zyn geweest, mitsdien de voorschreven middelen in de Commercierende Steden, en andere daer het van nut en dienst zoude kunnen wezen, uit Onzen naem en van Onzentwegen ten behoeve van het Gemeene Land
by

by collecte zullen worden ingevorderd door Col-^s GRA-
leſteurs by Ons daer toe aen te ſtellen, op den ^{VENIA-}
voet van de Ordonnantien daer van zynde, en ^{GE-}
dat daerentegen de aenſlag of quote van de
voorz. Steden, naer proportie van het geen de
voorz. Middeien in die Steden in den jare 1747
aen het gemeene Land opgebracht hebben, zal
worden verminderd.

Dat Burgermeesters van de respective Steden
en de Societeit van den Hage, zoo veel den Ha-
ge aengaet, mitsgaders de Schouten en Gerechten
van de respective Districten en Dorpen zullen
worden belast, met de verantwoording van een
ieders aenſlag of quote aen het gemeene Land,
in zulker voegen, dat zy ſchuldig zullen wezen
maendelyks, ingaende met den eerſten July de-
zes jaers, een gerecht twaelfde deel van dien aen
het Gemeene - Lands Comptoir, waer onder zy
respectivelyk reſſorteren, te furneren: En dat
zy daerentegen zullen worden geauthoriſeerd,
om een ieders aenſlag of quote, of wel het maen-
delyks twaelfde deel van dien, inſgelyks aenvang
nemende met den eerſten July dezes Jaers, te
vinden by omſlag, uit Onzen naem te doen, over
een ieders Huishoudende Familien, en andere
Perſonen, die zonder dienſtbaer te zyn by ande-
re inwonen; en welke omſlag zal moeten ge-
daen worden, naer mate van de conſumtië en
train, die elk Huisgezin of Familie heeft, en
naer proportie van derzelver beſtaen, vermogen
en inkomſte respective.

Dat Burgermeesters van de respective Steden,
die het zelve zouden mogen requireren, in het
doen van den voorchreven omſlag zullen wor-
den geaſſiſteerd door Commiſſariffen van Ons en
van Zyne Hoogheit den Heer Prins van Oranje

's GRA-
VENHA-
GE.

en Nassau, door Zyne Hoogheit te benoemen, en door Ons te committeren.

Dat het maendelykch furnissement van het gerecht twaelfde deel van een ieders aenslag of quote, voor zoo veel de eerste maend aengaet, die vervallen zal den laetsten July dezes jaers, zal moeten worden gedaen uiterlyk voor den eersten September dezes jaers, en zoo vervolgens van maend tot maend, en dat om het zelve te faciliteren, aen Burgermeesteren van de respective Steden, en de Societeit van den Hage, zoo veel den Hage aengaet, mitsgaders de Schouten en Gerechten van de respective Distrieten en Dorpen, die het gerecht twaelfde deel van hunnen aenslag of quote, richtig voor den eersten September, en zoo vervolgens voor het uiteinde van ieder volgende maend, komen te voldoen, zal worden gepermitteerd, om daer aen te mogen korten een præmie van vier ten honderd van het montant het gunt by hen geavanceerd zal worden, mits van het zelve montant opgave doende, op den eed by hen aen den Lande gedaen, of in hunne respective functien afgelegd.

Dat allen en een iegelyk ernstig zal worden vermaend en bevolen, van nu afaen, en in afwachting, mitsgaders op rekening van den Tax, waer op zy zullen worden gesteld, by voorraad in handen van Burgermeesteren van de respective Steden, van de Societeit van den Hage, zoo veel den Hage aengaet, en van de Schouten en Gerechten van de respective Distrieten en Dorpen, te furneren zoodanige somme, het zy voor een of voor meer Maenden, als ieder by overslag door zich zelve over het geheele jaer te maken, zal bevinden maendelyks in de verpachte Gemeene Middelen te hebben gecontribueerd,
of

JAERBOEKEN, *Augustus*, 1748. 675

of dat zoude hebben moeten contribueren, in-^{s GRA-}
dien de Pachten niet waren afgeschaff gewor-^{VENHA-}
den (*). En dat van die somme aen een iege-^{GE}
lyk

(*) Om den Ingezetenen in het bepalen van dit montant de behulpzame hand te bieden, is, volgens Staets-Resolutie van den 9 Augustus 1748, eene Lyst gepubliceerd, welke inhoudt hoe veel men betaelde wegens

H E T G E M A E L.

Van een Last Tarw werd voor Impost betaeld	gl.	st	duit.
	104	18	6
Van een Last Rogge was de Impost de helft, zynde	52	9	3

Volgens hun Edele Groot Mog. Resolutie van den 24 Augustus 1713, rakende de Quotifatie ten platten Lande, werd ieder Persoon getaxeerd of gehouden te consumeren (Kinderen van vier tot tien jaren, twee voor een genomen) een acht en twintigste gedeelte van een Last Tarw, zynde een Zak Haegs, of een Zak en een vierde van een Zak Haegs Rogge, beide in het jaer;

Op dezen voet is de Impost van het Gemaal voor een Persoon, Kinderen als boven gerekend, zoo Tarw consumeert, in het jaer

En zoo Rogge consumeert	3	15	0
	2	6	7

Van een Last Gerst, Gort van Haver, Haver of Gerst of Bonen die gebakken worden, moest betaeld worden	34	19	5
---	----	----	---

Van een Last Boekweit	11	0	0
-----------------------	----	---	---

Van een Last Granen die tot het maken van Styffel verbezigt word	16	10	0
--	----	----	---

NB. Het verder detail wegens Biscuit, Koek, enz. kan hier niet wel gebracht worden.

D E B I E R E N.

Voor de Tappers, van een Tonne	3	17	0
--------------------------------	---	----	---

Voor de Burgers en Ingezetenen van een Tonne	1	13	
--	---	----	--

van een Halfvat	0	16	4
-----------------	---	----	---

van een Kinnetje	0	8	2
------------------	---	---	---

Van een Tonne uitheemsch Bier	13	15	0
-------------------------------	----	----	---

Y y 5 Van

's GRA- lyk zal worden gegeven een provifionele Quitan-
VENHA- tie, om daer mede in het geheel of ten deele te
GE. kon-

	gl.	ft.	duit.
Van een Tonne Bier gebrouwen in de zes andere Provinnien	4	10	2
Van een Tonne Bier, gelyk Mol te Nyme- gen gebrouwen, Arnhem, in Zeeland en binnen Breda	2	1	6
Van een Tonne Bier binnen Deventer ge- brouwen	3	6	0
Halve Vaten en Kinnettes naer advenant.			
De Tappers betaelden voor de Tonne van het eerste foort	6	14	2
Voor het tweede foort	4	5	6
Voor het derde foort	5	10	0
Het BEESTIAEL of allerlei VLEESCH.			
Van ieder gulden die het Vleesch kost, moest betaeld worden aen Impoft	0	3	1
Of van zeven guldens waerdye	1	2	0
De B O T E R.			
Van het stuk of pond twee duiten met de tiende verhoging, is voor twintig pon- den, zynde een half Achtendeel	0	5	4
Een Achtendeel	0	11	0
Een Vierendeel	1	2	0
Een Halfvat	2	4	0
Een Vat of Ton wegende drie honderd twintig pond	4	8	0
De T U R F.			
De Impoft op de Turf wierd betaeld van ieder Ton	0	4	0
De K O L E N.			
Van Luiksche, Engelsche of Schotsche Ko- len; van elke honderd Waeg	46	4	0
Van kleine Kolen die by het hoet verkocht worden, het hoet aen Impoft	6	3	2
Het B R A N D H O U T.			
Van ieder gulden die het Hout kost aen Im- poff	0	5	4
ALLERHANDE WYNEN en MEE.			
Van ieder floop vier fluivers, en de tiende verhoging, dat is van			
Een Oxhoofd van zes Ankers	21	2	3
Een			

JAERBOEKEN, *Augustus*, 1748. 677

konnen betalen den Tax waer op zy gesteld, ^{S GRA-}
zullen worden, en dat in gevalle zy meerder ^{VENIA-}
moch- ^{GE.}

	gl.	st.	duit.
Een Aem van vier Ankers	—	—	—
Een Anker van zestien stoop	14	1	5
Een half Anker	3	10	3
Een Stoop	1	15	2
Voor de Herbergiers en Tappers alles dub- beld.	0	4	3
BRANDEWYNEN, zoo buitenland- sche als die gebrand worden van Tarw, Rogge, &c.			
Van ieder Stoop vier stuivers en de tiende ver- hooging, is aen Impost van de stoop	—	4	3
Van de Voorloop zes stuivers, is met de tien- de Verhooging.	0	6	5
Gevolgelyk de meerdere quantiteit van gebrande Wyn, is even zoo als on- der het Artikel van de Wyr.			
De Herbergiers <i>Niet dubbeld.</i>			
De AZYN.			
Een Aem of Vat van honderd sloopen Dorts oftachtig sloopen Amsterdams 4—16—0,	—	—	—
in met de tiende verhooging	5	5	5
Het halve Vat	2	12	6
Het vierde Vat	1	6	3
De FRUITEN.			
Van Appelen, Peren, Noten, Mispelen, versche Pruimen, Kerffen, Krieken, Oran- jen, Citroenen, Chinaes, de achtste Pen- ning van de waarde en de tiende verhooging, en overzulks is de Impost van ieder gulden die het Fruit kost	0	2	6
Van Spaensche Noten en Castanjes de twaelf de Penning van de waarde en de tiende ver- hooging, en dus van ieder gulden die de No- ten of Castanjes kosten	0	1	7
Het ZOUT, ZEEP, HEERE-en REDEMP- TIEGELD.			
Heel Capitalist, vier Personen (al- waren 'er minder) twee Schepels	gl.	st.	dt.
Zout	7	8	4
Vier achtste Zeep	7	0	6
Redemptiegeld	3	6	0
Van	17	15	2

mochten hebben betaeld als de voorfz. Tax maen-
delyks zoude mogen komen te belopen, het o-
ver-

Van elk Perfoon die de Familie meer als vier groot is f 3-12-3 d. meerder twee Kinderen van acht jaren en daer beneden voor een Perfoon gerekend, en het oneffen Kind voor een half Per- foon gerekend.			gl.	ft.	duit.
Ieder Dienftbode daerenboven ver- hoogd niet alleen in het Heere- geld voor een heel Capitalift —			6	12	0
Maer ook nog een half Schepel Zout — — — — —			1	17	1
Een achtste Zeep — — — — —			1	15	2
			10 4 3		
Half Capitalift, vier Perfonen, al waren 'er minder,			gl.	ft.	dt.
Een Schepel Zout — — — — —			3	14	2
Twee achtste van een vat Zeep — — — — —			3	10	3
Redemptiegeld — — — — —			1	13	0
			8 17		
Van elk Perfoon die de Familie meer als vier groot is f 1-16- 1 meerder , twee Kinderen van acht jaren en daer beneden voor een Perfoon gerekend, en het oneffen Kind voor een half Per- foon,			gl.	ft.	dt.
Een Dienftbode als boven, van een half Capitalift Heeregeld — — — — —			6	12	0
Een vierde Schepel Zout — — — — —			0	18	4
Een zestiende Zeep — — — — —			0	17	5
			8 8 1		
Kleene Getaxeerden, even veel hoe groot het Huishouden is, zonder Meid of Knecht,			gl.	ft.	dt.
Een half Schepel Zout — — — — —			1	17	1
Een achtste van een vat Zeep — — — — —			1	15	2
			3 12 3		
Indien dit Huishouden een Meid of Knecht heeft, daer voor 3-6-0 meerder, dus te zamen — — — — —			6	18	3
Indien meerder als eene Meid of Knecht in dat					

JAERBOEKEN, *Augustus*, 1748. 679

vershot aen hun zal verstrekken, in mindering, ^{s GRA-}
van de volgende maend of maenden : En dat ^{VENHA-}
daer ^{GE.}

dat Huishouden is, nog voor ieder 3. 6. 0 gl. ft. duit.

meerder.
Heele, halve Capitalist, en kleene Getaxeerde moeten gebruiken tot hunne Biljetten twee Zegels; een of meer Domestieken of Bedienden hebbende, drie Zegels.

De Herbergiers boven den tax van hunne Familien moeten in het Zout betalen aldus:

Een Capitalist vier Schepels	14	17	0
Een half Capitalist twee Schepels	7	8	4
Een Getaxeerde met Familie, een en een half Schepel	5	11	6
Een Getaxeerde zonder Familie een Schepel	3	14	2

De Bleekers en Bouwlieden, voor ieder Knecht of Meid

3 6 0

De Bakkers, heel Capitalist zynde, betalen voor Meid en Knecht ieder in het Heere geld

6 12 0

De halve Capitalisten voor een Meid voor een Knecht

3 6 0

De Verkoopers van Zout, voor ieder Var Zout

14 17 0

De Verkoopers van Zeep, voor een Ton van twee honderd veertig pond

14 1 5

De ZEEP op de ZOO DE.

De Zeepzieders in de Provincie moeten betalen van ieder Ton Zeep, die gezoden word, wegende twee honderd veertig ponden, twaelf stuivers en de tiende verhooging.

En van buiten de Provincie inkomende, is de Impost op de Ton van honderd veertig ponden, gelyke twaelf stuivers en de tiende verhooging.

De CONSUMTIE VAN TABAK.

Is een belasting op de volgende qualiteiten.

De Spinders of Grossiers, gesteld op Of daer meer dan in een Huis of Kelder

27 10 0

daer benevens verzekering zal werden gegeven ,
zoo als Wy hen op het krachtigste verzekeren
mits

	gl.	fl.	duit.
der word gesponnen voor ieder Kel- der of Huis	27	10	0
Winkels boven de negen honderd ponden verkoopenpe	55	0	0
Dito boven vier honderd vyftig ponden tot negenhonderd ponden, en honderd ponden Virginifche	27	10	0
Dito boven vier honderd vyftig ponden tot negenhonderd ponden	13	17	2
Dito tot op vier honderd vyftig ponden ver- kopende , en honderd vyftig ponden Vir- ginifche	13	17	2
Dito onder vier honderd vyftig ponden ver- kopende, en vyftig ponden Verginifche	6	18	5
Dito tot vier honderd vyftig ponden	3	9	2
Alle Herbergiers verkopende negen Oxhoof- den Wyn, of vyftig Tonnen Bier, in de confumtie van den Tabak gefield op	26	8	0
Die Brandewyn by de kleene Maet en Tabak verkopende	10	7	7
Die Brandewyn en Tabak verkoopen, doch beneden de vyftig ponden	3	9	2
Die Coffy, Thee en Chocolaet in hun Huis verkopende, voor confumtie van Tabak	27	10	0
Het KAROSSEN-GELD.			
Van een Karos met zes Paerden is de Im- poft met de tiende verhooging	110	0	0
Een Karos met vier Paerden en tiende ver- hooging	82	10	0
Een Karos met twee Paerden en tiende ver- hooging	55	0	0
KALESSSEN voor KAROSSEN.			
Een overdekte Wagen met vier Paerden , met langen of korten Diffelboom en tiende verhooging	82	10	0
Een dito met twee Paerden als voren	55	0	0
Een open Chais of Kalesse met twee Paerden als voren	33	0	0
Een open Wagen mede invoegen als voren, Kalesse, Chaise, Karre, Slede en Narre- slede, zoo wel open als overdekte, die met			

mits deze, dat van deze bereidwilligheid geen 's GRA-
het minste gebruik zal mogen worden gemaekt ^{VENHA-}
in GE.

	gl.	ft.	duit.
met een Paerd getrokken worden	22	0	0
Een Rypaerd dat onder de Man word gere-	16	10	0
den	5	10	0
Koehouders van een Chais en Paerd	16	10	0
Van een Karos of overdekte Kales zonder	13	4	0
Paerden	8	16	0
Een overdekte Wagen	5	10	0
Een open Wagen			
Chais, Kar of Srees			
Van Speeljachten, Speelschuiten, enz. de			
twintigte penning met de tiende verhooging			
van de waerde van dezelve Vaertuigen.			
Het VEERGELD.			
Van alle de Vrachtlonen moet betaeld wor-			
den het vierdepart en de tiende verhoog-			
ging.			
by exempel.			
Van een aengenome vracht van vier guldens	1	2	0
is de Impost			
Enpro rato met alle andere gevallen.			
De COFFY EN THEE.			
Die in de Quohieren van den tweehonderd-			
sten Penning staen gequotiseerd wegens			
hunne Goederen of Amten tegens twintig			
duizend guldens Capitael op een somme			
van een honderd guldens in den twehon-			
derdsten Penning en daer boven	15	0	0
Die ufs. op tien duizend guldens staen ge-	12	0	0
quotiseerd	6	0	0
Die hoven de vier duizend guldens tot tien			
duizend guldens toe	4	0	0
En die beneden de vier duizend guldens	15	0	0
staen			
De gene die Coffy en Thee verkopen			
Die in de groote Steden publieke			
Coffyhuizen houden, moeten in ver-			
gelyking van de Wyntappers aldaer,			
betalen het equivalent van den Impost			
van negen Oxhoofden Wyn.			
In de kleene Steden, het equivalent van zes			
Oxhoofden.			
En			

's GRA-
VENHA-
GE.

in het formeren van den Tax, waer op een
ieglyk Huisgezin of Familie, naer mate van
der

	gl.	st.	duit.
En ten platten Lande dat van drie Ox- hoofden			
Het HOORNGELD.			
met de tiende verhooging.			
In het Zomerfaiſoen, de zes maenden, voor een Koe of twee Vaerſen	1	19	5
Winterfaiſoen uſupra voor een Koe of twee Vaerſen	0	19	6
Minder tyd naer proportie.			
De BEZAEIDE LANDEN.			
Van ieder maend dat 't bezaeid is in den Zomer	0	4	7
in den Winter	0	2	4
Beide per mergen.			
PAERDEN of OORGELD.			
Van ieder Paerd voor twaelf maenden	2	6	3
Minder tyd naer proportie.			
Voor een Paerd, gaende uit een jaer in zyn twede jaer, voor twaelf maenden	0	13	1½
Minder naer proportie.			
Het KOEHOUDERS ZOUT.			
in 't generael.			
Van ieder Koe die gemolken word in het jaer, met de tiende verhoging	0	18	4
Van een Vaers	0	9	2
De Koehouders werden ook, boven het Zoutgeld op de Koeijen, geconfidereerd als heele Capitaliſten op de conſumtie van het Zout, en moeſten vervolgens ook als zoo- danigen dien Impoſt daerenboven betalen, zonder onderscheid of ze waerlyk heele of halve Capitaliſten of kleene Getaxeerden waren.			
De ZEGELS EN GEDRUKTE PA- PIEREN.			
met de tiende verhooging.			
Quotiſatie. Ceel van Zout en Zeep, enz. met drie Zegels	0	12	3
Dezelve met twee Zegels	0	8	2
Dito Coffy en Thee	0	4	1
Ceel			

derzelver consumtie en train , en wyders naer 's GRA-
 proportie van derzelver bestaen , vermogen en VENHA-
 inkomen respectie , zal moeten gesteld worden. GE.

Dat eenige Heeren uit Onze Vergadering ,
 door Zyne Hoogheit den Heer Prins van Oran-
 je en Nassau te benoemen , by Ons zullen wor-
 den gecommitteerd , om terstond alhier in den
 Hage te procederen tot het reguleren van de
 verdeeling en smaldeeling , die , zooten aen-
 zien van de respectie generale quotes en aensla-
 gen , als ten respecte van den particulieren aen-
 slag of quote van ieder Stad en Dorp , plaetse
 zal moeten hebben , en om vervolgens aen een'
 iegelyk deszelfs quote of aenslag toe te zenden ,
 gelyk ook aen de Heeren Gecommitteerde Ra-
 den van het Kwartier waer onder dezelve Steden
 en Dorpen ressorteren , om door hen verzonden
 te worden aen de respectie Ontvangers van de
 Comptoiren , waer onder behoren , om door
 hen , dien conform , de invordering gedaen te wor-
 den : En dat , zoo wanneer eenige Stad of Dorp
 zoude mogen menen met hunnen toegezonden
 aenslag of quote bezwaerd te wezen , dezelve hare
 redenen van bezwaer aen gemelde Commissaris-
 fen

	gl.	st.	duit.
Ceel van het Hoornveld	0	8	2
Dito van het Koehouders Zout	0	4	1
Dito Quotifatie van het Gemael ten platten Lande	0	4	1
Dito Boter de twintig ponden en daer boven , Gemael , Bier , Wyn , Mee , Azyn , klein Koehouders Zout , Beestiael , Zout , Zeep , van ieder Specie	0	4	1
Boter onder de twintig ponden , Karossen , Tabak , Fruiten , Brandhout , Bezacien , Paerden , Turf , Kolen , van ieder Spe cie	0	0	6

MDCCXLVIII.

Zz

3 GRA-
VENHA-
GE.

sen zullen mogen voordragen, die alsdan daer op een finale decisie zullen geven: Doch dat middelerwyle, en zoo lang die verdeeling en smaldeeling niet finalyk gereguleerd zal zyn, niettemin Burgermeesters, mitsgaders Schouten en Gerechten van zoodanige Steden en Dorpen, gelyk ook de Societeit van den Hage, zoo veel den Hage aengaet, zullen gehouden wezen, om ten minsten zoo veel op rekening van derzelver aenslag of quote, voor derzelver maendelyk sch aendeel te furneren, als zy zullen vermeinen, door hen geruystelyk gedaen te kunnen worden.

Dat Burgermeesters van de respectie Steden en de Societeit van den Hage, zoo veel den Hage aengaet, mitsgaders Schouten en Gerechten van de respectie Districten en Dorpen, wel ernstig zullen worden aangemaend, om zich in allen dezen, en zulks zoo wel in het doen van den voorz. omflag, als in het werkstellig maken van dien, ten laste van een ieder Ingezetten, gelyk ook in het richtig opbrengen en furneren van derzelver aenslag of quote, op de vastgestelde tyden, te kwyten naer behoren, dat ook ten dien einde aen hun zal worden gegeven het recht van parate executie, om te mogen gebruiken tegens de gene, die in gebreke mochten blyven richtig op te brengen den tax, waer op zy zullen wezen gesteld.

En hebben Wy wyders vastgesteld, dat dit alles niet langer zal stand grypen als voor den tyd van zes maenden, te rekenen vanden eersten July dezes jaers, zonder dat eenige prolongatie zal worden geadmitteerd, ten ware by het uiteinde van dezelve zes maenden onverhopenlyk nog geen andere middelen mochten uitgevon-

vonden , geintroduceerd en in train gebracht ^{s GRA-}
wezen. ^{VENHA-}
^{GE}

En nademaal Wy Ons verzekerd houden, dat niemand, dien de welstand van het Land ter harte gaet, van de hooge noodzakelykheit van dit provisionele Middel, zal kunnen disconvenieren, zoo willen Wy allen Onzen Ingezetenen wel hartelyk vermaend, verzocht en bevolen hebben, gelyk Wy hen op het hartelykste vermanen, verzoeken en bevelen mitsdeze, dat zy zich, zoo in het furneren van eene provisionele somme op rekening van den tax, waer op zy gesteld zullen worden, als in het richtig opbrengen van den tax zelve, wanneer die by den omslag gereguleerd zal zyn, kwyten in gemoede, en naer behoren, enz.

Den 2 dezer werd eene plechtige Deputatie gedaen uit het midden der Vergaderinge van de Staten Generael, aen zyne Doorluchtige Hoogheit, den Prins Erfstadhouder, ter overhandiging van het Diploma, waerby Hooggemelde Prins wegens hunne Hoog-Mogenden aengesteld is als ERP-KAPITEIN en ADMIRAEI-GENERAEL van de UNIE. De voornoemde Deputatie werd bekleed door den Baron van Hekeren tot Brantsenburg wegens Gelderland, den Heer van Dyk, den Heer Raedpensionaris Gilles en den Heer Griffier Fagel wegens Holland, den Heer Buteux wegens Zeeland, den Heer d' Ablain, Heer van Gieffenburg, wegens Utrecht, den Heer van Itzma, wegens Friesland, den Heer Eckkelboom wegens Overijssel, en den Heer Emmen wegens Groningen. De gemelde Deputatie werd door zyne Vorstelyke Doorluchtigheit met zeer veel tekenen van eer en hoogachting ontvangen, en, by het overle-

's GRA-
VENHA-
GE.

veren van het Diploma, gesloten in een kostbare gouden Doze, eene gepaste aanspraak door den Baron van *Hekeren* gedaen, die de Prins op de minzaamste wyze beantwoordde.

Zyne Doorl. Hoogheit den 6 daer aen volgenden, in de Vergadering van de Staten Generael verschenen zynde, ten einde hunne Hoog Mog. zyne erkenenis voor de gemelde aen hem opgedragen waerdigheden te betuigen, bediende zich, zoo men wil, onder andere fraeie uitdrukkingen, van deze: „ Alzoo ik niets meer wensch dan „ dat alle myne zorgen omtrent de uitvoering „ myner amten, tot welzyn van het Vaderland, „ tot verdediging van de Vryheit en tot hand- „ having van den Godsdienst strekken, is myn „ voornemen, om de macht van het Land meer „ en meer in staet te stellen, ten einde deze „ heilzame oogmerken te beantwoorden, en zoo- „ dra de Vrede gelukkig gesloten en gevestigd „ zal zyn, het nodig redres in den militairen „ staet te maken, om de misbruiken, welke in „ denzelven ten opzichte van de discipline „ mochten ingeslopen wezen, te verhelpen, my „ verzekerd houdende, dat uw Ed. Hoog Mog. „ door hunne zorgen en gezach het goed gevolg „ van een zoo waerdig Onderwerp zullen hel- „ pen te weeg brengen. enz.

L E I D E N.

LEIDEN. Den 25 der voorleden Maendzyn, ingevolge de Verkiezing zyner Doorl. Hoogheit, den Prins Erfstadhouders, tot Schepenen dezer Stad aengesteld de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Kornelis Schrevelius*, *Diderik van Leiden*, Mr. *Nikolaes van de Velde D. Z.*, *Dionisius van Kruiskerken*,

ken, Dr. Jan Fredrik Gronovius, Mr. Willem LEIDEN.
Paedts J. Z., Mr. Daniel van Alphen D. Z., en
Mr. Thimon van Schoonhoven.

A M S T E L D A M.

In 't begin dezer maend begon men weder ee- AMSTEL.
nige bewegingen onder sommige Burgers de- DAM.
zer Stad te bespeuren; en werden in de achterstraten hier en daer briefkens gestrooid gevonden van dezen inhoud:

De Ondergeschreven vernemende dat, zoo in deze Stad, door diverse, als mede in Vergaderingen als anders in 's Gravenhage word voorgegeven, dat Burgers van Amsteldam zekere zaken zouden verzoeken of begeren.

Zoo is 't dat dezelve verklaren by deze, daer van in 't geheel, of ten deele niets te weten, alzo consteerd en blykt dat de Burgery niet is vergaderd geweest om daer over te delibereren, maer dat het wel kan zyn dat eenigen, 't zy Burgers voor eene goede zaak, of wel eenige misleide tot nadeel van de Burgery, zekere voorstellen hadden gedaen, derhalven ten hoogsten noodig oordelen, dat de Burgery binnen deze Stad, ieder onder zyn Vaendel beschreven worde, om in ieder Wyk te kiezen 2, 3 of 4 Personen, mits zynde Burgers, en geen emplooi van Stad of Land hebbende; welken als dan gezamentlyk de Voorstellen kunnen overwegen, de kwade afkeuren, en van de goede gebruik maken, om de zelven voor te dragen, enz. volgens de aloude Privilegien. Committerende wy ondergeschreven by deze de volgende vyf Personen A, B, C, D, E. Ten einde deze Propositie voor te stellen, waer zulks behoort, en zoo dezelve tot hun behulp meerder Personen nodig hebben, de zelve uit ons daer toe te verzoeken, die als dan niet zullen weigeren tot assistentie te zyn.

Hoe byster de oordelen van sommigen over dit Opstel, naer den Autheur van welk door Burgermeesters naeuwkeurig, hoewel vruchteloos, gevischt werd, ook tegens malkander lie-

AMSTEL- pen, allen echter kwamen hierin overeen dat
DAM. dit Muisken niet staerteloos was. Dit bleek ook.
Want luttel dagen daarna, te weten den 9 dezer,
kwamen eenige Burgers in den Kloveniers Doele,
en namen bezit van de groote Zael aldaer, waer-
op oudtyds de Burgers plagten te vergaderen.
Zoo dra meneen weinig in orde was geraekt,
opende een uit hun de Vergadering met de vol-
gende Aenspraak:

MYNE BROEDEREN, VRIENDEN EN LAND-
GENOOTEN.

't Is aen geene der brave Burgeren onbekend, hoe de-
ze Republiek als uit niet tot die grootheit is ge-
worden, dat zy de verwondering en de verbazing niet
alleen van *Europa*, maer byna van de gansche Aerde
heeft tot zich kunnen trekken; ja zoodanig, dat wy tot
een exempel by Keizers, Koningen en Vorsten, aenge-
nomen en gebruikt zyn geweest. Het is ook teffens dat
ik met de uiterste ontroering myner Ziele, niet alleen
moet denken, maer zeggen, dat het aen die zelve Bur-
geren en Inwoonderen van dezen Lande in 't algemeen,
zoo wel als van deze Wereld-Stad in het byzonder,
niet onbewust kan zyn, hoe verre die van dat verwon-
derlyke en verbazende zyn afgeweken, en als weder
tot haren eersten oorsprongk, dat is, tot *niet*, met yffely-
ke schreden naderen. De Eigenbaet heeft het recht der
Volkeren verkracht; de deugd en trouw zyn wars van
ons geworden; de Konsten en Wetenschappen zyn
onbeloond van ons gevloeden; de Koophandel is zynen
Stief-Vaderen ontvlucht; de Fabrieken, die onuitputbare
Goudmynen der Volkeren, waerop dees STAET met
recht zich voormaels dorst beroemen, en waer op de-
zelfde is gevest, zyn naer andere Natiën overgegaen, en
zoodanig verminderd, dat enkelde van dezelve voor-
maels honderd duizend menschen, zoo in deze roem-
ruche Stad, als in die van *Haerlem*, hebbende
kunnen arbeid en de kost verschaffen, nu geen twee
duizend kunnen voeden; welk important verval een ied-
der

der in het zyne, en de gansche Natie in het algemeen te jammerlyk gevoelen. De zware en teffens rechtvaardige straffen en plagen, waarmede de Aenbiddelyke en Almachtige GOD ons sederd eenige Jaren in dit Land heeft willen kastyden, waer van de Oorlog geen van de minste is, hebben niet weinig tot onzen welverdienden ondergang en verdelging geholpen; wy hebben het puik onzer Helden naer de slachbank zien gaen; onze Soldaten zyn Krygsgevangen gemaekt, of jammerlyk vermoord; de Steden zyn op een onbegrypelyke wyze overrompeld en onder vreemd geweld gebracht; ja ik schame my, doch moet, God betere he! zeggen: dat wy! wy! die brave *Batawieren*, van alle Eeuwen zoo beroemd, en die by de aloverwinnende Romeinen, die het heel-al, behalven ons, voor het Oorlog-Zwaerd deden bukken, van hun voor Broeders zyn aengenomen en erkend; ons de voet-veeg en bespoting hebben gezien van hun, dien wy eertyds de Wetten dorsten voorschryven. In dat dal des Doods, waer in dees *VRYE STAET* was gebracht, heeft het nochtans den ontfermenden God behaegd, het water wel tot aen de lippen, maer niet hooger te laten komen; en, zoogezwind als een blixem vuur, dat van het Oosten tot aen 't Westen, als in een punt des tyds vliegt, op een punt des tyds alle de harten der *Batavieren* op den eersten oorsprongk van hunne *Vryheit* te doen denken, en nog zoo veel erkentenis in hunne harten te werken, dat zy aen het Nageslacht van dien dierbaren *WILLEM den Eersten*, Grondlegger en Vestiger van onze zoo dierbare *Vryheit*, zoodanig eene macht opdroegen, als huns oordeels bekwaem konde zyn, om op het loffelyk voetspoor van zyne Doorluchtige Voor-Vaderen de vervallene *Vryheit* te herstellen en te handhaven. De blyken die ons die Groote Prins en Vorst, in dien korten tyd, dat het God behaegd heeft Hem als een andere *Jozua* aen het hoofd der Regering en zyn Volk te stellen, van zyn liefde en trouw, gegeven heeft, moeten ons alle overtuigen, en als in verrukking doen uitroepen: Leef! Leef! eeuwig van God bemind, en aen ons zoo dierbaer Geslacht; maer helaes!

AMSTEL-
DAM.

Ik zeg het met de uiterste ontroering en aendoening van myn hart, en ik twyffele ook niet of alle die hier tegenswoordig zyn, zullen nevens my die zelve smertelykheit tot in het binnenste hunner zielen gevoelen, dat wy nu, na alle die onweders en straffen, door Gods genade, onder het wys bestier van zyne Doorluchtige Hoogheit W. K. H. FRISO, en onze hooge Regering, het zoo verre is gebracht, dat wy de Vrede, kweekster van allen Welvaart en Overvloed, als voor de deur hebben, wy nu, ó bittere smert! ons in onze eige ingewanden zien verscheuren, het Raedhuis aantasten, de Huizen spoliëren, de Overheit ontzenuwen, ja alles tot die uiterste verwarring gebracht, die ons onzen ondergang onvermydelyk voorspeld.

Het is dierhalven ten dien einde, dat wy hier, onder de genadige bescherminge Gods, ons by den anderen vergaderen, omme eendrachtelyk en vreedzaam, volgens onzen Eed en Plicht, zoo veel in ons is, zoodanige Middelen van redres te beramen, als het Welzyn der ware Burger-Vaderen, en ons allen in 't byzonder, als van het gansche Vaderland in 't algemeen zouden kunnen redden en beschermen, waertoe een Opstel aan alle myne Broederen en Burgeren zal vertoond worden, twyffelende niet of 't zal door ieder tot dat heilzaam oogmerk, blydelyk met het onderteekenen zyns Naems bevestigd worden.

Hier op werd het genoemde *Opstel*, woorde-lyk van een en zelve inhoud als de Briefkens, die men in de achterstraten gestrooid had, voorgelezen, door meest allen goedgekeurd en door zeer velen geteekend. Dan terwyl men hier mede bezig was, haelde een ander het volgende Request, drie zoogenaemde Artikelen van redres behelzende, uit den zak, en las het der Vergadering voor, met oogmerk om tot het zelve ook een party teekenaers te krygen:

Aen

Aen de Wel Ed. Groot Achtb. ^{AMSTEL-}
Heeren Burgermeesteren en ^{DAM.}
de Vroedschappen der Stad
Amsteldamme.

Geven wy ondergeteekende Burgers en Ingezetenen der gemelde Stad, met schuldigen eerbied te kennen, hoe wy met den anderen in overweging genomen hebbende, aen d'eene zyde, den sombren staet van 's Lands uitgeputte Finantiën, en aen den anderen kant het verval, waerinne van tyd tot tyd, en byzonder sedert een' geruimen tyd' herwaerts, onze Privilegien en Prærogativen zyn geraekt; ons van rechtswegen verplicht gevonden hebben, ter redressè van het eene en het andere te moeten medewerken: Alwaeromme wy eenparig goedgevonden hebben, de drie volgende heilzame Artikelen, U WEL EDELE GR. ACHTB. onder het oog te brengen, gelyk wy d'Eer hebben te doen by deze, schuldplichtelyk verzoekende, dezelve te willen billyken, gelyk dezelve zeer billyk zyn, en ons een gunstig Fiat daer op te willen verlenen; als,

Eerstelyk:

Verzoeken wy dat 't U WEL EDELE GR. ACHTB. eindelyk moge behagen omme der Stede Posteryen, in navolginge der andere Holl. Steden, ten spoedigsten en cordatelyk aen Zyne Doorluchtige Hoogheit, den Heere Erfstadhouder op te dragen, en met ons te willen vertrouwen dat die Vader des Vaderlands daer van geen ander gebruik wil noch zal maken, dan ten besten van Land en Stad zal bevinden te behoren.

Ten tweden:

Dar het U WEL EDELE GR. ACHTB. gelieve Vaderlyk goed te vinden, dat aen Burgeren en Ingezetenen dezer Stad, (ingevolge het allerernstige Verzoek, door Zyne Doorluchtige Hoogheit, in deszelfs Lands-Vaderlyke Propositie den 25. Juny jongstleden, aen HUNNE ED. GR. MOG. in den Hage gedaen,) met allen mogelyken spoed mogen worden weggewomen alle wettige redenen van bezwaer, over de abuizen op het stuk van de

AMSTEL-
DAM.

begevinge der Amten ingekropen, door het spoedig introduceren van de Middelen van redres, die daer toe by HUNNE ED. GR. Mog. in derzelver Resolutien van 11. November 1747. en 23. January 1748. zyn vastgesteld; en dat de Amten voortaan mogen bepeven worden, aen Ingeboornen en aen Genaturaliseerden en vast gezeten zynde Burgeren en Inwoonderen dezer Stede.

En ten derden:

Smeken wy U WEL EDELE GR. ACHTB. dat de Burgery naer luid der Stede Handvesten, in hunne door den tyd vervallene Privilegiën en Prærogativen, zoo rakende het stuk der Gildens als anderszins, moge worden hersteld: als mede dat het U WEL EDELE GR. ACHTB., ter voorkominge van alle verdere morringe en verwyderinge, gelieve goed te vinden dat voortaan, der Burgeren Kolonellen en Kapiteinen, uit het Lichaem der goede Burgery mogen verkozen worden, en dat dezelve nooit nochte ten genen dage Leden van Regering zullen vermogen te worden, zonder zich alvorens van hunne Kolonels en Kapiteins Amten te hebben ontdaen.

't Welk doende, enz.

Deze twederlei oogmerken veroorzaekten eenigen tweespalt onder de vergaderde meenigte, die ten grootsten deele het eerste Opstel echter omhelsde; te meer nadien de Aenspraek, met ernst eenige reizen voorgelezen, vry wat beweging in de gemoederen maekte. 's Avonds van een scheidende, besloot men om den volgenden dag na den middag weder te zamen te komen, om het teekenen voort te zetten. Doch toen werd de twedracht onder de Vergadering van oogenblik tot oogenblik grooter, nadien de party, die het laetst gekomen was, de Burgers, die kwamen om het Opstel te teekenen, door een groot geschreeuw van hun voornemen zocht af te rekken. En dewyl zy bemerkte had dat het doen van een Aenspraek op den vorigen dag zulk eenē

eene goede uitwerking had gehad; lazen zy ook de volgende voor, om de gemoederen tot het teekenen van hun Request te bereiden.

AMSTEL-
DAM.

VEEL GEACHTE MEDE-BURGERS.

Ik ben met ontroering aengedaen over onze verwarring, dat wy ons in een Zee van onzekerheit willen werpen; ons algemeen gevoelen is, wy moeten Luiden uit het midden van ons kiezen, om met elkan- deren te overwegen wat 'er ten besten van Land en Burgery diend uitgedacht te worden; gunt my het geluk dat ik U deze zaak eens ongeblanket voor oogen stelle.

Ik prys uwen iever. Zy steld ons gelyk met onze dappere Voorvaders, die goed en bloed voor Gods- dienst en Vryheit opgeofferd hebben. Wy tonen dat wy niet minder Liefde voor 't Vaderland en Vryheit hebben: maer kunnen wy iets goeds hopen, als wy een gedeelte uit ons verkiezen, om zaken op te stel- len, die ten beste van Stad en Burgery dienen kun- nen.

Om van de langwyligheit niet te spreken die zulke zaken onderhevig zyn. Is 'er wel de minste hoop om alle onze gevoelens tot een gevoelen te smelten? Zal niet een iegelyk zyne gedachten de beste keuren? Kan dit anders dan verwarringen en oncenigheden ba- ren, die de Vyanden van ons Vaderland alleen bekwaem keuren, om alle goede zaken ter zyde te stellen, en met in onzen eigen boezem te wroeten, onze dierbare Vry- heit in gevaer te brengen.

Laet het nabuurig Friesland ons tot een Voorbeeld strekken, daer met zulks te doen, alles in verwarring gebracht is.

Het Request dat ik op gisteren de eer had voor tele- zen, bestaet in drie Artikelen.

Voor eerst: de Posteryen aen zyne Doorl. Hoogheit te stellen.

Ten tweden: dat 'er een spoedig redres in het stuk der Amten moge gemaekt worden.

Ten

AMSTEL-
DAM.

Ten derden: dat wy by alle onze Handvesten en Privilegien mogen hersteld en gehandhaefd worden, en dat 'er voortaan geen Kolonellen en Kapiteinen dan uit de Burgery mogen gekoren worden.

Wat de twee eerste Artikelen betreft, treden wy in het gevoelen van Zyne Doorl. Hoogheit, onzen Stadhouder.

Het derde Artikel kan men tweledig aanmerken.

Voor eerst: dat wy in onze Handvesten en Privilegien mogen hersteld worden.

Ten tweden: dat door het kiezen van Kolonellen en Kapiteinen, uit het Lichaem der Burgeren, de Burgery by haar Privilegien en Handvesten moge gehandhaefd worden.

Zyn in deze korte zaken niet alle onze belangen opgefloten? ik twyffel niet of wy stellen te zamen vast, dat Zyne Doorl. Hoogheit de Posterynen Amten, ten algemenen nut van het Vaderland vraegt? hebben wy dan geen hoop met dien Edelmoedigen Vorst in zyne heilzame verzoeken te ondersteunen, dat hy ons ook, in onze nodige en billyke verzoeken tot herstelling en bevestiging van onze ruste en geluk, ondersteunen zal.

Laten wy ons van deze schoone gelegenheit bedienen. Mogelyk worden wy anders verdeeld en verstrooid. Laten wy dit Request als een eenig man teekenen, en geteekend hebbende, sommigen uit ons verkiezen, om zulks aen onze Regering met beleefdheit te presenteren. Laten wy Zyne D. H. verzoeken dat hy ons ondersteune in onze billyke verzoeken. Laten die Verkorenen uit onze Handvesten en Privilegien alles opzoeken en aentonen, wat tot onze verbetering dienen kan. Kortom, laten wy op het voorbeeld van onzen Stadhouder de zaken met bezadigdheit en iever volvoeren.

Zoo hebben wy zyne hulpe en liefde, en niet zyne bestraffinge te verwachten, dus kunnen wy onze Vyanden verkloeken, en een gelukkig einde verkrygen.

Deze verwarring, uit verschillende inzichten ontsaende, deed de party, die gezeten was om
het

het teekenen van 't Eerste Opstel te bezorgen, ^{AMSTEL-}
 besluiten om dat gezelschap te verlaten, en op ^{DAM.}
 het zoogenoemde Rondeel, een ander ver-
 trek in den Doele, te gaen zitten, ten einde de
 teekening daer met meer gemak geschiedde,
 terwyl zy eenigen op de groote Zael liet bly-
 ven, die den aankomenden onder den hand waer-
 schouwden dat het echte Request, niet op die
 Plaets, maer op het Rondeel, geteekend werd.
 Dus werkte de een tegen den ander; tot dat ein-
 delyk de party, die de 3 Artikelen teekende,
 moede zoodanig te marren, besloot om hun
 Hoofdman, ten einde men weten mochte wel-
 ke teekening zyne Doorl. Hoogheit, de Prins
 Erfstadhouder, de beste keurde, den volgenden
 dag naer den Haeg af te vaerdigen en deszelfs
 advies over het werk te vragen.

De Magistraet dezer Stad ondertusschen van
 deze bewegingen de snof gekregen hebbende,
 vergaderde de Achtbare Raed nog dien zelfen
 avond, en nam een besluit van den grooten
 Krygsraed, te weten Kapiteinen, Luitenants en
 Vaendrighs, tegens den 12 by een teroepen, ten
 einde gezamentlyk te raedslagen wat best ge-
 daen ware, om de zaken in het vriendelyke te
 behandelen en de Stad in rust te houden.

Dit besluit de woelende Meenigte ter ooren
 gekomen zynde, nam men andermael zynen toe-
 vlucht tot het verspreiden van briefkens, die
 tusschen den 11 en 12 dezer onder zommige deuren
 gestoken werden, ten einde die in handen
 mochten komen van den Kapitein, die de eerste
 stem in den Krygsraed had, en zoodanige Offi-
 cieren, waer van men verwachtte dat zy den
 Burger in dezen gevalle zouden behulpzaam zyn.
 In

AMSTEL-
DAM.

In deze briefkens werden de Officiëren vermaend, *dat zy, den volgenden dag zullende vergaderen, met den JABROEDEREN* (hiermede bedoelde men bykans alle de Hoofd-Officiëren van den Krygsraed, die meest altoos de besluiten, die voorgesteld worden, toestemmen, en gehouden worden met de Regering eenen lyn te trekken) *toch niet heulen, maer voor de belangen van den Burger rustig spreken zoude, en zich inzonderheit wachten van niets ten nadele van de Mannen op den Doel te stemmen, vermits dieniets dan het ware belang van de Stad op het oog hadden. Of anderszins, dat men het op ben verhalen, en ben voor allen doen betalen zoude.*

De Krygsraed, den volgenden dag, vergaderd zynde, werd van de zyde der Regering voorgesteld, dat hun Ed. Gr. Achtbaren, tot handhaving der gemeene ruste, en voorkominge van alle wanorde, in deze omstandigheden van tyden en zaken, toescheen best te zyn, dat alle de respectieve Hoofd-Officiëren, ieder in hunne Wyken, hunne onderhebbende Manschap, zoo Wakende Burgers, als Contribuanten, allen ongewapend in een of meer partyen te zamen zouden vergaderen, en denzelven afvragen, of zy eenige Voorstellingen of Klachten hadden ten opzichte van de Regering dezer Stad, van de Voorrechten der Burgeren of Gilden, en, indien 'er zoodanigen gevonden wierden, denzelven verzoeken, dat zy hunne Voorstellingen en Klachten in geschrift wilden stellen, en onderteekend over geven aen hunne Hoofd-Officiëren, om door dezelve te worden behandigd aen de Heeren Commissarissen, de Burgermeesters en Raed daer toe committeren, en welke

Hee-

Heeren vervolgens daarvan aen hun Ed. Groot ^{AMSTEL-}
 Achtb. en den Achtb. Raed rapport doen zou- ^{DAM.}
 den. Het goeddunken van den Krygsraed hier
 op gevraagd zynde, antwoordde de Heer Val-
 kenier, oudste Kapitein, *dat hy, zoo veel in hem*
was, de intentie van Burgermeesteren zoude trach-
ten op te volgen. Den overigen Kapiteinen mede
 gevraagd zynde, of zy ook genegen waren het
 hunne daer toe te doen, beantwoordden allen
 zulks met *ja*; terwijl de verdere Officiëren stil-
 zwygende de zaak ook bestemden. Vervolgens
 door eenigen uit den Krygsraed aen Burger-
 meesteren gevraagd zynde, of zy ook voorne-
 mens waren Militie in de Stad te brengen, ant-
 woordden hun Ed. Gr. Achtb., *dat dit hunne in-*
tentie niet was, maer zy zich op hunne Burgery ver-
lieten.

De Krygsraed gescheiden zynde, werd des
 middaegs omtrent half een uur de volgende Pu-
 blicatie afgelezen:

Aen Myne Heeren van den Geachte der Stad Amstel-
 dam voorgekomen zynde, dat voor weinige dagen
 sommige personen zyngekomen in den Kloveniers Doe-
 le dezer Stede, aldaer possessie hebben genomen van een
 of meer Vertrekken, tegen wille van die gene, die aldaer
 gezeten waren; en op een onbetamelyke wyze zekere
 Artikelen, by hen ontworpen, geprefenteerd hebben ter
 onderteekening aen de meenigte, aldaer by hengeconvo-
 ceerd, principalyk aen zoodanige Burgeren en Ingezete-
 nen, door welker hulpe de goede ruste en eenheit in
 deze Stad altoos is beschermd, en (zoo God wil) be-
 schermd moet worden; en dewyl Myne voorn. Heeren
 reden hebben van te denken, dat zoodanige handeling
 is aangeleid door Buitenluiden en Vreemdelingen, de-
 welke, benydende de welvaert dezer Stad, geen ander
 oogwit hebben, dan de Burgery te vervreemden van
 hare wettige Regering, Burger te zetten tegen Burger,
 en

AMSTEL-
DAM.

en deze Stad met derzelver Inwoondersen uit die welvaert, waer toe zy, door de eenigheid der Regering en Burgery, gekomen is, te brengen in de uiterste wanorde. ZOO hebben Myne voorn. Heeren van den Gerechte tot maintien van de publieke ruste, en voorkominge van alle wanorde, by deze, aen allen Burgeren en Ingezetenen dezer Stad wel willen bekend maken, dat, om aen allen en een ieder alle gegronde redenen van klachten te beneemen, en hun gelegenheit te geven, om hunne grieven, die zy zouden vermeinen te hebben, op een ordentelyke en gevoeglyke wyze aen de Regering voort te stellen, op propositie van hunne Ed. Groot Achtb., met advies van de Heeren 36 Raden, by den Ed. Manhaften Krygsraed op huiden is gearresteerd, dat alle de respectieve Hoofd-Officieren, ieder in hunne Wyken, hunne onderhebbende manschap, zoo wakende Burgers als Contribuanten, allen ongewapend in een of meer partyen te zamen zullen vergaderen, en aen dezelve afvragen, of zy eenige Voorstellingen of Klachten hebben ten opzichte van de Regering dezer Stad, van de Voorrechten of Privilegien der Burgeren, of van de Gilden, en indien 'er zoodanigen gevonden worden, dezelve verzoeken, dat zy hunne Voorstellingen en Klachten gelieven te stellen in geschrifte, en onderteekend over te geven aen hunne Hoofd-Officieren, om door dezelve Hoofd-Officieren te worden behandigd aen de Heeren (†) Commissarissen, door Burgermeesteren en Raed daer toe specialyk gecommitteerd, welke Heeren daer van raport zullen doen aen hunne Ed. Groot Achtb. en den Achtb. Raed.

En dewyl Myne Heeren van den Gerechte niet twyffelen, of alle en een iegelyk, wien de gemene rust, welvaert van negotie, neringe en handteringe binnen deze Stad ter harte gaet, zal zich gewilliglyk hier na reguleren: zoo verbieden Myne voorn. Heeren wel expresselyk alle andere onbehoorlyke middelen, welke vervolgens onverhopenlyk nog zouden mogen worden

(†) Deze waren de Heeren *Mr. Ferdinand van Collen*, Heer van Gunterstein en Tienhoven, Oud Burgermeester, *Mr. Egbert de Vry Temmink*, en *Mr. Elias Schellinger*, Oud Schepenen.

den in 't werk gesteld; alzoo Myne voorn. Heeren de-
 zelfde dan niet anders zullen kunnen aanmerken, als ge-
 practiseerd tot verstoringe van de gemeene ruste, en om
 oneenigheden te verwekken, die voor deze Stad en
 derzelver goede Ingezetenen van ruineuse gevolgen zou-
 den zyn, en welkers Autheurs dan ook zullen moeten
 worden aengezien, als Verstoorders van de gemeene
 ruste, dewelke zullen verdienen de straffen tegens de
 zoodanigen by de Plakaten van den Lande gestatueerd.
 enz.

AMSTEL-
 DAM.

Tegens den avond verscheen de afgezondene,
 uit den Haeg te rug gekomen, onder het volk,
 dat, niet tegenstaende het verbod van Burgermees-
 teren, echter weder in meenigte vergaderd was
 op den Doele en verhaelde dat hy zyne Hoog-
 heit gesproken, en deze de 3 Artikelen goed-
 gekeurd, maer tevens betuigd had van het
 Opstel niets te weeten. Dit bescheid deed
 de zaken eensklaps van gedaente veranderen;
 veelen, die tot nog toe getwyfeld hadden by
 welke party zy zich voegen zouden, vielen ter-
 stond op de 3 Artikelen; het Opstel raekte
 achter de bank, en zy, die het teekenen van
 het zelve bevorderden, sloegen nu de handen
 in die van de laetsten en voegden zich by dezel-
 ven. Men stelde, nadien onder de Burgery zeer
 veelen waren, die meenden na het doen van
 hun Burger-eed, geen vryheit te hebben om een
 Request tegen de intentie van Burgermeesteren
 te teekenen, een geschrift op, het welk behels-
 de dat, deze Eed in 't jaer 1618, by eenigen in
 bedenking genomen zynde, de Heeren van de
 Regering toen verklaerd hadden dat de woor-
 den in denzelven: *deze goede Stede, de Magistra-
 ten en de Regeerders derzelve, onder uwen Kapi-
 tein,*

MDCCLXVIII.

A a a

tein,

AMSTEL-
DAM.

tein, *gebouw en getrouw te zyn*, niet juist betee-
kenden de Personen, die de Regering bezorg-
den; maer dat door dezelve verstaen moest
worden *de Maintenuë van dezzer Stede Privilegien
en Gerechtigheden, onder hunne Kapiteinen; misga-
ders de Bescherming der Burgeren tegen alle geweld
en overlast (*)*. Dit deed zeer veelen, die tot
dien tyd toe in twyfel-gestaen hadden, tot de
teekening overhellen, dewyl de oude Privile-
gien hersteld te hebben elk een' als een gulden
appel in de oogen blonk.

Den 13 vertrokken vyf Personen, als *Daniel
Raep*, zeker Porceleinverkooper, een man door
verscheide verschillen op het Raedhuis voorlang
bekend, en nog vier anderen, door de Verga-
dering op den Doele gecommiteerd, om het
hoogwys advies zyner Doorl. Hoogheit over
het een en ander, hunne zaak betreffende, in
te nemen, naer 's Gravenhage. Ondertusschen
ging men des avonds op den Doele voorn. met
teekenen nog al yverig voort. Ook teekende
men, behalven de 3 Artikelen, een Geschrift.
in de gedaente van een Request ter ontheffing
van den blaem door Burgermeesteren den Lui-
den in den Doele aengewreven in hunne Noti-
ficatie van den 12 dezer, van den volgende
inhoud:

Declareren wy ondergeschreven Burgers en Ingeze-
tenen der Stad Amsteldam, by deze, voor eerst:
Dat wy als getrouwe Burgers en Ingezetenen, volgens
onzen Eed en Plicht, alles wel willen aanwenden en
doen

(*) Zie COMMELIN *Beschryving van Amsteldam* op het
Jaer 1618. Fo. 1616. van den nieuwen Druk.

doen het gene verschuldigd zyn, om, wat ter bevoor-
ring van alle Welvaart, Rust en Eendracht dezer Stad, AMSTEL-
DAM.
ter kweekinge van alle Liefde en Harmonie der Burger-
vaderen, Regenten en Burgery, eenigzins bevorderlyk
kan zyn, ter voorkominge van alle wanorde, waer van
wy een grouwel hebben, en zulks ten koste van goed
en bloed, te maintineren.

Het is derhalven met alle Eerbied en onderdanig Re-
spect, dat wy ondergeschrevene UW. EDL. Groot Acht-
baren smeken en verzoeken, ons van de beschuldiging
(door kwade en verdichte informatie, aen UW. EDL.
Groot Achtbaren gedaen) in de Notificatie (*) van den
12den Augustus dezes Jaers, by UW. EDL. Groot
Achtbaren gedaen en gepubliceerd, te willen honoreren
en bevryden door zoodanig middel als by UW. EDL.
Groot Achtbaren ter ontschuldiging van ons ondergeschre-
venen zal goedgevonden worden en verstaen

Protesterende wy wel expresselyk, gel'k wy Proteste-
ren by deze, tegen de beschuldiging in gedachte Notifi-
catie vervat, waer van wy het tegengestelde hier boven
gedecclareerd hebben.

Declarerende wyders wy ondergeschrevene geen ge-
weld te hebben gebruikt, noch immer te zullen gebrui-
ken, als blykt uit een Declaratoir van de Heeren, die
toenmaels op de Zael in den Kloveniers Doel zyn geze-
ten geweest. enz.

't Voornoemde Decloratoir, 't geen men
dien zelven avond den 7 Heeren, die op de
Kamer zaten, toen de Burgers bezit van dezel-
ve kwamen verzoeken, had afgevorderd, luid-
de dus:

(*) Deze was byna van denzelven woordelyken
inhoud als de Publicatie, die wy hier voor medegedeeld
hebben.

Vrywillig door de ondergeteekenden overgegeven , aen de Burgers en Ingezetenen der Stad Amsteldam , ter verontschuldiging van de Calumnie , vervat in de Notificatie en Publicatie , gearresteerd den 12 Augustus Ao. 1748 , luidende als volgt:

WY Ondergefz. verklaren by deze , dat wy , gezien hebbende de Publicatie , op gisteren , by hun Ed. Groot Achtbaren , den Magistraet dezer Stad publick gemaekt ; en al in den aanvang of Introductie der zelve gelezen , dat *voor weinige dagen sommige Personen zyn gekomen in den Kloveniers Doele hier ter Stede , en aldaer hebben possessie genomen van een of meer Vertrekken tegen wille van de genen die aldaer gezeten waren ;* en alzoo wy ten zelve tyde , dat zulks zoude geschied wezen , ons hebben bevonden op de groote Zale in de gemelden Doele , zoo verklaren wy dat de opgemelde Periode , in de Publicatie vermeld , geenzins kan gezegd worden ten onzen opzichte betrekelyk te zyn , nadien dat wy , gedurende een weinig tyd met eenige der Burgeren , die zich daer bevonden , gesproken hebbende , en die van ons de Kamer tot hun gebruik verzochten , wy die Burgeren daer op verzocht hebben een weinig tyds buiten de Kamer te blyven , gelyk zy hebben gedaen ; Wy daer op spoedig hebben geresolveerd , de Kamer tot hun gebruik , volgens hun verzoek , hun toe te staen. Waer op de deuren geopend hebbende , hebben zulks den Burgeren gezegd , die daer op met onze toestemming gebruik van de gemelde Zale of Kamer hebben gemaekt. Weshalven wy oordeelen dat , voor zoo veel ons de gemelde Kamer aengaet , hun Ed. Groot Achtbare door al te voorbarige en verkeerde berichten misleid zyn , betuigende wy ondergefchz. het hier nederge-
stelde

J AERBOEKEN, *Augustus*, 1748. 703

felde de oprechte waerheit te zyn , en zyn gereed alwaer
zulks vereifcht word , het zelve solemneel te bevestigen. AMSTEL-
DAM.

Actum Amsteldam den 13 Augustus 1748.

Was geteekend.

*Jan van Dam ,
Volker Christoffers ,
Isaak Viruly ,
Jobannes van den Bergh.*

*Jobannes Schreuder .
Cornelis van Vollenhoven ,
J. Idemans.*

Wanneer de Vergadering op den Doele ,
den volgenden dag weder samen gekomen ,
des avonds op het punt stond van te scheiden ,
vroeger dan naer gewoonte om de invallende
Bedestonden , werd door een der Leden de
volgende Aenspraak gedaen , die wy , ten einde
den luister derzelve niet door eenige verande-
ringen te bezwalken , hier woordelyk zullen la-
ten volgen :

MYNE VRIENDEN, BORGEREN EN LANDGENOOTEN!

Het is heden de dag en het uur , 't welk door Zyne
D. H. enz. en de Hooge Overheit bepaeld en
toegeweid is , om gezamentlyk alle die in den Lande
zyn , en teffens Gods gunsten en welverdiende kasty-
dingen gevoeld hebben , hem aen te roepen en te sme-
ken , dat het hem na zyne onuitputtelyke goedheit
mochte behagen , dit Land en derzelve Inwoonderen
by hurre van hem verkregene Vryheit en Grondvesten
te beschermen en te handhaven. Het is dierhalven op
het allervriendelykste dat ik UE. allen verzoeke , aen
dit zoo heilzaam gebod en oogmerk , U gewillig en bly-
delyk t'onderwerpen.

Laten wy ons spiegelen aen dat van ouds van God

AMSTEL-
DAM.

bemind Geflacht, de Israëlitén. Myn hert schreid en zinkt in my weg als ik haer beschouwe; zynde zy die voortyds de wellust Gods waren, die haer een God, en zy hem een Volk zouden zyn, door hunne ongehoorzaemheit en afwyking der Heilige Wetten, de verachting en bespottig, ja een verfoeijing der Volkeren geworden.

Laten wy, die in geen vergelyking by den Man Gods Mose komen, den wyzen Raed volgen, wanneer hem zyn Schoonvader Jethro aenwyst, hoe hy het Volk het beste in hunne verschillen en wetten zoude richten en teffens handhaven; na dat Jethro de daden Gods van hem verstaen hadde, zegt, en raed hy hem in Exodus het 18. Capittel en 19. vers tot aen het 26ste, alwaer staet: *Hoort na myne stemme, ik zal u raden, en God zal met u zyn: weest gy voor het volk by God, en brengt gy de zaken voor God: En verklaert hen de instellingen en de wetten: en maektze bekend den weg daer in zy wandelen zullen, en het werk dat zy doen zullen. Doch ziet gy omme onder alle den volke, na kloeke mannen, Godvrezende, waerachtige mannen, de gierigheid baten- de: steltze over hen Overste der duizenden, Overste der honderden, Overste der vyftigen, Overste der tienén: Dat zy dit volk tot aller tyd richten; doch het geschiede, dat zy alle grote zaken aen u brengen, maer dat zy alle kleene zaken richten: verligt alzoo u zelven, en laetze met u dragen. Indien gy deze zake doet, en God bet u gebied, zoo zult gy kunnen bestaen: zoo zal ook al dit volk in vrede aen zyne plaetse komen. Moze nu hoorde na zynes Schoonvaders stemme: en hy deede alles wat by gezeid hadde. En Mose verkoos kloeke mannen, uit gantsch Israël, en maekteze Hoofden over het volk: Overste der duizenden, Overste der honderden, Overste der vyftigen, en Overste der tienén.*

Is dit een Raed die Mose, die dagelyks met God als van mond tot mond sprak, niet alleen goedkeurde, maer ook teffens in 't werk stelde, hoe veel te meer behoorden wy, die schoon God aen ons vele en ontal- lyke weldaden heeft gedaen, en een groot Volk zyn,

zyn, nochtans by het Volk Israëls niet te vergelyken zyn, dat exempel te volgen.

AMSTEL-
DAM.

Wy zien wyders in het zesde Kapittel van *Deuteronomium*, dat hy daer by het overgeven der overige Wetten, nochmaels tot gehoorzaamheit en het heilig vasthouden der Wetten vermaend; wanneer hy in het zesde Kapittel van het 20ste tot aen het laetste vers, van dat Kapittel zegt: *Wanneer uwe Zoon u morgen zal vragen, zeggende: Wat zyn dat voor getuigenissen, en inzettingen, en rechten die de HEERE onze God u lie-den geboden heeft? Zoo zult gy tot uwen zone zeggen; Wy waren Pharaos dienstknechten in Egypten: maer de HEERE heeft ons door eene sterke hand uit Egypten uitgevoerd. En de HEERE gaf teekenen, en groote en kwade wonderen, in Egypten, aen Pharao en aen zyn gansche huis, voor onze oogen: Ende hy voerde ons van daer uit: op dat hy ons inbrachte, om ons het land te geven, dat hy onze Vaderen gezworen hadde: En de HEERE gebod ons te doen alle deze inzettingen, om te vrezen den HEERE onzen God: ons voor altoos ten goede, om ons in het leven te bebouden, gelyk het te dezen dage is. En het zal ons gerechtigheit zyn, als wy zullen waarnemen te doen alle deze geboden, voor het aengexigte des HEEREN onzes Gods, gelyk als hy ons geboden heeft.*

Het is dan dierhalven dat ik U. allen sineeke, U. aendagt over deze woorden te laten gaen; zoo zult gy zoodanig een overeenkomst met de omstandigheden, waerin wy jegenswoordig zyn, en dezelve vinden als noodig zal zyn u allen op te wekken. Zyn wy onder Philippus den Tweden anders, als de Israëlitien in Egypten geweest? Heeft de Moses van dien tyd, Willem de Eerste R. G., ons niet van die slaverny verlost? Ware het anders als Jethro Mose raedde, voormaels met ons gesteld? Hadden wy onze Wyk-Meesteren en Gilden niet? Was het Lichaem van den Raed iets anders als 's Volks Heilbezorgers? Was de Manhafte Krygsraed iets anders als een Sterkte en Beschermmer der brave Regenten en Borgeren? Ik zegge neen. Neemt dan uwe Vrienden, en beraedslaegt met hun

AMSTEL-
DAM.

's Lands welzyn, op dat gy een waer Mede-Lid van deze onze samenleving moogt zyn, en op dat wy volgens onzen Eed en Plicht ons mogen kwyten; dat is het welzyn van ons Land en Stad behartigen. Verlaet dan voor dees tyd deze plaetse, om benevens onze Leeraers, van wien ik niet anders kan verwachten, als zynde Voorgangeren ten goede, voor uw Vaderland, en de Beschermers van Godsdienst en Vryheit, den Allerhoogsten om zyn zegen te bidden en te smecken.

Den 15. op den middag, kwam *Raep* neffens de zynen uit den Haeg te rug met een Postwagen, voor welken de Paerden met Oranjeftrieken Prinselyk opgecierd waren. Te huis gekomen stak hy een Oranje-Vaendel uit, ten teeken, zoo sommigen wilden, dat hy een bringer van goede tyding was. Des namiddaegs vergaderde men al weder in den Doele, wanneer de volgende Aenspraek door denzelven Redenaar of Voorlezer van den voorgaenden dag werd opgedeund, welke wy om een en dezelve reden, als wy by de voorgaende gaven, zonder eenige byvoeging of aflating hier inlasschen:

MYNE BROEDEREN, VR'ENDEN, EN LANDGENOTEN.

Ik hebbe op gisteren de Eer gehad aen de goede Burgery dezer Stede, die alhier vergaderd waren, een Aenspraek te doen, en teffens haer by dezelve herinnert de onderwerping die wy aen de Souvereinmacht van den Lande volgens onzen Eed en Plicht verschuldigd zyn; ik twyfele niet of eenige, zoo niet alle zullen dezelve, alzo zy reeds door den druk publiek gemaakt is, gelezen hebben; ik ben ook teffens overtuigd, (en zelve wete ik), dat niettegenstaende myne en der gansche Gemeente gevoelens niet anders be-

bedoelen als het gene volgens onzen Eed en Plicht, het welzyn van Stad en Land kan bevorderen. Hebben de verraders van Stad en Land, de Vleiers van byzonderen fictien, zich niet ontzien dit ons heilig en loffelyk voornemen uit te donderen als godloos, muitzuchtig en oproerig, het is dierhalven dat ik, schoon zulks nu in zoo verre (als zynde betrekkelyk tot de bepaling der Bedestonden door de Hooge Overigheid bevolen) niet te passe komt, nochtans of sommige het niet mochten gehoord of gelezen hebben, zal ik Ue dezelve nogmaels voorlezen.

(Hier werd gelezen de Aenspraak van den voorgaanden dag)

En terwyl wy alle Borgers en Ingezetenen met duurgestaefde Eeden, by het doen van onzen Borger-Eed, heiliglyk gezworen hebben, alle onze Privilegien en Gerechtigheden met het alleruiterste vermogen voor te staen, het geen wy tot heden toe niet alleen met alle rust vermenen, maer kunnen bewyzen gedaen te hebben, verfoeiende alle verraed en kwaed, moeten wy nochtans ons niet vleien, als of wy iets meer gedaen hadden, als onze plicht van ons eischt.

Neen, waerde Borgers en Ingezetenen, wy zyn volgens gedachten Eed verplicht om, op het loffelyke voetspoor onzer Voorvaderen, zelf goed noch bloed ontziende die te handhaven en te beschermen.

Wy storen ons niet aen de zulken, die, mogelyk dien Eed gedaen hebbende om eigenbelang, niet alleen dezelve niet nakomen, maer, dat te verfoeielyker is, de bewerkers en nakomers van hun Plicht-zoeken verdacht te maken en te blameren; hoewel dezulke, d'Almachtige zy dank, overal zoodanige Patriotten ontmoeten tegens wiens geheiligde gevoelens zy niet bestand zyn, en als sneeduw voor de hitte der Zonne verfmelten.

Het zy verre nochtans van Ons, myne Vrienden, dat wy eenige ~~wraek~~ zouden willen erlangen. Neen, neen, God is de ~~wraek~~, en die zal 't vorgelden! Volgen wy weder wyze voorbeelden. Kunnen wy niet geloven, en wel met recht, dat het aen onzen zoo dierbaren Voorstander des Volks, Zyne Doorl. H., niet onbewust is,

AMSTEL-
DAM.

hoe vele vyanden niet alleen , hem omringen , maer zyne ondergang , ja door , was 't in hun vermogen , zouden bewerken. Meent gy dat het diendierbaren Prins onbewuft is , wie zy voor het grootste gedelte zyn ? hy kentze en weetze te wel. Maer die wyze en teffens Godvrezende Prins *zegtze die hem vloeken , en doet wel de gene die hem haten en geweld aendoen* ; volgen wy dan dat wyze voetspoor , alschoon ons geweld word aengedaen , God zal ons rechten , en vertrouwd in den zelveu.

Deze Aenspraek geëindigd zynde , deed een der Afgezanten , uit den Haeg gekómen , bericht , dat zy by zyne Hoogheit ter audientie geweest , van dien Vorst op de minlykste wyze ontvangen waren , en daer vernomen hadden dat Burgermeesters derzelver handel van oproerigheid hadden vrygesproken. Voorts vermaende men de meenigte van vooral tot geen muitery te willen overflaen ; en maekte bekend , dat , volgens verzoek , het teekenen op den Doele geslaekt zoude worden ; doch dat die , welke zulks nog geliefden te doen , deswegen by zynen Kapitein , of aen het huis van Raep , konden te recht raken ; echter zouden zy hunne zamenkomst nog eenigen tyd daer blyven houden , of zy malkander mochten noodig hebben.

Alle deze Aenspraken , Requesten en Verklaringen , die op den Doele gedaen en geteekend waren , werden door den druk het Gemeen medegedeeld , en van veelen gelezen.

Ondertusschen hadden Maendag , den 12 dezer , na den middag de Kapiteinen uit de Burgery een begin gemaakt met het verzoek van Burgermeesteren te volbrengen , dat is , hunne Compagnien in derzelver sentiment te ondertasten , het welk eenige dagen aenliep aler het volbracht was.

Vee-

Veelen ondervraegden de Manschap by kleene **AMSTEL-**
 gedeelten; anderen lieten de geheele Compagnie **DAM.**
 op een' tyd te zamen komen. De meesten der
 gevraegden stemden straks de drie Artikelen.
 Eenigen wilden, bevorens zy den Kapitein op
 deszelfs vragen antwoordden, zich met malkan-
 der beraden, ten welken einde dan, doch met
 uitsluiting der Officieren van de Compagnie, na-
 dere zamenkomsten belegd werden; doch onder
 dezen was'er die als een anderen Poolfchen Ryks-
 dag scheidde. Uit een Compagnie, die den
 volgende dag, des middaegs, door haren Ka-
 pitein ondervraegd was, zag men, niet lang
 daarna, een groot gedeelte weder by een, de drie
 Artikelen teekenen, en daer onder verscheiden
 die voor hunnen Kapitein betuigd hadden, dat zy
 niets ten laste van de Regering te zeggen hadden.

De meeste der origineele Requesten, die de
 Burgers onderling geteekend hadden, werden ge-
 steld in handen van het hoofd der Burgeren op
 den Doel, *D. Raep*, met verzoek om dezel-
 ven te geven in handen van zyne Hoogheit, ge-
 lyk hy het origineele Request van den Doel
 gedaen had.

Na dat de bewuste drie Artikelen, of ten min-
 sten Requesten van omtrent den zelfden inhoud,
 door ver het grootste gedeelte van alle de Com-
 pagnien geteekend waren, vond men goed een
 Copie van die Artikelen door drie Gecommit-
 teerden, als *D. Raep*, *Jakob Karel Huizer*, en
Elie Chatin, op den 17 dezer, Burgermeesteren
 en den Raed te laten aanbieden.

De Magistraet dezelve gelezen en ernstig o-
 verwogen hebbende, gaf den 19 daer op het vol-
 gende antwoord:

Bur-

AMSTEL-
DAM.

Burgermeesters en de Achtbare Raed der Stad Amsteldam hebbende geëxamineerd zekere Copie-Requeste, geadresseerd aen hun Ed. Groot Achtb. en den Achtb. Raed, en op den 17. dezer aen de Heeren Burgermeesteren overgegeven door *Daniel Raep*, *Jakob Karel de Huizer*, en *Elie Chatin*, Burgers dezer Stad, zich qualificerende te zyn Gecommitteerden van een groote meenigte Burgeren en Ingezetenen dezer Stede, dewelke het origineel Request (naer hun voorgeven) zouden hebben onderteekend, doch welk originele Request aen Burgermeesteren en den Achtb. Raed niet is vertoond geworden; zoo als ook onder het zelve Copie-Request niet is gemeld of gesteld, een eenigen naem van die genen, dewelken het zelve originele Request zouden mogen hebben onderteekend, en waeromme dan ook met veele reden zoude kunnen worden gedeclineerd, op de informeele praesentatie van zoodanig een simpel, en door niemand onderteekend, Copie-Request, eenig reguard, veel min daer op eenige Resolutie te nemen, of eenige dispositie te verleenen; hebben niettemin voor dit mael, en zonder eenige consequentie voor het toekomende, de voorn. informaliteiten wel willen overstappen: en in vertrouwen dat de voorgemelde drie Personen hun Ed. Groot Achtb. naer waarheit zullen hebben geïnformeerd, hebben Burgermeesters en de Achtb. Raed den inhoud van het voornoemde Request, en de drie punten van verzoek, daer achter gesteld, wel willen nemen in ernstige overweginge, en vervolgens, na rype deliberatie van Rade, en ten einde alle de goede Burgers en Ingezetenen dezer Stad mogen wezen onderrecht van de gedachten en goede intentie, zoo van hun Ed. Groot Achtb. als van den Achtb. Raed, daer omtrent goedgevonden en geresolveerd te verklaren het navolgende.

Op het eerste Verzoek.

Dat Burgermeesters en Raden over het point, rakende de overdracht der Posteryen dezer Stede, al voor eenigen tyd inet zyne Doorluchtige Hoogheit den Heere Prins van Oranje en Nassau. Erfstadhouder dezer Provincie enz. enz. enz., door de Heeren derzelve Gedeputeerden zyn getreden in een minnelyke onderhandeling, en dat die

zake

zake daer in bereids zoo verre is gevorderd, dat dezelve, naer alle-apparentie, in de naestkomende Vergadering van hun Ed. Groot Mog. met onderling concerten genoeg van zyne Doorl. Hoogheit ten gemenen beste staet te worden gebracht tot een gewenscht einde. Waer door dus aendit Artikel in zoo verre is voldaan als van Burgermeesters en den Achtb. Raed dependeert.

AMSTER-
DAM.

Op het tweede Verzoek.

Dat hun Ed. Groot Achtb. en de Achtb. Raed zoo zeer als iemand genegen zynde om te helpen redresseren de abuizen op het stuk van de begevinge der Amten, hier en daer ingekropen, en om daer tegen spoedig te introduceren alle behoorlyke middelen van redres, vervolgens niet alleen op het hoogwys en salutair advies van zyne Hoogheit, reeds hebben geconcurreerd in het helpen nemen van hun Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 11. November 1747. en 23. January 1748. maer ook daer aen reeds volkomentlyk in zoo verre hebben voldaan, dat 'er niets anders resteert dan het overzenden van de gerequieerde Lyften van alle de respectieve Amten en Bedieningen, dewelke van deze Stad zyn dependende; welke Lyften, zoo by deze Stad als by de verdere Steden, de Vergadering van hunne Ed. Groot Mog. compositende, in de Vergadering van September naestkomende (achtrvolgens de daer toe genomen Staers-Resolutie) staen te worden ingebracht; en dat hun Ed. Groot Achtb. en de Achtb. Raed dan wyders bereid zullen zyn, om met de verdere Leden van hooggemelde Vergadering, na ingenomen advies van zyne Hoogheit, te helpen beramen en nemen zoodanige verdere heilzame Resolutien, als volgens de gedachten van hun Ed. Groot Mog. en van hooggemelde zyne Hoogheit, geoordeeld zullen worden ten meesten beste te kunnen dienen. Waer door insgelyks aen het tweede Artikel is voldaan.

Op het derde Verzoek.

Dat hun Ed. Groot Achtb. en de Achtb. Raed niets meer ter herte nemende dan voor de conservatie van de Privilegien, oude en wel hergebrachte Costumen. Ordonnantien, Keuren, Rechten, en Gerechtigheden, aen deze Stad, derzelver Gilden, en goede Burgerye compeeterende, altoos naer hun uiterste vermogen te waken, ook ge-

AMSTEL-
DAM.]

genegen en bereid zyn dezelve daer by te conserveren ; en om een' iegelyk daer van het effect en genot te doen erlangen. Wordende voor het overige altoosaen de Gilden en goede Burgery vry en open gelaten, om wanneer dezelve zouden vermenen ergens in benadeeld of verkort te zyn, daer over by Requeste, in decen te termen, representatien te doen.

Doch dat het gene verder door de Supplianten daer by gevoegd word, nopende der *Burgereu Kolonellen ende Kapiteinen alleen te nemen uit het Lichaem van de Burgery, en dat dezelve nooit nochte ten genen dage zouden vermogen te zyn of te worden Leden van de Regeringe, zonder zich alvorens van hunne Kolonels- ende Kapiteins-Amten te hebben ontdaen*, het zelve eene nieuwigheit is die niet alleen nooit, zoo oud als de Republiek is, in deze Stad plaets gehad heeft, en die in geenige Privilegien, oude Costumen, Ordonnantien, Rechten of Gerechtigheden is gefondeerd, maer die in tegendeel daer tegen direct afrydig is, en particulierlyk mede tegen het gene reeds ten tyde van den Doorluchtigen Prins Wilhem den eersten, Grondlegger der Vryheit van dezen Staet, onsterffelyker gedachtenisse, geordonneerd en goedgevonden, mitsgaders fedder dien tyd altoos gepractiseerd is; en waer by te meer behoort te worden verbleven, om dat van alle oude tyden af, de Kapiteinen, zonder onderscheid, niet alleen zyn genomen uit het generale Lichaem van de Burgery (waer toe zoo wel de Leden van de Regeringe als die genen, die buiten de Regeringe zyn, behoren) maer ook vry en onbedwongen verkoren zyn door den Ed. Manhaften Krygsraed, by meerderheit van stemmen, aen welken Krygsraed alleen de aenstelling competeert, en in welken Krygsraed het bekend is, dat omtrent de aenstelling der Kapiteinen en verdere Officieren, de Luitenants mede stem hebben, en overzulk dat de Leden, die uit het Lichaem van de Burgery verkozen, en buiten de Regeringe zyn, nog heden ten dage verre de meeste stemmen uitmaken; en mitsdien dat nooit eenig persoon uit de Regeringe, of daer toe betrekking hebbende, tot Kapitein word, of kan worden verkoren en aangesteld, ten zy de meeste Leden uit het Lichaem van de Burgery bestaende, en buiten de

de Regeringe zynde , daer toe zelfs hunne stemmenge- AMSTEL-
ven. DAM.

Aldus by Burgermeesters en Vroedschappen geresol-
veerd en verklaerd, den 19 Augustus Anno 1748.

Ter Ordonnantie van dezelveu.

(Was geteekend)

JAN VAN LOON DE JONGE.

Dit antwoord van Burgermeesteren en den Raed werd aen de Burgery niet aenstonds bekend; evenwel bemerkte men al van tyd tot tyd onder de hand, dat de Artikelen geene volkome toestemming vonden, en kon men daerom lichtelyk opmaken dat, om het werk op den Doele door te zetten, vooral zorge moest gedragen worden dat men ééuigen onverzettelyk by het zelfde voornemen bleef: hierom deed de Spreker in die Vergadering op denzelfden dag 's avonds tot het Volk weder deze Aenspraak:

MYNE BROEDEREN, VRIENDEN, EN
LANDGENOTEN.

Wapent u met voorzichtigheit tegens de listigheit der Vyanden, die nooit meer werken, als wanneer zy schynen alle hoop van tegenstreving verloren te hebben: ten dien einde moeten wy eendrachtelyk zyn, als oprechte en waerachtige Broederen en Stadgenoten; en gezamentlyk overwegen de waerheit of valscheit van het geen ons word voorgehouden. In dat geval evenaren wy de Batavieren, onze Brave Voorvaderen, die bereids, weinige Jaren na de geboorte van onzen Zaligmaker, in diergelyke omstandigheden zich bevindende, denzelven weg hebben ingeslagen. Om dit aen UE lieder denkkeelden te doen blyken, zoo dient:

Dat onze Landaert altoos het doorluchtigste voorbeeld is geweest van Beminnaers van Deugd en Vryheit, is onbetwistbaer; wanneer men, by het naspeuren der al-
oude

AMSTEL-
DAM.

oude Geschiedfchryveren, die even zelfde voetsporen ontwaar word van gebeurteniffen, waer van de overeenkomst ons heden in verwondering doet als opgetogen zyn. Wie immers ziet niet met verbazing die zelfde geneigtheit, ter bekominge van Vryheit en Oude Rechten, daer wy thans op roemen, in de aenspraek van Claudius Civilis, den edelften der Batavieren, die ten tyde van Keizer Nero geplaegd, onder de Regering van den Roomfchen Keizer Vitellius, met edelmoedigen ernst ontstoken, over de onderdrukkingen der Batavieren, de aenzienelyken derzelven by den anderen vergaderde, en hen met die kracht, daernogte dezer tyd vele zaden van overig zyn, voor oogen ftede; datze, gelyk voorheen, niet meer in verbond met de Romeinen werden aen gezien, maer als Slaven gerekend, dat 'er geen Hooge Afgezondenen meer tot hen kwamen, datze overgeleverd werden aen Overfien, die, met hun bloed en zweet verrykt, afgeloft werden door zoodanigen die nieuwe Middelen om te knervelen, en nieuwe Namen om te roven bedachten; datze niet befchroomd moesten zyn voor de Roomfche Heerfchappy, dewyl dezelve in 't naeuw was, noch voor den iedelen naem hunner krygsbendenduchten, datze Vrienden, datze macht hadden. En gelyk by de uitkomst is gebleken, datze tot drangreden van hunnen arbeid hadden het heuchelyk vergewiffe van onoverwonnen te zyn, en Bondgenoten van die groote Albeheerfchers der toenmalige waereld. Maer gelyk deze Vryheitsliefte zeeghaftig tot dezen tyd toe, zonder ophouden heeft doorgeltraeld, in de menigvuldige wiffelvalligheden dezen Landen overgekomen, en oorzaak heeft gegeven tot onze bezittingen; zoo is ook hunne Deugd, die Deugd zoo geroemd als groot, zyne byzondere opmerkinge verdienende; want door dezelve te oeffenen, zyn die dappere Batavieren, Liefhebbers van Kunften, en, by vervolg van tyden, Voorftanders van Koophandel, Voorftanders van het meerder licht datze ontfangen hadden, leveraers van Godsdienften Trouwe geworden, en hebben door die zelve deugd, onder des Hemels zegen, de zoete vruchten van hunne Dapperheit meer dan eenmael geplukt en genoten. Niets is deze Landaert fchadelyker geweest, als het vertrouwen, 't geen vloet uit hun-

hunne Deugden, 't geen haer aengeboren schynt te zyn, tot die gene, die zy 't bewind van hunne zaken groot of klein, hebben overgegeven. Dit heeft gelegenheit verschaft tot alle die Oorlogen, tot alle die beroeringen, die van des braven Claudius Civilis tyden, tot in onze dagen, onder of tegens de Bestierders van dit Land, zyn voorgevallen, zoo menigmael als het Evenwicht was weggenomen, werd het bedrog klaer ontdekt. Want die gene die dwingelandy zochten, hebben zich altoos bediend van deze eerlyke onveranderlykheit, om snoode practyken in 't werk te stellen, ten einde die gene, die hen hadden groot gemaakt, door hun vertrouwen, door hunne eigen Deugden, in de slaverny te kluisteren. Het ware te wenschen, dat dit soort van menschen uitgestorven ware, of geleerd hadde tot hunne kosten wys te zyn; maer helaes! wat heeft men niet in tegendeel gezien in deze dagen door het inkruipen van grove en groote fouten. De Vryheit en Deugd, zoo duur gekocht, en bezegeld met het Bloed van honderd duizenden van Batavische Nederlanderen, dusdanig benadeeld en verkort, dat men niet dan een allerdroevigst vooruitgezicht hebben konde, dat de ware Vryheit niet alleen, maer zelfs de Naem-Vryheit den Bodem ten eenemaal zoude worden ingeslagen doorkonstenaarven van die genen, die zich niet ontzien, eer- en schaemloos, het overschot der reeds door lift en bedrog zoo zeer verdonkerde Privilegien verder te verkrachten, en, als Struik- of liever Vryheits-Rovers, te schenden en onkenbaer te maken door verdraeijingen, waer van in 't voorbygaen tot een onwrikbaer bewys dient de tot verderf opgerichte aanwyzing, onder schyn van de Vryheit op den Throon te zetten, van de *Privilegien der Magistraten en Borgeren*; en waer tegens men lezen moet het nuttig en doorwrocht Werkje, genaemd *het Borgerrecht verdedigd*, en *nadere Verdediging*, daer op gevolgd. Maer ook in deze is Achitòfels raed te niete geworden, want de Groote God, die, uit het kwaed in schyn, het goede kan doen voorkomen, en die ons Land zoo menigwerf heeft bewaerd, ja altoos onder de Stadhouderyke Regering van het Doorluchtig Huis van Oranje hersteld en bloeiende gemaakt; die Goede God heeft ook nu de oogen der meeste Ingezetenen geopend, en, by die reeds gedane verheffing van onzen dierbaren

AMSTEL-
DAM.

Vader des Vaderlands, alle oprechte Patriotten, zoo als hier thans velen tegenwoordig zyn, iever en krachten gegeven, om niet alleen deze schandige verkeerdheden tegen te gaen, en die Privilegie-Vertreders in het ware daglicht te stellen, maer zelfs verder te streven, en zoo veel mogelyk in een goede order, als ware ieveraers voor het Gemeene-Best, elkanderen op te dragen hunne wederzydsche bedenkingen tot redres van vervallene Rechten, Koophandel en Finantien.

Zie daar myne Vrienden, Broeders en Landgenoten, laten wy ons elkanderen hier toe opwekken, en beieveren om deelgenoten van deze heilzame oogmerken te zyn; my betreffende, tyd en gelegenheit zulks toelatende, zal ik trachten uit te beïden deze drie Stukken, die ik meene gevonden en opgesloten te zyn, in de drie Artikelen door Ulieden hier op de Doele geteekend, en die ik hoop, en zoo God wil, en wy leven, stuk voor stuk, breedvoerig af te handelen, en derzelver absolute noodzakelykheit Ulieden, myne Vrienden, overtuigende te bewyzen.

Op den volgenden dag begon het antwoord van Burgermeesteren bekend te worden, het welk de oogmerken op den Doele weersprak, gelyk wy gezien hebben. Dit deed de drift in de gemoederen gedurende twee drie dagen tot staen brengen, maer niet verkoelen; dan zulks was slechts om een heviger brand te veroorzaken. Om tegens dezelve niets te doen befaen, zocht men op den Doele de gemoederen allengs te versterken in de begrippen, die de mening van Burgermeesteren en den Raed volstrekt dwarsboomden; waer toe op den 24sten de volgende Aenspraek gedaen werd:

MYNE BROEDEREN, VRIENDEN, EN
LANDGENOTEN.

Nooit zal een Leeuw, het ware zinnebeeld niet alleen van den staet, maer zelfs van ieder Nederlands Batavier, zyne krachten gebruiken, dan wanneer zyne edelmoc-

moedigheid gelegenheit word benomen zich te vertonen, hy wet zyne klauwen wel tot zyne en zyner vrienden bescherminge: doch zal altoos, als de edelste der dieren, grootmoedig het geblaf der kleenere honden horen, zonder 'er zich aen te keren, ten zy hy genooddrukt word zyne grimmigheid, die vreeslyk is, aen Vyanden, zyne toorne waerdig, te doen gevoelen. 't is even daerom, Waerde Landgenoten, dat wy niet als met de hoogste verontwaerdiging, en met die verachtinge, daer de Vorst der Dieren een stinkend Aes mede zoude behandelen, kunnen aenzien het geschrift, Faem en Berroevend, zoo omtrent de geheiligde Persoon van zyne Doorluchtige Hoogheit, als van de brave en nutdoende Burgeren, hier thans vergaderd, genaemd *Aenmerkingen op de zoogenaemde drie Artikelen, beneffens de Aenspraek, tot aenpryzyng derzelve, aen de Burgeren van Amsteldam gedaen, op den 10den Augustus 1748. in den Kluisniers Doele* (*) gedrukt by een Man, die zich behoorde te schamen zyn Huysen Druk-pers te laen gebruiken tot een stapel van goddeloze en verdraeid uitleggingen; een Geschrift, wiens materalseen pest van het gemeene welzyn moet gerekend worden, als een Lasteraer, die God noch menschen ontziet, die zich eer- en schaemteloos verftout om, was het mogelyk, even gelyk de Verleider des menschen, onkruid te zaaien onder de tarwe, onze dierbare eendracht te scheuren, Burger tegens Burger te zetten, om dus de Vyanden van der Burgeren welzyn, in hunne snoodheit te doen zegenpralen.

Wy verachten, zegge ik, dit versoeizel met de uiterste verontwaerdiging; maer het zy verre van ons, dat wy dit zouden willen straffen; 't is een doode hond, een verderver van Rust, die God en menschen ontheilgd, die den Geliefden des Heeren aentast. Wy zyn gehouden, wy zyn verplicht derhalven, den Almachtigen God de wrake over te laten, die dien heillozen, vroeg of laet, zyne hand zal doen gevoelen, en de knaging van een thans toegeschroeid

2c-

(*) De Schryver van deze Aenmerkingen maekt vry ongezoute reflectien op de tweede Aenspraek, die wy bladz. 693. medegedeeld hebben; en de drie Artikelen, en meent dat deze handeling uit een niet al te eerlyk gemoed, en van eenen die van den Godsdienst te spreken vermyd, voortkomende is.

AMSTEL- gewiffe, dien lafteraer doen zyn tot een hel op aerde, en
DAM. tot een voorfmaek van die ftraffe, die God gelegd heeft op
die gene: die zyn Geliefden, op wiens huis hy zegen heeft
doen rusten, en zyne kinderen, die eendrachtelyk in hen
vertrouwen, honen. 't Is ons genoeg, waerde Broe-
ders en Landgenoten! hem ontdekt te hebben; laet ons
dan verder zyne en alle onzer Vyanden voornemens ver-
iedelen, door onze eensgezintheit; laet ons voortgaen
op dien Koninklyken weg der Vryheit, onder affmekin-
ge en inwachtinge van des Heeren onafscheidbaren zegen;
en laet ons, terwyl wy niet een broederlyke eendracht in
hoope leven van binnen korten onze billyke en nedrige
verzoeken te erlangen, ons zelven ondertuffchen, als ver-
nieuwde Batavieren, het aengename by het nuttige voe-
gende, vermaken. Ten welken einde ik uw verdere aen-
dacht verzoeken, om ulieden mede te delen, de vruchten
der goede Patriotten, die tot eeren van de hier vergaderde
Burgery, ons hunne dichtmaet toewyden; waer na ik, in ge-
volge myne belofte, Ulieden voor oogen meen te houden
de billykheit en 't voordeel, dat gegrond is in het eer-
fte der drie Artikelen.

NB. Hier werden eenige Vaerzen, ter eere van den handel
op den Doele gemaakt, voorgelezen. Daer na vervolgde de
Spreker aldus:

Het zal niet moeylyk zyn, waerde Broeders en
Landgenoten! om ons oogmerk te bereiken; wy zullen
niet nodig hebben uitgebreide, opgeraapte en verge-
zochte uitleggingen, ter verbloeming van een kwade zaak.
Neen! de korthheit, gezellinne der klaarheit, zal ons tot
eene Leids-Vrouwe verftrekken, weinige woorden zyn
ons genoeg ter betoginge van de noodzakelykheit en
nuttigheit, dat de Posteryen vandeze Stad, ingevolge de
nadrukkelyke aanmaninge, in zyne Doorluchtige Hoog-
heits Propositie van den 25ften Juny vermeld, in Zyne
Hoogheits handen worden gesteld, om daer mede naer
zyn wys goedvinden te handelen, zoo als zyne Hoogheit
ten meesten nutte zal bevinden te behoren.

De noodzakelykheit is gegrond in de natuur der Postery-
en, en in de behandeling daer om trent gehouden. Want in
alle Landen, Koningryken of Republieken zyn de Postery-
en altoos gehouden voor een der Regalien of Voorrechten,
de Souvereiniteit of Hooge en Wettige Overyghheit, in deze
Pro-

Provincie alleen naest God hunne Edele Groot Mogende, de Heeren Staten van Holland, absolutelyk toebehooren: dit is te meer onbetwistbaer, dewyl niemand in twyfel kan trekken, dat de Heeren Staten dezer Provincie, in gevolge hunne wettige macht, de Postkantoren zouden kunnen plaetzen, op de honderd gaerden of roeden buiten deze Stad, alwaer de Jurisdic tie een einde neemt; als wanneer de ieveraers om de Posteryen aen de Stad te behouden, niet alleen, maer zelfs de tegenswoordige bezitters het briefgeld niet verder zouden kunnen vorderen; 't geen op zyn meest een halve stuiver van ieder Brief voor hun aendeel beloopende, het opbrengen hunner zoo tedergeleefde Posteryen minder zoude maken, dan die van de kleinste Stad, dewyl het groote brief-port dan zoude voor 't Land ontfangen worden aen de honderd gaerden, en dus het Provenu der Posteryen aenstonds voor 't meerdere gedeelte aen 't Land komen.

Ik kan niet voor by gaen, Broeders en Landgenooten, hier een kleine uitweiding te maken, om ulieden onder 't oog te brengen de dringende blyken van de liefde en genegenheit van onzen dierbaren Erftstadhouder, tot deze Burgery. Daer zynel Hoogheit aen de zeventien Steden, de Vergadering van Holland zoo wel als deze Stad uitmakende, die met alle iever en tothunnen eeuwigen roem, de gegrond en billykheit van deze zaak begrypende, hunne Posteryen generalyk hebben overgegeven in den schoot van 't gemeene Land, met alle welvoegelykheit zoude hebben dit voorstel kunnen doen, en doen doorgaen; wat doet die gezegende Vorst? Zyne Wysheit, hem van God geschonken, doet hem kennen de harten dezer Burgerye; hy vertrouwt op hunnen beleefden iever en gepaste zorg; hy geeft hem gelegenheit van 's Burgers liefde af te wachten, dat hy niet recht konde eischen; hy doet meer; daer deze geneigtheit ten opzichte van ulieden reeds een belooning in zich zelve had, voegt deze Doorluchtigste en beminnellyke Vader daer by, de verzekering van zyne protectie en gunste, niet alleen over die stukken, die zyne Hoogheit in zyne heilzame Propositie, daer de Pachten door afgeschafft zyn, heeft vervat, maer zelfs over dat Point, dat het verlangen der Burgeren dezer grooten Stad byzonder raekt; ik meene de wederkryging van onze Privilegien, en het vast stellen van een Burger

AMSTEL-
DAM.

Krygsraad; O Driewerf gelukkige dag! O driewerf gelukkig Volk! dat ons dezen dierbaren Hoeder heeft bezorgd.

Het tweede bewys van de noodzakelykheit der overgifte, is te halen uit de behandelinge daer omtrent, gedurende de bezittinge derzelve, gehouden. Om voorby te gaen de onwettigheit van deze bezittinge, dewyl Hertog Aelbrecht wel voor zyn persoon, maer niet voor zyne nakomelingen konde wegschenken zoodanig Regael of Voorrecht, dat aen de Souverainiteit, en niet aen den Persoon, die regeert, verknocht is, is het buiten twyffel onwrikbaer waer, dat al voorondersteld, (des Neen) dat deze verkryginge en bezittinge, daer zoo opgeroemd word, wettig was, de behandelingen nogtans omtrent dezelve ons moeten afschrikken, en nopens dezelve ten algemeenen nutte in verzekering te stellen. Want dit geschenk der Boden Amten, door Hertog Aelbrecht, geschiedde aen de Stad, en dus ook aen de Gemeente of Burgery, die zoo wel als de Regering, de Stad uitmaken. Echter heeft men kunnen goedvinden, drie honderd en vyftig Jaren, het voordeel daer van in byzondere familien te trekken, zonder te denken aen dat gedeelte der Handvesten, waer by, ingevolge de oude druk van 1639, expresselyk bevolen word, dat de Raden van dezer Stede alle Jaer hunne Rekening zullen doen van Stede wegen. Neen, van dit Geld, waer door de Stad en dus de Burgery had kunnen voor eeuwig bevryd zyn van alle vrees van verarming der Stads Finantien, is nooit een penning in Stads-Kas gekomen. Wat is 'er dan noodzakelyker, ten einde men voor altoos alle zorg van wanbehandeling kan buiten sluiten, als dat die gesteld worden in handen van den Vader des Vaderlands, die zulke liefde-blyken tot ons nut geeft, op dat dus de Burgery het voordeel, haer zoo langonthouden eens mag genieten.

Dit zal ik nader aendringen, by de aenwyzinge van het nut, dat in deze overgifte der Posteryen, voor den Burger, zonder tegenspraek, legt opgesloten, zynde het Twede lid van deze Verhandeling. Deze nuttigheit zal een iegelyk uwer, Waerde Broeders en Landgenooten, zeer duidelyk blyken, wanneer wy onze gedachten vestigen op de afschaffing van een Lands-last, waer by de Burgers
en

en Ingezetenen dezer Stad oneindig meer voordeel uit zouden halen, als ooit van Stadswegen door de allerbereidwilligsten zelfs, ten voordeele der Burgery, zoude kunnen geschieden. Immers gelyk het liefdes vooruitzichte van zyne Doorluchtige Hoogheit verre gaende is, zouden wy ook met gegronde hoope kunnen vertrouwen, dat door het overgeven van de Amsteldamsche Posteryen met ter tyd, en misschien eer als wy denken, zoude geboren worden het vernietigen van een zoo zeer drukken last, als is de 100ste en 200ste Penningen op de Huizen en Vaste Goederen; want deze last is ingevoerd tot betaling van de Interessen van die Capitalen, die het gemeene Land heeft opgenomen. Nu is het zeker dat, door het genot van de Inkomsten der Posteryen, de Interessen van meer dan twaelf Millioenen guldens kunnen betaeld worden, en goed gedaen; dierhalven vloeit hier duidelyk uit, dat die importante mindering van Interessen, die anderszins moesten opgebracht worden, en nu niet noodig zyn, niet anders als gelegenheit geven kan, om den goeden Burger en Ingezetenen op 't gevoeligste te doen genieten dat voordeel, dat de vaste goederen op hunne oude waarde brengt, de Burgery doet floreren, en ieder in 't byzonder deelagtig maekt aen dezen bloei en herstelling. Ik agte het buiten het bereik van dit onderwerp breedvoerig te wederleggen het barmhertige voorgeven van de tegenparty, wanneer men zegt, dat Stads-Kas verarmd zynde, zoo wel als de Godshuizen, het inkomen der Posteryen niet ontbeeren kan; want buiten en behalven dat het niet te denken is dat deze armoede zoo groot is, vermits de Negotiatien ter Thesaurie zoo spoedig worden afgeloft, en het niet te bespeuren is uit de onkosten en sieraden, die byna dagelyks aen het Stadhuis en Stads Gebouwen en Toorens gemaekt worden, zoo is het daer en boven zeker, dat deze barmhertige genereusheit nooit in iemand is opgekomen voor de maend Juny 1747., maer alleen zyn oorsprongk heeft genomen, om niet stil te zitten; terwyl zyne Doorluchtige Hoogheit de Posteryen, hem opgedragen, aen het Land edelmoe-dig schonk, zonder de hoop te willen behouden, van 't eeniger tyd die weder in handen te krygen; maer voorondersteld door eene meer dan Kristelyke liefde, dit voorgeven van barmhertig mededogen omtrent de Godshuizen

AMSTEL-DAM.

AMSTEL-
DAM.

zen waer te zyn; daer blyven middelen genoeg over om die te hulp te komen; laten er uit de groote Rykdommen liefden-giften worden gedaen, of ten minsten, laet het Stads Inkomen aenstonds vermeerderd worden, door het verhuuren of verkoopen des Stads Schut-fluizen, die meer als dubbeld opbrengen dat 'er tot deszelfs onderhoud vereischt word. Door deze en diergelyke Finantien zal Stads Kas wel haest minder ontberen, als dezelve voor 't Jaer 1747 heeft gemist gehad. Doch wilt gy, Waerde Broeders en Landgenoten, een ware en aen God aengename Barmhertigheit overdenken, gy bespeurd dezelve in de begeerte, die de Onderteekenaers van de 3 Artikelen getoond hebben, en nog toonen, om de Posteryn aen 't Gemeene Land te bezorgen; want door de natuurlyk volgende Afscbaffing der bovengezegde 100ste en 200ste Penningen zullen, en Stadhouder en Staten en Burgers daer toe mede gewerkt hebbende, zegeningen ontvangen, van zoo veele honderden, ja duizenden van Weduwen en Wezen, die waerlyk de rechte Armen zyn, die leven moeten dikwylen van een enkel huisje, dat zy bezitten, en die hier door op een bekwaame wyze zich zullen gered vinden en als door Gods hand, die door ulieden als middelen werkt in de ruimte gesteld worden, en bevryd van hunne te jammerlyke benaeuwtheden. Ziet daer, Brave Batavieren, ulieden eenvoudig voor oogen gesteld de Natuur- en Wettigheit van het eerste Artikel onzer verzoeken. Erkent de hand Gods in allen dezen, die alle deze wonderen heeft gedaen, die de monden des Volks heeft opengedaen, en het herte onzes dierbaren en welbeminden Erf-Stadhouders geneigd, om onze billyke daden met zyne goedkeuringe te bekroonen. Hier op kunnen en mogen wy dankbaerlyk wachten des Almachtigen algemeen en byzonderen zegen, welke ik my verzekerd houde, dat gylieden, die ik dezelve met die broederlyke opregtheit, die onze gangen bestierd, van herten toewensche, eenlang zult ondervinden en genieten.

R O T T E R D A M.

Den 12 dezer is, door den Magistraet dezer **ROTTER-**
 Stad, de Heer Mr. *Nikolaes Montauban*, **DAM.**
 aengesteld tot Raed en Pensionaris, in de plaets
 van den Heer Mr. *Abraham van Rust*, thans
 Raedsheer in den hoogen Raed van Holland.

G O R I N C H E M.

Den 17 der voorleden maend was, door eenige **GORIN-**
 Burgers en Burgeressen dezer Sad, het vol- **CHEM.**
 gende Request gepresenteerd aen de Staten van
 Holland en Westvriesland:

Aen de Edele Groot Mog. Heeren
 Staten van Holland en West-
 vriesland.

Geven met behoorlyke eerbiedigheit te kennen de
 ondergez. Burgeren, Burgeressen en Stedige In-
 woonders binnen de Stad Gorinchem, hoe dat hunne
 Huizen aldaer voortyds in het stuk van de Verpondingen
 ongemeen hoog en zwaer, in vergelyking van vele ande-
 re voornamste Steden, zyn belast geweest; dat de onder-
 gez., hunne Ouders, Voorouders, of Predecessours on-
 der dien zwaren last vele jaren lang gezucht en gezeten
 hebben.

Dat UED. Gr. MOG. op de herhaelde instantiën of
 propositien, speciael, onder andere, by Heeren Burger-
 meesters en Vroedschappen der Stad Gorinchem ter Ver-
 gaderinge van UED. GR. MOG. ten fine van redres ge-
 daen, eindelyk geresolveerd zynde redres daer omtrent
 te maken, en het middel van Verpondinge in deze Pro-
 vintie alomte, zoo veel mogelyk, te brengen op een
 egalen voet, goedgevonden hadden zich alvorens, tot
 een basis van dat heilzaam oogmerk, door Commissaris-
 sen tot het redres Generael, te doen opgeven een' staet
 van alle de respectieve Huizen, zoo als die naer proportie

MDCCXLVIII.

Ccc

van

GORIN-
CHEM.

van het beloop der jaerlykſche huurpenningen of gedane taxatie, bevonden waren, omme daer uit het zoo lang gewenſchte en hoognodige redres op te maken.

Dat vervolgens UED. GR. MOG. de noodige infor- matien ten opzichte voorſz. bekomen hebbende, actueelyk daer op in den jare 1733. een generael redres, en zulks dan ook een nieuw Quohier of Gaderboek der verpon- dingen over alle de Huizen en andere Gebouwen binnen de Stad Gorinchem en hare Jurisdic tie geformeerd, en te gelyk daer by zeer uitdrukke- lyk geordonneerd hebben, dat de Ontvanger of Gadermeeſter van Gorinchem, toenmaels fungerende, en deſzelfs Succelleurs in officio zich punctueelyk daer na zullen hebben te gedragen, in het invorderen der Verpondingen van ieder poſt, zooals die in ſtrakſgem. Gaderboek zyn aengeſlagen, zondet eenige veranderinge in de nummers, of ſommen, daer ne- vens uitgetrokken, te maken, dan alleen op ſpeciale Reſolutie van UED. GR. MOG., of derzelver Oſtrooi, ten einde ten allen tyde in de Finantien van Holland kan worden nagezien, met wat ſomme ieder Huis of Perceel ſtaet be- laſt.

Dat de ondergeſz. Supplianten, engelooflyk de verdere goede Burgeren en Ingezetenen der Stad Gorinchem van tyd tot tyd de Verpondingen regulierlyk wel betaeld heb- ben gehad, in die vaſte verbeeldinge, dat de Verpon- dingen telkens ingemaend en by hen-lieden betaeld wier- den, precife volgens het laetſte redresen nieuwe Quohier reſpective, dat de Supplianten daer omtrent te minder kon- den twyffelen of eenig nadenken hebben, in Conſideratie alverder, dat een redres of Quohier der Verpondingen zoo ſoigneuſelyk als voorſz. by UED. GR. MOG. ge- formeerd en ingevoerd, door niemand ter wereld, on- der reverentie buiten UED Gr. MOG. konde of mog- te gealtereerd, veel min op den naem van Verpondinge, iets meer of hooger, dan by het Quohier ſtaet uitgedrukt; ingemaend of gevorderd worden.

Dat echter den Supplianten nu van achteren, te meer- maels wel was voorgekomen, dat de Verpondingen over de Huizen binnen Gorinchem, ſederd het laetſte redres, re- gulierlyk niet volgens het Quohier of Gaderboek, maer veel

veel hooger dan het zelve, ingemaend en betaeld zyn ge- GORIN-
CHEM.
worden.

Dat de Supplianten., hoe zeer deswegen gesurpreneerd, uitgesteld hebben deze zake aen UED. GR. MOG. onder het oog te brengen, tot dat zy van alles in het zekere onderricht, en dus in staet waren, het voorsz. in zyne omstandigheden wat nader te detailleren.

Dat de Supplianten zich ten dien einde, aen de Finantie van Holland geaddresséerd en aldaer verkregen hadden Copie Quohier of Gaderboek van de Verpondinge over alle de Huizen en Gebouwen binnen Gorinchem respectie, bedragende het zelve Gaderboek eene somme van
f 4283 gl.

Dat den Suppliant na gedaen onderzoek al verder was gebleken, hoe Heeren Burgermeesters en Vroedschap der Stad Gorinchem, by derzelver Resolutie van den 2den April 1734. hebben goedgevonden, de Huizen van de goede Burgery der Stad Gorinchem noch te belasten, ook onder de benaminge van Verpondinge, in ieder Consent met een byslag, boven het Quohier der Verpondinge, ter somma van . . 1869-2.

Zynde den Ontvanger der Verpondinge uitdrukkelijk geordonneerd, dien conform de Verpondinge te innen, en aen de Stad te verantwoorden, zoo evenwel, dat het montant van den voorn. byslag, volgens zekere reparatie of schikkinge, van Welgem. Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen over de respectie Huizen binnen Gorinchem gebragt, en alzoo te gelyk met en neffens het montant van het Quohier, in eene somma, onder de benaminge van Verpondinge als voorsz. geïnnét en betaeld geworden is, invoege de Huizen binnen Gorinchem in plaetse van f 4228. gl. zoo als die in de Finantie zyn aengeslagen, als nu belast zyn in de Verpondinge tot f 6167-2 -- Dat mitsdien meergem. byslag of verhooging van het Quohier (gesteld zynde tot f 1869-2.) selderd het jaer 1734., aenvang van het nieuwe Quohier, tot het Jaer 1747. inclusive, (zynde een omloop van veertien jaren, waer in gerekend dertig Consenten van Verpondinge) bedragen zal over alle de Huizen binnen

Ccc 2

de

GORIN-
CHEM.

de Stede Gorinchen, salvo Calcno, eene somme van

f 5673 0 --

Dat de Onderfz. Supplten zich alhier niet zullen elar-
geren nopens het emplooi, dat 'er van die zoo aenzienely-
ke somme gelds, van tyd tot tyd mogte gemaekt we-
zen, zullende de Supplten met permissie van UED. GR.
MOG. alleenlyk zeggen, dat voorn. gelden by de Sup-
plten als abusive, indebite, en zulks ten onrechte inge-
vorderd en betaeld zynde, volgens alle recht en billyk-
heid, onder reverentie, behooren gerestitueerd, en de
Verpondingen in vervolg van tyd punctuelyk volgens het
Quohier, ter Finantie berustende, ingevorderd en betaeld
zullen dienen te worden.

Dat zekerlyk al vele Weduwen en Weezen binnen
Gorinchem, zeer considerabel daer by zullen geïnteres-
seerd zyn, behalven dat verscheide inbraken, inundatien,
aenhoudende sterfte onder het Rundvee, en andere ca-
lamitieuze omstandigheden, eene zeer zichtbare neringloos-
heit, en algemeen verval der goede Burgery, vervol-
gens ook eene merkelyke verminderinge en depretiati-
e generaliter van alle de Huizen binnen de Stad Gorinchem,
veroorzaekt hebben, en waer door dan de last der voo-
rengen. verhooginge in de Verpondinge, noch des te on-
dragelyker, de redenen van dedommagement, wegens
het voorledene, en redres voor het toekomende te ge-
wichtiger geworden zyn.

Waer omme de ondergefz. Supplten zich volstrekt ge-
noodzaekt gevonden hebben zich te keeren tot UED.
GR. MOG., gansch oortmoedelyk verzoekende, dat het
UED. GR. MOG. gelieve, aen den Ontvanger der
Verpondingen binnen Gorinchem, of wel aen zulken
die hem gequalificeerd en gelast hebben de Verpondin-
gen van tyd tot tyd, sedert het laetste redres, hooger
dan het beloop van het Quohier, by UED. GR.
MOG. gearresteerd, in te manen en te ontvangen,
aen te schryven en te gelasten, om promptelyk aen de
Supplten te restitueren zoo veel, als blyken zal, sedert
het Jaer 1734 tot het Jaer 1747 inclusive, van hunne
Huizen in de Verpondinge boven het Quohier, en zulks
te veel, betaeld te zyn. Voorts denzelven Ontvanger
der

der Verpondingen, of wel nu zynen Successeur in of-
ficio, en anderen wien het aengaen mag, te interdiceren, GORIN-
CHEM.
voortaen van de Suppten. eenige Verpondinge of gel-
den, onder de benaminge van Verpondinge wegens
hunne Huizen in te manen, veel min te ontvangen,
meerder of hooger dan dezelve hunne Huizen in de
Verpondinge by het Quohier ter Finantie staen aenge-
slagen, maer zich punctuelyk daer omtrent, volgens
den teneur van het zelve Quohier en UED. GR. MOG.
bygevoegde zeer stipte ordres, te gedragen. Eindelyk,
terwylzommigen van de Suppten Eigenaers zyn van ver-
scheide Huizen, welkers Verpondingen in ieder Consent
slegs op een enkel billet of maendcedulle, ook alle te
zamen, als boven gezegd, in eenersomme, tot hier toe
ingemaend en betaeld zyn, dat het UED. GR. MOG.
gelieve, denzelven Ontvanger der Verpondingen speciael
ook noch te ordonneren, om, in vervolg van tyd, by
het invorderen der Verpondingen, van ieder Huis uitte ge-
van een afzonderlyk billet of maendcedulle, met de quo-
te der Verpondinge ook afzonderlyk daer by gesteld, of
ingevuld; op dat de Suppten. daer in zien en weten mo-
gen, hoe hoog ieder van hunne Huizen in de Verpon-
dinge gequotiseerd en gemaend worde, of wel anderszins
te stellen alzulke nadere ordres, als UED. GR. MOG.
naer derzelver gedurige Regtvaerdigheid en hooge Wys-
heit, zoo wel als naer exigentie en het gevolg dezer ge-
wichtige zake, zullen oordeelen te behooren.

Onderstond,

't Welk doende enz.

(Was geteekend)

Johan Vink.
Lambert van Meerte.
Johan Snoek.
Cornelis Spyk.
P. A. Myden.
C. V. Wed. Castelein.

Pieter van Broekhuizen.
D. v. Broekhuizen Hendrikssz.
Jan Kraiveld.
Maria de Wed. Bol.
N. Phyyffer.
Fenetta Verbeld.

Ccc 3

M. Parn-

GORIN-
CHEN.*M. Pompe.
Cornelis van Heemstede.
Steven van der Merk.**Thomas Moraignin.
Jan Swens.*

Als Advokaet van de bovenstaende Supplianten,

P. SCHARP.

Dit Request by de Staten ontvangen, gelezen, en deszelfs inhoud rypelyk overwogen zynde, besloten hun Ed. Gr. Mog. tot informatie en naeuwkeurig onderzoek dezer zake, zich te adresseren aen de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen dezer Stad, en derzelver bericht nopens het een en ander te verzoeken, 't welk den 1 dezer daer op ook gevolgd is, en dus luidde:

Edele Groot Mogende Heeren.

Wy hebben UED. GR. MOG. resolutie van den 17den der gepasseerde maend July, met het daerbygevoegde Request, gepresenteerd door eenige Burgers, Burgeressen en stedige Inwooneren van onze Stad, op den 21. daeraenvolgenden ontvangen, endaer uit gezien, dat het UED. GR. MOG. op het zelve geliefd te requireren ons bericht.

Om vervolgens daer aen te voldoen, moeten wy de vryheit nemen præallabel te remarqueren, dat het ons ten uiterste surprinceerd, dat een kleen getal Burgers en Burgeressen hebben kunnen goedvinden met præteritie van de Regering, en zulks tot vilipendie van dezelve, zich te adresseren aen UED. GR. MOG., daer immers de goede ordres dicteren, indien men eenige reden van bezwaer heeft, dat men zich alvorens aen den Magistraet vervoege, en aldaer zyn beklag ten fine van redres inbrengt, eer men UED. GR. MOG. lastig valt, en derzelver zwaerwichtige delibera-
tien

tien interrumpeerd: doch wy zullen ons hier omtrent **GORIN-
CHEM.** niet verder elargeren, maer aen het hoogwys oordeel van UED. GR. MOG. overlaten de gevolgen, welke uit dergelyk een doen te duchten zyn; echter kunnen wy niet af zyn op dit point te avanceren de wezenlyke condescendance, die de Regering voor hare Burgery heeft gehad, om dezelve in tranquiliteit en buiten beweging te houden, want zoo dra als Burgermeesters van ter zyde zyn onderricht geworden, dat over een Stads last, die altoos met een volkomen volvaardigheid betaeld is geworden, geklaegd werd, en dat deswegens licentieuse discoursen werden gespargeerd en verspreid, zoo hebben zy aenstonds een commissie gedecerneerd, met verzoek om eenigen, die wy nu zien dat het Request mede geteekend hebben, te spreken, en hun niet alleen voor te stellen de droevige onheilen, welke uit zoodanige commotie te apprehenderen waren, maer boven dien, om hun te overtuigen, hoe nuttig voor de geheele Burgery die last was geintroduceerd en geëmploiceerd geworden; doch deze vriendelyke demarche heeft het gewenschte effect niet geproduceerd, en dat om geen andere redenen, dan dat men voorgaf, dat de zaak te verre was gekomen, het welk naer onze gedachten geen' anderen zin kan uitleveren, dan dat men, zyn voornemen moest volbrengen, en dat men, zelfs door geen equitabele raisonnementen, zich daer van wilde laten detornieren of overtuigen. Het zelve dan, in de Vroedschap den 10 July laestleden gerapporteerd zynde, heeft men, met eenparige bewilliging van alle de presente Leden, tot conservatie van de rust onder de Burgery, goedgevonden en geresolveerd, dat het gene voor Stads wegen, by het inmanen van de Verponding by ieder Huis werd ge-collecteerd, met het ord. Consent van 1747. en de extraord. Consenten van 1748. zoude cesseren, en dat de Ontvanger van de Verpondingen geen meerder of hooger Verponding of gelden in het vervolg zoude inmanen, veel min ontvangen, dan de Huizen op 's Lands Quohier zyn aengeslagen, en dat hy van de Verponding van ieder Huis moest geven een afgezonderd biljet of sommatie cedulle.

GORIN-
CHEM.

Deze Resolutie genomen en bekend geworden zynde, zoo hadden wy ons geflatteerd, dat daer mede aen het pretense bezwaer zoude zyn voldaan geweest, en dat deswegen geen verdere beweging zoude zyn gevallen; doch de ondervinding doet het contrarie daer van zien, en verplicht ons, ter voldoening van UED. GR. MOG. bevelen, te detailleren de redenen, die de Regering dezer Stad bewogen hebben, om tot welzyn van de Stad en ontlasting van de Burgery een geringe invordering van de eigenaers van de Huizen te requireren.

Ten dien einde gelieve het UED. GR. MOG. dan geïnformeerd te zyn, dat de constitutie van de Huizen binnen deze Stad zoodanig is, dat de Eigenaers van het grootste gedeelte van dezelve niet in staet zyn, om de ordinaris lasten van de reparatien en het onderhoud van de Kaien, Steigers, Straten, Gooten en dergelyke zaken, welke over al tot kosten van de Huizen zyn, en door de Eigenaers van dezelve moeten betaeld worden, te kunnen dragen, voor al niet als ze zomtyds extraordinair en van eenige importantie zyn, en dewyl een goede politie vorderd, dat op het onderhoud van al het zelve niet alleen behoorlyk reguard genomen word, maer inzonderheit ook, dat het verval daer van worde voorgekomen, zoo heeft het zelve de Regering van deze Stad al van oude tyden af gepermoveerd, om een modieke belasting op de Huizen te leggen, en met de Verpondingen te doen ingaren, om daer uit eenigzins gesubleveerd te worden in die onkosten, welke sijn Stads-kas voor de Eigenaers van de Huizen ter zake voorschreven kwam geimpendeerd te worden: en gelyk het zelve de reden is geweest, waerom onze Voorzaten eenē belasting op de Huizen hebben gebracht, en met de Verpondingen hebben laten invorderen, zoo is het ook de eenigste en ware beweegreden geweest, welke de Regering den 10. February 1734 heeft doen resolveren, een commissie van de Regerende en eenige Oud-Burgermeesteren te de-cernerē, om na te zien en te overleggen het geconci-pieerde plan, waer by de Huizen, die op het nieuw Quohier modiek zyn gesteld, naer redelykheit waren verhoogd: en gemelde commissie heeft den 2 April daer aen-

aenvolgende een ampel rapport gedaen, en het gemelde GORN-
CHEM.
 plan overgegeven, van advieze zynde, dat het zelve be-
 hoorde te worden gearresteerd, dewyl deze gesproefteer-
 de byslag minder bedroeg dan die van het oude Quohier.
 Vervolgens het gemelde rapport en plan in de Vroed-
 schapter deliberatie gebracht zynde, alwaer present zyn
 geweest de Heeren van *Erp*, *van Hurck*, en *Meeuwen*
Burgermeesters. *Brand*, *Casp. van Hoi*, *Ab. van*
Hoi, *Deim*, *van Schuilenburch*, *M. v. Barneveld*,
Tierens, *Leeuwen*, *Ouwens* en *Verboom*, is het zelve
 niet zonder voorkennis van de afsepte Leden, eenparig
 geaprobeerd, door dien daer uit moesten gevonden
 worden de kosten, die tot de collecte van de Verpon-
 ding moesten worden gedaen, waer voor de Steden niets
 was toegelegd, en dat men hier mede voor de Stad en
 Burgery ook zoude menageren die noodzakelyke kos-
 ten, die men zoude moeten impenderen, wanneer af-
 zonderlyk een of meer personen zouden moeten wor-
 den gequalificeerd, om in te manen en te ontvangen
 dat geld, dat de Burgery zoude moeten opbrengen ter
 voldoening van die lasten, die men nu op die wyze bui-
 ten kosten van de Stad kon invorderen.

Uit welk eenvoudig en oprecht narré, dan zeer overtui-
 gend blykt, dat de Regering in deze niet anders heeft
 gehandeld, dan met groot overleg en met alle voorzich-
 tigheid, alleen in het oog hebbende het welzyn van
 de Stad en Burgery, het gene ook hier uit ten volle
 consteerd, als men calculeerd en nagaet de zeer impor-
 tante onkosten, welke door de Stad, sedert het voor-
 schreven jaer 1734. zyn geimpendeerd aen reparatien en
 vernieuwingen van Stads Straten, Steigers, Kaien, Goo-
 ten, Riolen en diergelyke zaken, die alsze maer gedeel-
 telyk tot lasten van de Eigenaers van de Huizen, gelyk
 in alle Steden practicabel is, waren gebracht, zeer verre
 zouden hebben gesurmonteerd het beloop van dat gene,
 het welk nu door de Eigenaers van de Huizen is betaeld
 geworden, zulks dat de voorschreve byslag geenszins
 heeft gestrekt tot bezwaer van de Burgery, maer inte-
 gendeel tot ontlasting van dezelve, in vergelyking van de
 kosten, die anderszins ter zake voorschreven zouden heb-
 ben

CORIN-
CHEM.

ben moeten gedragen worden, en waer van nu niets is betaeld, maer alles tot lasten van de Stad gebrachten gekomen is, dan alleen in zommige extraordinaire gevallen, wanneer iemand een geheele vernieuwing van Straet en Gooten buiten noodzakelykheit requireerde, zynde dan na het Jaer 1744 gepraetiseerd geworden, dat de Requirant de helft en de Stad de wederhelft moest bekostigen.

Heeft nu, ED. GR. MOG. Heeren, de Regering haer attentie gehad op het welzyn van hare goede Burgery, ze heeft ook niet minder bedacht geweest, om zorg te dragen, dat de Verpondingen richtig aen den Lande zouden worden voldaan, en deswegens goedgevonden, dat geen penningen uit de kas van de Verpondingen in de ordinaris kasse van de Stad zouden mogen worden overgebracht, dan het geen, na afbetaling van ieder consent, aen den Lande, by slot van rekening, zoude komen over te schieten; het welk ook preciselyk is geobserveerd en nagekomen geworden, zoo als uit de successive rekeningen consteerd.

Het is ondertusschen zeer smertelyk voor de Regering, datze by het voorschreve Request gesugilleerd word, als of van het emplooi van de penningen van voorschreven byslag geen behoorlyk gebruik was gemaakt geworden, en dus de Regering by UED. GR. MOG. en by de Burgery, van kwade behandelingen verdacht gemaakt word, daer wy UED. GR. MOG. in alle oprechtheit kunnen en moeten verzekeren, dat nooit by de Regering in gedachten is gekomen, veel min gepraetiseerd geworden, eenig emplooi van voorschreve penningen te maken, dan ten nutte en voordeel van de geheele Burgery.

En op dat hier omtrent, als mede van onze geheele administratie van Stads inkomen en goederen, gene of de minste haestatie van onrechtmatige behandelingen moge overblyven, zoo zyn wy bereid en overbodig, om aen die gene, die UED. GR. MOG. of zyn Doorl. Hoogheit, de Heer *Prinse van Oranje en Nassau*, Erf-Stadhouder van deze Provincie, enz. enz. enz. gelieven zullen te committeren, niet alleen opening en visie te geven van de successive rekeningen van de Verpon-

pondingen, maer ook van de Stads rekeningen, waar in al het geen, dat het inkomen en de uitgaef van de Stad concerneerd, niets uitgezonderd, in zeer duidelyke termen verantwoord word, verzekerd zynde, dat daer uit handtastelyk zal blyken, dat de Regering niet alleen zeer ongegrond gesoupponneerd word, maer integendeel dat de administratie van Stads inkomen met zoo veel applicatie en candeur is behandeld, als door eerlyke en trouwe Regenten, volgens Eed en Plicht, behoord te geschieden, en dat daer door de Obligatiën, tot lasten van de Stad gelopen hebbende, met een considerabele somme van *drie en zestig duizend vier honderd zes en twintig gl. veertien st. en drie pen.* zyn verminderd en afgelost, want in den jare 1734. had de Stad ten haren laste een Kapitael van *tweemaal honderd tachtig duizend zeven honderd een en veertig gl. zes st.*, en tegenwoordig een somme van *tweemaal honderd zeventien duizend driehonderd veertien gl. elf st. en dertien penn.*; en dat 'er verder een grond gelegd is door conversie van dat overige Kapitael in maend-cedullen, lyf, tien-entwintig-jarige Renten, dat de Stad mer 'er tyd genoegzaam van alle hare Kapitalen, tot haer lasten rentende, zal wezen ontheven, en wel by provisie in den aenstaenden jare 1749. van een Kapitale somme van twintig duizend guldens, die aen tienjarige renten zyn genegotieerd en opgenomen geweest.

Wy zullen UED. GR. MOG. zwaerwichtige bezigheden met eenige verdere particulariteiten niet ophouden, noch met repräsentatiën van beklag, nog met den drukkenden nood van Stads ten eenemale geabimeerde Finantie, maer het zelve reserveren tot eene nadere gelegenheit; wy zullen ons ook niet inlaten, of het geen reflexie meriteerd, dat aen particulieren is ter hand gesteld een copie van het geheele redres van de Verponding, dat men volmondig ayoueerd, dat ter Finantie gelicht en geextradeerd is, vastelyk vertrouwende, dat met het hier voren geavanceerde aen UED. GR. MOG. intentie voldaan zynde, het verzoek van de Supplianten by UED. GR. MOG. zal gehouden worden als onge-

GORIN-
CHEM.

ge-

GORIN-
CHEM.

gefundeerd. En daer mede eindigende, bevelen wy,
UED. GR. MOG. in de heilige bescherming des Aller-
hoogsten, en blyven.

Edele Groot Mogende Heeren

UED. GROOT MOGENDE

Dienstwillige

*Burgermeesters en Vroedschappen
der Stad Gorinchem.*

Ter Ordonnantie van dezelve

(was geteekend)

J. S. van HOEI.

Wat hun Ed. Gr. Mog. goedgevonden hebben of zullen, hier op te besluiten, was tot nog toe niet bekend.

B R I E L.

BRIEL.

Vermits, na het afschaffen der Pachten, het grootste gedeelte der Gemeente alhier van gevoelen werd, dat, by het cessen der betalingen van 's Lands Impositien, die van Stads Middelen ook behoorde op te houden, hebben de Burgermeesters en Vroedschappen dezer Stad noodig geoordeeld, derzelver Burgeren bekend te maken:

Dat zy goedgevonden en besloten hadden derzelver Stads middelen en gerechtigheden, van nu voortaan, niet meer by verpachtingen of admodiatie te zullen doen voordere of innen, maer dezelve provisioneel, en tot dat iets met meer zekerheit, omtrent de invordering van de voornoemde Stads Middelen en Gerechtigheden zal kunnen worden beraemd, zullen doen collecteren volgens de Ordonnantie daer van zynde, door neutrale Personen, geen Pachters of Admodiateurs geweest zynde, die van ieder specie zullen geven gedrukte Billetten met Stads Wapen, en benaming van Stads-Gerechtigheit, in die billyke en rechtmatige verwachtinge dat, alle goede en geerouwe Burgers en ingezetenen zich daeraen goedwillig-

lig zullen gedragen, en zonder de Stad daer in te willen verkorren, oprechtelyk aangeven en voldoen aen de BRIEF. respective Collecteurs daer toe aen te stellen, in te gaen en te beginnen met den eersten Augustus dezes jaers; al-zoo Burgermeesters en Vroedschappen voornoemd, by het missen der gemelde middelen en gerechtigheden, buiten staet zouden worden gesteld, om de Stads werken en gebouwen te kunnen onderhouden, en derzelver noodzakelyke Pedienden hunne jaerlyksche Tractementen of Emolumenten te kunnen voldoen; of ook den Armen en Noodlydenden te hulp te komen; vermits de Stad genoegzaam geene andere inkomsten of middelen ter onderhouinge der voorschreven Personen en zaken is hebbende. enz.

Van wat uitwerking deze Publicatie, den 21 der voorleden Maend gedaen, zyn zal, wil de tyd leeren.

N O O R D H O L L A N D.

In eenige Dorpen van dit kwartier, als de *Zyp*, *Warmenhuizen*, *Haringkarspel* enz. was een groote beweging ontstaen over de Verpachting der tienden van het Zaed-Land; hebbende eenige honderd Boeren op de been geweest, en gedreigd die Verpachtingen te zullen beletten, oordeelende, dat particuliere Heeren hier toe nu niet meer bevoegd waren, en zulks een voorrecht was, 't geen alleen zyner Hoogheit toekwam. Dan het was by dreigen alleen gebleven. Een wel gegoede Boer in de *Zyp* echter was, om reden dat hy wegens deze zaak wat al te stout den mond geroerd had, van zyn bed geslicht, en naer den *Haeg* op de Gevangen Poort gebracht.

HOORN.

H O O R N.

H O O R N.

Den 11 dezer had, van 's morgens ten 3 tot 's namiddaegs ten 4 uren, over *West-Vriesland* en *Waterland* een yslyk onweer van Donder en Bliksem, zoo zwaer als ooit menschen beleefd hebben, gewoed, en hier omstreeks zeer groote schade veroorzaekt, zynde, (behalven verscheide Paerden, Runders en Schapen, door den Bliksem gedood,) vier Huizen in de volgende Plaetzen, door hetzelfde vuur verteerd geworden; als een in de *Beemster* aen de Hoobreder weg, een in de *Huigenwaert*, een in de *Belkmeer*, en een op *Ouddyk* by *Westwoud*. Verscheide Personen hadden den bliksem op verscheide plaetzen in deze Stad, met een yslyke vaert, zeldzaam gefuis, en een zwarten rook achter zich, zien nederschieten.

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

M I D D E L B U R G.

Den 31 der voorleden Maend, volgens gewoonte, door het Collegie van Raed en Kiezers, een Nominatie van 13 Personen gemaakt, en vervolgens aen den Prins Erfstadhouder overgezonden zynde, heeft zyne Doorl. Hoogh. daer uit geëligeerd tot **BURGERMEESTERS**, de Ed. Gr. Achtb. Heeren **Mr. WILLEM VAN CITTERS** en **Mr. JOHAN GUALTHERUS VAN DER POORT**, Heer van *Oostkapelle*; en tot *Schepenen* de Ed. Achtb. Heeren **Mr. Martinus Johan Veth**, Heer van *West-Kapelle*, **Mr. Jan Kornelis Lampsius**, Heer van *Baerland* en *Oudelande*, **Mr. Daniel Tulleken**, Heer van *Melis* en *Mariekerke*,

ke, en Mr. *Johan Pieter van den Brande*, van *Kleverskerke*, Ridder, om voor twee jaren te dienen.

MIDDEL-
BURG.

De Pachten waren hier nog op den ouden voet; doch, vermits zyne Excellentie Jonkheer *Jan van Borsele*; eerste Edele deze Provincie, en Minister Plenipotentiaris op het Congres te *Aken*, den 17 dezer, in deze Stad aengekomen was, twyffelde men niet of omtrent die zaak zoude eerstdaegs een finael besluit genomen worden.

U T R E C H T.

U T R E C H T.

Wy zouden onzen Lezer weder een breed- U-
voerig verhael van verscheide buitenspo- TRECHT.
righeden der vernielende Miltzucht, in deze Provincie gepleegd, hier onder de oogen kunnen brengen, indien wy, by overvloed van stof, thans alleszins de kortbondigheid betrachtende, dezelve, voor het voornaemste gedeelte, in de volgende Sententie niet vermeld, en dus ons gelegenheit besteld vonden, om ons bedoelde oogwit, namelyk de korthet, te treffen, met in één stuk onzen Historieminnaren verscheide zaken teffens beknoptelyk mede te deelen. De gemelde Sententie, door het Hof van *Utrecht* den 10 dezer uitgesproken, en werksellig gemaakt, tegens eenen *Willem Kornelisz van Klaveren*, bygenaemd *Dikke Willem*; en eene *Marrigje Willems*, bygenaemd *Lange Marri*, luid dus:

Alzoo *Willem Kornelisz. van Klaveren*, alias *Dikke Willem*, oud 33 jaren, en geboortig van *Koudekerk*, en
MDCCXLVIII. Ddd Mar-

U.
TRECHT.

Marijke Willems, alias *Lange Marie*, oud 44 Jaren; en geboortig van *Thamen* aen den *Uitboorn*, tegenwoordig Gevangenen op den Huize van *Hazenbergh*, buiten pyne en bande van yzer, voor den Hove van *Utrecht* bekend ende beleden hebben, mitsgaders denzelven Hove by goede informatien gebleken is, dat zy Gevangenen, als goede Opgezetenen gehouden onder de Regering van hunne Wettige Overheit, met verschuldigde Onderdanigheid, zich stil en zedig te gedragen, zonder die gene, dewelke in den naem en onder de bescherming van de Hooge Overheit zyn gesteld geweest om de Gemeene Middelen en Imposten, in conformité van de Ordonnantien, dienaengaende geëmanceerd, in te vorderen en deswegens beneffens hunne Medestanders en Bedienden, gedurende den tyd van hunne Pachtungen of Collecten by een nadrukkelyk Plakaet van den 21. May 1744. in sauvegarde van de Staten van den Lande zyn genomen, (houdende de Contraveuteurs van dien voor Vyanden en Perturbateurs van de gemene rust) in hunne Personen, Huizen en Goederen op eenigerhande wyze te beledigen, misdoen of beschadigen, zich hebben laten vinden onder Oproerige Booswigten, en met dezelve zich verftout om de Huizen van de Impostmeesters, hunne Collecteurs en Geauthorizeerden, te helpen ruïneren, mitsgaders alle Meubilen, Huisraad, Inboel, Geld, en 't geen voorhanden was, te plunderen en gansch te bederven, tot zeer aenmerkelyke schade van de voornoemde Personen, dewelke, om het uiterste gevaer te ontgaen, genoodzaakt zyn geweest met hun Huisgezin hunne Huizen te verlaten, alles aen den moedwil en woede van de Plunderaers over te geven, en zich alzo van hunne Goederen te zien beroven; Dat zy Gevangenen aldus op Maendag den 24. Juny laestleden, wanneer, des avonds tusschen negen en tien uren, eenige Geweldenaers zich meester hadden gemaakt van het Huis van *Jan Verlaen*, Impostmeester van den Haerdband en het Paerde-geld te *Thamen* aen den *Uitboorn*, en het Huis begonnen te plunderen, op dat gerucht mede derwaerds zyn gegaen, en, na eenigen Drank aldaer met de Plunderaers te hebben geconsumeerd, met gelyke

moet-

moetwil en buitensporigheid aen het plunderen zyn ge-
 rækt; hebbende hy eerste Gevangen in het Voorhuis de
 Kannen aen stukken gesmeten of geslagen, mitsgaders op
 de Bovenkamer een Spiegel ter venster uit op straet ge-
 worpen, met nog een Vierendeel Boter, waer in om-
 trent twee derde delen Boter waren; hebbende zy twe-
 de Gevang, met behulp van andere Vrouwluiden, het
 beste Bed aen stukken gescheurd, en de Veeren insgelyks
 het venster uitgesmeten; Dat wyders zy Gevang, na
 dat alles was verricht en aen het zelve Huis groote scha-
 de door hare Complicen toegebracht, te zamen met al
 het Volk zyn getrokken naer het Huis van *Cornelis Ver-
 dam*, Collecteur van de Pachteren; alwaer zy voor het
 Huis eenige flessen Wyn, die uit de Kelder van den bo-
 vengemelden *Verlaen* mede genomen waren, eerst heb-
 ben helpen uitdrinken; Dat daer op hy eerste Gevangen
 mede gewerkt heeft om met een Jaeglyn het boven-
 ste of de kap van 't Huis van boven neder te trekken;
 Dat ondertusschen zy tweede Gevang in Huis gejaen
 zynde, een emmertje met beschuit, staende in een Kast-
 je in de Middelkeuken, genomen en van de Beschuit een
 voorzich behouden, en de overige aen de omstanders heeft
 gedistribueerd; Dat zy tweede Gevang verder uit het
 Achterhuis een Vaertje met Anys gehaald, en na het zelve
 met een steen den bodem ingeslagen te hebben, door
 behulp van een blikke Mutsje heeft uitgeschept, en al-
 zoo dien drank met het Volk geconsumeerd; Dat het
 Huis ten grootsten deele zynde geruineerd, zy Gevang-
 en met de Muite makers in hun boosaerdig opzet vol-
 hardende, zyn gegaen naer het Huis van *Lubbert van
 Aelsmeer*, Pachter mede aen den *Uithoorn* woonenden;
 alwaer zy tweede Gevang, twee steenen uit de straet
 genomen en door de glazen en de ander op de muur van
 het Huis heeft geworpen; Dat zy Gevangen beide hun
 best hebben gedaen, om het Goed, 't welk door de
 Plunderaers voor de deur gesmeten werd, te helpen ver-
 scheuren, vertrappen en vernielen; Dat zy tweede Ge-
 vang aldaer in den Morgenstond eenig Goed ziende in
 het water liggen, op dat daer niets van zoude te recht
 komen, met een stok verdet onder en in het water ge-
 Ddd 2 ste

U.
TRECHT.

U-
TRECHT.

stoten heeft; Dat hy eerste Gevangen, het daer by noch niet latende, in den vroegen Morgen met een hoop Volk na *Nydrecht* is getrokken; alwaer het Huis van *Hendrik Voortkamp*, Geautorizeerde van de Pachters, is geplunderd en hy Gevangen het goed heeft helpen voor deur smyten.

Alle welke oproerige zamenrottingen en enorme geweldenaryen strekken om den staet van Land in deze perplexe constitutie van tyd in de uiterste verwarring te brengen, en de goede In- en Opgezetenen, zoo in de Steden als ten platten Lande, alomme in de vreedzame bezitting hunner Goederen, met geen ongegronde vreeze en bekommring, te ontrusten; hoedanige Feiten van verre uitzierende en pernitiëuze gevolgen zyn, en daerom in een Land, alwaer eene goede Politie en Justitie word geadministreerd, niet mogen geleden, maer anderen ten exempel naer rigeur moeten worden gestraft. Weshalven het voorz. HOF, doende Recht, de gemelde Gevangenengecondemneerd heeft, en condemneerd hun mits deze, om te worden gebracht ter plaetse, alwaer men gewoon is criminele Justitie te doen, en met de Koorde gestraft, dat 'er de dood na volgt: En dat de doode Lichamen zullen worden gevoerd naer het *Zeister Land*, om aldaer aen de Galge gehangen te worden, anderen ten afschrik en exempel; condennerende de Gevangen in de kosten en misen van Justitie, tot taxatie van den Hove.

Aldus gedaen te *Utrecht* by myne Heeren en *Mr. Nicolaes van Lironchorst*, Præsiderenden, *François Doublet*, Heer van *Groeneyeld*, *Reinout Abraham van Renesse*, Heer van ter *Aa*, *Hendrik van Afsch van Wyk*, *Jan Jacob van Westreenen*, Heer van *Lauwenrecht*, *Jan Leonard van Wyck*, Heer van den *Eng*, *Nicolaes van Haesten*, *Egbertus Theodorus Roosmale*, *Everhard de Jong*, *Willem van Cleef* en *Daniël François van Goens*, Raden in den voorschreven Hove. Gepronuntieerd en geëxecuteerd op den 10. Augustus, 1748.

In kennisse van my

J. v. d. WATER.

Den

Den 13 der voorleden Maend was hier het U-
 volgende ongeluk gebeurd. Zeker Boer, ^{TRECHT.}
 aen de Bilt Woonachtig, en op den voor-
 noemden dag beschonken zynde; ontmoette
 deszelfs Buurman hem op het *Vryburg* alhier,
 en, voor allen ramp, die hem in dien gevaer-
 lyken toestand mogte kunnen overkomen, hem
 zoekende te behoeden, deed, zoo veel hem
 mogelyk was, om hem van daer en naer huis
 te troonen. Dan de Boer zich onwillig too-
 nende, kwam de Luitenant *Zuurmond* van het
 Regiment van *Kannenberg*, die de wacht aen
 de *Katharyne Poort* had, gevallen aen. Dees Of-
 ficier ziende dat geen zachte middelen hier baet-
 ten, en, naer het schynd, vry kort van stof
 zynde, trok het rappier, en streek het den Boer
 zeer gevoelig; ja niet zonder een diepe won-
 de toe te brengen, over 't hoofd. De Gekwet-
 ste, hier door verwoed wordende, haelt straks
 het zakkeweër uit, en griest den Luitenant zoo
 vinnig, dat hy binnen een uur den geest gaf.
 De Boer was in hechtenis genomen; dan tot
 nog onbekend in welker voege de Rechter de-
 ze zaak zal uitwyzen.

Een ander ongeluk was, den 27 dezer, by
Maersjen voorgevallen. Twee Heeren met een
 Rytuig door twee Paerden bespannen, en een
 Knecht achter op staende, herwaert dravende,
 schrikten de Paerden voor een Steenoven, niet
 ver van *Maersjen*, zoodanig dat zy, ter zyde
 uitgesprongen, met Rytuig, Heeren, Knecht
 en al in de *Vecht* raekten, waer een der twee
 Heeren jammerlyk verdronken, doch de ande-
 re Heer neffens den Knecht ter naeuwer nood
 nog uitgehaeld was.

Ddd 3

Den

U-
TRECHT. Den 11 dezer, op den middag, had men hier een vreeslyk onweder van Donder en Bliksem. Een der hevigitte slagen trof, omtrent drie kwartier uurs van hier, een' boom zoo geweldig dat hy eensklaps als midden doorgekloofd, en een man, die daer onder te schuilen stond, gedood werd.

Den zelven dag des avonds ontstond, door het te sterk stoken van een' Oven, brand in een huis buiten de *Waerdpoot*, zynde het zelve met het geen er nevens, en onder een dak stond, geheel in de asche gelegd.

F R I E S L A N D.

In het begin dezer maend zyn, binnen deze Provincie, getrokken de Regimenten Cavallery van de Generaels *Eck van Nergena* en *van Rechteren*, en de Regimenten Infantery van *d'Envie*, *Croye*, *Leeuwe*, *Maleprade*, en *HolsteinGottorf*. 't Grootste gedeelte dezer Troupen is door *Overyssel*, deze Provincie ingekomen, terwyl een klein gedeelte, op den zelfden tyd, toen de anderen te Lande aenmarcheerden, met list in overdekte Vaertuigen te Harlingen aen Land gezet werd, alwaer de Burgery dezelve met niet weinige verwondering beschouwde. Sederd is 'er een diepe stilzwygenheit onder de Inwoonders geweest, en de Gecommitteerden uit de Burgers, op den 'oole te *Leeuwarden* vergaderd, voor het grootste gedeelte naer huis vertrokken.

Zie

JAERBOEKEN, *Augustus*, 1748. 743

Zie uit deze Lyft hoedanig de gem. Troupen in deze Provintie geinkwartierd zyn.

I N F A N T E R Y.

Regmt. van d'Envie	5 2 3	Comp. te Dokkum . . Comm. Maj. <i>Palina</i> op't Heerenveen Kapt. <i>Fusy</i> . op de Joure . . Kapt. <i>van Heemert</i> .
Croye	5 5 2	te Workum . . Kol. <i>Ruifel</i> . te Bolsward . . Lt. Kol. <i>Snock</i> . te Stavoren . . Maj. <i>Kampenhuizen</i> .
Leeuwe	12	te Harlingen . . Kol. Comm. <i>Leeuwe</i> .
Maleprade	12	te Leeuwarden. Lt. Kol. <i>van Dam</i> .
Hollstein Gottorf	10	te Leeuwarden Lt. Kol. <i>van Haefteu</i> .

C A V A L L E R Y.

Rechteren.	2	met de Staf te Leeuwarden Kol. <i>Verboef</i> . te Dokkum . . Maj. <i>Greeve</i> . te Bolsward . . Ritmr. <i>Sloet</i> . te Workum . . Sous Lt. <i>Carlsen</i> .
van Eck	3 1 1 2 2	met de Staf te Leeuwarden Kol. <i>Linden</i> . te Harlingen . Maj. <i>Heekeren</i> . te Stavoren . . <i>Hakvoort</i> . op't Heerenveen Eck van <i>Pantaleon</i> . op de Joure . Ritmr. <i>Verploeg</i> .

L E E U W A R D E N.

Van wegen zyne doorl. Hoogheit, de Prins **LEEUWERD** Erfstadhouder, is hier, op den 6 dezer de **WARDEN** volgende Publicatie afgekondigd.

Wy **WILLEM KAREL HENDRIKFRISO**, by der gratie Gods, *Prinse van Oranje en Nassau*, enz. enz. enz. Erfstadhouder, Kapitein en *Admiraal Generael der Vereenigde Nederlanden*.

Doen te weten; Nademaal de *Edele Mogende Heeren*

Ddd 4

Sta-

LEEU- WARDEN. Staten van Vriesland, by derzelver Resolutie van den 11 Juny 1748, aen Ons hebben gedefereerd de volle macht, om, na overroeping van Gedeputeerden uit de Staten en Gecommitteerden uit de **Ingezeenen**, de constitutie en staet van het Land op vaste gronden te stellen, de ingeslopen abuizen, zoo omtrent de Regering, Finantien als anderszins, te redresseren, de Provincie in rusten bloei te brengen, en ten dien einde zoodanige Plakaten en Ordonnantien te doen emaneren, als Wy tot welwezen van den Lande zullen verstaen te behoren.

Zoo hadden wy, een geruimen tyd geleden, voorgenomen en ook den dag reeds vastgesteld, om naer de Provincie van Vriesland over te gaen, om in gevolge de macht, Ons by de voorschreve Resolutie van de Edele **Mogende Heeren Staten** gedefereerd, by de hand te nemen en ter uitvoer te brengen het gene Ons by de voorschreve Resolutie is gedemandeerd; doch in de uitvoering van welk goed voornemen Wy zyn verhinderd geworden, eerst door een zware ziekte en naderhand door onlusten, die alhier in de Provincie zyn ontsaen, zoo als Wy daer in alsnog verhinderd worden door verscheide nieuwe en gewichtige arrangementen, dewelke in de voornaemste takken van de Finantien dezer Provincie dienen gemaekt te worden, en welke, spoedige voorziening vereischende, Ons voor als nog niet toelaten, om Onze voorgenome reize naer de Provincie van Vriesland aen te nemen.

Ondertruffchen dat Wy geïnformeerd worden, dat de onlusten en oneenigheden, in de gemelde Provincie van Vriesland hand over hand toenemende, geen verdere tyd van uitsstel, zonder de Provincie aen de uiterste verwarlingen en onheilen bloot te stellen, overlaten, om een' aenvang te maken met de rust op een efficacieuse wyze aldaer te herstellen, en tusschen te treden tot een grondig onderzoek van zaken, het geen vooraf moet gaen, om den oorsprong van de gemelde onlusten weg te nemen en te komen tot een werkelyk redres van de abuizen, zoo in de Regering, Finantien als in andere respecten ingeslopen, tot vaststelling van de constitutie van de Regering op goede en duurzame gronden, en tot het gene verders strekken kan om de Provincie in rust en bloei te brengen.

Om

Om alle welke redenen Wy, noodig geoordeeld hebbende, eenige Heeren te committeren en te verzoeken, om zich ten spoedigsten te willen begeven naer *Leeuwarden*, omaldaer by provisie en tot onze komst, met overroeping van Gedeputeerden van de Staten en Gecommitteerden van de Ingezerenen, preparatoir te examineren de abuizen die op het stuk van de Regering en Finantien zyn ingesloopen, als mede de middelen, die zot tot redres van dezelve abuizen, als tot vaststelling van de Regering op goede en duurzame gronden, en tot bloei en welvaert van de Provintie en van de goede Ingezetenen van die, zouden kunnen worden by de hand genomen en in het werk gesteld.

ZOO IST, dat Wy alle en een' iegelyk van de goede Ingezetenen op het allerernstigste en trouwhartigste willen hebben vermaend en gewaerschouwd, gelyk Wy dezelve vermanen en waerschouwen by deze, om zich als goede, gehoorzame en geschikte Ingezetenen te gedragen, en zich voortaan van alle geweld en seftelykheden zorgvuldiglyk te onthouden, op poene, dat de gene, die bevonden zullen worden contrarie gedaen te hebben, zondereenige conniventie, daer over by den Hove van Vriesland zullen worden gestraft, zoodanig als naer exigentie van zaken, volgens de dispositie van de beschreve Rechten en Plakaten van den Lande, bevonden zal worden te behoren.

En op dat niemand hier van ignorantie pretendere, zal deze alomme worden gepubliceerd en geaffigeerd daer en zoo het gebruikelyk is.

Gedaen in den *Hage* den 27 July 1748.

Was geteekend,

PRINCE D'ORANGE
en NASSAU.

Onderstond,
Ter ordonnantie van ZYNE
HOOGHEIT.

En gecontrasigneerd

Ddd 5

J. DE BACK.
Sta-

STAVOREN.

STAVO-
REN.

Hier en hier omstreeks had men in 't kort eenige Sprinkhanen beginnen te ontdekken, die, ten opzichte van grootte en figuur, gansch onbekend waren.

OVERTSSEL.

De Staten dezer Provintie hebben goedgevonden, het Plakaet op het stuk van de Jacht, door Koning *William* gl. ged. op den 14 Aug. 1675 geemaneerd, op nieuws te doen drukken en gepubliceerd, ten einde een ieder zich daer naer reguleere; met die verandering echter dat, de tyd, tot de Jacht bepaeld, zal ingaen met den zeventienden September, en eindigen met den laetsten February, en dat het schieten van Patryzen in de vlucht, by het 16de Artikel van het gem. Plakaet verboden, zal zyn en blyven gepermitteerd; en eindelyk, de boeten tegen de Contraventeurs gesteld, zullen zyn verdubbeld.

STADENLANDE.

GRONINGEN.

Den 23 der voorleden Maend werd alhier de volgende Publicatie gedaen:

GRONIN-
GEN.

Alzoo de Volmachten van den Oldamte en van de drie Kwartieren der Ommelanden, namelyk uit het HUNSLINGO KWARTIER *Jacob Wybes* van Middelfstum, *Tjaert Jans* van Uithuizen, *Laurens Pieters* van Sauwert; Uit het FIVELINGO KWARTIER *Pieter Aljes* Zand te Loppersum, *Suidema* wegens *Appingadam*, *Jan Arijs* uit *Slochteren*; Uit het WESTER KWARTIER *Abel Jacobs*
op

pp den Ham, Jan Woelesius te Grypskerk, Klaes Derks te Lutkegast; Uit het OLDAMPT Johannes Meier in de Scheeuwda, Hessel Danwes te Winschoot, Geert Alderts te Midwolmer Hamrik; aen Onzen Heer Presiderenden, op den 11 dezer lopende Maend, hadden geproponeerd, dat bereid waren om den eersten Termyn van den 50sten Penning op te brengen, wanneer daer toe de vereischte nadere Publicatie wierde gedaen; weshalven geconfideereerd de noodzaeklykheit tot bekominge van gereede Penningen voor het Comptoir Generael dezer Provincie, en teffens bespeurende uit de gegeve communicatie der voorsz. Volmachten der drie Kwartieren van de Ommelanden en van den Oldamte de vaerdigheit der Ingezetenen tot betalinge van den eersten Termyn des 50sten Pennings, ten gevolge Staets Resolutie van den 19 July jongst, goedgevonden hebben en verstaen, dat, mer den ontvang van voorsz. eersten Termyn des 50sten Pennings, een begin en aenvang zal worden gemaekt op Maendag den 5 Augustus aenstaende en naestvolgende dagen daer mede gecontinueerd; en om de Ingezetenen dies te merder tothet opbrengen des 50sten Pennings aen te moedigen en naer de meeste geneigtheit derzelve Ingezetenen werkstellig te maken; hebben Wy geresolveerd aen ieder Plaets en Kerspel de vryheit en faculteit te laten, gelyk aen dezelve gelaten wordby deze, om in plaets van de bevorens daertoe benoemde Commissarissen (welke door deze daer van zullen wezen geëxcuseerd) zoodanige personen tot den voorsz. ontvang te despiceren en te noemen, het zy den Predikant en Kerken Raed, het zy Volmachten, als in den hunnen zulks gevoeglykst zullen vinden en aen het oogmerk meest toereikende zullen oordelen. En zullen de Kisten met diens Sloten tot den ontvang noodig, van den Commies. Provinciael Uchtman kunnen worden gehaald; doch dewyl die tot menage van kosten in zoo een groot aental niet zyn gemaekt, zullen die gene, welke tot den voorsz. ontvang worden verzocht en aangesteld, onderling moeten overleggen wie daer af het eerste en vervolgens gebruik zullen komen en kunnen maken, en welke Kisten na gedane ontvang wederom zullen worden gebracht ter plaetse, van waer ze gehaald zyn,

op

GRONINGEN.

GRONIN-
GEN.

op dat verders by den ontvang van den tweeden Termyn kunnen worden gebruikt. enz.

Hier op volgde den 1 dezer de onderstaende Bekendmaking :

Al zoo, ingevolge het Plakaet van den 23 July jongst, is geresolveerd dat met het innen des 50sten Pennings een aenvang zal worden gemaekt op Maendag den 5 Augustus aenstaenden, en Wy geïnformeerd zyn, dat sommige Ingezetenen van deze Provincie van gedachten zouden zyn, als of het zelve maer alleen zoude gaen over de drie Kwartieren der Ommelanden en beide Oldamten, met uitsluiting van deze Stad, *Stads Tafel*, 't *Gerecht* en *Sappemeer*: ZOO IS 'T, dat Wy tot nadere elucidatie van voorsz. Plakaet (ten gevolge Staets Resolutie van den 19 July jongst) goedgevonden hebben en verstaen, dat met den ontvang van den eersten Termyn des 50sten Pennings in de Stad, *Stads Tafel*, 't *Gerecht* en *Sappemeer* een begin en aenvang zal worden gemaekt op Maendag den 12 Augustus aenstaende, en naestvolgende dagen daer mede gecontinueerd. En om de Ingezetenen dies te meerder tot het opbrengen des 50sten Pennings aen te moedigen en na de meeste geneigtheit derzelve Ingezetenen werktellig te maken, hebben Wy geresolveerd aen ieder Plaets en Kerspel de vryheit en faculteit te laten; gelyk aen dezelve gelaten word by deze, om, in plaets van de bevorens daer toe benoemde Commissarissen, (welke door deze daer van zullen wezen geëxcuseerd) zoodanige personen tot den ontvangst te despiciëren en te noemen, het zy alhier in de Stad de Burger Officiëren ieder in zyn Vaendel, en te Lande den Predikant en Kerkenraad of Volmachten, het zy door zoodanige andere personen als in den hunnen zulks gevoeglykft zullen vinden, en aen het oogmerk meest toereikende zullen oordelen. En zullen de Kisten met diens Sloten tot den ontvang noodig, van den Commies Provinciael *Uchtsman* kunnen worden gehaald, doch dewyl die tot menage van kosten in zoo een groot aental niet zyn gemaekt, zullen die gene, welke tot de voorsz. ontvang worden aengesteld, onderling

ling moeten overleggen, wie daer af het eerste en vervolgens gebruik zullen komen en kunnen maken, en welke Kisten na gedane ontvang wederom zullen worden gebracht ter plaetse, van waer gehaald zyn, op dat verders by den ontvang vanden *tweeden Termyn* kunnen worden gebruikt. enz.

GRONINGEN.

Ook werd den 4 dezer, te Lande van de Predikstoelen de volgende Publicatie afgelezen:

De Volmachten van den Plakate van den 23 July 1748. tot het heffen van den 50sten Penning bekend, als zynde daer toe gecommiteerd, uit aenmerkinge van den hoogen nood, de heffing van den 50sten Penning noodzakelyk te zyn, om in de extraordinaire Oorlogs-kosten te voorzien; daer 't tegenswoordig door het afschaffen der Pachten *absolut* ondoenlyk is, zonder een prompte opbrenging 't Land staende te houden, heen ter tyd, in plaetse der afgeschafte Pachten, andere wegen zullen zyn beraemd; waer toe geen gereder middel is als de 50ste Penning, als zynde een *Fonds* door zyne *Hoogheit* zelve ingevoerd, door andere Provintien al ter uitvoer worden gebracht, en in deze Provintie ook noodzakelyk deswegen moettende geschieden; hebben de Volmachten, de *Patriottische intentie* van de Ingezetenen daer omtrent, aan de Gedeputeerde Staten van Stad en Lande te kennen gegeven, welke, de gewilligheid der Ingezetenen omtrent dat stuk ten hoogsten goedkeurende, alle faculteit hebben willen gebruiken, omtrent de inning van 't zelve Termyn.

Alwaerom de Gezamentlyke Volmachten op 't vrindelykste te kennen geven, dat een iegelyk op zyne verklaring als een eerlyk *Patriot* zal geloofd worden, daer op vertrouwende dat ieder gewillig zal zyn voor Vrede, Godsdienst en Vryheit, alles, men laet staen, een 50ste deel zyner bezitting overig zal hebben.

De Volmachten bidden dan, en verwachten van de goede Ingezetenen, een milde en prompte opbrenging van gemelde eerste of meer Termynen, waer mede wy reeds zoo lange gewacht hebben, in vergelyking van onze bond-

ge-

GRONIN
GEN.

genoten, op dat wy ook 't onze contribueren, om tot
genoegen van zyne Hoogheit, gerusthouding der Militie, en algemeen welzyn van ons lieve Vaderland, mede te werken

Edoch in gevalle het hier ook niet mogte ontbreken aen menschen, die onder een' schoonen schyn, alles zoeken in verwarring te brengen, om daer door de heilzaamste resolutien te leur te stellen, of de afgeschafte Pachten wederom in te voeren, verzoeken wy alle welmenende, zich door gene redenen, van deze Liberale Gifte te laten afrekken; maer de zulken te houden en te *noteren*, gelyk ze wezenlyk zyn, voor ontaerde Ingezetenen, die de heilzaamste ordres van zyne Doorluchtige Hoogheit, en 't intrest van 't Land, van Vryheit en Godsdienst vertrappen en vertreden.

Den 9 dezer werd hier *Malvois* gehouden en gebefoigneerd over de betaling van den 50sten. Penning. 't Besluit was, van by de betaling of inning van den zelve, niet te affisteren, ten zy de Raed uit den zynen ook telkens eenigen committeerde, om nevens de Burger-Officieren te affisteren. Dit besluit den Raed voorgedragen zynde, werd het zelve terstond toegestemd, en vervolgens de inhoud daarvan den respectiven Officieren voorgelezen. Sederd is hier een begin gemaekt met de betaling, die met alle gewillig. en cordaetheit gedaen word.

Behalven het Request, door de Huisvrouw van den Burgermeester *J. Geertsma* ingeleverd, waer van wy hier voor bladz. 647 gesproken hebben; heeft deze Heer zelve, op den 1sten. dezer aen Burgermeesteren en den Raed alhier ook een Brief doen toekomen, dienende tot verdediging van zyn weggaen, en een verzoek om te weten wie zyne beschuldigers zyn, en wat men ten zynen laste inbrengd. Hy was van den volgende inhoud:

EDE-

EDELE MOGENDE HEEREN!

Ik denke U Ed. Mogenden te mogen voordragen, en by U Ed. Mogenden te zullen worden geavoueerd dat ik niet ten eenemale onkundig ben van de Manier van Procederen in onze Provintie; en dat my daerom ten uitersten vreemd voorkomd, en gene de minste bevatinge kan maken van het geen federd eenigen tyd, onder schyn van informatien tegen my, is werktellig gemaekt, Deze vreemdigheid is, Edele Mogende Heeren, dan ook de eenigste reden en oorzaak waerom ik (nochtans by provisie, en met een *animus revertendi*) geresolveerd hebbe, my voor eenigen tyd uit myn huis te absenteren. Des niet te min my adresserende aen U Ed. Mogenden, met ernstig en ootmoedig verzoek, dat aen my of wel ten mynen huize mogen worden toegestaan en gegeven de Namen myner Beschuldigers en de Poincten van Beschuldiging tegen my ingebracht. Een verzoek, Ed. Mog. Heeren, zeer equitabel, terwyle my verzekerd houde, dat U Ed. Mogenden zoo wel van myne verantwoordinge en de waerheit door my zullen gelieven geïnformceerd te zyn, als van de beschuldiging tegen my ingebracht. Verhoop ook teffens U Ed. Mog. wel gunstiglyk zullen gelieven te begrypen, dat de defensie een favorable zaak is, dewelke niet licht aen iemand behoorde afgesneden te worden, gelyk ook, dat dit myn verzoek aen niemand eenige prejuditie kan toebrengen; maer integendeel dienen kan en zal om aen U Ed. Mog. en een ieder, die daer in belang hebben, de ware geschapenheit der zake aen te tonen. Ondertusschen, Edele Mogende Heeren, U Ed. Mog. bevelende in de Genadige bescherminge des Alderhoogsten, blyve ik met de uiterste veneratie,

Ed. Mog. Heeren

U Ed. Mog. Gehoorz. en Onderdanigste
Dienaer

(*Onderstond*)

J. GEERTSEMA.

Na

GRONIN-
GEN.

Na dat over denzelven, op den 2 dezer, by den Raed een befoigne gehouden was, en op den 5den eenige Naburen van dien Heer onder-
vraegd waren of zy hem na het aenzeggen van het Arrest ook gezien hadden, werd op Don-
derdag, den 15 dezer; by den Oudenen Nieu-
wen Raed geresolveerd om zyn Ed. te insinue-
ren, dat hy binnen 14 dagen alhier had te com-
pareren, om zich te verantwoorden. Deze tyd
was juist ten einde toen hy; op Donderdag den
29sten dezer, aen Burgerm: en den Raed een
brief afvaerdigde met bekendmaking van in de
Proceduren met zyn Ed. niet verder voort te
gaen, nadien hy zyne zaek aen zyne Hoog-
heit, den Prins Erftadhouder, opgedragen, en hy
zich der besliffing van denzelven onderwor-
pen had; dus het op nadere informatien en't geen
uit dezelve voortspruit, zal aenkomen met de
zaken van dezen Heer.

Op den zelfden Donderdag; den 29 dezer;
zag men weder eene groote beweging binnen
deze Stad. Wy moeten de wyze, op welke zy
allengskens toegenomen en op dezen dag zeer
geweldig geworden is, een weinig hooger op-
halen. 't Lang uitsstellen om de Artikelen, van
den 14 tot den 17 May dezes jaers aen de In-
woonderen dezer Provintie toegestaen; ter uit-
voer te brengen, deed het verdrietige gemeen
naer de reden vorscheen die zulks veroorzaekte,
welke men, hoorende dat tot noch toe geen
formeel rapport gedaen was van de bezending
aen zyne Hoogheit, noch de *volle mate en macht*
nader uitgelegd, meende gevonden te hebben
in de intentie der Hooge Overigheit om dezel-
ve niet te houden, waer toe de strenge en on-
voor-

voor-

voorzichtige uitdrukkingen van eenige Regenten niet weinig voedsel verschaften. Om dit wantrouwen weg te nemen besloot de Regering, op den 24 dezer, aen zyne Doorl. Hoogheit de begeving der 8 Ministeriale Provintie-Amten te offereren, benevens het recht van Pardon. Dan zulks verbitterde de Gemeente te meer, wanende dat hier in het gehele recht van zyne Doorl. Hoogheit bestaen zoude. De Ommelander Volmachten, nevens eenigen uit de Oldamten, heet op de macht van zyne Doorl. Hoogheit, om zich door dezelve van de aengematigde macht veler Jonkeren te verlossen; kwamen dan op Maendag, den 26 dezer, in de Stad en verzochten eene copie van het Diploma; welke zy eindelyk verkregen; vervolgens dat 'er een Ommelander Vergadering mogt belegd worden, het welk de Heer LEWE, *Heer van Aduwerd*, als President, met bitze redenen weigerde; hier door te heftiger geworden, verzochten zy by de Heeren Gedeputeerde Staten eenen extraordinairèn Landdag tegen den 29sten, welke hun toegestaan werd. Inmiddels werkte men onder den hand, om de gemoederen der Prinsgezinden in de Stad met de op het Land in eenenley belangen te wikkelen, op dat zy dus te zamen een lyn trekken mogten, het welk te noodiger was, om dat de ordinaire wacht in de Stad, met Vrywilligers gesterkt, ordre had de Boeren, zoo ze in menigte kwamen, buiten te keeren. Dit gelukte, en in een dag of twee waren de voornaemste Burgers het met den Landman onder den duim eens.

Donderdag, den 29sten, kwamen 's morgens met het openen van de Poort eenige Boeren, wel
 MDCCXLVIII. Eee voor-

GRONIN-
GEN.

voorzien van stokken en knodzen, binnen de Stad, en werden van tyd tot tyd door nieuwaenkomen- den gevolgd; tegen den middag vergaderden de beide Leden van den Landdag, elk in den hunnen, te weten de Raed Oud en Nieuw, en de Om- melander Vergadering. By den Raed werd door twee Gecommitteerden, eer iemand byna van Gecommitteerden of Committenten wist, het volgende Requeft ingeleverd, zonder de minfte foule, retirerende zy zelfs die het inlever- den :

Ed. Mogende H. Heeren Burgermeesters en Raed in Groningen.

Wy ondergeschreve Volmachten der Burgeren en In- gezetenen, reffortierende onder de Vaendelen de- zer Stad, overwegende aen den eenen kant, dat tot noch toe geen uitvoeringe gemaekt word omrent de Artikelen, ons van den 14. tot 17. May inclusive toegeftaen, en zelfs de explicatie van de vollemate en macht, aen zyne Doorlugtige Hoogheit, op hun verzoek gegeven, gelyk als in Holland en de andere Provintien, geheel niet vol- ledig is; maer Hem slechts de Ministeriale Provinciale Amten, met het recht van Pardon over de Militie, zal worden aangeboden: en aen den anderen kant het misnoe- gen, dat zich hoe langs hoe meer opdoet, en onder de Ingezetenen daer over verspreid, als aen welker intentie door zoo een klein bepaelde macht geheel niet voldaan is, en waer door zyne Hoogheit niet in staet is het vereifch- te redres in het Politieke of Finantie wezen te maken, en daer door het vertrouwen tusschen de Regering en de Ingezetenen te herstellen, maer waer uit veelligt hately- ker gevolgen zouden te vrezen staen. Verzoeken gediens- stig, ten einde Ued. Mog. doch eenmael aen de verwach- ring van de goede Gemeente serieus gelieven te voldoen, met aen zyne Doorlugtige Hoogheit alles, wat in Hol- land of in een eenige Provintie bezit, voor zoo verre met onze constitutie bestaen kan, volgens nevensgaende plan, te defereren, en te effectueren, dat zulks ook
Staets-

Staetgewyze geschiede, als mede de elucidatie van de andere Artikelen in gemelde plan te approberen (*). GRONIN-

Dit plan bestond in de uitbreiding van de volgende 4 GEN;
 Artikelen, op den 14 May, 1748. toegestaen:

Art. I. Dat onder dit Artikel voornamenlyk, mede begrepen worden het verbod om op Zon-en Feestdagen te Tappen, of Bakken of diergelyke, en dat zonder onderscheid van Herbergen of Personen.

VII. Dat de despetic gelden, die na de concessie van dit Artikel getrokken mogten zyn, wordengerestitueerd; in specie, indien, volgens de oude onbillikheit, de Princeſſe Moeder in haer Douarie à 4000. Gld of de Heer Erſtadhouder in zyn tractement mogt en zyn bekoft.

VIII. Dat onder de Privilegien van de Gilden voornamenlyk mede gerekend worden; de sessie van Gecommitteerden uit de Gilden over de Stads rekeninge, gelyk altyd practicabel geweest is.

XI. Dat door de volle maet en macht, aen zyne Doorluchtige Hoogheit gedefereerd, worde verſtaen en begrepen alles, wat de tegenwoordige Erſtadhouder voor zich of ingevolge de digniteiten en rechten van zyn Glorieuſe Voorvaderen, of iemand derzelve, in specie WILLEM de III. in alle of eenige Provintien bezit, exerceerd of exerceren mag; het zy voor eens zonder conſequentie, als daer is het recht van het licentieren der Magiſtraten en Amtenaren; of de macht, die voor altyd heeft, eeuwig en erflyk, in het Politieke en Militaire, zonder de minſte uitsluitinge, als van dat gene, het welk met de originele

(*) Dit Request was door de onderſtaende geteekend.
 THOMAS LIEFTINCK in qualite H. RENEMAN, M. MOLENAKAMP, KLAES RINTJES, EGBERT MEIER, DERK FERRE, DAVID LYBELING, JAN BROERSEMA, HENDRIK KLINKERT, J. VAN DAM, BLOEMHOF, JAN UTMAN, JAN SMIT. Waer mede zich concerteerden J. MEIJER, in qualite, G. ALDERS in qualite van beide Oldamten B. Vos, als Volmacht van't Hogezaad, WILLEM JANS, L. PIETERS FR. DRIK, JACOB WEYBES, KLAES VOS, WILLEM KLAESSENS, EGBERT LYHEL, ABEL JACOBS, LUK. R. DYKHUIS,

GRONINGEN

ginele onveranderlyke grondwetten van de Stad en Provincie strydig is, en daer mede niet kan worden geaccommodeerd; in specie.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit hebbe de approbatie van de Gecommitteerden in de Staten Generael en Raden van State, en Generaliteits Rekenkamer, zonder reden van disapprobatie te geven; op dat die genen, aen wien het hoog bewind van de Republiek toevertrouwd word, mogen zyn Mannen van eere en verstand, die hun Amt kunnen waarnemen, zonder alleen Pensioentrekkers te zyn voor een jaerlyksche reize, in gevolge het Reglement van de Heeren Staten van Utrecht van Anno 1672, en nu gerenoveerd; doch over de verdere Generaliteits Amten, als Admiraliteits Heeren, Krygs-gerichte, Monster-Commissaris, Majoor van de Provincie enz. naer goedivinden disponeren.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit worde aengesteld, tot Opper-Bewindhebber van de Geoctrooieerde West-Indische Compagnie, om dezelve door vermindering der nodelooze uitgaven en zyne Hooge protectie in florisanter staet te stellen, en by een vacature te bezorgen dat, voor Heeren van de Regering, de geïntresseerden naer hunne beaemtheit tot Bewinthebbers worden gekozen.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit, op den eersten besteldag der Hoofdmannen Kamer, stelle een Perpetuelle Luitenant, en verders, by vacature, de Perpetuelle Hoofdmans plaetzen, zonder eenige nominatie, vergeve, op dat door zyne Hoogheits Hooge autoriteit justitie en expeditie geadministreerd worde, zonder conniventie, of vreze voor vervolginge; of de tour van de Luitenants plaetzen van de Stad, zoo wel als van de Ommelanden, vergeve ter zyner optie.

Dat Zyne Doorluchtige Hoogheit, als President van 't Collegie der Heeren Gedeputeerden, iemand in zyre plaetse moge stellen, om uit zyn naem te stemmen in zyne absentie; doch dat het Presidium zal rouleren.

Dat verders de begevinge van alle Provinciale Ministeriale Amten, geheel worde gesteld in handen van Zyne Doorl. Hoogheit.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit, of die gene, die in het College.

legie der Heeren Gedeputeerden de plaetze van Zyne Doorl. Hoogheit vervangt, mede sessie zal mogen hebben in alle Provinciale Commissien, tot de petitiën van de Raden van State, Finances, enz. GRONINGEN.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit, of deszelfs Geconstitueerde in de Gedeputeerden, zoo dikwerf noodig oordeeld, in de Provinciale Rekenkamer moge compareren, of visie en copie van stukken en blyken eischen, en dat de bevestiging van een Amt, welks goede of kwade bediening zoo important is voor de Provincie, als dat van Secretaris van de Rekenkamer, mede sta ter electie van zyne Doorl. Hoogheit.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit zy Opper-Curator en Rector Magnificentiſſimus van de Provinciale Akademie.

Dat Zyne Doorluchtige Hoogheit, zonder infractie van des Stads hoogheit, aen wie de bestelling der Regering gelaten word, volgens de oude Wetten, jaerlyks voor Sint Peter, hebbe de Approbatie van de geheele nieuws gekoze Raed en Gezworen Gemeente, mede in cas van electie van een Raedsheer door't Raedhuis, zonder eenige reden van disapprobatie, dezelve Keur Heeren een ander in zyne plaetze zullen moeten kiezen, of indien in den Eed zynde overleden is, de Raed.

Dat van alle Ministeriale Stads Amten de Approbatie sta aen Zyne Hoogheit.

Dat de Ingezetenen van den Oldamte, een Nominatie van die mogen presenteren aen Zyne Doorl. Hoogheit, om daer uit een Drost te verkiezen: gelyk mede die van Westerwolde, en 't Gorecht en Sapmeer, ten opzichte van een Amtman; doch dat diezelfde door de Stad zullen worden geïnſtalleerd, en van de Stad dependeren.

Omtrent de Zylvesten met den aenkleven van dien, conformeren zich de Burgeren met de geprojecteerde Artikelen van de Ommelanders.

Verders dat Zyne Doorl. Hoogheit, om het vertrouwen tusschen de Regering en Burgery op een vasten voet te brengen, ingevolge de hem verleende macht in de andere Provincie, en het exempel van WILLEM den 3den glorijs gedacht, worde gedefereerd, zonder consequentie en voor eens de macht en autoriteit, om na genome infor-

GRONINGEN.

matie, van nu af aen die genen, die in deze Stad of Provincie de Regering hebben gecomponeerd, of eenige Amten, 't zy van Politie, Justitie of andere, hebben geexerceerd of bekleed, in de Functie van voorschreve Amten te laten continueren, of die te doen verlaten. En die plaetzen of de tegenwoordige vacante plaetzen te vervullen met capable Luiden, zonder dat die gene, die alzo van de voorschreve Amten worden verlaten, daer door aen de eene zyde zouden worden gekwest of beuaddeeld in hunnen goeden naem en faem; en dat ook aen de andere zyde, de gene die bevonden zouden mogen worden hun niet behoorlyk te hebben gedragen, daer door niet bevoegd zullen zyn zich te mogen onttrekken van alle inquisitie op hun gehouden gedrag, maer gehouden zyn aen Commissarissen, door Zyne Doorl. Hoogheit te stellen, rekschap te geven van het gene, waer na Zyne Doorl. Hoogheit jure proprio, of op verzoek van de Ingezetenen zal gelieven te inquiren, en waer over Zyne Doorl. Hoogheit naer goedvindinge zal vermogen justitie te doen.

Dat verders Zyne Doorl. Hoogheit, zonder eenige verdere delatie of offerre, zal mogen decideren over verschillen tusschen de beide Leden, of conflict tusschen eenige Collegien, of de Heeren en Ingezetenen, niets uitgezonderd, om ieder by zynerechten en privilegien te continueren

Edoch diend alles, wat ten opzichte der vergevinge van Politieke Amten gemeld word, aldus verstaente worden, dat tot geen emplooi iemand worde bevorderd, dan een Inboorling dezer Provincie of Genaturaliseerde volgens de wetten van de Stad en het Land.

Dat Zyne Doorl. Hoogheit hebbe de volkome dispositie over alle Militaire Amten ter repartitie van deze Provincie, en in specie om iemand, het zy Gouverneur of Commandeur over het Guarnizoen alhier te stellen, zonder van iemand als van Zyne Doorl. Hoogheit te dependeren Laestelyk dat Zyne Doorl. Hoogheit de volkome faculteit gelaten worde, om het gene in deze tegen de grondwetten mogte contrarieren, te veel of te weinig gesteld zyn, te mogen altereren of amplieren, zoo als ten

ten beste van den Lande en het genoeg van Zyne Doorl. Hoogheit op de beste wyze zal kunnen worden geëffectueerd. GRONINGEN.

Ook verzoeken de Burgers, dat ten allereersten orde worde gesteld op het redres van den 400sten Penning, als mede het geheele stuk van Finantien ten revisie en approbatie van Commissarissen van Zyne Doorl. Hoogheit.

En dat tot nader elucidatie van het 16de Artikel, waer by gestatueerd is, dat de Burger Officieren uit hun eigen Vaendel zullen worden verkozen, die Ampliatie worde by gevoegd: dat de Wachthebbende Gemeente van ieder Vaendel de keur zal hebben van de Sergeanten, en uit dezelve na ouder van verkiezinge de Officieren opklimmen van Sergeanten tot Vaendrig enz.

Eindelyk dat alle Artikelen, zoo verkregen zyn, gesteld worden ter approbatie en verbeteringe van Zyne Doorl. Hoogheit, om dezelve stipt te doen executeren en guaranderen.

Dat uit Taelmannen en Gezwoorne Gemeente, als representerende de Burgery, mede drie mogen worden Gecommitteerd om te reizen naer zyne Hoogheit, en beneffens de Gecommitteerden van Stad en Ommelanden den opdracht van dit Diploma aen Zyne Hoogheit te doen; volgende Art. 9.

Op alle welke pointen, de goede Burgers en Ingezeten een gunstige approbatie verwachten van UEd. Mog., en vervolgens staetswyze, en als dan promulgatie en copie van deze aanstelling: benevens Heeren Gecommitteerden, om Zyne Doorl. Hoogheit te verzoeken, Commissarissen na herwaert te zenden, om deze zaak finael te reguleren, met overroeping van Gecommitteerden uit de Regering, Burger en Boerenstand: en als dan na ontslag van den vorigen Eed, Zyne Doorl. Hoogheit, volgens de nieuws gemaekte aanstelling, te laten beëdigen enz.

De Heeren van den Raed hadden de voorzichtige goedheid, dit alles te approberen. By hun afaen van het Raedhuis, trok een meenigte Boeren, na dat zy alvorens de wachthoudende Burgery aen de Hoofdwacht genoodzaekt had eenige

GRONIN-
GEN.

Stokken en knodzen, die hun ontnomen waren, weder te geven, met Vaendel, Trom, en Knuppels gewapend, op den Markt voor het Raedhuis op het plein van het Wynhuis. De Heeren vertrakken ondertuſſchen, de een voor en de andere na, naer het Provintiehuis. Hier op trokken de Boeren af, en ſchaerden zich voor het zelve in twee reyen, dwars over het Martini Kerkhof. Vervolgens werden de Reques-ten ingeleverd door de Volmachten uit de Ommelanden, en de Oldamten, dewelke ſtraks ook goedkeuring verkregen by alle de preſente Leden. Dan alles was echter informeel door het wegblyven van den Heer *Lewe*, Heer van Aduwerd, als representerende een Onderkwartier, welke, om iets te veranderen, alle com-pleet en eenſtemmig moeten zyn. Wat nu te doen? Stad noch Lande kon niets beſluiten voor zyne komſte, en de Boeren wilden niet vrugteloos heen gaen. De Landdag werd uitgeſteld tot na den middag ten twee uren, om te zien of hy dan ook verſchynen zoude; de Boeren noodzaekten den Heer Baron *Linde*, Heer van Kantes, ſchoonzoon van den Heer van Aduwerd, door een brief zyn Heer Vader tot het komen in de Stad te bewegen, en namen hem tot den aankomſt van denzelven in gyzeling; men zond, behalven dit, nog eenige Volmachten, als expreſſen, om uit aller naem den Heer van Aduwerd aen te kondigen dat hy in de Stad moeſt komen. Dan alles was te vergeeffſch, want de Volmachten kwamen te rug met bericht dat, zyne Hoog Ed., 't mogt gaen zoo als het wilde, niet komen zoude. Men vergaderde tegen twee uren weder, en teekende de

ci.

eischen; en terwyl naeuwlyks de Heeren van de Stad, maer genen der Ommelanders een vryen te-
 ruggang vergund werd, werd besloten, om de Boeren van alle woede te wederhouden, den Syndicus (of Raed Pensionaris) van de Ommelanden met 32 Guardes in wagens naer Aduwerd te zenden om den Heer *Lewe* in de Stad te halen, alwaer het leven van alle de aenwezende Leden van hem scheen af te hangen; minder omslags werd 'er niet vereischt om hem uit zyn Slot, met eenige Militairen, Kanon en 50 Snaphanen uit het Magazyn voorzien, te konnen opeischen. De voornoemde Heer *van Kantes* en de Heer *du Chesnoi van Berum*, mede een Schoonzoon vangem. Heer, reden voor uit om hun Vader tyding te brengen van 't geen 'er gaens was, en haelden hem over om eindelijk mede naer de Stad te gaen, gelyk hy des avonds tusschen half 8 en 8 uren dan ook aenkwam, in een koets met vier paerden bespannen, met de voornoemde escorte van des *Prins*en *Guarde*, welke met de *Bajonet* op den *Snaphaen* den Koets omringde. Dus kwam hy de *A* poort in, en reed vervolgens de *Vischmarkt* over naer de *Botermarkt*, om verder naer het *Provintiehuis* te gaen; dan hier werd de *Guarde* gedwongen plaets te maken voor de Boeren, die den Koets deden stil staen, en zeiden de *H . . . zal, gelyk anderen, te voet gaen*; met slaet 'er een het glas in het Portier aen stukken, en schreeuwte hy *zal 'er uit komen, of wy zullen hem 'er uitscheuren*. Wat men deed, en hoe zeer zommigen het volk zochten te bewegen, om hem te laten voortryden, het mogt niet helpen, en zyn Ed. moest uitstappen; gelyk hy dan ook deed; wordende, als of 'er een naer den

GRONINGEN. Provoost gebracht werd, door de Soldaten omringd; dus gaet hy voort en komt, terwyl zommigen steeds riepen *Sla dood dien D* en anderen met stokken werkelyk na hem sloegen; eindelyk aen de Provintiezael, alwaer de Guarde hem naeuwlyks verlaten had of hy werd onder den voet gestoten, geschupt en deerlyk geslagen, en ter naeuwernood door eenige Volmachten en Burgers gered. Binnen gekomen moest hy dien avond noch op een kladde papiers teekenen. Omtrent acht uren werden twee Prinsfen vlaggen uitgesteken, een van het Wynhuis en een boven de Wacht. Tusschen 9 en 10 uren begonnen de Boeren, toen zy den persoon niet meer voor zich hadden, het huis van den Heer van *Aduwerd* aen te tasten, en met hunne stokken en knodzen de glazen in te slaen, om door de blinden van de glazen, was't mogelyk, heen te dringen; dit geweld duurde, met een vreesfelyk gedruis, omtrent $1\frac{1}{2}$ uur, zonder dat zy echter binnen's huis zyn gekomen. Terwyl dit gebeurde, retireerde zich gem. Heer in een Herberg onder de Poelpoort, van waer hy, op verzoek van den Hospes, wyl deze bevreesd was hem langer in huis te houden, des morgens vroeg achter door een tuin zich begaf naer 't huis van den Gezworen *Tiddens*, van waer hy naderhand door eenige Compagnien Burgers weder geescorteerd werd naer het Provintiehuis, om op nieuws te teekenen, onder anderen dat hy, het Kannon en verdere Ammunitie van zyn Buitenplaets terstond in de Stad zoude leveren; waer na hy door eenige Comp. Burgers geescorteerd werd tot aen 't huis van zyn Ed. Zoon den Generael *B. Lewe*.

Na dat nu alle de Leden op eene behoorlyke wy-

ze

ze geteekend hadden, werd Vrydag op den mid- GRONIN-
dag de volgende Publicatie afgelezen. GEN.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, *by der gratie Gods Prinse van Oranje en Nassau, Erfstadthouder, Kapitein en Admirael Generael der zeven Geunneerde Provintien en het Landschap Drenthe enz. enz. enz. en GEDePUTEERDE STATEN VAN STADEN LANDE* doen te weten, dat by hunne Ed. Mogenden, de Heeren Staten dezer Provintie gezien en gelezen zynde, de Requesten van Burgeren dezer Stad, Ingezetenen van de Provintie, Ommelanden en Oldamten, met diens Bylagen, tenderende tot nader explicatie en executie van de bevorens overgegeve Artikelen, en elucidatie van de volle mate en macht aen Zyne Doorl. Hoogheit den Erfstadhouder, geconfesseerd, en tot redres van verscheide abuzen als anders, hebben goedgevonden en eenparig geresolveerd, alle en een iegelyk van die verzoeken met de bygeleide Artikelen volkomen te approberen en te arresteren, gelyk dezelve geapprobeerd en gearresteerd worden mitsdezen Staetswyze, en een iegelyk, zoo veel hun Lid aengaer, dies dat alle dezelve gesteld zullen zyn, ter nadere approbatie en ratificatie van zyne Hoogheit den Heere Erfstadhouder, om daer af of by te doen naer zyn hoogverlichten rade en welmeninge, om vervolgens dezelve ten eersten ter uitvoer te doen brengen; en word zyne Hoogheit de Heer Erfstadhouder, ten einde als boven, in zoo verre van zyn Eed ontslagen, en staen toe, dat de Gecommitt. Volmachten dezelve ook aen zyne Hoogheit den Erfstadhouder, mede zullen mogen presenteren en overhandigen, en daer af communicatie geven, zullende hier van tot gerustheit der Ingezetenen direct promulgatie geschieden. Aldus gedaen in 't Provintie Huis op Donderdag den 29 August. 1748.

Dit was den vorigen dag ook reeds afgelezen en werd nu herbaeld. Vervolgens las de Sekretaris BECKERING:

Dat voorts op verzoek van de Burgeren dezer Stad, Ingezetenen van de Provintie, Ommelanden en Oldamten, by deze ver-

GRONINGEN.

verklaren, dat alle 't gene dezer dagen, op gisteren en voormaels, tot op heden door eenige Ingezetenen van de Provincie of andere personen, door eenige onrustigheid en seitelijke omstandigheden is voorgevallen, by dezen houden als niet gepasseerd, maer het zelve in vergetelheit en als niet geschied zal worden gesteld, zonder dat daer over iemand in persoon of goederen ooit zal worden gemoeid of aengesproken; dienende deze voor een generale Amnestie, welke over al in de Kerken te Lande zal gepubliceerd, en daer het behoord aengeslagen worden. Voorts word by deze kennis gegeven van de volkome aenstellinge van zyne Doorl. Hoogheit met de allerampelste macht in 't Civiel, Militair en Politiek over de geheele Provincie, met goedkeuringe, toestemminge en verteening van alle Artikelen door de Volmachten en Burgery, Ommelanden, Oldamten als anders, op gisteren overgegeven, in volle Staetsvergaderinge gearresteerd, alles ter decisie finaël aen zyne Doorl. Hoogheit den Heere Erftadhouder, het welke te zamen in zyn vol beslagten eersten met den Druk gemeengemaekt zal worden, ook het nieuw Diploma hier van zoo ras doenlyk opgemaekt, en door Gecommitteerden van Staet en Burgery en Volmachten van den Lande, ter eerster tyd in forma overgebracht zal worden. Aldus gedaen in Groningen den 30 August. 1748. Zynde deze Amnestie en nadere resolutie met de resolutie van gisteren, door den bovengemelden Secretaris op heden den 30 August. 1748. van de Galdery gepubliceerd.

G. ALBERDA. vt.

Ter Ordonnantie der Heeren voorz.

L. BECKERING, Secretaris.

Behalven dat deze Publicatie werd afgekondigd, werd het kanon van de wallen geloft, waer by door een ongeluk een Kanonnier met noch 1 of 2 personen het leven verloren en verscheide nieuwsgierigen gekwetst werden.

Saterdag was het weder Ommelander-Vergadering,

ting, op welke de Volmachten van het *Gerecht* GRONINGEN. ook eenige Artikels inleverden, die op den zelfden voet als alle de Artikels op den 29ten ingewilligd werden. Een Volmacht stelde voor dat men de twee nieuwe Solliciteursplaetzen moest afschaffen; als mede den Heer *van Aduwerd* tot alle digniteiten inhabel verklaren; 't geen beide mede aen zyne Hoogheit den Prins Erfstadhouder, gerenvoieerd werd.

D R E N T H E.

In de bewegingen en onlusten, die, schoon uit DRENTHE. verschillende bronnen gesproten, echter verscheide Steden en Vlekken van de meeste onzer Provintien, sederd eenigen tyd, beroerd hebben, heeft dit Landschap ook zyn deel gehad. Deszelfs Ingezetenen, op het voorbeeld hunner Naburen, besloten hebbende maetregelen te beraamen, ten einde het by hunne wettige Regenten zoo verre te brengen, dat het Erfstadhouderschap, zoo in de Vrouwelyke als Mannelyke Linie aen zyne Doorl. Hoogheit opgedragen wierde, op den zelve voet als in de overige Provintien; en voorts ook eenige zaken in zoodanig een plooi mogten verschikt worden als hun noodzakelyk voorkwam, begaven zich eenigen uit hun, ten dien oogmerke, na gehouden voorafpraek, den 30 der laetste Bloeiemaend, ten huize van *G. Hiddema*, een Man te *Peise* woonachtig. die, schoon grys van ouderdom, echter in hachlyke ondernemingen voor den moed van een fieren jongeling nooit bezweek, hem verzoekende, van den volgenden morgen zich naer *Anlo* te willen begeven, ten einde met de Volmachten, die zich daer zouden laten vinden, het

DREN-
THE.

het heil der Ingezetenen te helpen bevorderen. Zyn E., dezen last op zich genomen hebbende, en 's anderen daegs te *Anlo* aengekomen zynde, werd, na dat eenige Volmachten uit de twee Dingpillen, Zuiderveld en Noorderveld, zich daer ook hadden laten vinden, verzocht in de Herberg te komen. Daer verschenen zynde, werden eenige voorlagen geopperd, als, onder anderen, of men den Regenten niet diende te vragen, waer de reeds betaelde Termynen van den 50 Penning gebleven, of waer toe die geemplooeerd waren? De Heer *Hiddema* antwoordde dat dit de zaak niet was, die tot een beginzel behoorde te dienen, om 's Lands best te zoeken of te bevorderen; maer dat men, tot een' grondslag van alles, zich moest toeleggen op de bevordering zyner Doorl. Hoogheit. Dit, door de respectieve Volmachten goedgekeurd zynde, werd voorts besloten zulks, als het eerste en heilzaamste Artikel, den Regenten voor te dragen. Dit afgehandeld zynde, stelde men tot een tweede Artikel vast, by de Regenten onderzoek te doen naer het emplooi van den eersten Termyn des 50 Pennings; en besloot voor een derde Artikel, dat geen tweden Termyn moest opgebracht worden, voor dat de Landsvaders nopens het tweede Artikel behoorlyke opening gedaen hadden. Vervolgens tot een vierde Artikel overgaende, vond men goed allen Kerspelen in dezen Landschappe te verzoeken Volmachten te willen benoemen, en tegens den 11 Juny naer *Schoonlo* te zenden, ten einde daer over 's Lands zaken te befoigneren, wordende des terstond een' Bode met gemelde Artikelen aen de respectieve Kerspelen afgezonden, om hun ten huize

huize van *L. Meursinge*, Herbergier aldaer, te
dagvaerden, met byvoeging', dat men de on- DREN-
gehoorzamen en nalatigen naer welgevallen THE.
zoude straffen. Deze zaken ter ooren van den
Assessor en Gedeputeerden gekomen, oordeel-
de dezelve noodig, daer in te voorzien, en
eene Publicatie, geteekend *Assen* den 7 Juny, uit
te geven. Deze werd den 9 daer aen volgen-
den, des Zondaegs, in alle Kerken afgelezen,
alom aengeslagen, en den Ingezetenen het voor-
nemen, nopens het verschynen te *Schoonlo*, ern-
stiglyk afgeraden. Nu verbeeldden zich zommigen
dat alles wel gestuit zoude worden, en een
van het Collegie durfde zeggen, dat hy aennam
ze nu allen door zyn gezicht bang te zullen maken;
te meer om dat men aen het hoofd der Publica-
tie den naem zyner Hoogheit geplaatst had.
Ook was de inhoud vry scherp, en werden de
Ingezetenen der gemelde twee Dingspillen daer
in met den naem van *Oproermakeren* bestempeld.
In den eersten opslag maekte dit Plakaet zoo
veel indrukks op de gemoederen van zommigen,
dat zy een' ieder poogden af te schrikken om
naer *Schoonlo* te gaen; te meer, dewyl velen
in een denkbeeld waren dat deze Publicatie met
voorkennisse van den Prins gedaen was. Doch
zulks ter ooren vanden Heer *Uiddema* gekomen
zynde, uitte dezelve zich rondelyk, zeggende,
dat het nu geen tyd was om zich op zulk
eene wyze te laten vertzagen, en dat, schoon'er
niemand ging, 'hy zich echter daer zoude laten
vinden. Ja de iever van dezen Man strekte zich
zoo ver uit, dat hy, tot versterking der ver-
sleuwdde harten, op het midden van het aenge-
slagen

DREN-
THE.

slagen Plakaet deze regels; en zynen naem daer
onder, plakte:

*Wanneer dat ik bezwyk voor 't welzyn van 't Ge-
meen.*

God geve dat ik breke hals en been.

ô Neen, ik ga u voor, ja zelfs tot in den dood.

De dood aen my volbracht, God help u uit den nood.

G. HIDDENMA.

Dit geschrift was van die kracht, dat, in
weerwil van het voornoemde Plakaet, 110 Vol-
machten den 11 Juny te *Schoonlo* reeds aenge-
komen waren. In de Herberg zich verzamelen-
de, bemerkte men dat eenige Schouten van dit
Landschap, 't zy met of zonder bevel van de
Regering, zich daer mede lieten vinden. Een
van dezelve vervoegde zich by den Heer *Hid-
dema*, en verzocht dat, zoo de tegenwoordigheid
van hem of de zynen eenig ongenoegen mogte
geven, men zulks onbewimpeld wilde zeggen.
De Heer *Hiddema* antwoordde, dat de Herberg
voor een' ieder vry was, en de Schouts derhal-
ven zich vryelyk daer konden ophouden, doch
geenszins in de Vergadering der Gevolmachtig-
den toegelaten worden. Dan de meenigte nam
zoo toe, dat de Herberg te eng werd, en de
Schouts des genoodzaekt des middaegs, onder
een' zwaren stortregen, op het open veld te
kamperen.

De Gevolmachtigden, ondertusschen in de
Herberg vergaderd, werden by Dingspillen op-
geroepen, ten einde eens ieders naem mogte
geweten worden. Dit verricht zynde, zwoer
men malkander getrouw te zullen blijven, de
zaek

zaak met gelyke krachten aentasten , en voet by stuk houden. Vervolgens besloot men aen eenige Karspelen te schryven , van hunne tot nog toe niet aengekomen Volmachten tegens den 25 Juny te Assen te zenden ; ontwierp voorts eenige Artikels in het ruwe , en vond goed van den volgenden dag weder te vertrekken. Middelerwyl waren *Hiddema* en *S. Hekkema* verzocht om naer Assen te gaen , en een reeds opgesteld verzoekschrift aen den Bode van het Landschap te overhandigen , ten einde by de Heeren van het Landschap rond te gaen , en hun Ed. dit verzoekschrift , bedoelende het uitschryven van eenen Landdag , te vertoonen. Dit door den Bode geweigerd zynde , besloot men een tweede Request op te stellen , en zulks , door eenige Volmachten geteekend , den 17 der voorschreven Maend persoonlyk hun Ed. Mogenden aen te bieden. Doch den Deurwaerder niet ver van de Raeds-Kamer ontmoetende , veranderden zy van besluit , en gaven het Request aen hem over , met verzoek van het ter Vergadering te willen inleveren. Zulks verricht en het Request door hun Ed. Mog. gelezen zynde , zonden zy den Deurwaerder te rug , om te vernemen , waerom de beide Volmachten niet in de Vergadering kwamen , en of zy niet goed vonden dat zyne Hoogheit van de zaak eerst kennis gegeven wierde. Op deze tweeledige vraag antwoordden de Gevolmachtigden dat , belangende het 1. , hun zulks niet toekwam , vermits zy slechts Medeleden , en geen Hoofden der Gemeente waren , weshalven zy hun Ed. Mog. voor zulk een uit-en aanbod beleefdelyk bedankten ; en wat het 2. betrof , dat zy oordeelden

MDCCXLVIII. Fff zulk

DREN-
THE.

zulks in geenen deele noodig te zyn, vermits het zaken waren die het Gemeen betroffen, ja zelfs in geene aanmerking te kunnen komen, zoo lang de verheffing zyner Doorl. Hoogheit het volle beslag niet had. Deze redenen werkten by hunne Ed. Mog. zoo veel uit, dat het verzochte ingewilligd, en vervolgens de Landdag den 25 der gemelde Zomermaend te Assen uitgeschreven werd. Doch hoedanig deze inwilliging en uitschryving den Heeren van het harte ging, blykt uit het geen hun Ed. Mog. op den rug van het Request stelden. Zie hier het een en ander.

Edele Mogende Heeren, Myne Heeren
Assessor en Gedeputeerden Staten des
Landschaps Drenthe.

De Volmachten van de gezamentlyke Kerfpelen van het Landschap Drenthe, op den 11 en 12 Juny laetstleden te Schoonlo vergaderd, verzoeken Uw Ed. Mog. met behoorlyken eerbied, om tegens den 25 Juny dezes jaers 1748 een buitengewonen Landdag te Assen te willen uitschryven, om alsdan aen de algemeene zucht van hunne Inwoonderen te willen voldoen, in het verheffen van zyne Doorl. Hoogheit tot Erfstadhouder, Kapitein Generael en Admirael dezes Landschaps, op denzelven voet, en met dezelve volle maet en macht als in Holland en de andere Provintien aengesteld is, voorbehoudende de rechten en Privilegien van 't Landschap, en verders de verzoeken van de gezamentlyke Inwoonderen, tot herstel van de vervalle zaken noodig oordeelende, te overwegen, en daer op de noodige besluiten te nemen.

Was geteekend.

W. Hieronimus.
B. H. Steeringa.

W. Tonckens.
Otto Fans.

P. Lief

P. Liefkama.

R. Wierinck.

A. Schulink.

R. Klafens.

J. S. Swartwolf.

J. Pelinck.

S. P. Hikkema.

G. Heddema.

G. van der Veeh.

J. W. Tabingh.

DREN-
THE.

De Gedeputeerde Staten over den inhoud dezès gededebereerd hebbende, zullen, om alle oneenigheden, die tusschen de goede Ingezetenèn zouden kunnen ontslaen, voor te komen, en te gelyk de vrede en eenigheit tusschen dezelve te conserveren, tegens dingsdag den 25 Juny 1748, te Assen een buitengewoonen Landsdag uitschryven, of schoon de manier van doen der Remonstranten niet approberen, te minder vermits de tyd van den Landdag zoo naby is, als wordende daer door buiten staet gesteld om zyne Hoogheit tydig genoeg de behoorlyke kennis te geven, gelyk moest geschieden. Gedaen te Assen den 19 Juny 1748. Was geteekend

G. H. VAN DER WOUDE.

Ter Ordonnantie van de
Heeren voorschreven.

J. KYMMEL.

De gezamentlyke Volmachten op den Landsdag dan verschenen, en in de Kerk vergaderd zynde, opende de voorn. *Hiddema* die vergadering met het voorlezen van een soort van Protest, 't welk men goedvond den Heeren Assessor en Gedeputeerden, tot welken het gericht was, over te leveren, luidende als volgt:

Ed. Mogende Heeren Assessor en Gedeputeerden.

Eer dat wy Eigen-Erfsden met de Heeren Ridderchap onze Staets-deliberation en Resolusionen beginnen, hebben wy eerst iets af te handelen met uwe Ed. Mog. onze Gedeputeerden. Uwe Ed Mog hebben niet alleen onze byeenkomst, te schoonly den 11 dezer

Fff 2

ge

DREN-
THE.

gehouden, in uw Ed. Mog. Publicatie van den 7 dezer onwettig en ongeoorloft verklaerd, maer ook vervolgens in hunne Apostille op ons Request, dat uw Ed. Mog. wel een'extraordinairen Landdag zouden uitschryven; maer dat uw Ed. Mog. de manier van doen van de Remonstranten niet approberen, daer nochtans wy Eigen-Erfdén, die met de Heeren Ridderfchap de eenigste Souverainen dezes Landschaps zyn, meenen dat wy, uit confideratie van 't geen in naburige Provintien voorvalt, onze dingen wel en wyfelyk aengegaen hadden, en in allen gevalle vermenen dat wy door ons zelve recht, macht en vryheit hebben om te mogen by een komen, waer, zoo en wanneer wy willen, om naer vereifch van tyden en zaken eene eendrachtige en ordentelyke praeparatie tot een' Landdag te maken, gelyk wy te Schoonlo gedaen hebben. En vermits de byeenkomst te Schoonlo zoo veel als de grond en praeparatie tot dezen Landdag is, zoo kunnen wy met onze zaken eer niet beginnen, of uw Ed. Mog. moeten deze volgende verklaring doen, om te worden geprotocolleerd en vervolgens te kunnen worden gecopieerd.

1. Dat uw Ed. Mog. de Byeenkomst van de Volmachten der Eigen-Erfdén dezes Landschaps, te Schoonlo gehouden, verklaren en houden voor wettig en geoorloft, als zynde gehouden door de genen die daer toe recht en vryheit hadden, naer vereifch van tyden en zaken ten beste van Land en Kerk.

2. Dat uw Ed. Mog. deze tegenwoordige Landdagsvergadering van de Souveraine Staten dezes Landschaps houden en verklaren vooreen wettige Staetsvergadering, namelyk Ridderfchap en Eigen-Erfdén, en dat uw Ed. Mog. de Resolutien, die hier met eenparigheit of meerderheit van stemmen zullen worden genomen, zullen respecteren en doen respecteren, in waerde houden en doen houden, zonder direct of indirect eenig redres, verandering of inbreuk te maken, of te doen of te laten maken, maer in derzelver volle kracht en form zullen laten blyven, gelyk Resolutien van een wettige Staetsvergadering van wettige Souverainen verdienen.

Dit stuk by hun Ed. Mog. ontvangen, en over-

overwogen zynde, vonden zy goed het volgen **DREN-**
de Apostil daer op te geven: **THE**

De Assessor en Gedeputeerden vermenen dat zy de Byeenkomsten van de Volmachten der Eigen Erfden dezes Landschaps, te Schoonlo gehouden, bereids hebben geaprobeerd, doordien zy aenstonds een' extraordinaris Landdag hebben uitgeschreven; houden en verklaren dezelve als nog voor wettig en geoorloft, als zynde gehouden ten beste van Land en Kerke.

Verklaren voorts deze Landsdags-vergadering voor een wettige Staetsvergadering van Ridderfchap en Eigen-Erfden, waer uit van zelf volgt, dat de Resolutien, die met eenparigheit of meerderheit van stemmen zullen worden genomen, moeten worden gerespecteerd, nagekomen en achtervolgd, gelyk wy beloven mits deze, kunnende gedogen dat deze worde geprotocolleerd.

Gedaen te Assen den 25 Juny 1748.

Was geteckend

G. H. VAN DER WOUDE. **vr**

Ter ordonnantie van de Heeren Assessor en Gedeputeerden.

J. KYMMEL.

Dit Apostil werd den Deurwaerder door de Heeren belaft aen den ouden *Hiddema* in eigen handen over te geven, met verzoek van het zelve den gezamentlyke Volmachten voor te lezen, en vervolgens te rug te brengen om geprotocolleerd te worden. Dit verricht zynde, werden door de Gevolmachtigden de reeds gemelde Artikelen door eenige andere vermeerderd, welken, te zamen gevoegd, van dezen inhoud waren:

DREN-
THE.

AENGAENDE DEN HEER PRINS STADHOUDER.

Dat zyne Doorluchtigste Hoogheit, de Heer Prins van Oranje en Nassau, over dit Landschap worde aengesteld, tot Erfstadhouder, Kapitein en Admiraal Generael, zoo wel in de rouwelyke als Mannelyke Linie, op dien voet en manier, en met die volle mate en macht als in Holland en de andere Provintien, mits belydenis doende van de Gereformeerde Religie, met volle macht om alle Militaire Officien te begeben, mits inboorlingen voor vreemden prefererende, en op alle Landsdagen en Rekendagen sessie te nemen met twee stemmen in te brengen, alles voorbehoudens 's Lands Privilegien, Vryen Gerechtigheden.

AENGAENDE ANDERE ZAKEN VAN RELIGIE EN POLITIE.

I. Dat de Godsdienst zal worden gehandhaefd, en het lasteren van Gods heiligen naem, het schenden van des Heeren Dag, en andere openbare zonden en ongerechtigheden volgens de Plakaten zullen worden geweerd. Dat op de Vacante Predikants- of Schoolmeesters-plaetzen de Ingezetenen gerechtigd zullen wezen, om twee of drie tot Predikant of Schoolmeester op de nominatie te brengen, als daer maer een Collator is, welke daer uit dan een zal verkiezen.

II. Dat de Heer Droft zal tot een Jaerlyks tractement genieten Vierduizend en Vyf-honderd Guldens.

III. Dat de Heer Droft van geen vacatien, byvallen of profyten meer zal mogen genieten onder wat naem het ook mochte zyn.

IV. Dat elk Heer Gedeputeerde in den Eed zynde zal een Jaerlyks tractement hebben van Duizend Guldens; zonder van 't een of ander wegens Vacatie of anderszins meer te trekken, onder wat naem en in wat zaek voor 't Landschap het ook mag zyn.

V. Dat elk Heer Gedeputeerde, die uit den Eed is, Jaerlyks zal genieten Vyf honderd Guldens zonder meer. En dat Jaerlyks maer vier in den Eed zullen zyn als in vorige tyden,

VI. Dat

VI. Dat de Heeren Etten in den Eed zynde, elk Jaer-^{DREN-}lyks zullen genieten honderd gl.

VII. Dat geen nabestaende Vrienden; tot Neefs toe^{THE.} inclus, met malkander in een Collegie over Rechtzaken zullen mogen zitten.

VIII. Dat de Vacante Etten - Amten op den Landsdag door Ridderfchap en Eigen-Erfden zullen worden be-
geven, en dat derzelver Æquivalenten ten profyte van 't Land zullen zyn.

IX. Dat alle Schryvers of Solliciteurs zullen worden afgeschafft.

X. Dat het jaerlyks tractement van den Heer Land-
fchryver zal zyn Duizend Gl., zonder voor Vacarie, Wa-
genvracht, Vertering of wat naem het ook mocht heb-
ben, meer te genieten.

XI. Dat alle Schouwinge van wegen, voertpaden, wa-
terloffingen, putten, wagenmetingen, met annexen aen
den Heer Landfchryver zal zyn ontzegt.

XII. Dat alle deze Schouwingen zullen opgedragen
worden aen de Karspelluiden, welke deze Schouwingen
behoorlyk zullen doen, en de breuken naer hunne beste
kennis besteden.

XIII. Dat de Heer Sekretaris een jaerlyks tractement
van Duizend Gl. zal hebben, mits daer voor alle zaken
voor het Landfchap als Sekretaris te bedienen, zonder
eenige vacatie, ftuivergeld of diergelyke, wat naem het
ook mag hebben, meer te genieten, en zal de twee
grondschattingen tot Aflen beuren, en aen de renten
besteden

XIV. Dat de Heeren Rentmeesters jaerlyks zullen
hebben Vyf honderd guldens, zonder vacatien, folder-
huur of eenig toebeding van Meiers, en dezelve niet
meer afnemen wegens Rogge, Boekweit en Haver,
als op den Rekendag word bepaeld. En dat by verfterf
der Rentmeesters geen nieuwe zullen worden aenge-
fteld.

XV. Dat van alle de Landfchaps-plaetzen de huizen
en beklemmingen zullen ter gelegener tyd worden ver-
kocht, met hunne laften, laften en gerechtigheden; en
de Landeryen onder beklemminge worden verhuurd tot
voordeel van 't Landfchap

DREN-
THE.

XVI. Dat de Rekenmeesters van den Rekendag van het Landschap zullen genieten Dertig guldens, en den ordinairen Landsdag daer ook voor moeten bedienen.

XVII. Dat de Lands-panders een tractement zullen hebben van Vyf en zeventig gld. jaarlyks, met annexen daer by behoorende, en dat een van die zal uitsterven.

XVIII. Dat de Deurwaerder tot jaarlyk. tractement zal genieten Honderd guldens met zyn annexen

XIX. Dat den Landschaps-Boden het ombrengen van de Almanakken zal worden verboden, en een van hun zal uitsterven.

XX. Dat het jaarlyks tractement der Houtvesters zal zyn Vyf en twintig guld.

XXI. Dat men nu voortaan geen jaarlyksche Pensioenen zal betalen, dan aan uitgediende Militairen, en uitgediende Predikanten.

XXII. Dat by den aenvang van de nieuwe pacht, de kinders, die onder 12 jaar oud zyn, vry zullen zyn van 't Hoofdgeld.

XXIII. Dat generlei Amten zullen worden gegeven aan kinderen, maer aan meerderjarige en bekwaame personen, die het zelfs kunnen bedienen.

XXIV. Dat alle Æquivalenten van begeve Amten, van 't jaar 1747 afgerekend, zonder de minste korting zullen komen ten profyte van 't Land.

XXV. Dat van de Collaterale Successie en Vrywillige Verkoopning niets zal worden gegeven door de Ingezeten van dit Landschap, maer een buitenman zal geven naer in andere Provintien.

XXVI. Dat zyne Hoogheit, in cas van oneenigheid, dat de Stemmen op den Landdag steken, het verschil mag decideren.

XXVII. Dat alle Ingezeten den tweden termyn van den 50sten Penning zullen betalen, mits dat opening gedaen worde, hoe veel elk termyn heeft opgebracht, en dat met de Ordonnantien den Heeren Drost of Assessor en Gedeputeerden getoont worde, waer toe het geen gebeurd is of nog gebeurd zal worden, is besteed of besteed zal zyn.

XXVIII. Dat geen Eitten noch Schar-beurders zullen mogen

mogen compareren op den Landsdag en Rekendag.

XXX. Dat alle twee jaren naer oude gewoonte en naer Kerkenorder de Vifitatoren zullen omreizen, om vifitatie en onderzoek te doen. DRENTHE.

XXXI. Dat zaken van belang, welke de Heeren Drost of Affeffor en Gedeputeerden vooraf weten, dat op den Landsdag verhandeld zullen worden, in den Landdags-brief zullen worden bekend gemaekt, op dat de Eigen Erfden van elk Karfpel mogen weten en resolveren, wat fchryftelykelast en instructie zy hunnen Volmachten zullen mede geven. En zoo 'er dan nog andere zaken van belang voor te stellen zyn, waer toe elk vryheit heeft, zoo zal de finale refolutie daer over uitgesteld worden tot de volgende zitting.

XXXII. Dat op den Landsdag en Rekendag t'elkens voor niet een' netten en klaren staet aenieder Volmacht, voor elk Karfpel mede gegeven zal worden, van ontvang en uitgave, fchulden en restanten, elk apart en onderscheiden, met een ordentelyk flot van rekeninge 'er op.

XXXIII. Dat een net opstel en copie aen elk Karfpel zal worden gegeven van alle Anken en derzelver Aequivalenten. Dat ook t'elkens de Authentieke Petitionen van den Raed van State zullen worden vertoond, gelezen, en op de tafel opengelegd.

XXXIV. Dat een bepaling zal worden gemaekt voor wat fomme de Tienden of Tenden zullen kunnen worden afgekocht. Het mudde Rogge voor 100 gld Boekweit 75. gld. en Haver 50. gld. het fchuld Molt op vyf en zeventig gulden, en Haver-Molt vyftig gld.

XXXV. Dat het tractement van den Klerk jaerlyks zal worden bepaeld op 500. guldens, zonder onder een' of ander' naem meer te trekken.

XXXVI. Dat elk die tot eenig Amt aengesteld word, een' Eed van zuivering zal doen, dat hy daerniets voor geeft dan 't Aequivalent, en van het tractement ook niets uitkeert aen een' of ander, maer dat hy 't volle tractement zal genieten, van welken Eed een formulier beaemd zal worden.

XXXVII. Dat Grasvellige Boedels zullen worden afgeschafft.

Fff 5

XXXVII.

DREN-
THE.

XXXVII. Dat het tractement van Predikanten, die voor Ridderfchap en Eigen-Erfdén kunnen bewyzen, dat jaarlyks geen 300. gld. kunnen genieten, tot 300. gld. zal worden verhoogd, van 't Land, Huis en Hof daer buiten gerekend

XXXVIII. Dat geen twee Amten, het zy groot of klein, van een en dezelve perfoon inkomftig zullen worden bekleed. Behalven dat de Heeren Gedeputeerden mede Etten kunnen zyn.

XXXIX. Dat geen Scholten Schat-beurders in 't toekomende zullen zyn.

XL. Dat de Inleg by het revideren zal worden bepaeld op vyftien guldens.

XLI. Dat, by het affchaffen der Pachten in Naburige Provintien, het Finantiewezen in 't toekomende veranderd worde.

XLII. De Solliciteurs of Schryvers afgefchaft zynde, zal de Ontvanger Generael voor 't bedienen van dezelve jaarlyks genieten 200 gld., en voor andere ontvang 800 gld.

XLIII. Dat alle Pachten dit lopende halfjaer zullen continuëren, en in toekomende halfjaer naer andere Provintien gereguleerd worden.

XLIV. Dat de Bode *Sickens* geen geld van het Landschap zal trekken voor het fcheren van de Heerer.

XLV. Dat alle Kapiteins een gulden zullen moeten geven van de honderd aen het Landschap, gelyk in andere Provintien gebruikelijk is.

XLVI. Dat het tractement van den Postmeester zal begroot worden op twee honderd guldens ieder jaer, zonder meer.

XLVII. Dat zyne Hoogheit worde verzocht de Turfstol eens in confideratie te willen nemen, vermenende de Ingezetenén een onduchtige tol te zyn van 't Oostermoer, volgens de Unie.

XLVIII. Dat Muntinge-Dyk voor de buitenlandsche Tol moge onderhouden worden, gelyk zy ook wel gedaen kan worden, en binnenlandsche vry mogen wezen.

XLIX. Dat alle Octrooien van Geoctrooieerde Plaetzen zullen stand grypen, zoo lang het Octrooi duurt.

L. Dat ook Generale Rekening zal gedaen worden,
van

van den Ontvanger *W. C. Carsten*, van 't begin tot da-
to dezes van zyn ontvang en uitgave.

DREN-
THE.

LI. Dat alle de gene, die Lands geld onrechtmatig ge-
trokken hebben, verplicht zullen zyn weer te betalen.

LII. De Heer Ontvanger zal present op dezen Lands-
dage, aentoon en openleggen waer dat al de Preben-
den worden aenbesteed, by name en toename en woninge.

Met deze Artikelen, dus voorgelezen en goed-
gekeurd, begaven de gezamentlyke Volmachten
zich, des namiddaegs omtrent 4 uren, na het
luiden der klok, naer de Vergadering hunner Ed.
Mogende. Daer gekomen, werden dezelve
door den Landschryver *Q. Beeldsnyder* verzocht,
om hunne blyken van aenstelling als Volmachten
te toonen. Zulks verricht zynde, zeide de Pre-
sident van der *Woude* dat allen, die geen blyk
van Volmacht hadden, buiten moesten gaen. Ve-
len bliezen hierop den aftogt. Doch onze oude
Hiddema, een Volmacht, van omtrent 100. Ker-
spellieden geteekend, by zich hebbende, doch
(om wat reden weet men niet) dezelve niet ver-
toonende, bleef echter staen. Het leed niet lang
of de President zeide tot hem: gy kunt ook uit-
treden. *Hiddema* antwoordde: dat kan ik wel doen,
doch ben gelast door de Volmachten om hun Ed. Mog.
te bedanken voor het geaccordeerde Request, en om
vervolgens de Artikels ten fine van deliberatie aen
uw Ed. Mog. over te geven. Voorts vroeg hy, of
het hun Ed. Mog. geliefde dat hy dezelve o-
vergeven, of weer medenemen zoude? De
President antwoordde dat hy ze aen den Secretaris
Kymmel konde overgeven. Dit verricht hebbende,
en zich mooglyk erinnerende dat de Presi-
dent hem bevolen had uit de Vergadering te
gaen, zeide hy, dat hem zeer welbewust was,
dat

DREN-
THE.

dat hy niet als Eigen-Erfde in deze illustre Vergadering konde compareren; doch dat hy, nae 't menschdom, (slaende middelerwyl met zyn hand op de borst) zoo veel recht als iemand had om hier te siffteren. Vervolgens aftredende, en zich niet anders verbeeld hebbende of de Volmachten, nevens hem daer tegenwoordig, zouden het stuk voor hem opgevat hebben, keerde hy, by de deur gekomen, weder te rug, zich tot den Secretaris wendende, en zyne Papieren weêrom eischende, nam hy dezelve voor hem weg. Hierop ter Vergadering uitgegaen, en buiten gekomen zynde, werd hy door het Gemeen op een ernstige ja geweldige wyze aengesproken, en gevraegd of men hem uit de Vergadering had doen gaen. Hy antwoordde ja. 't Gemeen, hier over zeer te onvreden, dwong hem naer de Herberg te gaen, en, na een weinig daer vertoefd te hebben, andermael naer de Vergadering, zeggende: *wy zullen u daer heen dragen*; gelyk zy met geen luttel ievers en gewoels ook deden, zelfs tot in de deur van het Collegie. Voorts toetredende, sprak hy den Heeren in dezer voegen toe: *Ed. Mogende Heeren, ingeval ik in de Vergaderinge uwer Ed. Mog. niet geduld worde, ben ik myns levens niet zeker.* De Heeren, vrezende dat het dreigende gevaer zich eer tot hen, dan tot den persoon van *Hiddema* zomtyds mochte uitstrekken, verzochten hem met vriendelyke woorden dat hy plaets wilde nemen, en gaen zitten waer 't hem geliefde. Terwyl dezaken hier een andere gedaente dus begonnen aen te nemen, liet het buitenstaende Gemeen niet na het zyne te doen, om, door het slooten met hunne stok-

ken

ken op de deur, der zake klem by te zetten. DREN-
 Hun Ed. Mog., hier over eenigzins ontzet, ver- THE.
 zochten aen *Hiddema* het Gemeen te willen
 stillen, te gelyk toestaende dat men alle de o-
 verige Volmachten, namelyk die van Schoonlo,
 die zy eerst het bywonen der Vergadering me-
 de ontzegd hadden; zoude laten binnen ko-
 men. Hier op ging *Hiddema* naer buiten, zet-
 te de ontruste gemoederen, zoo veel hem
 doenlyk was, ter neder, en leide de voornoem-
 de Volmachten ter Vergaderinge in. Hier geko-
 men, werd het artikel, betreffende de aenstel-
 ling zyner Doorl. Hoogheit ter overweging en
 goedkeuring voorgedragen; waerop hun Ed.
 Mog., zich, zoo het scheen, verbeeldende dat
 zulks reeds geschied was, door den President lie-
 ten antwoorden, dat men ten dien einde Gecom-
 mitteerden met het diploma in een goude dooze
 naer den Haeg had gezonden, 't geen (zoo ge-
 zegd werd) door zyne Hoogheit ook aengeno-
 men was. De oude *Hiddema*, het woord vat-
 tende, zeide, dat hun zulks ten deele bekend
 was, doch het hier niet zoo zeer aenkwam op
 de aenstelling zyner Hoogheit zelve, als wel op
 de wyze waer op; vermits zy, volgens den in-
 houd van dit hun opgestelde artikel, de verhef-
 fing wilden geschikt hebben op denzelven voet,
 dien men in andere Provintien gehouden had.
 De Heeren hier op, dat de Constitutie dezes
 Landschaps met die van andere Provintien ver-
 schilde, vermits men in verscheide Steden ver-
 scheide en verschillende aenstellingen gedaen
 had. De Volmachten toen, dat men zulks in geen
 nieuwspapieren gelezen had: en om wat reden
 dit

DREN-
THE.

dit Landschap toch zyne Doorl. Hoogheit eerder en meer moest zoeken te beknibbelen dan andere Provintien of Steden? Wat wil, was de vraag aen de andere zyde, het woord *beknibbelen* eigenlyk zeggen? Dat 's een van die gemeenzame spreekwoorden, diende men hierop, die, schoon genoeg geprevilegeerd, echter niet altyd met den juisten passer van het naeuwkeurigste onderzoek willen afgemeten zyn; daer by voegende, dat zy, gedacht hebbende dat dit artikel zyn volle beslag reeds, op het ingeleverde en door hun Ed. Mog. goedgekeurde Request, bekomen zoude hebben, doch zulks in dier voegen niet zynde, verzochten zy dat hun eens aengetoond mochte worden, in wat opzicht zyne Hoogheit toch te groot gemaekt werd; en waren, en bleven zy volstrekt van gedachten, dat deze aenstelling alom op een' en zelve voet behoorde te geschieden. Hierop werd, na een korte mompeling van, *men konde Hem zoo groot maken als men wilde*, het voornoemde artikel toegestaen. Het stokkemuziek ondertusschen meer en meer opdreunende, trad *Hiddema* met de blyde tyding van het bestemde artikel naer buiten. Straks omcingelde hem het Gemeen in zoo groot een getale als of gansch Affen op de been gekomen was. Naewwlyks had men zyne boodschap verstaen, of het gejuich van *Vivat Oranje*, driemaal herhaeld, verhief zich ten hemel. Vervolgens droeg het Gemeen hem naer de Herberg, en, na op de verheffing van den Prins daer een' roemer geleidigd te hebben, van daer weder naer de Vergadering, heffende hem nu en dan eens in de hoogte,

hoogte, en den meê zwerpenden hoop toe-
 roepende: *daer ziet gy onzen Vader, onzen* DREN-
Vader van het Landschap! Eindelyk weder bin- THE.
 nen gekomen zynde, werd door de Volmach-
 ten verzocht, dat het hun Ed. Mog. geliefde
 de overgegeve Artikels in 't generael te lezen
 en toe te stemmen; te meer, dewyl 'er een pe-
riculum in mora scheen te zyn, vermits het volk
 naeuwlyks meer te stillen was. De Heeren ver-
 zochten hem andermael, om de harten zoo veel
 doenlyk was te sussen; 't geen hy verrichtte, met
 verzekering aen de meenigte dat alles naer ge-
 noegen zoude afgedaen worden, mits dat zy be-
 loofden geen de minste vyandelykheit of geweld
 aen de Heeren of iemand anders te zullen ple-
 gen; 't geen zy beloofden. Hier op weder bin-
 nen gegaen, werden vervolgens alle de overige
 Artikels gelezen, goedgekeurd, vastgesteld, en
 geteekend; en voorts door den President aen 't
 Gemeen vertoond, 't geen nochtans daer mede
 niet te vrede; met eenparige kreet riep: *Hidde-*
ma moet uitkomen en ze ons voorlezen. *Hiddema*,
 hier op uitgekomen, werd door de Gemeente
 geplaatst op de leuning van 't Collegie, en door
 verscheide omstanders ondersteund, en vastge-
 houden, las hy aen de vergaderde meenigte de be-
 stemde Artikels voor. Dit volbracht zynde, werd
 hy weder opgeheven, den volke vertoond, na
 de Herberg geconvooieerd, en, na een heusch
 onthael, weêr naer de Vergadering gebracht,
 waer de Artikels vervolgens geprotocolleerd
 werden. Dit alles dus verricht, verzochten de
 Heeren, voor eenige verdere onlusten of over-
 last niet gansch onbeducht, om een vry gelei of
 door-

DREN-
THE.

doortocht naer de Herberg. De oude *Hiddema* straks weder aen 't ploegen, maekte ook deze baen klaer, in diervoegen dat hun Ed. Mog., onder 't zwacien der hoeden, tusschen 2 geschaerde ryen, met stokken voorzien, heen gaende, dus veilig en onbelemmerd tot in de Herberg geleid werden. Hier op scheidde de meenigte, en ging een ieder zyns weegs. Dan den volgenden dag, den 26 derzelve Maend, vergaderden alle de Volmachten, des morgens omtrent 8 uren weder in de Kerk, en benoemden eerstelyk, 12 Gecommitteerden, om, na den bouwtyd, den Regenten van alles rekening af te vorderen. Ten tweeden committeerden zy dezelve Volmachten, om als Gedeputeerden naer den Haag te gaen, ten einde zyne Doorl. Hoogheit over deszelfs verheffing geluk te wenschen; welke commissie inzonderheit, onder een groot gejuich, aen den hier alles beschikkenden *Hiddema* ook werd opgedragen. Voorts werd, uit ieder Dingspel, nog eenen geëligeerd. Deze gezamentlyke Volmachten resolveerden vervolgens om op Vrydag den 28 te Meppelt zamen te komen. Wanneer zy, (na dat onder weeg nog een Gevolmachtigde zich by hen gevoegd had) te Meppelt arriveerden, vonden men dat het Gemeen, by honderden t'zamengevloeid, hen reeds een uur of twee met het uiterste verlangen had staen afwachten. De Volmachten dan, met hunnen gryzen Atlas aen het hoofd, zich vervolgens onder een groot gejuich van *Vivat Oranje*, naer en in de Herberg begeven hebbende, drong het volk straks ter deure in, om hunnen Patroon en deszelfs aenhangers voor hun-

hunne betoonde bravoure hunne nederige dank-
 haerheit te betuigen. Hier mede echter lieten
 zy het geenszins beruften, maer geleidden hen ^{DREN-}
 den volgenden dag onder geen minder vreugd- ^{THZ.}
 en lofgeschal naer het Veerschip, waer zy zich
 in scheepten om naer Amsteldam te stevenen.
 De wind voorspoedig zynde, kwamen zy den
 volgenden dag aldaer aen, waer zy wel haest
 luiden van hnnnen smaek vonden, en door
 dezelve heuschlyk onthaeld werden. Des ande-
 ren daegs zetten zy hunnen reis naer den Haeg
 voort, waer zy des avonds arriveerden, en (niet-
 tegenstaende hunne Ed. Mogenden van de be-
 stemde Artikelen en het verder voorgevallene
 zyne Doorl. Hoogheit reeds vooraf verwittigd
 hadden) den 3 van July echter by den Prins
 Erftadhouder, door een algemeene zucht voor
 het Gemeen steeds beziel, ter audientie ont-
 vangen werden, en Vader *Hiddema*, na een'
 vloed van zegenwenschen over zyne Hoogheit
 en deszelfs illustre Familie nitgestort te hebben,
 zyne Patriottische aenspraek dien doorluchtigen
 Vorst voorlas, en na het lezen overgaf; waer
 op het den Prinse behaegde voor de bevordering
 en het vertrouwen dat men in zyn Persoon stel-
 de gunstiglyk zynen dank te betuigen; daer by
 voegende dat hy niet nalaten zoude daervan al-
 toos gebruik te maken tot heil van het Land-
 schap en deszelfs Ingezetenen. Voorts beveel-
 de hy den Gevolmachtigden wel ernstiglyk om,
 zoo veel mooglyk, de rust by de Ingezetenen te
 bevorderen, en wenschte hun eindelyk 's He-
 mels zegen en een goede reis toe. Hier op na-
 men de Volmachten dien zelve avond de terug-

MDCCLXVIII.

Ggg

reis

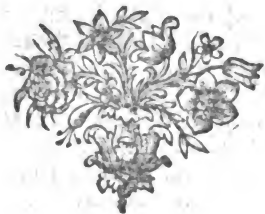
reis aen, en keerden voorts naer huis, ten einde van hunne verrichte commissie aen hunne respectieve Kerspelen rapport te doen.

A S S E N.

ASSEN.

Den 2 dezer waren te Norch twee huizen door de vlam verteerd geworden, zynde het derde, waerop, door den fellen wind, de vonken reeds vat gekregen hadden, nog gelukkig gered. 't Gemeen gevoelen is dat dees brand door zeker Vrouwsperfoon, deswegens hier in hechtenis gebracht, zoude veroorzaekt zyn.

Den 11 dezer had men ook in dit Landschap een zwaer weder van Donder, Bliksem en Hagel gehad. De Bliksem was in een Korenmolen geslagen, die, uitgenomen een weinig aen de stander, echter niet beschadigd was. Op het huis de Klenke waren byna alle de glazen door de zware Hagelstenen vernield, het nog op 't veld staende Zomerkorn geheel bedorven, en aen de Boekweit op verscheide plaetzen groote schade veroorzaekt.

BE-

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE
VAN 'T RUNDERVEE.

In GELDERLAND was het met deze Bezoeking nog als voren. In de Provincie HOLLAND ging het zeer ongelyk. Om de *Klundert*, *Schoonhoven* en den *Briel* hoorde men, door Gods goedheit van Sterfte of Ziekte der Beesten niet meer spreken. Dan over de Lek langs de Giesen naer Gornichem begon die Landplaeg weder vreeslyk te woeden. Doch in ZEELAND werd den Veebouwer van tyd tot tyd nog al meer reden besteld om den Hemel, voor het intrekken zyner Tuchtroede in dezen gevalle, te danken. Om UTRECHT begon de ziekte weer vreeslyk de vinnen op te steken. Op sommige plaetzen en Dorpen van FRIESLAND werd zelfs voor de derde en vierde mael thans een nieuwe ontsteking bespeurd. Voor een Koe, die niet ziek geweest was, werden *f* 130, voor een gebeterde 250 en 275, een' ongehoorden prys in die Landstreek, besteed. Volgens de berichten uit de Provincie van OVERYSSEL woedde de Veepest thans te Zwol en daer om streeks sterker dan ooit. In en om GRONINGEN was het nog gesteld als voren. In het Landschap *Drenthe* klaegde men ook nog bitterlyk. Te *Assen*, *Meppel* en daeromtrent was de kwael nog in volle woede en ontfak zelfs op nieuws op sommige Plaetzen.

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE VAN 'T RUNDERVEE.

Lyft der PRYZEN VAN VERSCHEIDE
PRODUCTEN ONZES LANDS.

	Rotterd. 26 Auguſt. 't Vernd.	Utrecht. 17 Aug. 't Mud.	Deventer. 16 Aug. 't Mudde.
TARW WITTE.		f 9: 15:-	f 7: 5:-
— Puik nieuwe.	18 a 20 $\frac{1}{2}$ §		
— gemeene zoort.	14 a 17 §		
— Blaauwe dito.	14 a 18 §		
— Roode.		f 8: :-	
— Oude Zeeuwf.	18 a 20 §		
ROGGE.		f 4: 10:-	f 4: 2:-
— Zeeuwf en Brab.	9 a 10 $\frac{1}{2}$ §		
ERTEN, Graeuw.	18 a 12 §		
— Witte.	10 a 10 $\frac{1}{2}$ § by 't Hoet		
GARST.		f 3: 6:-	f 3: 4:-
— Zeeuwfche Wint.	32 a 33 $\frac{1}{2}$ gl.		
— dito Zomer	26 a 28 gl.		
HAYER.			f 2: 10:-
— Voer dito.	20 a 23 gl. by 't Laft.		
PAERDEBOONEN.	15 a 17 L		
BOEKWEIT.	16 $\frac{1}{2}$ L	f 4: 8:-	f 3: 10:-
KOOLZAED, Inlandfch	32 a 36 L		
RAEPZAED.		f 9: :-	
LINTZ.		f 8: :-	

	Leiden. 't Vierend.	Rotterd. de Steen.	Briel.	Hoorn. 22 Aug. de 100 §
BOTER.	f 27 a 28-			
VLASGem zoort		21 a 22 fl.		
— Middelfoort		26 a 28 fl.		
MEEKRAP de $\frac{1}{2}$.			f 20 a 25-	
— Onberooft			f 19 a 24-	
— Fyne			f 29 a 32-	
KAES.				
Kleene .				f 13 $\frac{1}{2}$
Midd. a 10 §				f 14 $\frac{1}{2}$
— 14 §				f 15:-
Groote .				f 15 $\frac{1}{2}$ a 16:-

Waer-

JAER BOEKEN, *Augustus*, 1748. 789

Waernemingen omtrent het Weder en de Planeeten, op den Huize
Zwanenburg, voor de Maend JULY 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgefeld- heit.	Reg. in L.	Adipect. gr.	van Maen en Plan. uuren uuren.
1	30 2	59	NW 2	Zeër betrok.			
	- 2	65	2	Geheel betr.	12	ny	
	- 2	59	2				
	- 2	58	NNW 2				
2	- 2	64	NW 1		24		
	- 2	58	NNW 1	Betr. omtr. h.			
	- 2	60	1	Geheel betr.			
3	- 2	71	NNO 2	Betrokken	7	☐	10
	- 1 5	60	3	Omr. held.			
	- 1 5	59	NO 4	Geheel betr.			
4	- 2	66	N 3	Zeër betrok.	20	♂ ♀	23 ♂ Dir.
	- 2	59	NNW 3	Betr. geh. bet.			
	- 2	57	N 2	Geh. be. mot.			
5	- 2	63	NNO 2	Geheel betr.	3	ny	
	- 2	58	2				
	- 2	57	NNW 1	Helder			
6	- 2	69	NNO 1		17		
	- 2	59	2	— Zeër bet.			
	- 2	59	(o)	Geheel betr.			
7	- 2	68	NW 1	Zeër betrok.	1	→	♂ ☉ ♂ 16
	- 1	57	NNW 2	Betr. helder			
	- 1	61	(o)	Geheel betr.			
8	- 1	70	NNO 1	Zeër betrok.	16		
	-	63	NO 2	Omr. held.			
30.	-	67	ONO 1				
9	30.	78	O 2	Betr. held.	0	☐	
29.11	-	67	ONO 2	Helder			
	- 10 1	63	OZO 2				
10	- 9 1	82	3		16		
	- 9 2	66	W t Z 2	Reg. don. bl.	1		
	- 9 3	66	WZW 1	Geheel betr.			
11	- 9 4	73	ZW 1	Omr. held.	d bl	1	☐
	- 9	67	(o)	Reg. geh. bet.	14 1		
	- 8 1	68	(o)	Regen	2		
12	- 8	76	ZO 2	Betrokken	16	♂ ♀	3 NI
	- 8 1	70	NNO 1	Reg. omtr. h.		♂ ♀	10
	- 9	68	ZZW 1	Geheel betr.	1 1		
13	- 9 1	72	1	Regen	1	♂ ♀ (o)	
	- 9	64	WNW 1	Betr. geh. bet.			
	- 8 1	62	2	Mottig			
14	- 8 2	67	2	Geheel betr.	15		
	- 9	60	1	Betr. geh. bet.			
	- 9	63	NNW 2	Geheel betr.			
15	- 9 1	69	WNW 1	Zeër betrok.	29		♂ ♀ ♂
	- 9 2	59	WZW 2	Betrokk. reg.	1 2		
	- 9 3	60	WNW 2	Omr. helder			
16	- 10	64	W t N 3	Betrokken	13	☐	23
	- 9 2	63	ZW 4	Geh. bet. bet.			

795 NEDERL. JAERBOEKEN, Augustus, 1748.

Dag.	Barro- merer.	Ther- nom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtgesteld- heit.	Reg. in L.	Adsp. van Maen en Plan. gr. uuren uuren
17	- 9 ³ ₄	62	W	3	Gehcel betr.	
	- 10 ¹ ₂	68	Wt Z	3	— Zeer bet.	26
	- 11	64	WZW	2	Zeer b.om.h.	♂ ♀ 13
	- 11	64	ZZO	2	Omr. held.	
18	- 10 ¹ ₂	76	ZO	2		9 8
	- 8 ¹ ₂	70	Ot Z	2	Betr.geh.betr. weert.	
	- 8	66	ZW	3	Reg.geh. bet. 3	
19	- 9 ¹ ₂	66	WZW	4	Betrokken	21
	- 10 ¹ ₂	62	Wt Z	2	— Helder	
	- 10 ¹ ₂	63	ZW	2	Helder	
20	- 11	67	WNW	2	Omr. held.	3 11
	- 11 ¹ ₂	62	WZW	1	Zeer betrok.	
	- 10	62	Zt W	3	Geheel betr.	
21	- 8 ¹ ₂	62	Z	4	Regen	16
	- 8 ¹ ₂	62	Wt Z	3	— Zeer betr. 2	
	- 9 ¹ ₂	59	Wt N	3	Omr. held.	
22	- 9 ¹ ₂	64	Wt Z	4	Betrokken	27
	- 10	61	ZW	2	Omr. held.	
	- 9 ¹ ₂	60	ZZW	2		
23	- 8 ¹ ₂	72	ZZO	3		9 20 ♂ ♂ 12
	- 6 ¹ ₂	66	ZO	2	Betrokk. reg. d.w.	
	- 7 ¹ ₂	61	WZW	3	Reg. betrok. 3 ¹ ₄	
24	- 8	67		3	Omr. held.	21
	- 7 ¹ ₂	65	ZZW	3	Reg.zeerbetr. 1 ¹ ₄	
	- 7	62	ZW	4		
25	- 7 ¹ ₂	65	WZW	3	— Betrokk.	3 21 ♂ ⊙ ⊙ Ecl.
	- 6	60	Wt Z	1	Betr. regen	
	- 6 ¹ ₂	61		2	Reg.zeerbetr. 1 ¹ ₄	
26	- 7 ¹ ₂	64	W	3	Betrokken	15
	- 8	61	WZW	2	Omr. held.	♂ ♀ 9
	- 7 ¹ ₂	59	ZZW	2		
27	- 7 ¹ ₂	67	WZW	2	Zeer betrok.	27
	- 6 ¹ ₂	61	NW	1	Betrokken	♂ ♀ 2
	- 6 ¹ ₂	60		3	Zeer betrok.	♂ ♀ 17
28	- 6 ¹ ₂	64		2		
	- 7 ¹ ₂	58	NNW	2		9 11 ♀ Retr.
	- 7	59	NNO	2	Omr. held.	
29	- 7 ¹ ₂	66	Ot N	3	Regen betr.	21
	- 8 ¹ ₂	58	NO	3	— Geh.betr. 1 ¹ ₄	
	- 10 ¹ ₂	59	NNO	2	Zeer betrok.	
30	- 11	63	WNW	2	Omr. held.	4 11
	30. 1 ¹ ₂	59	Wt Z	2	Betrok. held.	
	- 2	61	Z	3	Zeer betrok.	
31	- 2 ¹ ₂	71	ZW	3	Omr. held.	16 °
	- 3 ¹ ₄	59		1	Betrok. held.	

Gemiddelde { Barrometer 29 D. 10¹₂ Lyn.
 Thermometer 64 Gr.
 't Gevallen Water 36¹₂ Lyn.
 't Uitgewaasfemde 36¹₂ Lyn.
 Dagelykſche kracht der Wind 2 Gr.

NEDERLANDSCHE JAERBOEKEN.

SEPTEMBER.

MDCCXLVIII.

GELDERLAND.

NYMEGEN.

Den 23 der voorleden Maend was de Ma-^{NYME-}
gistrature dezer Stad, door den Prins Erf-^{GEN.}
stadhouder, veranderd, en aengesteld tot Rege-
rende Burgermeesters de Heeren N. HOEFS en
CHR. W. VAN BENTHEM; tot Oud Schepe-
nen de Heeren D. Singendonk en Mr. J. Beyer;
tot nieuwe Schepenen de Heeren J. v. Engelen,
Mr. P. Verschoor, Mr. F. Verheld, Mr. F. van
der Steen, P. van den Bergh, Mr. E. de Man Au-
diteur; J. Smit, Factor en D. Knipping; tot Ra-
den, de Heeren J. M. Brouwn, S. Grevelaer,
A. de Mist, J. van Sugtelen, L. Schonken, M.
Jammin, J. Jossélet en J. Oirschot; en tot Ge-
meensluiden de Heeren Mr. J. Mories, Woord-
houder, E. Buit, L. Graed, J. Reinders, J.
de Roever, C. Daniëls, H. Broestershuizen, R. van
Rees, W. Higers, J. G. Coster, L. Remmers, J.
C. Wys, O. van Nascb, H. Momena, A. Slinger-
voet, J. F. Moltzer, J. Halfman, J. Bouts, J.
C. van Bruggen, W. Bongaerts, B. Stembergen,
D. ten Brink, P. H. van Triefst, A. Noordbeek, B.
Schonenburg, A. Daniëls, P. Velcamp, J. Doe-
MDCCLVIII. Hhh man,

man, D. Bris, J. Londonk, J. Diebers en W. van Waerdenburg.

Z U T P H E N.

ZUT-
PHEN.

In de vorige Maend was alhier overleden de Heer en Mr. *Johan Ottho van Hasselt*, Sekretaris van 't Collegie der Ed. Mogende Heeren Gedeputeerden Staten dezes Graeffschaps; als mede de Hr. en Mr. *Gozewyn Verstege*, Oud-Burgermeester dezer Stad, door wiens afsterven nogthans geen Magistraetsplaets is komen te vaceren, vermits zyn wel Ed. reeds in February des voorleden jaers, daer van, ten behoeve van zynen Zoon', den Hr. Mr. BERNARD JOOST VERSTEGE, afstand gedaen had. Ook was, in de voornoemde Maend, in het Gasthuis dezer Stad gestorven eene *Henrica Jongbloed*, oud 112 jaren en 6 Maenden, hebbende tot het laetste haers levens, het volkomen gebruik van haer gehoor en gezicht behouden.

Den 21 der gemelde Maend was hier het volgende geval gebeurd: Een Soldaet van het hier in Guarnizoen liggende Switserfche Bataillon van *Sturler*, met nog eenige anderen zyner Spitsbroederen een complot gemaakt hebbende om te deserteren, werd door twee Vrouwlieden beklapt, daer op neffens een' zyner complicen gevat, en op de Hoofdwacht in hechtenis gebracht. Hier zittende, werden zy ondervraegd, en, vermits zy tot geen bekentenis wilden komen, aen handen en voeten zeer sterk gepyngd. De een, voor de finert bezwykende, beleeft het stuk; doch de ander, wien het hart zoo ligt niet te buigen was, bleef styf en sterk de zaak ontkennen. De belydenis van den eersten echter daer zynde, moest die, volgens het Krygsrecht, gearquebuzceerd worden, gelyk zulks

zulks ook tegens den volgenden dag vastgesteld ^{ZUT-}
 werd. Dan het Gemeen, door die manier van ^{PHEN.}
 pynigen tot misnoegdheit aangedreven, en
 voorts door medelyden met den Gevangen be-
 wogen zynde, nam een besluit om, ware het
 mogelyk, hem uit zyn levensgevaer te redden.
 Om dit werk uit te voeren begreep men wel
 noodig te zyn, dat men hem eerst buiten de
 Hoofdwacht en op ruim baen moest hebben.
 Om hem hier nu te krygen, en dat wel voor
 den tyd der Executie, ten einde door geen tal-
 ryke wacht gedwarsboomd te worden, was de
 kunst. Dan de list, in tyden van nood vrucht-
 baerst in vonden, sulte hier ook niet. Men
 schikte den ter dood gevonnissen des morgens
 een warm wittebrood toe, 't geen een briefken
 besloot, waerin hem, in 't lezen niet onbedre-
 ven, van 's volks oogmerk om hem te redden
 kennis gegeven, en ten dien einde geraden werd
 van, des namiddaegs, met klokslag van twee
 uren, verlos te verzoeken om op het Sekreet,
 even buiten de Hoofdwacht aen de binnenpoort
 geplaatst, te mogen gaen. Zoo gezegd, zoo ge-
 daen. De Soldaet, op het gestelde uur, met een
 Sergeant en zes weerbare mannen vergezeld,
 naer het Sekreet gaende, nam het volk, zoo
 dra hy te rug kwam, zynen kans waer. Eenige
 Wyven smeten den Sergeant en den zynen de
 oogen vol zand en asche, waerop eenige boots-
 gezellen vervolgens hun het geweer en den ge-
 vangen ontweldigden. De Officier van de
 wacht, die niet ver af was, schoot op het ge-
 rucht met eenige manschap toe, trok het rap-
 pier, en wilde zich tegens het volk aenkanten,
 doch te vergeeffsch, want de aengroeiende mee-
 nigte bejegende hem met straetsteenen in dier
 voegen, dat hy genoodzaekt wierd met de zynen

ZUT-
PHEN.

een goed heen komen te zoeken. Straks kwam het geheele Guarnizoen in de wapenen. De poorten werden, op last van den Magistraet, gesloten, bezet, en eenige Burgerhuizen, door commandoos, met een Stadsbode vergezeld, gevisiteerd, doch, wat middelen men ook aenwendde, de ontsnapte was zo min op te speuren als iemand van deszelfs verlosseren, niet tegenstaende de Regering terstond een scherpe Publicatie liet afkondigen, waer by een praemie van *f* 100 :- beloofd werd voor den genen die de beleggers en uitvoerders van dat stuk, of den Persoon, in wiens huis de Deserteur verborgen mochte bevonden worden, zoude weten aen te brengen. De andere Gevangen, die tot geen bekentenis had willen komen, was den 23, met de twee Vrouwluiden, die hem en deszelfs maet eerst tot de desertie verleid, en vervolgens beklapt hadden, door de Spitsroede gejaegd.

Vermits, in gevolge het * Plakaet van de Staten dezes Graeffschaps, den 8 December 1747 gearresteerd, de tweede termyn van den 50sten Penning of Liberale Gifte, waer van de eerste in Maert betaeld is, in deze Maend September, zal moeten gefourneerd worden, begonnen alle goede Ingezetenen, zoo van deze Hoofdstad als andere Steden en ten platten Lande, zich gereed te maken om dezelve aen de daertoe gestelde Commissarissen, een ieder in zyn distrikt behoorlyk te betalen; zynde, ten einde deze Furniffementen, met allen mogelyken spoed en order zouden kunnen geschieden, door hooggedachte Heeren Staten, by het voornoemde Plakaet gestatueerd dat, de gemelde
Libe-

(*) Van dit Plakaet hebben wy tot nog toe niet gesproken.

Libérale Gift in de ſtem hebbende Steden, als Zutphen, Doesborg, Deutichem, Lochem en PHEN. Groenlo, zoude gefourneerd worden in handen van derzelver Magiſtraten *en Corps*, of van Heeren Commiſſarissen, door hun Ed. Gr. Achtbaerheden daer toe gedefpicieerd, in diervoegen als ieder Magiſtraet in zyne Stad zal goed vinden. Doch dat, tot ontvangst dezer Liberale Gifte, in de overige Steden en ten platten Lande, pit het midden hunner Ed. Mogenden zouden gecommitteerd worden achttien Heeren, te weten, negen uit de Ridderſchap, en negen uit de Steden, zoo dat in ieder diſtriſt daer over praefideren moeten twee Heeren, als een uit de Ridderſchap, en een uit de Steden, welken geadiſteerd zullen wezen door den Officier, Magiſtraet, Landschryver en Beurder van de Verponding van dat Amt, Diſtriſt of Heeriykheit waer over de 50 Penning betaeld word.

Schoon de Pachten, dit geheele Graeffſchap door, op den ouden voet gebleven waren, ontmoetten de Impoſtmeesters in het verrichten hunner Functien, op sommige plaetzen nog al eenige moeilykheden, tot wechneming van welken de Staten dezès Graeffſchaps allen mogelyken iever en vigilantie aanwendden. Een blyk hier van ſtrekt het volgende. Hun Ed. Mogenden vernomen hebbende, hoe de Pachter der Brandewynen en gebrande Wateren van de Stad en het Scholt-Amt Zutphen, in de voorleden Maend, de huizen der Boeren wilende peilen en viſiteren, daer in door hen was belet geworden, onder ſcherpe bedreigingen van iet vry ergers, in geval hy wederkwam; als mede dat de voornoemde tegenwryters gansche wagens met Jenever van Deventer, waer de Pacht afgeſchaft is, in dit

H h h 3

Graef.

ZUT-
PHEN.

Graeffschap publiek inbrachten, zonder daer van de minste aengeving te doen, hadden, zoo op verzoek van den voorschreven Pachter, als tot handhaving der Pacht, en dus teffens van 's Lands Finantien, een commando van 150 man van het Guarnizoen alhier geordonneerd, zich met hunne Officiëren naer de grenzen te begeven, en daer onder de ordres van den Advokaet Fiskael dezes Graeffschaps, welke uit name hunner Ed. Mog. daer by adisteerde, zoodanige Detachementen uit te zenden, als naer tyds gelegenheit vereischt zoude worden. Ook was de Fiskael mede geauthoriseerd, om, na vergeeffsche goede vermaningen, geweld met geweld te keeren, de tegenstrevers by den kop te laten vatten, en herwaert te brengen. Dit was van zoodanig effect geweest, dat niet alleen op den dag der uitmarcheringe, den 31 der voorleden Maend, geen Jenever ter sluik werd ingebracht, en de Pachter met peilen en visiteren onverhinderd voortging, maer daer door zoodanig een' schrik onder de weerspannelingen veroorzaekt werd, dat men sederd dien tyd de minste tegenstreving of klacht niet vernomen had.

E I B E R G E N.

EIBER-
GEN.

Den 28 der vorige Maend waren de Limietpalen, waer over zoo vele disputen en processen tusschen de Borkelooschen of Gelderschen, en de Burgers van Vreden of Munsterschen geweest zyn, met wederzydsche verwillkeuringe, tot voorkoming van verdere verwyderingen, ten overstaen van den Heer Mr. *Joost Schomaker*, Drossaerd der Stad en Heerlykheit van Borkeloo enz., en den Heer en Mr. *Gerhard Vatebender*, Sekretaris der voornoemde Heer-

JAERBOEKEN, *September*, 1748. 797

Heerlykheit, die de belangen der Ingezetenen van Borkeloo of Gelderland, en de Heeren N. N. *Rasfeld*, en N. N. *Honink*, welken die van de Vredenschen of Munsterschen waernamen, na dat de Gerichten gespannen en de formulieren uitgesproken waren, met veel solemniteit weder opgericht, en in de vorige plaetzen, na convocatie van wederzydsche getuigen en geïnteresseerden, hersteld.

EIBER-
GEN.

H O L L A N D.

D O R D R E C H T.

Den 11 der laetste Hooimaend was door de Dor-
Ed. Gr. Achtb. Heeren dezer Stad gepu-
bliceerd, „ dat, niet tegenstaende de Publica-
„ tien hunner Ed. Gr. Achtb., van 22 Septemb.
„ 1649, 2. Oétober 1693, 3 Augustus 1740,
„ en 19 September 1741., de voorkopers van
„ de Boter des morgens vroeg, als mede den
„ geheelen morgen door, dezelve den Huis-
„ luiden, naer de markt gaende of rydende,
„ trachten af te kopen, en zoo te beletten,
„ dat dezelve op de gestelde markt niet word
„ gebracht, 't geen gelegenheit tot vele disor-
„ dres geeft, en waer door de goede Ingezete-
„ nen worden verftoken en verhinderd, van
„ geen Boter op de markt te kunnen krygen, tot
„ subsistentie van hunne Huishouding; waerin
„ myne Heeren van den Gerechte willende
„ voorzien, hebben hun Ed. Gr. Achtb. goed-
„ gevonden mits deze te ordonneren, dat van
„ nu voortaan geen Huisman eenige maten Bo-
„ ter zal mogen verkopen, overgeven of ven-
„ ten, dan op de markt, op verbeurte van de
„ Boter en drie Guldens voor ieder Maet, ten
Hhh 4 „ be-

DOR-
DRECHT.

„ behoefte van het Arme Weeshuis dezer Ste-
„ de; dat wyders geen Burgers of Ingezetenen
„ zullen vermogen eenige Boter te kopen dan
„ op de gestelde markt, veel min dezelve den
„ Huislieden met geweld op 's Heeren straten
„ af te persen, schoon den prys daer voor wil-
„ lende betalen, op poene van aen den lyve
„ naer exigentie van zaken gestraft te zullen
„ worden, dit alles onverminderd en ongepre-
„ judiceerd de voorgaende Publicatien, die al-
„ le, voor zoo veel deze niet contrariëren,
„ worden verstaen te blyven in hun geheel,
„ enz.

HAERLEM.

HAER-
LEM.

De Ampliatie en Renovatie van de Keuren, concernerende de Bakkeryen alhier, den 13 der voorleden Maend gearresteerd, luid als volgt:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haerlem in ervaringe zynde gekomen, dat verscheide Broodbakkers alhier zich niet ontzien in vilipendie van de Keuren, by hun Ed. Achtb. van tyd tot tyd op het bakken van het Rogge en Tarwebrood, mitsgaders Bollen en Wittebrood geëmaneerde, dezelve soorten van Brood niet alleen te bakken van geheel ander en slechter Meel, maer ook minder in gewicht als in de voorsz. Keuren is gestatueerd, en by de Zettingen van het Brood word geordonneerd; alles tot merkelyke verkorting en bezwaernisse van de goede Ingezeten en dezer Stad: **ZOO IS 'T:** Dat myne voorn. Heeren daer inne willende voorzien, en inherende derzelver voorsz. Keuren, dezelve renoverende en amplierende, hebben gestatueerd ende gewillekeurd, zoo als hun Ed. Achtb. statueren en willekeuren by dezen

I. Dat van nu af aen het Rogge-, Tarwe- en Wittebrood; mitsgaders de Bollen, zullen moeten worden gebakken van zoodanig Koorn en Meel, als in de voorsz. Keu-

Keuren respectivelyk is geordonneerd, en dat de Bakkers, die na dezen bevonden zullen worden daer van af te wyken, en de voorsz. soorten van Brood van ander of minder en slechter Koorn en Meel te bakken, of te hebben gebakken, daer over vervallen zullen voor de eerste reize in een Boete van 25 Guldens, voor de tweede reize in een Boete van 50 Guldens, en daerenboven nog gedurende den tyd van zes Weken, niet zullen vermogen te bakken noch Brood te verkopen, en voor de derde reize zulks doende, naer exigentie van zaken zwaerder zullen worden gecorrigeerd, zoo als bevonden zal worden te behooren.

HAER-
LEM.

II. Dat de Bakkers, dewelke zich omtrent het gestatueerde Gewicht van het Brood te grofen meermalen komen te vergrypen, boven en behalven de reeds daer toe gestelde Boeten, by de Broodwegers nog zoodanig meerder en zwaerder zullen worden bekeurd, als dezelve Broodwegers naer exigentie van tyden en zaken zullen meinen te behooren, wordende dezelve Broodwegers daer toe, en ook tot de navolgende bekeuringen en invorderingen der Boeten gelaft en geauthoriseerd mitsdezen.

III. En zullen de Bakkers gehouden zyn in hunne Huizen op een bekwame plaats, daer 't van een' ieder kan worden gezien, te hangen of aen te plakken het Billet van de Zettinge, zoo van den Prys als van het Gewicht der voorsz. sortementen van Brood.

IV. Eneindelyk, dat ieder Bakker, uiterlyk voor den 1sten September aenstaende, gehouden zal zyn op of omtrent zyn Toonbank te hangen een Schael, en daer nevens te zetten het Gewicht, noodig om alle de sortementen van Brood, in het gemelde Zetting-Billet gespecificeerd, te wegen, opdat een ieder, des begerende, zyn gekocht Brood daer op zal mogen wegen of doen wegen, op pene, dat die genen, by welke het Billet van de Zettinge en een Schael nevens het Gewicht als voorsz. is, niet word gevonden, t'elkens zal verbeuren een Boete van twaelf Guldens; alle welke Boeten zullen komen ten profyte van het Diakoniehuis alhier.

In het begin dezer Maend had men hier een' Twistappel opgeworpen, of, om Duitsch te spre-

HAER-
LEM.

spreken, de onderstaende *Propositie*, door den Hr. R. F. Van Zanen, Raed en regerend Schepen dezer Stad, in de Vergadering van de Heeren Vroedschappen dezer Stede gedaen, buiten kennis van den Autheur in druk gegeven, en een Hoofd of opschrift daer boven gesteld, waeraen de Hr. Van Zanen betuigt het minste deel niet te hebben, gelyk wy zoo straks nader hooren zullen. Zie hier het stuk, van woord tot woord:

PROPOSITIE den 7. September 1743. by den Heer Mr. Remees Floris van Zanen, Raed en Regerend Schepen der Stad Haerlem, in de Vergadering van de Heeren Vroedschappen der gemelde Stad, in geschrifte overgegeven, ten einde zyne HOOGHEIT, nopende de Regeringe tot Haerlem, ook verzocht mochte worden te disponeren, zoo als ten nutte van de Stad en Burgery zoude vinden te behooren; zynde dezelve Propositie ingebracht ter gelegenheit en alvorens in de gemelde Vroedschap zoude worden getreden tot het maken van een Nominatie van zoodanige Leden, als aen zyne HOOGHEIT zouden worden voorgesteld, om daer uit nieuwe Burgermeesters te worden geeligeerd: dan welke Propositie Heeren Burgermeesters niet goedvonden dat voorgedragen of voorgelezen zoude worden; zulks daer op geene Deliberatie min Resolutie gevallen is, maer is met de Nominatie van Burgermeesteren voortgevaren.

EDELE ACHTBARE HEEREN.

Het is bekend aen ieder Ingezeten en voornamelyk aen Regenten van 't Land, hoe het voor de Verkiezingen van zyne HOOGHEIT met het Landscheen gekomen tot deszelfs ondergang, en toen was het, dat door den Vyandelyken inval in Staets-Vlaenderen, eerst in Zeeland, en daer na ook in Holland, een vuur van iever ontstond in Neêrlands Volk om zyne HOOGHEIT tot hun hulp en Beschermheer te hebben, en de roep was zoo algemeen om dien Vorst tot Stadhouder bevorderd te zien, dat het Steden en Dorpen deed daveren. 't Was toen,

toen, Edele Achtbare Heeren, dat Uw Ed. Achtbare HAER-
 zeer wyffelyk het gevaer van verre apprehenderende, LEM.
 zulks van binnen voorkwamen, door verſchuilinge te
 zoeken onder de ſpoedige Verkiezing van zyn Hoog
 VORSTELYKE DOORLUCHTIGHEIT tot Gouverneur en
 Stadhouder. Sederd heeft die Verkiezing gekregen een
 algemeen volkomen beſlag, met alle die verdere Waer-
 digheden die wy weten, en 't is de Hemel zelf, die
 daer over, zoo wel als over het geheele HOOG-VORSTE-
 LYK Huis, zyn' zegen heeft geſchonken, zoo dat wy
 nog gebleven zyn bevryd van 't gevaer, dat ons dreigde
 en drukte. Die eige daed van voorzigtigheit heeft thans
 myn Propoſitie ten doel. De Bewegingen te Amſterdam
 onder de Burgery en Gemeente gerezen, zyn ons al
 zoo wel als de gevolgen bekend, en niemand on-
 zer kan onbewuſt zyn van een murmurerend ongenoeg-
 en binnen deze Stad: en wie twyffelt of het zal mede
 in volle vlam uitbarſten, zoo daer in niet by tyds cor-
 datelyk word voorzien, met de zaek door onze beſluiten
 daer henen te dirigeren, dat zyne HOOG VORSTELYKE
 DOORLUCHTIGHEITS komſte in deze Stad ten ſpoedigſten
 mag worden verzocht en bevorderd, om ook alhier op
 het ſtuk van de Regeringe zoodanig te voorzien en dis-
 poneren, als zyne HOOGHEIT vinden zal ten nutte en
 ruſt van de goede Burgery dezer Stad, en ten dienſte
 van den Lande te behooren, en of niet om die redenen
 behoorde achter te blyven de Nominatie van Burgermees-
 teren.

Weinig dagen had dit Stuk het licht gezien,
 of men zag daer tegen uit komen het volgende
 zoogenaemde Kort en Bondig Antwoord.

Niet zonder aendacht en verwondering hebben wy ge-
 zien, dat 'er ſederd eenige dagen heeft in zwang
 gegaen, zeker Geſchrift tot Titel voerende, Propoſitie
 den 7 September 1748. by den Heer en Mr. *Remees
 Floris van Zanen*, en gelyk verders in voorn. Propoſitie
 te zien is, welk voorn. Geſchrift ook gedrukt en publiek
 te koop geveild is geworden, doch waer van wel verre
 de meeſte of wel Geintentioneerde Burgers en Inwoon-
 ders,

HAER-
LEM.

ders, en zoo zeggen mag, de gansche Burgery de grootste afkeer en afschuwten heeft gehad van den inhoud der voorn. Propositie, en 't zelve gelezen hebbende, niet zonder verfoejinge en vervloeking weg geworpen is. Te meer daer die voorn. Propositie door een Regenten Vroedschaps - Heer van dezelve Stad is gedaen, die de gemeene Rust en Welzyn van de Stad en Inwoonders van die behoorde te bezorgen; maer ter Contrarie door deze wyze zoekt erger en in grooter verwarring te brengen, waer by komt, dat het voorn. Geschrift en inhoud van dien, tegens Eed van voorn. Heeris gedaen, en by gevolg als een Eedbreker zoude konnen geconsidereerd worden; maer welk Geschrift gelyk boven genoemd, de inhoud daer van niet anders behelst, en tot oogmerk wel voornamelyk heeft, als om de gemeene Ruste in deze Stad nog meerder te doen verminderen, en Burger tegen Burger op te hitzen, en om daer door verdere occasien te hebben, om die nu nog maer Jongste Regent zynde, dan als Oudste te konnen fungeren, en zoodaniglyk 't Burgermeesterschap daer door te verkrygen, en waer van de Burgers en Inwoonders reeds blyken hebben van zulks te vermoeden: Maer helaes! zulks geschied zynde, in wat beklagelyken toestand zoude de Stad en gansche Burgery gebracht zyn, om op 't laest door een Meeneedigen en 't Land te kort doenden Regent geregeerd te worden; en van welk laeste ook blyken zyn, in de voor dezen in zwang gehad hebbende Quotificatie-billetten, hy in vorigen tyd niet anders dan halve Kapitalist bekend te zyn geweest, en wat verder in taxatie van 't Personeel nu niet veel, en voor 't Huwelyk in 't geheel niet te vinden was, tot reden bybrengende zyn Zuster en Hy een Huishouding te zyn, niettegenstaende aparte wooninge op de Oude Gracht hadden: waer by komt, zoo dees voorn. Heer eens occasie mochte hebben, om in Finantie of een of ander Amt te dienen, te vrezen zoude zyn, dat daer mede zoude doen 't geene niet behoorde gedaen te worden, en haest wel wederom uitkeeringe of dwang plaets zoude grypen, en waer van al blyken in 't klein zyn gegeven, want by de laeste opbouwinge van zyn Huis, of wil liever zeggen by 't vernieuwen van den Gevel, de Arbeids-Bazen geneceffiteerd zyn geworden, om niet als voren, en gelyk zy by fat-
zoe-

zoenelyke Liedden gewoon waren den Drank of Bier, die by't Arbeids Volk genoten word, ter plaetse en in een Brouwery daer 't hun best convenieerde te laten halen, maer ter contrarie om 't zelve uit de Brouwery 't Scheepje, (waer van hy Heer of Vrouw mede deel in heeft) geordonneerd is geweest 't zelve daer te moeten halen. Men zoude meerder kunnen bybrengen, maer de tyd lust ons niet met alle deze gerenommeerde zaken op te houden, doch moet ten laetsten nog aenhalen, dat de voornoemde Heer in de toen confusen tyd by hazard of geluk in de Regering of Vroedschap van de Stad is gekomen, het welk by velen meer als bekend is, want niemand zonder de grootste ontroeringe en aendoeninge kan herdenken aen de expressien en tael, die by den voorn. Heer, even voor dat zyne *Doorluchtige Hoogheit* tot Stadhouder van de Provintien was geëligeerd, ten nadele van dat Doorluchtig Huis, publiek in trekschuiten zyn gevoerd, en waer van meer als een getuige zoude kunnen bygebracht worden, waerom die voorn. Heer niet anders kan geconfidereerd worden als een stoorder der gemeene Rust, een breeker van Eed, en hater van zyne *Doorluchtige Hoogheit*, voor welken wy als Burgers en Inwoonders goed en bloed moeten opzetten, om dezelve in zyn Gezach te maintineren, en doorzyne Hoogheit Landen Stad van alle vyandlyke aenvallen te helpen weren.

HARR-
LEM.

Dit Antwoord was naeuwlyks onder het Gemeen verspreid, of de Heer van Zanen liet in de Couranten bekend maken, dat hy dit antwoord, gedaen op een Propositie, die buiten zyn weeten gedrukt was, declareerde te wezen *een vuil en lasterlyk Geschrift, vol leugenen opgepropt; en den Maker daervan een infame Lasteraer; belovende een Premie van f 2000: Guidens aen den genen, die den Maker daer van wist aen te wyzen, zoodanig dat hy van het feit kon worden overtuigd.* Dan deze kwam niet te voorschyn. Ondertusschen mackte op beide de voornoemde

HAER-
LEM.

de Geschriften een ander weder door den druk gemeen eenige korte Aenmerkingen, waer in de Schryver de Propositie aenmerkte als *een Voorstel denkelyk oorsprongkelyk uit eene voorzichtigte voorzorge in dezen netellgen tyd*, en het Antwoord als een Geschrift vol lasterende uitdrukkingen, en daer zaken in aengehaeld zyn, die beter passen uit den mond van een Vischwyf gehoord te worden, dan van een H . . . , die gemelde Propositie tracht te beantwoorden; waerom hy het zelve ook van stuk tot stuk ontledende, ter beantwoording van het slot van 't Antwoord zegt:

„ Daer schiet hem nog iets in, rakende Trekschuit-
 „ praet, die gemelde Heer zoude | gesproken heb-
 „ ben, tot nadeel van 't Hooge Huis van Oranje, of
 „ zyne Doorluchtige Hoogheit, nu onzen loffelyken
 „ ERFSTADHOUDER, dat vooral (volgens zyn
 „ vergald oordeel) 'er evenwel nog by moet, en ee-
 „ ne dingtael zal wezen, om gemelden Heer Propo-
 „ sitieschryver zwart te maken. Wat het verkrygen
 „ van de Vroedschaps-plaets aengaet, vertrouwen wy
 „ dat naer 't genoeg en eligeren van zyne Doorluch-
 „ tige HOOGHEIT zal geschied zyn, en dat is mo-
 „ gelyk in deze tydsomstandigheden genoeg, en vol-
 „ doende. Maer rakende de Trekschuitpraet, 't kan
 „ wezen dat dit waarheit is: doch zulks was toen
 „ een algemeene Tael, zoo wel veler grooten als
 „ kleenen, ja zelve tot den dag der Verkiezing; wat
 „ zou 'er niet al voor den dag komen van de meeste
 „ Hollandsche Regenten, by aldien zulks wierd be-
 „ schreven, dat ieder wel tot nadeel van dat Emi-
 „ nente Hoofd heeft uitgebraekt? 't Is verre ge-
 „ zocht, als men op één Heer (toen nog geen Re-
 „ gent zynde) wil wreken, die mogelyk uit Politie
 „ zich iets heeft laten ontvallen, om andere uit te
 „ hooren, dat zoo vele honderden Regenten en duizenden Particulieren vuilder hebben in onweteneft
 „ of

„ of om andere redenen lasterend uitgebraekt. Der-
 „ halven besluiten wy, schoon wy vry verder onze
 „ Aenmerkingen konden uitbreiden, dat dit gehele
 „ Kortbondige Antwoord niet anders is als een Bol-
 „ ster, vol bittere vocht, die gal gelyk in smaek is,
 „ en de Noor, dat de waere Meening of inhoud is,
 „ niet aenroerd, om gemelden Heer voor zyne onaen-
 „ gename Propositie, hoe welmeenende ook, als met
 „ een zwarte kole te teekenen.

HAER-
 LEM:

Doch laet ons nu ook zien wat de Heer
Van Zanen zelf voor zyne zaak te zeggen had
 in een Bericht, nopens de voorgemelde Pro-
 positie, en het zoogenaemde kort en bon-
 dig Antwoord, het welk hy door den druk
 gemeen maekte en van den volgenden in-
 houd was.

Wat belangt Propositie zelve, daer omtrent zal niet
 worden ontkend, dat dezelve is van Mr. *Re-
 mees Floris van Zanen*, door hem opgesteld, en in
 geschrift overgegeven, doch hoedanig dien aengaende
 in de Vergadering van Heeren Raden en Vroedschap-
 pen is gehandeld, daer omtrent zal gem. *van Zanen*
 zich niet expliceren, zynde genoeg, dat in dezelve Pro-
 positie niets voorkoomt, 't geen aen iemand eenige
 offensie geven kan. Maer wat belangt het Hoofd bo-
 ven dezelve Propositie gesteld, en 't doen drukken en
 spargeren van de zelve Propositie, 't zelve word by gem.
Mr. Remees Floris van Zanen ontkend, door hem of
 met zyn kennis geschied te zyn, ja zelfs is hy onbe-
 zwaerd, openlyk te declareren, 't zelve Hoofd nooit
 gesteld, gezien, of gelezen te hebben, voor en al eer
 hy door den druk daar van heeft kennis bekomen, en
 mitsdien laet hy het zelve hoofd, als mede het doen
 drukken en spargeren, ter verantwoording van de genen,
 die het zelve buiten zyne kennisse of communicatie
 hebben gemaekt en verfricht, beruigende hier mede o-
 penlyk, nooit andere intentie te hebben gehad, dan het
 gemeene welzyn, en de rust van de Stad te bevorderen.
 Maer hebbende uit den vorigen tyd geleerd, dat geen

MDCCXLVI. I.

lii

rust

HAER-
LEM. 3

rust of stilte in de Steden is geweest, als na dat door den laest overledenen Stadhouder, Kon. William, glorieuſer gedachtenis, alomme (weinige Steden uitgezonderd) op 't ſtuk van de Regeringe in de Steden, nieuwe beſtellinge was gemaakt, en ziende de beweginge die, tot dat zelve einde, onder de Burgers van 't naburig *Amſterdam* plaats hadden, is 't waer, dat by hem is opgevat die gedachte, dat het zonderling ter herſtelling van de gemeene rust onder de goede burgery dezer Stad ſtrekken zoude, indien de Regering van Haerlem, uit zich zelve kwam te doen, het gene die van *Amſterdam* op de instantie van hunne burgers bereids gedaen hadden, en het welk mogelyk eerlang wel door andere Steden zoude kunnen worden nagevolgd; hy heeft gemeend daer toe, als Raed in de Vroedſchap Propoſite te mogen doen, dewyl hem noch wet, plakaet, of reſolutie bekend is, die aen iemand, al is hy niet lang tot Raed verkoren en aengeſteld geweest, verbied Propoſitionen te doen, van 't gene hy vermeend, nuttig voor 't gemeen te zyn.

Wat nu belangt het voorſz. laſterschrift, ingevalle het niet anders inhield, dan generale Choquante en Injurieuſe Expreſſien en Touren, waer mede het van den beginne tot het einde opgevuld is, zoude gem. Mr. *Remees Floris van Zanen* zich dien aengaende hebben ſtil gehouden, en het laten beruſten by de advertentie in de Couranten, tot ontdekking van den Autheur geſteld, om die ontdekt zynde, als dan zyne actie tot reparatie van zoo verre gaende Calumnien en Injurien, als daer by zyn ter neder geſteld, te inſtitueren, en vervolgens als te rade zoude worden; dan dewyl daerby worden voortgebracht beſchuldigingen, die niet de voornoemde Propoſitie, maer hem *van Zanen* perſoneel raken, zoo zullen by deze tot onderrichting van de goede burgery dezer Stad, met een woord de onware Verdigtzelen daer van worden voorgesteld.

Of 'er rust en tranquiteit in de Stad onder de goede burgery gevonden word dan niet, kan het oproer van den 9. Septemb. getuigen, wanneer 'er noch een huis geplonderd is, en of die na het drukken en ſpargeren van de voorſz. Propoſitie min of meer gevonden word, daer omtrent zal men niets zeggen; 't is in de Stad aen ieder

fieder Burger en Inwoonder bekend, hoe het daer mede HAER-
 federd de Maend Juny dezes Jaers gelegen is geweest, LEM.
 en hier op zich verder uit te laten mocht maer stroo by
 't vier aënbrengen, 't zal voldoen aen 't verlangen en den
 wensch van den voornoemden *van Zanen*, dat nimmer
 de geruchten van binnen naer buiten doen zien dat de
 vrees niet ongegrond is geweest, en 't oogmerk niet
 kwalyk, om door de Authoriteit van zyne Hoogheit
 alle iever van twedracht gedempt te zien

Maer zoude men aen den Autheur van dat vuile las-
 terschrift, 't zy hy was een huurling, inboorling of by-
 woonder niet wel mogen vragen, waer geeft de Propo-
 sitie aanleiding om te denken, dat zyne Hoogheit de Ou-
 de Regenten by verandering van de Regering, indien de
 zelve mochte geschieden, zoude moeten afzetten, en dat
 zoo verre zelfs, dat op een' na de jongste Regent zou-
 de kunnen denken op het Burgermeesterschap. Door zul-
 ke reflectien doet men zyn onkunde zien omtrent het ge-
 ne, volgens de Rechten der gemelde Stad, gerequireerd
 word in den Persoon van een' Regent, om tot Burger-
 meester te kunnen bevorderd worden, en men doet daer
 mede teffens ongelyk aen zoo veel luiden van eer en
 digniteit, die voor hem waardig zyn, die posten te be-
 kleeden, en die men wenscht, dat zy lang als Burgerva-
 ders bekleeden mogen. Is hier of daer, nu of dan iets
 gepasseerd, dat beter ware niet geschied te zyn, 't zal
 gewis onder het oog en bereik van zyne Hoogheit niet
 meer geschieden, en 't redres op de klachten aen zyne
 Hoogheit ingebracht, doet zien de attentie van dien Vorst,
 ten goede van de burglary, en daer op behoorde alles stil
 te zyn, maer is 't zoo? en valt 'er nu niets te vrezen?
 God geve het, en dat het vuile lasterstuk daer aen niets
 kwaeds toebrengt!

Vele en voorname Burgers hebben bereids hun onge-
 noegen over dat vuile stuk komen betuigen, daer by roe-
 pende dat het logentael was, *dat de gansche burglary de*
grootste afkeer en afschuw heeft gehad van den inhoud
der voorsz. Propositie, en dezelve gelezen hebbende, die
niet zonder verfoeyinge en vervloeking zoude hebben weg-
geworpen, en dat zy nu, om van het contrarie blyken
te geven, in groote beweging zyn, om, by ondertecke-
ning, van die logentael de verdichtzelen te doen blyken,
 en

HAER-
LEM.

en kende zy den Autheur of Drukker, zy zouden zich voor die daed wel ligt door den burger zelfs slecht bedankt vinden.

Wat nu belangt *des Lands gerechtigheden en Imposten*, die gem. *van Zanen* niet zoude hebben betaeld, meend de Autheur dat, om dat de Pachtersboeken verscheurd zyn, (daer hy misschien de voorname hand in gehad heeft, althans hy schynt daer op staet te maken) dat Mr. *Remees Floris van Zanen*, by geen Quitantien van zyne betalinge kan doen blyken, zoo bedriegt hy zich, want dezelve zyn voor handen, en aen vele voornamen andere personen bereids vertoond, en konnen door een' ieder des begerende, gezien worden by gemelden *van Zanen* zelf, of by absentie by den Notaris Gallé.

Wat het *Zout, Zeep, Heere en Redemptie Geld* belangt, zal men de Quitantien vinden tot een *Heel Kapitalist* van verscheide Jaren herwaerts, en van dien tyd af, dat Heeren Burgermeesters gem. Mr. *Remees Floris van Zanen* goedgevonden hebben zoodanig te taxeren, en van het middel op de *Coffy en Thee* alleen tot vyftien gls., zynde de hoogste Classis; hier nu te zeggen, dat van zoodanige betalingen alle de Regenten misschien niet zouden kunnen doen blyken, zoude schynen deze of gene Regenten in vroeger of later ryden te taxeren, en daer van zoekt de gem. *van Zanen* zich te wachten, als vertrouwende dat niemand van de Regenten capabel is, om in 't minst of meest oorzaak gegeven te hebben dat zoo een vuil stuk is in de Wereld gekomen, en daerom wil hy nietwes voorbrengen, dat schynen mochte iemand te na gesproken te zyn, maer gedrongen evenwel zeggen, dat als ieder zoo prompt betaelde als hy, men dan wel zoude vinden, dat het in allen deele goed is zich Vrienden te maken met of van den onregtvaerdigen Mammon, en 't hapert niet zelden of die, te lang in of geheel achter gehouden zynde, doet de Menschen met verfoeiing en vervloeking overladen worden; passen die schoenen den Autheur of zyne Medehelpers, zy trekken die aen.

Aengaende de *Quotifatie van het Personeel* kunnen de Quitantien al mede invoegen voorz. worden gezien, en 't zal blyken dat gem. *van Zanen* al over drie Jaren heeft

heeft betaeld, 't geen waer op hy nu naer zyn trouwe is getaxeerd, zoo dat dit point mede verdichte logentael is. HARR-
LEM.

Wat de Arbeidsbazen en de Historie van 't Bier aenbelangt, 't is al mede valsch en onwaer, als blykt uit een verklaring den 13 Septemb: 1748. voor *François Jacob Gallé*, Notaris en Getuigen alhier gepasseerd, en behoorlyk met Eede bekrachtigd, als voren te zien.

Wat aengaet dat *Mr. Remees Floris van Zanen* in een' confusen tyd is in de Regering gekomen; 't is waer, maer wat men met hazard of geluk bedoelt, is hem onbekend; dit weet hy wel, dat het is geweest door een zeer gewenschte goede recommandatie van zyne Hoogheit, en eenparige Verkiezing van de Heeren Raden en Vroedschappen, en dat hy in zyn geslacht de eerste niet is, die zulke gunsten van het Vorstelyke Huis van Oranje heeft genoten, en waer voor hy en de zynen aen dat Doorl: Huys oneindig verplicht zyn, en daer door deel aen Stads of 's Lands Regering heeft gehad.

De Autheur zegt dat *hy meer zaken zoude kunnen bybrengen, maer de tyd lust hem niet, die staeltjes waren genoeg*, en 't is nu aengetoond, dat 't alles valsch en gelogen is; dus ook hier genoeg; maer voor 't slot zoo ontkent *Mr. Remees Floris van Zanen* ooit ten laste van zyne Hoogheit of het Doorluchtig Huis van Oranje gesproken te hebben, het tegendeel is al mede te wereldkundig geweest, zulks de *gem. van Zanen* zich dien laster zoo min als het besluit van dat vuil libel zal aantrekken; gelieft het den Autheur zich bekend te maken, men zal hem nader antwoord geven, maer blyft hy onbekend, 't zal voor hem goed zyn, en de tyd hoopt men, zal hem beter zinnen en eerlyker sentimenten geven. Hier mede zoude men eindigen, maer om niet weer te schryven tegens een' onbekenden lasteraer, zoo declareert *Mr. Remees Floris van Zanen* altoos gereed te zyn, om te antwoorden aen luiden die hunn' naem durven noemen, en voor hun stuk staen, maer niet aen onbekende schelmsche lasteraren.

NB. Ontmoet en verwondert een lezer zich over een' gemeenen familiären styl, hy denke 't is gesibreven op dat de minste Burger het zoude kunnen watten.

Vaert wel en zyt goedsmoeds **HAERLEMSCHE
BURGEREN.**

Gedurende dees Burgerlyken twist, zag men ook in 't licht komen eene andere Propositie, welke van het Voorstel van den Heer *van Zanen* zegt dat het eer Twedracht dan Rust zoude kunnen baren, en den Burgers in 't algemeen tot eensgezindheit en het beschermen hunner Regenten, die hen zoo lang vaderlyk geregeerd hebben, op het ernstigste aenmaent.

's GRAVENHAGE.

's GRA-
VENHA-
VE.

Den 23 der voorleden Maend hadden de Heeren Gedeputeerde Staten van de Provincie Friesland, in een particuliere audientie by zyne Doorl. Hoogheit den Prins Erfstadhouder, en hare Koninglyke Hoogheit, deszelfs Gemalinne, aen dezelve overgeleverd het Diploma, waer by niet alleen het *Stadhouderschap* in de *Vrouwelyke Linie* van het Doorl. Huis Oranje Erfhelyk word verklaerd, maer ook aen deze uitmunten- de waerdigheid verscheide nieuwe voorrechten gehecht worden.

De Staten van Holland en West-vrieland be- merkt hebbende dat de onlusten onder de Burgery der Stad Amsteldam, neffens derzelve misnoegdheit tegens sommigen van de Regering aldaer, van tyd tot tyd meer en meer begonnen toe te nemen, hadden, volgens hunne Resolutie van den 31 der voorleden Maend, goedgevonden en verstaen dat zyne Hoogheit, den Heere Prinse van Oranje en Nassau, als Stadhouder dezer Provincie, zoude worden verzocht, en geauthoriseerd, gelyk zyne Hoogheit vervolgens ook verzocht en geauthoriseerd is, om, door alle meest bekwame Wegen en Middelen, de rust binnen de Stad van Amsteldam te herstellen, en des noods ook zoodanig een' Regent of Re-
ge-

genten, als zyne Hoogheit naer deszelfs hoogewysheit goed zoude vinden, van de bedieninge van derzelver Magistrature te ontslaen, en zodanige andere in derzelver plaetse te benoemen en aen te stellen, als zyne Hoogheit, tot bereiking van het voorschr. heilzame oogmerk, noodig en dienstig zoude oordeelen; met dien verstande nochtans, dat het geen voorschr. is, alleen voor deze reize zoude geschieden, en zulks zonder eenig nadeel voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vry-en Gerechtigheden der Stad Amsteldam competerende: en dat de voorschr. Regenten daer door geenszins zouden worden gekwetst of veel min dat dezelve daer door benadeeld in hunnen goeden naem en faem, zouden mogen worden gesuspicieerd zich in de Regering van het Land niet naer behooren gedragen te hebben: en dat Hooggemelden Heer Prins derhalven zoude worden verzocht, gelyk zyne Hoogheit verzocht is, den Regent of Regenten, die van hunnen dienst zouden mogen worden ontslagen, mitsgaders derzelver Familien en goederen, te nemen in zyne Hoogheits speciale protectie en sauvegarde, met interdictie, op verbeurte van lyf en goed, van den zelve Regent of Regenten, derzelver Familien of goederen of eenig gedeelte van die, eenigzins te molesteren, beschadigen of incommoderen.

Ook was door de voorschr. Staten van Holland en West-vriessland besloten dat een ieder, die in 't vervolg zal willen verzoeken om *ad bonores* te worden genaturaliseerd, daer voor de somma van vyf honderd Guldens in de kas van het Gemeene Land zal moeten furneren.

Den 25 dezer werd in de groote Kerk alhier, na het houden van den gewonen Bedestond, door Do. L. T. Piclat de Doop toegediend aen

's GRA-
VENHA-
GE.

het Zoontje van den Hoog Ed. Heer *Baron van Waffenaer*, Heer van Rynfaterwoude, beide de Katwyken en 't Zand, een der Ministers Plenipotentiarissen van den Staet op het Congres te Aken, over welk Zoontje, uit name van hunne Doorl. Hoogheden, den Prins en Prinses van Oranje, als Peter en Meter stonden de Heer Baron van Grovestins, Lt. Generael en Opperstalmeeester zyner Hoogheit, en My Lady Hyndfort, eerste Staets - Dame van hare Koningkl. Hoogheit, zynde aen het Kind de naem gegeven van *Willem-Anna*.

L E I D E N.

LEIDEN. **O**mtrent het begin dezer maend begon men hier, even als te Amsteldam, ook eenige bewegingen te bespeuren onder de Burgery, wegens het opstellen van eenige Artikelen, om daer uit vervolgens een behoorlyk Request te vormen, en het zelve aen de Heeren van de Regering dezer Stad te presenteren. Ten dezen einde begonnen sommige Kwartieren uit de respectieve Compagnien by een' ieder, onder zyn Kwartier behoorenden, rond te gaen, om elk te doen teekenen, en vervolgens uit ieder Kwartier, die 64 in getale zyn, (als hebbende ieder Compagnie acht Kwartieren) een' bekwaem man te kiezen, en ieder derzelver te qualificeren, om ten beste der gemeene zaak eenige artikels op te stellen; waer toe geen geringe stof en voorraad aen de hand gegeven werd door het in 't licht komen van zeker Geschrift, tot tytel voerende, *Nasporing van de Bezwaernissen, nevens de redenen derzelve, welke zeer vele Burgers en Schutters en verdere Ingezetenen der Stad Leiden vermeinen te hebben, waer in na een korte aenwyzing*

zing van de manier op welke van de opgegeven bezwaerniffen gebruik moest worden gemaakt, tien Artikelen van bezwaer aen de hand worden gegeven, van dezelfde natuur als naderhand in het request verzocht werden. LEIDEN.

Hoe sterk een spoor tot het opstellen van eenige artikelen en het teekenen derzelve, dit Geschrift den Burgeren ook uitleverde, daer was 'er echter die daer toe nog niet verstaen wilden, als blykt uit een tweede Geschrift, genaemd *Aenmerkingen over de zaken, die thans bet onderwerp der Redeneringe zyn; voorgesteld door Officianten der Stad Leiden*; luidende als volgt:

„ Wy hebben, waerde Medebroeders en Medebur-
 „ gers! met veel vreugde uit de Geschriften, on-
 „ langsdoor den druk gemeen gemaakt, gezien uw iever
 „ en zucht tot het welzyn van Stad en Kerk, om zoo
 „ veel mogelyk een Redres te maken in de ingeflope-
 „ ne abuizen omtrent onze Keuren, Handvesten en
 „ Privilegien. Wy hadden, met daer in deel te nemen,
 „ zekerlyk zoo lange niet geaerzeld, en gaerne de hand
 „ willen leenen om met elkander daer over te raedple-
 „ gen, indien wy, niet zonder redenen, beducht waren,
 „ dat dees iever by sommigen misfchien met een hevige
 „ en onbezonnen drift zoude uitbarften, om het verzochte
 „ van onze respectieve Overigheit, zoo dezelve niet al-
 „ les mochte komen goed te keuren, met geweld af te
 „ persen, en af te dwingen, ja zelfs tegen hunne Per-
 „ sonen of Huizen eenige feitelikheden te plegen, waer
 „ van wy altyd de grootste afkeer hebben gehad, en
 „ zullen behouden, en zulks volgens Eed en Plicht trach-
 „ ten tegen te gaen; want wy zyn in de gedachten dat
 „ het mogelyk daer henen zoude lopen, zeer gestyft
 „ geworden, dewyl ons met de uiterste verwondering
 „ ter ooren gekomen is, dat eenige Burgers die, 't zy
 „ uit misverftand, onkunde of Contrarie gevoelen, niet
 „ konden goedvinden te teekenen, met dreigementen,
 „ of daer toe gedwongen, of aen die evenwel absoluut
 „ niet wilden, in geen onduidelyke termen te verstaen

LEIDEN. „ gegeven; dat derzelver Huizen zouden geplunderd
 „ worden, 't welk wel ingezien zynde, voor Inwoon-
 „ deren van een vrye Republiek zeer hard moet vallen,
 „ en zelf een nooit gehoorde en onchristelyke zaak is,
 „ dat een Burger zyn' mede Burger by monde, en by
 „ geschrift durft dreigen een' eeuwigen haet, en afkeer
 „ voor hem te hebben, om dat hy niet toestemd een ge-
 „ voelen, waer van hy een ander denkbeeld heeft; zoude
 „ men met recht niet mogen denken, dat de drift van
 „ zulke haetdragende Lieden mogelyk verder zoude
 „ gaen. Weshalven indien U Lieden onze vrees ten
 „ eenemaal wilt wechnemen, is ons verzoek niet alleen
 „ U. eigen voorgeeven, het Request in de betamel-
 „ lykste, en eerbiedigste termen over te geven, maer
 „ daer in ook voor een Basis of grondslag te stellen, dat
 „ de Teekenaers zich zullen verbinden hunne respectie
 „ Overheit te maintaineren, en nooit toe te staen, dat
 „ in de Regering eenige verandering worde gemaekt,
 „ veel minder enig molest, of geweld aen de Perso-
 „ nen of Huizen van een' der Regenten, Ministers, of
 „ Particulieren die niet hebben kunnen goedvinden te
 „ teekenen, door 't gemeen, of iemand anders worde
 „ gedaen, maer ingeval zulks onverhoopt kwam te ge-
 „ beuren, 't zelve met alle Vigour tegen te gaen, en
 „ geweld met geweld te stuiten, op dat wy niet den
 „ schandelyken naem op onzen hals halen, van tegens
 „ onze Overheit te hebben opgestaen, en voor de na-
 „ komelingen een' slechten reuk van ons nalatende, als
 „ oproerige aengezien worden, wien 't kwaed niet zel-
 „ den den een of den and' rentyd op hun' kop t' huis komt.
 „ „ Verders komt het ons voor gansch niet ongevoeg-
 „ lyk te zyn, en zelfs als in een 2de Artikel te moeten
 „ aangemerkt worden, met alle eerbiedigheid aen On-
 „ ze respectie Regering te verzoeken een generale
 „ Amnestie voor die geene, die door 't een of andere
 „ geval by hunne Ed. Groot Agtbaren verdacht zyn ge-
 „ worden.
 „ „ Wanneer U Lieden nu op zoo een' trant uw verzoek
 „ wilt inrichten, zullen wy niet nalaten onzen iever by
 „ den uwen te voegen, en eenpariglyk hand aen 't
 „ werk te slaen, en wy twyffelen dangeenszins aen een
 „ gunstigen uitslag; welke indien onverhoopt tegen on
 „ ge

„ genoeg uitvalt, ons dan recht geeft, om ons aen
 „ onzen wettigen en dierbaren Erffstadhouder te adresse- LEIDEN.
 „ ren, en onze belangen aen zyne Doorluchtige Hoog-
 „ heit in te brengen; alwaer wy komende met een bil-
 „ lyke zaek, en ons als recht-geaerte Patriotten gedra-
 „ gen hebbende, zekerlyk wel zullen ontvangen worden.

Ondertusschen nam het getal der genen, die zich tot het teekenen lieten overhalen, van dag tot dag echter toe, en was den 12 dezer reeds zoo ver gevorderd, dat 42 Kwartieren de pen op papier gezet hadden, eenige weinige personen van dezelve uitgezonderd. Hier op werd des avonds eene Vergadering op de Schutters-Doelen belegd, bestaende uit 42 personen, zynde uit ieder Kwartier van de genen die geteekend hadden, één. In deze Vergadering, als de eerste, werd niets zakelyks uitgevoerd, zynde dezelve geopend met een Aenspraek door eenen *J. Schoonwinkel*, een' Kruidenier, en Kwartiermeester van zyn Kwartier, welke dus luidde:

„ **M**annen Broeders, Gevolmachtigden uit verre de
 „ meeste Kwartieren dezer groote en aenzien-
 „ lyke Stad, waerde Medeburgers en manhafte Schut-
 „ ters van het wydvermaerde Leiden, Nakomelingen
 „ van onze zoo brave en met recht geroemde Vooroude-
 „ ren; dewelke door hunne onwrikbare standvastigheid,
 „ eendracht en onvertzaegdheit, den gelegden grondslag
 „ der onwaerdeerbare Vryheit, niet alleen voor deze
 „ onze Stad en Provincie, maer ook voor ons gansch
 „ Gemenebest, (ten koste van goed en bloed, ja van
 „ allerlei elende, en in spyt van den grootsten Tyrander
 „ Wereld, den Koning van Spanje, die de laetste
 „ Graef van dit Landschap was,) zoo roemruchtig heb-
 „ ben beschermd en staende gehouden! Vergunt my,
 „ Vrygeboornen en rechtgeaerde Nazaten van zulke, door
 „ eendracht en kloekmoedigheid, onverwinnelyke Voor-
 „ vaders, deze begonnen Aenspraek ter opening van
 „ deze onze Eerste Vergadering, tot Ulieden te mo-
 „ gen doen. Het is U allen bekend, waer toe wy
 „ heden zyn byeengekomen, om namelyk in overwe-
 „ „ gin-

LEIDEN. „ginge te nemen, welke Bezwaerniffen uit de gene
 „die 'er zyn, behoren uitgekoren en vastgesteld te
 „worden, om deswegens Redres by de Regering de-
 „zer Stede, onze wettige Overheit, te verzoeken.
 „Daer toe is ons aenleiding gegeven in de *Nasporing*
 „*van Bezwaerniffen nevens de Redenen derzelve, ten*
 „*opzichte van de Inwoonders dezer Stad*, welke over
 „eenige dagen is in 't licht gekomen; doch waerby
 „ons met eenen word voorgehouden, hoe wy die-
 „nen by den anderen te komen en ons te gedragen,
 „zal 'er een goeden uitflag van onze Byeenkomst
 „en verwachtinge wezen; namelyk dat wy zulks doen
 „moeten met aflegging van alle driftigheit en onver-
 „stand, gelyk ook van alle byzondere inzichten van ei-
 „gen belang, mitsgaders van allen haet en nyd of voor-
 „ingenomenheit van den een tegen den ander, indien
 „zulks by sommigen onzer mochte gevonden worden,
 „maer dat wy in tegendeel met alle bezadigdheit en
 „gehoorgeving aen de verstandigste en bekwameste
 „onder ons, en vooral met alle mogelyke eensgezind-
 „heit te zamen zouden spreken, overleggen en beslui-
 „ten, van welke der gemelde Bezwaerniffen wy her-
 „stellinge en verbeteringe zouden verzoeken; derhalven
 „moet by ons geen plaats vinden, dat wy ongegronde
 „klachten of eischen, die van weinig of geen wezenlyk
 „belang zyn, of die niet dan naer het byzonder intrest
 „van dezen of genen of wel van eenige weinige par-
 „ticuliere personen zyn, zouden voordragen; dat zy
 „verre! zulks is nooit het oogmerk, veel min de raed-
 „geving van de welmenende opstellers van het voorz.
 „zoo tydig als dienftig Geschrift geweest! zulks is ook
 „nooit het doen van ware Patriotten of van rechtaerte
 „Liefhebberen van hun Vaderland; maer in tegendeel
 „zullen die altoos het Gemeene Welzyn boven hun by-
 „zonder belang stellen, en nooit uit zulke verkeerde
 „en flinksche oogmerken naer veranderinge haken,
 „maer om wezenlyké Abuizen en Gebreken, die 'er,
 „ten nadele van 't Gemeen, zyn ingeslopen, op eene
 „ordentelyke wyze te helpen verbeteren, ja al zouden
 „zy zelfs, ten opzichte van hun eigen byzonder Intrest,
 „daer by eenige schade lyden; die derhalven, ook
 „nooit zullen eischen, veel min daer op blyven aen-
 „hou.

„ houden, dat alleen hun eigen begrip en begeerte stand **LEIDEN**.
 „ grype en gevolgd worde, maer zullen dat ook altoos
 „ voor de redelyke gegronde Voorstellingen van een'
 „ ander over hebben, ja van zelfs edelmoedig, daer toe
 „ overgaen, zoo dra zy bemerken, dat dezelve van
 „ meerder gewicht en noodzakelykheit bevonden wor-
 „ den: Derhalven, Zeer Waerde Medeburgers! zal het
 „ eendrachtig besluiten tot verzoek van Redres der voor-
 „ naemste Bezwaernissen, die 'er wegens deze onze
 „ Stad gevonden worden, heteigenlyke werk zyn, het
 „ welk wy hier hebben te verrichten, daerom bid ik U
 „ allen, laet deze Eensgezindheit het begin en het ein-
 „ de van deze onze Beraedslaging wezen; want eendracht,
 „ weet gy, maekt macht, en kan, met standvastigheit
 „ gepaerd, de moeiljelykste zaken, gelukkig teruitvoer
 „ brengen; daer in tegendeel door tweedracht de gemak-
 „ lykste en beste voornemens veriedeld worden. Doch
 „ niet alzo, Myne Broeders! op dat het goed voor-
 „ nemen, het welk by ons is, en wy op zoo eene or-
 „ dentlyke en geoorloofde wyze hebben begonnen,
 „ niet verloren ga, en dat niet alleen voor ons, maer
 „ ook voor onze Nakomelingen, en wy aldus by dezel-
 „ ve ons niet geheel onverantwoordelyk maken, ja een
 „ eeuwigh verwyf op ons halen, dat wy de gewenschte
 „ gelegenheit, die 'er thans zich opdoet, en niet licht we-
 „ der komen zal, ternoodige verbeteringen herstel door
 „ onze oneendrachtigheit hebben laten verloren gaen;
 „ waer uit daerenboven niet dan schande en te laet na-
 „ berouw voor ons zoude overblyven. Laet ons dan
 „ volgens den heilzamen raed, die ons gegeven is, (en
 „ welke ik U, naer myn gering vermogen, trachte te
 „ herinneren, ja in uwe gemoederen onuitwisbaer en
 „ altoos levendig in te drukken,) te werk gaen; zo zul-
 „ len wy niet te vergeeffsch, noch tot onzer schade en
 „ schande zyn byeengekomen, maer onder inwachting
 „ van des Heeren Zegen, allergewenschte vruchten daer
 „ van plukken, zoo voor ons zelven als voor de Nako-
 „ melingschap; by dewelke, zoo lange die 'er zyn zal,
 „ onze gedachtenisse in eer en zegeninge zal wezen. Uit
 „ al het welke ook te hopen is, dat eenige onzer Me-
 „ debroederen, die tot nog toe, om deze of gene re-
 „ denen, niet hebben goedgevonden zich by ons te
 „ , voe-

LEIDEN. „voegen, ziende het goeden eendrachtig begin, dat wy
 „in ons zoo nuttig als noodig voornemen hebben ge-
 „maekt, eerlang zich by ons, ter volvoeringe daer van,
 „mede broederlyk en eendrachtig, zullen verwoegen.
 „Nog eens, myne Broeders! weest toch niet bitter
 „tegen uwe Medeburgers; die door kwade Raedgeving
 „of door een Particulier Intrest tot ons nog niet zyn
 „gekomen; laten wy een' ieder overtuigen van onze eens-
 „gezindheit, inzonderheit zoude ik reden hebben, dewyl
 „er kwaedaerdigen gevonden worden, die myn perfoon
 „en goeden naem verdacht zoeken te maken. Zoude ik
 „daerom zulke luiden weren van onze Broederschap?
 „wel verre van my; neen, ik zal alseen oprecht Patriot het
 „welzyn van myn lieve Vaderland, en van onze Stad
 „in 't byzonder altoos zoo wel in 't oog houden, dat
 „niemand van wat kanten ik ook mochte worden aenge-
 „daen, my van dezelve zal kunnen aftrekken.

De Vergaderingen vervolgens ieverig voort-
 zettende, bracht men de zaek eindelyk zoo ver,
 dat het volgende Request den 19 dezer, aen den
 Ed. Gr. Achtb. Heeren van den Gerechte dezer
 Stad, werd overgeleverd:

De Ondergetekende Burgers, met volkomen genoe-
 gen van alle de gequalificeerden der Schutteren en
 Burgeren der Stad Leiden, genomineerd zynde als Re-
 presentanten van het voornoemde Lichaem, en als Ge-
 volmachtigde, om uit hun aller naem, zelfs of die allen per-
 sonelyk tegenwoordig waren, zoodanige billyke verzoeken,
 als met genoegzaam alle stemmen goedgevonden en
 besloten zyn, Hun Edele Groot Achtbaerheden eerbiedig
 voortedragen, gelyk wy zoo veel eere genieten, te
 doen by deze, op het aldermedrigste verzoekende de-
 zelve te willen goedkeuren, gelykze (wat het wezen
 der zaken betreft) waerlyk goed te keuren zyn. Dat het
 U Wel Ed. Groot Achtbaerheden dan behage een heil-
 zaem fiat daer op te geven.

I. ARTIKEL.

Dat de Plakaten en Keuren, welke zyn tegens het mis-
 bruik van den Zondag, als mede het Vloeken en Zwe-
 ren mogen gemaintineerd worden.

H. Dat by Vacaturen van Predikanten het hun Ed.
 Groot

Groot Achtb. in het verlenen van hand-opening aen den respectiven Kerken-Raad, en in het Approberen van Nominatien en Beroeping, het daer henen (zoo veel mogelyk is) gelieve te dirigeren, dat'er een gelyk getal, van de bekwaemste Leeraers, de leerwyze van Voetius volgende, mochte worden beroepen.

LEIDEN.

III. Dat de Gildens en Hallen mogen gemaintineerd worden, volgens de Keuren en Ordonnantien.

IV. Dat ons vergund worde een vrye Krygsraad, (waer uit de Kapitein, de oudste in dienst zynde, vereerd zal worden met den naem van Kolonel) bestaende uit de drie Hoofd-Officieren van elke Compagnie, beneffens een Secretaris en een Rentmeester uit de Burgery, door dezelve uit de Burgery daer toe aen te stellen, en verder alle Bedieningen, daer uit vallende, als ook de Administratie van den Doelen met al zyn ap- en dependentien, dat verders by Vacaturen van Kapiteinen, door de Compagnie wiens Kapiteins-plaets komt te vaceren, zullen genomineerd worden twee Personen, waer uit hun Ed. Groot Achtb. een tot Kapitein zullen eligeren, verders alles vry; dat wyders de verkiezinge van alle Opper- en Onder-Officieren zullen gedaen moeten worden, door de respectieve Leden en uit alle de Leden der Hoofdwachten, elk in zyn Compagnie, (mids 2 jaren tocht en wacht hebbende waergenomen) en dat verders de kleine Krygsraad zal bestaen uit 15 personen, namelyk de 5 Hoofd-, en 8 Onder-Officieren, om de zaken ieder in zyn Compagnie voorvallende af te doen, echter niet o- vereen kunnende komen, zullen overgegeven worden aen den grooten Krygsraad, voor welken zoo even genoemden Krygsraad, word verzocht een ordentelyke plaats in de Gereformeerde Kerken, en een vrye doorgang en vaert door Stads Poorten en Bomen, met deszelfs byhebbend gezelschap na het Luiden der Poortklok.

V. Dat in 't vervolg geen Burgermeesters, Schepenen en Vroedschappen, mogen worden aengesteld als uit de Inboorlingen dezer Steden, als mede alle Amten en verdere Bedieningen, die komen te vaceren, vergeven worden, dan aen Luiden, geboren binnen de Zeven Vereenigde Provintien, en vande ware Gereformeerde Religie.

VI.

LEIDEN. VI. Dat de Kamer van de Desolate Boedels alhier, moge te niet gedaen worden, in zoo verre, dat het aen den Crediteuren zal vry staen, de Boedels te redden, te accorderen, en te handelen, naer hun welgevallen, en niet overeen kunnende komen aen de voornoemde Kamer zich te adresseren, mits aen de Crediteuren rekening te doen en de menagie te betrachten.

VII. Als mede dat de Tiende verhoging, thans onder den naem van Collect-loon en Onkosten bekend zynde, zoo op de Ordinaire als Extraordinaire verpondinge, zoo dikmaals die geheven word, mogen worden afgeschaft.

VIII. Dat publiek 's jaerlyks mogen worden gedaen rekening van Stads Inkomsten en uitgave, zoo als in onze naburige Steden mede gebrukelyk is. Of zoo als het zelve by Plakate op den 18. Sept. 1600. is geordonneerd ten platten Lande.

IX. Dat verders aen de Burgeren worden ter hand gesteld Stads-Privilegien en Gerechtigheden, welke door den Hoogloffelyken Stadhouder Prins WILLEM DEN DERDEN zyn toegestaen en gebrdonneerd, dat hun, 't zy door geschrift, 't zy door den druk gecommuniceerd zouden worden; daeren boven zullen ons mede dienstig zyn, alle de Stads Keuren, op dat de Burgeren niet in hunne onkunde vallen, tegens de Ordre van hun Ed. Gr. Achtb.

X. Dat het 13 Artikel, in het 2 Deel der Brandkeure dezer Stad, namelyk, dat de goede Burgeren en Ingezetenen aen den lyve strafbaer zyn, moge worden geroojeerd, wel verstaende, dat de boeten daer op gesteld, in wezen blyven.

XI. Dat het recht om Burgers binnen 24 Uuren de Stad te ontzeggen, moge worden vernietigd.

XII. Dat de Negotie en Fabrieken, die het heil van deze Stad genoegzaam zyn, worden bevoordeeld in alle occasien, dat de Regenten die souteneren met alle hunne macht, en zoo wanneer zich een of meer Burgers op doen, om hier iets nieuws te fabriceren, of stabileren, dat die vryheit mogen hebben, en Oestrooi, voor hun leven of eenige jaren genieten, om daer door alle Burgers aen te moedigen; gelyk mede niet ondienschtig zoude zyn het verhuren der Stads vesten, tot weiden der Schapen.

XIII. Verders, dat hun Ed. Groot Achtb. by den Straet en zyne Doorluchtige Hoogheit, onzen Geliefden Erfstad-

Stadhouder, sterk aenhouden, met verzoeken, om by de Generaliteit te verkrygen, dat alle de Regimenten van de Zeven Provincien mogen gekleed zyn met Fabriek in dezelve Provincien gemaekt, vorders, dat wy in alles worden gefavoriseerd naer 't exempel van Engeland. LEIDEN.

XIV. Dat ook de Roomfche Kerk bevryd zy van het Fourneren, van twaelf Honderd Guldens's jaers, tot noodig maintenu van hare Armen.

XV. Dat mede Redres moge worden gemaekt wegens 't Bongeld, en daer Rekening van doen aen 2 Commissarissen, 't eligeren uit de Ingelanden van de respectiven Bonnen.

XVI. Dat direct in handen van de Armen-Bezorgers gesteld worden alle zoodanige Revenuen als den Armen toekomen en in vorige tyden gegeven zyn, volgens het oude Burgerlyke Keurboek van den jare 1583. de 140ste Keur, gelyk ook zulke na dien tyd, dito Armen zyn toegewezen.

XVII. Dat 'er nu nocht en eeuwigen dage geen Garnizoenen van Krygsvolk, in deze Stad mogen gelegd worden, ja zelfs niet doortrekken of logeren dan met Consent van hun Ed. Gr. Achth. beneffens die van den Krygsraed.

XVIII. En laetstelyk dat; wegens alle Disordre en Confusien die tot noch toe zyn gepasseerd en voorgevallen, van wat natuur en kwaliteit en by wie die ook begaen zoude mogen wezen, sedert de aenstelling van zyne Doorluchtige Hoogheit, zal zyn en blyven vergeten en vergeven, als mede dat de Justitie dezer Stad, daer op nu, of namaels tegens niemand eenig onderzoek, Calange, of vervolg vermoge te doen.

't Welk doende, enz.

A M S T E R D A M.

In ons vorige Stukje de bewegingen onder de AMSTERDAM.
Burgers dezer Stad waergenomen hebbende tot aen den 24sten der voorleden Maend, zullen wy het geen verders nopens dezelve voorgevallen is, thans te boek stellen.

Zondag den 25 dier Maend, viel 'er weinig voor; dan de volgende dag, de 26, was weder een dag van groote verwerring. De Hoofden der Misnoegden van den Doele deden by de Heeren zesendertig Raden, die 's morgens vergaderd waren, nadere instantie om op de bewuste drie

MDCCLVIII.

K k k

Arti-

AMSTEL-
DAM.

Artikelen *Fiat* te hebben, verzeld van vertoogen dat het volk, indien zulks niet geschiedde, waerschyntlyk tot buitensporigheden uitspatten, en feitelykheden bedryven zoude. Deze by den Raed in omvrage gebracht zynde, was het besluit om liever de gifting van 't volk in te volgen, voor zoo verre men kon, dan een bloedbad aen te richten, en de artikelen, behoudens de nodige reserve toe te staen. Hierom ontboden Burgermeesteren, na dat de Vergadering gescheiden was, *D. Raep*, die tot noch toe Hoofdman van de Misnoegden vertoonde, en stelden hem het ingeleverde Request ter hand, waer op als een Apostil geteekend was: *FIAT, mits niet strydenste tegen de Resolutien van hunne Ed. Gr. Mog. en de intentie van zyne Hoogheit; en wegens de Anten, voor zoo veel het domestiek is. Actum 26 Aug. 1748. Ter Ordonnantie van hunne Ed. Gr. Achtb. en den Achtb. Raed (was geteekend) JAN VAN LOON de Jonge.* Terstond vertrokken eenige Ge. deputeerden uit de Misnoegden naer den Haag, om zyne Hoogheit hier van kennis te geeven, en dat men dit antwoord gansch onvoldoende aenmerkte, om de daerin gemaekte restrictien, welke, zoo men zich voorstelde, het *Fiat* vervolgens gansch konden vernietigen. 's Avonds werd op den Doele aen de Vergadering kennis gegeven van dit conditioneele *Fiat*, waer by het aentoonen der gewaende gevaerlyke gevolgen, indien men hier by stil bleef rusten, niet vergeten werd; het welk veelen onder den hoop zoo razende en verwoed maekte, dat zy zoo aenstonds, om der zake klem by te zetten, naer het huis van eenen der Burgermeesters, by veelen van onheusche stuurschheid en te verregaend eigenbelang, het zy te recht of t'onrecht, verdacht, gaen, en het zelve spolieren wilden. Veel werks

werks hadden toen de hoofden van het volk, om dit voornemen te verydelen, en de meenigte te bewegen dat zy ten minsten noch 24 uren gedulds hebben zouden, binnen welken tyd men aennam Burgermeesteren nader te zullen spreken, wanneer zy niet twyfelden of alles zoude tot genoegen afgedaen worden. Dan eindelyk verwonnen de woede door bidden en smeeken. Om het werk klem by te zetten, besloot men echter dien zelfden avond noch twee zaken. De eerste was een Request op te stellen en te doen teekenen aen hunne Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van Holland met verzoek dat deze zyne Hoogheit, den Prins Erftadhouder, geliefden te volmachten om in het stuk der Regeringe alhier de nodige verandering te maken. En de tweede dat men, om ten minsten een vertooning te hebben als of het geheele Lichaem der Burgerye in de belangen der Misnoegden op den Doele was, de zaken daerheen zoude zien te richten dat uit ieder der 60 Wyken dezer Stad, was het mogelyk, eenigen gecommitteerd werden, die gezamentlyk, zoo als men zeide, tot heil van Land en Stad, zonder het minste oproer, zouden medewerken; het welk by eenige weinige Compagnien nog dien avond doorgedreven werd. Dus liep deze dag ten einde.

Dingsdag, den 27, resolveerden Burgermeesters, na dat de Hoofden der Misnoegden hen nopens de beweging, den vorigen dag onder het volk bespeurd, onderricht hadden, op den middag het Request, dat de 3 zoogenaemde Artikelen van redres behelsde, woordelyk van de Puie te doen aflezen, ten aenhooren van een groote meenigte, op den Dam zamengekomen, en na het zelve deze woorden: (was *geapostilleerd*) **BURGERMEESTERS GEVEN HIER OP FIAT. Actum 27 Aug. 1748. Ter**
Kkk 2 Or-

AMSTEL-
DAM.

AMSTEL-
DAM.

Ordonnantie van hunne Ed. Gr. Achtb. en den Raed (was geteekend) JAN VAN LOON de Jonge. Dan, hoewel nu alle voorbehoudingen weggenomen waren, was het echter nog al niet wel; want het naeuwzoekende oog der Misnoegden wist weder een nieuwe zwarigheid te bedenken, uit welke argwaen op te vatten was, dien zy voorgaven te vinden in het verleenen van dit onbepaalde *fiat*, buiten kennisse van den Raed. Hierom teekende men daerop aenstonds op den Doele een zoogenoemd Protest van den volgenden inhoud:

DECLARATOIR PROTEST EN REQUEST, *aen de Edele Groot Achtbare Heeren Burgermeesteren, en den Edelen Achtbaren Raed der Stad Amsteldam.*

WY Ondergeteekende Burgers en Ingezetenen der Stad Amsteldam gezien hebbende het *Appoinctement van Fiat, mits niet strydende tegens de Resolutien van Hunne Ed. Gr. Mog. en de Intentie van zyne Hoogheit; en wegens de Amten, voor zoo veel het domestiek is;* op gisteren by den Ed. Achtb. Raed op het Request, door de Burgery dezer Stad gepresenteerd, inhoudende de bekende drie Artikelen; en wyders gezien hebbende, en gehoord de informeele Publicatie, uit ordre van hunne Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgermeesteren, buiten kennisse, convocatie of toestemminge van den Ed. Achtb. Raed, als het Lichaem van de Regeringe uitmakende, op dezen morgen gedaen: declareren hier mede, met behoorlyke beleefdheit, doch zeer ernstig, te vermanen ten hoogften door het zelve bezwaerd te zyn, als behelzende eene ingewikkelde teleurstelling van onze heilzame verzoeken: protesterende wy ondergeschr. wel exprefelyk tegens alle de gevolgen, uit hoofde van deze voornoemde Appoinctementen voortvloeyende, in zoo verre dezelve de voorschr. restrictie en mits of informaliteiten concerneren, vertrouwende en verzoekende de ondergereekenden, dat 'er by de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgermeesteren en den Ed. Achtb. Raed daer toe geconvoceerd, ten spoedigsten en zonder uitstel nadere reflectie zal worden gemaakt, en de welmeenende begeerte der Burgerye door de tegenwoordige Regering genoegén

ge.

gegeven, door een gunstige Approbatie en *Fiat* op het voorz. Request, zonder de alderminste restrictie, mits of informaliteit; en dus voorgekomen al dat geen, dat uit eene onverhoopte weigering zoude kunnen resulteren.

AMSTEL-
DAM.

't Welk doende enz.

Dit Declaratoir vervolgens ter kennisse van hunne Ed. Gr. Achtb. gekomen zynde, vergaderden Woensdag weder de Heeren zes en dertig Raden, om tot het onbepaalde *Fiat* mede toestemming te geven; het welk, geschied zynde, op den middag door de volgende Notificatie bekend gemaakt werd:

Burgermeesteren en Regeerders der Stad Amsteldam, aen den Achtbaren Raed nader hebbende voorgedragen de geneigdheit van de geheele Gemeente, om te hebben FIAT op de drie Artikelen, vervat in het Request door *Daniel Raep*, *Jacob Karel de Huizer* en *Elie Chatten*, en het nadere Request door *Christoffel Siemonshoff*, *Isaak Vredenburg*, *Christiaan Teepken*, *Jan Martini*, *Hendrik van Gimnig* en *Jacobus de Vries*, uit naem van de geheele Gemeente aen hunne Ed. Groot Achtb. en den Achtb. Raed gepresenteerd, hebben hunne Ed. Groot Achtb. en de Achtb. Raed goedgevonden daer op te verlenen FIAT. Actum in Amsteldam den 28. Augustus 1748. Ter ordonnantie van hunne Ed. Groot Achtb. en den Achtb. Raed.

JAN van LOON de Jonge.

Tot hier toe hadden de beide partyen der Misnoegden de handen in een geslagen, en bykans alles gedaen op het voorstel van den meergem. *D. Raep*, die voor de 3 Artikelen zeer geieverd had, en by ieder voorval naer den Haeg was gereist, komende, zoo als hy berigte, met ordre van den Prins Erffstadhouder steeds te rug. Deze wilde thans een weinig gedulds hebben en afwachten wat uitslag het *Fiat* had; dan de geenen, die in den beginne het Opstel, waer van wy bladz. 687. gesproken hebben, opgeworpen hadden, waren van andere gedachten. Onder

AMSTEL- deze waren zeer voorname aenvoerders *Andries*
DAM. *Bockelman*, en deszelfs Behuwd-Broeder *Hendrik*
van Ginnig; de eerste een Chirurgyn van pro-
 fessie, doch wegens verscheide domestieke ver-
 schillen op zommige Heeren van de Regering
 zeer gebeten; en de andere een Patroonschilder,
 meest te Haerlem woonende, een man om des-
 zelfs gedrag niet zoo zeer, als wegens zyne on-
 gemeene bekwaamheit om iets beweeglyk voor
 te stellen en met geweld door te dryven,
 zeer vermaerd; de laatste deed meest altoos de
 Aenspraken op den Doele, nadien zyn stem, zeer
 zwaer, hier zeer te pas kwam; ooggetuigen ver-
 halen dat zy meer dan eens gezien hebben, dat
 op zyne beweeglyke voorstellen onder de Toe-
 hoorders zommigen de tranen ten oogen uit-
 bersteden, en anderen als opgetogen stonden
 wegens zyn aendoenlyke wyze van spreken.
 Deze twee, met noch eenige anderen gesterkt,
 waren tegen het advies van *Raep*, en wilden dat
 men, nu de driften in de gemoederen gaende
 waren, de vooroordeelen tegen de Regering
 versterken zoude, op dat men dus te gemakke-
 lyker de oude Heeren van den Stoel der eere
 affchuppen, en oorzaak geven mocht dat anderen
 in derzelver plaetzen gesteld werden. Om daer
 toe te zekerder te werken, las men een Onder-
 richting voor, in welke uit het afgeperste *Fi-*
at een besluit werd opgemaakt, dat de tegen-
 woordige Heeren meinedigen waren, welke
 waardig is dat zy door ons te boek gesteld
 worde, en voor de nakomelingschap tot een
 altoosduurende blyk verstreкке van de wyze,
 op welke men deze verandering heeft zoeken
 te weeg te brengen. Zy was van den volgen-
 den inhoud:

ON-

ONDERRICHTING aen alle Burgers en Ingezetenen AMSTEL-
 der Stad Amsteldam, of men aen het gegeven FIAT meer DAM.
 heeft als van te vooren.

Voor eerst blykt, uit het accorderen van onze oude Rechten en Privilegien, een van de drie, en wel de gewichtigste Artikelen, dat zy ons ontnomen zyn geweest; waer uit ten tweden blykt, dat die ze ons ontnomen hebben, meinedigen zyn; behoevende dezelve, als zy door hen volgens hunnen eed en plicht, die ze als Zesender-tigen dezer Stede gedaen hebben, gemaintineerd en gehandhaefd waren, niet wederom gevraagd of gegeven te worden. Men ziet met wat moeite men dezelve van hen dus verre in beloften heeft, zoo genaemd word in-formeel, en zoo goed als nul weder gekregen; en wat hoope men op Meinedigen kan hebben, stel ik aen het oordeel van God en de geheele Wereld, dewyl 'er geen nader verband of verplichting onder het menschdom gevonden word als de Eed, dien zy eer- en schaem-teloos verbroken hebben, en volgens het welke zy zelf het Contract tusschen den Regent en den Burger vernie-tigen. Wy behoefden dus geen Privilegien te vragen of oude Rechten, die hadden wy; maer ons ontbreken eer-lyke Regenten, die dezelve handhaven en beschermen, volgens hunnen Eed en Plicht, gedaen als ze daer toe ver-koren wierden. Dient tot naricht dat het *Fiat nul is*, indien *Burgermeesteren* en *Raden* zulks gezamentlyk niet geven. En indien dezelve van meined zich niet zui-veren kunnen, heeft men niet anders als woorden zon-der zaken, of geen effect dezer drie Artikelen te wach-ten.

In den laten avondstond geraekte een groot gedeelte van de Burgerye op de been, dewyl men elkander diets maekte, dat alhier Troupen komen zouden; het welk zommigen opmaekten om dat in het Y voor de Stad een der Boomen, door welke de Schepen passeeren, open gemaekt werd; dan toen men vernam dat zulks geschied-de op dat door dezelve een voornaem Heer,

Kkk 4

die

AMSTEL-
DAM.

die door de Stad dus laet kwam reizen, naer Vries-land vertrekken zoude, verdween de vrees.

Donderdag, den 29sten, kwam alhier, als Afgezant van zyne Doorl. Doogheit den Prins Erfstadhouder, de Hoog Ed. Heer WILLEM, GRAEF VAN BENTINK, *Heer van Rhoon en Pendrecht*, enz. die zyn intrek nam in 't Oude-zyds Heeren Logement, alwaer een der Burgermeesteren, nevens eenige andere Magistraetspersoonen hem ras kwamen verwelkomen, en de decisie der verschillen met de Misnoegden op den Doelè, uit naem der geheele Regering, in zynere Hoogheits handen overgaven. Vervolgens met 4 Gecommitteerden uit het volk sprekende, vragde hy of het der Gemeente begeerte was, dat zyne Hoogheit hier komen zoude, en of het volk aennam, geduurende deszelfs verblyf alhier, zich vreedzaam te zullen gedragen, en alle hunne eischen aen deszelfs decisie over te laten? het welk deze, na het op den Doele eerst voorgesteld te hebben, uit naem der meenigte met *ja* beantwoordden. Hier na vertrok deez' Heer, onder verzekering dat zyne Hoogheit binnen weinige dagen deze Stad met zynre tegenwoordigheit vereeren zoude. Nu begon men op den Doele met het teekenen van 't Request aen de Staten van Holland, dat Dingsdag op de baen gekomen was, op te houden, en een der hoofden verstak het zelve.

Vrydag was alles op den Doele met ernst aen 't overleggen, hoe men nu best zich tegen de komste van zyne Hoogheit bereiden zoude. Zommigen, waer onder *D. Raep.* mede was, wilden een Request van 8 Artikelen (*) laten

tee.

(*) Dit is naderhand onder het gemeen verspreid, en aen zyne Hoogheit ter hand gesteld; maer, als des volks begeerte niet behelzende, verworpen.

teekenen door den aldaer zamenkomenden hoop, AMSTEL
DAM.
 behalven andere zaken verzoekende dat alle
 de Heeren van de Regering zouden bedankt
 worden; dan de party van *Ginnig*, die 'er voor
 was dat in elke Wyk Gecommitteerden ge-
 maekt zouden worden, dreef boven, eenenige
 weinigen slechts teekenden op het Request;
 maer men verzocht aen het volk dat ieder Wyk,
 die noch geene commissie gemaekt had, dit met
 den eersten geliefde te doen. Men las daeren-
 boven ook een zeer wydloopig Geschrift, dat
 den naem droeg van *Verdedigende Aenmerkingen*
op de Resolutie van de Heeren Burgermeesteren en
den Raed, genomen op den 19 Aug. 1748; dan
 dezelve beteekenen zeer weinig en beslaen te
 veel plaets om alhier ingevoegd te worden.

Onder alle deze handelingen der Misnoegden,
 begon het braefste gedeelte der Burgerye nu te
 zien, dat het voorname oogmerk derzelven slechts
 was de tegenwoordige Regering van het kuf-
 sen te stooten; en veelen waren misnoegd dat
 zulke eischen uit naem der geheele Burgerye
 gedaen werden. Men zegt, en het vind ge-
 loof, dat thans eenige Regenten zommigen,
 die aen hun verplichting hadden, onder de hand
 bewoogen om te zien of 'er geene mogelykheit
 zyn zoude om een Request getekend te kry-
 gen, dat verzocht om de tegenwoordige Rege-
 ring in het bewind te laten; althans tegen den
 avond van dezen dag werd 'er onder den man-
 tel een dergelyk Request rond gedragen, en
 door verscheiden, die of verknocht waren aen
 de tegenwoordige Wethouderschap, of eenige
 gunste van dezelve verwachtten, geteekend.

Saturdag werd openbaer dat 'er een teekening
 voor de Regering geschiedde; men begon nu
 opentlyk de plaetzen te noemen, alwaer zulks

AMSTEL-
DAM,

gedaen werd; en veele brave Kooplieden voegden zich by dezen en teekenden ook. De Misoegden ondertusschen konden zeer licht begrypen dat, zoo zulks doorging, alle hunne delften in rook verdwynen zouden. Dies was een spoedig overleg noodig. De hoofden kwamen 's morgens byeen, en overleiden wat best te doen stond om de teekening te sluiten, door welke, als zy doorging, niet slechts alle hoop van redres te gronde ging; maer ook zy zelven gevaer liepen van als oproermakers gestraft te zullen worden. Het besluit was dat men alles opzetten zoude, om dit voornemen te dwarsboomen; doch echter eerst slechts dreigen, en zien of zulks de gewenschte uitwerking ook had. Ten dien einde besloot men na den middag met de Scheepstimmerlieden, in de wandeling de *Byltjes* genaemd, die in de belangen der Misoegden waren, en welke reeds aangeboden hadden derzelver zaken met goed en bloed te zullen verdedigen, indien zy geroepen werden, een wandeling door de Stad te doen; of de tegenparty, de meenigte ziende, dus de moed ook vergaen mocht. Dit geschiedde, en meer dan 2000 man van dit volk wandelden, met eenige Hoofden der Misoegden voor aen op een ry, achter malkander door de voornaemste straten; vroeg men aen hun waer toe deze marsch geschiedde? 't antwoord was *wy meenen het wel met Stad en Land, en zyn goed Oranje in 't bart*. Als zy voor de plaetzen kwamen, daer geteekend werd, bleef de trein staen en de hoofden riepen: *hier word ook al geteekend; men zal ze wel vinden*; voor zeker huis, welks bewoonder men meende dat de teekening mede had aengelegd, vroegen ze, zoo als hy op de stoep stond, of hy ook geteekend had? doch hy ontkende het onder eede; en zy

trok-

trokken voort, met bedreiging dat indien hy zulks deed, zy schielyk zyn huis eens op een onvoorzichtige wyze stoffen en ragen zouden. Dit alles verwekte een koude schrik in de harten van allen, die het wel met de Stad meenden, vrezende dat uit zulke beginzelen een Burgerkryg ontstaen en alles in een bloedbad verkeerren zoude. Doch de zaken liepen zoo verre niet, nadien den teekenaren voor de Regering het hart in de schoenen zonk, en de zaak steken bleef. Hier mede eindigde deze dag.

AMSTEL-
DAM.

Nu had men, federd dat het voorstel van Gecommitteerden uit ieder Wyk te maken, gedaen was, ieverig bezig geweest in verscheide Compagnien om deze zaak tot stand te brengen, gelyk dezelve voor een gedeelte ook geraekt was. Die zich daer toe lieten emplooieren, waren meest Hoofden der Misnoegden, of, in de respectieve Wyken, Burgers, die eene oude wrok op de Regering hadden; hoewel, behalven dezelve, ook eenigen, van welken men vertrouwen konde dat zy, door zich hier toe te laten gebruiken, meenden des Stads welzyn te zullen helpen bevorderen. De commissien zelven waren veelal door de geringsten in de Wyken geteekend, en zomtyds maer door zeer weinigen.

Zondag, den 1. dezer, telde men omtrent 20 Compagnien, die Gecommitteerden gemaakt hadden, en op dezen dag kwamen 'er noch eenigen by. Behalven dit werd op dien dag weinig verricht, dan dat na den middag aen eenige Burger-Compagnien ordre kwan, om tegen den volgenden morgen vroeg in de wapenen te verschynen, nadien de Prins Erfstadhouder dan alhier stond aen te komen: ook werd den Scheepstimmerlieden verzocht zich gereed te maken

om

AMSTEL-
DAM.

om den Vorst zonder geweer in te halen.

Maendag was ingevolge van zulks alles vroegtijdig in beweeging. Eenige Burger Compagnien bezetten de toegangen van het Oude-zyds Heeren Logement, dat de Regering had doen gereed maken tot een verblyfsplaats van zyne Hoogheit. Aen de Haerlemmer Poort stonden Stads Soldaten, en verder op den Dyk de Scheepstimmerlieden, aen hun hoofd hebbende ruim 50 van de bovengemelde Gecommitteerden, die wachtende waren op de komst van den Vorst. Omtrent half 10 uuren naderde dezelve, verzeld van zyn Lyf-Guarde voor de Poort, in een Koets met 6 Paerden bespannen, in welke, behalven zyne Hoogheit, gezeten waren de voorn. *Graef van Bentink*, de Griffier *Agel* en de Requestmeester *de Back*; achter deze Koets kwamen noch eenige anderen, in welken het gevolg van den Vorst gezeten was. Op het plein buiten de Poort gaf zyne Hoogheit bevel, dat de Guardes aftrekken zouden. Binnen de Poort schikte zich alles tot een trein, de Koetzen met het gevolg van den Vorst echter voegden zich niet in dezelve maer kozen een naderen weg. Voor den trein plaetste zich de Stalmeester *van Born* te paerd, die van Burgermeesteren bevel had om de staetsie te geleiden, als het begin derzelve; vervolgens kwamen eenige Scheepstimmerlieden; hier na de bovengemelde Burger-Gecommitteerden; allen met ontdekten hoofde en hun Vaendel voorop; hebbende tot devies *voor Oranje en de Vryheit*; toen 2 Hardlopers voor de Koets van zyne Hoogheit; waer achter de andere Koetzen volgden; na welke weder een meenigte Scheepstimmerlieden de staetsie sloot. Deze trein passeerde den Haerlemmerdyk, langs de Westzyde van den Cingel tot aen de Schapenmarkt, alwaer

waer eenige Burgers in de wapenen gekomen AMSTERDAM.
 waren; voorts het Rokkin langs over de Lan-
 gebrug tot voor het Logement. Twee aen-
 merkelyke ontmoetingen zag men by dezen op-
 tocht, als klare blyken van de tegenwoordige groo-
 te verwydering tusschen den Regent en Ingeze-
 ten. Toen de trein langs den Cingel voor by
 het huis van den Heer Hoofd-Officier kwam,
 en deze Wel Ed. Gestr. Heer nevens de Leden
 van het Collegie van Schepenen op de stoep
 stonden wachten, om gezamentlyk zyne Hoogheit
 te complimenteren, als hy daer voorby kwam,
 passeerden de Burger-Gecommitteerden, wel
 verre van ten minsten de burgerlykheit in acht
 te nemen en een behoorlyke saluade te maken,
 deze Heeren zonder den minsten groet, met een
 vergramd aenzien, als of zy door dezelve ten
 hoogsten beledigd waren. Dus was het ook toen
 zy aen het Logement kwamen, alwaer de 3
 regerende Burgermeesteren stonden, om zyne
 Hoogheit op te wachten, welken zy ook zonder
 eenige beweging voorby gingen. De trein
 by het Logement aen de gewapende Burgers
 zynde, zeide de commanderende Officier gene
 kennisse aen Burger-Gecommitteerden noch hun
 Vaendel te hebben, en weigerde hen door te laten;
 dit veroorzaakte dat 'er halte moest gehouden
 worden, terwyl eenigen na de Koets van zyne
 Hoogheit liepen, en zulks bekend maekten, welke
 terstond ordre gaf om hen te laten passeren. Aen
 het Logement werd zyne Hoogheit verwelkomt
 door de 3 regerende Burgermeesteren, de Hee-
 ren *G. Corver*, *Mr. J. Sautyn* en *Mr. J. van de*
Poll, welke den Vorst eenige dagen vergezelden.
 Na dat zyne Hoogheit eerst de Heeren van Re-
 gering gehoord hadde, verleende hy audientie
 aen de Burger-Gecommitteerden, en betuigde, na
 dat

AMSTEL-DAM. - dat de Spreker een korte aanspraak gedaen had, met veel minzaamheit, dat hy gekomen zynde om de rust, was 't mogelyk, te herstellen, zulks doen zoude zoo als hy het voor God ten jongsten dage zoude kuunen verantwoorden; op welke betuiging zy afscheid namen. Na dat nu alle de plichtplegingen afgelegd waren, verzochten de Scheepstimmerlieden het geluk te mogen hebben, van by hun af trek gezamentlyk voorby zyne Hoogheit te mogen passeren; het welk hun toegestaan werd. Zyne Hoogheit plaetste zich, nevens eenige Heeren van zyn gevolg, voor de poort van het Logement, en zag dezen hoop voorby trekken, by welken zomtyds zulke zonderlinge complimenten gemaakt werden, dat zy eer schenen te kruipen dan te gaen.

Niettegenstaende het verbod van eenige publieke Vreugdebedryven op den Verjaerdag van den Prins Erftadhouder, die op den vorigen dag was ingevallen, te tonen, het welk Burgermeesteren volgens verzoek van zyne Hoogheit hadden afgekondigd, had het hoofd der Misnoegden *D. Raep*, op denzelven avond echter illuminatien aangeftoken, voor welke verscheide zeer stekende Schilderyen geplaatst waren op de Regering, die verbeeld werd door den Prins Erftadhouder onderzocht te worden en in veel benaauwdheit te zitten. Hier mede continueerde hy op dezen dag en vervolgens alle avonden, zoo lang zyne Hoogheit hier was, het welke telkens weder nieuwe bewegingen maakte onder de aenschouwers, die in meenigte dezelve steeds kwamen zien.

Na dat bekend werd dat de Prins Erftadhouder de Gecommitteerden minzaam ontvangen had, geraekten de Compagnien, die dezelve nog niet verkoren hadden, elk om 't zeerst hier toe in arbeid.

Dings-

Dingsdag, den 3den dezer, leverden de Ge- AMSTEL-
 committeerden uit de Burgers hun Requeest o- DAM.
 ver aen den Vorst, het welk van dezen inhoud
 was:

Aen zyne Doorluchtigste Hoogheit,
 den Heere PRINSE VAN ORANJE
 EN NASSAU enz. Erffstadhouder der
 Vereenigde Nederlanden, enz. enz.
 enz.

Geven met alle schuldplichtige eerbiedigheit te ken-
 nen, de Ondergeteekende Onderdanen van den
 Staet, Burgers en Ingezetenen der Stad Amsteldam,
 dat zy Supplianten met gedurige gemoedsaendoening,
 sedert een geruimen tyd van jaren, reflectien hebben
 genomen op het toenemend verval en de menigvul-
 dige abuizen, van tyd tot tyd in Stads Politie, Finan-
 tien en Negotie ingeslopen; dat de Suppl. met leedwe-
 zen verder zyn ontwaer geworden dat, wel verre dat
 'er achting zoude zyn geslagen geweest op diverse aen-
 zoeken, by verscheide gelegenheden aen de Regering
 dezer Stad, tot bekominge van redres, gedaen, in tegen-
 deel deze rechtmatige begeerten zyn in den wind geslagen,
 ofwel in 't geheel gedeclineerd; dat de Suppl., 't geen
 het sterkste dringt, en hun Suppl. grieft en noopt, heb-
 ben kennisse gekregen dat de Heeren Regeerders dezer
 Stad, te meermalen, het tegengestelde van de intentie
 der Burgery hebben voorgedragen en getracht op te hou-
 den, of, was het mogelyk te contrequarrereren of te de-
 layeeren de heilzame desseinen, die Uwe Doorl., als het
 eminent hoofd, heeft kunnen goedvinden ten algeme-
 nen welzyn in de Vergadering van hunne Ed. Gr. Mog.
 te proponeren; dat de Suppl. wyders, tot hunne innige
 smerte; om alle de weigering, voornamelyk ook die
 sedert den 3. Mey 1747. geschied is, voor by te gaen,
 hebben moeten ondervinden de beantwoording van hun-
 ne laetste verzoeken, begunstigd met de protectie van
 Uwe Doorl. Hoogheit, ter neder gesteld op eene, met
 respect gesproken, ingratiouse en niet te verwachten wy-
 ze, principalyk op hunne bede ter vaststellinge van een
 Bur-

AMSTEL-
DAM.

Burger-Krygsraed, van de Regeringe independent; dat de Suppl. ook nog laetstelyk met verontwaerdiging hebben moeten zien de informele Appointementen van 25 en 26 Augustus, op de Requesten van de Burgery, inhoudende de drie Artikelen, verleend. Dat de Suppl. nit allen dezen hebben bespeurd het mistrouwen, 't welk deze behandelingen hebben doen geboren worden, en die van trap tot trap accresceren en toenemen tusschen de Regering en de Burgery dezer Stad, en wel voornamelyk uit de laetste mishandelingen, omtrent den voorsz. Appointementen gehouden, die de Suppl. niet anders mogen aanmerken dan als een doorslaende blyk op nieuws van ongeneigdhed, en telfens hier uit begrypen, dat of wel het gevolgde Appointement van Fiat, in dato 28 Augustus; niet informeel is, het zelve echter alleen geconfidereerd kan worden voortgekomen te zyn, uit aenhoudenden iever en ernstige begeerte der Burgery, en geenszins uit de welwillendheid der tegenwoordige Regering, en dus het mistrouwen, 't geen gelegenheit had gegeven tot deze begeerten van redres, niet alleen niet wechgenomen is, maer integendeel geaugmenteerd; byzonderlyk wyl het de Suppl. niet onbewust kan zyn dat 'er niets ligter is, dan dit laetste Appointement buiten effect te stellen; te meer dewyl de tegenwoordige Regering, of wel voornaemlyk de hoofden en bestierders der zelve, zich niet ontzien hebben hunnen plicht in diverse opzichten te vergeten, door welkers onderhoudinge echter de Burgery buiten reden van de nu zoo zeer vermenigvuldige klachten zoude geweest zyn; en alzoo de Suppl., onder reverentie, vermenen door dit mistrouwen, uit hoofde van zoo vele opgestapelde mistaftingen gewettigd, die ten hoogsten top gerezen zyn, ten uitersten bezwaerd te zyn, en dat de Suppl. verzekering hebben bekomen dat het Uwe Doorl. Hoogheit, van den Almachtigen gesteld, even als Uwe Hoogheits Doorluchtige Voorvaderen, om het goede te belonen en het kwade te straffen, tot behoud van deze Stad behaegd heeft zich gunstiglyk te stellen tot Arbitre en Besliffen van de zwevende Geschillen tusschen de Regering en de Burgery, en bereids de interessien en belangen van de tegenwoordige Regering volkomelyk en zonder behouding van eigen gezach, aen Uwe Doorl. Hoog-

Hoogheit in handen zyn gegeven, zoo zyn de Suppl. te AMSTEL-
 rade geworden eenige Gecommitteerden uit hun midden DAM.
 te kiezen, en door dezelve als de mond der Suppl. met
 die cordaetheit, dat vertrouwen, overgroote liefde en
 hoogachting, die de Suppl. hebben tot uwe Doorl. Hoog-
 heit, als hunnen Verlosser uit de gevreesde slavernye;
 hunne belangen, ingevolge uwe Doorl. Hoogheits en
 hunne Privilegien en verkregen voorrechten, aen uwe
 Doorl. Hoogheits liefde en wyze voorzienigheid over te
 laten; en keren zich de Suppl. ten dien einde op het
 allernedrigste tot uwe Doorl. Hoogheit, voor wiens Doorl.
 perfoon en huis zy, ten allen tyde, goed en bloed be-
 reid zyn op te offeren, en dien zy aenmerken als een ge-
 schenk, hun van God gegeven, en zonder wien's ver-
 heffing door de liefde van het volk, het te duchten was
 dat deze Landen andere beheerschers zouden gehad heb-
 ben, en hare vryheit bereids onder gedaen.

Smekende de Suppl. op het alleroorloofdigste uwe
 Doorl. Hoogheit, attentie te geven op de dringende nood,
 daer zich de Stad en Suppl. in bevinden, en meer en
 meer zich in bevinden zullen; op de elenden die uit het
 mistrouwen, 't geen onwrikbaer is, verder zouden kun-
 nen spruiten; en op de noodzakelykheit van het vertrou-
 wen in deze groote Stad te herstellen; verzoekende de
 Suppl. ten dien fine demoedig aen uwe Doorl. Hoogheit
 dat het denzelven moge behagen in consideratie te ne-
 men, den brandenden iever en onwrikbare begeerte der
 Suppl., waerin gevestigd is de meer en meer aangroei-
 ende en voor eeuwig constante liefde voor uwe Doorl.
 Hoogheit, spruitende uit de vaste hope en het verlan-
 gen om door uwe Doorl. Hoogheit voor altoos bevryd
 te zyn van alle vreze van onvermydelyk mistrouwen en
 vervolginge; biddende de Suppl. uwe Doorl. Hoogheit
 der Suppl. wenschen en verzoeken, als die van den
 ganschen volke, te bekronen en het anderszins onher-
 stelbare vertrouwen te herstellen, door de nodige veran-
 dering te maken in de tegenwoordige regeringsform en
 de Leden derzelve, daer onder begrepen de Oud Raed,
 de twee Pensionarissen, en de tegenwoordige Regering
 mitsdien voor hunnen dienst te bedanken en van hun
 bestier te ontslaen, en dezelve te remplaceren door
 brave en eerlyke mannen, die bekwaem en begeerig
 MDCCXVIII. LII zyn,

AMSTEL-DAM. zyn, om zonder eigen belang, met en benevens uwe Doorl. Hoogheit, dezen Staet en goede Stad met een eenparigen schouder te helpen onderschragen en bestieren, zoodanig als uwe Doorl. Hoogheit naerzyne hoogwyze doordringenheit en goedvinden zal gelieven te verkiezen, tot nut en bloei van de Kerk en den Volke, zonder consequentie in 't vervolg Verzoekende wyders de Suppl. onderdaniglyk dat uwe Doorl. Hoogheit, in gevolge de Bylagen, geannexceerd aen dezen Requeste, goedgunstiglyk gelieve te doen effectueren dat de Posteryen met derzelver inkomen in het geheel, zonder uitsstel, in uwe Doorl. Hoogheits handen worden gesteld, en der Suppl. securiteit vastgesteld door het nomineren van een vryen Burger-Krygsraed, als mede de vernietiging van Stads-Accynsen; nemende voorts de Suppl. de vryheit op de allerrespectieufte wyze zich in uwe Hoogheits gunste aen te bevelen, sinekende uwe Hoogheit voorts alle zoodanige redressen en veranderingen te maken, als uwe Doorl. Hoogheit, naer zyne wysheit, liefde en landsvaderlyke zorg, ten algemenen en byzonderen nutte, zal bevinden te behoren.

't Welk doende, enz.

De Bylagen achter dit Request luidden dus :

Bylage No. 1.

Ingevolge het nevensgaende Request word uwe Doorl. Hoogheit op het allerootmoedigste verzocht, dat het uwe Doorl. Hoogheit behagen moge goed te vinden dat de Posteryen, door derzelver tegenwoordige bezitters, mogen worden gecedeerd en afgestaen, om aenstonds te worden gesteld in handen van uwe Doorl. Hoogheit, om daer van te disponeren zoo als uwe Doorl. Hoogheit zal bevinden te behoren; alles ingevolge het appointement van Fiat op den Requeste in dato 28 Aug. 1748.

Bylage No. 2.

Uit hoofde van dit Request hier voor staende aen uwe Doorl. Hoogheit, onzen zeer geliefden Erffstadhouder, sineken wy uwe Doorl. Hoogheit op het allerieverigste en ootmoedigste, dat het uwe Doorl. Hoogheit behagen moge, naer deszelfs landsvaderlyke zorg en liefde voor de Burgery, te bewerken de spoedige vaststelling van een vryen Burger.

ger-Krygsraad, ingevolge het verleende Appoinctement van AMSTEL-
 Fiat in dato 28 Aug. 1748, en ten dien einde effectueren DAM,
 dat de Leden van den tegenwoordigen Krygsraad, zoo Kolonellen als Kapiteinen, Raden, Schepenen of oud Schepenen zynde, als mede Commissarissen, Secretarissen en Regerings-Kinderen, aenstonds mogen worden bedankt en ontslagen van hunnen dienst, en derzelver plaetzen, was het mogelyk, door uwe Doorl. Hoogheit zelve voor het tegenwoordige, en in het vervolg door de Burgeren, ieder in derzelver respectieve Wyken gesuppleerd, door het nomineren van vyf Kolonellen, conform het getal der Regimenten Burgery, in deze Stad zynde, en 60 Kapiteinen naer het getal der Wyken dezer Stad, welke Kolonellen en Kapiteinen zullen moeten zyn van de notabelste en voornaemste Burgeren, zonder te participeren in eeniger mate aen de Regering dezer Stad, of nader geparenteerd aen dezelve zyn, dan in den graed van Neef, en by zulke Kolonellen alleenlyk de macht en authoriteit zyn zal, op ordre en verzoek van den Ed. Achtb. Raed en hunne Ed. Gr. Achtb., den Krygsraad te doen vergaderen, of ook wanneer zy Kolonellen zelve zulks ten dienste van de Burgery zullen nodig oordelen, of daer toe verzocht zyn by Kapiteinen, als de wichtigheit der zake zulks mochte vereischen; zullen de Kolonellen alleenlyk bevoegd zyn te presideren in den Krygsraad en aldaer de nodige voorstellingen te doen of te horen; en zullen de Kapiteinen gehouden zyn met en benevens hunne Officieren, als Medeleden van den voorsz. Krygsraad, ieder in den hunnen, de bezwaernissen van de Burgery gunstiglyk te horen, zoo betreffende de herstelling en wederbekoming hunner Privilegien, als andere klachten die tot redres van de Gilden, of ten nutte van de Stad of Maetschappye, zouden kunnen dienen; en de voorsz. Kapiteinen verplicht zyn daer van ordentelyke notitie te houden, en dezelve over te brengen in den Krygsraad om geexamineerd te worden, en vervolgens door eenige Gecommitteerden, te verkiezen by den Krygsraad, op het voorstel van Kolonellen, te worden overgebracht aen de Regering, en van wegen de Burgery aen dezelve voorgesteld, om derzelver resolutie te vernemen, en dezelve te stellen ter decisie van uwe Doorl. Hoogheit, conform de Privilegien, ingevolge de macht uwe Doorl. Hoogheit van de Regering en de Burgery competerende, ten welken einde Kolonellen

AMSTEL- zullen bevoegd zyn en gerechtigd om, zoo menigmael als
DAM. Stads welzyn en het Burger-nut zalks vereischen zal, visie te nemen van zoodanige Keurboeken, Privilegien, Handvesten, als op den Stadhuize ter Secretarie, of elders berusten; en de openvallende plaetzen in 't vervolg by den Krygsraad vervuld worden met bekwame en, zoo veel mogelyk, in de Wyk wonende Officieren uit de Burgery, ter approbatie van uwe Doorl. Hoogheit; smekende uwe Doorl. Hoogheit dit heilzaam werk, als het eenigste middel om den grondslag te leggen tot een eeuwigdurende harmonie en vertrouwen, en Regering en Burgery gelukkig te maken, de rust te doen herleven en den bloei en vrede hersteld te zien in deze groote Stad, ten spoedigsten, volgens bovengemelde bekomen Appointement van Fiat, zyn volkomen beslag te doen krygen, en dezen Schat der Burgery in veiligheid te brengen.

Bylage No. 3.

Dat wyders de Kapiteinen van de Burgery, benevens een Gecommitteerde van de aanzienlyksten uit ieder Wyk, by meerderheit van Stemmen zullen kiezen uit de eerlykste fatzoenlykste en verstandigste personen dezer Stad, belydenisse doende van de Gereformeerde Religie, in de plaats der overledenen, een of meer personen tot Vroedschap, uitmakende de zes en dertig Raden dezer Stad, uit dewelke Burgermeesteren zullen worden verkoren, en een nominatie van Schepenen gemaekt, om daer uit, naer welgevallen van uwe Doorl. Hoogheit, het ordinaris getal van Schepenen te eligeren, malkanderen niet nader, zoo in consanguiniteit als affiniteit, bestaende als volgens Privilegien van Vrouwe Margareta van dato 1 Sept. 1565 is gepermitteerd.

Woensdag, den 4. dezer, viel 'er weinig voor, dan dat zyne Hoogheit aen ieder een, die iets ten laste van de Regering te zeggen had, vryheit gaf om zulks in te brengen; en de Burger-Gecommitteerden wakker in arbeid waren, om tegen de Regenten zoo vele bezwaerredenen, als zy immer konden opsporen, aen zyne Hoogheit voor te stellen, waer toe zy niet zelden gezamentlyk, zomtyds 60,

70,

70 a 80 man sterk, van den Doele naer het Logement marcheerden. Terwyl nu zyne Hooghe-<sup>AMSTEL-
DAM.</sup>heit, op kosten van de Stad onthaeld werd, waren de Bürgermeesters dagelyks by denzelven ter maelyd; dit sliet het ongeduldige volk zeer tegen de borst, menende dat hier door ligtelyk weder een weg tot bevrediging komen, en alles in den ouden plooi blyven zoude; hierom kwamen, 'savonds op den laetstgemelden dag, een meenigte Scheepstimmerlieden op den Doele, vragende hoe de zaken stonden, en of men haest nieuwe Regering zoude hebben; doch van de Gecommitteerden hier in geen antwoord naer hun genoegen ontvangende, verstoutten zy zich des avonds laet naer de huizen der drie regerende Burgermeesteren te gaen, alzo de vierde uit de Stad was, en deden aldaer diergelyke vragen, met bericht dat, indien zy den volgenden Saturdag daeromtrent geen uitsluitzel hadden, zy wel raed zouden weten om verandering te maken.

Donderdag, den 5, viel 'er ook weinig voor. 's Avonds werd op den Doele weder een Aenspraek gedaen, waer in de Spreker, naer zynen trant, het volk aenzette om ten allerernstigste aen te houden op eene byna algemene verandering in de Regering, waer van de noodzakelykheit uit de vervalte Negotie en Fabrieken, uit 's Lands ledige Schatkisten, de overwonne Steden enz., als naer gewoonte, aengetoond werd. Doch wy hebben nu meer dan eens gezien hoe krachtig deze bewyzen in de vorige Aenspraken tot dit oogmerk gebezigd zyn, en nadien deze weder van denzelven smaek was, achten wy onnodig dezelve te boeken.

Vrydag, den 6 dezer, deed de Prins Erffstad-

AMSTEL-
DAM.

houder 's morgens eene verkiezing van vier nieuwe Burgermeesteren, welker namen wy hierna zullen opgeven. Vervolgens had een Deputatie uit de voornaemste Kooplieden dezer Stad gehoor by zyne Hoogheit, wanneer de Heer *Josua van der Poorten*, uit naem derzelven, deze aanspraak deed:

DOORLUCHTIGSTE VORST EN HEER!

Gecommitteerd door het meerder gedeelte der voornaemste Negotianten van deze Stad, nemen wy de vrymoedigheid ons aan Uwe Doorl. Hoogheit te presenteren, en ootmoedige dank te betuigen voor de hooge gunst, waer door het Uwe Doorl. Hoogheit geliefd heeft ons de eer dezer audientie genadiglyk toe te staan. De Kooplieden in het algemeen, schoon beschroomd Uwe Hoogheits wichtige bezigheden te storen, hebben echter niet van zich kunnen verkrygen de gelegenheit, dat het Uwe Doorl. Hoogheit behaegd heeft deze Stad met zyne hoge tegenwoordigheid te vereeren, voor by te laten gaen, zonder hun waerachtig genoegen en ongeveinsde vreugde daer over te verklaren; het geen wy tegenwoordig de eer hebben, uit aller naem, te verrichten. Wy nemen teffens, Doorl. Vorst, de vryheit, Uwe Hoogheit op het ootmoedigste en krachtigste te verzekeren van de ware hoogachting, oprechte genegenheit en standvastige aenkleving, die de Kooplieden in het algemeen, en ieder in het byzonder, Uwe Doorl. Hoogheit, deszelfs Koninklyke Gemalin en Vorstelyke Familie toedragen, en rekenen onder de gelukkigste oogenblikken onzes levens dezen, waerin ons vergund word Uwe Doorl. Hoogheit de mondelyke betuiging daer van te mogen doen. Wy zyn ten vollen overtuigd van de Vaderlyke affectie en genegenheit van Uwe Doorl. Hoogheit voor deze Stad en derzelver Kooplieden, waer van ik zelf nog onlangs, in eene andere Commissie, die ik de eer gehad heb by Uwe Doorl. Hoogheit af te leggen, de duidelyke blyken heb gezien, en deze overtuiging doet ons, met te meerder vrymoedigheid, onze personen en onzen handel aan de genadige protectie en vermogende be-

befcherming van Uwe Doorl. Hoogheit aenbevelen. **AMSTEL-DAM.**
 Uwe Hoogheit weet, dat deze Stad zich alleen door de
 Negotie tot die grootheit uitgebreid en tot dat toppunt
 van vermogen verheven heeft, dat ze daer door de aen-
 zienlykste niet slechts van deze Provincie, maer zelf van al
 de vrye Nederlanden geworden is, zoo dat men met reden
 mag zeggen, dat het groote gebouw van de Welvaert
 der gehele Republiek op derzelver Welvaert ten groot-
 ten deele gegrondvest is. Vergun ons derhalven, Doorl.
 Prins, dat wy Uwe Hoogheit met de diepste eerbiedig-
 heit en teffens ernstig mogen smeken, onze belangen
 by alle gelegenheden ter harte te nemen, zoo ten aenzien
 van onzen Koophandel in het algemeen, die zich na alle
 Waereldsdelen uitstrekt, als in het particulier ten op-
 zichte van onze verasgelege Kolonien, onze Navigatie
 en Scheepvaart en binnenlandsche Fabrieken, alle welke
 zaken, ten allen tyde, met recht, als de zenuwen van
 den Burgerstaet zyn aengemerkt geweest. Laten wy het
 geluk hebben, Goedertierene Vorst, onse mogen vleien,
 dat alle Negotianten dezer Stad, en ieder van hun, al-
 toos den vryen toegang tot Uwe Doorl. Hoogheit zul-
 len genieten, om in zaken, Uwe Hoogheits aendacht
 waardig, deszelskrachtdadige assistentie van naby te kon-
 nen imploreren. Voor het overige wenschen wy Uwe
 Doorl. Hoogheit, Hare Koninglyke Hoogheit en der-
 zelfver Vorstelyke Kinderen den ryken zegen van den
 Heere des Hemels; dat dezelve Uwe Doorl. Hoogheit
 in deszels zwaerwichtige occupatie gelieve te sterken
 en te ondersteunen, en deszels dierbaren Persoon en
 Luisterryke Familie, een lengte van jaren, in zegen en
 welstand te conserveren, tot heil van den Lande, tot
 heil van deze Stad en derzelver commercieerende Inge-
 zetenen.

De Prins Erffstadhouder had hierop de goed-
 heit van de Kooplieden in het algemeen te be-
 danken voor de eer, door eene zoo aanzienlyke
 deputatie, zyne Hoogheit aengedaen, en voor
 de Zegenwenschen over deszels Persoon en Fa-
 milie uitgestort; betuigende voorts zyne ware
 genegenheit en affectie voor den Handel dezer

AMSTEL-
D.A.M.

Stad, met de gunstigste en krachtigste bewoordingen; en verzekerde, onder anderen, dat zyne Hoogheit met den Spreker toestond, dat deze Stad den grooten luister, waerin dezelve nog is, alleen aan de Commercie te danken had, en dat zyne Hoogheit dezelve niet alleen voor de zenuw, maer zelf voor de hartader van den Burgerstaet hield; dat zyne Hoogheit ook niet in gebreke zoude blyven alle zyne krachten in te spannen, om dezelve daerin te maintaineren, en den Handel tot den laetsten adem zyns levens met alle mogelykheit te handhaven en voor te staen; dat zyne Hoogheit, door de aanstelling van nieuwe Heeren Burgermeesteren de blyken reeds daarvan meende gegeven te hebben, en eerlang nog verdere bewyzen daarvan geven zoude, door het aanstellen in den Raed dezer Stad van verscheide der voornaemste Negotianten, op dat de Commercie aldus altoos behoorlyke protectie zoude mogen genieten; wyders betuigde zyne Hoogheit dat de Kooplieden dezer Stad altoos den vryen toegang tot zyne Hoogheit zouden hebben, het zy zy goedgevonden zyne Hoogheit by Deputatie, of afzonderlyk en in 't particulier, op te wachten, met byvoeging dat zyne Hoogheit zich nooit zoude beklagen over de ogenblikken met Negotianten over het stuk der Negotie doorgebracht, enz.

Na den middag, op dezen dag, deed voor het Logement van zyne Hoogheit een Compagnie jonge Knapen, als gewapende Burgers, met Snaphanen en Bajonetten op dezelve, uitgedost, en met kopere Patroontassen. Oranje-Bandelieren, Oranje-Cocarden en Linten versierd, de Burgerlyke Exercitien ten aenschouwen van zyne Hoogheit, welke betuigde daer in een zonder-

derling genoeg te hebben. 's Avonds werd **AMSTEL**; weder een Aenspraek op den Doele gedaen aen **DAM**. het volk, dat, naer gewoonte, aldaer vergaderde, in welke de vreedzaamheit der Gemeente, in zulke groote veranderingen, als reeds gebeurd waren, getoond, breed werd uitgemen, en daer uit ieder een aengespoord, om zich vervolgens vreedzaam en zonder oproerigheid té gedragen, en met gene nydige oogden aen te zien dat de Regenten dezer Stad zich verstoutten de tafel van zyne Hoogheit te naderen, en met denzelven te spyzigen; dat de tyd voor handen was, dat, indien zy zelven niet bedankten, zy bedankt zouden worden, en daerom dat ieder een zich vooral door geen woefte drift van het redenspoor moest laten verleiden, enz.

Saturdag, den 7. dezer, werd de verandering, die zyne Doorl. Hoogheit in de Regering gemaakt had, openbaer, en door de volgende Notificatie, die op den middag ten bywezen van de nieuwverkozene Burgermeesteren en Raden werd afgelezen, aen den volke bekend gemaakt :

Al zoo het aen Zyne Doorluchtigste Hoogheit, den Heere Prins van ORANJE EN NASSAU, Erfstadhouder dezer Provintie, geliefd heeft aen de Heeren Burgermeesteren en Regeerders dezer Stad Amsteldam te doen toekomen deszels hooggeërde Missive, geschreven in Amsteldam, den 6. dezer lopende Maend, en daer by te kennen te geven dat hoogstgemelde Zyne Hoogheit, alle mogelyke pogingen hebbende aengewend om de dissidentie en murmuratie van de goede Burgerye en Ingezetenen tegen de Heeren Regenten op de beste, bekwaemste en discreetste maniere wech te nemen, en de gemoederen van de Heeren Regenten met die van de Burgers en Ingezetenen te hereenigen en te verheelen; doch dat alle dezelve pogingen, tot Zyne

AMSTEL.
DAM.

Hoogheits leedwezen vruchteloos geweest zynde, die halven in dezen bekommerlyken en perplexen toestand van zaken, en tot voorkominge van de uiterste onheilen, niets anders aen hoogstgemelde Zyne Hoogheit was overgebleven, dan gebruik te maken van de Authorisatie, op hem Heere Prins Erffstadhouder, by Resolutie van Hunne Ed. Gr. Mog. van den 31. Augustus dezes jaers, verleend, en van de presentatie van vrywilligen afstand, door de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen gedaen, en in de voorsz. Resolutie breeder vermeld; en dat dienvolgende Zyne Doorluchtige Hoogheit hadde geoordeeld, dat de vier Heeren Regerende Burgermeesters en vyf en dertig Vroedschappen, (een van de 36 overleden zynde) van de Regeringe, en uit den Eed behoorden te worden ontslagen, zonder dat dezelve Heeren Burgermeesters en Vroedschappen daer door zullen worden gekwetst of benadeeld, in hunnen goeden naem en faem, veel min, dat dezelve daer uit zullen mogen worden gesuspicieerd hen in de Regeringe van den Lande niet naer behoren gedragen te hebben; en met verdere verklaringe dat hoogstgemelde Zyne Hoogheit ook ten allen tyde, zoo wanneer onverhooptelyk de nood zulks zoude mogen komen te vereischen, bereid zoude zyn, om aen gemelde Heeren ontslage Regenten zoodanige proteëctie en sauvegarde voor hunne Personen, Familien en Goederen te laten geworden, als dezelve zullen komen te desideren. En dewyl het daer op verders aen hoogstgemelde Zyne Doorl. Hoogheit mede behaegd heeft, uitkrachte van Hunner Ed. Groot Mog. bovengemelde Resolutie van den 31. Augustus laetstleden, tot Burgermeesteren, aen te stellen de Heeren Mr. FERDINAND VAN COLLEN, *Heer van Gunterstein en Tienborven*, enz. Mr. KORNELIS TRIP, *Vryheer van Oud en Nieuw Goudriaen, Langerak*, enz. Mr. GERARD ARNOUT HASSELAER, Mr. WILLEM GIDEON DEUTZ (*); en, tot Vroedschappen, de Heeren Mr. *Gerard Bikker van Swieten*, Mr. *Cornelis Hop*, Mr. *Pieter Six*, Mr. *Daniel de Dieu*, Mr. *Pieter Rendorp*, Mr. *Egbert de Vry Temmink*, Mr. *Harman van Ghesel*, Mr. *Bonaventura Oetgens van Waveren*, Mr. *Gualterus*
Pe-

(*) De eerste dezer Heeren had het Burgermeesterschap te voren meer bekleed, maar de 3 laesten waren nieuwen.

Petrus Boudaen, Jacobus van Stryen, Mr. Ferdinand van Collen, Mr. Gerard Arnout Hasselaer, Mr. François de Wit, Mr. Gerrit Hoofd, Mr. Pieter de la Court, Mr. Elias Schellinger, Mr. Jan Huidecoper, Mr. Daniel Deutz, Mr. Jan Baptista Slicher, Mr. Cornelis Bakker, Jan Kalkoen, Mr. Jan Graefland, Mr. Willem Huigens, Mr. Hendrik ter Smitten, Pieter van Tarelink, Arent van der Waeyen, Michiel Bruiningh, Jan Agges Scholten, Joan Nicolaes van Eis, Dionys Muilman, Dirk van Marcelis, Karel Lynslager, Volkert van Jever, George Clifford Junior, Mr. Jan Balde Junior, en Mr. Matthys Sraelman (+). AMSTEL-
DAM.

Allen volgens de Lyste daer van door hoogstgemelde zyne Hoogheit by besloten Missive aenden Heer Hoofd-Officier deze Stede, Mr Daniel de Dieu, op den 6. dezer Maend toegezonden, met ordre voor opgemelden Heere Hoofd-Officier van de voorsz. Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen den behoorlyken Eed af te nemen, en in hunne respectieve bedieningen te stellen; zop als alle het zelve dan ook, ingevolge en conform aen de hoogstgerespecteerde ordres van zyne Doorluchtige Hoogheit, geschied en ten effecte is gebracht: ZOO IS 'T: dat de Heeren Burgermeesteren en Regeerders dezer Stad Amsteldam voornoemd, met advies van de bovengemelde Heeren 36 Raden, hebben gemeend niet te mogen afzyn, van alle het gene voorsz is, om de goede Burgery en Gemeente dezer Stad, de vereischte behoorlyke communicatie te geven, ten einde dezelve mo-
ge

(+) De eerste 19 dezer Heeren waren nieuw verkozen uit de ontslage Vroedschappen, en de 17 laetstgenoemden, met een anderen Letter gedrukt, allen nieuwen, verkozen in plaetse van de Heeren *Mr. Jan Six, Mr. Willem Munter, Mr. Diderik van Buren, Mr. Herm. Henr. van de Pall, Mr. Jan van Loon, Mr. Gerard Bors van Waveren, Gillis van Hoven, Fredrik Berewout, Mr. Willem Bakker, Mr. Reinier Bouwens, Mr. Jakob Alewyn, Mr. Joan Graefland Kornelisz., Mr. Nicolaes Geelvink, Mr. Salomon Dedel, Daniel Jakob du Peirou*, die overleden was, *François van Harenkarspelen Hendrik Nicolaes Sautyn.*

AMSTEL-
DAM.

ge strekken tot alle en een iegelyks narichtinge.

Actum in Amsteldam den 7. September, 1748.

Ter Ordonnantie van hunne Ed. Groot Achtb. voornoemt,
JACOBUS VAN DE POLL.

Naeuwlyks had de Sekretaris onder het aflezen de namen van de twee eerste Burgermeesters genoemd, of hy moest stilzwygen van wegen een algemeen geroep van *Vivat en Hoese*, dat, om het genoeg uit te drukken, welk het volk had in deze Heeren, zich op den Dam onder de aldaer staende aenschouwers verhefte; het welk, vermits de Heer *Hasselaer* niet in de Stad was, by 't noemen van deszelfs naem zweeg, maer op 't noemen van den naem van den Heer *W. G. Deutz* zich weder hooren liet.

Na dat de afkondiging geschied was, reden de President Burgermeester en alle de Raden nevens den Pensionaris *Stael* naer zyne Hoogheit, om hunne dankbetuigingen aen denzelven te doen. By de Burger-Gecommitteerden werd ondertuschen, terwyl hunne 6 Commissarissen by den Vorst gehoor hadden, in overweging genomen of zy de nieuwe Regering niet gezamenlyk behoorden te feliciteeren, het welk, zoo ras dezelve te rug gekomen waren, besloten werd, wordende uit hun midden eenigen gezonden om by de twee Burgermeesters, die gebleven waren om de gewone zaken te verrichten, gehoor te vragen. Een der ter te rug gekomen Commissarissen stelde voor, zoo als zy naer het Stadhuis gaen zouden, dat men Burgermeesteren moest verzoeken dat de Oud Raed, (deze bestaet uit de afgegane Burgermeesteren en de Oud-Schepenen,) welken men ontdekt had dat, by gewone veranderingen, geautoriseerd waren mede in de verkiezing van de Rege-

gering te stemmen, ook mochten ontslagen worden; terwijl een ander voorloeg dat men ook ontslag van bannissement moest verzoeken voor twee personen, wegens misdryven in den Opstand over het Erfstadhouderschap, in de maend November van het voorleden jaer daer mede gestraft; 't een en ander werd in der haest toegestemd. By Burgermeesteren toegelaten zynde, deed *Gimnich* uit aller naem de zegenwenschen en deze verzoeken; maer omtrent het tweede artikel, dat hun gansch vreemd in de ooren klonk, en omtrent het laetste, moest het Collegie, compleet zynde, zeiden ze, zich eerst beraden; dan de Gecommitteerden verzochten 'er nu uitflag op, inzonderheit omtrent het artikel van den Oud Raed enz; waerop Burgermeesters verzochten dat de zes Commissarissen de terug komt van hunnen President dan zouden afwachten; terstond bewilligden de anderen hierin, en trokken naer den Doele, alwaer zy gem. Commissarissen afwachten; dan dezelve kwamen niet weder by hen. Dit verwekte eenig mistrouwen tegen dezelve, te meer om dat zy nu herinnerden dat het stuk van den Oud-Raed, met zeer veel verhaefing op het afgaen, was besloten. 's Avonds werd weder een aenspraek gedaen op den Doele, omtrent van den zelfden inhoud als de vorigen. De gezamentlyke Gecommitteerden begaven zich ook naer 's Prinsen Logement; dan hier begonnen zy te bespeuren dat zyne Hoogheit ten aenzien van den Krygsraed hun sentiment niet voor had te volgen; van oordeel zynde dat die tot bederf van den Burgerstaet zoude dienen; ja zelfs dat eenigen onder hen reeds van zyne Hoogheits gedachten waren. Dit, en der Commissarissen

AMSTEL-
DAM.

nalatigheid om 's middags verslag van de Resolutie van Burgermeesteren te doen, lag de grond van partyfchap in dit Collegie; en ten aanzien van den Krygsraad besloten zy plechtig om lief noch leed zich daarvan te zullen laten afrekken.

Zondag, den 8 dezer, woonde zyne Hoogheit 's morgens in de nieuwe Kerk den Godsdienst by, alwaer der Burgermeesteren bank met fluweel voor hem bedekt was: en na den middag diverteerde zich dezelve in den *Hortus Medicus*, uit welken hy tegen den avond te rug kwam.

Maendag, den 9den, liet *D. Raep* en eenigen van de zynen, nadat 's morgens op den Doele eenig verschil was geweest, den volgenden Brief door den druk gemeen maken.

Aen de Heeren Gecommitteerden uit de respectie Wyken der Burgerye van Amsteldam, op den Kloveniers Doelevergaderd.

MINE HEEREN EN MEDEBURGERS!

Vermits wy heden morgen al te klaer hebben ontdekt dat men ons verdenkt, als of wy ter verdrukkinge van der Burgeren Voorrechten en Gerechtigheden, met Liederen van het Hof van zyne Doorl. Hoogheit enz. in onderhandeling waren, en dat, aen den anderen kant, ook eenige uwer Leden bezig zyn met ons by het Hof en de Burgery verdacht te maken, om ons dus (ware het mogelyk) in haet van zyne Doorl. Hoogheit, zoo wel als der goede Burgerye te brengen; zoo is het, dat wy met dezen verklaren, als eerlyke Liederen, die tot op dit uur niets anders dan een onderling vertrouwen en een algemeen welzyn dezer Stad, in alle betamelykheit, behartigd hebben; dat wy niets by zyne Doorl. Hoogheit heb-

hebben te berde gebracht, dan het geen ten nutte en wel-
vaert dezer goede Burgerye konde dienen, en dat wy altoos
verflag van de waerheit aen de vergaderde Burgerye heb-
ben gegeven, gelyk wy zulks ook aen zyne Doorluchtige
Hoogheit, van wegen de brave Burgerye, hebben ge-
daen. Wyders verklaren wy, dat wy, om gemelderedenen,
dewyl de zaken ter decisie van zyne Doorl. Hoogheit
zyn overgegeven, en ook om dat men zegt dat wy gene
Gecommitteerden zyn, goedgevonden hebben, gelyk
wy goetvinden met dezen, om in het openbaer te be-
tuigen, dat wy, om alle redenen van achterdocht te ver-
myden, voortaan voornemens zyn geworden, ons met
deze redere zaak niet verder in te laten of te bemoeien;
alleen aen de Heeren Gecommitteerden overlatende om
zelf hunne zaken voor te stellen, vermits het zeker is, dat
zulke lieden, waervoor men ons houd te zyn, (hoe-
wel wy daer tegen wel op het allernadrukkelykste pro-
testeren) niet anders dan verwarring in de goede zaak
zouden brengen. Al waerom wy ook goedgevonden
hebben niet wederom in Ue. Vergadering te komen,
ten zy gylieden, myne Heeren, ons gezamentlyk daer
toe zult gelieven komen te verzoeken. Inmiddels God,
die een kenner der harten is, vurig biddende zynen ze-
gen over Ue te willen uitstorten, ten einde de goede
zaak een goed einde te doen nemen, betuigen wy voor
het overige dat wy waerlyk zyn,

AMSTER-
DAM.

*Uwe Welmeenende Medeburgers en Lief-
hebbers der Vryheit, op Wetten en
Bilлыкheit steunende,*

(Was geteekend)

In Amsteldam den
9den September
1748.

DANIEL RAEP.
JAKOB KAREL DE HUIZER.
ELIE CHATON.
JOHANNES ROMANS.
PIETER DEURHOFF.
GERARD WAGENAER.
LOURENS HOEN.

AMSTEL-
DAM.

's Avonds gaven de Gecommitteerden dit Re-
quest op nieuws over aen zyne Hoogheit.

Aen zyne Doorl. Hoogheit, den
Prinse Erffstadhouder.

Geven wy ondergefz. Suppl., Gecommitteerden van de onderstaende Wyken der Amfteldamfche Burgerye, aen uwe Doorluchtige Hoogheit met veel eerbied te kennen, dat aen de Suppl. by geruchte ter ooren was gekomen, als of uwe Doorl. Hoogheit genegen zoude zyn om hun verzoek, vervat in de Bylagen by het overgeprefenteerde Request, ten aenzien van een Burger independenten vryen Krygsraed, beftaende in vyf Burger-Kolonellen en zestig Burger-Kapiteinen, allen buiten de Leden der Regeating, niet naer hunne hartwenshende verwachting zoude ten effect willen begunftigen, en alzo het zelve volgens de betuigeniffe van de algemeene Burgerye, aen ieder onzer byzondere Gecommitteerden gedaen, in zich zelf zoude naflepen de verwoeftinge van onze tot heden toe algemeene Burger-Unie, zoo hebben wy ondergefz. Suppl. onderling nodig geoordeeld uwe Doorl. Hoogheit ten anderen male daer van inductie te geeven, ten einde het uwe Doorl. Hoogheit eenmael moge behagen ons zoo zeer belanghebbend verzoek met een gunftig *Fiat* te bekronen, tot welks effect de Suppl. hun goed en bloed, als het dierbaerfte, in navolging van uwe Doorl. Hoogheits Doorl. Voorvaderen gewillig en bereid zyn op te offeren; verzoekende de Suppl. verder dat de verkiezing uit de Burgerye tot Kolonellen en Kapiteinen dezen male door uwe Doorl. Hoogheit, naer zyne Doorl. Hoogheits wyze en hooge raedgevinge, moge gefchieden, en dat het uwe Doorl. Hoogheit moge behagen de Suppl. hier van ieder in hunne byzondere Wyk de verkiezing in 't toekomende over te laten.

Het welk doende, enz.

De Prins Erffstadhouder antwoordde hierop dat hy, dit Request geëxamineerd hebbende, zag dat zy nu bepaelder uitkwamen dan te voren; en dat zyne Doorluchtigheit niets meer konde zeggen, dan dat hy dit Stuk nog niet volkomen overwogen had; dat hem toefcheen dat deze Krygsraed niet tot heil der Burgerye zoude ftrekken; doch

doch dat hy in dezen zulk een decisie zoude doen, AMSTEL
als hy voor God en zyne consciencie kon verant- DAM.
woorden. Hier mede vertrokken de Gecommit-
teerden.

Dus was deze dag in veel verwarring tena-
vond gekomen. Men dacht dat de nacht ten min-
sten een zachte stilte in de gemoederen zoude
gebracht hebben; dan hier in bedroog men
zich: de vreze van geen vryen Krygsraed te
zullen erlangen maekte zoo veel ongedulds in
de gemoederen, dat's nachts, tusschen 3 a 4 uren;
een pary Volks voor het Logement van zyne
Hoogheit kwam, van welke eenigen verzochten
binnen gelaten te worden. Zulks geschiedde, en
men vroeg hen wat zy te doen hadden; 't ant-
woord was, zyne Hoogheit spreken; men wekte
hierop eerst den Graef van *Bentink* uit den slaep;
toen een ander Edelman; en eindelyk den Prins
zelve; de boodschap was dat zy zyne Hoogheit
moesten bekend maken, dat'er eene zeer onge-
meene drift gaende was in de gemoederen der
Burgers, uit vreze dat zy geen vryen Krygs-
raed zouden erlangen, en dat zy ootmoedig ba-
den dat zyne Hoogheit hier in doch eenige ver-
zachting geliefde te gebruiken, nadien buiten
twyffel anders een Bloedbad te komen stond. Zy-
ne Hoogheit betuigde dat hy nog niet volko-
men nopens dat stuk gebefoigneerd had; dat hy
niet begrypen konde dat de Burgers daer over
zoo groot een misnoegen hadden; dat hy ech-
ter niettemin hier over op nieuws raedplegen
zoude, en zoo hy bevroeden konde dat zulks ten
voordeele van de Burgery zoude kunnen strek-
ken, dat hy dan een vryen Krygsraed bezorgen
zoude, verzoeken de zulks aen het Volk bekend
te maken. Hier van werd dien zelve nacht nog
aen alle de Hoofdwachten kennis gegeven.

-MDCCXLVIII.

M m m

Dings.

AMSTEL-
DAM.

Dingsdag, den 10, raedpleegde zyne Hoogheit op nieuws met Burgermeesters over den Krygsraed; waer van het gevolg was dat dezelve onder het gemeen eene bekendmaking liet verspreiden van den volgende inhoud:

Dewyl het zyne Hoogheit toefchynt, uit het gene van verscheide kanten is voorgekomen, dat het zeer moeilyk, zoo niet ondoenlyk, zal zyn de schikking omtrent het werk van den Krygsraed zoodanig te maken, dat dezelve aen allen even aengenaem zyn zal, heeft zyne Hoogheit, naer daer op te hebben ingenomen de consideratien van Heeren Burgermeesteren, vermeend dat het voor de rust van de Stad, en om aen de goede urgerye, zoo veel doenlyk, genoeg te geven, best en dienstig zal zyn:

Dat zal worden gehouden een Vryen Krygsraed, bestaende uit Kapiteins, Luitenants en Vaendrighs.

Dat ieder Compagnie, na gehoude omvraag, daer toe zullen committeren zoodanigen van de voorsz. Officieren uit hare Compagnie, als haer aengenaem zal zyn.

Dat vervolgens dezelve Kapiteins, Luitenants en Vaendrighs, op die wyze door ieder Compagnie by meerderheit van stemmen gecommiteerd zynde, dezelve zullen doen een aanstelling van vyf Kolonellen, en vervullen de plaetzen van die Kapiteinen. Luitenants en Vaendrighs, die aen hunne Compagnien niet aengenaem zouden mogen wezen, of dat zy zullen maken een dubbel getal van Personen, en het zelve getal aen zyne Hoogheit presenteren, om daer uit by zyne Hoogheit de electie en aanstelling te worden gedaen, tot vervulling van de plaetzen der genen, die uitgevallen zyn. *Gedaen te Amsteldam den 10 September. 1748*

PRINSE D'ORANGE EN NASSAU.

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheit.

J. DE BACK.

Veel verschil was 'er onder de Burgery over de ware mening van deze Bekendmaking, wilstende de een dezelve dus en de ander zoo verstaen hebben; niettemin echter, geraekte wel ras elke Compagnie druk in arbeid om nopens hare

hare Officieren de intentie van zyne Hoogheit zoo na te volgen als men dezelve begreep. Doch hier mede was het op verscheide plaetzen weder eene nieuwe verwerring, willende sommigen hune oude Officieren in 't geheel of ten deele houden, en de anderen weder niet; meest echter waren deze verschillen over Personen, die in de Regering geweest of nu gekomen waren; men heeft 'er gevonden die eerst eenigen van dezen stemden om aen te blyven, en naderhand echter weder hun woord introkken. In eenige weinige Compagnien reezen hier uit zoo hooge woorden, dat men men elkander handgemeen raakte en de beslissing aen den sterksten arm stelde. Ook was 'er een Kapitein, die, zeer na verknocht aen een der nieuwverkozene Heeren van Regering, zich zeer veel moeite gaf om aen te blyven, en een protest by den Krygsraed inleverde tegen de behandeling van zyne Compagnie. Een ander wederom, die te voren hooger bevordering had laten voorby gaen, nam echter nu, schoon by zyne Compagnie voor onaengenaem verklaerd, zitting in den Krygsraed, en bevorderde zyne promotie. Dus ongeregeld woude men.

Woensdag en Donderdag, den 11 en 12 dezer, viel 'er buiten dit weinig voor.

Vrydag, den 13, werd zyne Hoogheit door de Heeren van de Regering op het Stadhuis in de Raedkamer ter maeltyd onthaeld.

Saturdag deed de Krygsraed eene verkiezing van vyf nieuwe Kolonellen, en bevestigde de verkiezingen die in de meeste Wyken gedaen waren, manende de Compagnien, die hier over nog niet te zamen geweest waren, aen om zulks te doen. Op den middag werd deze Notificatie van de Puie afgelezen:

M m m 2

Al.

AMSTEL-
DAM.

Alzo het aen zyne Doorluchtige Hoogheit, den Heere Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder dezer Provincie, geliefd heeft, aen de Heeren Burgermeesters en Regeerders der Stad Amsteldam, te doen toekomen deszelfs hoog geëerde Missive, geschreven in Amsteldam den 13 dezer lopende Maend, en daer by te kennen te geven, dat hoogstgemelde zyne Hoogheit, om dezelve redenen, als breder was vermeld by deszelfs hoog geëerde Missive van den zesden dezer, en mede breder yervar in de Notificatie van den zevenden dezer Maend dienstig hadde geoordeeld gebruik te maken van Hunner Ed. Gr Mog. nadere resolutie van den tienden dezer, en van de nadere autorisatie daer by op Hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit verleend, en dat dienvolgende zyne Hoogheit nodig hadde gevonden, dat de Heeren Regerende Schepenen, Oud Burgermeesteren, en Oud Schepenen respectie, breder gemeld op de lyfte, daer van door meer hoogstgemelde zyne Hoogheit, by deszelfs voorschreve Missive aen de Heeren Burgermeesters toegezonden, als namentlyk de Heeren Regerende SCHEPENEN Mr. Bernardus de Wilhem, Jakob Gerrit Karstboom, Hendrik Hoofd Gerritsz., Henrik Bikker. Oud BURGEMEESTEREN Mr. Jan Six, Mr. Willem Munter, Gerrit Corver, Mr. Jan Sautyn. Mr. Harmen Henrik van de Poll, Mr. Nicolaes Geelvink, Pieter van de Poll. Oud SCHEPENEN. Mr. Willem Bakker, Adriaen van Loon, Mr. Diderik van Buren. Mr. Kornelis Graefland Jansz., Mr. Jan Wolters, François van Harencaripel, Mr. Abraham Boddens Eduardsz., Mr. Reinier Bouwens, Mr. Jan van Loon, Gillis van Hoven, Gillis Valkenier, Henrik van der Spelt, Albertus Schuit, Theodoor Roge, Mr. David de Willem, Frederik Eerewout, Mattheus Alewyn, Willem van Loon Jansz., Pieter van Loon, Mr. Wouter Valkenier, Henrik Nicolaes Sautyn, Mr. Jakob Boreel Jansz., Mr. Salomon Dedel, Mr. Jan Bernd Bikker, Jan Trip, Mr. Andries Munter, Mr. Jakob Alewyn, Kornelis Munter, Mr. Joan Graefland Kornelisz, Mattheus Lestevenon. Mr. Jan van de Poll (†) zouden worden ontslagen, zoodanig nogtans,

(†) Door het ontslaen van deze Heeren werden de 50 Oud-Schepenen, die in de eerslaenstaende Verkiezing stemmen kon-

tans, dat de bovengemelde Heeren daer door niet zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naem en Faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gefuspicieerd hen in de Regering van den Lande niernaer behooren gedragen te hebben; en met verdere verklaring, dat hoogstgemelde zyne Hoogheit ook ten allen tyde, zoo wanneer onverhoopelyk de nood zulks zoude mogen komen te vereiffchen, bereid zal zyn om aen gemelde Heeren ontslage Regenten zoodanige protectie en fauegarde voor hunne Perfonen, Familien en Goederen te laten geworden, als dezelve zullen komen te defidereren. En dewyl het verder aen Hooggemelde zyne Hoogheit mede behaezld heeft, in plaetse van de bovengemelde ontslage Heeren Regerende Schepenen, te benoemen Willem van Heemskerk, Jan Balde Junior, Jan Nicolaes van Eis Isaëks-zoon, Mr. Marthys Straelman (*); en aenden Heer Hoofd Officier dezer Stede, Mr. Daniël de Dieu, by besloten Missive van den 13. dezer, te gelasten dezelve Heeren den behoorlyken Eed af te nemen, en in dezelve voorschreve bedieninge te stellen; ZOO IS 'T, dat de Heeren Burgermeesters en Regeerders voornoemd hebben gemeend niet te mogen afzyn, van alle het gene voorschreven is, aen de goede Burgerye en Gemeente dezer Stad de vereifchte en behoorlyke communicatie te geven, ten einde dezelve moge strekken tot alleren eenigelyks narichtinge.

Aetum in Amsteldam den 4 September, 1748.

Ter Ordonnantie van hunne Ed. Groot Acht voornoemd.

A. J. DE HUIBERT.

konden, verminderd tot op de navolgende 17, als *Mr. Bau-
duin van Collen, Francois Lestevenon, Mr. Jonas Wilsen.
Mr. Gerrit Hoofd Gerritsz., Mr. Gerrit Hoofd Danielsz.
Mr. Gerrit de Graef, Vryheer van Zuid-Polbroek enz.,
Baltazar Huidekoper, Gerard Deutz, Lodewyk de Bas,
Theodorus de Smeib, Mr. Abraham Alewyn, Jan Clifford,
Hendrik Hoofd Danielsz., Willem Kornelis Bakker, Jan van
Marcelis, Mr. Lucas Trip Kornelisz., Mr. Pieter Clifford,*
alle Oud Schepenen.

(*) De twee eerste dezer Heeren verzocht hebbende van het Schepens-amt ontslagen te zyn, heeft zyne Doorl. Hoogheit in derzelve plaetzen aengesteld de Heeren *Mr. Elias Schellinger en Daniel Hogguer.*

AMSTEL-DAM. Nu was het groot werk van den Krygsraed nog overig om daer op ordre te stellen. Dit deed zyn Hoogheit op Zondag, den 15 dezer, door eene Publicatie, die Burgermeesters, 's middags ontrent elf uuren, een groot half uur voor het vertrek van zyne Hoogheit lieten afkondigen, wanneer een groot gedeelte der Burgerye in de wapenen stond, de meesten nieuwsgierigen, op 't gerucht van 't vertrek van den Prins, naer buiten gegaen waren, en de Burger-Gecommitteerden wachtten op eene afscheidsaudientie by zyne Hoogheit. Dezelve was van den volgende inhoud:

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, by de Gratie Gods, Prins van Oranje en Nassau; Graef van Catzenelbogen, enz. enz. enz. Erf Stadhouder, Kapitein Generael, en Admiraal der Vereenigde Nederlanden; mitsgaders Ridder van de Koussband: Doen te weten; dat Wy van de goede Burgery en Ingezetenen der Stad Amsterdam verzocht zynde, om aen dezelve te geven een Vryen Krygs-Raed, en om voor eenmaal te willen aenstellen de Leden, die denzelven Krygs-Raed zouden uitmaken, met een getal van vyf Kolonellen aen het hoofd, onze gedachten hebben laten gaen over de beste en bekwaemste wyze, op welke aen het oogmerk en verlangen van de goede Burgerye wezenlyk, en zonder te kwetzen de Privilegien en Grond-Wetten van den Lande in het algemeen. en de Praëminentien en Voorrechten van den Krygs-Raed in 't byzonder, die zy by haer oprechting, genoegzaam zoo oud als die van de Republiek zelf, heeft verkregen (alle zaken, aen welkers handhouding Wy Ons by gestaefden Eede hebben verbonden) zoude kunnen worden voldaan.

Dat Wy, hangende Onze deliberation over die gewichtige zaak, met leedwezen bespeurd hebben, dat door eenige kwalyk geintentioneerden aen de goede Burgery en Ingezetenen verkeerde denkbeelden van het ware bestaan van een Vryen Krygs-Raed werden ingeboezemd, welke, dagelyks meer en meer gevoed wordende, zoo diepe wortelen geschooten hebben, dat daer uit zyn

VOORT-

voorgekomen zoodanige ongerymde Verzoeken, dat de inwilliging derzelve, wel verre van te strekken ter bereiking van de ware oogmerken, en de wezenlyke vervulling van het verlangen van de goede Burgerye, in te gendeel met zich zouden medebrengen een notoiren inbreuk in de Privilegien, en eene gehele vernietiging van de oude en wettig verkrege Rechten en Praëminientien van den Krygs-Raed, en van die Vryheit zelf, die verzocht word dat door Ons aen den Krygs-Raed mochte worden gegeven.

Dat alle deze omstandigheden Ons gepermoveerd hebben, om, zonder de zaak tegen zoo veele kwalyk opgevatte denkbeelden te decideren, een middel tot geruststelling van de goede Burgerye aen de hand te geven, gelyk Wy by Onze verklaring van den 10den dezer gedaen hebben, in substantie daer in bestaende, dat uit de Officieren, aen de Burgery aengenaem, zoude worden gehouden eene Vrye Krygs-Raed, om te vervullen de plaetzen van de Officieren die onaengenaem zyn, als mede om aen te stellen vyf Kolonellen, of wel eene Nominatie van een dubbel getal te formeeren, en die aen Ons te presenteren, om daer uit by Ons de aenstelling te worden gedaen; alles met dat inzicht en in die rechtmatige verwachting, dat door deze provisionele schikking overvloedige stoffe van vergenoeving aen de goede Burgerye, en teffens aen de gemoederen tyd tot bedaring gegeven wordende, de zaken, zoo als het behoort, met een onzydig oog en zonder vooroordeelen, in hare ware geschapenheit zouden kunnen worden beschouwd.

Doch dat Wy, tot Ons finertelyk leedwezen, onderonden hebben, dat, onaangezien de onophoudelyke zorge, vlyt en moeite by Ons aangewend, om alles ten beste te bestieren, die uitkomst aen Onze rechtmatige verwachting geenszins heeft beantwoord, zoo wel met opzicht op het houden van een Vryen Krygs-Raed, overeenkomstig aen Onze gedeclareerde intentie, als met opzicht tot de zoo zeer gewenschte en verhoopte verandering in de gesteldheit der gemoederen.

Want, dat, wat het eerste aenbelangt, in het verkiezen der Leden tot het composeren van den gemelden

AMSTEL-
PAM.

Krygs-Raed, in verscheide Wyken en Compagnien de vryheit niet is opengelaten, die de Schutters en Contribuanten, onder dezelve Compagnien gehorende, hadden moeten en behooren te hebben, om zich naer hun welgevallen te kunnen verklaren; maer dat dezelve in tegendeel door onbescheide bejegeningen zyn geintimideerd en genoodzaekt geworden, hunne keuze te bepalen naer de zinnelykheit en het goedvinden van de zulken, die bestaan hebben zoodanige ongeregelheden te ondernemen.

Dat men heeft kunnen goedvinden Commissien van Officieren, by hunne Compagnien voor aengenaem verklaerd, en zelfs de deliberatien van den Krygs-Raedreeds bygewoond hebbende wederom in te trekken.

Dat ook zommige Wyken en Compagnien, die alle hunne Hoofd Officieren voor onaengenaem verklaerd, en dus geen subjecten hadden, om tot het adfisteeren van den Krygs-Raed te committeren, op zich genomen hebben, om diergelyke andere Officieren aen te stellen, en die aenstellingen aen den Krygs-Raed over te geven.

Door welke onbetamelijke handelwyze aen een groot getal Leden, den voorn Krygs-Raed composerende, is benomen de faculteit en het vermoegen, om ingevolge Onze duidelyke gedeclareerde intentie eene vrye en onbepaalde Keuze te doen van zoodanige subjecten, als zy oordeelden de beste en bekwaemste te zyn, om de plaatsen van de Hoofd-Officieren, die aen hunne Compagnien niet aengenaem waren te vervullen; het welke dan ook meer dan eens aanleiding heeft gegeven tot klachten, die door verscheide voornamen Leden van den Krygs-Raed gedaen zyn, dat zy daer door in hunne vrye Deliberatien en Verkiezingen belemmerd en gestoord werden.

Dat, wat aengact het tweede point, Wy met veel hartzeer en met de uiterste verontwaerdiging vernomen hebben, dat zommige kwalykgeintentioneerden in hunne kwade practyken hebben voortgegaen, om de goede Burgery te misleiden, met verregaende en hoogstrafbare dreigementen te intimideeren, en allerlei kwaed zaed te verspreiden, om oneenigheden en mistrouwen tusschen Burgers en Burgers te veroorzaken, waer uit, de gemoederen eens aen het giften geraekt zynde, niet anders als de uiterste verwarringen en onheilen tot een gansch verderf van

van de Stad en van den gehelen Staet zoude te wachten staen.

AMSTEL-
DAM.

Dat of wel uit dit alles duidelyk is af te nemen, dat in het benoemen van de Leden tot het bywonen van den meergemelden Krygsraed, en in het houden van de vrye deliberatien derzelve, in vele opzichten Onze gedeclareerde intentie, zoo als het behoord hadde, niet is geobserveerd en nagekomen, Wy echter om aen de gansche Burgery een doorstekend blyk van Onze trouwhartige en vaderlyke genegenheit en toegevenheit te geven, wel hebben willen goedkeuren, gelyk als Wy goedkeuren by deze, de verkiezing, die by den gemelden Krygsraed gedaen is van vyf Kolonellen (*) en van de verdere Hoofd-Officiëren in de plaetzen van die genen, die by hunne Compagnien niet voor aengenaem verklaerd zyn, en dat Wy verders goedgevonden hebben vast te stellen en te statueren, gelyk Wy vaststellen en statueren by deze, dat de gemelde vyf verkoren Kolonellen en verdere Hoofd-Officiëren, met de genen, die zyn aengebleven, zullen uitmaken den Krygsraed; doch zoodanig dat die Krygsraed niet anders zal vergaderen dan met voorkennisse van Heeren Burgermeesteren, en op de beschryvinge der Kolonellen, aen wie volstrekt word overgelaten te oordelen, of 'er rede zy tot het beschryven van den Krygsraed of niet. Dat van nu voortaan dezelve Krygsraed zal hebben hunne vrye deliberatien over alle zaken tot hun gehorende, en dat het aen denzelven Krygsraed insgelyks zal vrystaen, om by vacature van Kolonels, en verdere Hoofd-Officiërs plaetzen, zoodanige verkiezingen en aenstellingen te doen, als zy in conformiteit van de Privilegien, Oude Constitutien, Reglementen, en Herkomens, ten meesten nutte en welzyn van de Stad zullen oordelen te behoren.

Dat Wy al wyders onveranderlyk willende conferveren de vaderlyke zorg en genegenheit, waarmede Wy voor de goede Burgery en Ingezetenen dezer Stad zyn aengedaen, voor ditmael insgelyks wel hebben willen in vergetelheitstellen en over het hoofd zien alle begane onordentelykheden, die tot Onze kennisse zyn gekomen, en die 'er verder zouden mogen gepleegd zyn.

En gelyk Wy nu hier mede in alles, zoo veel behou-

M m m 5

ders

(*) Te voren waren 'er twee.

AMSTEL-dens de Privilegien en het welzyn van de Stad, en zon-
DAM. der krenking van den Eed, door Ons plechtelyk gedaen,
 by mogelykheit heeft kunnen geschieden, de goede Bur-
 gery en Gemeente van deze Stad hebben getracht alle
 mogelyke vergenoeging te geven, zoo verwachten Wy
 ook van de goede Burgery en Ingezetenen, dat zy alle
 en een iegelyk zich voortaan als geschikte en gehoorza-
 me Burgers en Ingezetenen zullen gedragen, zoo naer deze
 Onze serieuse welmening, als generallyk in alles naer het
 gene de plicht en verschuldigde eerbied en onderwerping
 aan hunne Wettige Overheden vordert. Willende Wy
 verders allen en een ieder, zonder onderscheid, op het aller-
 ernstigste en trouwhartigste hebben vermaend en gewaer-
 schouwd, gelvy Wy vermanen en waerschouwen by de-
 ze, van zich terstond af te scheiden en te onthouden van
 alle publieke Vergaderingen en Byeenkomsten, onder wat
 naem of voorwendzel dezelve zouden mogen wezen. Ge-
 lastende ook specialyk de genen, die wegens de Wyken
 of Burger-Compagnien zyn gecommiteerd geweest, zich
 van stonden aan van die en alle diergelyke Commissien
 te houden voor ontslagen; op poene, dat die genen, die
 bevonden zullen worden tegens deze Onze serieuse wille
 en begeerte te hebben ingegaen, en zich aan eenig mis-
 dryf tegen de Waerdigheid van de Regering of ongehoor-
 zaemheit aan deszelfs bevelen schuldig te maken, als
 Verstoorders van de gemene Rust en verachters van Onze
 heilzame oogmerken en bevelen, naer exigentie van za-
 ken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder ee-
 nige Conniventie, anderen ten exempel, zullen worden
 gestraft.

En op dat niemand hier van ignorantie pretendere,
 zal deze worden gepubliceerd en geaffigeerd daer en zoo
 het gebruikelyk is.

Gedaen in Amsteldam den 15. September, 1748.

(Was geteekend)

PRINSE D'ORANGE EN NASSAU.

(L. S.)

(Lager stond)

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheit.

(en gecontrasigneerd)

J. DE BACK,

On-

Ondertusschen was tot het vertrek van zyne Hoogheit 's morgens de behoorlyke gereedheid gemaakt. Van het Logement af over den Langen Brug, het Rokkin langs naer de Schapenmarkt, deze over, de Oostzyde van den Cingel langs tot aen het Koningsplein, dit over, de Leidsche-stracet langs, en het Plein over tot aen de Poort, stonden overal tweeryen gewapende Burgers, en in de Poort Soldaten, door welken allen zyne Hoogheit passeren zoude. Ook stonden, buiten de Leidsche Poort en den Overtoomschen weg langs, Scheepstimmerlieden, even als de Burgers aen twee ryen geschaerd. Zyne Hoogheit nu had 's morgens den Godsdienst bygewoond in de Nieuwe Kerk; en was na het eindigen van denzelven naer deszelfs Logement gereden. Daer omtrent een half uur vertoefd hebbende, kwamen de Heer Hoofd-Officier en Burgermeesters by denzelven afscheid nemen, welke plechtigheit met veel aendoening geschiedde. Hier na begaf zyne Hoogheit zich by de Burger-Gecommitteerden, die op de Zael stonden te wachten, wanneer de Spreker derzelven *H. van Ginnig* uit aller naem een aanspraak deed, waer in 's Prinsen deugden hoog verheven, en inzonderheit deszelfs schikkingen in de publicke zaken dezer Stad zeer geprezen werden, als die de goedkeuring van hun allen wechdroegen; waer na hy met overvloedige zegenwenschingen over zyne Hoogheits Persoon en reize een einde maakte. De Prins beantwoordde zulks op zyne gewone minzame wyze, en recommandeerde hen de nu herstelde vrede en rust der Stad te kweeken onder de Burgery, zoo veel mogelyk was, en de vergaderingen op den Doele te staken. Hier na scheidde men van elkanderen, en de Gecommitteerden begaven zich

AMSTEL-
DAM.

AMSTEL
DAM.

zich naer buiten om in gereedheit te zyn als zyne Hoogheit afreed. Zyne Hoogheit trad omtrent 12 uren in de Koets, in welken zich mede plaetsten de meergem. *Graef van Bentink* en de *Baron van Grovestins*. Terwyl dit geschiedde was alles tot den trein gereed gemaekt; voorafreed weder de Stalmeeſter *van Born* te paerd; toen eenige Scheepſtimmerlieden, die van buiten in de Stad gekomen waren; daer op volgden de gezamentlyke Burger Gecommitteerden, by paren, cierlyk uitgedoſt, met 's Prinſen wapen op de borſt, wordende hun Vaendel weder voor hen gedragen; hier na kwamen de 2 Hardlopers en achter dezelven de Koets van zyne Hoogheit, nevens nog eenige andere Koetzen, waer in het gevolg van zyne Hoogheit gezeten was. Deze Staetſie paſſeerde langs den genoemden weg, tuſſchen de gewapende Burgers door, tot aen het Leidſche plein, alwaer zyne Hoogheit door de 5 nieuwverkozene Burger-Koloneillen gerecipieerd en gecongratuleerd werd; terwyl de gem. Heeren Burgermeeſteren, een weinig voor dat de trein zich in order ſchikte, na buiten gereden zynde, zyne Hoogheit buiten de Poort wachtten. Hier ſtonden weder de Lyf-Guardes van den Prins, welke zich op hunne plaetzen voegden. By de Heeren van de Regering gekomen zynde ſtapte zyne Hoogheit, nevens de Heeren die by hem in de Koets waren, en Burgermeeſteren allen uit hunne Koetzen, en namen andermael op het allerminzaamſte aſſcheid; wanneer het geſchut geloſt werd, en zyne Hoogheit, de reize aennemende, door de Burger-Gecommitteerden en daer achter de Scheepſtimmerlieden, tot aen den Amſtelveenſchen weg geconvooieerd werd, alwaer zy, andermael zyne Hoogheit congratuleren,

rende, aftrokken, en voorts de Stad in naer den Doele marcheerden, alwaer de eerftgenoemden zich in twee ryen fchaerden, de Scheepstimmerlieden door hun midden lieten pafferen, hen bedankten, en hen hun Vaendel offereerden.

Dus hebben wy weder alhier eene zeer groote verandering waergenomen. Wat de gevolgen van dezelve zyn, indien 'er eenige komen, zullen wy in ons volgende Stukje melden.

ROTTERDAM.

De Burgermeesters en Regeerders dezer Stad, ^{ROTTERDAM.} goedgevonden hebbende een' tweden Pensionaris, neffens den Hr. *Montauban*, aen te ftellen, was door hun Ed. Gr. Achtb., den 27 der voorleden Maend, daer toe benoemd de Heer Mr. *Gerrit Meerman*.

Den 2 dezer des avonds was alhier op de Mof-felkade het volgende ongeluk gebeurd: Een Schipper van *Goeree*, met een' Knecht van een andere fchuit mede op die plaats varende, voorby het huis van den Zeilmaker *van der Stap* willende gaen, doch, in 't paffant, met de dienstmeid uit de Kelder van het voornoemde huis een woord of drie fprekende, ftortte het grootfte gedeelte des Gevels van dat Huis op den gemelden Schipper en Knecht plotzeling neder, in dier voegen dat de laetftgenoemde gansch verpletterd, en de Schipper met de voorn. Meid zeer zwaer, hoewel niet doodlyk, gekwetft werd.

Om alle zoodanige ongelukken in het vervolg voor te komen, had de Regering bevolen alle huizen te vifiteren, waer mede men reeds ieverig bezig was, wordende verfcheide Gevels, die de toets niet hadden kunnen uitftaen, reeds afgebroken, en vernieuwd.

Den 12 dezer had men hier en hier omftreeks

ROTTER-
DAM.

streeks weder een zwaer onweder van donder en bliksem gehad; en was daer door, omtrent een groot kwartier uurs van deze Stad, het volgende ongeluk gebeurd:

Zeker Turfschipper met zynen Zoon van Delf naer deze Stad komende zeilen, en bemerkende dat het onweder hoe langer hoe zwaer werd, gebod zynen Zoon de zeilen te stryken. Dees, die het liever nog een weinig had willen inzien, al morrende gehoorzame, werd door een' donderslag of deszelfs uitwerkzel zoodanig getroffen dat hy dood neder viel. Nadat men den gesneuvelden ontkleed had, vond men de borst, aen de eene zyde geheel opgereten, een groote blaauwe plek onder den arm, en voorts in het dikste van het eene been, even onder de dye, een zware wonde; zynde een gansch stuk vleeschs daer als uitgenomen. De Vader; die zynen Zoon; dus op een en het zelve oogenblik levend en dood zag, was geheel onbezeerd gebleven; doch gansch troosteloos.

ENKHUIZEN.

ENKHUI-
ZEN.

Den 22 dezer, des morgens om drie uuren; was hier in het Huis van een' Bakker een hevige brand ontstaen; waer door het zelve tot den grond verteerd werd. De twee daer naest staende Huizen waren door de overslaende vlam ook reeds aengeftoken, doch, door de vigilantie der Burgery, nog gelukkiglyk gered.

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

MIDDEL-
BURG.

In 't begin dezer Maend was alhier overleden de Heer Mr. *Jakob Vleugels*, Burgermeester en Raed der Stad *Tholen*; mitsgaders Drossaerd van St. Maertensdyk, en onlangs aengesteld tot

tot Gecommitteerden Raed van de Ed. Mog. Heeren Staten, en Raed ter Admiraliteit in Zee-land. MIDDEL-
BURG.

De Heeren Staten dezer Provincie geen bekwame middelen tot remplacement der afgeschafte Pachten hebbende kunnen uitvinden, en des besloten dat dezelve op den ouden voet zouden continueren, waren de gewone Plakaten ten dien einde geëmaneerde en gepubliceerd.

Z I E R I K Z E E.

Voor eenige weken was hier overleden de ZIERIK-
ZEE.
Wel Ed. Gestr. Heer *Hendrik van Alphen*,

Oud Burgermeester, Thesaurier en Pensionaris dezer Stad, mitsgaders Rentmeester der gemene Middelen over deze Stad en het Eiland Schouwen, en President der Heeren Kerkmeesteren; en in deszelfs plaetse, door de Regering, tot Thesaurier aangesteld de Ed. Gestr. Heer *Anthony van Alphen*, Rentmeester Generael by Ooster Schelde en Raed dezer Stad; tot President der Kerkmeesteren de Wel Ed. Gestr. Heer Oud Burgermeester *Jakob de Jonge*; en tot Rentmeester der Gemeene Middelen, by de Ed. Mog. Heeren Staten van Zeeland, de Wel Ed. Gestr. Heer *Jan Marinus de Jonge*, Raed dezer Stad.

Het Plakaet nopens het continueren der Pachten was hier, zonder eenige beweging of beroerte onder het Gemeen, gepubliceerd, waertoe de voorzorg der Heeren Regenten veel had toegebracht, hebbende hun Ed. Gr. Achtb., zonder de minste beteuterde, dezulken, die door oproerige taal de rust zochten te storen, by den kop doen vatten, wordende aen derzelver proces reeds ieverig gearbeid.

T H O L E N.

Den 23 der vorige Maend was de Hr. Mr. *Jakob Vleugels*, wegens deze Stad, verkozen

THOLEN, zen tot Gecommitteerden Raed, en Raed ter Admiraliteit van Zeeland in de plaetze van wylen den Heer Mr. *J. Turcq*; en de Heer Mr. *M. C. van Lichtenberg* tot Leenman in de plaetze van wylen den Heer *A. M. Savornin*:

U T R E C H T.

U T R E C H T.

U-
TRECHT.

Den 7 dezer werd hier de volgende *Publicatie* zyner Doorl. Hoogheit, tot conservatie van de Jacht en Wildbanen in deze Provintie, gedaen:

WILLEM KAREL HENDRIK ERISO, by de Gratie Gods, Prins van Oranje en Nassau, Gouverneur, Stadhouder, Kapitein Generael en Admiraal; mitsgaders de Staten van den Lande van *Utrecht*, meer en meer in ervaringe komende, dat de WILDBANE in den Gestichte van *Utrecht* door de veelvuldige ingekropene Jageren, excessen en ongeregeldheden, daerin wordende gepleegd, en die dagelyks nog grooter worden, eenemaal word geruïneerd en bedorven, mitsgaders dat de Provintie zich jegenwoordig haest ten eenemaal van WILD ontbloot bevind, en om voor te komen, dat het niet verder en ten eenemaal word vernield en uitgeroeid, waertegens Wy by een nader Plakaet zullen voorzien, hebben na serieuze deliberatie inmiddels goedgevonden by provisie de JACHT, waarvan de tyd aenstaende zoude zyn, op te schorten, mitsgaders te interdiceren, zoo als wel scherpelyk geinterdicteerd word by deze, dat niemand, wie het ook zoude mogen wezen, van wat staet of conditie, hy zy gequalificeerd of ongequalificeerd, van nu voortaan eenige JACHT zal vermogen te exerceren, hoe ook genaemd, en onder wat voorwendzel het ook zoude mogen wezen; Ordonnerende, dat de *Jaegtyd* besloten zal blyven, tot dat dezelve door Ons by nadere Publicatie weder zal worden opengesteld; Verbiedende derhalven gedurende den voorschreven besloten tyd in den Lande van *Utrecht* WILD, 't zy *Hazen*, *Konyuen*, *Berghoenderen*, *Puttyzen*, *Fasfanten*, *Wgtels*, of iet diergelyks te jagen, Vangen, Strikken, Schieten of Beschadigen, in eenigerhande manieren, op poene van den Vang en hunne Netten, Honden en Instrumenten, en nog eene boete van 40 Guldens, en zullen

len daerenboven de Geprivilegeerden hunne gerechtigheif verliezen, die zy zouden mogen allegeren, omme van U- die tyd of voorts geen Weiwerk te mogen exerceren ofte TRECHT. gebruiken, en die geen Privilegien zoude weten te bewyzen, zal nog boven de voorschreve boete, die voor de zulke dubbeld zal wezen, daer over arbitralyk worden gestraft naer exigentie van zaken; Ten einde het gene voorschreven is, te beter worde in acht genomen, betracht en onderhouden, word onze Luitenant Opper-Houtvester dezer Provincie mits deze geauthoriseerd en geordonneerd, deze Publicatie wel striktelyk te doen observeren, de Overtreders van die te calangeren, en de boeten en poenen by hen geincurreerd, zonder verschoonin- ge van iemand, te doen executeren.

Ook was in deze maend, door zyne Doorl. Hoogheit, de Hr. Mr. *Pieter Egidius Gerbrand Daulnis*, Burgermeester der Stad Montfoort, aengesteld tot Vroedschap dezer Stad, in plaets van wylen den Hr. *Johan van Haefst*, den 9 dezer alhier overleden.

Den 12 dezer, des avonds, had men hier een verschiklyk Onweder van donder en bliksem. Een der zwaerste balderingen sloeg een wiek van een' der nieuwe Molens, op de Noordwesterwal dezer stad staende, aen spaenderen. De Molenaar, met zyn Gezin in de Molen zittende, werd door dien slag, welke tot op de vyfde verdieping doordrong, tegens den grond gesmeten, en het grootste deel der glazen, neffens veel Porcelein verbryzeld; zonder dat echter iemand van het huisgezin van eenig belang beschadigd werd. Het verwonderlykste by die gelegenheit was dat de blixem tusschen de voegen der steenen heen, en dus door een zeer naeuwe opening, maer 5 voet van den grond, waer de buitenmuur op zyn dikst is, doorboorde, en in den Molen brand verwekte, die echter door een' daer op volgenden zwaren donderslag weder gebluscht werd.

MDCCXLVIII.

N n n

VRIES-

F R I E S L A N D.

L E E U W A R D E N.

LEE-
WARDEN.

Behalven de Pointen Reformatoir, en de vyf Artikelen, door de Gecommitteerden der Gemeente dezer Provintie opgesteld, en geobtaineerd, welke wy in ons Stukje van July onzen Lezer hebben medegedeeld, hadden de voorschr. Gecommitteerden in 't vervolg nog 47. Pointen op nieuws opgesteld, welke, door hen by Request aen de Staten ingeleverd, door hun Ed. Mogenden ook geapprobeerd zyn, gelyk uit de volgende Publicatie den 31 July gearresteerd, is blykende:

De Staten van Vriessland allen den genen, die deze zullen zien, of horen lezen, Salut: doen te weten. Alzoo de Gecommitteerden der Gemeenten op den Doele vergaderende, aen Ons op Donderdag den 25 dezer hebben gepresenteerd de 47 Pointen, hier na van woord tot woord volgende, met verzoek, om dezelve tegens Dingsdag daer aen volgende te approberen, en alhier te laten publiceren, voorts door den druk gemeen te maken, om door de gehele Provintie te worden gepubliceerd en geassigeerd, ter plaetse daer men gewoon is publicatie en affictie te doen.

Nadere Pointen by de Gecommitteerden uit Landen en Steden, thans op den Doele vergaderd, opgesteld en ingevolge het 14 Art. van de Notificatie van 5 Juny aen bunne Ed. Mog. de Heeren Staten dezer Provintie gepresenteerd.

1. Dat de ware Gereformeerde Religie, zoo als dezelve hier en over de gehele Unie geleerd en gepredikt word, volgens Plakaten, ten dien einde reeds geëmaneerd, worde gemaintineerd, en 's Lands Ordonnantie, tegens 't schenden der Zondagen, Lasteringen en Misbruiking van Gods Heiligen Naem, naeuwkeurig geobserveerd worde; en worden tot dien einde wel uitdrukkelyk verboden alle Kermissen en Jaermarkten op Zondagen te mogen houden. En worden de Officieren en Magistraten wel expres belast daer tegen te vigileren by poene van 50 Gouden Friessche Ryders aen den Armen ter Plaetse te verbeuren.

2. Dat alle Pastorye-Plaetzen en Landen, onder suppletie staende, openbaer by ordinaris stryk- en verhoog-
geld

geld zullen worden verhuurd, doch niet langer dan voor een' tyd van 5 of 7 Jaren.

LEEU-
WARDEN.

3. Dat alle de goederen, van oudsher aen Kerken, Pastoryen of Armeestaten hebbende behoord, daer wederom zullen worden aengehecht, en de Kerken, Predikanten of Armeestaten de volle emolumenten daer van genieten, exempt zoodanige goederen, die met consent en by decreet van den Hove zyn verkocht of verwisseld, waer onder echter Heidvelden en afgegrave Landen, die tot melioratie of verbeteringen verpacht zyn, niet zullen worden gerekend.

4. Dat de verkiezinge der Duitsche Schoolmeesteren zal geschieden door de Ledematen van de Gereformeerde en Mennonite Godsdienst, blyvende de Steden by haer gebruik, als mede zulke Scholen, die door particulieren zyn of nog staen opgerecht te worden, mits dat de Schoolmeester zy een man van beproefde Godsvrucht, en een Ledemaet van de Gereformeerde Religie.

5. Dat alle die gene, welke contribueren tot 't slatten van Vaerten en Waterlossingen, repareren van Wegen, herstellen van Zetten, Bruggen, Tillen, particuliere Dyken en Waterkeringen, sampt van houten en voetpaden, en vorders 't geen tot openbaer en eigen gebruik benoodigd is, zulks mogen volvoeren by pluraliteit van stemmen, zonder daer toef't gezag van 't Gerecht of Magistraet noodig te hebben, en zal tegen de Defaillanten parate executie worden verleend; houdende ieder district in 't byzonder 't recht om zoodanige Reglementen te maken als het tot zyn eigen nut en veiligheid verstaet te behoren.

6. Dat alle stemdrágende Sathen in 't Cohier van den Jare 1640. geadmitteerd, als nog admiffibel zullen zyn, indien dezelve quantiteit van Landeryen, toen ter tyd 'er onder behorende, tegenwoordig bezitten. Doch zullen voor 't overige geen andere stemmen worden geadmitteerd, dan van Hornlegers voorzien met een Huizinge en de quantiteit van 20 Ponden Kleiland of 40 Ponden Woudland, zullende voor Kleiland gerekend worden de zulke welke voor dezen de volle Hoorgelden hebben betaeld, en 't overige voor Woudland. Doch zullen de Huizen met stemmen begerechtigd hun recht van stemminge behouden, indien kunnen aentoonen dat in 't Jaer 1640. daer onder geen Land is beklemd geweest. Dat vorders op het Stem-Cohier voortaan gemeld zal moeten worden de grootte der Plaetzen en Landen daer onder behorende.

Nnn 2

7. Dat

LEEU-
WARDEN.

7. Dat voortaan niemand zal gehouden zyn om volgens 's Lands Ordonnantie, Landschaps Obligatiën of zoogenaemde Toonder dezès, in plaats van gemunt of klinkende gelden te ontvangen, ten zy zulks in de gemaakte Contracten of Instrumenten wel uitdrukkelek is bedongen, of tot betaling der afkopen, zulke Obligatiën zyn gebruikt, zullende echter de afkopen, die reeds getauxeerd, doch onbetaeld zyn, gereguleerd worden naer de oude wet.

8. Dat alle die gene, die Landsdievery hebben bedreven of in 't vervolgmochten bedryven, niet allēen gehouden zullen zyn 't zelve aen den Lande te restitueren, maer daerenboven vervallen in zoodanige pōnen en straffen als by Plakaten, en 's Lands Ordonnantie zyn vastgesteld.

9. Dat alle Eigenerde Ingezetenē en andere gequalificeerde personen, in 't stuk van Schieten of Jagen, zich zullen hebben te reguleren naer 's Lands Ordonnantie van den Jare 1723., en worden de Plakaten, naderhand daer over geëmaneerd, afgeschaft. Zullende echter alle gequalificeerde tot de Jacht of hunne Domestieken zoodanige Landen waer van de Vruchten nog niet gerispt zyn, in 't geheel moeten vermyden, en niet om Wild op te doen mogen bezoeken, by pōne van 50 Gouden Friessche Ryders aen den Lande te verbeuren.

10. Dat alle overschietende Florenen zullen komen ten profyte van ieder Dorp of Stad, alwaer dezelve gelegen zyn, en staen ter dispositie van de Protestantsche florenenplichtigen om dezelve, in hun Stads of Dorps huishoudingen, te distribueren daer het noodig is.

11. Dat alle degenen, de Collatie gehad hebbende tot 't vergeven van eenig Amt, Beneficie, Ontvang, of Collecte, en daer uit eenige Opkomsten voor zich zelve of andere particuliere personen hebben bedongen, zoo zullen die begevers of die particuliere personen, die de gelden hebben getrokken, gehouden zyn zoodanige penningen binnen 3 maanden na Publicatie dezès aen 't Lands Comptoir te restitueren of te betalen, by pōne van 100 Gouden Friessche Ryders, twee derde aen den Lande en een derde voor den aanbreyger te verbeuren. Zullende echter hier onder niet begrepen zyn de overschietende Florenen; welke aen ieder Stad of Dorp zullen worden gerestitueerd op den tyd en onder pōne als boven.

12. Dat het begeven van Executeurs en Adfistents bedieningen, moet staen ter dispositie van 't Gerechte, latende echter de keuze van de Extraordinaris Adfistenten of zoogenaemde Biesjagers aen zulke Ingezetenē die op 40 Guld. of meer op de Quotifatie worden aangeflagen.

13. Dat

13. Dat alle generale en particuliere Ontvangers van Grietenyen of Steden worden gecasseerd, en een ieder Stad of Grietenye vryheit gegeven, zoo vele particuliere Ontvangers aen te stellen, als zy tot hun eigen geryf noodig zullen oordelen. Welke particuliere Ontvangers ten platten Lande verkoren zullen worden door de stemgerechtigde Ingezetenen, en die 40 Car. Guldens en daer boven in de nieuwe te makene Quotifatie contribuieren; en in de Steden alleenlyk van die genen, die gem. somma van 40 Car. Guldens en daer boven in de Quotifatie betalen, zullende de nieuwgekozene Ontvanger gehouden zyn voor zyn administratie goede borge te stellen tot genoeg van de Ingezetenen, ook de ontvangene Penningen direct aen 's Lands Cassa over te brengen, en daer voor genieten een tweden stuiver pr. Gulden, tot 6000 Car. Guldens incluis, en voor 't meerdere een vierden stuiver pr. Car. Gulden, zonder voor Vacatien, Comptoir-behoeften, overbrengen van Penningen iets te mogen trekken of declareren: en zollen zoodanige Ontvangen alle 3 jaren vacant zyn, en op nieuw by openbare stemminge worden begeben.

14. Dat de nieuw te makene Quotifatie zal gerekend worden aenvaangenomen te hebben op den 1 Juny 1748.

15. Dat de Stuiwer-gelden, door de Pachters by de jongste Verpachtinge betaeld, aen dezelve zullen worden gerestitueerd, voor zoo verre die in 's Lands Cassa zyn gekomen, exempt 't srykgeld, dat gevordert zal moeten worden door den Pachter van de gene die het zelve heeft genoten: En zullen de Opzichters tot den 1 Juny 1748, worden betaeld.

16. Dat alle buitenlandsche Arbeiders, tot voortzettinge van hunne kostwinninge zich in deze Provintie ophoudende, in de Quotifatie zullen betalen een twintigste van hun verdiend Loon, en zullen de Bazen, by wien ze werken, zyn verplicht zulks aen 't Comptoir der Quotifatie aen te geven, by poene van 6 Car. Guldens

17. Dat by 't invorderen van den 50sten Penning ten minsten vier personen uit ieder Grieteny of Stads Gecommitteerden, benevens 't Gerechte, praesent zullen zyn, welke mede de Ontvangene Penningen zullen moeten nazien, en de gehele besoignes helpen sluiten.

18. Dat de Fiskaels van Grietenyen en Steden naeuwkeurig acht zullen moeten nemen, dat de Reële honderdste Penning over de geheele Provintie in conformité van 's Lands Plakaet worde geheven en betaeld, by poene van 25 Goud-Guldens, ten profyte van den Lande, door de Fiskaels op ieder verwaerlozinge te verbeuren, en zullen voor-

LEEU-
WARDEN.

taen de Reëlen van de hoven , die met geen huizen be-
klemd zyn , over de gehele Provincie egael worden ge-
feld , en zullen de zulke , die by de Eigenaers zelfs wor-
den gebruikt , getaxeerd worden wat huur kunnen doen.

19. Dat de Landen , die aen de Provincie vervallen , en
voor insolvent aengenomen zyn , ten spoedigsten zullen
worden verkocht , en met Landschaps Obligatien betaeld.

20. Dat zyne Hoogheit zeer gedienslig mag worden ver-
zocht, daer toe zyne goede Officien aen te wenden, ten einde
deze Provincie moge worden in de Quota der Generali-
teits Contributie weder gebracht op denzelfden voet, als in
den beginne gesteld is geweest. En vorders om een Com-
missie aen te stellen, tot wechneemen van alle ingeslovene
abuizen in de respectie Kamers ter Admiraliteit, en de-
zelfde op een' egalen voet te brengen.

21. Dat alle zoo Lands als particulieren Zylen , daer 't
nodig is, ten spoedigsten zullen worden gerepareerd, en in
behoorlyken staet van defensie gebracht.

22. Dat aen alle Zyl-wachters strifte ordres zullen worden
gegeven, om 't Water op de Peil af te tappen , en de
Deuren niet eerder te sluiten, ten zy door Vorst of Hooge
Tyen wordengenoodzaakt, ook zullen de peilen aen alle Zy-
len worden aengeslagen , op dat een ieder daer by geïn-
treffeerd zich kan informeren, zullende de Zyl-wachters,
ter contrarie doende, 'elkens aen den Lande verbeuren
50 Goudene Friessche Ryders.

23. Dat alle Penningen onder Rechters geconsigneerd ,
zullen moeten worden uitgeteld , en aen den triomphant
behandigd binnenden tyd van 3 maenden , na dat sententie
gevallen of compositie gemaekt is , by poene van 20 G:
Guldens, in cas van nalatigheid by de Rechters te verbeu-
ren, ten profyte van den Lande.

24. Dat voortaan geen zetting op den Prys van 't Brood
en Meel zal worden uitgeschreven , zullende echter 't ge-
wicht op 't Brood, Bollen enz. continueren , en 't Meel,
zoo Weiten als Boekweiten by 't pond worden verkocht,
en voor een Lope Boekweiten Meel gerekend worden
het gewicht van 88 pond zuiver en zonder zak, en de
mindere gedeelten naer advenant, en zullen geen Pelmo-
lens noch andere Molens Rogge of Weitsenen mogen
opleagen: En geen Boekweit mogen gemalen worden op
Windmolens, van wat natuur die zyn, dan alleen voor
Brouwers en Stokers en tot Beeften-voer.

25. Dat alle Landschaps-Zylen , daer doorvaert is, pu-
blik zullen moeten verhuurd worden door den Secretaris
van de naby gelegen Stad of Distrikt.

26. Dat een iegelyk, een Amt of Beneficie bekomen hebbende, gehouden zal zyn terstond in actuelen dienst te treden, zonder 't zelve Amt of Beneficie door een' ander te mogen laten bedienen, by poene van Cassatie.

27. Dat ieder Ingezeten dezer Provincie vryheit zal hebben zyn eigen Goederen by openbare opveilinge te mogen verkopen, zonder daer toe een Boelgoeds-Ontvanger nodig te hebben.

28. Dat aen ieder Stad of Distrikt de vryheit word gegeven om in den haren Gilden te hebben en op te rechten, zoodanige zy verstaen zullen te behoren, tot hare particuliere huishouding dienstig te zyn, zullende de keuze staen aen ieder Stad of Distrikt of zy Gilden willen hebben en welke, en behoorlyke Reglementen worden geformeerd, dat de Gilden niet tot last, maer tot gerief van 't Gemeen zyn, entot bevorderinge van Konstenpaers en Ambachtslieden.

29. Dat de Leverantien van Monteringen en Tenten enz. der Militie, op Friessche Repartitie staende, als mede het maken, gedaen zal worden by Ingezeenen van deze Provincie.

30. Dat het flatten van de Dokkumer Ee en andere gemeene en publieke Vaerten tot algemeen nut op de bekwaemste wyze mag worden bevorderd.

31. Dat de Gerechten wel zorge zullen hebben te dragen, ten einde in hunne respectieve Distrikten de praetyk van Chirurgie of Vroedkunst niet worde geoeffend, als door Geadmitteerde en Geëxamineerde Personen, en hun daer omtrent strijtte reguleren naer 's Lands Ordonnantie; en daer Fondsen zyn tot Vroedvrouwen, dat die daer toe ook worden aangewend.

32. Dat in de nieuwe te makene Quotifatie naeuwkenrig acht zal worden genomen op die Landsmiddelen, welke door de zoogenaemde 5 Specien zyn afgeschast.

33. Dat de Magistraten en Vroedschappen in de Steden niet meer van Tol geëximeerd zullen zyn dan de Burgers.

34. Dat alle Eigenaers van Veeren zullen blyven en behouden hun Oude Rechten en Privilegien, naer inhoud van hunne Oestrooien. Maer zullen die Veeren, die by versterf of anderszins aen een Stad, Grietenye of Dorp vervallen, publiek ten nutte van 't respectieve Distrikt worden verkocht.

35. Dat alle Plakaten en Ordonnantien tegen 't uitvoeren van Duive en Schapemeest zullen worden ingetrokken, en dezelve uitvoer aen alle en een' ieder gepermitteerd: bly-

LEEU-
WARDEN.

vende echter de uitvoer van Koe- en Paerdesteef verboden, op pannen daer toe staende.

36. Dat, ingevolge het 51 Art. van de Poincten Reformatoir, alle Floreenplichtigen van ieder Contributie zullen worden geconvoceerd binnen 3 maanden na dato dezes, om zoodanige Reglementen te reformeren, ingesloopen abuiszen te verbeteren, tractamenten te menageren, alle ongeregelde maeltijden te rooieren, zoo en in diervoegen als zy tot voordeel van hunne Contributien en nutte der Ingezetenen verstaen zullen te behoren: En zal deze Convocatie binnen gemelden bepaelden tyd geschieden door de tegenswoordige Gecommitteerden.

37. Dat de Commissie-Kopers van Boter en Kaes, en wat vorderster Wage gebracht word, ten opzichte van 't Waagrecht, geen voordeel zullen genieten van hun Burgerfchap in de Steden, maer 't Waagrecht zullen betalen op een gelyken voet als andere Inlandsche Kooplieden.

38. Dat de Tolhekken, die in deze tegenwoordige onlusten gedemolieerd zyn, weder zullen mogen worden opgerecht ten koste van de Eigenaers of Begerechtigden, zullende echter de Hekken van 't Passagie-geld voor altoos blyven gedemolieerd.

39. Dat de Praescriptie, volgens 's Lands Ordonnantie op twee jaren bepaeld, niet eerder zal stand grypen dan na verloop van vier jaren.

40. Dat de Gecommitteerden der Dorpen, alwaer Kuipers woonachtig zyn, de vryheit zullen hebben tot gerief van de Ingezetenen, hun eigen Vatmerker te stellen, mits zoo wel in de zwaarte als grootte 's Lands Ordonnantie observerende.

41. Dat de Reële en Personele Goedschattingen zullen continueren, en op denzelven voet gelyk als tegenwoordig worden geheven: Doch zullen ingevalle van verandering daer toe geauthoriseerd wezen de Gecommitteerden uit de respectieve Grietenyen en Steden, ten overstaen van 't Ed. Gerechte.

42. Dat niemand eenige Waren of Koopmanschappen door het Land of Steden zal mogen voeren, om dezelve langs de deuren uit te veilen, of ter slete te verkopen, ten zy hy kan aentonen met gerechtelyke verklaringe, dat hy in deze Provincie huishoudende is, en zyne Quotifatie niet minder dan 40 Car. Guldens is aengeslagen, en dezelve voor een geheel jaer heeft betaeld, exempt die gene, welke met genoegzame bewyzen kunnen aentonen, dat reeds vyf jaer in deze Provincie hebben gewoond, en hare lasten betaeld: Ook zal geen Vreemdeling eenige Waren by

by publieke veilingen mogen verkopen als by gehele LEEU-
WARDEN.
Partyen, Nombres, Balen of volle Stukken; zullende ook
geen Inwoonder hem mogen laten gebrulken, om Waren
aen Vreemdelingen toebehorende op zyn' naem by Ellen
of klene Maet in 't openbaer by Boelgoed te mogen ver-
kopen; alles by pene van Confiscatie der Goederen,
te bekeeren; voor d'armen ter plaetze, en; voordenaen-
brenger, en worden alle Gerechtsdienaers, en eenieder daer
by geïntereſſeerd, by dezen geauthoriſeerd daer tegens te
vigileren.

43. Dat door de gehele Provincie opteekening zal worden
gedaen, hoe veel Hoornbeesten van May 1747 tot dato
dezes aen de beſmettelyke ziekte zyn geſtorven, zullen-
de voor ieder volwaſſen Beest, een zilvere Dukaton, en
de jongere naer advenant gekort worden in 's Lands Floreen
Febr. of Maert 1749. in te gaen. En zullen die gene, die
geen Floreen of Landsſchatting betalen, een Douceur van
gemelde ſomma worden gegeven, ten profyte van de gene
die Eigenaers van 't verſtorvene Beest zyn geweest; zullen-
de de Ontvangers voor 't uittellen van die Gelden niets
mogen genieten.

44. Dat hun Ed. Mog. de Heeren Staten dezer Provin-
tie de Diakonen of Armevoogden gelieven te authoriſeren,
om de materialen van de afgeſmetene Charchers en Opzich-
ters Huiſjes ten voordele van de Armen der reſpectieve Di-
ſtricten van Steden of Dorpen, daer zegelſtaen hebben, te
verkopen.

45. Dat de Klerken van de Comptoren geen dubbeltjes
zullen trekken voor de Quitanties, maer dezelve om niet
gehouden zyn te geven aen de Houders der Obligatien en
Lyfrente-brieven.

46. Dat om Landen in Polders te leggen, en ook de Hem-
men, zullen bevoegd en machtig zyn de Eigenaers van drie
vierde delen, die van een vierde deel te overſtemmen,
zoo nochtans dat de Eigenaers van de Landen, die dus
overſteind zyn, op taxatie van onpartydigen zich van hun
zendeel zullen kunnen ontdoen aen die hun dus overſtem-
men, en die gehouden zyn tot een' prys, by zulke taxateurs
geſteld, den zulken hun Landen af te nemen.

47. Hun Ed. Mog. de Staten dezer Provincie worden
verzocht deze overgegevene Poinſten tegens aenſtaende
Dingsdag te approberen, en alhier te laten publiceren, voorts
door den druk gemeent te maken om door de gehele Pro-
vincie te worden gepubliceerd en geaffigeerd, ter plaetze
daer men gewoon is publicatie en affictie te doen.

Aldus gedaen en gearreſteerd door de gezamentlyke
Gecommitteerden uit Landen en Steden, op den
Doel vergaderd, den 25 July 1748.

LEEU-
WARDEN.

O O S T E R G O .

<i>S. Fokkes.</i>	<i>Job. Theod. Wilman</i>	<i>A. van Hettinga.</i>
<i>L. Hulsbuis.</i>	<i>N. Ritsma.</i>	<i>Poppe Jans.</i>
<i>J. D. Rinia.</i>	<i>Daniel Kystra.</i>	<i>B. Wartna.</i>
<i>L. H. Hommema.</i>	<i>B. van Koten.</i>	<i>Gjalt Aens.</i>
<i>J. J. van der Mei.</i>	<i>Jan T. Ziebles.</i>	<i>Sipke Pytters.</i>
<i>G. Rinkbout.</i>	<i>Marten Luitsens.</i>	<i>Sybbren Hylkes.</i>
<i>Klaes Melis.</i>	<i>Syds Luitsens.</i>	<i>J. Teijes.</i>
<i>Albert Douwes.</i>		

W E S T E R G O .

<i>Haye Egges.</i>	<i>Haitze Pabes.</i>	<i>Wierd Annes.</i>
<i>W. van Slooten.</i>	<i>Eelko Alta.</i>	<i>Rintje Reins.</i>
<i>H. Quader.</i>	<i>J. Idsardi.</i>	<i>Wiggert Hylkes.</i>
<i>A. S. Hemrica.</i>	<i>Marcus Henderiks.</i>	<i>Abbe Doedes.</i>
<i>Wybe L. Steensma.</i>	<i>Ryents Gerrits.</i>	<i>Titus Staek.</i>
<i>P. Alma.</i>	<i>Jan Monsma.</i>	<i>Pytter Klazen.</i>

S E V E N W O U D E N .

<i>E. Edema.</i>	<i>Pier Harings.</i>	<i>Sybol: Teekes.</i>
<i>Dirk Beents.</i>	<i>Ulbe Jobannes.</i>	<i>R. Folkerts.</i>
<i>Melle Klases.</i>	<i>Dirk Pytters.</i>	<i>J. Faber.</i>
<i>Jentie Siedses.</i>	<i>Wyse Jeens.</i>	<i>W. Meekboff.</i>
<i>A. Habbelink.</i>	<i>Kornelis Witteveen.</i>	<i>G. Gasinjer.</i>
<i>A. Sipkes.</i>	<i>Willem Annis.</i>	<i>Broer Wigeri.</i>
<i>Klaes Roels.</i>	<i>Meine Pytters.</i>	<i>E. Wigeri.</i>
<i>H. Hoitema.</i>		

S T E D E N .

<i>Jonas F. Oldersma.</i>	<i>Wybbe Bnma.</i>	<i>Thomas Wiard.</i>
<i>enz. in qlt. voor</i>	<i>A. Lam.</i>	<i>Feike Folkena.</i>
<i>U. Wytsede Vries.</i>	<i>Andries Wouters.</i>	<i>Hidde Eukes.</i>
<i>J. A. Basseleur enz.</i>	<i>Ambr. Dourbout.</i>	<i>in qlt.</i>
<i>in qlt. voor</i>	<i>J. H. Muller.</i>	<i>Jur. Harmanides.</i>
<i>Gilles Mesdag.</i>	<i>A. E. Hoitsema.</i>	<i>Job. Piebes.</i>
<i>Matthys Smit</i>	<i>J. v. Alema.</i>	<i>Gerrit Dirks.</i>
<i>enz. in qlt. voo</i>	<i>Robyn Arjenz.</i>	<i>P. Binkes.</i>
<i>Dr. G. Koopmans.</i>	<i>Heeble Feytses.</i>	<i>J. Koopmans.</i>

Zoo hebben wy na deliberatie, goedgevonden en verstaen, dezelve Poincten mits deze te approberen, door den druk gemeen te maken, en door de gehele Provincie te doen publiceren en affigieren ter plaetse, alwaer gewonelyk publicatie en affictie geschied. enz.

Welk

Welk eene confusie en achterlykheit in het opbrengen van 's Lands Lasten, zoo onder de Impostmeesters als Ingezetenen dezer Provintie, door het afschaffen der Pachten is veroorzaekt, is niet duister af te nemen uit twee Publicatien, den 10 en 11 dezer by de Staten gearresteerd, in de eerste van welke Hun Ed. Mogenden zich dus uitdrukken:

LEEU-
WARDEN.

Overmits in de tegenswoordige omstandigheit van ryden de betalingen van 's Lands Lasten merkelyk zyn verachterd, daer de gesteldheit van zaken het tegendeel ten hoogsten kooft vereischen, en het ten uitersten bedenckelyk is, dat de Militie van den Staet onbetaeld zoude worden gelaten, en 's Lands Comptoirren moeten stille staen. Zoo is 't dat Wy op het advies en ingenomene consideratien van de Heeren Gedeputeerden van zyn Doorluchtigste Hoogheit, den Heere Prins Erffstadhouder, zich tegenswoordig in deze Provintie bevindende, hebben goedgevonden en verstaen, te ordonneren, zoo als Wy ordonneren by deze, dat alle de achterstallige Lasten en Schattingen, niet alleen van Floren, Reële Goedschattinge, en Specien, maer ook van de verdere Middelen, die voor dezen verpacht geweest en 1748. verschenen zyn, door de respectieve Ontvangers en Collecteurs met allen mogelyken ieverten spoedigsten zullen worden ingevorderd, en door de Ingezetenen aen dezelve opgebracht en voldaan: Wordende dezelve daer toe wel uitdrukkelyk en ernstig aangemaend, en om zichte onderwerpen aen de middelen van executie, tegens de nalatigen eindelyk moetende worden ondernomen.

Dat om de Ontvangers en Collecteurs tot het innen in staet te stellen, aen hun van stonden aen zullen worden overhandigd de Registers en Boeken, welke aen dezelve zyn ontnomen, en zulks door die gene, die ze als nog, tegens Onze intentie, onder zich mochten hebben gehouden.

Dat vervolgens de particuliere Ontvangers en Collecteurs deze penningen al zoo ontvangen hebbende, dezelve zonder eenig uitsstel van tyd zullen hebben over te brengen aen de Generale Ontvangers en Collecteurs;

LEEU-
WARDEN.

welke gelast worden, het geld aenstonds over te leveren aen het Comptoir der Provincie of aen de Schryvers der Compagnien, die op hen geassigneerd zyn geworden, op dat alzoo de confusie in 's Lands Finantien eenig ins moge worden voorgekomen of verbeterd, de Militie van hunne soldyen voldaan, en de Generale Comptoiren in een behoorlyke train gehouden. enz.

De tweede Publicatie, waer in hun Ed. Mogenden hunne verlegenheit in het uitvinden van middelen, tot eene genoegzame vervulling der afgeschafte Pachten kunnende strekken, te kennen geven, luid als volgt:

De Staten van Vriesland enz. doen te weten: Alzoo Wy, op de herhaelde ernstige verzoeken en Instantien van de Ingezetenen dezer Provincie, in de gepasseerde maend Juny hebben moeten resolveren tot de afschaffinge der middelen van Finantie, dewelke sjaerlyks ten voordele van den Lande tot diertyd toe zyn verpacht geworden, waer door de Provincie eene zeer importante somme van jaerlyksche inkomsten, vele tonnen gouds bedragende, heeft verloren, dewelke wederom op eene andere wyze zullen moeten worden aangevuld, vermits zonder zulks het onmogelyk is, de ordinaris Provinciale Lasten en de betalinge der Militie gaende te houden, veel min te voldoen alle de excessive sommen gelds, dewelke sederd eenige jaren herwaerds door Hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, en den Raed van State zyn geëischt geworden, om daermede de Republiek met al wat daer in dierbaer genoemd mag worden, te verdedigen; en Wy, tot nog toe niet hebben weten uit te vinden een suffisant middel, waer door het verlorene zoude kunnen worden vergoed: *Zoo is 't* dat Wy, terwyle Wy Ons met allen mogelyken vlyt beneestigen, om de geledene schade in de Finantien van de Provincie te herstellen, hebben goedgevonden en verstaen, vinden goed en verstaen mits deze, elk en een' iegelyk te verzoeken en uit te nodigen, zich te bevlytigen, om in deze met Ons te willen uitdenken

en

JAERBOEKEN, September, 1748. 893

en aan de hand geven zoodanige fondsen, als hy zal meenen te kunnen strekken, om de Provinciale Comp-
toiren te versterken, en te remplaceren de Pachten, die LEEU-
WARDEN.
op begeerte der Ingezetenen zyn afgeschafft geworden, en zonder welkers remplacement een totale confusie in 's Lands Finantien onvermydelyk te wachten steet. Al waeromme Wy tot meerdere aanmoediging beloven eenne præmie van twee honderd zilvere dukatons voor den genen, die daer toe het beste, en naer Onze gedachten, voldoende Project zal komen opgeven; in die zekere hoope en verwachtinge, dat de goede ingezetenen, aan wien het welvaren van hun Vaderland ter harte gaet, al hun verstand en vlyt gaerne daer toe zullen willen aenleggen; te meer daer by het doen van de remonstrantien en verzoeken tot het afschaffen der middelen van verpachtinge t'elkens is gefustineerd, dat het verlies, het welk daer door geleden zoude worden, gemakkelyk was te herstellen door een geringe Quotifatie, of by eenige andere wegen, waer door de Ingezetenen veel minder zouden zyn bezwaerd, dan by de bepalinge der Pachten. enz.

S T A V O R E N.

Gods Tuchtroede had, sederd eenigen tyd, zich hier omtrent in den Paelworm weer STAVO-
REN.
op een droevige wyze beginnen te openbaren, zynde Palen, die voor twee jaren nieuw geslagen waren, nu reeds gansch en al vernield bevonden.

O V E R Y S S E L.

D E V E N T E R.

In de voorleden Maend was by Hasselt, omtrent 2 uren van Zwol gelegen, een zwarm DEVEN-
TER.
Springkhanen nedergefallen, doch had, zoo men meent uit oorzaak van het late Saeizoen, luttel of geen schade veroorzaekt.

Ooo 5

ZWOL.

Z W O L.

ZWOL.

Den 12 dezer was de Heer *Honorarius J. Lauwerman*, een man van ruim 80 jaren, Oud-Burgermeester dezer Stad, op zyn stoel zittende dood gevonden.

D R E N T H E.

DREN-
THE.

De misnoegde Ingezetenen dezes Landschaps, met hunnen gehouden Landsdag en daer op overgegevene artikelen nog niet kunnende rusten, waren voornemens, volgens derzelver gedane uitschryving, een' Rekendag aen te stellen, en dien op den 26 der voorleden Maend Augustus te doen aenvangen, tot revisie der Rekeningen van de Ontvangeren Generael en Rentmeesteren, sederd eenige jaren herwaerts gedaan. Ten dien einde dan kwamen verscheidene van derzelver aengestelde Volmachten of zoo-genaemde Rekenmeesters, op den voorn. 26 Augustus des voormiddaegs tydig te Assen, waer zy het volgende Plakaet, des morgens met het aenbreken van den dag aengeplakt, tot hunne Waerschuwing vonden:

WY WILLEM KAREL HENDRIK FRISO ;
*by de gratie Gods Prins van Oranje en Nassau ,
Erf-Stadhouder , Kapitein en Admiraal Generael der
Vereenigde Nederlanden en van het Landschap Drenthe
enz. enz. enz.*

Doen te weten : alzo Wy vernomen hebben, dat onder de Ingezetenen van het Landschap Drenthe, uit een opgevat mistrouwen tegen de Regering eenige onlusten en bewegingen ontsaen zyn, die hier en daer tot dreigementen en seitelikheden zyn uitgeborsten ; dat ook eenige Ingezetenen zich vervorderd hebben, schoon volgens 's Lands Wetten niet gequalificeerd zynde, op den

den laetstgehoudenen Landdag te compareren en te helpen delibereren: En dat al wyders nu kortelings zom- **DRIN-**
mige Ingezetenen hebben kunnen goedvinden een zoo. **THL**
genaemden Rekendag uit te schryven tegen den 26 August. 1748, tot revisie van alle Landschaps rekeningen sedert jaren herwaert gesloten, zonder dat aldaer iemand, die in eenige bedieninge van den Lande, is zoude mogen compareren, en dat aldaer alle Landschaps Protocollen en papieren, die men noodig zoude achten, zouden worden overgegeven. Al het welke, nergens anders toe konnende strekken, als om de ordre op de Regeringe by de fundamentele wetten vastgesteld, om te keeren en de uiterste verwarringen en confusien te veroorzaken, en geenszins om te weeg te brengen behoorlyke redressen op zoodanige abusen, als 'er in het stuk van de Regeringe, maniemment van de finantien of anderszins zoude mogen zyn ingesloopen, gelyk dan ook uit die behandelingen zoodanige nadelige gevolgen reeds zyn voorgesproten, dat 's Lands lasten en schattingen, niet zoo richtig als behoort betaeld worden; Zoo is 't, dat Wy hier in willende voorzien, alle en een iegelyk van de goede Ingezetenen, op het allerernstigste en trouhartigste willen hebben vermaend en gewaerschouwd, van zich van alle geweld en seitelikheden zorgvuldiglyk te onthouden en zich niet aen te matigen, waer toe dezelve niet zyn bevoegd, als is het doen adfisteren van Landsdagen, door Personen, die daer toe volgens 's lands Wetten niet behoorlyk zyn gequalificeerd, het uitschryven van Rekendagen en diergelyke, maer in tegendeel onze komst in het Landschap, of die van zodanige Gecommitteerden, als wy zullen goedvinden derwaert te zenden, met gerustheit af te wachten, om aen Ons of onze Gecommitteerden, ten fine van onderzoek en redres op te geven zoodanige abusen, als zy zouden mogen vermeinen, zoo in de regeringe, finantien als anderszins te zyn ingesloopen, als mede om 's Lands lasten en schattingen gewillig en richtig op te brengen, en zich voorts als goede en geschikte Ingezetenen te gedragen, op poene, dat de gene, die zullen bevonden worden, hier tegen te hebben aengegaen, naer exigentie van zaken en volgens de wetten van den Lande zullen worden gestraft. enz.

Dit

DREN-
THE.

Dit Plakaet , gelezen zynde , maekte hen eenigzins verslagen. Doch zy hadden werk om te geloven dat het zelve wezenlyk van zyne Hoogheit zoude wezen. Hier toe echter werden zy , des namiddags omtrent 2 of 3 uren genoodzaekt , wanneer een Detachment uit Coevorden van het Regiment van den Lt. Generael Veldman , sterk 100 man , gecommandeerd door den Major Gockinga daer aenkwam , en dees Commandant , de presente Volmachten by een hebbende doen komen , hun de ordres zynen Hoogheit bekend maekte , met ernstige vermaning van zich stil te houden en naer huis te keeren. De voorn. bende van 100 man werd den volgenden dag vermeerderd door 200 Switzers , uit Kampen , van het Regim. van Graffenried ; makende dus te zamen , behalven de Officiers , Sergeanten en Tambours een hoop van 300 wel gewapende mannen , die te Assen voorn. Guarnizoen houden. Door deze schikking waren de gemoederen tot bedaren , en alles , immers voor zoo ver tot nog toe bleek , weder in rust gebracht.

BE-

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE
VAN 'T RUNDERVEE.

Met deze Landplage ging het in de Provincie **GELDERLAND** thans zeer ongelyk. Om *Groenloo* en eenige andere Plaetzen hoorde men van dezelve het minste gewag niet. Maer in *Stienre*, een Dorp in het Graeffschap *Zutphen*, heerschte die niet alleen sterk; maer had zich, sederd eenigen tyd, ook een Ziekte, zich als pokken ontdekkende, daer onder de Schapen beginnen te openbaren, en velen van die Dieren reeds onder de aerde doen delven. In **ZUID-HOLLAND** was het nog gesteld als voren. Maer in **NOORD-HOLLAND** nam de Ziekte op verscheide plaetzen meer en meer toe, inzonderheit in de Dorpen *Akersloot*, *Limmen*, *Hoogwoud*, *de Niedorpen*, *de Bedykte Schermer* en meer andere naest gelegen Distrieten. In de *Béémster* klaegde men ook bitterlyk. De Berichten uit **ZEELAND** blyven, door Gods goedheit, by aenhouding gunstig. In de Provincie **UTRECHT** rochtans woedde de Veepest hier en daer nog sterk. In **FRIESLAND** klaegde men over deze Bezoeking op sommige Plaetzen meer dan ooit. Echter was men om *Stavoren* en daeromtrent, door 's Hemels gunst van dezelve nog bevryd. De maren uit **OVERYSSEL** voornamelyk uit *Zwol*, verwekken nog deernis. Uit **GRONINGEN** meld men ons van geen verslimmering. Dan in het Landschap *Drenthe*, inzonderheit om *Affen* en bygelegen streken, sloeg de Landplaeg nog al voort.

BERICH-
TEN AEN-
GAENDE
DE
STERFTE
VAN 'T
RUNDER-
VEE.

Lyst

	't Rotterd.	Utrecht.	Leeu-	Deventer
	23 Septemb.	21 Sept.	warden.	14 Sept.
	't Vernd.	't Mud.	't Loope.	Mudde.
TARW				f 7: 5:-
Oude Witte Zeeuwf.	18 20a 21 $\frac{1}{2}$ §			
Nieuwe dito . . .	16 20a 21 §	f 9: 6:-		
Blaeuwe dito . . .	16 $\frac{1}{2}$ 17a 18 $\frac{1}{2}$ §	f 8:- :-		
Zomer . . .	14 $\frac{1}{2}$ a 16 --- §			
	by 't Laft.			
Witte Engelsche	124a 146gg $\frac{1}{2}$			
Rode dito . . .	120a 128gg $\frac{1}{2}$			
ROGGE		f 5: 10:-	f 3a 3: 5:-	f 4:- 6:-
Engelsche . . .	80a 92gg $\frac{1}{2}$			
	't Vernd.			
Zeeuwfche . . .	10, 11a 12 §	f 4:- 12:-		
BOEKWEIT.	by 't Laft.		54a 57 ft.	f 3:- 18:-
Vlaemsche en Brab:	--- 20 $\frac{1}{2}$ L			
Klai . . .	17a 18 $\frac{1}{2}$ L			
MOUT.				
Engelsch . . .	11 $\frac{1}{2}$ a 13 $\frac{1}{2}$ L			
KOOLZAED.			f 5 $\frac{1}{2}$ a 5 $\frac{1}{2}$:-	
Inlandsch. . .	33a 37 $\frac{1}{2}$ L			
Engelsch . . .	37a 41 L			
BOONEN.				
Witte . . .		f 14:- :-		
Paerde . . .	} 18a 20 L	f 5:- :-	f 2: 14:-	
Duive . . .		f 2:- 16:-		f 2:- 10:-
HAAVER.			33a 36 ft.	
Vriessche Brouw	11 $\frac{1}{2}$ a 12 L		29a 32 ft.	
dito Voer . . .	10 $\frac{1}{2}$ a 11 $\frac{1}{2}$ L			
	by 't Hoed			
Zeeuwfche . . .	19a 24 gl.			
GARST.		f 4:- :-		f 3:- 10:-
Zeeuwfche . . .	32a 35 gl.		48a 52 ft.	
dito Zomer . . .	26a 31 gl.		38a 43 ft.	
	by 't Laft.			
Engelsche en Schotsch.	13 $\frac{1}{2}$ a 15 $\frac{1}{2}$ L			
Weite . . .			f 5a 5 $\frac{1}{2}$:-	
ERTEN.	by 't Vernd.			
Grauwwe . . .	14a 17 $\frac{1}{2}$ §	f 15:- :-	f 6a 8:-	
Blaeuwwe . . .	15a 20 §			
Witte . . .	9a 11 §			
Groene . . .		f 10:- :-		

	Leiden.	Rotterd.	Hoorn.	Zwol
	14 Sept.	23 Sept.	19 Sept.	14 Sept.
	't Vierend.	de Steen	De 100 ff	de 40 ff
GRASBOTER.	f 34a 35-			f 13a 14-
VLAS. Oud.		22a 30ft.		
— Nieuw best.		30a 32ft.		
— ordin.		26a 28ft.		
— gem.		22a 25ft.		
KAES kleene			f 13 $\frac{1}{2}$	
— Mid. a 10ff			f 14 $\frac{1}{2}$	
— a 14ff			f 14 $\frac{1}{2}$:-	
— Grette.			f 16:-	

Waar-

J A E R B O E K E N, September, 1749. 899

Waarnemingen omtrent het Weder en de Planeeten op den Huize

Zwanenburg voor de Maend AUGUSTUS 1749.

Dag.	Barro- meter	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgefteld- heit.	Reg. in L.	Adipect. gr.	van Maen en Plan. nuren uuren
1	30. 3 ¹ ₂	63	Z 1	Helder		♂ ♀ 8	
	- 3	76	OZO 2		20	☐ 22	
	- 1 ¹ ₂	67	— 2				
	- 1 ¹ ₂	64	— 2				
2	29. 11 ¹ ₂	77	O t Z 2		12	☾	
	- 10	72	— 2				
	- 9 ¹ ₂	72	Z O 2				
3	- 8 ¹ ₂	83	O t N 2		26		
	- 8 ¹ ₂	72	ZO 2	Betr.d. weerl			
	11	62	ZW 8	Regen betr.	14		
4	- 11 ¹ ₂	69	ZZW 3	Omt. held.	10	→	
	30. 1 ¹ ₄	61	ZZO 3	Betr. helder.			
	30. -	64	Z t O 3	Omt. held.			
5	30. -	72	— 3		24		
	29. 11 ¹ ₂	63	ZW 1	Betrok. held			
	11 ¹ ₂	63	ZZW 2	Helder			
6	- 11 ¹ ₂	70	ZW 2	Omt. held.	9	☾	
	30. -	62	W t N 2	Reg. zeer bet.	14		
	30. -	61	ZW 1	Betrokken			
7	30. -	67	NW 2	Zeer betrok	24	♂ ♀ 19	NP
	- 1 ¹ ₂	60	W t N 1	Betrok. held.			
	- 1 ¹ ₂	62	— 1	Helder			
8	- 2	69	— 1	Omt. held.	9	♂ ☉ 12	☾ Ecl.
	- 2 ¹ ₂	63	(o) Helder				
	- 2 ¹ ₂	65	WZW 1	Zeer betrok.			
9	- 2 ¹ ₂	72	— 1	— Geh. bet.	24	♂ ♀ 18	♂ ☉ ♀ 23
	- 3 ¹ ₄	64	NW 1	Omt. held.		☉ ☉ 22	
	- 3 ¹ ₄	64	NNO 1	Helder			
10	- 3 ¹ ₄	72	ONO 2		9	♂ ♀ 13	
	- 1 ¹ ₂	67	— 4	— Betrokk.			
	29. 11 ¹ ₂	66	— 2	Reg. don. bl.	14		
11	- 10 ¹ ₂	67	O t N 3		24		
	- 10 ¹ ₂	65	NW 4	Reg geh. bet.			
	- 10 ¹ ₂	63	— 5	Zeer betrokk			
12	- 11 ¹ ₂	64	NNW 3	Geheel betr.	7	☾	♂ ☉ ♀ 5
	30. -	58	NW 1	— Omt. hel.			
	29. 11 ¹ ₂	60	ZO 1	Omt. held.			
13	- 11 ¹ ₂	69	Z t W 1		22	♂ ♀ 22	
	30. -	63	ZW 1				
	30. -	63	ZZW 1	Helder			
14	30. -	73	ZW 1	Omt. held.	5	♂	
	- 1 ¹ ₂	62	(o) Betrok. held.				
	- 1 ¹ ₂	64	WZW 1	Omt. held.			
15	- 1 ¹ ₂	71	— 1		18	☐ 11	
	- 2 ¹ ₂	64	N t O 3	Geh. b. omt. h.			
	- 2 ¹ ₂	62	NNO 3	Helder			
16	- 2 ¹ ₂	68	— 3	Betrokken.	0	☐	
	- 3 ¹ ₄	59	— 2	Helder.			

200 NEDERL. JAER-BOEKEN, September, 1749.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mont.	St. en Kr. der Wind.	Lugtsgefteld- heit.	Reg. in L.	Adipekt. van Maen en Plan. gr. uren uren
	- 3 ¹ / ₂	59	—	2		
17	- 3 ¹ / ₂	66	—	4		
	- 3 ¹ / ₂	58	N O	3	12	
	- 2 ¹ / ₂	59	N	3		
18	- 2 ¹ / ₂	66	NNO	5	24	
	- 1 ¹ / ₂	61	—	4		
	- 1 ¹ / ₂	63	NO	6		
19	29.11	72	—	6	6 30	♂ ♂ ♂ 7
	30. 1	61	WNW	1		
	- 1 ¹ / ₂	64	NO	5		
20	- 1 ¹ / ₂	71	NNO	4	18	
	- 1 ¹ / ₂	62	—	3		
	- 1	61	NO	2		
21	- 2	67	—	1	0 32	♂ ♂ ♂
	- 2	61	NNO	2		♂ ♂
	- 2 ¹ / ₂	60	N	1		7
22	- 2	71	—	1	12	♂ ♂ 8
	- 1 ¹ / ₂	62	NNW	2		♂ ♂ 9
	- 1 ¹ / ₂	61	(o)			
23	- 1 ¹ / ₂	68	(o)		24	
	29.11	61	NO	2		
	30. -	61	—	2		
24	- 1 ¹ / ₂	69	NNO	2	6 30	♂ ♂ 2 VP
	- 1 ¹ / ₂	59	NNW	2		♂ ♂ 15
	- 2 ¹ / ₂	62	NNO	2		
25	- 2 ¹ / ₂	69	NO	2	18	♂ Dir.
	- 2 ¹ / ₂	56	—	2		
	- 1 ¹ / ₂	59	—	1		
26	- 1 ¹ / ₂	66	—	2	0 32	
	30.11	59	O t N	2		
	- 9 ¹ / ₂	59	OZO	1		
27	- 9 ¹ / ₂	67	—	2	13	
	- 9 ¹ / ₂	62	WNW	2		
	- 9 ¹ / ₂	62	—	3		
28	- 10 ¹ / ₂	68	—	3	26	♂ 18
	- 10 ¹ / ₂	63	—	2		
	- 9 ¹ / ₂	63	ZZO	3		
29	- 9 ¹ / ₂	68	ZZW	2	9 30	
	- 7 ¹ / ₂	63	ZZO	2		
	- 6 ¹ / ₂	59	ZW	2		
30	- 7	61	W t N	3	22	
	- 7	60	W t Z	3		
	- 6 ¹ / ₂	58	W t N	3		
31	- 7 ¹ / ₂	62	—	4	6 30	□ 4
	- 9	58	—	2		

Gemiddelde } Barrometer 30 D. 0 Lyn.
 Thermometer 64¹/₂ Gr.
 Gevallen Water 17 Lyn.
 Uitgewaessende 34¹/₂ Lyn.
 Dagelyksche kracht der Wind ruim 2

NEDERLANDSCHE JAERBOEKEN.

OCTOBER.

MDCCXLVIII.

G E L D E R L A N D.

N Y M E G E N.

Oor den Prins Erftadhouder was de *Nym*
Heer *Otto Frederik van Lynden* aenge-^{GEN.}
fteld tot extraordinaris Gedeputeer-
den van dit Kwartier wegens de
Ridderschap, in plaets van den Heer
Lynden van de Park, voor den tyd van eenjaer,
aenvang nemende met den eerften Mei 1749.
mitsgaders denzelven Heer tot ordinaris bin-
nenlandfchen Gedeputeerden van het voorn.
Kwartier wegens de Ridderschap, om met
den eerften Mei 1750 in functie te treden.

A R N H E M.

Den 8 dezer en volgende dagen was hier de ^{ARN-}
Landdag gehouden, en voor denzelven ^{HEM.}
door den Heer ANDRIES, BARON SCHIMMELPEN-
NING VAN DER OJE, Lid van de Ridderschap des
Kwartiers van Veluwe, en door den Prins Erf-
ftadhouder aengefteld tot *Lid van 't Collegie der*
Edele Mogende Heeren Gedeputeerde Staten van het
MDCCXLVIII. Ppp voor-

voornoemde Kwartier, en Drossaerd der Vorstelyke Heerlykheit Loo, in beide laetste Kwaliteiten den eed afgelegd.

ZUTPHEN.

ZUT-
PHEN.

In de Vergadering der Heeren Staten dezès Graeffschaps, den 2. en 3. dezer gehouden, was onder andere wigtige zaken gearresteerd de volgende Publicatie, welke vervolgens zoo hier, als in de andere Steden en Dorpen dezès Kwartiers geaffigeerd is:

Ridderschap en Steden, constituerende de STATEN van het Graeffschap ZUTPHEN, allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen, Salut, doen te weten; Alzoo Ons uit ingebragte klachten van eenige Pachteren der Finantie Middelen als anders, is voorgekomen, dat hier en daer, zoo in de Steden, als ten platte Lande dezès Graeffschaps, 't zy dooraenzettinge van kwaedaertige Menschen, 't zy uit een verkeerd begrip van zaken, beginzelen van onlusten en bewegingen zich komen op te doen, relatie hebbende tot 't stuk der Verpachtingen, en invordering van de Generale en andere Middelen, met den aenkleve van dien, en dat wy considereren, dat by 't verder uitbersten en onverhinderd voortgaen van alzulke commotien, daer door een onherstelbaer nadeel, zoo aen dezès Graeffschaps Finantien, als ook, by gevolge van dien, aen de publieke zaak, en 't algemeene welzyn, ja zelfs aen alle de goede In- en Opgezetenen zou konnen en zekerlyk moeten worden toegebracht.

Zoo is 't, dat wy, ingenomen hebbende 't Hoog Wys Advies van zyne Doorluchtige Hoogheit den Heer *Prins van Oranje en Nassau*, enz. enz. enz. *Erf-Staadbouder, Kapitein, en Admiraal Generael van dezen Farstendomen Graeffschap*, hebben goedgevonden by dezen te declareren, en aen alle In- en Opgezetenen dezès Graeffschaps bekend te maken.

Dat

Dat Wy, na aendachtige overweginge van de situatie der tegenswoordige zaken, en des Lands toestand, wel aen de eene zyde, immers voor als noch, en voor en al eer andere bekwame middelen zyn gevonden, niet konnen afgaen van de gelegde en tot hier aen toe geapprobeerde gronden van dezès Graefschaps Finantien; edoch ook aen den anderen kant genegen zyn, alle bedenkelijke zorge te dragen en voorzieninge te doen, dat alle rechtmatig ongenoegen, welk onvermoedelyk, immers onverhopentlyk over de heffing en executie der voorschreve middelen zoude mogen opgevat wezen, ten eenemael worde weggenomen; dat ook zelfs, indien 't werk van de Pachten en 't heffen van de middelen van Consumtie enz mogte worden geoordeeld en bevonden voor de Gemeente bezwaerlyk en nadeelig te wezen, wy alsdan, onder verzoek, en verder praelabel innemen van 't Hoogwys Advies en gedachten van Hoogstgemelte zyne Doorluchtige Hoogheit, met alle oplettenheit daer op zullen toeleggen en bedagt zyn, om zoo veel mogelyk ietwes te konnen uitvinden, 't geen tot verlichtinge zou mogen dienen, voor zoo verre zulks met de constitutie en 't belang van dit Graefschap, en met het algemeen welvaren van de In- en Opgezetenen van dien, meest overeenkomende zal worden geoordeeld.

Waer en tegens, en onder welke sincere verklaringe en welmenende verzekeringe, wy dan ook zyn in dat rechtmatig vertrouwen, en leven in die vaste verwachtinge, dat alle In- en Opgezetenen met patientie, in stilte en bedaerdheit, zullen afwagten, wat dispositien dienaengaende, naer 't goeddunken van Hoogstgedachte zyne Hoogheit, by ons zullen worden gemaakt, zonder inmiddels door ongepermitteerde opschuddingen, en bewegingen, men zwyge seitelijke ondernemingen, de invorderinge der reeds verpachte generale en andere finantieele middelen te stremmen, maer dat veel eer by de gewone betalinge der Impositien zoo lanze zullen continueren: op dat alzo 't Comptoir van dit Graefschap niet worde gefrustreerd van een zoo notabel fonds, waer uit 't support der Lasten van 't gemeene Land moet gevonden, en de Militie tot bescherminge van 't lieve Vaderland,

ZUT-
PHEN.

voorts duurgekochte vryheit en zuivere Godsdienst, betaeld worden: 't manquement van welkers betalingen niet anders dan ruineuse gevolgen kan na zich slepen, en de uiterste confusie zou moeten veroorzaken.

Vermanende over zulks alle In- en Opgezetenen dezès Graeffschaps op 't instantelykste, en, voor zoo veel noodig, serieuselyk gelastende, zich naer deze onze Resolutie punctuelyk te gedragen, by pøene, dat die gene, welke, ongeagt ons voorschreven declaratoir, zich niet mogten ontzien hier tegens aen te gaen, als onwaardige en ongehoorzame Ingezetenen zullen worden aangemerkt, en tegens die zelve zoodanig geprocedeerd, als men in goede justitie zal bevinden en oordeelen te behooren. Enz.

Hoe noodig dit Plakaet, ten opzigte van sommige Steden en Plaetzen dezès Graeffschaps, ook zyn moge, echter mag men zeggen dat het zelve op deze Stad geenszins applicabel is, vermits de Burgers en Ingezetenen derzelve tot nog toe getoond hebben, dat de openbare rust en betaling van 's Lands Schattingen, tot onderhoud der Finantien, hun vry meer ter harte gaet, dan door kwade bevattingen en oproerige klachten over de Pachten (die hier in 't openbaer geveild, en aen den meestbiedenden over gelaten worden) 's Lands Finantien te willen stremmen, en dus het Vaderland aen vele daer uit vloeiende schadelyke gevolgen bloot te stellen. Zelfs moet men tot lof van de goede Burgerye alhier zeggen, dat de zelve zich volvaerdig getoond, en aangeboden heeft om haren Magistraet, ten opzigte der Pachten, tegens alle Wederspannelingen, die onvermoedelyk onder de zelve mogten gevonden worden, trouwhartig te helpen handhaven en beschermen.

DOEL;

D O E S B U R G.

Den 1 dezer, des avonds laet, begon een ^{DOES-}
 meenigte Volks, zoo jongen als ouden van ^{BURG.}
 de eene en andere sexe, hier te samen te rot-
 ten, en begaf zich vervolgens naer de huizen der
 Pachteren van de Generale Middelen, *H. Caljé*
 en *B. Zachtleven*, beide op de markt naest el-
 kander gebouwd. Hier gekomen zynde, lie-
 pen de Muitelingen straks de deuren open, sme-
 ten de glazen in, vernielden alles wat los en
 vast was, zoo buiten als binnen, en eischten
 daerenboven den Pachteren de Pachtboeken af.
 Dezen zich hier toe onwillig toonende, met by-
 brengen dat zy die in hunne huizen niet hadden,
 dwongen zy hen aen te wyzen waer de zelve
 verborgen waren, namelyk ten huize van den
 Predikant *Smits*. Zulks vernemende begaven
 de oproerigen zich straks derwaert, drongen het
 huis zyner Eerw. in, en lieten de Kisten, waer-
 in de voorn. Boeken verborgen waren, door
 een Timmerman, met bylen hamer openslaen,
 haelden de Boeken daer uit, en namen dezel-
 ven mede, zonder dat men tot nog weet waer
 ze gebleven zyn.

't Gepeupel, hier mede nog niet vergenoegd,
 sloeg voorts over tot het mishandelen der Hui-
 zen van de andere Pachteren, en zou dit begon-
 nen werk geenszins hebben laten steken, waren
 zy daerin niet gestuit door de goede schikking
 der Heeren van de Regering, die, door de klacht
 der Impostmeesteren, van de gepleegde feite-
 lykheden onderrecht, straks aen de Heeren Ge-
 deputeerde Staten van het Graeffschap Zutphen,
 te Zutphen residerende, van deze zaek kennis

DOES-
BURG.

gaven, en assistentie van Militie verzochten. t
 Geen van dat vermogen was, dat gemelde Hee-
 ren Staten hiet alleen terstond een Detachement
 van 100 Koppen, uit het Garnizoen van Zut-
 phen, lieten herwaert rukken, op welks aen-
 komst de woedende meenigte straks begon te
 bedaren, en de belhamels de vlucht te nemen;
 maer ook, tot voorkoming van alle verdere dis-
 ordres, den Heer Mr. *Jooft Schomaker*, Advo-
 kaet Fiskael der Finantien, met nog een com-
 mando van 50 Man te voet, onder des zelfs or-
 dre, neffens twee Stateboden te paerd herwaert
 zonden. Dees Heer met zyn gezelschap den 3
 dezer hier aengekomen, liet aen den Præsident
 Burgermeester *Jongkind* terstond van zyn arrive-
 ment kennis geven, met verzoek van den Ma-
 gistraet te doen vergaderen. Na het houden van
 welke Vergadering, de gemelde Heer Advokaet
 Fiskael naer de voornaemten der Muitelingen
 zeer scherp onderzoek liet doen, doch te ver-
 geeffsch, vermits zy reeds het hazepad gekozen
 hadden. Waer op zyn Wel Ed. (na dat zeker
 Burger dezer Stad, die, op ingekomen berich-
 ten van aen het oproer de hand geleend te heb-
 ben, daegs te voren in hechtenis genomen was,
 doch, zoo hy en andere voorgaven, tot de zaak
 gedwongen was geweest, door den voornoem-
 den Fiskael, met approbatie der Ed. Mog. Hee-
 ren Gedeputeerde Staten, onder borgtogt ont-
 slagen was) des avonds weder naer Zutphen ver-
 trok; van waer hy den 15 dezer alhier retour-
 neerde, om, in gevolge zyne nadere authoriza-
 tie, wegens het voorgevallen nadere Informa-
 tien te nemen, en tegens de vluchtende te pro-
 cederen geelyk men tegens verstoorders der ge-
 mee-

meene ruste gewoon is te doen. Hierop was alles hier in stilte geraekt, en tot nog toe gebleven.

H O L L A N D.

D O R D R E C H T.

Den laetsten der vorige Maend, hadden hier ^{DOR-} sessie genomen, en waren beeedigd de Heeren ^{DRECHT.} *Schepenen*, door den Prins Erfstadhouder, uit een dubbel getal verkozen, namelyk uit den Oud-Raed de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Abraham van den Sandheuvel*, Burgermeester van 't Gerecht, Mr. *Jakob Stoop*, Mr. *Pieter Hoeft*; en, uit de Gemeente, Mr. *Gerard van Haerlem*, en Mr. *Hendrik Franken*, zynde aengebleven, om nog een jaer te zitten, de Ed. Achtb. Heeren Mr. *Nikolaes van der Duffen*, Heer van Oostbarendrecht, Mr. *Samuel Onderwater*, Mr. *Kornelis Pieter Pompe* van Meerdervoort, en Mr. *Johan de Bak*.

Hebbende weinig dagen te voren, als Hoofd-Officier den eed afgelegd, en sessie genomen de Wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Hendrik Onderwater*, door hooggemelden Prins Erfstadhouder daer toe verkozen, in plaetse van wylen den Wel Ed. Gestr. Heer *Okker Repelaer*.

Den 12 dezer was alhier de volgende Publicatie gedaen.

Alzoo myn Ed. Heeren van den Gerechte dezer Stad Dordrecht, met groot leedwezen bevinden en in ervaringe komen, dat (niettegenstaende verscheide Publicationen en Waerschouwingen daer tegens gedaen) Gods alderheiligste naem, hoe langs hoe meer door het vloeken en zweren iedelyk word misbruikt en ontheiligd, waer

DOR-
DRECHT.

door de oordeelen van God Almachtig zoo zichtbaer en rechtvaardig over dit Land in 't gemeen, en deze Stad in 't byzonder blyven beruften, als mede dat de Zondag, tot den openbaren Godsdienst geschikt en ingerigt, zoo schandelyk word misbruikt en ontheilgd door diverse perſoonen, dewelke zich niet ontzien hunne Ambagten, Neringen en Hanteringen te exerceren, en hunne Waren en Koopmanſchappen op denzelven dag in het openbaer te koop te ſtellen, tot groote ergerniſſe van de goede en opregte Ingezetenen, en verachtinge en ſtoringe van den publicken Godsdienſt. ZOO IS 'T, dat hun Ed. Gr. Achtb. tegens zoodanig een misbruik in de een en andere gevallen nogmaels (zoo veel hun mogelyk is) willeude voorzien, eerſtelyk, en voor alles by deze wel ſcherpe-lyk en expreſſelyk, allen en eenen iegelyk interdiceren en verbieden het vloeken en zweren, miſsgaders alle verdere ontheiliging en misbruik van Gods allerheiligſten naem, oppene dat die genen, dewelke zich aen deze gruwelyke zonden en onteeringen zullen ſchuldig maken, en daer van overtuigd worden naer exigentie van zaken zeer rigoreuſelyk zullen worden gecorrigeerd en gemulſteerd.

Interdiceren en verbieden voorts myn *Ed. Heeren van den Gerechte* voorn. aen alle en een iegelyken, Burgers en Ingezetenen dezer Stad, hunne Ambagten, Neringen, Koopmanſchappen, of Hanteringen op de Zondagen te exerceren, of te doen exerceren, of eenige Waren op eenige Vengſters, Kramen, Stallen, of op de Straten in 't openbaer te koop te ſtellen, te veilen, of verkoopen, van wat natuur of ſoorten dezelve zouden mogen wezen, daer onder ſpecialyk begrepen het omloopen en verkoopen van Garnaten, Fruiten als anderszins, nietwes uitgezonderd (dan alleen de Zoete Melk) op verbeurte van de Handwerken, die by de Ambagtslieden en anderen op de Zondagen bevonden zullen wordengedaen, en gemaekt te wezen, en de Waren en Koopmanſchappen die contrarie aen deze Ordonnantie verkocht, geveild, of in 't openbaer te koop geſteld zullen worden.

Interdiceren voorts alle S'eenaren, Voerluiden en allen anderen des Zondaegs eenige Waren, Koopmanſchappen of eenig ander goed met Slede of Bakken te voeren, te

la-

laden, of lossen, uit of in eenige Schepen, Schuiten, Dor-
Huizen, Plaetzen of Looften op de boete van zes Gul- DRECHT,
dens ieder reis te verbeuren by den genen, die deze zal
komen te contrariëren en te overtreden, en daerenboven
gesuspendeerd te worden van de exercitie van zyne be-
dieninge voor den tyd van zes weken, zullende alleenlyk
in geval van noodzakelykheit na bekomen permissie en
consent van den Hoofd-Officier of presiderende Burger-
meester in der tyd toegelaten worden zoodanige Goede-
ren, buiten de exercitie van den Godsdienst of na het
eindigen van denzelven te mogen laden en transporte-
ren.

Gelyk mede by dezen word geinterdiceerd en verbo-
den, geduurende de oeffening van den Godsdienst des
Zondags, eenige Tapneringe te doen van Wyn, Bier,
of sterken Drank, ook Gelagen te zetten, of in de Koffy-
huizen, Koffy of andere Dranken te schenken, of aen
iemand (uitgezonderd alleen aen Vreemdelingen of Pas-
sagiers) te presenteren, op de boete van twaelf Guldens,
ieder reis te verbeuren by den genen die contrarie dezes
getapt, gelagen gezet, of de Koffy-neringe geduurende
de oeffeninge van den openbaren Godsdienst, zal hebben
gedaen en geëxerceerd.

En alzoo de voorsz. Zondag dikwyls door de onge-
bonde jeugd word misbruikt met allerlei soorten van
spelen, zelfs op de publieke plaetzen omtrent de Kerken,
op straten en stoepen, zoo interdiceren en verbieden myne
Ed. Heeren van den Gerechte voorn. mede by deze wel
scherpelyk allerlei soorten van spelen op wat plaetse het
zelve zoude mogen zyn. of eenig gedruis of geraes om-
trent de Kerken onder den Godsdienst te maken, op de
boete van drie Guldens die daer op zal worden geattrap-
peerd, zullende de Ouders of Voogden voor de boeten,
by hunne Kinderen of Pupillen te verbeuren, aanspreke-
lyk en executabel zyn. En in gevalle eenige Ouders of
Voogden niet magtig mogten wezen de voorsz. boete te
kunnen voldoen, zullen aenstonds derzelver Kinderen of
Pupillen gezet worden, omme met Wateren Brood ge-
spyst te worden, zoo lange als hun *Ed. Groot Achtbare*
naer gelegenheit van zaken zullen oordeelen te behoof-

DOR-
DRECHT.

ren; zullende de respectie boeten hier voren gestatueerd, geapliceerd worden, de eene helft voor den Heer Hoofd-Officier, en de andere helft ten behoeve van den Armen. En worden de Stedehouders van den Heer Hoofd-Officier voornoemd, mitsgaders 's Heeren Dienaers wel expresselyk en striktelyk gelast op alle het gene voorsz. is naeuw reguard te nemen, en dezelve boeten terstond te executeeren.

In kennisse van my

J. BEUDT.

K L U N D E R T.

KLUN-
DERT.

Den 5 dezer was hier aenbesteed het transportereren der Ammunitie, zoo van het Fort Suikerberg (liggende bezuiden deze Stad) als het geen van Kanon enz. alhier op de wal is liggende, om in 't Magazyn alhier te brengen; als ook het uitgraven, transportereren, en het in de gracht dezer Stad doen zinken, van Pallissaden, Gordingen en Barrieres in de Moerdyk, om de Noordschans, Klundert en 't Fort Suikerberg, uitgenomen de Essen- en Wilge-Pallissaden, die na het uitdoen verkocht zullen worden.

De heete en koude Koortzen heerschten thans hier sterk.

H A E R L E M.

HAER-
LEM.

DE Burgers dezer Stad met de reeds gemaakte schikkingen zyner Doorl. Hoogheit, volgens de Publicatie den 10 Augustus alhier afgekondigd, en in ons stukje van die maend op bladz. 659-666 te vinden, ook gansch niet ver-

vergenoegd, waren de onlusten alhier zoo-
danig toegenomen dat de Magistraet gera-
den had gevonden zyne Doorl. Hoogheit HAER-
LEM.
daervan kennis geven, en deszelfs hoogwys advies
deswegen af te vragen, met bede van, zoo het
moogelyk ware, zelf in persoon de zaken in
een behoorlyke plooi te komen schikken. Hun
Ed. Gr. Achtb. het antwoord van den Prins
Erftadhouder bekomen hebbende, lieten het
zelve den 28 der voorleden maend den volke
bekend maken in de volgende *Notificatie*:

Burgermeesters ende Regeerders der Stad Haerlem,
notificeeren hier mede aen de goede Burgeren en
Ingezetenen van deze Stad, dat, dewyl de presentie van
zyn Doorluchtigste Hoogheit, den *Heer Prins van
Oranje en Nassau, Erfstadhouder van deze Provincie
enz. enz. enz.*, omme zwaerwigtige redenen den wel-
stand van den Lande betreffende in 's Hage indispenfabel
word vereischt, Hooggemelte zyne Hoogheit heeft
goedgevonden van zynen't wegen naer deze Stad te doen
komen Heeren Commissarissen, die binnen korten al-
hier staen te arriveren, en welke opgem. Heeren Com-
missarissen toekomende Maendag, zullende zyn den
30 dezer Maend September, en vervolgens zullen va-
ceren op den Doel binnen deze Stad, omme aldaer te
hooren alle de zoodanige uit de Burgerye en Gemeente
als zich aen dezelve over eenig bezwaer zullen willen
adresseren; recommanderende hun Ed. Gr. Achtb.
echter aen alle en een' iegelyk, die daertoe genegen
zoude mogen zyn, het zelve te doen met alle vereisch-
te discretie en bezadigdheit tot vermydinge van alle
confusien. enz.

De bovengemelde Heeren Gecommitteer-
den zynen Doorl. Hoogheit, te weten de hoog
Ed. Heer *Frederik Hendrik Baron van Wassenauer*,
Heer van beide Katwyken enz. enz., en de
Heer

HAER-
LEM.

Heer Mr. *Willem Pacuw*, Raedsheer in den hoogen Rade van Holland kwamen hierop in deze Stad om de eischen te hooren. Alvorens hadden 4 Gekommitteerden uit de Burgers, vergezeld van 3 Heeren uit de Vroedschap, het volgende Request aen zyne Hoogheit gepresenteerd:

Aen zyne Doorluchtigste Hoogheit den Heere PRINSE VAN ORANJE EN NASSAU, Erf Stadhouder, Kapitein en Admiraal Generael der Vereenigde Nederlanden, enz. enz. enz.

GEven met de diepste nedrigheit te kennen de Burgers en Ingezetenen der Stad Haerlem, dat wel verre dat de Onlusten en Oneenigheden binnen de voorz. Stad door den tyd zouden zyn geceffeerd, dezelve in tegendeel zoodanig zyn toegenomen, en tot zoo hoogen top geklommen, dat niet anders dan een gansche Burgerlyke Opstand, die tot de uiterste rampen en onheilen zoude kunnen uitloopen, te wachten is, zoo daer in niet ten spoedigste door uwe **DOORLUCHTIGE HOOGHEIT** met hulpe van God Almachtig worde voorzien, dat de voorz. Onlusten en Oneenigheden wel voornamelyk tot oorspronk hebben, het mistrouwen tusschen de Regering, zoo als die tegenwoordig is geconstitueerd, en de gezamentlyke Burgerye, en dat deze laeste zich verbeelden dat hunne redenen van Bezwaer en Klachte, of niet direct tot uwe **DOORLUCHTIGSTE HOOGHEIT** worden gebragt, ofte, indien zulks al mogte geschieden. dat dan echter dezelve geheel anders worden uitgeduid als der Suppl. ware meening is, of ook wel dat de Dispositien daer op door directien zoo lange worden uitgerek, dat de goede Burgers het zelve als voor een weigering komen aen te zien, gelyk onder anderen de Supplianten daer van een blyk incenen te hebben daer inne, dat tot hier toe nog geen de minste verandering in den Krygsraed hunner Stad is gemaekt.

Waer

Waeromme de Supplianten als nu de vryheit nemen door hunne Gecommitteerden, met byvoeginge van drie Heeren uit hunne Vroedschap, hier toe specialyk verzogt, zich by dezen direct te adresseren aan uwe **DOORLUCHTIGE HOOGHEIT** met alle onderdanigheit, en te gelyk op het allerernstigste smeekende, dat uwe **DOORLUCHTIGE HOOGHEIT** op de onderstaende Artikelen gunstig en met allen mogelyken spoed gelieve te Disponeren.

Artikel 1.

Dat het zyne **DOORLUCHTIGE HOOGHEIT** Vaderlyk gelieve goed te vinden, dat aen de Ingezetenen dezer Stad, (ingevolge het allerernstigste verzoek, door zyne **DOORLUCHTIGE HOOGHEIT** in deszelfs Lands-Vaderlyke Propositie, den 15 Juny jongstleden aen hun Ed. Groot Mog. in den Hage gedaen, met allen mogelyke spoed mogen worden weggenomen alle wettige redenen van Bezwaer over de Afbuizen op 't stuk van de begevinge der Amten ingekroopen, door het spoedig introduceren van de Middelen van Redres, die daer toe by hun Ed. Groot Mog. in derzelver Resolutien van den 11 November 1747, en 23 January 1748, zyn vastgesteld, en dat de Amten voortaan mogen begeven worden aen Ingeboornen en aen Genaturalizeerden, en hier vastgezeten zynde Burgeren en Inwoonderen dezer Stede.

2.

Smeeken wy uwe **ALLERDOORLUCHTIGSTE HOOGHEIT**. dat de Burgers, naer luid der Stede Handvesten, in hunne door den tyd vervallen Privilegien en Prerogativen, zoo rakende het stuk der Gilden als anderszins, mogen worden hersteld, en door den Druk worden gecommuniceerd alle zoo oude als nieuwe Privilegien, Handvesten en Voorrechten dezer Stad, en dat wel op de allerspoedigste en getrouwste wyze, op dat het niet wederom komt achter te blyven, als het in 't jaer 1672 heeft gedaen, niet alleen die de Burger-schutterye als een Krygsraeds recht betreffen, maer ook die den Burgeren als Ingezetenen van de Stad aangaen en toekomen: als mede dat uw **DOORL. HOOGH.** ter voorkominge van alle verdere morringe en verwyderinge

HAER-
LEM.

ringe gelieve goed te vinden, dat voortaan der Burgeren Kolonellen en overige Officieren uit het Lichaem der goede Burgerye mogen verkoren worden, en dat de Burgerye een Nominatie van een dubbel getal moge maken, en aen zyne DOORLUCHTIGE HOOGHEIT presentereen, om 'er een' nieuwen Krygsraed uit aen te stellen, en dat dezelve nooit nocte ten geenem dage Lieden van Regeeringe zullen vermogen te worden, zonder zich alvorens van hunne Amten te hebben ontdaen, en verder als 't door zyne HOOGHEIT aen de Burgeren en Ingezetenen van Amsteldam is vergund geworden.

3.

Dat het Collegie van de Geauthoriseerden voortaan niet meer moge bestaan alleen uit de Fabrikeurs, want dan komen de Werklieden, als 'er geschil is, by hunne Meesters, by hunne Rechters, en by hunne Partyen te gelyk, waer door zeer vele en groote Abuizen zyn begaen, als uit het Geschrift van * *Lieve van Outrieve* en Compagnons blykende is, die de noodzakelykheit van Redres, waer van dit Artikel meld, aen de Ed. Groot Achtb. zeer klaer getoond heeft, aen 't welk wy ons volkomen gedragen in dit Artikel.

4. Dat

* Deze *Lieve van Outrieve* staet onder zyne Medebroeders bekend voor bekwaem om een stuk wel te durven opvatten, en het niet spoedig te beswygen. Zyn Geschrift, 't welk niet in druk is, maer alleen schriftelyk aen hun Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgermeesteren is overgegeven, behelst voornamelyk: dat 'er Redrés gemaekt worde in het Collegie van de Geauthorizeerden in de Manufacturen volgens dit artikel; dat 'er andere Bewindhebbers gekozen worden van de O. I. Compagnie, om zorg te dragen dat 'er meer en beter Zyde word meêgebragt; dat de Loonen worden verhoogt, enz, enz. Dus zou de Redekaveling, met betrekking tot het laetste, niet doorgaen; „ dat als men den Ambachtsman voor minder „ geld kan laten Brood eeten, men na proportie de „ Loonen zou kunnen verminderen, en dus de Fabriek „ doen bloeyen; ten minsten beletten dat niet alles naer „ andere Landen wierde overgebragt daer men beter koop „ kon laten arbeiden.

4. Dat zyne HOOGVORSTELYKE DOORLUCH-
TIGHEIT verzogt en bevordert moge worden ten HAER-
spoedigste te komen in deze Stad, met zoodanige Magt LEM.
voorzien als noodig zy, ten einde ook alhier op het
stuk van de Regeringe, zoo om dezelve te stellen op
een getal van tweeëndertig Leden in de Vroedschappen,
als ook om over de gansche Regering, mitsgaders Pen-
sionarissen, en Secretarissen te disponeren, als zyne
HOOGHEIT tot de meeste nutte en ruste van de goe-
de Burgerye dezer Stad, en ten dienste van den Lande,
zal bevinden te behooren.

't Welk doende, enz.

Het hoofd, 't geen men aen dit Requeest in
den beginne gegeven had, toen men het zelve
der Burgery op den Doele voorlas, met oogmerk
om de intercessie en medewerking van de Hee-
ren der Regering te obtineren, is te aenmerk-
lyk om onzen Lezer niet mede te deelen. Zie
hier den inhoud:

Aen de Wel-Ed. Groot Achtb. Heeren
Burgemeesteren ende Vroedschappen
der Stad Haerlem

Geven wy ondergeteekende Burgers en Ingezetenen
van gemelde Stad met reverentie en schuldigen
eerbied te kennen, hoe wy in overweginge genomen
hebbende, aan de eene zyde, hoe min gunstig Fiat wy
op de meeste en voornaemste Articulen van onzen Re-
queste gekregen hebben, het welk den Burgeren en Inge-
zetenen tot groote droefheid en verslagenheid, maer
den Vreemdelingen en Bywoonderen tot groote vreug-
de is verstrekkende geweest, van welke waarheid u
Wel-Ed. Groot Achtb., benevens zyn Excellentie de
Heer Baron van *Grovestins*, zekerlyk ten vollen zyn o-
vertuigd geweest: een stuk waarlyk niet wel te begry-
pen, daar u Wel-Ed. Groot Achtb. zeggen in de Pu-
blicatie, die myne Heeren van den Gerechte der Stad
Haerlem gepubliceerd hebben den 21sten Juny 1748,
MDCCXLVIII. Q q q niet

HAER-
LEM.

niet te twyffelen of zyne HOOGHEIT zoude disponeren tot genoeg van de Burgerye op hunne Requesten, waer toe ook de gantsche Regering dezer Stad zich vrywillig verbind, en belooft in de voornoemde Publicatie alles te zullen contribuieren wat in hun vermogen is; en aen de andere zyde, hoe het den Burgeren van Amsterdam cordaet gelukt is, volkomen en geheel Fiat te krygen op hun Requeste, zonder eenige reserve, daer nogtans hunne Articulen net accorderen met de onze, except de Posteryen: waerom wy ons met recht verplicht gevonden hebben ter redres voor ons te moeten gaen medewerken, op dat wy cordaet in 't zelve geluk met de Amsteldamsche Burgerye mogen gesteld worden, waer over uw Wel-Ed. Groot Achtb. hooglyk geroemd en geprezen zullen worden, als zy de Burgery en Ingezetenen dezer Stad zoo gelukkig maken, (want wy zullen nooit gelooven dat het aen onzen geliefden Erfstadhouder zal manqueren) als het uw Wel-Ed. Groot Achtb. gelieft te doen, gelyk uw Wel-Ed. Groot Achtb. beloven in de voorn. Publicatie van den 21 Juny 1748. in dit vertrouwen dan, hebben wylieden eenparig goedgevonden de volgende heilzame Artikelen u Wel-Ed. Groot Achtb. onder 't oog te brengen, gelyk wy de eere hebben te doen by dezen, niet twyfelende of u Wel-Ed. Groot Achtb. zult niet minder liefde en achting voor uwe Burgerye en Ingezetenen hebben, als de Heeren van Amsterdam voor de hunne: wy beroepen ons dienaangaande nogmaels op uw Wel-Ed. Groot Achtb. betuiging in de meermalen genoemde Publicatie gedaen, alwaeromme wy schuldpligtig verzoeken deze onderstaende Articulen te willen billyken, gelyk dezelve zeer billyk zyn, en ons een gunstig Fiat daer op te willen verleen: enz.

Na dat nu de beide Heeren Commissarissen nopens den toestand der zaken in deze Stad zich hadden laten onderrichten, deed de Ed. Heer *Willem Paeuw*, een keer naer 's Gravenhage om wegens denzelven verslag te doen aen zyne Hoogheit en de ordre van dien Vorst te halen: waer na zyne Ed. den 6 dezer alhier te rug kwam.

Den

Den volgenden dag, omtrent 's morgens ten 9 uren deden beide hooggemelde Heeren ^{HAERLEM,} Commissarissen, in den St. Joris Doele de 24 Raden dezer Stad convoceren, en die Regenten van hunne functien ontslagen hebbende, bedankten zy dezelve voor den dienst tot hier aen de Stad bewezen. Hier op reden hun Ed. Mog naer het Stadhuis, en de 32 gedespicieerde Raden in de Vroedschaps Kamer geroepen hebbende, kreeg der zelve aanstelling het volle beslag. Hun Ed. Mog. vervolgens zich in Burgermeesters Kamer begeven hebbende, deden, door den Bode, vier Heeren uit de nieuwe Vroedschap ontbieden, welken zy tot Burgermeesters aanstelden, en vervolgens nog zeven andere Heeren, die tot Schepenen werden aengesteld: waerop na het luiden der Klok de volgende 2 *Publicatien* gedaen werden:

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO,
by de gratie Gods Prinse van Oranje en Nassau,
enz. enz. enz.

Doen te weten, dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harte nemende, dan dat de respective Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderschap resorterende, mogten worden gebragt in zoodanige ordre en Regeringe, waerdoor derzelver rust en voorspoed worde gestabileerd, en ons door Gedeputeerden der Stad Haerlem voorgedragen zynde, dat in dezelve Stad tuschen de Regenten en Ingezetenzen zoodanige diffidentie was ontsaen, waerdoor ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, en waerdoor Burgemeesters, Schepenen en verdere Regenten der voornoemde Stad Haerlem waren bewogen geworden, om liever vrywilliglyk hunne respective Bedieningen neder te leggen, dan door het continueren in dezelve verderen onlust onder de Ingezetenzen te occasioneren: En verders uit het rapport van

HAER-
LEM.

de Commissarissen, de Heeren *Fredrik Hendrik, Baron van Wasseaer*, Heer van beide de Karwyken en 't Zand, beschreven in de Ridderfchap van Holland en West-Vriesland, Minister-Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Pauw*, Raed in den Hoogen Rade in Holland, die Wy, door pressante affaires Ons personelyk in de voorfz. Stad niet kunnende laten vinden, derwaert hadden gezonden, van al het voorschrevene nader zynde geïnformeerd; hebben Wy goedgevonden de voorfz. meeninge en intentie der gemelde Regenten met Onze approbatie te secunderen. Dienvolgende houden Wy mits dezen de meergemelde Regenten voor ontlafst van hunne functien, henluiden bedankende voor den dienst aen de Stad Haerlem tot nu toe gepresteerd; interdicerende wel striktelyk een iegelyk, wie het zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te argueren, veel meer hunne Person en Goederen eenigzins te molesteren, beschadigen of incommoderen, dezelve Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen tot dien einde nemende in Onze speciale Protectie en Sauvegarde: alles ingevolge van de Resolutie ter vergaderinge van de Edele Groot Mog. Heeren Staten van Holland en West-Vriesland genomen op den 21 September laetstleden. En vermits Wy het tot welwezen van de voorfz. Stad nut en dienstig oordeelen, dat het getal der Leden van de Vroedschap worde geaugmenteerd tot twee en dertig waer toe de goede Burgerye ook hare genegenheid heeft te kennen gegeven, en welk getal in vorige tyden ook heeft gesubsisteerd, hebben Wy goedgevonden te stellen, gelyk Wy stellen by dezen:

Tot Vroedschappen.

Mr. Jacob Deutz, Mr. Pieter van den Broek, Mr. Isaac Laurens van Dielen, Mr. Pieter Stein, Mr. Willem Fabricius, *Heer van Almkerk en Zanthorst*, Mr. Justus Witte, Mr. François Aernoud Druivestein, Pieter Samuël Crommelin, Jan Heshuizen, Elbert Testart, Mr. Arent de Raet, Mr. Karel van Dyk, Mr. Koenraed van Schuilenburch, Mr. Gysbert Jan de Bruin, Mr. Pieter van Schuilenburch, *Heer van Moermont*, Mr. Mattheus Willem van Valkenburg, Mr.

JAERBOEKEN, October, 1748. 919

Mr. Remees Floris van Zanen, *Salomon van Echten*, *HAER-*
Mr. François Benjamin Fagel, *Mr. Daniël Jan Kamer-* *LEM.*
ling, *Mr. Christoffel Jan van Dam*, *Antoni Kuits*, *Jean*
Salomon la Clé, *Isaac Clifford*, *Mr. Cornelius Ascanius van*
Sypestein, *Mr. Antonis Slicher*, *Mr. Abraham de Pape*,
Mr. Caspar Jacob Ravens, *Mr. Jan van Styrum*, *Mr.*
David van Lennip, *Mr. Jan van den Bergen*, *Mr. Joob*
Huighens. (*)

Burgermeesters.

MR. PIETER STEIN, MR. JUSTUS WITTE, PIETER
 SAMUEL CROMMELIN, Jan HESHUIZEN.

Schepenen.

Mr. Willem Fabricius, *Heer van Almkerk en Zant-*
borst, Mr. Koenraad van Schuilenburch, Mr. Pieter
 van Schuilenburch, *Heer van Moermont*, Mr. Remees
 Floris van Zanen, Mr. Zacharias Stenis, Mr. Abraham
 de Pape, Mr. Jan van den Bergen.

Lastende Onze Commissarissen dezelve in Onzen
 naam den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren wy verders Onze Intentie te wezen, dat
 het verkiezen der voorzeide Regenten in maniere als
 voren gedaen, alleenlyk is geschied tot meerder rust en
 dienst der voorz. Stad Haerlem, en tot wegneming
 van de dissidentie en murmuratie onder de Ingezeten
 aldaer ontstaen, en zulks zonder eenige prejudicie of
 consequentie voor het toekomende, ten aenzien van de
 Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheden der voor-
 zeide Stad en den goeden Burgeren of Ingezeten
 der zelve competerende, die Wy verstaen, dat in haer
 oude kracht en vigueur zullen blyven.

Ge-

(*) De 17 eerstgenoemde Heeren zyn nieuwverkoren
 uit de oude Vroedschappen, en de 15 laetsten, met
 een anderen letter gedrukt, allen nieuwe. De afgegaane
 Vroedschappen zyn de Heeren *Pieter van der Camer*, die
 ruim 55 jaren dit amt bekleed had, *Willem Gerlings*, *Pau-*
lus Akerflood, *Mr. Anthony van Styrum*, *Simon Garbyn*
van Stryen, *Hendrik Crommelin* en *Abraham Perne*, wel-
 ke laetste, maer weinige weken geleden, in de plaetse
 van Mr. Jan Slicher verkoren was.

HAER-
LEM.Gedaen in 's Gravenhage, den 5 October 1748.
PRINCE D'ORANGE ET NASSAU.*Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.*

(L. S.)

J. DE BACK.

Op Huyden, den 7 October, 1748, na voorgaen-
de Klokkengeflag van de Puye van den Raedhui-
ze gepubliceert en den Volke voorgelezen, ten
overstaen en in praesentie van de Edele Mog.
Heeren Commissarissen bovengemeld.

By my

D. GULDEWAGEN.

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, *by*
der Gratie Gods Prinse van Oranje en Nassau, enz.
enz. enz.

Doen te weten, dat Wy, verstaen hebbende, dat
door ons Reglement en Dispositie, in dato 10 Aug. 1748.
op verscheide Artikelen door de Burgerye en Ingezetenen
der Stad Haerlem tot Onze kennis gebragt, niet ten ee-
nemaal waren weggenomen de onlusten en bewegingen,
die binnen de voorschreve Stad waren ontsaen, en aen
Ons op den naem van de gansche Burgerye aldaer zyn-
de gepresenteerd een nader Request, hebben Wy goed-
gevonden derwaert af te zenden de Heeren *Fredrik*
Hendrik Baron van Wassenae, *Heer van beide de Katwy-*
ken en 't Zand, *beschreven in de Ridderchap van Holland*
en West-Vriesland, *Heemraed van Rhymland*, en tegen-
woordig *Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken*,
mitsgaders *Mr. Willem Pauw*, *Raed in den Hoogen Rade*
in Holland, om uit Onzen Naem nogmaels zoo veel mo-
gelyk by minnelyke Wegen van Overreding en Persu-
asie de Gemoederen tot rust en tranquilliteit te brengen,
en te gelyk te vernemen, of en welke nadere redenen
van beklag of bezwaer de goede Burgerye zoude mogen
hebben, die Wy genegen waren te hooren, en haer-
lieden daerin te bezorgen behoorlyk redres; en dewyl
Wy bevonden hebben, dat alle de wezentlyke redenen
van bezwaer zyn vervat in het voorzeide nader aen
Ons gepresenteerde Request, zoo hebben Wy, na inge-
nomen Rapport van gemelde Onze Gecommitteerden,
die

die zich binnen de voorschreve Stad op alles hebben laten informeren, goedgevonden te disponeren in maniere hier na volgende. HAER-
LEM,

Ten opzichte van het Eerste Artikel, houdende dat met allen mogelyken spoed worden weggenomen alle wettige redenen van bezwaer over de abuizen op 't stuk van de begevinge der Amten ingekropen, door het spoedig introduceren van de Middelen van Redres, die daer toe by Hun Ed. Groot Mog. in derzelver Resolutien van den 11 November 1747 en 23 January 1748 zyn vastgesteld, en dat de Amten voortaan mogen begeven worden aen Ingeboornen en aen Genaturaliseerden, en hier vastgezet zyn de Burgeren en Inwoonderen dezer Stad; verklaten Wy Ons te refereren tot Onze voorgemelde eerdere Dispositie Art. 4., begerende nogtans wel serieuuslyk, dat in het begeven der Amten de nodige reflexie op de Burgers en Ingezetenen worde gemaekt, en dat dezelve daerinne, zoo veel doenlyk is, worden geprefereerd, voor alle de gene, die geen Burgers of Ingezetenen der Stad Haerlem zyn.

Wat betreft het tweede Artikel, voor zoo ver het zelve relatief is tot de handhaving en herstelling der Burgerye by hare Privilegien en Prerogativen, zoo rakende het stuk der Gilden als anderszins, naer luid der Stede-Handvesten, en het door den Druk gemeen maken van alle, zoo oude als nieuwe Privilegien, Handvesten en Voorrechten der voorschreve Stad, refereren Wy Ons tot het gene by Onze voorschreve eerdere Dispositie en Decisie van den 10 Augusty 1748. Art. 6. deswegens is vastgesteld, zynde tot het door den Druk gemeen maken der voorschreve Privilegien, Handvesten en Voorrechten, niet alleen der zulke, die de Burgerschutterye als een' Krygsraad betreffen, maer ook die den Burgeren als Ingezetenen van de Stad aengaen, in conformiteit van het gemelde zesde Artikel, reeds de nodige ordre gesteld, zullende daer mede alle mogelyke spoed worden gemaekt. En wat aengae het verdere verzoek, mede in het voorschreve tweede Artikel van het Request vermeld, rakende de Officieren in den Krygsraad, waer van Wy by het 1ste Art. van Onze voorgemelde eerdere Dispositie aen Ons hebben gereserveerd de

HAER-
LEM.

aenstelling, te weten van 2 Kolonellen uit de Vroedschap, en van de overige Officiëren uit de satsoenelykste Burgeren, welke aenstelling Wy doen zouden, zoo haest als Wy Ons omtrent de daer toe bekwame en gequalificeerde Perfoonen zouden hebben geïnformeerd, en dat voor het toekomende zoude worden geobserveerd en naergekomen het gene by wylen Onzen Predeceffeur Koning Willem III. Hoogloffelyker Gedagtenisse op den 14 September 1672 dien aengaende is gediſponeerd; hebben Wy na de nodige Informatien deswegens bekomen te hebben, gesteld, gelyk Wy stellen mits deze:

Tot Kolonel van den St. Joris Doele, Mr. Gysbert Jan de Bruin; tot Kapitein van het Oranje Vaendel Salomon Fokké, tot Luitenant Adriaen van Eten; tot Kapitein van 't Witte Vaendel Salomon Krul, tot Luitenant Simon van Heereveen; tot Kapitein van 't Blaeuwe Vaendel Albertus Hodshon, tot Luitenant Laurens de Beer; tot Kapitein van 't Gecouleerde Vaendel Jan van Mater Godsfroy, tot Luitenant Kornelis Hoofd. Verders tot Kolonel van den Kloveniers Doele Mr. Matthæus Willem van Valkenburg; tot Kapitein van het Oranje Vaendel Pieter van der Windt, tot Luitenant Jan van Echten; tot Kapitein van 't Witte Vaendel Jan Adriaen Bogaert, tot Luitenant Gerrit Langedyk; tot Kapitein van 't Blaeuwe Vaendel Jacobus Vermeulen, tot Luitenant Pieter Merckman; tot Kapitein van 't Gecouleerde Vaendel Pieter van Woensel, tot Luitenant Jan de Haen. En eindelyk tot Fiskael van de voorsz. agt Compagnien Mr. Joannes Dierkens.

Wel verstaende dat deze Keuze alleenlyk zal wezen voor deze reize, zonder te trekken in consequentie, maer in 't toekomende by den Krygsraed zullen worden genomineerd vier Personen uit de Vroedschap, om daer uit by de Heeren Burgemeesters twee tot Kolonels te worden verkoren.

Van gelyken zullen by denzelven Krygsraed uit ieder Compagnie worden genomineerd twee Kapiteinen en twee Luitenants, om daer uit by Burgermeesters een Kapitein en een Luitenant gekozen te worden.

Zullen ook twee Fiskalen by den Krygsraed worden genomineerd, om by gemelde Burgermeesters daer uit

cen

een gekozen te worden, en dat alles van drie tot drie ^{HAAR-}
Jaren. ^{LEM.}

Aenbelangende het verzoek vervat in het derde Artikel des gemelden Requests, dat namenlyk het Collegie van de Geauthoriseerden om redenen daer by gemeld, voortaan niet meer zoude mogen bestaan alleen uit de Fabrikeurs, verklaren Wy Onze ernstige mening en intentie te zyn, dat alle abuizen en inconvenientien op het stuk der Fabrieken van tyd tot tyd ingeslopen, zullen worden geredresseerd, en dat de middelen daer toedienstig, zoo by de Werkbazen als by de Fabrikeurs terstond zullen worden te werk gesteld, ten einde die zaak, en particulierlyk het bezwaer in het voorschreve derde Artikel vermeld, ten meesten genoegen van beide, zoo spoedig als doenlyk zal zyn, mag worden geschikt en getermineerd, bevelende wel expresselyk Burgermeesteren en Regeerders daer aen de hand te houden, ten einde de Fabrieken weder mogen komen in haren vorigen bloei, waer aen wy Ons ten uitersten laten gelegen leggen.

En wat eindelyk betreft het vierde Artikel van het gemelde Request, noopens de voorzieninge op het Stuk van de Regeringe, refereren Wy Ons tot het geen by Onze Aete op dat point op heden mede geëmanceerd, hebben geresolveerd en vastgesteld.

Gedaen in 's Gravenhage den 5 October 1748.

PRINCE D'ORANGE en NASSAU.

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheid.

(L. S)

J. DE BACK.

Op Huiden, den 7 October, na voorgaende Klokkengeslag van de Puie van den Raedhuize gepubliceerd en den Volke voorgelezen, ten overstaen en in presentie van de Edele Mog. Heeren Commissarissen bovengemeld.

By my

D. GULDEWAGEN.

Q99 5

Ein-

HAER-
LEM.

Eindelyk, op dat de vrede zoo tusschen de Overheden en Ingezetenen als tusschen de Burgers onder malkander, zyn volle beslag erlangen, en bestendig zyn mogte, lieten de Gedeputeerden zyner Hoogheit van hunnen wege, ten zelve dage, het volgende ook afkondigen;

Aen Ons FREDERIK HENDRIK, BARON VAN WASSENAER, Heer van beide de Katwyken en 't Zand, beschreven in de Ordre van de Ridderfchap van Holland, Heemraed van Rhynland, en WILLEM PAUW, Raed in den Hogen Rade in Holland, als specialyk gecommiteerd by Zyne Doorluchtigste Hoogheit den Heere Prinse van Oranje en Nassau, omme de rust en tranquilliteit binnen de Stad Haerlem, zoo veel doenlyk, te herstellen, by de Heeren Regenten derzelver Stad openhertelyk verklaerd zynde, gelyk zy als nog verklaerden, dat zylieden alle in het gemeen en ieder in het byzonder niet meer wilden gedachtig wezen de ongeregeltheden, zedert eenigen tyd by eenige Ingezetenen binnen deze Stad gepleegd; maer al het zelve meer toefchryvende aen een verkeerde drift, als aen eene gepremediteerde Malitie, gaerne wilden vergeven en vergeten, zonder daer over eenige recherche of onderzoek te laten doen, of gedogen gedaen te worden; Zoo hebben Wy uit den naem van Hooggedagte Zyne Hoogheit, pryzende voor eerst in de gemelde Heeren Regenten hunne affectie en genegenheid jegens hunne Burgers en Ingezetenen goedgevonden dezelve Burgers en Ingezetenen te vermanen, en op het allerserieufste te belasten, gelyk Wy mitsdezen vermanen en belasten, schuldige wederliefde en gehoorzaamheit aen hunne respective Overheden te bewyzen, dezelve met alle behoorlyke eerbiedigheit en respect te bejegenen, de een Burger den anderen over het gepasseerde niet te injureren, en verders alles te doen, wat de pligt van een goed Burger en Onderdaen medebrengt.

Aldus gedaen ten overstaen van Ons Commissarissen hier ondergeschreven binnen de Stad Haerlem den 7 October

1748.

F. H. v. WASSENAER. W. PAUW.
Do

De rust dus in deze Stad hersteld zynde, was ^{HAER-} den 14 dezer door de Heeren Raden en Vroeds- ^{LEM.} schappen tot vervulling der vacante Commissien wegens deze Stad, gedespicieerd de Heer Mr. *Pieter van den Broek*, Hoofd-Officier, Raed en Oud Burgermeester dezer Stad, tot Raed ter Admiraliteit te Amsterdam, om aldaer ten eersten sessie te nemen; als mede de Hr. Mr. *Isaac Laurens van Dielen*, Raed en Oud-Burgermeester dezer Stad, om tegens aenstaende Mei in de Generaliteits Rekenkamer sessie te nemen.

'S GRAVENHAGE.

Den 28 der voorleden maand was by hun 's GR-
Ed. Groot Mogenden weder een *Negotiatie* ^{VENHA-}
gearresteerd by wege van *Loterie in Obligatiën*, op ^{GE.}
den zelve voet als die den 21 December des
voorleden, en den 10 February dezes jaers zyn
gearresteerd geworden, waer van wy in de
Stukjes voor die Maenden onzen Lezeren het
Plan hebben medegedeeld. Dan vermits het
eenig bedenken verdiende of deze Nieuwe Lo-
tery, gemerkt 'er reeds twee voor afgegaen wa-
ren, wel zoo veel Liefhebbers als de vorigen
zoude ontmoeten, hebben hun Ed. Gr. Mo-
genden niet goed gevonden het getal der Loten
in deze derde Lotery voor als nog vast te stel-
len, en derhalven in het 2^e. Artikel van het
Plan dezer Nieuwe Lotery te kennen gegeven
dat het getal der Loten naer de grootheit van
de inclinatie der Inleggeren zal geschikt worden
(wel verstaende dat voor als nog het zelve be-
paeld word dat van 5000 niet te moeten exce-
deren) ten welken einde ondersteld word dat,
in.

's GRA-
VENHA-
GE.

indien het getal der Loten in deze Loterye niet meer dan 1000 was, 1000 Nommer-Briefjes van No. 1 tot 1000 inclus zouden gedaen worden in een Bus, waer uit dan getrokken zouden worden 23 Nommers, die op een Lyft No. 1 komen, dan 23 Nommers op een Lyft No. 2; nog 23 Nommers op een Lyft No. 3; vervolgens 24 Nommers op een Lyft No. 4; 25 Nommers op een Lyft No. 5, en zoo voorts opklimmende met 1 Nommer meer by ieder volgende Lyft, tot de Lyft No. 26 inclus, welke Lyft dan zoude bevatten 46 Nommers, de Lyft No. 27, 48 Nommers, en de 28ste Lyft 49 Nommers: Yder Nommer op de eerste 28 Lyften uitkomende, zal aangemerkt worden een Prys van 1000 Guldens getrokken te hebben. Voorts zouden dan nog worden getrokken 25 Nommers op een Lyft No. 29 vallende, die aangemerkt zullen worden ieder een Prys van 2000 Guldens te hebben. Eindelyk zouden in het gestelde geval nog 4 Nommers (in de Bus alsdan nog overblyvende) getrokken worden, tegens even zoo veel Capitale Pryzen, te samen uitmakende 59000, welke in een tweede Bus zullen worden gedaen.

En op die 30 Lyften zullen dan 1000 Loten komen, als
Op de 28 eerste Lyften 971 Pryzen à f 1000 is f 971000
Op Lyft No. 29 25 Pryzen à f 2000 is f 50000
Op Lyft No. 30 4 Pryzen f 59000

Samen 1000 Pryzen, bedragen f 1080000

Als het getal der ingelegde Loten 2000 is, zullen 2000 Nommer-Briefjes van No. 1 tot 2000 inclus in een Bus worden gedaen, waer uit dan getrokken zullen worden 46 Nommers, die op een Lyft No. 1 komen, dan 46 Nommers op een Lyft No. 2, en zoo voorts, voor ieder Lyft het

het dubbeld getal van het geen in het voorensaen- 's GRA-
de Plan uitgedrukt staet, zullende dan bevatten VENHA-
De 28 eerste Lyften 1942 Pryzen, ieder van f 1000 is f 1942000 GE.
De 29 Lyft 50 Pryzen, ieder van f 2000 is f 100000
De 30 Lyft 3 Capitale Pryzen, samen f 118000

2000 Pryzen, bedragen f 2160000

Zoo ook in dezelve proportie als het getal der
Loten 3000 mogt zyn, dan zullen van 3000 Nom-
mer-Briefjes No. 1 tot 3000, in een Bus gedaen
zynde, worden getrokken 69 Nommers, die op
een Lyft No. 1 komen, nog 69 Nommers op
een Lyft No. 2 enz., ieder Lyft het drievoudig
getal van het geen neffens dezelve in het vooren-
staende Plan staet uitgedrukt, bevattende in zulk
een geval

De 28 eerste Lyften	2913 Pryzen à f 1000	f 2913000
De 29 Lyft	75 Pryzen à f 2000	f 150000
De 30 Lyft	12 Capitale Pryzen, samen	f 177000

3000 Pryzen, bedragen f 3240000

En zoo voorts, indien het ingelegde getal Lo-
ten nog grooter zyn mogt.

De groote Pryzen van de 30ste of laetste Lyft
zullen in een gevoegelyke proportie verdeeld wor-
den, zoodat zy tezamen het bovengemelde Capitael
in ieder byzonder geval uitmaken, en hoe groot
of kleen het ingelegde getal der Loten ook zyn
mag, zullen de hoogste en laegste Pryzen van
die Lyft niet grooter of kleiner dan f 100000
en f 3000 wezen; zullende zoo dra mogelyk de
verdeeling van dezelve groote Pryzen in de
openbare Nieuws-Papieren bekend gemaakt
worden.

Schoon het Land zich verbind niet later, dan
de Nommer van de Lyft aenwyft, de aflossing
der Obligatien te doen, behoud het echter aen
zich de vryheit om de aflossing wel vroeger te
mo-

's GRA- mogen verrichten , mits betalende den intrest
VENHA- van 3 percent, tot den tyd der aflossinge toe,
GE. zullende de kleinste prys dan zelfs f 1000: voor
f 860:- krygen.

De Inschryving zal een aanvang nemen den 28 dezer, en eindigen met den 2 der toekomende Maend dezes Jaers.

De Collecte of ontvangst der Gelden zal beginnen den 7 der aenstaende Maend November voor hun die contant furneren, en duren tot den 16 der zelve Maend inclus, doch de andere furnissemerten zullen den 28 December dezes jaers moeten volbragt zyn.

Deze Lotery zal getrokken worden in 's Gravenhage den 20 January 1749.

Na de trekking dezer Lotery, zal de Ontvanger Generael van Holland in den Haeg vaceren tot het verwisselen van alle de uitgegeven Loterybriefjes tegens behoorlyke Recipißen, en de eigenaers zullen by het overgeven van dezelve Loterybriefjes kunnen opgeven of zy eenige Pryzen begeren gecombineerd of gesplitst te hebben; en daarna zullen de Recipißen in Obligatien ten laste van het Comptoir Generael van Holland, onder verband van alle des Gemeenen Lands Middelen, verwisseld worden.

Den 17 dezer was hier een Plakaet, door hun Ed. Gr. Mogenden, den 4 dezer gearresteerd, afgekondigd, behelzende,

„ Dat ter kennisse van hun Ed. Gr. Mog. gekomen
„ zynde, hoe zeer 's Lands Rivieren, speciael de Lek,
„ oude en nieuwe Maze, mitsgaders de Merwede, door
„ de eigenwillige behandelingen der genen, die aen de
„ zelve Rivieren geland of gelegen zyn, op vele plaetzen
„ zyn belemmerd met uitstekende Kribben, Dammen,
„ Hoof-

„ Hoofden, enz. als mede op de Eilanden en Plaetzen 's GRA-
 „ in dezelve liggende, mitsgaders op de Buitenwaarden VENHA-
 „ en Landen buitendyke gelegen, bezet met Houtge-GE.
 „ wassen, Kaden, hooge Oevers, hooge Erven van
 „ vervalte Steen-ovens, enz. welke al het water en ys
 „ beletten behoorlyk af te schieten, en in tyden van
 „ zwaer Opperwater en Ysgang, oorzaken zyn geweest
 „ van droevige inundatien, waer van de gevaren hoe
 „ langer hoe zorgelyker worden, en nademaal eene zoo-
 „ danige willekeurige maniere van doen in 's Lands Ri-
 „ vieren niet alleen is onbehoorlyk, maer ook ten hoog-
 „ ste periculeus, aengezien op die wyze door een par-
 „ ticulier Persoon of District, niet anders dan zyn eigen
 „ belang in het oog houdende, een welgestelde Rivier
 „ zeer ligt kan bedorven worden, en het geheele Land
 „ met alle de Inwoonderen van dien in een alleruiterste
 „ gevaer gebragt, gelyk de ondervinding reeds maer al
 „ te veel heeft doen gewaer worden:
 „ Zy derhalven daer tegens zoo veel mogelyk willen-
 „ de voorzien, met communicatie en goedvinden van
 „ zyn Hoogheit den Heer Prins van Oranje en Nassau,
 „ goedgevonden hebben, by dezen wel ernstig te ge-
 „ bieden en te statueren, dat niemand wie hy ook zoude
 „ mogen wezen, voortaan in eenige van 's Lands Rivie-
 „ ren, eenige Dam, Krib, Hoofd of ander Werk, dat
 „ eenigzints de Rivieren moet inspringen, zal mogen ma-
 „ ken of leggen, of ook Rys of andere ruigte, hoe ge-
 „ naemd, ten dien einde in de Rivieren steken, zonder
 „ daer toe alvorens te hebben verzogt en verkregen Hun-
 „ ner Ed. Groot Mog. speciale permissie en autorisatie,
 „ of, by absentie van hunne Vergadering, en in geval
 „ de zaken geen uitsstel zouden mogen lyden, van hunne
 „ Gecommitteerde Raden, die daer op niet zullen dif-
 „ poneren als na ingenome consideratien van kundige
 „ luiden. Dat mede niemand, wie hy zoude mogen
 „ wezen, eenige Eilanden of Plaetzen in 's Lands Rivie-
 „ ren gelegen, nog ook geen Buitengorfen, Landen of
 „ Waerden, op vyftig roeden na aan de Oevers van de-
 „ zelve Rivieren, nieuweyls zal mogen beplanten, al-
 „ daer Huizen bouwen, Heuvelen of Steenplaetzen ma-
 „ ken,

3 GRA-
VENHA-
GE.

„ ken, Kadyken opwerpen, of iets het welk de loop
 „ van het Water, en het afschieten van het ys, in ee-
 „ nigerlei wyze zoude kunnen belemmeren of weerhou-
 „ den, zonder daer toe mede te hebben verzogt en ver-
 „ kregen speciale permissie en autorisatie, op poene van
 „ het zelve ilico, zoo dra het ontdekt word, ten kosten
 „ van den Maker of Legger te doen amoveren en slegten,
 „ zonder dat hun daer vooreenig dedomagement zal wor-
 „ den gegeven, en daerboven te verbeuren een boete van
 „ duizend guldens; wordende niet alleen de Advokaet
 „ Fiskael en Rentmeester Generael van Hun Ed. Groot
 „ Mog. Domeinen gelast, om scherpe toezigt te nemen
 „ of in en aen 's Lands Rivieren, in elks departement,
 „ ook iets van de voorsz. dingen worden, of na de
 „ Publicatie dezès zyn gedaen, buiten voorgaende con-
 „ sent als boven; en daer van op den eedaen den Lande
 „ gedaen, terstond kennisse te geven aen de Gecommit-
 „ teerde Raden, als hebbende de hooge opzigt over de
 „ administratie van hunne Domeinen, ten einde, door
 „ derzelver autoriteit, de gepleegde contraventien ilico
 „ te worden gerepareerd, en voor het overige de zake te
 „ worden gesteld in handen van den Advokaet Fiscael
 „ van gem. Domeinen, om hun recht daer omtrent waer
 „ te nemen: maer ook de Gecommitteerde Raden ver-
 „ zogt en geauthoriseerd, om door twee Heeren uit den
 „ hunne, geassisteerd met den Advokaet Fiskael van de
 „ Domeinen, en den Rentmeester-Generael der Domei-
 „ nen van ieder District, daer de inspectie geschied, en
 „ met neutrale kundige Luiden jaerlyks daer van inspec-
 „ tie te laten nemen, om te onderzoeken en te zien,
 „ of ietwes tegens de intentie van dit Plakaet zal zyn
 „ geschied, en of op de Plaetzen, daer eenige amotie is
 „ gedaen, of eenige Kaden, Steenplaetzen, hooge Wal-
 „ len of Erven zyn geslegt, ook weder iets, dat belem-
 „ meringe zoude kunnen geven, zoude wezen geplant of
 „ gemaakt. en van alle het zelve, als mede van het ge-
 „ ne verder ten nutte van den Lande in consideratie zou-
 „ de kunnen komen, telkens rapport te doen, enz.

L. E. I.

L E I D E N.

Terwyl de Gecommitteerden uit de Burgery **LEIDEN.** en Schuttery dezer Stad het Request, 't geen wy in ons vorige Stukje bladz. 830 onzen Lezeren medegedeeld hebben, aen Burgermeesteren overleverden, en daerop een gunstig en spoedig *Fiat* verzogten, werd het zelve door twee andere Gecommitteerden ook aen zyne doorl. Hoogheit in 's Gravenhage gepresenteerd.

Op den 24 der zelve Maend was het geduld reeds zoo ver ten einde dat de 4 eerste Gecommitteerden Burgermeesteren gingen vragen of hun Ed. Gr. Achtbaerheden het Request hadden nagezien. 't Antwoord was, dat zy zich deswegen by zyne Hoogheit konden adresseren. Hierop begaven zich, den volgenden dag, eenige Gecommitteerde Burgers naer den Haeg, om zyne Hoogheit zelf over die zaek te spreken, en werden den 26 door nog tien anderen gevolgd, aen welken, daer gekomen, gerapporteerd werd, dat zyne Doorl. Hoogheit Gedeputeerden naer Leiden zoude zenden, om de zaken te onderzoeken, en des noods, te redresseren, zoodra de bewegingen te Haerlem gestild waren; wordende den Gecommitteerden voorts wel ernstelyk bevolen zorg te dragen, dat tot dien tyd alles in rust bleve. Met dit bescheid vertrokken, deden zy den volgenden dag aen de volle Vergadering op den Doele, uit 64 Gecommitteerden bestaende, van hunne wederwaert verslag.

Ondertusschen hadden de Burgermeesters, zoodra het voorn. Request aen hun Ed. Groot Achtbaren was overgeleverd, niet nagelaten

MDCCXLVIII.

Rrr

naer

LEIDEN. naer den Haag eens over te stappen, ten einde met den Prins Erfstadhouder over den toestand der zaken raed te plegen.

Nu was, en bleef alles stil tot op-Donderdag, den 10 dezer Wynmaend, wanneer men vernam dat de Heeren Gedeputeerden zyner doorl. Hoogheit tegens den avond hier stonden aen te komen, tot ontvangst van welken des de noodige toebereidzels gemaakt werden. Den vier Kwartieren des oudsten Kapiteins van Leiden werd aengezegd, tegens twee uren, een ieder by zynen Officier te vergaderen, van daer den gang naer het huis van den gemelden Kapitein, en voorts, onder het beleid van dien, en het roeren des troms den marsch naer den Burg of het Heeren-Logement te zetten, waer de verwachtwordende Heeren hun intrek stonden te nemen. 't Was 's avonds omtrent half zes uren wanneer de voorn. Gedeputeerden, te weten de Hoog Ed. Heer *Fredrik Hendrik Baron van Wassenae*r, Heer van beide Katwyken enz. enz. nefsens den Heer Mr. *Willem Paeuw*, Raedsheer in den Hoogen Rade van Holland, by het Delfsche of Haegsche Veer uit het jacht stapten, waer de Heer Sekretaris *Cunaeus* hun Hoog Edelen, uit name van Burgermeesteren verwelkoomde, en van daer voorts, met twee Koetzen, voorby het Stadhuis, waer de Soldaten van de Binnenwacht in 't geweer stonden, naer den Burg geleidde. Hier werden de Gedeputeerden door den Sekretaris van *Royen*, wegens Burgermeesters, als ook door 10 der Gecommitteerde Burgeren gerecipieerd, en vervolgens door hunne Ed. Gr. Achtbaerheden, die zich, ter Koetze, kort daer op derwaert begaven, zelve gecomplici-

plimenteerd; hebbende, gedurende het verblyf **LEIDEN.**
der Heeren Gedeputeerden ter plaetse voorn.,
altoos 4 Kwartieren, ieder op zyn beurt, name-
lyk 4 des morgens van 8 tot 2 uren, en 4 an-
deren van 2 tot 9 uren, de wacht gehouden.

Na den grond der zaken gepeild, en eene en
andere party gehoord te hebben, keerden hoog-
gemelde Heeren den 12 dezer weder naer 's
Gravenhage, om zyne Doorl. Hoogheit van
hunne bevinding verflag te doen.

Dien zelve namiddag, ondertuffchen, begon
een andere beweging zich te openbaren. Te
weten in het Koffyhuys van Haesverberg,
ftaende over het Stadhuis, vergaderden eenige
Burgers om de hand te leenen tot het teekenen
van zeker artikel, behelzende *dat men te vrede
was met de tegenwoordige Regering, en wel lyden
mocht dat dezelve op den ouden voet continueerde*; ee-
ne zaak, rechte draets ftrydig met het geen op
den Doele, door de 64 Gecommitteerden, of der
zelver Sprekers, voorgedragen, en met 42 te-
gens 22 ftemmen doorgedaeld, en vastgefteld
was. Dit teekenen kreeg, in een uur drie of vier
grooten toeloop, vermits by velen der Burgeren
een groote haet was opgevat tegen de 64 Ge-
committeerden op den Doele, uit oorzaak dat
een ieder van hun in zyn Kwartier geen kennis
had gegeven van het oogmerk om, betreffende
het ftuk van de Regering veranderd te willen
hebben, zulks in de Vergadering op den Doele
te proponeren, weshalven men aanmerkte dat
de genen, die deze Propositie daer gedaen had-
den, in die zaak volgens eigen goedvinden en
gezag te werk gegaen waren. De Proponanten
hier tegen bragten in, dat zy door hunne Kwar-

LEIDEN. tieren gevolmágtigd waren zonder bepalinge, en des spreken en voorstellen konden wat hun goed dacht. Dit teekenen middelerwyl werd ruchtbaer, en kwam wel haest ter ooren van het luisterziek Gemeen, dat straks, zoo uit eigen zucht naer verandering, als door ophitzing van anderen, zich, in talryke meenigte, straks naer 't voornoemde Koffyhuis begaf, en, tegens den avond, met steenen in de glazen begon te gooien, terwyl het malkander meer en meer oprokkende, en den moedwil gaende maekte, met roepen: *dat huis moet te nacht naer den D....r.* En gewisselyk had dit Erf van de verwoede uitwerkzelen der plonderzucht niet bevryd gebleven, was het niet over de Hoofdwacht der Soldaten geplaetst geweest. Een uit den hoop dier doldriftigen werd des avonds om 9 uren by den kop gevat, en in de wacht gebragt, dan een uur daerna weder los gelaten. Geen luttel tweedragt en partyschap verwekte dit teekenen in de gemoederen der Burgeren. Echter ging het zynen gang, vermits de teekengezinden zich verbeeldden den hock eerlang geheel te boven te zullen zyn, en hunne party de loefafsteken. Dan deze laetstgenoemde, te weten zy die naer verandering in de Regering haekten, gesteund door een bende gemeen volks, wisten hunnen tegenstreveren de wapenen, waer mede die hun te keer meenden te gaen, te ontwringen, met zich des nachts te begeven naer de Huizen der Luiden, die geteekend hadden om de Regering te behouden, en dwongen dezelve, onder bedreiging van, in geval van weigering, der zelve huizen te zullen doen plonderen, met hun te gaen, de papieren der teekening hun te be-

zor-

zorgen, van hunne teekening af te zien, en, LEIDEN.
wegens het door hen geteekende, op den Doele
verschooning te komen verzoeken, gelyk ook
velen terstond, anderen den volgenden dag,
deden; waer door de Party op den Doele de
sterkste werd, en in eensgezindheit toenam.

Den 14 dezer zag men het gemelde Koffyhuys
gesloten, een' brief daer voor geplakt en daer
op te lezen: *dit huis is te huur terstond*. Dit middel,
meent men, was te baet genomen, om hetzelve voor
allen verderen aenstoot te behoeden. Want, schoon
de schade van buiten daer aen veroorzaekt, van
weinig belang was, de schrik door de bedreiging
veroorzaekt, en vrees voor erger hadden de
Vrouw van dat Erf zoodanig echter in 't hart ge-
nepen, dat zy, de band der nature voor zynen
tyd los gegaen, in dien bangen nacht tusschen
den 13 en 14 van een dood kind beviel.

Des namiddaegs omtrent 4 uren kwamen de
Heeren Gedeputeerden zyner Hoogheit, in een
Koetze met 6 paerden uit den Haeg hier te rug,
wordende, aen de Witte Poort, ingehaeld door
een Kwartier Burgers, en voorts naer den Burg
geleid, waer, op dezelve wyze als voren, we-
der 4 Kwartieren Burgers in de wapenen ston-
den; en de Heeren Burgermeesters hun Ed. Mo-
genden wel haest kwamen verwelkomen, als ook
10 uit de 64 Gecommitteerden van de Burgerye
en Schutterye, welke 10 personen tusschen 3
of 4 Kwartieren Schutters gingen, en onder een
groot gejuich en geschreeuw van den Doele
naer den Burg geleid werden, en dus op dezelve
wyze weder te rug, 't geen dien zelve avond
nog twee malen geschiedde, wanneer zy telkens
van het verhandelde met hun Ed. Mog. aen de

LEIDEN. overige 54 Gecommitteerden op den Doele rapport bragten.

Aen veel gevaers vond de Heer Burgermeester *J. van den Berg*, wanneer zyn Ed. Gr. Achtb. des namiddaegs omtrent 2 uren van het Stadhuis, waer een groote meenigte volks zich verzameld had, naer huis wilde ryden, zich bloot gesteld. Velen omcingelden deszelfs Koets, en wilden hem daer uit hebben; terwyl anderen riepen: *smyt hem met steenen* enz., zoo dat de Burgerheer in der daed veel werks had om heels lyfs in zyn huis te geraken. Weinige uren echter had zyn Ed. Gr. Achtb. hier adem geschept, of de razende menigte joeg hem een' nieuwen schrik op 't lyf, met steenen in de glazen te werpen; dan deze baldadigheit werd straks gestuit, en het huis door 2 Kwartieren Burgeren bezet. Hierop begaven de Muitelingen zich naer het huis van den Heer Sekretaris van *Royen*, Schoonzoond des Heeren *van den Berghs*, doch werden ook hier in hun opzet verhinderd door 2 Kwartieren, die, by verwisseling van 2 anderen, beide deze huizen vervolgens dag en nacht bewaekten.

Den 15, 's morgens om 8 uren, vertrokken de Heeren Gedeputeerden weder naer den Haeg, om zyne Doorl. Hoogheit van den toestand der zaken nader verslag te doen.

Den volgenden dag, des namiddaegs tusschen 3 en 4 uren, kwamen hun Ed. Mog. te rug, wordende door wel 20 Kwartieren Burgers aen de Witte Poort afgewacht, en voorts weder naer den Burg geleid, waer de 10 Gecommitteerden uit de Burgery hen straks weder kwamen begroeten, en van waer zy, na verscheide besoiignes met de Heeren Gedeputeerden gehouden te hebben,

ben, des avonds om half negen uren, zich naer den Doele begaven, om van het verhandelde met de Heeren, en de schikkingen, door zyne Hoogheit gemaakt, bescheid te brengen. In het uitkomen zwaciden de 10 Gecommitteerden de hoeden om 't hoofd, als te kennen willende geven, dat de zaken naer genoeg gevorderd of afgeloopen waren, waer op zich straks een gejuich verhief: *Vivat Oranje! de Heeren zyn afgezet!* Dan dien zelven avond, om 8 uren stapte de Hr. Mr. *Willem Pacuw*, een der Heeren Gedeputeerden, andermael naer den Haag over, om zyne Hoogheit te spreken, van waer zyn E., den volgenden dag, des morgens om 10 uren, hier reverteerde. Waerna hun Ed. Mog. van de 3 Heeren Burgermeesteren, en de 10 Gecommitteerden weder bezogt werden, om verder over de zaken te handelen. Dien zelven avond om 7 uren ging de Heer *Pacuw* zyner doorl. Hoogheit van het gebefoigneerde al weder raport doen, van waer zyn E. den volgenden dag, den 18 dezer, tegens den middag te rug kwam. Hierop werden alle de Heeren van de Regering op den Burg ontboden, en, daer verschenen, uit name zyner doorl. Hoogheit, door hun Ed. Mog., van hun amt en eed ontslagen. Toen begaven alle de Heeren van de Regering, uitgenomen 4, namelyk de Hr. Burgermeester *van den Berg*, de Burgermeester *Groeneveld*, en de Heeren *Lanschot* en *Affendelft*, welken van hun Vroedschaps-amt in 't geheel vervolgens ontslagen bleven, zich naer het Stadhuis; waer kort daer na hun Ed. Mog. zich ook lieten vinden, zynde in de Koets van den President Burgermeester *de Raed*, onder het

LEIDEN. geleide van een aanzienlyke Compagnie Burgers, derwaert gereden, en aen den ingang gececipieerd door den Griffier *Isbrand van Dam*, en den Hr. Sekretaris *Cunæus*. In Burgermeesters Kamer gekomen zynde, bedankten hun Ed. Mog. alle de ontslagen Heeren voor de diensten, gedurende hunne Regering, aen de Stad be- wezen, herstelden daerop alle de Veertigen, uitgezonderd de 4 bovengemelde Heeren, namen den zelve den eed af, en lieten vervolgens door den Hr. Commies Pielat de volgende Publicatie doen:

W*illem Karel Hendrik Friso*, by der Gratie Gods Prins van Oranje en Nassau enz. enz. enz. Doen te weten dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter harten nemende, als dat de respectieve Steden dezer Provintie onder ons Stadhouderfchap ressorterende, mogten worden gebragt in zoodanige ordre en regeeringe, waardoor derzelver rust en voorspoed worden gestabileerd; en Ons door de Regeeringe der Stad Leiden voorgedragen zynde, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen zoodanige diffidentie was ontstaan, waer door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, en waer door Burgemeesteren, Schepenen en verdere Regenten der voorsz. Stad waren bewogen geworden te declareren, geneigd te zyn om liever hunne bedieningen neder te leggen en ontslagen te worden van hunnen Eed, dan door het continueren in dezelve verder onlust onder de Ingezetenen te occasioneren, en voorts uit het rapport van Onze Commissarissen *Fredrik Hendrik Baron van Wassenauer*, Heer van de beide Katwyken en 't Zand, beschreven in de Ridderfchap van Holland en Westvriesland, Heemraed van Rhyndland, en tegenwoordig Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Paeuw*, Raed in den Hoogen Rade in Holland, die Wy, om prestante affaires Ons perzoonlyk in de voorsz. Stad niet kunnende

la

laten vinden, derwaert hadden gezonden, van al het voorz. nader zynde geïnformeerd, hebben goedge-^{LEIDEN.} vonden de voorz. meeninge en intentie der gemelde Regenten met Onze approbatie te seconderen; dienvolgende houden Wy mits dezen de voorz. Regenten voor ontlast van hunne Functien, henlieden bedankende voor den dienst aan de Stad Leiden tot nu toe gepresteerd: zoo nogtans dat de voorz. Regenten daer door geenszins zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden naem en faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gesuspicieerd zich in de Regeringe van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben, interdicerende wel strictelyk een iegelyk wie het zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te argueren, veel meer hunne Perfoonen of Goederen eenigzins te molesteren, beschadigen, of incommoderen; dezelve Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen tot dien einde nemende in Onze speciale protectie en sauvegarde, alles ingevolge van de Resolutie ter Vergaderinge van de Edele Groot-Mogende Heeren Staten van Holland en West-Friesland genomen op den 21 September laetstleden; dienvolgende hebben Wy goedgevonden te stellen, gelyk Wy stellen mits dezen, tot

Veertigen.

Mr. Corn. Schrevelius, Mr. Abr. Hogenhouck, Mr. Pieter Gys, Mr. Dirk de Raed, Mr. Johan vander Marck, Mr. Nicolaes vande Velde, Mr. Nicolaes de Bye, Abraham Alenfoon, Mr. Simon van Gerwen, Mr. Nicolaes Willem van Leeuwen, Mr. Cornelis van Banchem, Mr. Jacob vander Meer, *Heer van Hogerveen*, Mr. Raimond Backer, Mr. Johan vander Mark, *Æ. Z.* Diderik van Leiden, *Heer der Stede Vlaerdingen en Vlaerdinger Ambagt*, Mr. Petrus Cunæus, Mr. Nicolaes van de Velde, *D. Z.* Mr. Hendrik van Buuren, Dionysius van Cruiskerken, Dr. Jan Frederik Gronovius, Mr. Willem Paedts, Mr. Daniel van Alphen, Mr. Thimon van Schoonhoven, Mr. Nicolaes van Tol, Mr. Nicolaes Romswinkel, Mr. Jacob Pla, Mr. Cornelis Chastelein, Mr. Willem Sautyn, Daniel van Halteren, Mr. Pieter van Dorp, Mr. Salomon Lynslager, Mr. Coenraed Teding van Berkhout, Jonkheer Nicolaes van

LEIDEN.

Boetselaer, Mr. Jacob Heins, Mr. Michiel Pompe van Slingeland, Mr. Adriaen vander Goes, Mr. *Jacob Coffon*, Mr. *Jan Huibregts*, Mr. *Adriaen Crucius* (*).

En vermits Mr. Johan vanden Berg, Burgermeester en Vroedschap der voorz. Stad, wegens deszelfs hoog en ouderdom, en de ongemakken dezelve verzellende reeds te vooren van Ons heeft verzocht en bekomen deszelfs demissie, stellen Wy in deszelfs plaets tot *Veertig Pieter Cauw*.

Tot Burgermeesteren.

Mr. Dirk de Raed, Mr. Nicolaes Willem van Leeuwen, Mr. Jacob vander Meer, *Heer van Hogerveen*, Diderik van Leiden, *Heer der Stede Vlaerdingen en Vlaerdinger Ambagt*.

Tot Schepenen.

Mr. Cornelis Schrevelius, Mr. Nicolaes van de Velde D. Z., Dionysius van Kruiskerken, Dr. Jan Frederik Gronovius, Mr. Willem Paedts, Mr. Daniel van Alphen, Mr. Thimon van Schoonhoven, Mr. Jacob Pla.

En vermits Mr. David van Royen, Secretaris der voorz. Stad, mede reeds te vooren aen Ons heeft verzocht de demissie van zyne voorz. bedieninge, en Wy dezelve om redenen by hem voorgedragen aen dezelve hebben geacordeerd, word gereferveerd om ter bekwaamer tyd van de voorn. Bediening te disponeeren; lastende Onze Commissarissen dezelve in Onzen naem den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders Onze intentie te weezen, dat het verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorn. Stad Leiden, en tot wegneming van de diffidentie en murmuratie onder de Ingezeten en aldaer ontfstaen, en zulks zonder eenige praëjudicie ofte consequentie voor het toekomende ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Geregheden der voorzeide Stad, de goede Burgers of Ingezeten en derzelver competerende,

(*) De eerstgenoemde 36 dezer Heeren zyn de gecontinueerden, de laetste 3, met een andere letter gedrukt, de op nieuws aengestelden in de plaetsen van de ontslagen Heeren *Mr. Johan van Landsebot*, *Mr. Adriaen van Afsendelst* en *Mr. Konr. Jan van Groeneveld D. Z.*

de , die Wy verſtaen , dat in haer oude kragt en vigueur L E I D E N .
zullen blyven.

Gedaen 's Gravenhage den 18 October 1748.

PRINSE D'ORANGE EN NASSAU.

Ter Ordonnantie van zyne Hoogheit

J. D E B A C K.

Op deze volgde een tweede *Publicatie* , behelzende het antwoord zyner Doorl. Hoogheit op het Request , door de Burgers dezer Stad , den 19 der voorleden Maend aen den Prins overgeleverd , declarerende zyne Hoogheit op de Artikels , dat de Plakaten tegens het misbruik van den Zondag , Vloeken en Zweren zouden gehandhaefd worden. Art. 2. Word van de hand gewezen , als zynde Kerkelyk. Art. 3. De Keuren aengaende de Gildens en Hallen zullen gemaintineerd , en de ingeslovene Abuizen door de Regering worden geredresseerd. Art. 4. Aen die van de Schuttery word geaccordeerd , dat by de Officiers van ieder Compagnie , de Kapiteins Plaets vacant zynde , 2 Personen zullen genomineerd worden , om daer uit door den Magistraet een tot Kapitein te eligeren , volgens het eertyds gedisponeerde den 21 September 1672 , door Koning Willem III. Aen den Krygs Raed word een ordentelyk Gestoele met 12 Zitplaetzen in de Gereformeerde Kerken geaccordeerd , blyvende de nadere schikkingen aen zyn Hoogheit gereserveerd. Art. 5. Word aen de dispositie van 21 September 1672 gerefereerd. Art. 6. Dat 'er moderatie omtrent de desolate Boedels zal worden gebruikt , zullende het naer omstandigheden van zaken aen de Crediteuren vrystaen met hunne Debiteuren te accorderen : De desolate Boedel-Kamer zal behoorlyke Rekening moe.

LEIDEN. moeten doen en de menage voor de Crediteuren betragt worden. Art. 7. De 1ode Verhoging op de Huizen zal niet verder worden betaeld, maer daer zal een *Æquivalent* in de plaets geheven worden. Art. 8. Hier in kan niet getreden worden. Art. 9. De Stads Privilegien zullen aan de Burgers gecommuniceerd worden, en de Keuren voor zoo verre dezelve in observantie zyn, voor een ieder te bekomen wezen. Art. 10. De Lyf-Straffe in het Tweede Deel der Brand-Keuren gestatueerd zal maer betrekkelijk zyn tot de zoodanigen, die hunne Mede-Burgers in den nood verlaten. Art. 11. Hier over kan als nog niet gedisponeerd worden. Art. 12. Word aen de Regering gerecommandeerd de Negotie en Fabrieken te favoriseren, en dat een nieuwe Uitvinder, ter verkryging van Oötrooi, zich kan adresseren daer het behoort. Art. 13. Hierop zal zulk een favorable reflexie genomen worden als doenlyk is. Art. 14. Afgeslagen. Art. 15. Indien 'er omtrent het Bongeld redres noodig is, zich dan te adresseren by de Regering. Art. 16. De Revenuen der Armen moeten voortaan direct in handen der Armenbezorgers komen. Art. 17. Afgeslagen. Art. 18. Hier in als nog niet te kunnen treden, reserverende om het zelve ter behoorlyker tyd ter Deliberatie van hun Ed. Groot Mog. te brengen, en dan te zullen disponeren naer behooren. Aengaende de andere Verzoeken word de Burgery naer de Regering gewezen. Verder word aen de Burgery ernstig belast zich voortaan te gedragen, als gehoorzame Burgers en Ingezetenen betaemt enz., op pøene anders als Verstoorders der Gemeene Rust, anderen ten exempel te worden gestraft.

De-

Deze Publicatien afgekondigd zynde, reden hun Ed. Mog., geleid door een Compagnie Burgers, weder naer den Burg. Vervolgens werd het bovengemelde Koffyhuis open gezet, de Huurbrief afgescheurd, en de zaken als voren weder daerin verricht. LEIDEN.

Des avonds vertrokken de Heeren Gedeputeerden weder naer den Haeg, nadat, door de Burgers of Burger-Gecommitteerden, een tweede Request aen hun Ed. Mog. was ter hand gesteld, behelzende 16 artikels, hier op uitkomende:

1. Dat de Burgers, des avonds de nachtwagt hebbende, niet op de Pers zullen exerceren, maer in de Schutters Doelen, by Zaterdag, op ordinaire Boeten.

2. Dat de Burgers om te exerceren naer den Doele zullen gaen, zonder Snaphaen, en aldaer hun een van Stads wege ter hand gesteld worden, om daer mede te exerceren.

3. Geen Geld-Burgers aen te nemen, dan Mennonieten, en daer mede een nieuw accoord te maken; en Verbeurd-gelden, als mede van de Geld-Burgers der Mennonieten, naafstrek van gagien en onkosten, jaerlyks onder de Schutters uit te deelen.

4. Kapiteins Gagien te verhoogen.

5. Des nachts op de Hoofd- en Lage wacht, ten koste van de Stad, des Zomers Mol, en 's Winters Bier te verzorgen.

6. De Wachtmeesters uitsterven; waer voor de Tamboers in plaetse zyn.

7. Dat in alle Buurten, waer een Lyk koomt, niemant dan uit de Buurt dragen zal.

8. Dat voortaan aen alle Stadspoorten niet meer

LEIDEN. meer dan vier duiten voor doorgaen betaeld zal worden.

9. Dat aen de Commiffariffen van de Schuitten, voor aenteecken-geld, in 't vervolg niet meer gegeven zal worden dan het oude recht, zynde vier duiten.

10. Dat de drie in de Stad afgebroken Bruggen, namelyk de Luizemarkts-brugge, de Vliets-brugge en de Zandstraets-brugge wederom opgebouwd worden.

11. Dat, als een Man of Vrouw, zonder Kinderen, kobmt te fterven, als dan daervan geen Collaterael worde betaeld.

12. Dat de Soldaten der Stad op 75 worden gebragt, om reden dat de overigen by de Pachters betaeld zyn.

13. Dat de Boedelhuismeeſter voortaan niet meer dan 10 percent zal trekken, in plaets van, 20 percent, gelyk in de Steden Dordrecht en Rotterdam, beloopende dan nog jaerlyks, tegens 3 Maenden gerekend, op 40 percent.

14. Dat de Rooimeeſters worden bekort, omdat zy veeltyds te veel afvorderen.

15. Dat alle Burgers, en wel de Officiers, welke niet geteekend hebben voor de opgeſtelde Artikelen, zullen gereſpecteerd worden, als of die mede geteekend hadden.

16. Niet te mogen worden geëxcuſeerd by den Kapitein, wanneer 't hun Wacht is, maer boeten te betalen, behalven die ziek zyn.

Wat antwoord het zyne Doorl. Hoogheit behagen zal op deze Artikels te geven wil de tyd leeren.

Den 19 dezer trokken de Burgers, die voor de huizen der Heeren *van den Bergen* van *Royen* de wacht gehouden hadden om dezelve voor plon-

plondering te hoeden, des morgens daervan af, LEIDEN.
 in verwachtinge dat alles zich nu vervolgens tot
 rust zoude schikken. Echter begonnen zommige
 Burgers en Schutters nog eenige nieuwe bewe-
 gingen te maken, met rond gaen om zeker Pa-
 pier te doen teekenen, strekkende tot bevryding
 van de 10 Sprekeren of Burger-Gecommitteer-
 den, en van dezen inhoud:

„ Wy Ondergeschreven Burgers en Schutters
 „ van het Kwartier, onder het Vaendel, be-
 „ tuigen volkomen genoeg te nemen met al het
 „ geen onze Gecommitteerde Spreker op den
 „ Doele, voor de algemeene zaak toegestemd,
 „ en ter uitvoer gebragt heeft, belovende, vol-
 „ gens onze eerste declaratie, den voorn. Per-
 „ soon tegens allen overlast, aenkragt, en wat
 „ ten nadeele van deszelfs goeden naem en
 „ persoon, met betrekking op de voorschr. han-
 „ delingen op den Doele, onverhoopt zoude
 „ mogen ondernomen worden, op wat plaetze
 „ het ook zyn mogte, mondeling en dadelyk
 „ te zullen beschermen en verdedigen; en in
 „ geval het tegendeel van ons bevonden wierd,
 „ ons zelve voor eerloos en inhabiel te ver-
 „ klaren.

By dit Papier, 't geen den respective Kwartieren
 in 't algemeen betrof, voor zoo ver het van hun
 geteekend moest worden, was ook een decla-
 ratoire gevoegd, 't geen, door de 54 overige
 Gecommitteerden op den Doele, in 't byzonder
 geteekend, dus luidde:

„ Dat de 10 Personen de Commissie wegens
 „ onze algemeene zaak, zoo by zyne Hoogheit,
 „ als by de Ed. Mog. door zyne Hoogheit ge-
 „ committeerd, in alles getrouw, en naer waarde
 „ de

LEIDEN. „ de zaak vorderde , ter uitvoer gebragt hebben,
 „ betuigen wy overige 54 Leden , met mond ,
 „ hart en deze onze handteekening.

Aëtum Leiden den 1748.

Hoe zeer men ook yverde om het eerstgemelde Papier geteekend te krygen , velen echter wilden daer niet aen. Hoe deze zaak zal afloopen was tot nog toe onzeker ; en voor het overige , tot op den 21 dezer , in deze Stad alles in stilte.

A M S T E L D A M .

AMSTEL- **B**ehalven de reeds opgegeve verandering in de
 DAM. Regeering dezer Stad , waren ook verkoren de Heeren Mr. *G. Bicker van Zwieten*, Heer van Zwieten , om zitting te nemen onder de Gecommitteerde Raden in den Hage ; Mr. *Egbert de Vry Temmink* als Raed ter Admiraliteit alhier , en Mr. *Jonas Witsen* als Gedeputeerden ter Auditie van des Gemeenen Lands Rekeningen , in de plaetsen van de ontslage Heeren Mr. *Salomon Dedel*, Mr. *Nicolaes Geelvink* en Mr. *Andries Munter*.

De onrust , door zoo veele en onderscheide wegen gekweekt , en nu gewoon geworden te wroeten tot dat zy bykans hare geheele begeerte verkregen had , had federd het vertrek van zyne doorl. Hoogheit noch al niet tot bedaren kunnen komen , maer zich in meer dan een geval ten toon gesteld , en weder Burgerlyke beweegingen veroorzaekt.

De Leden van eenige Gilden , gesterkt om dat onder de meermael gemelde 3 Artikelen toegestaen was de Gilderechten hersteld te hebben , hadden Requesten aen Burgermeesteren ontworpen

pen met de Artikelen van hun bezwaer , meest ^{AMSTEL-}
inhoudende eene verandering onder hunne Over- ^{DAM}
heden, welkers jaerlyksche Maeltyden den geme-
ten Leden te sterk in de oogen schitterden; hoewel,
behalven dit, ook noch andere zaken, die men zich
voorstelde tot welstand van het Gild te zullen
strekken; dan onder de meesten het oordeel hier
over gansch strydig zynde, had de een tegen den
anderen beginnen aen te werken, en men daer door
zelf vernietigd het geen men zocht.

Onder de Burger-Compagnien, die, gelyk wy
te voren vermeld hebben, eene vrye verkiezing
verkregen hadden van de Leden, den Krygsraed
composeerende, die onaengenaem aen hunne
Compagnien waren, had zich by zommigen de-
ze vryheit zoo verre uitgestrekt dat zy ook ee-
nige mindere Officieren begeerden veranderd te
hebben, en uit dien hoofde aen dezelve de be-
hoorlyke gehoorzaamheit weigerden. Dit liep zoo
hoog dat de Heeren van den Krygsraed, op den
12 dezer, noodzake vonden door de volgende
Bekendmaking hier van een einde te maken:

De Edele Manhafte Heeren Kolonellen, door diverse
Kapiteinen geïnformeerd zynde geworden, dat in
hunne respective Compagnien, zoo Schutters als andere
Personen, zich niet ontzien derzelver Kapiteinen als
te willen noodzaken, en dreigende expressiën daer by te
voegen, tot het ontslaen en maken, zoo van Sergeanten als
verdere Onder-Officieren, als onder de tegenswoordige
niet langer willende staen, of hun gehoorzamen; door welk
onbetaemlyk gedrag der voorgemelde Personē, het be-
hoorlyk en schuldig respect aen hunne Kapiteinen en
verdere Hoofd-Officieren word weggenomen, en daer
door veel verwarring en onheilen zouden komen te ont-
staen; ZOO IS 'T dat, in den Ed. Manhaften Krygs-
raed zulks zynde voorgedragen, tot *Maintien* van de ver-
MDCCXLVIII. S s s schul-

AMSTEL-schuldigde achtting en gehoorzaamheit aen de respectieve
DAM. Kapiteinen, en verdere Hoofd-Officieren, als mede tot voorkoming van alle disordre, aldaer is geresolveerd, by deze aen alle en een iegelyk, niemand uitgezonderd, ieder in hunne respectieve Wyken, te Waerschouwen en te Ordonneren van zich met voorschreve zaken of eenige anderen, belangende de Directie van de Compagnie, hoe genaemd, in geenen deele te bemoeien, maer alles in 't geheel, zoo als te voren, en van allen tyde is geweest, en ten uitterste noodzaaklyk is, aen hunne Kapiteinen en verdere Hoofd-Officieren over te laten, en hunne bevelen te gehoorzamen, op pøene zoo als hun Edele Manhaften naer bevinding van zaken zullen vermeen te behooren.

In de Compagnie uit Wyk No. 13 was echter behalven dit noch grooter verschil ontstaen. De Schutters in dezelve hadden volgens verleende vryheid hunne Hoofd-Officieren verkoren en onder dezelve ook eenen Kapitein; dan deze om eene byzondere reden voor zyne verkiezing bedankende, hadden zy een anderen verkoren. De Krygsraad ondertusschen in 't vervolg een' Kapitein over deze Compagnie zullende stellen, stemde den eerstverkorenen, en wilde aen 't hoofd der Compagnie hem laten huldigen; doch hier tegen protesteerden de ieveraers, die den tweeden verkoren hadden, en weigerden daer by te adlisteren, dewyl hun toefcheen dat de gedane tweede verkiezing, zoo als zy oordeelden volgens verleende vryheid gedaen, boven het goetvinden van den Krygsraad moest gelden. Byster woelde men over deze zaak gedurende verscheide dagen, zoo verre zelfs dat eenige Gecommitteerden uit de Compagnie van den staet der zake zyne Hoogheit, den Prins Erftadhouder, gingen verwittigen, en deszelfs pro-

protestie verzogten. Doch zyne Hoogheit in-AMSTEL-
formeerde zich aan de andere zyde over den DAM.
zelven, by Gedeputeerden uit de Kollonellen,
bekragtigde daerop de Resolutie van den Krygs-
raed, gevende bevel dat men met de huldiging
van den eerstverkorenen zoude voortgaen. En
hier mede liep het verschil ten einde.

Behalven deze bewegingen onder byzondere
gedeelten van de Burgerye, was ook weder eene
algemener bespeurd in het verspreiden van ze-
ker Geschrift, den naem voerenden van *Billyk*
Verzoek der Amsteldamsche Burgerye, aen zyne doorl.
Hoogheit op nieuw voor te stellen, welk, zoo als men
elkander verhaelde, in eenige voorname Her-
bergen rondom de Stad geteekend werd. Dit
zoogenaemde Billyk Verzoek behelsde, na eene
korte Inleiding, in welke van ter zyde de be-
slissing van den Prins Erftadhouder, alhier ge-
daen, zeer vuil en onbescheiden berispt werd,
de volgende 8 Artikelen, rustende op het Re-
quest, door *D. Racz* en de zynen tegen de aen-
komst van zyne doorl. Hoogheit in deze Stad
ontworpen (*).

I. Dat

(*) Dit Request, waer van wy hier voor bladz. 840 ter
loops gesproken hebben, was van den volgenden inhoud :

Aen Zyne Doorluchtige Hoogheit, den Heere Prinse van
Oranje en Nassau, Erftadhouder, Kapitein-Generael en
Admiraal der Vereenigde Nederlanden. enz. enz. enz.

Geeven wy ondergetekende Burgers en Ingezetenen de-
zer Stad Amsteldam, met behoorlyke eerbiedigheit te
kennen, by de aenkomst van Uwe Doorl. Hoogheit in de-
ze Stad, zoo om de rust voor het tegenwoordige te her-
stellen, als dezelve, tot heil van den ganschen Burgerstaet,
in vervolg van tyden en ten eeuwigen dage in deze Stad
stant

AMSTEL-
DAM.

I. Dat de Stads Imposten , zoo als in andere Stedertstond mogten worden afgeschafft.

II. Dat stant te doen grypen; dat het Uwe Doorl. Hoogheit bebage deze volgende Artikelen in eene ernstige overweginge te nemen, gelyk wy de eer hebben dezelve aen Uwe Doorl. Hoogheit onder het oog te brengen.

I. Dat Uwe Doorl. Hoogheit gelieve te bezorgen, dat de Stads Imposten mogen afgeschafft worden, naer het voorbeeld van andere Steden dezer Provincie; op dat het verlies, het geen deze Stad daer door zal lyden, kan gevonden worden uit de Penningen, die tot voldoening van 's Lands afgeschafte Pachten zullen ingebragt worden.

II. Dat Uwe Doorl. Hoogheit, zoo spoedig eenigzins mogelyk zy, redres gelieve te bezorgen in de Admiraliteits-Collegiën dezer Landen, aengaende de Inkomende en Uitgaende Rechten, Licenten en Convoigelden enz. op dat dezelve, op een' gelyken voet, in de andere Provinciën, (en wel vooral in Zeeland) als in deze Provincie mogen gesteld worden, en dus de eene Provincie niet meer de andere, noch ook de eene Stad de andere, in den Koophandel voortaan drukke en benadeele.

III. Dat Uwe Doorl. Hoogheit gelieve de zes en dertig Raden, mitsgaders Hoofdschout, regeerende Burgermeesters, Schepenen, Pensionarissen, en verdere Collegiën enz. te bedanken voor hunne dienften, en in derzelver plaetzen aen te stellen zoodanige Personen, als Uwe Doorl. Hoogheit ten meesten nutte van de Stad en Burgerye zal bevinden te behooren.

IV. Dat voortaan de verkiezing van Burgermeesteren uit eene overtegeeven dubbele nominatie aen Uwe Doorl. Hoogheit moge slaen, om dus, voor het toekomende, van alle onbeilen bevryd te zyn.

V. Dat het Hoofdschoutsämpt dezer Stede, van nu af aen ten eeuwigten dage, door Uwe Doorl. Hoogb. en deszelfs Successeurs, zoo in de Mannelyke als Vrouwelyke Linie, zal begeven worden aen eene der kundigste, eerbaerste, aenzienelykste en voorül der rykste Burgeren dezer Stede, tot wederzegging van Uwe Doorl. Hoogheit en deszelfs Successeurs.

VI. Dat voortaan geen der zes en dertig Raden tot Hoofdschout, Burgermeester nog Schepen zal mogen aengesteld worden; zonder zich alvorens van zyn Raedsämpt te hebben ontdaen, en dat nedergelegd: ook dat hy, in dien gevalle,

II. Dat, zoo spoedig eenigzins mogelyk ware, redres AMSTEL-
DAM.
gemaekt mogt worden in de Admiraliteits Collegien de-
zer Landen; aengaende de inkomende en uitgaende Rech-
ten enz.

III. Dat de 36 Raden, mitsgaders de Hoofdschout,
de regeerende Burgermeesters, Schepenen, Pensionaris-
sen en Sekretarissen en verdere Collegien mogten bedankt
worden voor hunne diensten, alzoo deze Heeren niet
onderzocht, maer met bedanken vry gekomen waren, zon-
der het te onregt geworven Geld wederom gerestitueerd
te hebben, zynde dit zeer tot prejuditie van deze Stad,
alzoo deze Heeren by vervolg van tyd wederom aen de
Regeering kunnen geraken, om dat hunne Ed., niet on-
derzocht en derhalven niet naer exigentie van zaken ge-
straft zynde, bedankt hadden en niet bedankt geworden,
en derhalven weder beroepelyk waren.

IV. Dat voortaan de verkiezing van Burgermeesteren
aen zyne Hoogheit staen zal, ook met stilzwygen beant-
woord en derhalven niet voldaan was, begeerd wierd
dat zulks geschiede, zoo zyne Hoogheit zulks appro-
beert.

V. Zoo

*valle, de verëischte jaren des ouderdoms hebbe, als naer
Rechten; en dat in dit en de bovenstaende Artikelen het
stuk van bloedverwantschap in achte genomen worde, volgens
Privilegiën.*

VII. Dat Uwe Doort. Hoogheit ten spoedigsten de Kollonel-
len en Kapiteinen gelieve te bedanken, op dat iedere Wyk
nu en voortaan zynen eigen Kapitein verkieze, en door die
nieuwverkoorene Kapiteinen (met bunne Luitenants en
Vaendrageren den Krygsraed uitmakende) uit hun Ligbaem
zullen vermogen benoemd worden een dubbel getal van vyf
Kolonellen; opdat, uit zoodanig een tiental, vyf der besten
en getrouwsten tot Kolonellen door Uwe Doort. Hoogheit ver-
koren mogen worden; en dat zulks ten eeuwigen dage stand
grype; mits geen Regenten nog bloedverwanten derzelven
zynde.

VIII. Dat Uw Doort. Hoogheit de drie Artikelen, vervat
in onzen Requeste, aen Burgermeesteren en den Raed ge-
presenteerd, en door dezelve gefiatteerd, gunstiggelieve te
bekragtigen.

's Welk doende, enz.

AMSTEL-
DAM.

V. Zoo insgelyks aengaende het Hoofdschoutsamt mede onbeantwoord en dus niet voldaan zynde, zulks ook mogte geschieden.

VI. Dus ook ten aanzien dat geen der 36 Raden tot Hoofdschout, Burgermeester noch Schepen zal mogen aangesteld worden, zonder zich alvorens van zyn Raedsamt te hebben ontdaan, ook geenzints voldaan zynde, alhoewel zeer noodzakelyk dat het vooral toegestaan worde.

VII. Aengaende den Krygsraed, zoo is 't dat de Burgers hier zeer wel mede content zynde, zyne doorl. Hoogheit daer voor zeer verobligteerd zyn; doch wel wenschten dat de Krygsraed zonder consent van Burgermeesters voortaan mogte vergaderen; als ook mede dat alle Officien, aen den Krygsraed behorende, door Kolonellen mogten begeben worden, alzoo het andersgeen vrye Krygsraed is.

VIII. Aengaende de 3 Artikelen, zootwyfelen de Burgers niet of daer zal binnen korten tyd uitsluitzel aengaende de Posteryen zyn, of zy daer door zullen verligt worden of niet, en of de oude Heeren dezelve zullen blyven behouden tot hunnen dood of terstond hebben afgestaan. Als ook mede aengaende de Officien; hoopende de Burgers binnen korten tyd daer mede zoo veel spoed te zien maken, als met het bedanken van de Kolonellen en Kapiteinen is geschied.

Het slot van dit zoogenaemd Verzoek diende, om naer den trant van des Schryvers redenkavelinge, den Burgeren de noodzakelykheid aen te toonen van deze Artikelen te moeten voordragen niet slegts, maer dat men ook met alle magt de handen moest zamen slaen, om (zo noemde men deze vuile intrigues om op nieuw de rust te verstooren) zulke heilzame wegen en middelen uit te denken, waardoor aen het verlangen der Burgerye gansch en volkomen voldaan kon worden; welk alles doormengd was met vuile reflectien op de heilzame schikkingen door zyne doorl. Hoogheit alhier gemaekt. Het een en ander toont overduidelyk dat dit Geschrift, wel verre van een redres te beoogen, eigentlyk maer

maer ingerigt is om de oude Voorrechten der Stad, **AMSTEL-**
 die de Voorouders als hunne duurste panden met **DAM.**
 goed en bloed verdedigden, te vernietigen, en
 een nieuw twistvuur te stookten; en daerom is het
 geen wonder dat myne Heeren van den Gerech-
 ten, den eersten dezer, daerop deze ernstige
 Waerschouwing hebben doen af kondigen.

Al zoo myne Heeren van den Gerechte met de uiterste
 verontwaardiging hebben vernomen, dat niettegen-
 staande de trouwhertige Waerschouwingen en ernstige
 vermaningen, welke *zyne Doorluchtige Hoogheit, de Hee-
 re Prins van Oranje en Nassau, onze teergeliefde Erf-
 stadhouder*, voor deszelfs vertrek uit deze Stad, by de
 Publicatie van den 15. September laetstleden, aan alle
 Burgers en Ingezetenen heeft gelieven te doen, van zich
 voortaan als geschikte en gehoorzame Burgers te gedra-
 gen, de Regeeringe de schuldige eerbied en onderwer-
 ping te bewyzen, en zich van alle publicque Vergade-
 ringen en Byeenkomsten, onder wat naem of voor-
 wendzel het zoude mogen wezen, te onthouden, op pe-
 ne dat die genen, die bevonden zoude worden tegens
 de voorsz. serieuze wille en begeerte van hoogstgemel-
 den Heere Prins, te hebben ingegaen, en zich aan
 eenig misdryf tegens de waerdigheid van de Regeering,
 of ongehoorzaemheit aen deszelfs bevelen te hebben
 schuldig gemaakt, als Verstoorders van de Gemene
 Ruste en veragters van de voorsz. heilzame oogmer-
 ken en bevelen van hoogstgemelde *zyne Hoogheit*, naer
 exigentie van zaken, en volgens de Wetten van den
 Lande, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel
 zouden worden gestraft, echter zedert dien tyd wederom
 door deze Stad is gespargeerd zeker gedrukt papier, voe-
 rende tot Opschrift: *Billyk Verzoek der Amsteldamsche
 Burgerye, aen zyne Doorluchtige Hoogheit op nieuw voor-
 stellen*, en doorgaens bekend onder den naem van de 8
 Articulen; waer by nog zyn gevoegt gedrukte Biljetten,
 om de Burgers en Ingezetenen van deze Stad tot Byeen-
 komsten, by de voorsz. Publicatie van hoogstgem. *zyne
 Hoogheit* zoo nadrukkelyk verboden, uittenodigen, en
 myne

AMSTEL- myne Heeren van den Gerechte voorn. confidereeren,
DAM. dat dusdanige kwaedaerdige en oproerige Geschriften, geen ander oogmerk kunnen hebben, als om de rust, welke door de onvermoeide vlyt en arbeid van hoogstgem. zyne Hoogheit in deze Stad is herstelt, weder te verstoren, de uiterste confusie en verwarring te veroorzaken, en vervolgens deze Stad te brengen tot haer gewisse bederf.

ZOO IS 'T, dat myne voorn. Heeren, by speciale aenschryving van hoogstgemelde zyne Hoogheit, van den 29. September laetstleden, op het ernstigste verzogt zynde om op de Autheurs en Disseminateurs van diergelyke kwaedaerdige Geschriften nauwkeurig en scherp onderzoek te laten doen, en de schuldige naer exigentie van zaken, zonder eenige conniventie, anderen ten exempel, volgens de Placaten van den Lande te doen straffen, als nog ten overvloede op den voet van de trouwhertige en vaderlyke vermaningen en ernstige Waerschouwingen van hoogstgemelde zyne Hoogheit, en overeenkomstig aen verscheide anterieure Publicatien van dezen Ed. Achtb. Gerechte, het schryven, uitgeven, drukken en dissemineren van alle kwaedaerdige en oproerige Geschriften, als mede het uitstrojen van Biljetten tot convocatie der Burgers en Ingezetenen, op het nadrukkelykste interdiceren en verbieden, en de goede Burgeren en Ingezetenen op het ernstigste vermanen en waerschouwen. zich van alle oproerige onbehoorlyke en ongewoone Vergaderingen en Byeenkomsten te onthouden, op pæne, dat tegen die genen, die bevonden zullen worden tegens dit ons nadrukkelyk verbod te hebben ingegaen, en zich aen ongehoorzaemheit van de voorsz. zoo serieuze bevelen van zyne Doorluchtige Hoogheit, en dezen Ed. Achtb. Gerechte te hebben schuldig gemaakt, conform de intentie en gedeclareerde wil van hoogstgemelde zyne Hoogheit, zonder eenige conniventie, op het rigoureuze zal worden geprocedeert, en aen dezelve geinfigeert de straffe, by de Placaten van den Lande tegens de Verstoorders van de Gemene Rust gestatueert.

En alzoo het voorsz. zoogenaemde Bilyk Verzoek
 is

is van dien aert, dat ieder goed Burger en Ingezeten met den eersten opslag van 't oog ziet, dat de zaken daer in vervat, tot haer ontwyffelbaer gevolg zouden moeten hebben, dat de Stads Gebouwen, Sluizen, Graaf- en Modderwerken, by gebrek van de nodige Penningen tot onderhoud en herstellinge van dezelve, zouden moeten vervallen, waer door een groote menigte arbeiders van hunne kostwinninge zoude worden ontzet, dat het groot aental van Armen binnen deze Stad, waer van de menigte van tyd tot tyd considerabel is vergroot, van honger en kommer zoude moeten vergaen, dat de Godshuizen, welke zedert eenigen tyd importante subsidien van de Stad hebben genoten, niet verder zouden kunnen worden ondersteunt, dat de Neringen, Ambagten en Hanteeringen zouden moeten cesseren en stilstaen, dat de Negotie zoude worden verspert, het publicque crediet geheel en al verbroken, en dus deze aanzienlyke Stad in 't kort tot de alleruiterste staet van elende, en tot haer volkomene ruïne zoude zyn gebragt: alle zaken, waer aen een regtgeaert Burger en Ingezeten, niet zonder de grootste schrik en afgryzen kan gedenken: en myne Heeren van den Gerechte voorn. vervolgens vastelyk moeten besluiten, dat gene van de goede Burgers en Ingezeten daer aen eenig part of deel kunnen hebben, maer ter contrarie moeten vaststellen, dat het een en ander moet zyn voortgekomen van afgunstige menschen, welke de welvaert van deze aanzienlyke Stad benyden, en op die wyze hare ondergang tragten uit te werken, en mitsdien de Justitie daer aen ten hoogsten is gelegen, dat de Auteurs, Drukkers en Dissëmineerders, zoo van het gemelde kwaedaerdige en oproerig Geschrift, als van de voorsz. uitgestrooide Biljetten van convocatie, worden ontdekt, en als overtreders van de serieuse wil, en gedeclareerde intentie van zyne Doorluchtige Hoogheit, en van de ernstige bevelen van dezen Ed. Achtbaren Gerechte, anderen ten exempel op 't rigoureusste worden gestraft; ZOOS 'T, dat myne Heeren voorn. aen die geen, die den Auteur of Auteurs van het voorsz. zoogenaemde *Bil-lyk Verzoek der Amsteldamsche Burgerye, aen zyne Doorluchtige Hoogheit op nieuw voor te stellen*, en van de meer-

AMSTEL-
DAM.

gemelde Biljetten van convocatie weet te ontdekken, zoodanig dat dezelve in handen van de Justitie geraken, en van het feit worden overtuigd, beloven een Premie van vyf duizend Guldens, en aen die geen, die de Drukkers en Diffeminators van de voorz. oproerige Geschriften en Biljetten weet aen te wyzen, mede zoodanig, dat dezelve in handen van de Justitie geraken, en van het feit worden overtuigd, een premie van twee duizend Guldens, te ontfangen ter Thesaurie Ordinaris dezer Stad: en zal des aenbrengers naem (des begerende) gesecreteerd worden, en zullen Myne Heeren voorn. in cas de aenbrenger zelf medepligtig mogt zyn, aen dezelve een acte van impunitie dragen te bezorgen. enz.

Niettegenstaende de hartige tael, in deze Waerschouwing gebruikt, heeft echter de een of andere Stookenbrand, op eene zeer geheime wyze, deze agt Artikelen weten te doen herdrukken, met de Waerschouwing 'er achter, op welke volgt eene Waerschouwing, kwanswyze uit naem der Burgerye gedaen, tegen de calumnie, den oproerigen, naer billykheit waarlyk, in deze aangewreven, waer in de Burgery word aangemoedigt door de alhier gedane dreigementen zich niet te laten afschrikken, maer gezamentlyk, als een eenig man, door te werken tot men het bedoeide oogmerk verkregen hebbe. Dus ziet men dat de rust alhier noch niet volkomen hersteld is.

Den 25. dezer lieten myne Heeren van den Gerechte alhier twee Publicatien afkondigen, de een van welke, behelzende een verbod tegens het van buiten inbrengen van versch geslagt Vleesch en Spek, luid dus:

Alzoo myne Heeren van den Gerechte der Stad Amsteldam in ervaring komen, dat dagelyks een groote kwantiteit versch geslagt Vlees en Spek van buiten bin-

binnen deze Stad word ingebragt, en zulks veel al van zieke of zelfs gesturven Heesten, waer door de goede Gemeente word misleid, en in gevaer van hare gezondheid gesteld, ende dewyl Myne Heeren van den Gerechte in dezen zorgelyken tyd, voor al willen waken daer voor dat de Gemeente van goed voedsel gediend worde; ZOO IS 'T: dat Myne Heeren van den Gerechte, met inhaerering van de voorgaende Keuren op het slagten en verkoopen van Vleesch en Spek geëmaneerde, alle en een'igelyk verbieden, omme eenig versch geslagt Vleesch of Spek, hoe genaemd, van buiten in deze Stad in te brengen, of het zelve alhier te verkoopen, of te debiteren, in eenigerlei wyze, op verbeurte van al zoodanig Vleesch en Spek, ten behoeve van het Aelmoessniers Weeshuis dezer Stad, en daer en boven op pæne, dat de gene, dewelke diergelyk Vleesch en Spek van buiten zullen inbrengen, alhier verkoopen of distribueren, verbeuren zullen een boete van drie honderd Guldens, te appliceren een vierde gedeelte voor den Heer Hoofd-Officier, een vierde gedeelte voor den armen, een vierde gedeelte voor den aanbrengher, en een vierde gedeelte voor den genen die de bekeuring zal doen. Wordende tot het doen der bekeuringe geauthoriseerd de Gildebroeders van het Vleeshouwers Gilde binnen deze Stad, geassisteerd met een Gerechtsbode, of met twee van 's Heeren Dienaren.

AMSTEL-
DAM.

Ende alzo dezer Stede Excys van het Beestiael, met advies van de Vroedschap, gesteld is op zoodanigen geregleerden en matigen prys, als tot het meeste gemak, en het minste bezwaer van de goede Ingezeten en heeft kunnen geschieden; Zoo gelasten Myne Heeren van den Gerechte, dat niemand eenige Os, Koe, Kalf, Schaep, Lam of Varken zal slagten, of doen slagten, 't en zy alvorens zal hebben verkregen een Biljet van den Excys, en voor dezelve betaeld of doen betalen van een Os of Koe een gulden tien stuivers, van een Kalf tien stuivers, van een Schaep of een Lam twee en een halve stuiver, en van een Varken groot of klein vyf stuivers; welke Biljetten tot meerder gemak der Ingezeten en te bekomen zyn aen de Mosselsteiger, by *Anthony van der Wiere*,
aen

AMSTEL-
DAM.

aen de Weesperpoort, by *Frans Hoozeboom*, op de Ofsemarkt, by *Pieter Neefing*, en by de Opzichters van de Vleeshallen; alles op verbeurte van de Beesten, dewelke zonder betaling van den Excys, en zonder dat daer van een behoorlyk Biljet is verkregen, geslagt zullen zyn, insgelyks ten behoeve van het Aelmoesseniers Weeshuis, en boven dien op pœne, dat de gene, dewelke eenige Os, Koe, Kalf, Schaep, Lam of Varken, zonder dat de gedagte betalinge gedaen is, zal hebben geslagen of doen slagen, zal verbeuren een boete van twintig guldens, te appliceren de eene helft mede ten behoeve van het zelve Aelmoesseniers Weeshuis, en de andere helft voor den aanbrengrer. enz.

De tweede Publicatie, besluitende een bevel op het aangeven van eenig inkomend gezouten of gerookt Vleesch of Spek enz., is van dezen inhoud:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Amsteldam statueren en willekeuren by deze, dat alle Schippers, Kooplieden, Voerlieden, en andere Personen, dewelke van buiten binnen deze Stad zullen inbrengen eenig gezouten of gerookt Vleesch of Spek, van welke benaminge het zoude mogen zyn, Worsten en diergelyke daer onder begrepen, binnen den tyd van twee uren, na hunne aankomst alhier, aen het Stads Excys-huisje, by de Sparendammer Brug, oprechtelyk zullen moeten aangeven de qualiteit, quantiteit en waerde van het gezoute en gerookte Vleesch, Spek of Worsten, dewelke by hen ingebracht zullen zyn; en dat de Eigenaers, of die zelve by hun goed zyn, daer van terstond wegens des Stads Excys zullen moeten betalen den 40sten Penning; en dat zoodanig gezoute en gerookt Spek, Vleesch of Worst, het welk met een addres inkomt, niet zal mogen worden geloft, of door de Schippers en Voerlieden uitgelevert, voor en alcer dat de Excys van het zelve mede betaeld, en een behoorlyk Biljet daer van gehaald, en aen den Schipper of Voorman vertoond zal zyn; op pœne, dat ieder die ter contrarie deze zal wor-

worden bevonden gedaen te hebben, en mitsdien zoo wel de Eigenaers, of aen wien zoodanig Vleesch, Spek of Worsten geadresseerd koomt, en die zonder betaling van des Stads Excys, het zelve meerder dan twee uren by zich houden, of uit de Schepen, Vaertuigen, Wagens of Karren ontlossen, als de Schippers en Voerlieden, die zonder vertoon van behoorlyk Biljet dat de Excys voldaan is, het zelve zullen hebben uitgeleverd, t'elkens daer over verbeuren zullen een boete van drie honderd guldens, te appliceren als naer rechten. Enz.

AMSTEL-
DAM.

De Voorwaerden, op welken den Bewindhebbers der Oostindische Compagnie besloten hebben Luiden van den Landbonw, 't zy alleen, 't zy met hunne Vrouwen en Kinderen naer Oost-Indien te zenden, in welken gevalle de zulken, die daer toe genegen zyn, zich aen een der respectieve Kameren, 't zy alhier, te Middelburg, Delf, Rotterdam, Hoorn of Enkhuizen, kunnen aengeven, luiden als volgt:

I. Aen dezelve zal vry Transport naer Batavia worden verleend, doende dienst voor de kost.

II. Zal aen dezelve, ten einde ginter komende, een eerlyk en rykelyk bestaen by den Landsbouw te vinden, gedurende de eerste vyf Jaren, jaerlyks eenige Penningen worden gefurneerd, zelf tot honderd Ryksdaelders toe, om daer voor niet alleen Ploeg- en Draegbeesten met de noodige gereedschappen aen te schaffen, maer ook inmiddels onder hun handenwerk de kost te hebben, tot dat hunne Landen in staet zyn hen zelf te voeden.

III. Na verloop van die vyf Jaren zullen dezelve nog drie Jaren blyven onbelast, om des te beter in staet te geraken.

IV. En na verloop van dien tyd zal op ieder Boereplaets blyven geaffecteert en jaerlykse belastinge van 50 Ryksdaelders.

Gou-

Gouda.

Den 26 der voorleden Maend was hier het volgende ongeluk gebeurd: zeker Blokma-ker een spriet voor een Schipper gemaakt heb-bende, ontstond tusschen hen over den prys, die nog niet geregeld was, by de leverantie ver-schil, dat vry hoog liep. De Vrouw des Blok-makers zulks vernemende, en haren man met woorden te hulp willende komen, had haer Kind, nog een zuigeling, op een stoel, voor een vuur-mand staende, nedergelegd, en zich daerop naer 't voorhuis begeven. En luur, naer het schynt, ondertusschen vonk gevat hebben-de, vond zy, niet lang daer na, het Kind zoodanig geblakerd en geschroeid, dat het nog dien zelve avond den geest gaf.

Den 13 dezer des avonds, begon het gerucht, 't geen reeds eenige dagen te voren zich by mompeling hier en daer verspreid had, name-lyk dat een Regiment Krygsvolk in deze Stad eerlang garnizoen zoude komen houden, volle vaert te nemen. Deze zaak, als tegens de Ka-pitulatie * strydig, den Burgeren byster mishagende, begaven verscheide van de voornaem-sten derzelven, den volgenden dag, zich naer Burgermeesters Kamer, terwyl een groote mee-nigte naer den uitflag van der zelve verrich-ting voor het Stadhuis, op de markt, bleef staen wachten. Binnen getreden zynde, vroegen zy aen Burgermeesteren wat 'er van de zaak was. De Penlionaris het woord pogende te voeren, doch

* In den Jare 1673. tusschen de Regering dezer Stad en Koning Willem III. hooglofelyker Gedachtenisse, gesloten.

doch by de Burgers, zoo 't schynt in 't beste ^{Gouda} blad niet staende, werd door hen belast te zwygen, vermits hun woord tot hun Ed. Gr. Achtbaren, en niet tot hem gericht was. De Burgermeesters op de hun voorgestelde vraeg geen overeenstemmend antwoord gevende, zeggende die neen, dees ja, een derde het niet te weten, begon de achterdocht by de Burgers dermate straks wortel te schieten, dat hun spreker, genaemd *Teunis Romein*, zich terstond tot de buitenstaende meenigte met deze woorden keerde: *Burgers, gy moet in de wapenen, en de poorten toe.* zoo gezegd, zoo gedaen. Men begeeft zich hier op naer de verscheide Poorten om zich van de zelve te verzekeren. De Wachter van de Potterspoort weigert de sleutels over te geven, dan de kolf van een snaphaen tusschen hals en nek voelende aenkomen, en teffens zich met den dood gedreigd ziende, langde wel haest al wat men begeerde. De 5 Tamboers voorts alom alarm opdreunende, terwyl de Stads Roeper uitbromde *dat een ieder in de wapens had te verschynen op straf van met geweld afgehaeld te zullen worden*, leed het geen half uur of de 4 Compagnien waren in de wapenen, en alle de Poorten, Boomen en Sluizen toe. Aen den Ingang der Haven aen den Yffel plantte men 3, en by de Doelepoort, waer een stuk van de muur, om de zelve te vernieuwen, afgebroken was, 4 stukken Kanon, die een' ieder, van buiten naderenden, toeriepen *non plus ultra*, niet verder. Niemand vermogt dien dag zelfs in of uit de Rotterdammer Poort te gaen. Vooral mogt 'er geen Rytuig door. Zeker Voerman, zich hier tegen willende verzetten,

Gouda.

ten, en dus op de Burgers indringende, werd, op dezelve wys als de bovengemelde Portier, wel heeft genoodzaekt te gehoorzamen. De Heeren ziende dat de zee hier hoe langer hoe holler begon te gaen, lieten, op hoop van bezadiging, by Klokkeslag, aflezen: *dat ze niets van de aenkomst der Soldaten wisten*. Dan het strydig antwoord van den voorgaenden dag belette de Burgers deze munt voor gangbaer aen te nemen. Thans waren van de 4 Kapiteins niet meer dan een in de Stad, en de Kolonel, (ô wonder beleid) te Amsteldam woonachtig, niet beter te vinden. Tegen den avond echter kwamen de Kapiteins in de Stad.

De Heeren ondertusschen vonden goed eenige Gedeputeerden naer den Haeg te zenden, als den Pensionaris *Snels*, den Burgermeester *van den Kerkhoven*, en hun tot adjunct toe te voegen den Heer *Hieron. Goudanus Snels*, ten einde, over den toestand der zaken alhier met zyne Doorl. Hoogheit raed te plegen.

De Burgers vervolgens kwamen op den St. Joris Doele te samen, stelden order dat 2 Compagnien des nachts zouden waken, en wendden voorts de gedachten naer het opstellen van een Request ten einde by den Prins Erfstadhouder redres omtrent eenige zaken te erlangen.

Den 15. werden de 2 Compagnien, die den vorigen nacht gewaekt hadden, door 2 andere afgelost, blyvende voorts alle de Poorten bezet, terwyl men door alle de wyken der Stad onophoudelyk liet patrrouleren. De Magistraet liet, dezen dag, wel weder afkondigen *dat zich ieder geruſt wilde houden, en 'er niets te vreezen was*, dan zulks was te vergeeffsch. De beduchtheit

was

was den achterdocht te zeer om 't hart geslagen, en nam niet luttel toe, wanneer, tegens den middag, de reizende Bode, uit den Haeg komende, den Burgeren toeriep: *Mannen, zy zullen niet komen: het Patent is herteekend.* Hoe, redenkavelde straks elk, wat wil dit zeggen? zyn 'er geen ordres aen de Militie gegeven om herwaert te komen, waer toe dan het Patent herteekend? dus bleef alles in de wapenen.

Gouda.

Middelcerwyl kwam hier het eene geval by het andere. Te weten, een commando van 16 Man met een Sergeant, voor eenige maenden, door zyne Hoogheit, herwaert gezonden, om by de groote Sluis, buiten de Rotterdamsche Poort, op de doorvarende Schepen (dezen hadden, na het afschaffen der Pachten, geweigerd Passagiegeld te betalen, niet wetende dat dit geld voor den armen was, en het Land noch de Stad rachte) acht te nemen, hadden eenigen van die maets de onvoorzigtigheid om de Burgers over hun gedrag te berispen, met stoute byvoeging van wel in staet te zyn om de gansche Burgery naer hunne pypen te doen dansen, of anders weg te jagen. Dit sarren, niet-tenegensstaende twee door hunne Officieren in arrest genomen werden, ging by de overigen nogthans dermate zynen gang, dat eenige Vrouwluiden en Jongens, zulks niet langer kunnende of willende verduwen, gelykerhand den snorkeren in den schild voeren, hen ontwapenden, en het geweer op 't Stadhuis bragten. Hier op begaven de Soldaten, neffens hunnen Officier, geëscorteerd door eenige Burgers, ten einde hen voor de mishandelingen van het Gemeen te behoeden, zich naer het Stadhuis, MDCCXLVIII. T t t ten

GOUDA. ten einde van de Regering te hooren wat hun in dezen gevalle te doen stond. 't Antwoord was dat zy de Stad uit naer elders vertrekken moesten. Des werden zy, onder het voornoemde escorte, weder naer hunne Post by de Sluis geleid, van waer zy, op den middag, zonder geweer, waerschyndlyk naer den Haeg, den marsch aennamen. 't Geen de gemoederen der Burgeren thans nog meer verbitterde was dat eenige vreemde Officiers, in de Stad willende komen, doch door de Burgerwacht afgewezen wordende, de zelve toeduwden, *dat zy het alleen gedaen hadden om de Burgers eens te toetzen*. Byster werd de opschudding des avonds ook gesteven door tyding dat eenige honderd Soldaten te Haefrecht aengekomen waren. Vyfentwintig Burgers met een Vendrig en een Sergeant trokken derwaert, doch bevonden, daer gekomen, 't gerucht valsch.

Nu vergaderden de Burgers weder in den Doele, waer men, zoo men wil, het eens werd omtrent 9 Artikelen, wier voornaemste inhoud hier op uit zoude komen.

I. Dat alle Amten, volgens de Wetten van Vrouw Maria van Bourgonje, (door Keizer Karel den V. vernieuwden bevestigd) aen Ingeboren, en geen Vreemden gegeven moeten worden.

II. Dat het geld, 't welk van de doorvarende Schepen voor den Armen gegeven word, in handen en onder het opzigt van getrouwe en eerlyke Luiden, uit de Burgery daer toe te verkiezen, gesteld moet worden.

III. Dat men een vryen Krygsraed behoorde te hebben. Geen Heeren uit de Regeering Kapiteins of Luitenants vermogen te zyn. En de Burgers op hun 60 jaer van den Schutters eed ontslagen behoorden te worden, volgens de oude rechten.

IV.

IV. Dat alle Gilden in hunne voorrechten gehand-
haefd moesten worden, en vooral het Pypenmakers Gil-
de voldoening erlangen wegens zyne bezwaemissen te-
gens de Heeren Commissarissen. Gouda.

V. Dat op de Godshuizen naeuwer acht moet geslagen
worden, ten einde die niet meer verarmen; waerom men
den Prins Erf-Stadhouder verzoeken zal dat de Staet en
Rekening van die Huizen mogen opgenomen worden on-
der opzigt van Heeren Commissarissen, door zyne Hoog-
heit te benoemen.

VI. Dat twee Personen uit de Burgery tot Kerkmees-
ters aengesteld worden, vermits geen Burgers thans naet
behooren zitplaats in de Kerk kunnen krygen.

VII. Dat op Stads Fabricatie voortaan beter gelet
worde, dewyl de grootſche aenſtelling der Stads Bouw-
meesteren achterdocht geeft als of, in het bezigen van
Stads Penningen, fomtyds den rechten weg niet gegaen
word.

VIII. Dat by de Curatoren der Latynſche Schole een
Predikant gevoegd worde, tot beletting dat Burgerkin-
ders, in het uitdeelen der Pryzen niet voorby gegaen wor-
den, en dus de Leerluſt daer door uitgebluſcht: en wel
voor eerſt de Predikant *de Rhoer*, tot voldoening van het
affront, hem aengedaen, by de aenſtelling van Libery-
meester, waer toe, ſchoon zulks zyne Eerw., volgens
Stads ordening, toekwam, dezelfs Jonger Collega *Dnus
Curtenius*, in Louwmaend dezès jaers benoemd was.

IX. Dat die van de Roomſche Religie voortaan ont-
heven mogen worden van het zoogenaemde Schouten-
geld, als ſtrydig tegens het Traktaet van Unie.

Deze Artikelen, door eenige honderden on-
derteekend zynde, werden de 4 gewezen Hoof-
den der Burgery, te weten den braven Burger-
vader *Moering*, de Heeren Dr. *de Moor*, *Ra-
vensberg*, en *Vryaldenhoven*, verzogt op den Doele
te komen. De 3 laetſtgemelden verſchenen ter-
ſtont; doch de eerſtgemelde, de Hr. Hoofd-
officier *Moering*, niet dan na herhaeld verzoek.
Dees laetſtgenoemde Heer deed een aenſpraak,

T t t 2 die

COUDA.

die allen den aanwezenden de tranen uit de oogen persten, waerin hy aentoonde waarom hy in dezen gevalle niet als Burger konde aangemerkt worden, en teffens toonde wat weg men behoorde in te slaen, waer op hy vertrok, doch zich niet onttrok om in 't vervolg goeden raed te geven. De 3 andere Heeren besloten dat men een commissie moest benoemen om naer den Prins Erfstadhouder te gaen, en een Requête Notariael doen opstellen, om het zelve aen zyne Doorl. Hoogheit te presenteren. Hierop benoemde men de voorn. 3 Heeren tot Commissarissen, en voegde by hen nog 3 anderen, namelyk *Jacob Klaris*, *Pieter Manshoofd*, en *Hendrik Luite*.

Den 16, bleef, ten opzigte der Burgery, alles in den zelven staet. Op den Doele werd een Requête, door een' Notaris opgesteld, waerby de *Prins Erfstadhouder*, of, by verbinde-
ring zyner Doorl. Hoogheit, dezelfs Gedeputeerden verzocht werden de bezwaernissen der Burgeren te komen aenhooren, voorgelezen, en voorts door meer dan 300 Burgers onderteekend. Des avonds omtrent 7 uren, onder den Bedestond, wêrd de volgende Brief van zyne Doorlucht. Hoogheit, aen de Regering dezer Stad geschreven, als eene Publicatie den volke voorgelezen:

Erentfeste, Wyze, Voorzienige,
Onze Lieve Byzondere!

Wy hebben met geen mindere bevreemding als ongenoegen vernomen, dat 'er in Ue. Stad eenige gerugten verspreid zyn, als of 'er Militie in Garni-
soen

soen stond te komen, en dat daer toe door UE. of ee-
nige Leden van de Regering aenzoek zoude zyn gedaen. Gouda.
Het een en het ander verdicht en valsch zynde, hebben
Wy UE. by dezen daer van wel willen kennisse geven.
In 't particulier moeten Wy 'er byvoegen, dat ook on-
waer is, 't geen gedebiteerd word, dat door den Pen-
sionaris *Snels* daer over representatien zouden zyn gedaen,
daer, wel verre van dien, al een geruimen tyd geleden,
door den gem. Pensionaris verzogt is, dat de Stad niet
alleen van Garnisoen, maer zelfs van doormarschen mog-
te verschoond worden.

Het is nog met vry grooter ongenoegen, dat tot On-
zer kennisse is gekomen, dat eenige Ingezetenen zich
hebben durven verstouten, om een Detachement van zes-
tien Man, tot opzigt van de Sluis gesteld, te disarmeren,
en twee Soldaten van het gem. Detachement in arrest
te nemen.

Wy hebben zulks voor ditmael aen een verkeerde op-
vatting van de Burgerye wel willen toeschryven, doch
requireren UE. teffens om ten spoedigsten order te stel-
len, dat aen het gem. Detachement de Wapenen we-
derom gegeven, en de twee gearresteerden gerelacheerd
worden. Zullende Wy, by gebreke van dien, genood-
zaekt zyn zoodanige kragtadige maetregels tegen de
Autheurs van deze ongeregeldheden te nemen, als Wy
zullen oordeelen te behooren. Waer mede

Erentfeste, Wyze, Voorzienige, onze Lie-
ve Byzondere, Wy UE. bevelen in
Gods heilige protectie.

In 'sGravenhage
den 16 Octob. 1748.

UE. Goedwillige Vriend

PRINSE D'ORANGE EN NASSAU;
Ter Ordonnantie van zyne Hoogheit,
J. D E B A C K.

Dees brief, waer uit klaer af te nemen was,
dat men zyne Doorl. Hoogheit omtrent de ware
gesteltenis der zaken alhier geenszins naer be-
hooren onderrecht had, verbitterde de gemoe-
de-

GOUDA. deren nog meer, en wel zoodanig dat de Heeren Burgermeesters van het Stadhuis naer hunne huizen moesten geescorteerd worden. Den Oud-Burgermeester *van Eik*, by eenigen ingeen' goeden reuk, werd door sommigen, hoewel uit het schuim des volks, nageschreeuwd: *sla dood dien Die.* Voorts vergaderde het Gepeupel voor deszelfs Huis. Men zag het de verwoedheit, roof- en vernielzucht ten oogen uit stralen. Doch deze gevaerlyke meenigte werd verstrooit, eerst door het gezag van den Hoofd-Officier *Meering*, en vervolgens door een detachement gewapende Burgeren.

Den 17, des morgens omtrent half zes uren, reden de 6 Gedeputeerden uit de Burgery naer den Haag, om zyne doorl. Hoogheit van alles verslag te doen, en voorts het bovengemelde Notariale Request over te leveren. Terwyl dezen op reis waren, ging een uit de Burgery zich tot Burgermeesters vervoegen, om hun Ed. Gr. Achtb. te verzoeken, 1. dat de Brief zyner doorl. Hoogheit, die 's avonds te voren was gepubliceerd, gedrukt mogte worden; 't geen toegestaan werd. 2. Copie van den Brief die 's Woensdags morgens aen zyne Hoogheit gezonden was, om te zien op wat wyze men denzelven opgesteld had, dewyl men vaststelde dat daer in onwaerheden vervat moesten zyn, vermits zyne Hoogheit zich anderszins, ten opzichte van het ontwapenen der Soldaten enz. in zoodanige termen niet zoude of konde uitgedrukt hebben. De Burgermeesters antwoordden dit laetste verzoek niet te kunnen toestemmen; zonder bewilliging der volle Vroedschap; doch dat hy afgezondene vryheit zoude verkrygen, om op de Secretary dien

dien brief te mogen zien en lezen.

De Burgery ondertusschen bleef als voren in de wapenen, en alle poorten en toegangen bezet.

Gouda.

Des avonds omtrent half zeven uren, kwamen de 6 Gecommitteerden der Burgery uit den Haeg te rug, reden het Stadhuis om, riepen: *Goede tyding!* en begaven zich voorts naer den Doele, waer zy verslag van hunne afgelegde Commissie deden, 't welk hoofdzakelyk behelsde: dat zy omtrent een halfuur lang geboor gehad hadden by zyne Hoogheit, die het Request aengenomen had, met byvoeging dat hy het gedrag der Burgeren goedkeurde, en hen bedankte voor hunne getoonde zorg en bravoure. Dat het gerucht van Inkwartiering ontsaen was door abuis vanden Kwartiermeester Generael, die, by mislag, Gouda geschikt bad voor een Bataillon van het Regiment van Gardalliere, doch dat zyne Hoogheit den naem van Gouda doorgeschrapt, en den Briel daervoor in de plaets gesteld had. Dat hy voorts den braven Burgeren recommandeerde de wapens neder te leggen, dewyl de oorzaak, waerom zy die opgevat hadden, nu vervallen was. Dat hy dan, maer ook niet eerder, Commissarissen zenden zoude, om zoodanige middelen van redres te beramen, als zyne Hoogheit zoude vinden te behooren. Dat hy, na het afvaeraigen van den Brief, die 's avonds te voren was afgelezen, van de zaken beter was geïnformeerd geworden, en derhalven dien brief achtte als nooit geschreven of afgezonden. Dat hy de Burgers deed verzekeren van zyne Vorstelyke gunst, enz.

Dit Rapport veroorzaakte een algemeene blydschap in de Vergadering op den Doele, en wel haest ook door de gansche Stad. Hierop besloot men de wapens neder te leggen, 't geen op de volgende wyze geschiedde:

In

Gouda.

In den nacht tusschen den 17 en 18 was de Compagnie van de Oosthaven in de wapenen, en Vrydaegs morgens zou die van de Westhaven hebben moeten verschynen, gelyk die ook verscheen by trommelslag. Beiden deze Compagnien werden geschaerd voor het Stadhuis, deden hunne exercitien, en werden daer op door de Gecommitteerden, uit de Burgery, die hier nogmael van hunne verrichte Commissie verslag deden, voor den betoonden yver en vigilantie bedankt. Waerop ieder naer huis ging; de poorten, sluizen en boomen open gezet werden, en alles vervolgens weder in stilte geraekte.

Den 18 des avonds vond de Vergadering op den Doele goed een' brief op te stellen, waerin men zyne Doorl. Hoogheit kennis zoude geven dat alles naer het genoegen en de recommandatie van dien Vorst geschikt was, en de wapens nedergelegd waren. Dees brief werd den volgenden dag uit name der Burgeren aen zyne Hoogheit ook afgevaardigd.

Den 19 kwam weder een Commando Soldaten by de Sluis zich posteren. Den zelve werd een huis buiten de Stad tot hun verblyf aangewezen, en vervolgens door de Gecommitteerden uit de Burgery, vergezeld door den Hoofd-Officier *Moering*, een' Burgermeester enz. een ordre voorgelezen, behelzende hoofdzakelyk: *dat ze by hunne post hadden te blyven, geen Burgers met woorden of daden te beledigen, niet in de Stad te komen dan om hunne noodwendigheden te verrichten, en zonder geweer; dat men den Burgeren ook verbieden zoude hen te beledigen, en dat voorts alles zoude vergeeten en vergeven zyn.*

S C H O O N H O V E N.

Sederd de Maend Augustus had men hier SCHOON-
HOVEN.] een soort van Springkhanen vernomen, hoedanigen zich tot nog toe hier nooit, maer, volgens zekere berichten, om Rotterdam en andere Hollandfche Steden ook hadden laten zien, zynde zeer kloek, voorzien van vier vleugelen, zes pooten, waer van de twee achterfte meer dan eens zoo lang zyn dan de voorfte, voorts kloek van kop en bek, en van koleur als een gemeene Korenbout. Zy hebben zoo groot een kracht in hunne voorfte Poten, dat zy, dezelve door de achterfte een weinig ondersteunenden, daer mede een' sleutel, of iet anders, $\frac{1}{8}$ ff zwaer wegende, lichtende vast kunnen houden. Het uiterfte van hunnen staert is gesplitst, en die spleet, trechtersgewyze, zoodanig geschikt dat zy, eiers leggende, die daer mede in de aerde kunnen duwen en begraven. Echter hoorde men niet dat dit verblindend Gedierte op de voornoemde plaetzen tot nog toe eenige schade veroorzaekt heeft.

De Koortzen grasseerden hier sterk. Nogthans konde men niet zeggen dat zy velen uit het leven rukten.

't Gewas der Kennip was dit jaer vry goed gevallen.

O U D E W A T E R.

Den 21 der voorleden Maend was hier in 't Oude-
openbaer aenbesteed, het amoveren, en, WATER.
(ter conservatie) in 't water brengen der Barieres, Pallissaden enz., staende rondom de Fortifi-
M D C C X L V I I I . V v v cation

OUDE-
WATER.

catien dezer Stede. Deze aanbesteding , gevoegd by die , welke in deze Maend ook in de Klundert gedaen is , waren klare voortekens dat de Vrede niet ver af konde zyn.

Den 23 der eerstgemelde Maend was de Heer *Mr. Willem Dekker* , heer van Urfem , Raed en Vroedschap der Stad Goula , Bewindhebber der Oost-Indische Compagnie ter Kamer Amsteldam , enz , by hun Ed. Gr. Mogenden , de Heeren Staten van Holland en West-Friesland , op de voorstelling van den Prins Erffstadhouder , aangesteld tot *Baillew , Dykgraef en Schout* dezer Stede , in zyne bediening getreden.

R O T T E R D A M .

ROTTER-
DAM.

Den 8 dezer was by den Magistraet dezer Stad gearresteerd , en vervolgens den 19 dezer gepubliceerd de volgende Ampliatie van de **ORDONNANTIE** voor het **LOYERS en SCHOENMAKERS GILDE**.

AL zoo aen de Edele Groot Achtbare Heeren Schout , Burgemeesteren en Schepenen der Stad Rotterdam , uit het te kennen geven van de Hoofdluiden , en verdere Gildebroederen van het Loyers en Schoenmakers Gilde is gebleken , dat tot beter maintien van het zelve Gilde , de Ordonnantie , welke daer voor is gemaakt , met eenige Articulen zoude kunnen worden geamplieerd ; Zoo hebben hun Edele Groot Achtbaren ten dien einde goedgevonden , de volgende Artikelen , in naervolging der Ordonnantien van andere Steden , te arresteren , gelyk de zelve gearresteerd worden by deze :

Art. I. Niemant , wie hy zy , vermag te koopen eenige Huiden , Pinken en Kalfsvellen , of zich met Huiden of

of Leerkoopery inlaten , ten zy dezelve zy een Lid van het Gilde , uitgezonderd de Commiffionariffen en Zeehandelaers , aen wien het vry zal ftaen . omme Party Huiden en Leer , uit zee en andere Landen komende , te verkoopen , en naer hun goedvinden verzenden ; als mede de Vleeshouwers , aen wien de vryheid word gelaten , om de Huiden en Vellen , van het geen zy voor hunne Banken flagten , te mogen verkoopen waer het hun goed dunkt.

ROTTERDAM.

II. Tot Gildebroeder van het zelve Gilde , zal niemand mogen worden aengenomen , ten zy hy alvorens twee jaren by een Loyer , Leerkoper en Leertouwer als Knecht of Jongen , wezentlyk en inderdaed gewerkt heeft , en het Ambacht geexerceerd zal hebben ; zullende zich ten dien einde alvorens by de Hoofdluiden van het zelve Gilde aen moeten geven , om als Leerling ingetekend te worden.

III. Niemand zal het gepermitteerd zyn om , onder praetext dat hy in zyn' dienft heeft een' Jongen of Knecht , die twee jaren by een' Baes of Meeſter , als Loyer , Leerkooper , Leertouwer of Schoenmaker heeft gewerkt , als Meeſter of Principael het een of ander , rakende dit Gilde te exerceren , zelf niet ten dien einde zich mogen bedienen van een' Baes of Meeſter , welke Gildebroeder is.

IV. De gene , welke bevonden zal worden deze Artikelen niet te hebben geobſerveerd , zal boven de verbeurte van de verkogte Goederen , gehouden zyn , ten behoeve van het Gilde , voor ieder ſtuk te betalen zes guldens , wordende een ieder Gildebroeder gequalificeerd , omme de bekeuring en aenhaling te mogen doen.

V. Op het inkomen in het Gilde , zal ten behoeve van het zelve , door een' Schoenmaker , welke een Vreemdeling is , moeten worden betaeld twaelf guldens , en een Burger zynde agt guldens ; Doch die gene , welke als Loyer en Leerkoper in het zelve Gilde zal komen , zal gehouden zyn ten behoeve van dien te betalen , indien hy een Burger is , vyf en twintig guldens , en een Vreemdeling veertig guldens. En word in zoo verre het

VVV 2

X. Ar-

ROTTERDAM. X. Artikel van de voorgemelde Ordonnantie op het Loyers en Schoenmakers Gilde nader bepaeld.

VI. Als Loyer en Leertouwer zal niemant in het Gilde worden geadmitteerd, ten zy dezelve alvorens heeft gedaen een Proeve, bestaende in een welgeloijde Paerdehuid te touwen en verwitten, of met de maen te slegten, ter goedkeuring van de Hoofdluiden van het zelve Gilde. enz.

Omtrent het begin dezer Maend begon men, in deze Stad, ook eenige bewegingen te bespeuren onder eenige Luiden, die, naer verandering in de Regering jokende, ten dien einde hun werk maakten van een Geschrift, by form van Request op te stellen, verscheide Regenten met zwarte verwen daer in af te malen, voorts dat te teekenen en anderen te doen teekenen, met oogmerk om het zelve, wanneer het getal der Geteekenden eenig aenzien gekregen had, aen zyne doorl. Hoogheit over te leveren. Tot dezen handel werd hand en huis geleend voornamelyk door zekeren *Gerrit Snel*, een Tabaksverkooper, op de Botersfloot woonachtig, waer alle avonden vergadering gehouden werd van de genen die geteekend hadden of teekenen wilden, of slechts toelusteren. Dees voorn. *Snel* was (*) een van die, welke den 6. van Slachtmaend des voorleden jaers dat tweede of nader Request, in ons I. Deel bladz. 866. te vinden, aen Burgermeesteren overleverden, in weerwil der 4 zoogenaemde Patriotten (§), zoo als blykt uit der zelve *Vrededi-*

(*) Volgens de getuigenis van *Laurens v. d. Meer*, zyn *Antwoord op bet Contraprotest* enz. van den 25. dezer, hier achter te vinden.

(§) Te weten *Laurens van der Meer*, kortelings Mr. Koa-

dediging, in het voorn. Deel, blad. 873. door ons medegeedeeld. Schoon deze 4 Patriotten in langen tyd met den voornoemden *Snel* of deszelfs aenhangeren niet geheuld hadden, lieten zy, 't geen vreemd, doch niet te min waer is, echter met hun drien, te weten *A. Danferweg*, *J. Lover* en *P. van der Kruif*, zich in de Teeckenvergaderingen ten huize van *Snel* vinden, alleen, zoo zy voorgaven, om te maken dat alles in orde toeginge. De reden waerom de vierde Man, *L. van der Meer* hier niet geweest is, of liever geweerd werd, was dat tusschen hem en de 3 eerstgenoemde Patriotten zekere scheuring veroorzaekt was by de aenstelling van den Heer E. . . . tot Contrarolleur over de Collecteurs, om welke te bevorderen men wil dat de voorn. *van der Meer* dien Heer aen zyne doorl. Hoogheit zoude voorgedragen hebben als een Man by de Burgery ten hoogsten geacht en bemind. Wat hier van zy staet ons niet te onderzoeken. Alleenlyk moeten wy zeggen dat de 3 eerstgenoemde Patriotten van opinie zynde dat

Koekenbakker, doch nu gedispiceerd tot Collecteur over de Ontgronding; *Ary Danferweg*, Mr. Metzelaer, en Collecteur van den Impost op de Groove Waren; *Joris Lover*, kortelings Mr. Glaschilder en Glazemaker, thans Ontvanger der Rechten van den inkomenden Tabak; en *Pieter van der Kruif*, Mr. Wagenmaker: welke 4 Personen, door de wandeling, in deze Stad, *Patriotten* genaemd worden, om dat zy zich, zoo in het stuk der Verheffing zyner Doorl. Hoogheit tot Stadhouder, als in dat van het afschaffen der Pachten en meer gevallen zoodanig gedistingueerd hebben, dat zy volgens hunne getuigenis recht meenen te hebben om niet alleen als de rustbewaerders dezer Stad, maer zelfs als bevorderaers van de welvaart des Vaderlands, dat zyn oprechte *Patriotten*, te worden aengemerkt.

ROT-
TERDAM.

dat die achting en liefde juist zoo hoog niet ging als men had voorgegeven, in die aenstelling geen smaack vonden, en voorts wisten te bewerken dat die Bediening dien Heer werd afgenomen, zynde de Heer *Jakob Vosmaer* door hun Ed. Gr. Mog. op de aenbeveling zyner Doorl. Hoogheit reeds in de plaets gekoren.

Het teekenen middelerwyl onder het Praefidium der voorn. 3 Patriotten zyn gang gaende, was men binnen weinige dagen daer mede zoo sterk gevorderd, dat het getal der Handteekeningen, den 18 dezer, by of over de 700 beliep, en men des het Request aenzienlyk genoeg oordeelde, om het zelve onder de oogen zyner Doorl. Hoogheit te brengen, gelyk den volgenden dag door zes uit den hoop, daer toe gecommitteerd, verricht werd. Nieuwlyks was dit geschied of zulks werd ruchtbaer, en een gedeelte des inhouds van het Request, 't geen men zegt etlyke bladen uit te leveren, hoe geheim men dat ook poogde te houden en nog houd, bekend, in zoo verre dat eenige Regenten dezer Stad, bemerkende wat blaem men hun poogde aen te wryven of reeds aangewreven had, zich genoodzaekt vonden verklaringen van hunne hand in 't openbaer en in druk daer tegen uit te geven. Dus zag men den 21 dezer 3 Advertentien van 3 Oudburgermeesteren by na te gelyk in 't licht komen, nemelyk, van de Heeren *T. van Teilingen*, *E. van Berckel* en *D. van Hoogendorp*, luidende de eerste :

Al zoo *Mr. Theodorus van Teilingen*, Raed en Vroedschap der Stad Rotterdam, vernomen heeft, dat tot zynen laste zoo hier als buiten de Stad verspreid word, dat hy de grond van het Stads Bolwerk, agter des

deszelfs Huis leggende, op een onbehoorlyke wys na zich had getrokken; zoo belooft dezelve een præmie van zesduizend guldens, aen den genen, die zulks kan waarmaken, presenterende daer en boven aen een ieder, die in de waerheid interest neemt, met Echte stukken uit de Vroedschap aen te toonen, dat hy de volle waerde daer van aen de Stad betaeld en voldaan heeft.

THEODORUS VAN TEILINGEN,

De tweede behelst.

Al zoo de ondergeschreve Mr. ENGELBERT VAN BERKEL, in zyn qualiteit als Hoofd-Officier dezer Stad Rotterdam, onder de hand word verdragt gemaekt en ten laste gelegd, als of hy zich in voorgemelde qualiteit hadde schuldig gemaekt aen onthouding van de portie der Armen in de Geldboeten, en aen het trekken van Penningen van de Roomsche Kerken binnen Rotterdam: en dewyl dit opgeraapte onwaerheden en snoode lasteringen zyn, gelyk zulks blykt en gezien kan worden, (zoo veel het eerste point aengaet) uit de Jaerlyksche Quitantien van de Thesauriers van de Diaconie-Armen, aen den ondergeschreven telkens overgegeven, en het zelve ook verantwoord is by de Jaerlyksche Groote Rekening der gemelde Thesauriers; en; zoo veel het tweede aengaet, beroept zich de ondergeschreve op de kennis en wetenschap van die gene, die in de gemelde Roomsche Kerken het Gezag en Bestuur van Zaken hebben; zoo belooft hy ondergeschreve aen die gene, die hem kunnen overtuigen van de waerheid der bovengemelde beschuldigingen, een præmie van vyfentwintig honderd guldens. Rotterdam den 21 October 1748.

E. VAN BERKEL.

De derde was van dezen inhoud:

Al zoo de ondergeschreve Mr. DIDERIK VAN HOGENDORP, Raed in de Vroedschap der Stad Rotterdam, in het zekere is berigt geworden, dat aen de Burgerye dezer Stad geïnfinueert word, dat hy onder-

ROTTER-
DAM.

dergeschr. in zyn Qualiteit als Rentmeester van de publyke Kerken der gemelde Stad, jaarlyks zoude confumeren eene zekere quantiteit Turfs, zonder dat men weet uit wat Penningen dezelve Turf betaeld word, met verdere byvoeging, dat de Impost van den voorn. Turf door hem ondergeschr. zoude zyn gefraudeert, en dat hy ondergeschr. ook deswegens zoude zyn gecalanceert, en ter dier zake door Hunne Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgermeesteren dezer Stad in 't ongelyk zyn gestelt; zoo is 't, dat de ondergeschr. niet kan afzyn de goede Burgerye dezer Stad by dezen te adverteren, dat de voorn. Turfaen den ondergeschr., gelyk mede aen deszelfs Prædeceffeurs in Officio, by Resolutie van de E. E. Heeren Kerkmeesteren dezer Stad is geacordeert geworden, en dat dezelve niet alleen by den ondergeschr. maer ook by deszelfs Prædeceffeurs in Officio vry van alle Impost is ingeslagen; en eindelyk, dat hy over die pretense fraude nooit door eenig Impostmeester geregelyk is gecalanceert, veel min door Hunne Ed. Gr. Achtb. de Heeren Burgermeesteren dezer Stad in het ongelyk zoude gestelt zyn geworden, verklarende hy ondergeschr. mitsdien, dat het voorsz. gespargeerde is eene loutere onwaerheid, en naemquetzende lastering, belovende hy ondergeschr. aen den genen welke hem van het contrarie dezies zoude kunnen overtuigen, eene premie van vyfentwintig honderd guldens. Rotterdam den 21 October 1748.

D. VAN HOGENDORP.

Deze bovenstaende Advertentien werden kort daer na gevolgd en gesteund door een gedrukt Papier, getiteld *PROTEST van sommige Rotterdamse Burgeren over eenige beschuldigingen den Rotterdamsche Regenten ten onrechte aengedaen*. Deszelfs inhoud was woordelyk dus:

Wy ondergeschrevene Burgeren en Inwoonderen der Stad Rotterdam, die volgens onze schuldige plicht altoos de rust en het welwezen van ons Lieve Vaderland in 't gemeen, en deze Stad in 't byzonder, hebben behartigt en betragt, en zulks op alle wy-

wyzen hebben betoont, zoo in 't verzoek aengaende de verheffing van Zyne Doorluchtige Hoogheit, onzen zoo zeer gewensten Erfstadhouder, als in andere zaken; vinden ons genoodzaakt te protesteeren, tegen zeker zoo genaemt Request door eenige Burgeren dezer Stad opgesteld en geteekent, en aen Zyne Doorluchtige Hoogheit gepresenteert, waer in onder andere zaken, daer in vermeldt, zommige Regenten dezer Stad, ten onrechte worden beschuldigt en beklad, met onbillyke zaken, gelyk ons by verscheide gedrukte Advertentien van haer Ed. gebleken is, protesteeren en betuigen wy by dezen, dat wy aen diergelyke valsche beschuldigingen in 't minste part noch deel hebben, en om hier van aen onze goede Medeburgen kennis te geven, en dat zulks ten eeuwigen dage zoude blyken, hebben wy deze met onze Namen onderteekent en met den druk gemeen gemaakt

ROTTER-
DAM.

Laurens vander Meer,	Adriaen van Meebelen,	P. v. Regenmorter,
Johannes de Haen,	Pieter Matthieu,	Hendrik Krajsstein,
		Rutger van Malsen.

Ook wil de roep dat twee Predikanten, een van de Gereformeerde, en een van de Schotsche Kerk, luttel dagen te voren van het teekenen op de Botersloot, en het wit, dat men daer mede bedoelde, de snof gekregèn hebbende, daer op naer den Haeg zouden overgestapt zyn, om voor de tegenwoordige Regering, en voornamelyk een Lid uit de zelve, by zyne doorl. Hoogheit in de bres te springen, doch ten antwoord zouden gekregen hebben *dat het goed was dat zy voor hunne Regenten spraken, maer dat het nog beter zoude zyn, indien hunne zorg zich binnen het Kerkelyke bepaelde.* Wat hier van zy laten wy daer; zeker is 't dat de Prins Erfstadhouder, het gemelde Request ontvangen hebbende, twee Heeren benoemde namelyk den Hoog Ed. Heer

ROTTER-
DAM.

Heer *Fedrik Hendrik*, Baron van Wassaer, Heer van beide de Katwyken enz. enz., en den Heer Mr. *Willem Paeuw*, Raed in den Hoogen Rade van Holland, om den toestand der zaken in deze Stad te onderzoeken. Deze twee Heeren Gedeputeerden kwamen den 21 dezer, des avonds ten 6 uren, in een Koetse met 4 Paerden bespannen, hier aen, en reden, zonder eenige plegtigheid, direct naer het Gemeenlands Huis, waer een detachement Burgers in 't geweer stond. Hun Ed. Mog. hun intræk daer genomen hebbende, werden terstond door de Heeren regerende Burgermeesters, der zelve Sekretaris, en de gemelde 3 Patriotten verwelkoomd. Den volgenden morgen kwam de gansche Vroedschap hun Ed. Mog. begroeten. Ook zag men de voorn. 3 Patriotten daer weder verschynen, die zich straks in een byzonder vertrek, waer pypen en tabak gereed lagen, by een goed vuur plaetsten, en dus by de werken hielden, om hun Ed. Mog. in de befoignes, die terstond aenvingen, van de noodige informatien te kunnen bedienen. Terwyl de Heeren Gedeputeerden dus yverig hier bezig waren, werden, door eenige Burgers, die met de oude Regering, volgens hunne getuigenis, zeer wel te vrede waren, twee Requesten, kort na elkander, aen hun Ed. Mog. overgeleverd, luidende het een dus:

Edel Mogende Heeren.

Wy ondergeschreve Burgers en Inwoonders dezer Stad Rotterdam hebben tot onze verwondering, en niet zonder ongenoegen vernomen, dat zommige van onze Mede-Burgers en Inwoonders hebben kunnen goedvinden verscheide beschuldigingen op te geven, en aen

U

U Ed. Mog. of wel direct aen zyn Hoogheit, schrifte-
lyk te doen overhandigen tegen eenige leden van de Ed. ROTTER-
DAM.
Groot Achtbare Vroedschappen dezer Stad, ten einde
om daer door te effectuëren dat dezelve door zyn Door-
luchtige Hoogheit van de regeringseed ontslagen, en
andere in hunne plaetzen werden aengesteld.

Dewyl nu onder die beschuldigingen, voor zoo verre
tot kennisse van de ondergeschreve gekomen zyn, ver-
scheiden stukken tot bezwaring worden ingebracht, waer
van zy ondergeschreve in gemoede vermeenen te moe-
ren gelooven dat ze opgeraep en ongefondeert zyn: zoo
vinden zy zich eed en pligtshalven genoodzaekt en op-
gewekt, om dit hun gevoelen voor U Ed. Mog. eerbie-
dig open te leggen, en zouden zulks wel eerder gedaen
hebben, indien niet verwagt en gehoopt hadden, dat al-
les in deze onze Stad in ruste zoude gebleven hebben,
doch nadien de misnoegde Burgers eerst binnen weinige
dagen begonnen hebben opentlyke bewegingen te ma-
ken, en hunne bezwaerpointen te doen onderteekenen:
ZOO is 'er voor ons ondergeschrevenen, die niet minder
als dat gedagt hadden, geen tyd geweest om 't tegen-
deel door een genoegzaam aental van fatzoenelyke en
welmeenende Burgers te doen onderschryven.

Des nemen wy de vryheid van Ons ootmoedig aen U
Ed. Mog. als afgezondenen van zyn Doorluchtige Hoog-
heit te adresseren, en met eerbied te verzoeken, om de
zaken daer henen te dirigeren, dat op de voortgebragte
griven en bezwaernissen niet moge gedisponeerd worden.
ten nadeele van de bezwaerde Regenten, voor dat de-
zelve daer over onderhouden zyn, of tyd en plaets van
verantwoording zullen gehad hebben:

't Welk doende, enz.

<i>Wilhelmus de FIVE,</i>	<i>Stoffel Melchior,</i>	<i>Jan de Gilde,</i>
<i>Alardus van Eik,</i>	<i>Hendrik van Os,</i>	<i>Louis Overfloot,</i>
<i>Hendrik de Vries,</i>	<i>Jan Koning.</i>	<i>Jan van Assel,</i>
<i>Jan vanden Abeele,</i>	<i>Hendrik Kouwen-</i>	<i>Kornelis van Os,</i>
<i>J. de Melander,</i>	<i>hoven,</i>	<i>Melgert Bartelt Fa-</i>
<i>Adriaensz.</i>	<i>Jakobus van Doorn,</i>	<i>buis,</i>
<i>Dirk Montauban,</i>	<i>Willem van Driel,</i>	<i>Jakobus den Engel.</i>
<i>Dirk Vervloet,</i>		

Het

ROTTER-
DAM.

Het tweede was van dezen inhoud:

Edel Mogende Heeren,

Al zoo ons ondergeschreven Burgers en Inwoonders der Stad Rotterdam, met veel leedwezen is voorgekomen, dat in de voorledene week ten huize van zekeren *Gerrit Snel*, op de Boterfloot, is opgesteld een Requeest, waar by sommigen onzer Wettige Regenten op een gansch onbetamelyke wyze bezwaerd, en hunne eer en waardigheid worden verkort, het welk zy door een aental van verscheide menschen, hebben doen onderteekenen, ten einde om voorsz. Regenten van hare respectieve Amten en Digniteiten te doen afzetten, zoo vinden wy ons aengespoort, en gemoets- en plichtshalven bewogen, om in oormoedigheid U Ed. Mog. (*door onzen Dierbaren Vorst, den Heere Prins van Oranje, tot onderzoek van zaken, zoo ons bericht is, en vertrouwen, ter handhaving van Recht en Gerechtigheid afgezonden*) te smecken om een stuk van zoo veel gewigt en aenbelang in ernstige overweging en deliberatie te willen nemen, inzonderheit om aen de zulke onzer voorsz. ten onrecht bezwaerde Regenten gelegenheid ter harer verdediging en verantwoording te willen geven, op dat, na ryp onderzoek, schuld of onschuld blyke; de onschuldigen in hunnen goeden naem en bedieningen mogen worden gehandhaefd en gecontinueerd; latende aen de hooge wysheid van zyn Doorluchtige Hoogheit de behandeling omtrent de onrechtvaardige beschuldigers over.

't Welk doende,

<i>Johannes Corpet,</i>	<i>Jan Velthuizen,</i>	<i>Huibert Melanen,</i>
<i>Jan Kok,</i>	<i>Gerrit van Kleeff,</i>	<i>Casper Werth,</i>
<i>Wynand Corpet,</i>	<i>Symon Schravelaar,</i>	<i>Benjamin van</i>
<i>Dominicus van Eik,</i>	<i>Dirk van Kleeff,</i>	<i>Leeuwen,</i>
<i>Albertus Middell-</i>	<i>Gerrit van Linden,</i>	<i>Anthony van Amei-</i>
<i>koop,</i>	<i>Jan Veenhuizen,</i>	<i>den,</i>
<i>Johannes Dyks-</i>	<i>Reinhard Coox,</i>	<i>Pieter vander Zy-</i>
<i>boorn,</i>	<i>Jan Snelleman,</i>	<i>den,</i>

Van

Van hoe weinig vrucht deze twee Requesten, ROTTERDAM. met betrekking op het voorname oogmerk, 't DAM. geen daarin bedoeld werd, geweest zyn, zal in 't vervolg blyken.

Den 23 dezer vertrokken de Heeren Gedeputeerden, met Stads Binnenjacht, waer hun Ed. Mog. aen de binnenwegfche Poort instapten, naer den Haeg, om zyne Doorl. Hoogheit van den toestand der zaken verflag te doen, van waer zy den volgenden morgen, tusschen 10 en 11 uren, te rug keerden. By de binnenwegfche poort uit het jacht gestapt, en weder op het Gemeenlands Huis gekomen, ontboden hun Ed. Mog. daer alle de Heeren van de Vroedschap, welken, daer verschenen, door de Heeren Gedeputeerden, uit name zyner Doorl. Hoogheit van hunnen eed ontslagen, en voor hunnen dienst, aen de Stad bewezen, bedankt werden. Dit ver- richt zynde, begaven hun Ed. Mog. zich in de Koetze van den Heer Mr. *Abram Adriaen du Bois*, vergezeld door een detachement Burgers, voor en achter het rytuig, de Stads Boden ter zyde, gevolgd door een gansch Corps der genen die geteekend hadden, naer het Stadhuis, Hier gekomen, en op getreden, lieten hun Ed. Mog. weder alle de Heeren van de Vroedschap ontbieden, uitgenomen vyf Heeren, die, by de volgende nieuwe aenstelling, van hun amt en eed ontslagen zouden blyven, namelyk de Heeren Mr. *Engelbert van Berkel*, Mr. *Diderik van Hoogendorp*, Mr. *Elias van der Hoeven*, Mr. *Theodorus van Teilingen*, en Mr. *Pieter van Schoonboven*; in plaetse van welken geroepen werden de Heeren Mr. *Adriaen Paets*, Mr. *Jakob Andreas Kastelein*, *Kornelis van Zon*, *Damas van Harzele* en Pau-

ROTTER-
DAM.

Paulus Hendrik Justus Ivoi. Alle deze Heeren boven verschenen zynde, verklaerden hun Ed. Mog., uit name zyner Hoogheit de 19 Heeren oude Leden van de Vroedschap weder in hunne vorige bediening te herstellen, en voorts, in plaetse der 5 ontslagen blyvende Heeren, tot Vroedschappen te benoemen de voorn. vyf Heeren *Paets, Kastelein, van Zon, van Harzele en Ivoi.* De 4 eerste Heeren namen deze gunstige en honorabele offerte eerbiediglyk aen, dan de Hr. *Ivoi*, Schoonzoon van den Heer Mr. *Engelbert van den Berckel*, bedankte hun Ed. Mog. voor de aangeboden charge, betuigende dezelve niet op zich te kunnen nemen. Dit verricht en den nieuwsaengestelden 23 Heeren de eed afgenomen zynde, lieten de Heeren Gedeputeerden, door den Hr. Commies Pielat, de volgende Publicatie afkondigen:

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, *door Gods genade Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz.*

Doen te weten, dat wy in deze bekommerlyketyden, niets meer ter harte nemende, als dat de respectieve Steden dezer Provincie, onder ons Stadhouderschap ressorterende, mogen worden gebragt in zoodanige ordre en regeringe, waet door derzelver rust en voorspoed worden gestabileerd, en tot onze kennisse zynde gekomen, dat in de Stad Rotterdam, tusschen de Regenten en Ingezetenen, zoodanige dissidentie was ontstaen, waer door ons goede oogmerk niet kan worden bereikt, en waer door Burgermeesters, en verdere Regenten der voorsz. Stad waren bewogen geworden te declareren, geneigd te zyn, om liever hunne Bedieningen neder te leggen en ontsagen te worden van hunnen Eed, dan door het continueren in dezelve, verderen onlust onder de Ingezetenen te occasioneren, en voorts uit het rapport van onze Commissarissen *Fredrik Hendrik Baron van Wassenae*r, Heer

VAN

van beide de Katwyken en 't Zant, beschreven in de
 ordre van de Ridderſchap van Hollanden Weſtvrieſland, **ROTTER-**
 Heemraed van Rynland, en tegenswoordig Miniſter Ple- **DAM.**
 nipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem*
Paeuw, Raad in den Hoge Rade in Holland, die wy
 Com preſſante affaires ons perſoonelyk in de voorſz. Stad
 niet kunnende laten vinden,) derwaert hadden gezon-
 den, van al het voorſz. nader zynde geïnformeerd, heb-
 ben goedgevonden, de voorſz. mening en intentie der
 genelde Regenten met onze approbatie te ſecunderen:
 Dienvolgende houden wy mits dezen, de voorſz. Re-
 genten voor ontlaf van hunne Functien, henlieden be-
 dankende voor den dienſt aen de Stad Rotterdam tot nu
 toe gepreſteerd; zoo nothans, dat de voorſz. Regenten
 daer door geenszins zullen worden gekwetſt of bena-
 deeld in hunnen goeden naem en faem, veel min, dat
 dezelve daer uit zullen mogen worden geſuſpiceerd, hen
 in de Regeering van Stad of Land, niet naer behooren
 gedragen te hebben; Interdicerende wel ſtrictelyk een'
 iegelyk wie het zoude mogen wezen, de meergemelde
 Regenten daer over te arguëren, veel meer hunne Per-
 ſoonen of Goederen eenigzins te moleſteren, beſchadigen
 of incommoderen; dezelve Regenten, mitsgaders hunne
 Familien en Goederen tot dien einde nemende in onze
 ſpeciale protectie en ſauvegarde, alles in gevolge van de
 Reſolutie, ter Vergadering van de Edele Groot Mogen-
 de Heeren Staten van Holland en Weſtvrieſland geno-
 men op den 21 September laetſleden. Mitsdien hebben
 wy goedgevonden te ſtellen, gelyk wy ſtellen mits de-
 ze, tot

Vroedſchappen.

Mr. Jacob Ysbrants, Willem Schepers, Theodore
 Francois de Mey, Mr. Paul Sebaſtiaen le Leu de Wil-
 hem, *Heer van Beſoye*, Mr. Johannes Meerman, Clau-
 dius Lormier, Mr. Herman Vingerhoet, Mr. Adriaen
 Prins, Abraham Gevers, Mr. Otto Groeninx van Zoe-
 len, *Heer van Ridderkerk*, Mr. Gerard Francois Mei-
 ners, Mr. Pieter Baelde, Mr. Hendrik Gevers, *Heer*
van Piershil, Mr. Hugo Cornets de Groot, Mr. Jean
 Bichon, *Heer van Yſſelmonde*, Jacob Coſſart Janſz.
 MDCCXLVIII. Xxx Mr.

ROTTER-
DAM.

Mr. Dirk Cornelis van der Stael, Mr. Abraham Adriaen du Bois, *Heer van Molenaersgraef*, *Giessen*, en *Steenhuizen*, Mr. Jacob van Zuilen van Nievelt, Mr. Adriaen Paets, Mr. Jacob Andreas Castelein, Kornelis van Zon, Damas van Harzele.

Tot Burgermeesters.

Theodore Francois de Mey, Mr. Herman Vingerhoet, Mr. Otto Groeninx van Zoelen, *Heer van Ridderkerk*, Mr. Hugo Cornets de Groot.

Lastende onze Commissarissen dezelve in onzen Name den beoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren wy verders onze intentie te wezen, dat het verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorn. Stad Rotterdam, en tot wegneming van de diffidentie en inurmuratie onder de Ingezetenen aldaer ontstaan, en zulks zonder eenige præjuditie of consequentie voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden der voorzeide Stad, den goede Burgeren of Ingezetenen derzelver competerende, die wy verstaen dat in haer oude kragt en vigueur zullen blyven. Vertrouwende dat de goede Burgers en Ingezetenen, gelyk zy zich tot hier toe van feitelikheden hebben onthouden, in 't vervolg de rust en tranquilliteit zullen behartigen, en zich in alles gedragen, als goede en gehoorzame Burgers en Ingezetenen betaemt, gelyk wy dezelve bevelen en recommanderen by deze.

Gedaen in 's Gravenhage den 23 October 1748.

PRINCE D'ORANGE EN NASSAU.

Ter Ordonnantie van zyn Hoogheit,

J. de Back.

Deze Publicatie afgelezen zynde begaven hun Ed. Mog. zich weder naer 't Gemeenelands huis, en van daer tusschen 2 ryen in 't geweer staende
Bur.

Burgeren , wier Officieren ter zyde de Koets ROTTER-
gingen , naer het meergemelde jagt , met het DAM.
welk hun Ed. Mog. vervolgens onder een groo-
ten toeloop van menschen en het gejuich van
Vivat Oranje ! des na middaegs , tusschen twee
en drie uren , weder naer den Haag vertrok-
ken.

De door ons reeds meergemelde *Gerrit Snel*
en de zynen , niet tegenstaende de zaken dus
reeds verre gevorderd waren , zich door het
hier voren gemelde Protest van *Laurens van der*
Meer en deszelfs aenhangeren geraekt vinden-
de , gaven ten dage voorn. , kort voor de Pu-
blicatie , daer tegen in 't licht het volgende Con-
tra-Protest:

Wy ondergeschreeve Burgeren en Inwoonderen der
Stad Rotterdam , die volgens onze schuldige
Plicht altoos de Rust en het Welwezen van ons lieve
Vaderland in 't gemeen , en deze Stad in 't byzonder,
hebben behartigt en betracht , en zulks op alle wyzen
hebben betoont , zien met verontwaardiging en uiterste
verfoeying , de Redenen van bovenstaende genoemde
Perzoonen , waer in zy zich zelfs uitgeeven te zyn , als
of zy die gene waren , die alleen de Rust in de Stad be-
waert hadden. Wy erkennen haer , noch geen mensch
in de Wereld , daer voor , maer schryven het toe aen
de goede Voorzienigheid Gods , dat zelfs , onze Vyanden
Richters zynde , zullen moeten getuigen en zeggen , dat
zy zyn eigenzels pryzers , en schuldig aen het contra-
rie van het geen zy zeggen.

Wy achten haer Protest van Nul en geender Waer-
de en houden ons aen het Smeekschrift , 't welk over-
gegeven is aen Zyne DOORLUCHTIGE HOOGHEID ,
en zyn ten allen tyde bereid , zulks met ons goed
en bloed voor te staen , in weêrwil van alle die daer
tegen mochten zyn , vertrouwende op onze Rechtvaer-
dige Zaeke.

X x x a

Wy

ROTTER-
DAM.

Wy zyn verre van het gevoelen der twee Requeſten, waer van het eene is ondertee kent door de Navolgende Perzoonen:

En het andere door. (*)

Wy zullen ons wel wagten van zyn Hoogheid ingewikkeld te miſtrouwen, als of dezelve de geregtigheid niet zoude handhavenen, maer eenzydig zoude richten; wy zyn overtuigt van het contrarie, en ſtellen vaſt, dat zyn Hoogheid niet zal oordeelen, voor dat Party gehoort en de zaken onderzocht zyn, wy nochmaels laten het alles ter beſliffing van zyne DOORLUCHTIGE HOOGHEID over, en verzoeken niet anders als na recht en gerechtigheid gehandhaeft te worden, en om hier van aen onze goede Mede-Burgereen kennis te geven. en dat zulks ten eeuwigen dage zoude blyken, hebbe ik deze met mynen naem ondertekent, uit name van de Requeſtanten van het Smeekſchrift, overgegeeven aen zyne DOORLUCHTIGE HOOGHEID, den 19. van deze Maend. Rotterdam de 24. October 1748.

G E R R I T S N E L

Van der Meer, den voorfchr. *Snel* en deſzelfs bende niet ſchuldig willende blyven, ſchikte, den volgenden dag, den 25 dezer, hun toe dit volgende Antwoord op het Contra Proteſt:

Die ondergeſchreve Burgereen, of liever Burger, betuigt, dat het zyn ſchuldige plicht is, de Ruſt en het Welwezen van Stad en Vaderland te behartigen. Ik heb altoos met alle brave Burgers gewenſcht, en het zoude ook Rotterdam tot een eeuwige Glorie verſtrekt hebben, dat hy dit wetende dit altoos ook had betracht; ten bewys van het tegendeel ſtrekt het zoogenaemde Nader Requeſt, door hem en eenige andere Burgers ondertee kent,

(*) Zie de Namen onder de Requeſten zelve bladz. 981 en 982.

kent, en tegens onze vriendelyke verzoeken en bede ROTTERDAM.
 aen Burgermeesteren dezer Stad op den 6 *November*
 1747. gepresenteert, hoe hy en zyne Vrienden daer hun
 plicht als rustzoekende en gehoorzame Burgers hebben
 betragt, is best te zien uit de Publicatie uit naem en
 van wegen zyn Hoogheit, den 7 (*) *November* 1747.
 binnen deze Stad gepubliceert, en uit de Resolutie
 den 11 derzelve Maend door haer Ed. Gr. Mog. geno-
 men; als ook uit het zoogenaemt Smeekschrift, den
 19. dezer Maend aen zyne Doorluchtig Hoogheit over-
 gegeven: ik stel het aen het oordeel van alle onpartydigen,
 of het een braef Burger past, valsche beschuldigingen,
 (ik noemze valsche beschuldigingen, zoo lang zy niet
 door echte bewyzen gestaeft zyn) tegen zyn Wettige
 Regenten op het papier te stellen, en onnoozele lieden
 te overreden om zulks te teekenen, onder vaste verze-
 keringe, dat zy tot alles suffisante bewyzen hebben; ik
 dank der Goddelyke Voorzienigheid, die het behaegt
 heeft, my tot een Middel te gebruiken, om de Rust en
 het Welwezen van Stad en Vaderland te bewerken; en
 wensche niets meer, dan dat al myn doen door Vrienden
 en Vyanden naer waerheid in 't daglicht gestelt word, op
 dat daer uit blyke, of ik aen het contrarie schuldig ben:
 en meen in 't vervolg geen Lastertael meer te beantwoor-
 den, maer stelle alleen hier tegen een blank geweeten;
 wel vertrouwende dat der Goddelyke Voorzienigheid het
 alles op zyn tyd in 't daglicht zal stellen; en betuig al-
 toos gereed te zyn, om myn leven in gevaer te stellen,
 om de Rust en het Welwezen van Stad en Vaderland te
 bewaren, en hoope door Gods Genade aen myne Wet-
 tige Overheden alle billyke Eerbied te bewyzen, en het
 ware Geluk en Glorie van het Doorluchtig Huis van O-
 ranje en Nassau met alle myne vermogens te bewerken.

LAURENS VANDER MEER.

Rotterdam den. 25 October 1748.

Luttel byzonders viel op dezen dag verder
 voor, uitgenomen dat de Hr. Mr. *Engelbert van*
Berckel zyne Bediening als Hoofdofficier dezer

X x x 3

Stad,

(*) De Schryver meent den 10den.

ROTTER- Stad , de tyd van welken eerst in Grasmaend
DAM. des aenstaenden jaers te expireren stond , ne-
dergelegd heeft.

Dus stond het met de zaken in deze Stad ge-
schapen tot op den 27 dezer.

B R I E L.

BRIEL.

Den 1 dezer, den gewonen dag der aenstellin-
gen van de Magistrature dezer Stad , waren
de 5 Heeren, door den Prins Erftadhouder ,
uit een dubbel getal , tot *Schepenen* geëlligeerd,
door den Heer Bailluw beëdigd, namelyk

De Heeren *George van Hoogwerff*, *Harper Mo-
lewater*, *Jacob Roest*, *Johannes van Boeymeer*, en
Jacob Ryns enz. Welke vyf Schepenen tot OUD-
SCHEPENEN uit de afgegane hebben aangesteld,
de Heeren *Nicolaes de La Bassécour*, en Mr. *Maxi-
milien van Berchem*. Door welke zeven Sche-
penen uit den hunnen verkoren is tot PRESI-
DENT-BURGERMEESTER, de Heer *George van Hoog-
werff*, en door den voornoemden Heer Burger-
meester en Schepenen tot BURGERMEESTER THE-
SAURIER uit de VROEDSCHAP , de Heer *Paulus
Snellen*. En eindelyk door de voorn. Heeren
Burgermeesteren en Schepenen tot RAADEN, de
Heeren Dr. *Adrianus de Mirell* en *Adamus de Graeff*.

Het Koolzaed was hier omstreeks, voor het
grootste gedeelte, door een soort van zwarte
Ruspjens verslonden. Ook hadden zich eenige
Sprinkhanen hier laten zien, zoo men meende
van een ongewone gedaente, doch tot nog toe
geen de minste schade veroorzaekt.

A L K M A E R.

ALK-
MAER.

Den 8 dezer was hier, volgens jaerlyk-
sche gewoonte, de heuchelyke verjaer-
dag

dag gevierd, waerop, door de genade des Almaguten en de Klœkmoedige Verdediging der Burgeren en Ingezetenen, deze Stad van het geweld der Spanjaerden, in den jare 1573, door het opbreken der Belegering (*) verlost werd.

ALK-
MAER.

Uit

(*) Deze Belegering begon den 21 Augustus, onder het beleid van Don Fredrik, Zoon des Hartogen van Alba. Hunne eerste gal brackten de Spanjaerds op twee Runhuizen, aen den uitersten boom van de vaert. Waer tegens die van binnen, uitvailende, het een in brand staken. Tot het andere echter zagen zy, vermits de Vyand te sterk aenrukte, geen' kans. De Belegeraers lieten een Schip voor den boom zinken, en, door het gros van hun heir, voorts de Stad in diervoegen omcïngelen dat 'er niemant uit of in kon, dan met den dood voor oogen. De vyandlyke magt werd geschat op zestien duizend man. Hier tegen had de Stad niet boven acht honderd Soldaten. De Burgers waren 1300; de andere Inwoners en gevluchte Huisslieden weinig in getale, en allen onervaren in Oorlog. De Belegerden, dus geprangt, boewel door het inkomen van Vaendelen Hulpknechten, door Prins Willem van Oranje hun toegeschiedt, niet luttel gesterkt, toonden zich mannen te zyn met uitval op uitval, en onderkropen, den 15 van Herfstmaend, een Loopschans aen de zuidzyde der Stad; van waer zy met goeden buit en eenen gevangen Spanjaerd wederkeerden. Dees was genaemd *Jeronimo de Arcibu*, en niet onkundig waer de toelag zyns Veldheeren op draeide. Want met den dood gedreigd, deed angst aen de eene, en belofte van levensbehouding aen de andere zyde, hem zaken melden, die, gelyk namaels bleek, hy uit zynen duim niet gezogen had. Echter werd hem geen woord gehouden maer de galg ten loon gegeven, niet zonder bystere ergernis van luisternaeuwe gemoederen, achtende dat belofte, aen den vyand gedaen, ook verpligting baerde; en zoodanig een handel allen gevangenen voortaan den mond zoude sluiten. Men zegt dat dees Spanjaerd, op zyn uiterste, tot behoudenis van 't lyf, zich zoude hebben laten hooren: *dat, zoo men hem 't leven wilde gunnen, by bereid was, nevens de Alkmaerders en alle*

Xxx 4

Gen.

ALK-
MAER.

Uit name van den Krygsraed, en met goed-
vinden der Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgermees-
teren

Geuzen, in den Duivel te gelooven. Men kan hier uit afnemen wat denkbeelden van de Nederlanderen den Spanjaerden door hunne Geestelykheit toen moesten ingeboezemd zyn. Don Fredrik ondertusschen zette het beleg yverig voort, en begon, den 18 van Herfstmaend, met 9 Kartouwen tegens de Friese Poort, en met 7 tegens den Rooden Toren te beuken. Dit gedonder duurde tot des namiddaegs ten drie uren, wanneer 'er een verschriklyke Storm op volgde, vliegende de Spanjaerden met een yslyk geschreeuw tegens de bres der Friese Poort op. Dan hier werden zy zeer raeuwlyk ontvangen van allerlei steek- en houwgeweer, doende voorts een regen van ziedend water en gesmolten lood, een sneeuw- en hagelbui van ongeleschte kalk, schroot, koegels en steenen, gevolgd door eenige bliksemstralen van brandende takken, touwen en pekkransen, de hitte der vyandermate koelen, dat zy de vlucht naer beneden namen, en plaets voor den aanval eener twedebende maakten. Niet min scherpeyllyk werd ook deze bejegend. Echter bleef 't er niet by; want een versche vyandyke schaer kwam gezwindelyk toeschieten, en bragt het zoo ver dat zy de kruin der Veste onder de voeten, en de Standers daerop reeds geplaat had, schreeuwende, *zege! zege! ons is de Stad!* als zeker Burger, een Vendrig, hun met het slagzwaard koomt antwoorden, zeggende, terwyl hy een' Spanjaerd beide de beenen weg maekt, *my is dat!* waer op de rest, den Vendrig steunende, den vyanden zoodanig op het lyf stort, dat zy aenzelings hunne Spitsbroeders volgden. Heviger torn nothans hadden die by den Rooden Toren uitgestaan, waer in de verweerders ook van achteren bestookt werden door twee stukken geschuts tegen over de Zoutkeeten gesteld. Doch door de vlyt van Vrouwen, Maegden en Jongens, die hier als voor zoo vele Boreassen speelden, en de bovengemelde regen- sneeuw- en hagelbuien onvermoed hier ook aenvoerden, gesteven, joegen zy de bespringers tot drie malen van de wallen af, waerop het gevecht en de dag tussens eindigde. Zeker is 't dat, gedurende de gansche storm, in vier uren tyds, niemant der verweederen uit zyn plaets week, zonder dood of doodlyk gewond te wezen. Echter verloren de Belegerden niet

bo-

teren dezer Stad, was alhier een Wapenschouwing in deze Maend vastgesteld; moettende de Schutterbroeders, onder hunne respectieve vaendels forterende, op een boete van f. 15 - - met hun vereischte geweer, ten dien einde op de Doelen verschynen.

De Gal-Koortzen gingen by aenhouding hier sterk in zwang.

H O O R N.

Den 24 der voorleden Maend was by de Ed. HOORN.

Gr. Achtb. Heeren Burgermeesters en Vroedschappen dezer Stad besloten om den Prins Erfstadhouder, voor zoo veel deze Stad aengaet, te verzoeken en qualificeren, om voor eens, en onverminderd de Privilegien zoo van deze Stad als andere Steden, waer eenige diffidentie en murmuratie tegens de Magistraten mogte ontslaen wezen, de diffidentie en murmuratie, welken in deze Stad zweven mogten, op de beste wyze te zoeken weg te nemen, de gemoederen der Regeerderen met die der Burgeren te bevredigen, enz. Doch zulks niet kunnende geschieden, dan de Regeerders te raden en des noods te verpligten zich van hunne bedieningen te ontslaen, anderen in der zelve plaet-

zen, boven dertien Burgers en vier en twintig Soldaten; de Belegers daer tegen wel duizend man. Don Frederik, den kwaden uitslag van dezen aanval, en daerby vernemende dat 's Lands Staten besloten hadden veel eer dyken en dammen door te steken, waer van reeds een begin gemaekt was, dan Alkmaar in Spaensche handen te zien vallen, waer by nog kwam een gedurige plasregen, vond oorbaer van de Stad af te zien, en, na een beleg van zeven weken, met zyn gansche leger, op den 8 October, op te breken.

X x x 5

HOORN. zen, en voorts zoodanige ordres te stellen als zyne doorl. Hoogheit tot de meeste rust en dienst van den Lande noodig zal oordeelen. Op wat wyze het den Prins Erfstadhouder behagen zal dit Verzoek te beantwoorden, was tot nog toe onbekend.

Den 30 der voorn. Maend was het Oost Ind. Compagnie Schip, genaemd *het Wapen van Hoorn*, in 't water gebragt.

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

**MIDDEL-
BURG.** Den 2 der voorleden maend was, door de Staten dezer Provintie, gerenoveerd hun Plakaet van den 3 Mei 1708, geëmanceerd tegens het verleiden der Soldaten tot desertie, waarby gestatueerd word dat een ieder, die zich daer aen schuldig mogte gemaakt hebben, 25 Ponden Vlaemsch aen den Officier der Ste-de en gelyke 25 Ponden Vlaemsch aen den Militairen Officier, boven de arbitrale correctie van bannissement, tuchthuis en ook publieke Schavottering, naer exigentie van zaken. Wordende teffens daerby een' ieder wel ernstiglyk verboden van zoodanige Deserteuren te koopen, over te nemen, of te beleenen eenige kleeders, wapenen of monture, hoe genaemt, vermits zoodanige Personen aangemerkt worden, dezen als dieven, en die als aenhouders van de zelve. En eindelyk word, op de zelve voorn. geldboete, ook aen allen Militaire Officieren geinterdiceerd geene Personen, by de zoogenaemde Zielverkoopers in de kost, en in Militairen dienst verbonden, aen te nemen, of,

of, aengenomen hebbende, te houden. enz. Middelb.

Den 23 der bovengemelde maend was by de BURG.
voorschr. Heeren Staten een nadere *Publicatie*,
het stuk der Verpachtingen concernerende,
uitgegeven, waer in hun Ed. Mogenden zich
dus uitdrukken:

Dat wy, om gewichtige redenen, hebben goed gevonden dit Jaer, binnen Arnemuiden en Sommelsdyk, de Verpachtingen niet te laten doen; maer dat dezelve zullen geschieden binnen de Steden, daer aen het naeste gelegen: namelyk, die van Arnemuiden, binnen Middelburg, op den 26. en die van Sommelsdyk, binnen Zierikzee, op den 28. dezer loopende Maend.

En dewyl aen Ons is voorgekoomen, dat eenige Vreemdelingen, zich op eene onbetamelyke en oproerige wyze, over Onze gedane *Publicatie* van den 3. dezer hebben geuit, in die verwachtinge mogelyk. om, ware het hen doenlyk, de gemoederen van Onze goede Ingezetenen in beweginge te helpen; en dezelve van die onderdanigheid en gehoorzaamheid, welke tot heden toe voor Onze, en Zyne Hoogheits wettige ende heilzame bevelen, als getrouwe Onderdanen getoond hebben, af te trekken: ZOO IS 'T, dat Wy by deze nogmaels hebben goed gevonden alle en een iegelyk, op eene Vaderlyke en serieuze wyze, te vermanen, zich zorgvuldig te wachten van eenige seditieuse discoursen op het subject der Verpachtingen te uiten; of met der daed dezelve tegen te gaen; of beletten: te meer, dewyl Wy, ten voordeele van Onze Commercieerende Ingezetenen, goed gevonden hebben dat voortaan van geene Middelen van Consumtie hoe genaemd, tot de Equipagie voor Zee-Schepen dienende, of over Rivieren, buiten deze Provintie gevoerd wordende, Imposten zullen worden betaeld: Wordende een ieder, mits deze geadverteert, geene zamenrottingen aen te vangen, en insolentien of seftelykheden te plegen, dewyl door Ons, en Zyne Hoogheit, den Heer Erf-Stadhouder, zoodanige stricte bevelen, tot het maintineren der Gemeene Middelen, aen de Militie zyn gegeven, dat een

MIDDEL-
BURG.

een ieder zich van nu af gewaerschouwd houde, en voor ongevallen hoede : enz.

Voorts werd den 24 der gemelde maend door den Magistraet dezer Stad de volgende Waerschuwing gedaen :

Burgermeesters, Schepenen en Raden der Stad Middelburg in Zeeland; Allen den genen die deze jegenwoordige zullen zien of hooren lezen, Salut; Doen te weten: dat nadien Hunne Edele Mogenden, de Heeren Staten van Zeeland, by derzelver Publicatien van den 3den en 23sten dezer, goedgevonden hebben de Verpagtingen van 's Lands Gemeene Middelen over deze Stad, en derzelver Jurisdic tie, tegens den 26sten van deze lopende Maend vast te stellen, ende allen en eenen iegelyk te gelasten geene tumultaire bewegingen, insolentien, of seitelikheden daer jegens, 't zy met woorden, 't zy met daden aen te vangen, en dewyl Wy tot de betaling van de Interessen der Obligatien en Renten voortyds ten laste van deze Stad genegotieerd en van andere onvermydelyke en zware lasten, hebben moeten resolveren ten zelven dage de gewone Verpagting van Onze Stads Middelen te laten doen: ZOO IS 'T, dat Wy insgelyks en ten overvloede alle Onze goede In- en- Opgezetenen by deze op eene Vaderlyke en niet min ernstelyke wyze vermanen, als getrouwe Onderdanen aen de wettige bevelen van Hunne Hooge Overigheid te gehoorzamen, en niets te ondernemen, dat tot stooring der Burgerlyke t'zamenleving, of stremming van die Verpagtingen strekken kan, dewyl Wy Ons op het allersterkste verplicht vinden dezelve met al Ons vermogen te maintineren, gemerkt de hooge aengelegenheid der zake, waer van niet minder dan het welwezen of de ondergang dezer Provintie afhangt, welkers welzyn in dezen eeniglyk Onze bedoeling en oogmerk wezen kan, aengezien Wy by continuatie bereid zyn en blyven gelyke lasten op de Gemeene Lands Middelen te betalen als de geringste Ingezeten dezer Provintie komt te doen; waer van nooit eenige de minste exemptie hebben genoten,

ten of pretenderen te genieten , maer integendeel bereid en geneegen zyn , tot wegneming van alle bedenking daer omtrent , af te staen (gelyk Wy, by Onze Resolutie op heden eenpariglyk genomen, hebben gedaen) van de geringe Vrydommen van eenige weinige sredelyke Impositien, in de vorige Eeuw aen Regenten dezer Stad vergunt, en tot nog toe, zonder de minste vermeerdering, gecontinuëerd; Waerom Wy ook billyk verwagten dat een iegelyk zich aen Onze bevelen, en vermaning in dezen gewillig zal gedragen, dewyl Wy anderszins die genen, die zich daer tegenaenkanten, zonder aenzien van Personen, zullen houden voor verstoort, en dezelve (hoewel ongaerne) op het allerrigoureuſte naer merite doen straffen als ongehoorzamen aen zoodanige bevelen, dewelke van de Heeren Staten dezer Provincie, van Zyne Doorluchtige Hoogheit den Heer Erf-Stadhouder en Ons hoogstnoodig zyn geoordeeld om 't Comptoir Generael en Onze Stads Kas gaende te houden, en daer door de Militie te houden buiten wambetaling, en een groot aental Onzer goede Ingezetenen, daer onder zo vele Weduwen en Weezen, te verhoeden voor Armoede, 't welk zekerlyk zoude gebeuren wanneer de Middelen niet wierden verpagt, moettende alle betaling van Interesten waer toe dezelve speciaal zyn gehypotycqueerd, door dat important gemis ten eerſten ophouden, en alles geraken in de alleruiterſte verwarring. enz.

MIDDELBURG.

Deze voorgaende Publicatien waren van zoodanig gewenscht een uitwerking geweest dat de Verpachtingen, zoo in deze Stad als elders, ten bestemden tyde, in alle rust en vrede verricht waren.

Den 14 dezer was door de Ed. Hog. Heeren Staten dezer Provincie geconsenteerd in een dertiende Furnissement, of Kapitale Leening op alle Beamten.

U.

UTRECHT.

UTRECHT.

U-
TRECHT.

Een Soldaet van het Switzersche Regiment van Planta, hier garnizoen houdende, omtrent 19 jaren oud, wegens desertie, den 23 der voorleden Maend alhier op Vredenburg gearkebuzerd zynde, werd het Lyk vervolgens aldaer zonder kist in een kuil onder de aerde gedolven. De Burgers, daer omtrent wonende, met deze behandeling niet te vrede, en, vreezende dat het doode Lichaem door varkens of honden somtyds mogt opgevroet worden, besloten het zelve, op hunne kosten, van een ordentlyke grasplaets te verzorgen, ten welken einde zy door vier Timmermans knechts, wien zy een half vat bier tot een vereering schonken, het lyk lieten opgraven, voorts het zelve in een Kist leggen, en die vervolgens, den 25 der voorn. maend, des avonds, onder grooten toeloop van menschen, by toortslicht, in de Buurkerk ter aerde bestellen.

Door den Prins Erffstadhouder waren de heeren *Diederik van Lokhorst* en *Jan Jakob van Mansveld* aangesteld tot Surintendanten van de zoo genaemde geestelyke Goederen in deze Provincie, waarvan zyne Doorl. Hoogheit de collatie en dispositie competeert.

Ook is, door hooggemelden Prins, in deze maend, de Regering dezer Stad veranderd en aangesteld tot **BURGERMEESTERS** de Wel Ed. Groot Achtb. Heeren **WILLEM VERWEY** en **JAN PIETER MANSVELT**; tot *Schepenen*, de Ed. Achtb. Heeren *Isaäk Verborcht*, *Mr. Martinus van Voorst*,
Mr.

Mr. *Francois van Veldhuizen*, Mr. *Nikolaes Kien*, U.
 Mr. *Anthony Francois Godin*, heer van Cocken-TRECHT. }
 gen, Mr. *Arnoud Anthony van Zurk*, Mr. *Bartho-*
lomeus de Guyter, heer van Groenewoude, Mr.
Joseph Elias van der Meulen, heere van Maerßen-
 broek, Mr. *Cornelis Jan van Royen*, *Egbert An-*
thony de Leeuw, *Jan Frederik van Beek*, en Dr.
Christiaan Bernard Albinus. Tot Hoofdofficier de-
 zer Stad de Heer *Diëderik van Lokhorst* heer van
 Ter Meer, Lid der Edelen en Ridderschap de-
 zer Provincie. Voorts zyn ter *Wees-of Momboir*
kamer gecommitteerd de heeren *Jacob van Berck*,
 Mr. *Henrik Affuerus Wittewaal*, heere van Stoet-
 wegen, Mr. *Willem van Dam* en Mr. *Cypriaan*
Berger. Ook zyn door zyn Doorl. Hoogh. aen-
 gesteld de GECOMMITTEERDEN ter directie van de
Stads-Financien, de heeren Mr. *Jan Jacob van*
Mansvelt, Mr. *Frans Verschoor*, Mr. *Joannes Ale-*
xander Roël, en Mr. *Jan André van Westrenen*;
 tot GECOMMITTEERDEN ter waerneming van de *Pos-*
teryen, de heeren Mr. *Arend Albert de Reuver*, Mr.
Cornelis van Cleeff, Mr. *Caspar Burman* en Mr.
Jacob Carel Martens; tot STADS-THESAURIER, de
 heer Mr. *Everard van Harscamp*, en tot KAME-
 RAAR, de heer Mr. *Mynard van Buren*.

Na dat, sederd eenige dagen bevonden was
 zeker vuilaerdig en faemrovend Libel door de-
 ze Stad gestrooid en verspreid te zyn, waerin
 de namen van verscheide Regenten, zelfs met
 een louter lasterwoord, als A. is een Bloedzui-
 ger, B. is een meinceidige enz., op de schande-
 lykste wyze gemeld worden, heeft de Magi-
 straet noodig geoordeeld den 12 dezer de vol-
 gende *Publicatie* te laten af kondigen:

Schout,

U-
TRICHT.

Schout, Burgermeesters, en die van den Geregte der Stad Utrecht, met de alleruiterste verontwaardiging berigt geworden zynde, dat in vilipendie van zoo menigvuldige Publicatien en Waerschouwingen, van ryd tot tyd, tegen het maken, drukken en verspreiden van *Pasquillen* en *Ergerlyke Geschriften* gedaen, en geëmaneerd, egter enige zeer quaedaertige Menschen zich niet hebben ontzien, onlangs door deze Stad te spargeren zeker gedrukt Papier, waer in de Namen van verscheide Regenten dezer Stad, op ene Schandaleuse, Eerrovende, Lasterlyke en Godlooze wyze worden gemeld, zynde zaken van zeer verren uitzigte, en pernicieuse gevolgen, strekkende eeniglyk om de rust der goede Burgery te storen, en hunne wettige Overigheid by dezelve verdagt te maken.

En nademaal de Justitie daer aen ten hoogsten gelegen is, dat de Autheurs, of Drukkers van het bovengemelde zeer enorm, en ten enemaal boosaertig Pasquil of Lasterschrift, daer van worden ontdekt, en volgens beschreven Regten en opgevolgde Plakaten, met de grootste vigeur anderen ten exempel en afschrik, naer verdienste gestraft.

ZOO IS 'T, dat Hun Ed. Agtb. goedgevonden hebben te beloven, zoo als beloofd word by dezen, op speciale Auctorisatie van de Ed. Groot Agtb. Heeren Burgermeesteren en Vroedschap derzelve Stad, een Præmie van één duizend vyf honderd Guldens aen den genen, die den Autheur, of Autheurs van het meergemelde versoeilyk Libel zoodanig weet aen te wyzen, dat dezelve in handen van de Justitie komen te geraken, en van het feit overtuigd worden, zullende de gene, die den Drukker van dat Pasquil invoegen voorschreve ontdekt en aenwyft, daer voor genieten een Præmie van één duizend Guldens, en zal des Aenbrengens naem, des begerende, niet worden gemeld.

Interdicerende voorts alle de Boekdrukkers en Boekverkoopers binnen deze Stad, mitsgaders een' iegelyk zonder onderscheid, wie hy zoude mogen wezen, enige Pasquillen of Libellen, hoe genaemd, te maken, drukken,

ken , verspreiden , verkoopen , of de hand daer aen te U.
leenen , direct of indirect , op pœne van als Verstoorders
van de gemene Rust . naer exigentie en omstandigheden **TRECHT.**
van zaken , ook zelfs aen den Lyve gestraft te worden.

Verstaende wyders wel expresselyk , dat alle voor-
gaende Publicatien en Waerschouwingen wegens het
maken ; drukken , verspreiden en verkoopen van Pas-
quillen , en alle andere Eerrovende Geschriften , van
wat natuur dezelve mogten wezen , door dèze niet wor-
den gederogeerd , neen , maer dat dezelve haer volkome
waerdē en kragt behouden.

En op dat niemand dezen aengaende enige ignoran-
tie hebben te pretenderen , zāl deze worden gepubli-
ceerd , gedrukt en geafigeerd naer behooren.

In kennisse van my Secretaris.

S. V. MUIDEN.

Den 15 dezer was by de Staten dezer Provin-
tie gearresteerd de volgende

ORDONNANTIE van een *Personele Quotifatie of*
Hoofdgeld tot Remplacement van de afgeschafte
Middelen van Verpatinge.

De Staten van den Lande van Utrecht , nagegaen
en overwogen hebbende het nadeel dat 's Lands
Finantien komen te lyden , door het gemis van de Mid-
delen tot nog toe by Verpating geheven , en by Onze
Resolutie van den 3en July laetstleden afgeschafft , welke
Middelen tot dus verre het Inkomen dezer Provincie
voor het meeste gedeelte , zoo niet ten vollen hebben
uitgemaekt , en tot support van alle zoo binnen als bui-
tenlandsche Lasten gediend hebben , en daerom bedagt
zynde , hoe op de beste en redelykste wyze aen dit ge-
mis te suppleren , en vervolgens weder te bekomen de
Penningen , die onvermydelyk worden vereischt , zoo
tot onderhoud van de Militie en betaling van de zware
Quote van de Provincie in de Generaliteits Lasten en
MDCCXLVIII. Yyy Con-

17.
TRECHT.

Contributien, als tot voldoening van de Provinciale en particuliere Lasten en verschuldigde Renten : zoo hebben Wy na serieuſe en iterative deliberatien, en met overleg van Zyne Hoogheit den Heer *Prins van Oranje en Nassau*, Onzen Erfſtadhouder enz. goedgevonden en verſtaen mits dezen te introduceren een *Taxatie* of *Hoofdgeld*, over alle de Ingezetenen van de Stad, Steden en Landen dezer Provincie.

I. Deze intevoeren *Taxatie* zal worden gereguleerd naer proportie van 't geen een ieder te voren gecontribueerd heeft, of is verschuldigd geweest, in alle de afgeschafte Middelen en Impoſitien, van wat natuur die ook zyn, uitgezonderd alleen het Paſſage en Hoomgeld, waer omtrent wy nader zullen disponeren.

II. En alzoó eenige van de voornoemde Middelen waren geſteld op zaken, welke meer tot gemak en vermaak, dan tot nooddrufst dienen, en andere op noodzakelyke en dagelykſche Conſumtien, en hier door de een in de afgeschafte Pachten meer, en de andere minder heeft betaeld, zoo zal ook zulks in acht genomen zynde, indeze *Taxatie* het vereiſchte onderſcheid worden gemaakt, en zullen ten dien opzigte eenige, en wel dezenavolgende 16 Claſſen worden geformeerd, in welke de reſpectieve Huiſgezinnen geſchikt zynde, zal ieder Perſoon daer van, boven de tien jaren oud, in plaetſe van de afgeschafte impoſitien jaerlyks contribueren; als

In de Eerſte Claſſe	f 50-0-0	In de Negende	f 16-0-0
In de Tweede	- 45-0-0	In de Tiende	- 14-0-0
In de Derde	- 40-0-0	In de Elfde	- 12-0-0
In de Vierde	- 35-0-0	In de Twaelſde	- 10-0-0
In de Vyſde	- 30-0-0	In de Dertiende	- 8-0-0
In de Zesde	- 25-0-0	In de Veertiende	- 6-0-0
In de Zevende	- 20-0-0	In de Vyftiende	- 4-0-0
In de Agſte	- 18-0-0	In de Zefstiende	- 3-0-0

III. Onder een Huiſgezin zullen als geheele Perſonen worden gerekend alle Gouverneurs, Gouvernantes, Perſoonen van Gezelschap, Secretariſſen, Hofmeesters, Huis-

JAERBOEKEN, *October*, 1748. 1003

Huishoudsters, Clerquen, Tuinluiden, Meesterskneg- U-
ten, Knegten en Meiden tot Fabrieken, Trafieken, Ne- TRECHT.
ringen, en tot wat het ook zyn mag, dienende, Leer-
lingen van de eene of andere Fabrieken en Konsten, Win-
kel- en Comptoir-Meiden, Minnen, als mede Knegts,
Koetsiers, Meiden, en generalyk allen, die door eene
permanente inwoning of dienstbaerheid tot het huisge-
zin behoorende zyn.

IV. Zullende de Kinderen onder de tien Jaren oud
maer voor een half Persoon gerekend worden.

V. Doch tot soulaes en ontlasting van zulke Familien,
die met veel Kinderen bezwaerd zyn, zullen die geene,
die meer dan vyf Kinders hebben, kunnen volstaen met
voor vyf te betalen als boven.

VI. En in opzigte van de Brouwers, Bakkers, Zeep-
zieders, Zoutmakers, Kalkbranders, Steenbakkers, Tee-
gelbakkers, Pannebakkers, Pottebakkers, en andere Werk-
bakkers, Koornbrandewynstokers, Distillateurs, Mee-
makers, Zilver-, Koper- en Yzersmeden, en generalyk al-
le die tot hunne Fabrieken, Trafieken en Neringen
voorheen Imposten hebben betaeld, van Turf, Brand-
hout, Kolen, Werkstoffen, ingredienten en noodwen-
digheden tot dezelve Fabrieken, Trafieken en Neringen
gebruikelyk en noodig, zullen gehouden zyn daer van
een' overslag te maken, en het jaerlyks beloop der Im-
positien, Excynsen en Gerechtigheden, die daer van
voor het afschaffen der Pachten moesten betaeld worden,
aenzien en met 'er daed daer voor houden, dat zy des-
wegens een behoorlyk remplacement schuldig zyn, zoo
als dezelve ook verplicht zullen zyn by hun declaratoir aen
de Heeren Commissarissen daer van getrouwe en opregte
opening te geven, ten einde de Commissarissen hen daer
na separatelyk zouden kunnen taxeren, boven het gene
zy wegens haer huisgezin in een der Classen zullen con-
tribueren.

VII. Zullende het aen de Brouwers vrystaen hunne
Bieren wederom voor den prys als voorheen te debite-
ren.

VIII. Om alle redenen van dolantie voortekomen,
zullen de respective Commissarissen, zoo uit de respective

U-
TRECHT.

Magistraten, als uit de Burger-Officiëren, die in de Stad en Steden dezer Provintie zoo trouwhartig den Ontfang der Liberale Gifte hebben waergenomen, en daer in nog continueren, weder worden verzogt en geauthorizeerd, gelyk verzogt en geauthorizeerd worden mits dezen, door een Sommatiebriefje op zekere bepaelde tyden voor hun te ontbieden alle Ingezetenen, Burgers en Inwoonders onder elks Vaendel ressorterende, of in die Wyk wonende, het zy op hun zelfs huishoudende, of by andere op Kamers, gesepareerd van het huisgezin, haer woning hebbende, van wat staet of kwaliteit dezelve ook zouden mogen zyn, ten einde om optegeven het getal hunner Huisgenooten met de jaren van derzelver Ouderdom voor zoo veel zulks niet reeds bekend, en in de Lyste der Liberale Gifte aengeteekend mogte zyn, en te declareren onder welke van de voorenstaende Classe zy als Luiden van eeren probiteit vermeenen te moeten worden aengeteekend en gerangeerd.

IX. En wanneer het iemand niet mogte convenieren van zelf voor Commissarissen te compareren, om het voorgemelde declaratoir te doen, zal hy zulks door een ander mogen verrigten, mits daer toe behoorlyk geauthorizeerd, volgens het Formulier der Procuratie hier agter staende.

X. En indien, het welk echter niet vertrouwd word, sommigen door de geldzugt zoodanig mogten bezeten zyn, dat zy op de gedane Eerste of Tweede Sommatie niet compareren, of in dezen niet opregtelyk handelen, worden de Commissarissen in de Stad en Steden verzogt en geauthorizeerd, van zoodanige gevallen van absentie en onwilligheden, die hen mogten voorkomen, aenteekeningen te maken, en hunne Consideratien op te geven, om, na genomene informatie, indien zoodanige Persoonen by hen niet genoeg bekend mogten zyn, in zulkengevalle by de respective Magistraten in de Stad en Steden, de Taxatie van zoodanige Onwilligen of Nalatigen, ten pericule van dezelve te worden gedaen, zoo als gemelde Magistraten, in goeden gemoede, en naer de Intentie van deze Ordonnantie zullen oordeelen te behooren.

XI. Alle deze Taxatien gemackt, en in Staten of
Lys

Lyften vervat zynde, zullen dezelve worden overgezonden ter Staten Kamer, om in een Commissie uit de Heeren Gedeputeerden van ten minsten zes Heeren te worden geexamineerd, en naer bevinding geredresseerd, en by welke Commissie zal worden verzogt een van de Commissarissen, die in de respectieve Wyken van de Stad Utrecht, en in de andere Steden de Taxatie heeft bygewoond.

XII. De voorschreve Taxatien vervolgens door Ons staatsgewyze geaprobeerd zynde, zullen de Quohieren of Manualen daer van geformeerd, aen de respectieve Uitmaenders worden toegezonden om de invordering dien conform te doen, en zullen de Ontvangers met het beloop van de somma, die op ieders Comptoir zullen zyn gereguleerd, door Ons worden gedebiteerd.

XIII. De voorschreve Uitmaenders zullen door Ons, met overleg van de Heeren Burgermeesteren en Vroedschappen van de Stad en Steden, ieder afzonderlyk tot hunne Stad worden aengesteld, en de Judicature van Ons, of van Onze Ordinaris Gedeputeerden privatelyk subjeet zyn, aen Ons behoorlyke reële borg stellen, en ter Kamere van Onze Finantie rekenbaer zyn.

XIV. Van Personen, die iemand boven zyn Huisgezin in 't werken in de kost heeft, als van Oppasters, Schoonmaeksters, Naeisters en anderen, hoe genaemd, die niet permanent maer slegts voor een' zekeren tyd in dienst zyn, zoo zal by die genen, in wiens dienst zy zyn, worden betaeld twee stuivers voor ieder dag, welke twee stuivers by de Maendelyksche betaling van tyd tot tyd, dat het geval daer is, zal moeten worden gevoegd.

XV. En ten reguarde van zulke Personen, die buitens huis wonen, doch hun Kostgeld, of vast bedongen Loon trekken, als Koetsiers, Knechts, Minnen, en andere diergelyke, dezelve zullen worden gerekend als vaste Dienstboden.

XVI. Fabricqueurs, Bazen van Timmerlieden, van Metselaers, van Smits, en van andere Ambagts-gezellen, en in 't generael alle andere Personen, die boven hun ordinaris Huisgezin een of meer Werkgaften buiten

U-
TRECHT.

de Koft, tot hunne Fabriquen, Ambagten en Neringen in't Werk hebben, zal worden gelaft, zoo als zy gelaft worden mits dezen, om Wekelyks in te houden op het verdiende Loon van het gemelde Werkvolk, dat niet particulier in eenige der Claſſen of andere Taxatie begrepen is, twee ſtuivers van de Gulden, en die te overhandigen aen den Uitmaender daer toe gefteld.

XVII. En voor zoo verre aengaet zulke Perzonen, die voor eige rekening werken, en onder het een of ander Gilde zyn, en in enige der Claſſen van Taxatie niet zyn begrepen, word den Decans van hunne Gilden mits deze aengezegd en gelaft, voor de betalinge van het verſchuldigde van zoodanige Perzonen zorge te dragen, het zelve Wekelyks van hunne Gilde-broederen op te halen, en te overhandigen aen de Uitmaenders, als boven.

XVIII. Degenen, die in Kamers of in kleene Huiſjes woonen, en in gene Taxatie konnen begrepen worden, of onder de twee voorgaende ſoorten niet behooren, zullen gehouden zyn, om voor't ganſche Huishouden, groot of klein, op te brengen twee ſtuivers 's Weeks, aen dezelve Uitmaenders te betalen precies op Saturdag in ieder Week, naer een Lyſt daer van te formeeren, als ten uiterſten redelyk zynde, dat ieder, hoe gering ook, iets tot de gemeene Laſten contribueert.

XIX. De Commiſſariffen, die dit werk nu en in't ver-
volg zullen verrigten, zullen van Onzent wegen worden geauthoriſeerd en beëedigd, op gelyke wyze als in opzichte van de Liberale Gifte geſchied is, en conform het XLV. Artikel hier na volgende, en zullen hier mede bezig zynde, voor hunne Vacarien genieten, een zeker douceur, alleen onder de preſenten te verdelen, zoo als hun zal worden toegelegt en nader begroot.

XX. Dit middel in de volgende Jaren blyvende ſubſiſteren, zullen de Commiſſariffen tot dit werk vaceren, met het begin van de Maend Mey.

XXI. En een of meer van de tegenwoordige Commiſſariffen komende te ontbreken, zullen in plaetze van de Gecommitteerden uit de reſpectieve Magiſtraten, door dezelve Magiſtraten andere in derzelver plaetzen worden be-

benoemd, en in plaetze van de Burger Officieren zullen U.
succederen, derzelver opvolgers in de respectie Com- TRECHT.
pagnien, mitsgaders de eene en de andere door ons wor-
den gecommiteerd en beëdigd, volgens het XLV. Arti-
kel dezer Ordonnantie.

XXII. Al het gene voorschreve is zal worden geob-
serveerd en waergenomen in de Stad en Steden, en ten
Platten Lande, in zoo verre het reeds gestatueerde tot
het laetste ook applicabel is, met dat onderscheid ten
opzichte van de Dorpen en Districten dezer Provincie,
dat aen de Schouten en Geregten van dezelve zal wor-
den geordonneerd, zoo als geschied by deze, dat zy ten
spoedigsten en wel binaen drie Weken zullen forme-
ren, en ten Staten Kamere verzenden een Concept
van Taxatie, naer rato van het getal der Perzonen van
ieder Huisgezin, die in de Consumtie-Lasten hebben
gecontribueerd.

XXIII. In dier voegen dat Schout en Geregte van
ieder zullen afvragen, op gelyke wyze als hier voren
ten opzichte van de Commissarissen in de Stad en Ste-
den is gezegd, hoe veel hy heeft gecontribueerd of
had moeten contribueren in de afgeschafte Pagten:

Als eerstelyk,

In den Impost van het Gemael en van het Zegel.

Ten tweede, van de Wynen en Bieren.

Ten derde, in de Imposten van't Geslagt, van de
Boter, van het Zout, Zeep, van den Turf, van Coffy
en Thee, van de Gedistilleerde Wateren en Tabak,
alles by malkanderen, doch onderscheidentlyk noteren-
de het getal der Perzonen, boven en beneden de Tien
Jaren oud.

XXIV. Doch indien iemand op de eerste of tweede
Sommatie niet opkwam, of comparerende zich niet
hoog genoeg opgaf, zullen Schout en Geregten met af-
sumtie van ten minsten drie der voornaemste In- of
Opgezetenen, *Ingelanden zynde*, de Taxatie in voegen
voorz. doen, zoo zy in gemoede en op hunnen Eed
zullen oordeelen te behooren.

XXV. En zal hier niemand van vry wezen, het zy
wie het ook zy.

U-
TRECHT.

XXVI. Wanneer Wy deze Lysten van het Platte Land Ons toegezonden, zullen hebben gezien en gedaen examineren, zullen Wy nader ordonneren op wat wyze de betalinge en gaderinge zal worden gedaen, het zy volgens die provisienele zettingen, het zy naer zekere somme, waer mede elk Dorp en Distrikt zoude worden aengescreven.

XXVII. En in gevalle eenige speculatie viel omtrent het gunt door Brouwers, Bierstekers, Meemakers, Bakkers, Herbergiers, en andere in het VI. Articul genoemd, of diergelyke, boven hun eige Consumtie, voorheen voor de Imposten van Turf, Brandhout, Kolen, Werkstoffen, Ingredienten en noodwendigheden tot derzelver Fabriken, Trafiquen en Neringen gebruikelijk en noodig, meerder is gecontribueert geworden, daer omtrent zullen de Schouten en Geregten hunne reflexien aen Ons by Memorie opgeven.

XXVIII. Aen die genen, die, in de Stad of Steden dezer Provincie wonende, zich een gedeelte van het Jaer op hunne Buiten-plaetzen, binnen deze Provincie onthouden, en uit dien hoofde onder het distrikt, waer in hunne Buitenplaetzen gelegen zyn, op een zekere Somme worden getaxeerd, zal voor zoo veel zy by Billet en Quitantie van die Taxatie en effective betaling doen blyken, 't beloop daer van aen hun strekken in afslag, des dat die korting geen plaets zal hebben ten opzichte van Tuinluiden, Melkmeiden, Bouwknechts en diergelyke Domestiquen, die het geheele Jaer op de voorsz. Buiten-plaetzen blyven wonen, en tot geen diensten van den Heer in de Stad worden gebruikt, alle dewelke tot voorkoming van confusie, by die van den Geregte afzonderlyk en als andere Opgezetenen zullen worden getaxeerd.

XXIX. En word aen de Schouten en Geregten by dezen welernstelyk gerecommandeerd, in zulke gevallen de Taxatie niet verder te extenderen, als geproportioneerd naer het getal der Personen, en den tyd, dat dezelve zich op de Buitenplaetzen bevinden.

XXX. Met verdere recommandatie van gelyke bescheidenheid te gebruiken omtrent Personen, die, in een an-

andere Provincie wonende, zich voor eenigen tyd op U. hun Buitenplaats alhier bevinden.

XXXI. Zoo zoude ook aen Inwoonders dezer Provincie, die zich een gedeelte van het Jaer in eene andere Provincie onthouden, en aldaer getaxeerd of gequoteerd worden, in afslag strekken, 't geen zy by behoorlyke Quitantie zullen aentoonen aldaer betaeld te hebben, zullende de Staten van de naburige Provincien worden verzogt mede dergelyke schikkingen te maken als in het vorige en in dit Articul is ter nedergesteld.

XXXII. Alles in manieren als voren zoo in de Stad en Steden als ten platten Lande gereguleerd zynde, zal de betaling van ieder Taux geschieden, voor de eerste reis over de Maend July dezes Jaers 1748 tot April 1749. gerekend tegen $\frac{1}{2}$ Portien van de vastgestelde quotes.

XXXIII. En voor de volgende Jaren van Mei tot Mei.

XXXIV. De Tax van de Maenden July en Augustus van dit Jaer zal moeten worden betaeld voor het einde van

Van de Maenden September en October, voor het einde van

En van November en December voor het einde van

En vervolgens zal Maendelyks worden betaeld de cene Maend voor het expireren van de volgende Maend.

XXXV. En zal de invordering van de Penningen in de laetste agt dagen van de Maend moeten geschieden in de Stad en Steden door de Uitmaenders of Collecteurs in voegen als voren, door Ons of door de Heeren Onze Gedeputeerden daer toe gecommiteerd, die aen dezelve behoorlyke cautie zullen stellen voor hunne getrouwe administratie, en den Eed afleggen, volgens het Formulier daer van te dresseeren, en zullen worden gesalarieerd tegens agt Penningen van de Gulden voor hunnen ontvang.

XXXVI. De Uitmaenders zullen telkens binnen 14 dagen na de expiratie van ieder Maend, de Penningen van de gepasseerde Maend moeten opbrengen aen zulke

Yyy 5

Comp

U-
TRECHT.

Comptoirs van de Generale Middelen, als hun nader zullen worden geassigneerd.

XXXVII. En zullen dezelve binnen agt dagen na expiratie van elke Maend, de Restant-Cedullen overleveren aen de Heeren Onze Gedeputeerden, en daer op aen dezelve verzoeken authorisatie op een van Onze Exploiteurs, om ten Pericule van de Uitmaenders die restanten te vorderen, des noods by Executie.

XXXVIII. Ten Platten Lande zal de Ontfang zyn by de Schouten of Gadermeesters, die volstaen konnen de Penningen ten Comptoire van de Generale Ontvangers te brengen, van drie Maenden tot drie Maenden.

En word dezelve gepermitteerd de Penningen te laten vorderen door den Gerechtsbode of andere bekwame Personen, t'hunner keure, kosten en periculen.

XXXIX. De Schouten of Gadermeesters zullen genieten eene sluiver van de Gulden van hunnen Ontfang, zoo als hun toegelegd word by de Ordonnantie.

XL. De Schouten zullen binnen agt dagen na de expiratie van de Maend, de Restant-Cedullen overleveren aen de Heeren Onze Gedeputeerden, en daer op aen dezelve verzoeken Authorisatie op een van Onze Exploiteurs, om ten hunnen pericule de restanten te vorderen, des noods by executie.

XLI. Alzoo zullen ook de Ontvangers van de Generale Middelen by expiratie van de volgende Maend, aen de Heeren Onze Gedeputeerden overleveren een Restant-Cedulle, van 't gene de Uitmaenders in de Stad en Steden, mitsgaders de Schouten in de Dorpen en Districten in gebreke zyn gebleven, aen hunne Comptoirs te fourneren, om daer op door de Heeren Gedeputeerden authorisatie te worden verleend tot de invordering, of by executie, of by gyzeling, en zullen de Ontvangers, die binnen den voorn. tyd daer aen niet hebben voldaan, in hun privé daer voor aansprekelyk zyn.

XLII. De voorn. Restant Cedul aen den Exploiteur zynde overgeleverd, zal dezelve binnen een Maend daer na ten opzichte van de particuliere debiteuren by executie, en ten opzichte van de Schouten en Uitmaenders by

exe-

executie en gyzeling die reftanten moeten invorderen, U-
ten ware hy na gegeve opening fchriftelyke ordre ter **TRECHT.**
contrarie van Ons of onze Gedeputeerden mogte heb-
ben ontvangen tot zyn decharge, zullende anderszins in
gevalle van verzuim in zyn privé aenfprekelyk zyn.

XLIII. Alles met dien verftande dat deze Taxatie niet
zal gaen dan over een Jaer alleen, en zal elk en een ieder
met het begin van Mei, in ieder Jaer de faculteit heb-
ben, en gehouden zyn refpective, van te kennen te ge-
ven of hy als nog behoort tot dezelve Claffe, waer in
is gerangeert geweest, of dat hy door eenig toeval, ten
voor of nadeele, of andere verandering in het Huisgezin
in een andere Claffis moet gerangeerd worden.

XLIV. En zal deze vermindering of vermeerdering
geen plaets kunnen hebben als met den aenvang van het
eerfte Jaer op de verandering volgende.

XLV. En laften en bevelen Wy mits deze allen en
eenieder, die hier in eenige directie, maniantie en ont-
fang, of ietwes te verrichten heeft, zich te gedragen met
alle getrouwigheid, zonder partyfchap, paffie, ooglui-
king, gunft of ongunft, en deze Ordonnantie een ie-
der, zoo veel hem aengaet, als mede Onze andere Or-
donnantien, voor zoo veel die hier applicabel zyn, na
te komen en te agtervolgen.

En ten einde alle Onze Ingezeten en naer dit Ons gesta-
ruerde zig gewillig en eenparig fchikken en gedragen,
willen Wy alle en een' iegelyk op het ernftigfte recom-
manderen, zich niet te onttrekken aen de gemeene
laften, zoo noodzakelyk tot Confervatie van het lieve
Vaderland, en alles wat daer in dierbaer is, maer alle
liever, als regtfchape Nederlanders, die van de Cor-
daetheit, Eerlykheid en Genereusheid van de brave Voor-
ouderen niet ontaerden, openhartig te handelen, en zich
hier omirent zoodanig kwyten, als zy met volle geruft-
heid voor God en Menfchen zullen kunnen verantwoor-
den.

Formulier van Procuratie in 't 9de Articul hier voor vermeld.

Ik ondergefchreve verklare by deze te conftitueren en
magtig te maken N. N. om voor my te compareren
voor

U-
TRECHT,

voor Commissarissen tot de Taxatie van het Hoofdgeld gesteld, en aldaer opregt en deugdelyk op te geven hoe en uit hoe veel Personen myn Huisgezin bestaet; midsgaders hoe veel ik, zoo voor my als voor ieder Persoon, van 't zelve volgens Hunner Ed. Mog. Ordonnantie op de Personele Taxatie verschuldigd ben, zonder daer in ierwes agter te houden direct of indirect; zullende voor goed en van waerde houden al 't geen hy in maniere als boven zal hebben gedaen.

Gedaen t'Utrecht den 15. October 1748.

Was geparapheert,

G. DE TUYL DE SEROOSKERKEN, vt.

Onderstond:

Ter Ordonnantie van myne voornoemde

HEEREN DE STATEN,

En was geteekent,

MILAN-VISCONTI.

Hebbende op 't Spatium gedrukt 't Cachet van Welgamelde Heeren Staten, in een Roden Ouwel, met een papiere Ruite overdekt.

Alzoo nog onzeker is, wanneer alles tot Executie van deze Taxatie in gereedheid zal kounen worden gebragt, heeft de tyd van betaling in het 34. Articul vermeld, niet kunnen worden ingevult, en zal by nadere advertentie de nette dag daer van worden bekend gemaekt.

F R I E S L A N D.

L E E U W A R D E N.

LEEU-
WARDEN.

Om onzen Lezer, wegens de Voorechten, door de Staten dezer Provincie, (na dat hun Ed. Mog. het Stadhouderschap zoo in de Vrouwelyke als Mannelyke Linie van het doorl. Huis van Oranje en Nassau, nu onlangs erflyk verklaerd hadden,) den 19 dier zelve Maend, aen het zelve gehecht, niet onkundig te laten, zullen wy het Diploma zelf hem hier onder de oogen brengen:

De

De Staten van Friesland, in serieuze overweginge genomen hebbende, hoe dat derzelver Heeren **Pre- LEEU-
WARDEN-** cessours, uit de consideratie van de menigvuldige getrouwe en uitmuntende diensten, door de Heeren Stadhouders en Kapiteins Generael uit den Doorluchtigen huize van Nassau, zedert de opregtinge van de Republyk, aen den Lande bewezen, op den 18 Juny 1675. hebben geresolveerd, aen den Doorl. Heere Hendrik Casimir, Prins van Nassau, te defereren 't Erftadouderschap over dezelve Provincie, om na deszelfs overlyden Erflyk te devolveren op zyn Vorstelyke Doorl. wettige Mannelyke Kinders, Kindskinders, en verdere Mannelyke Descendenten, die in wettelyken Houwelyke zouden worden geaprocreëerd, te gelyk met de digniteiten, prægogativen en waerdigheden tot 't Stadhouder en Kapitein Generaelschap van de Provincie van Friesland specterende, met dien gezegenden uitslag dat niet alleen zyn Vorstelyke Doorluchtigheit, maer ook de Heeren Prinsen, deszelfs roemruchtige zoon, en zoons zoon, de tegenwoordige Prins van Oranje en Nassau, zoo hier door, als door derzelver aengeboren affectie voor deze en andere geunieerde Provincien te meer zyn aangemoedigd geworden, om heroïcque en voor 't lieve Vaderland zeer nuttige en voordeelige daden te verrigten, zoo als hunne heldhaftige Voorvaders op zeer gedistingueerde wyzen meenigmael hebben gedaen. En verder reflecterende op de uitstekendige diensten, welke zyne Doorl. Hoogheit aen de Provincie van Friesland, gedurende de loop van vele Jaren, en aen den geheelen Staet, zedert door de Goddelyke Voorzienigheid gesteld is tot Stadhouder, Kapitein en Admiraal Generael van alle geunieerde Provincien, met eenen onvermoeiden yver onophoudelyk bewezen heeft, en dagelyks bewyft: Hebben, om te toonen hunne regtmatige erkennisse over alle deze getrouwe diensten, en in welke voortaan te bewyzen, zich verzekerd houden, dat zyne Doorl. Hoogheit, in navolginge der voetstappen zynere Illustere Voorvaderen, zonder intermis, zal voortgaen, na serieuze deliberatie eenpariglyk goedgevonden en verstaen, 't Stadhouderschap en Kapitein Generaelschap over hun

Ed.

LEEUWARDEN. Ed. Mog. Provincie te extendeeren tot de Descendenten van 't Doorl. Huis van Oranje en Nassau van de Vrouwelyke Linie; en daer en boven de digniteiten en præmientien daer toe behoorende, met een meerdere magt en autoriteit te vergroten. Ingevolge van welk besluit hun Ed. Mogenden by deezen defereren aen zyn Doorl. Hoogheit den Heere Willem Karel Hendrik Friso, Prins van Oranje en Nassau enz. enz. 't Erfstadhouderchap, Kapitein en Admiraal Generaelschap van de Provincie van Friesland, met alle de Voordeelen, Regten, Geregtigheden en Prærogativen, die daer aen zyn verknogt: Waer te boven hun Ed. Mog. nog aen zyn Doorlugtige Hoogheit defereren de begevinge van alle Militaire Charges van de Troupes ter Repartitie van de Provincie van Friesland staende, en 't recht om te decideren, zoo wanneer in de Staets Deliberatien, twee Kwartieren slaen tegens twee; of in gevalle twee Kwartieren weigeren of dilaiceren, hunne kameradvyzen uit te brengen, om by vacature van de Raedsheersplaetzen in den Hove Provinciael, en van de Curatoorschappen van 's Lands Academie te Franequer de keuze en begevinge daer van te doen, uit een nominatie van 3 personen, geformeerd, en aen zyn Doorl. Hoogheit gepresenteerd door de Heeren Volmagten van dat Kwartier, ten welkers begevinge 't openvallende amt tot dus lange heeft gestaan; gelyk mede om te disponeren van de vacantwordende Amten van 's Landschaps Secretaris, en Secretarissen van 't Collegie der Heeren Gedeputeerden en van 's Lands Rekenkamer, van Rentmeester der Domeinen, Procureur Generael, Griffier van den Hove, de vier Generale Ontvangers van de Provinciale Middelen, en van Postmeester: Nog om by vacature der Grietenyen de Verkiezing te doen van den Grietman uit een Nominatie van drie wettige gestemde en elegibele Personen, welke ter vervulling van 't vacerende Grietmans-Amt door de Ingezetenen zal worden gemaakt, en om in gevalle van Kuiperye en Dispuut over de validiteit en meerderheit van Stemmen, te nomineren zeven Gecommitteerden uit de 3 Goön of Landkwartieren, des dat in de vierde graed aen de prætendenten der Grietenien
niet

niet en zyn geparenteerd, de welke in dat geval ken-
 nisse nemen, en 't Disput of Disputen decideren zul-
 len: zoo ook om 't Grietmans amt van der Bildt, 't welk
 tot dus lange ter nominatie van zyn Doorl. Hoogheit
 en de Heeren Gedeputeerde Staten heeft gestaan, in 't
 toekomende alleen te disponeren. Des dat de verkie-
 zinge en respectieve begevinge van alle deze Politique am-
 ten door zyne Doorl. Hoogheit geschiede binnen den tyd
 van 6 weken, aenvang nemende met den dag, op welke
 de notificatie van 't openvallen der Amten of de nominatie
 aen zyne Doorl. Hoogheit zal wezen ter hand gekomen,
 en alzoo behoorlyk bekend geworden, zullende deze
 Bekendmakinge van de vacatures en overzendinge van de
 Nominatien moeten geschieden binnen 2 Maenden, te
 rekenen van den tyd van 't overlyden der Amtenaren;
 en zulks alles onder voorwaerde, dat de Collatie moet
 komen op geboren Friezen, of op zoodanige perzo-
 nen, welke volgens 's Lands Wetten en Costumen tot
 de Regeringe admissibel zyn: wordende daer en boven
 zyn Doorl. Hoogheit mits dezen genomineerd en aen-
 gesteld tot Opper Houtvester van deeze Provincie, met
 't regt van benoeming van een' Luitenant Houtvester,
 by avancement of overlyden van den tegenwoordigen
 Houtvester: en eindelyk defereren hun Ed. Mog. mede
 aen zyne Doorl. Hoogheit 't recht van Pardon te verle-
 nen op den zelven voet, als dat recht in de Provincie
 van Holland en Westfriesland aen zyn Doorl. Hoogh. is
 gedefereerd: en zulks alles met dien effekte, dat de
 Charges, Digniteiten en Waerdigheden van Stadhouder,
 Gouverneur, Kapitein Admiraal en Generael van de
 Provincie van Friesland na 't overlyden van hoogstge-
 melde zyne Doorl. Hoogheit, dien hun Ed. Mog. wen-
 schen en bidden dat God Almagtig zeer vele jaren
 voorspoedelyk wil bewaren en zegenen, zullen erven,
 succederen en devolveren op de Mannelyke Descenden-
 ten van hoogstgemelde zyn Doorl. Hoogheit, in wettigen
 Huwelyke geprocreëerd: Dat wyders in gevalle hoogst-
 gemelde zyne Doorl. Hoogheit mogte komen te over-
 lyden, nalatende een' zoon in wettigen Huwelyke ge-
 prorocreërd, op welken de voorschreven Charges . Dig-
 nitei-

LEEU-
WARDEN.

LEEU-
WAR-
DEN.

gniteiten en Waerdigheden waren gedevolveerd, en de zelve mogte komen te sterven zonder wettelyk Mannelyk Oir na te laten, en zonder dat eenig verder Mannelyk Oir van hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit in Wettigen Huwelyke geprocreeert, mogte exsteren, doch nalatende een Erfdochter, insgelyks in wettigen Huwelyke geprocreeerd, als dan de voorsz. Charges, Digniteiten en Waerdigheden zullen erven, succederen en devolveren op dezelve Erfdochter, en, by haer overlyden op derzelver mannelyk oir, en verdere mannelyke Descendenten, mede in wettigen Huwelyke geprocreeerd, na te laten: En dat by gebreke van dien, als mede in gevalle hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit mogte komen te overlyden zonder eenig mannelyk oir, in wettigen huwelyke geprocreeerd, na te laten, als dan de voorsz. Charges, Digniteiten en Waerdigheden zullen erven, succederen en devolveren op de Prinsesse Carolina, Dochter van Hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit, althans in leven zynde, en by haer overlyden op deszelfs mannelyk oir, en verdere mannelyke Descendenten, insgelyks in wettigen Huwelyke geprocreeerd. Dat voorts ingevalle hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit mogte komen te verwekken en na te laten, nog een of meer Prinsessen Dochteren, en de Prinses Carolina mogte komen te overlyden, zonder eenig mannelyk oir na te laten, als dan de voorsz. Charges, Digniteiten en Waerdigheden zullen erven, succederen, en devolveren op die gene van de Prinsessen zusters van de Prinsesse Carolina, die by haer overlyden nog in leven zal of zullen zyn, en op derzelver mannelyk oir en verdere mannelyke Descendenten, mede in wettigen huwelyke geprocreeerd, de oudere Zuster en derzelver mannelyke Descendenten altoos geprefereerd wordende voor de jongere zusters en mannelyke Descendenten: Alles nothans met dien verstande dat de voorschreve Charges, Digniteiten en Waerdigheden niet zullen mogen devolveren noch bekleed worden, op of by iemand van de voorschreve zoo Mannelyke als Vrouwelyke Descendenten van hoogstgemelde zyn Doorl. Hoogheit, die met de Koninklyke of Keurvorstelyke waardigheid bekleed zouden mogen wezen; dat mede de voorsz.

zoo Mannelyke als Vrouwelyke Descendenten van Hoog-^{LEEU-}
gemelde zyn Hoogheit zullen moeten professie doen van ^{WARDEN.}
de ware Christelyke Religie zoodanig als die in publyke
Kerken dezer Landen geleerd word; dat insgelyks die
gene van de voorsz. zoo Mannelyke als Vrouwelyke
Descendenten van Hooggemelde zyne Hoogheit, op
welke de voorsz. Charges, Digniteiten en Waerdigheden
zouden mogen zyn gedevolveerd, of op welke dezelve
zouden staen te devolveren gedurende derzelyver minder-
jarigheid, zullen moeten worden opgevoed binnen de ze-
ven Geunieerde Provintien; Dat wyders de successie en
devolutie van de voorsz. Charges, Digniteiten en Waer-
digheden op 't Mannelyke oir van de Vrouwelyke Des-
cendenten van hooggemelde zyne Hoogheit geen plaets
zal hebben, dan alleen in gevalle dezelve Vrouwelyke
Descendenten, met speciael consent en goedvinden van
hun Ed: Mog: zullen komen te trouwen met een' Prins,
professie doenden van de ware Christelyke Gereformeer-
de Religie, zoodanig als die in publieke Kerken dezer
Landen geleerd word, en niet bekleed met de Keurvorste-
lyke of Koninklyke waerdigheid en dat, in gevalle voorsz.
Charges, Digniteiten en Waerdigheden mogten komen
te devolveren op een van de Vrouwelyke Descendenten
van Hoogstgemelde zyn Doorl. Hoogheit, de zelve die
Charges, Digniteiten en Waerdigheden zelve zal waerne-
men en behoeden, onder den titel van Gouvernante, en
uit dien hoofde ook sessie zal hebben in de respective Col-
legien, waer in de Stadhouders dezer Provintie gewoon
zyn sessie te hebben, en vervolgens mede in den Raed
van State. En dat dezelve, mede Kapitein en Admirael
Generael van de Vereenigde Nederlanden zynde, die
Charges, Digniteiten en Waerdigheden, ten aenzien van
de sessie in den Raed van State, als ten opzigte van de
sessie in de respective Admiraliteits Collegien, insgelyks
zelve zal waarnemen en bekleeden; en voorts in cas
van Oorloge, en by 't uittrekken van de Troupes van
den Staet te velde, de faculteit hebben om te benoe-
men en voor te dragen een geexperimenteerd Hoofd o-
ver de Militie, mits deze mede professie doende van de
ware Christelyke Religie als boven, en niet bekleed.

MDCCXLVIII.

Zzz

zyn

LEEU- WARDEN. zynde met Koninklyke of Keurvorstelyke Waerdigheid, en daer benevens aengenaem zynde aen hun Ed. Mog. om 't commandement en Chef over de gemeldè Troupes in hare plaetze te voeren, behoudens echter, dat dezelve alvorens den Eed van getrouwheid aen dezen Staet zal moeten afleggen, en zich reguleren naer zoodanige Instrudie als hem zal worden mede gegeven, en daertoe door hun Hoog Mog. met overleg en advies van de Vrouwe Gouvernante, als van den Raed van State zal worden beraemd en vastgesteld; en dat eindelyk in gevalle de voorschreven Charges, Digniteiten en Waerdigheden mogten komen te devolveren op een van de voorsz. Mannelyke of Vrouwelyke Descendenten van hooggedagte zyne Doorl. Hoogheit, nog minderjarig zynde, dezelve Charges, Digniteiten en Waerdigheden, gedurende de voorsz. minderjarigheid, zullen worden waergenomen en bekleed door de Vrouwe Moeder van dezelve minderjarige, zoo dezelve nog in leven is, en zulks zoo lang dezelve, gedurende de voorsz. minderjarigheid, Weduwe zal zyn in de Vereenigde Provintien zal resideren, als Voogdessè en onder den titel van Gouvernante; alles op zoodanigen voet en wyze, en met gelyke faculteit, ten reguarde van 't benoemen en voordragen van een geëxperimenteerd Hoofd over de Militie in cas van Oorlogs en by 't uittrekken van de Troupes van den Staet te velde, en onder gelyke restrictie als hierboven ten aanzien van de voorsz. Vrouwelyke Descendenten van hoogstgemelde zyne Doorl. Hoogheit. op welke de voorsz. Charges, Digniteiten en Waerdigheden mogten komen te devolveren, zelve is gezegd: En dat, by gebreke van de Vrouwe Moeder van zoodanige minderjarige, of ingevalle derzelver Administratie, uit hoofde van een van de voorsz. oorzaken, mogte komen te cesserèn, hun Ed. Mog. in opzigte van Voogdye van de zelve minderjarige, zoodanige voorzieninge zullen doen als zy ten meesten dienste van den Lande zullen oordeelen te behooren. En op dat deze hun Ed. Mogende Resolutie tot haer volle effect moge komen, en hooggemelde zyn Doorl. Hoogheit en zyne Doorl. Hoogheits voorschreve zoo Manne-lyke als Vrouwelyke Descendenten, in wettigen huwe-lyke

JAERBOEKEN, October, 1748. 1019

lyken geprocreeërd, daer van 't volkomen genot mogen **LEEU-
WARDEN.**
erlangen, hebben hun Ed. Mog. deze brieven in behoor-
lyken forma doen uitgeven en depecheren, dezelve laten
vertekenen door 2 Heeren Leden uit ieder der vier
Kwartieren, en ter Ordonnantie van hun Ed. Mog. door
's Lands Sekreteris 't zelve bevestigende, met 't groot
Zegel van de Provincie, om vervolgens door eene pleg-
tige Deputatie van acht Heeren, en 's Lands Sekreteris
in handen van zyn Doorl. Hoogheit te worden overgele-
verd. Zynde de Originele Resolutie, waer by deze Brie-
ven zyn gearresteerd, door alle de Heeren Volmagten,
hoofd voor hoofd vertekend. Gegeven binnen Leuwar-
den den 19 Augusty 1748. Was vertekend.

VOOR OOSTERGO.

H. van Burmania.

C. van Haersma

VOOR DE SEVENWOU- DEN.

M. C. van Scheltinga.

A. O. Swalve.

VOOR WESTERGO.

Arent van Haerzolt.

T. E. van Sminia.

VOOR DE STEDEN.

S. B. Böscha.

Tomas Pyters Allinga.

Tet Ordonnantie van haer Ed. Mog. get.

Je. V. SMINIA.

En werden de Heeren *Aylva*, *Schwartzenberg*, *Bur-
mania*, *Rengers*, *Vegilin*, *Bouricius*, *Arnoldi*, en *Sixma*,
benevens 's Lands Sekreteris *Sminia* verzogt en gecom-
mitteerd, om zich ten spoedigsten te begeven na's Hage,
en 't voorschreve Diploma aan zyn Doorl. Hoogheit,
met de complimenten ter materie-dienende, te overhandi-
gen.

Aldus geresolveert op 't Landschapshuis binnen Leu-
warden den 19den Aug. 1748. was geteekent, voor
LEEUWARDERADEEL *H. van Burmania*, *H. Duijvestein*.
FERWERDERADEEL *H. H. v. Knyff*, *G. van Coehoorn*,
G. v. Knyff.

WESTDONGERADEEL *L. H. D. E. v. Aylva*, *U. J.*
v. Aylva *P. J. v. Gemmenich*, *F. Barkus*.

Zzz 2

OOST-

LEEU-
WARDEN.

- OOSTDONGERADEEL *W. Berghsma* , *H. E. v. Haarsma*.
 COLLUMERLANDT *W. H. v. Hiemstra*.
 AGHTKARSPLEN *A. v. Haarsma* , *J. v. Acronius*.
 DANTUMADEEL *W. E. v. Unia M. O. B. toe Schwartz-
 zenberg en Hohenlandsbergh* , *N. A. v. Idzinga*.
 TIETTERKSTERADEEL *H. W. v. Glinstra*.
 SMALLINGERLANDT *L. v. Haarsma C. v. Haarsma* ,
H. Duif.
 YDAARDERADEEL *C. v. Coenen. P. E. Frieswyk*.
 RAUWERDERHEM
 MENALDUMADEEL *G. N. v. Burmania* , *U. H. v. Hamerster*.
 FRANEQUERADEEL *J. G. v. Burmania*.
 BARRADEEL *A. v. Haerzolt* , *R. v. Haerfolte F. C. van Idzinga*.
 BAARDERADEEL *H. W. v. Aylva* , *S. de Lannoy, A. Lyklama a Niebolt*.
 HENNAARDERADEEL *J. v. Sminia T. E. van Sminia*.
 WONSERADEEL *T. v. Aylva, J. Hixenius*.
 WIMBRITSERADEEL *S. G. J. v. B. Rengers*.
 HEMULUMER OLDEPHAART *J. W. van der Haar*.
 't BILDT, *J. J. de Blocq van Kuffelaer*.
 UTINGERADEEL. *F. v. Sminia, W. v. Glinstra*.
 ANGWIRDEN *M. v. Bourritius, H. L. v. Haarsma*.
 DONIAVERSTAL *Joh. Vegelin van Claerbergen, H. Vegelin*.
 HASKERLANDT. *A. Vegelin van Claerbergen, A. O. Swaluwe*.
 SCHOTERLAND *M. C. v. Scheltinga*.
 LEMSTERLAND *R. L. a Niebolt*.
 GAASTERLANDT *R. A. L. van Wyckel, U. A. van Rengers*.
 OPSTERLANDT *L. S. Lyklema a Niebolt*.
 STELLINGWERF OOSTEINDE *D. B. Lyklama a Niebolt B. A. v. Boelens*.
 STELLINGWERF WESTEINDE *J. v. Beuker*.
 LEUWARDEN *N. Arnoldi, A. Fenema*.
 BOLSWARD *G. S. Oosterhuis, G. S. v. Hiemstra*.

ERA.

JAERBOEKEN, October, 1748. 1021

FRANEQUER *B. Wellens, J. Eidsma,*

SNEEK. *W. Schreuder.*

DOKKUM *H. R. Veruci. E. S. van Burmania G.
Brandsma.*

HARLINGEN *W. Idtsma, S. B. Boscha.*

STAVOREN *F. E. v. Sixma, Fedde de Jongh.*

SLOTEN *Mervis Folkerts, A. C. Patras.*

WORKUM *F. Sloterdijk, Tomas Pytters Allinga.*

YLST *D. B. van Scheltinga, Rintie Heersma,*

HINDELOPEN *Anne Clazes.*

LEEU-
WARDEN.

Voorts was den 20 der voorleden Maend,
door hun Ed. Mogenden de volgende Resolutie
genomen:

Op de Propositie ter Vergaderinge gedaen, is na deli-
beratie goedgevonden en verstaen tot Elucidatie
op eenige poincten van 't Regt, den Heere Erfstadhou-
der van de Provincie van Friesland hebbende gecompe-
teerd, of in generale termes onlangs aen zyn Doorl.
Hoogheit opgedragen, te verklaren, zoo als verklaerd
word mits dezen; dat hun Ed. Mog. verstaen.

I. Dat de Heeren Erf-Stadhouders in dezen tyt, in
de Provincie praesent zynde, hebben 't regt om te Com-
pareren in 't Hof van Justitie, te adviseren en te voteren
over de zaken, die aldaer zoo in prima instantia, of by
appel, als die in klene of groote Revisen worden geven-
tileerd.

II. Dat Hoogstgemelde Hoogheden mede altyd sessie
kunnen nemen in de Provinciale Rekenkamer, zo wel
als in 't Collegie der Heeren Gedeputeerden.

III. Dat hunne Hoogheden insgelyks geregtigd zyn
aen te stellen niet alleen den Luitenant Houtvester, maer
ook 4 Meestersknepen, een uit ieder der 4 Kwartieren
van Staat, om met assentie van 's Lands Fiskael een ge-
regte te formeren, voor welke alle zaken, Disputen
en Calanges, rakende de Jagt en Visschery de plano, en
zoo ieder eenige verdere procuratie finaël worden gede-
cideerd: Gelyk mede te formeren hoedanige ordres en

Zzz 3

Re.

LEEU-
WARDEN.

Reglementen, op 't stuk van de Jagt en Visscheryen, als verstaen zullen te behooren.

IV. En dat ook hoogstgedagte Heeren Erf-Stadhouders in der tyt de magt hebben om met overroeping der Curatoren van de Academie te Franequer 't nodige noopens 's Lands Universiteit te maken, Professoren en andere Leeraers aldaer aen te stellen, en 't opzigt te hebben over 't Onderhoud der Gebouwen aen voorsz. Academie behorende.

Aldus gedaen en de geresolveerd op 't Landschapshuis binnen Leuwarden, den 20 Sept. 1748.

(Was geteekend)

J. van Sminia.

Den 15 dezer was de volgende Publicatie, door de Staten dezer Provincie, op het Landschapshuis, binnen deze Stad gearresteerd:

De Staten van Friesland, allen den genen, die dezen zullen zien of hooren lezen, *SALUT: Doen te weten.*

Alzoo tot Onze kennisse is gekomen, dat naadeelige geruchten onder de goede Ingezetenen door deze en gere worden verspreid, als of de 's Lands penningen, herkomstig van de florenen en andere belastingen, door de Generale Ontvangers en Collecteurs der Grietenyen en Steden niet naer behooren zouden worden verantwoord, en in der waarheit aen den Lande betaeld, maer tot hun particulier voordeel misbruikt ende verdonkert. Door welke geruchten, hoe weinig grond ze ook mogen hebben, vele worden vooringenomen, en in die bevattinge gebragt, dat de gelden, door hen en hunre Medeng ezetenen wordende voldaan, onnuttelyk worden verspild; en dat de Regenten of zelve daer aen schuldig staen, of geen liefde genoeg voor hunne Ingezetenen hebben, om de in dezen malverferende Ontvangers en Collecteurs te ontdekken, en naer verdiensten te doen straffen. Zoo is 't, dat Wy, ter Onzer

ontc

ontlastinge, en om Ons in het openbaer te zuiveren van **LEEUWARDEN.** de blame op deze wyze aengewreven, na rype deliberatie hebben goedgevonden en gearresteerd, vinden goed en arresteren mits deze, dat voor, of uiterlyk op maendag den 18 November eerstkomende een algemeene Rekeningdag zal worden gehouden door de geheele Provincie, in alle de Grietenyen en Steden, op welke de Generale Ontvangers en Collecteurs pertinente oplossinge en rekeninge zullen moeten doen van de penningen, wegens de Floreenrente tot aen den 1 Maert, en wegens de Specien, en alle andere 's Lands Middelen, welkers invordering aen hun is aenbevolen, tot aen den 1 May 1748. verschenen, by hen ontvangen, met aenwyzinge, waer dezelve volgens ordre van den Lande hebben bekeerd en betaeld.

Dat ten dien einde aen de Ingezetenen ten platten Lande aenzegginge door de Dorprechters in ieder Dorp zullen worden gedaen op gelyke wyze, als die geschieden tot het stemmen van Volmagten ten Landsdage, op dat dezelve Ingezetenen, die wettig in de Kerken compareren zullen, uit hun midden twee bekwarne en geschikte personen mogen kiezen, die zich op den gestelden dag begeven naer de Rechtkamer hunner Grietenye, en aldaer met het Gerechte helpen opnemen en sluiten de Rekeningen van den Generalen Ontvanger en Collecteur van hunne Grietenye, en om vervolgens van hunne bevinninge schriftelyke besoignes te maken, ten einde die aen Ons worden overgebracht, om daer omtrent ten nutte van den Lande gedisponeerd te worden naer behooren.

Dat deze Rekeningen, voor zoo verre de Steden betreft, gedaen zullen worden in de volle Vergaderinge van Magistraet en Vroedschap, met overroeping van eenige Gecommiteerden uit de Bevelhebberen, uit hun midden door hen zelven te benoemen. Enz.

S T A V O R E N.

De berichten der droevige bezoeking van den Paelworm, worden, helaes! bevestigd, zelfs met byvoeging dat de Palen voor de Pun-
 Zzz 4 ten

STAVO- ten der Hoofden van de Haven, voor het groot-
REN. ste gedeelte vernield waren, en vernieuwd moes-
ten worden.

O V E R T S S E L.

D E V E N T E R.

DEVEN- Den 17 dezer was te Utrecht, op deszelfs reis
TER. van den Haeg herwaert, overleden de wel
Ed. Gestr. Heer Mr. Rudolf Jordens, Burger-
meester en Kameraer dezer Stad, Gedeputeerde
ter Vergaderinge van Hun Hoog Mogenden, en
Rentmeester des Kapittels Lebuini dezer Stad,
hebbende het Burgermeesterschap drie en vyf-
tig jaren lang met veel lofs bekleed.

T W E N T E.

TWEN-
TE.

Zyne doorl. Hoogheit, de Prins Erffstadhou-
der, heeft den Heer *N. van Heerdt toe E-*
versbergen benoemd tot binnenlandfchen Gede-
puteerden wegens de Ridderfchap dezès Kwar-
tiers, om met den eerften der Slachtmaend de-
zes jaers in functie te treden; en voorts, na het
eindigen van deszelfs commissie, in deszelfs plaet-
ze, den Heer *Sloet toe Warmels junior*, om met
den eerften Mei 1750 die charge op zich te
nemen; als ook den laetgenoemden Heer tot Be-
windhebber der Oost-Indische Comp. wegens deze
Provintie, uit de Ridderfchap dezès Kwartiers,
om met den eerften der volgende Maend des-
zelfs functie te beginnen, en voorts, by het ein-
digen der zelve, met den eersten Mei 1750, in
deszelfs plaetze, den Heer *Bentink toe Diepen-*
heim.

STAD

J AERBOEKEN, October, 1748. 1025

S T A D E N L A N D E,

G R O N I N G E N.

Den 9 dezer werd hier, uit name van zyne GRONINGEN doorl. Hoogheit en de Heeren Gedeputeerde Staten de volgende bekendmaking gedaen :

Dat op het verzoek van de gesamentlyke Volmagten en tot geruststelling van alle de Ingezeten en dezer Provincie by deze in de ampelste forma word verklaerd, dat by Staetsche Resolutien van den 16 en 17 Mai en 30 August. 1748. zynde geaccordeerd een generale amnestie, vergiffenis en vergetelheid omtrent het gepasseerde, gelyk gedaen word mits deze, doch tot heden niet gepubliceerd, daer in begrepen worden alle 't gene tot dato van de publicatie met woorden, werken, raed of daed, direct of indirect, door wat persoon of personen zonder onderscheid van staet, conditie of woning, schriftelyk of mondeling, zonder eenige exemption, reservatie of restrictien in eeniger maten mogte zyn geschied, gedaen of gepleegd, buiten eenige uitzonderinge van personen, tyden of plaetzen, alles gedurende deze ongelukkige troebles, commotien en dissension tot de dag van publicatie ingesloten, als hebbende de uiterste nood en onderdrukkingen de goede Ingezeten tot het zoeken van middelen ter hunner hulpe gebragt en genoodzaekt, en zulks alles onder ordres, last en belofte van stipte en heilige nakominge van dien, waer toe de Regeringe en alle Rigteren, Justitiars en Ministers, onder hunne dierbare Eeden voor God Almagtig aen den Lande of op hunne amten gedaen of nog te doen, zullen zyn en worden verpligt, zonder van deze dierbare beloften ooit te mogen vragen, zoeken of ontfangen eenige dispensatie of vergiffenis: met byvoeginge van rigoreuse straffen tegens de Contraventeurs van dien, alles mede onder de hooge guarantie van den

Zzz 5

Door-

GRONINGEN. Doorluchtigsten Prins den Heer Erf-Stadhouder, boven
GEN. gemeld. enz.

De onlusten en bewegingen, niet tegenstaende de bovenstaende gunstryke Bekendmaking, hunnen gang gaende, ja zelfs toenemende, vond zyne doorl. Hoogheit goed eenige Militie herwaert te zenden, zynde den 12 dezer een bende Voetvolks van het Switserfsche Regimt. Sturler; den 15 het Regim. Ruitery van Hop, en den 17 het Friessche Regim. van Acronius hier binnen gerukt. Zoo dra het eerstgenoemde Regim. hier aengekomen was, en zich op de markt geposteerd had, hoorde men de volgende Publicatie afkondigen:

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz.

Alzoo Ons tot onze uiterste finerte is voorgekomen, dat de Onlusten en Oneenigheden in de Provintie van Stad en Lande, niet alleen aenhouden, maer zelfs hand over hand toenemen, waer uit niet anders als zeer nadelige gevolgen en onheilen van de Provintie in het algemeen, en voor de goede Burgery en Ingezerenen in 't byzonder zouden kunnen ontsaen, indien niet in tyds wierden tegengegaen en gestuit.

ZOO IS 'T, dat Wy daer inne efficatieuselyk wilstende voorzien, by deze de goede Burgery en Ingezerenen wel hebben willen kennis geven, dat Wy goedgevonden hebben eenige Militie derwaert te zenden, om alle geweld en feitelykheden voor te komen, de rust te bewaren, een' ieder by het zyne te beschermen, en ordre te stellen, dat de zaken niet buiten haer geheel gebragt worden, voor Onze komste, of die van Gecommitteerden, die Wy van meninge zyn derwaert te zenden, zoo wanneer Wy onverhooptelyk door de omstandigheden van zaken alhier nog eenigen tyd mogten verhindert worden, om zelfs in Persoon overtekomen, gelyk Wy dan ook verders allen en een' iegelyk van

van de goede Burgery en Ingezetenen op het allerern-GRONING-
stigste en trouwhartigste willen hebben vermaend en ge-GEN.
waerschouwd, gelyk wy dezelve vermanen en waer-
schouwen by deze, van zich van alle geweld en feite-
lykheden te onthouden, zich stil en vredig te gedragen,
en Onze komste, of die van onze Gecommitterden
met gerustheid en vertrouwen afte wachten, op dat de Za-
ken niet buiten haer geheel worden gebragt, en op alles
zoodanige ordres gesteld en schikkingen gemaakt wor-
den, als tot meeste nut en Welzyn van de Provincie van
Stad en Lande in 't gemeen, en van de goede Burgerye
en Ingezetenen in 't byzonder nodig zal bevonden wor-
den te behooren. Gedaen in 's Hage, enz.

Onder andere zaken, die in deze Stad thans
gerugt maekten, mag men inzonderheit tel-
len het ontwerp van zeker Request door zeer
vele en de voornaemste Burgeren dezer Stad
ontworpen, ten voordeele van den gewezen Rit-
meester en Kolonel *M. H. Appius*, wiens Pro-
ceduren over gepretendeerd wangedrag in de
ongelukkige Actie, tusschen de Geallieerde en
Fransche Armeen op den 11 Mai 1745 by Fon-
tenoy voorgevallen, by zeer velen alhier meer
beklaegd, dan goedgekeurd werden; welk Re-
quest byzonderlyk ingericht was om de Recan-
tatie van zekere zeer choquante Aenmerkingen
over deszelfs Sententie, in druk uitgegeven,
die door hem op ordre van Burgermeesteren en
Raed dezer Stad gedwongen, en, naer men
zegt, blindelings zonder eens te zien wat hy
schreef, ondertekend was, vernietigd te kry-
gen. Doch om onzen Lezer een klarer begrip
van deze zaak te geven moeten wy dezelve een
weinig hooger ophalen. 't Was dan in de ge-
melde ongelukkige Actie dat de voern. Rit-
meester

GRONIN-
GEN,

meester en Kolonel Commandant in een Regim.
Ruitery des Prinzen van Hessen Homburg, met
een Esquadron van het voornoemde Regim. by
de Actie gecommandeerd, en dat aen 't spatten
geraekt zynde, nadat hy driemaal het zelve te
vergeefs had zoeken by een te krygen, eindelyk het
vluchtende Esquadron was gevolgd, voorts zich aen
deszelfs hoofd gesteld had, en, zonder ordre van
iemant, 's middags ten een uur met de Standaert
uit het Camp de Bataille was gemarcheerd, eerst naer
het oude Campement, en, na een kwartier uurs
vertoefd te hebben verder naer Aetb, waer hy 's a-
vonds ten half zeven aenkwam, en een Brief
schreef aen den Raed van State in 's Hage, van
inhoud: dat de Armee geruineerd, en, by met ee-
nige stukken en brokken van verscheide Regimenten
te Aetb gearriveerd was; dat de Fransche Hussaren
de tenten plonderden en brandden, en de overige Ar-
mee te Cambron campeerde, en dat hy dieswegen al-
leenig zonder tenten in 't veld niet konde bly-
ven (*). Dan zich terstond hier op weder be-
den-

(*) Zie hier den Brief, welke voornamelyk de grond-
slag lei van zyne volgende Proceduren, zelve.

EDELE MOGENDE HEEREN.

Ik geve U. Mog. door dezen op het spoedigste kennis
dat op den 11 een generale Bataille is voorgevallen
tot nadeel en ruïne van onze Geallieerde Armee. Ik ben
van het Reg. van Hessen-Homburg met een halve Com-
pagnie zonder Tenten enz. ontkomen, welke beneffens an-
dere stukken en brokken van andere Regimenten albiert te
Aetb gearriveerd ben, wyl alleenig niet zonder Tenten
in 't veld konde blyven, daer de Fransche Hussaren be-
zig waren onze Tenten weg te nemen en verbrandden.
Ik zal op het spoedigste van U. Mog. ordres afwagten
waer my na zal hebben te reguleren of waer na toe te
marcheren. Zoo op het moment komt de Prins van Wal-
deck

denkende, trachtte hy dien Brief van het GRONINGEN Posthuis weder te krygen: doch te vergeefs. GEN.

Hier op werd hy den 15 Mai in apprehensie genomen, een formele Krygsraed over hem belegd, bestaende uit den H. Gener. Major O. G. Veldman, als Præsident, de Brigadiers Elias en Vrybergen, de Colonels Graeme, van Diedem, Aytta, en den Graef van Nassau. De Auditeur Militair W. H. Ravens, door den Raed van State de Armee toegevoegd, eischte dat hy, ingevolge het 51 Art. vanden Artikel-brief (†) zoude worden gestraft, en fundeerde zyn

dek bier in de Stad, waerby my aenstonds heb geaddressseerd, welk my ordonneert buiten de Stad te marcheren, alwaer ik aenstonds tyding ontfange dat het overgeblevene van onze twee Esquadrans met het overige van de Armee campeert; onze Tenten hebben de Franschen verbrand; 'er ben meer Regimenten daer de Tenten van weg ben.

Hoop dat dit myn schryven in alle haest my niet kwalijk mag worden genomen; maar voor genotificeerd gehouden worden.

Nu zal ik wederom verdere ordres van den Gen. en Chef moeten afswagten. Verders ben ik, met alle boogagting en respect,

EDELE MOG. HEEREN,
U Ed. Mog. Onderd. gehoorzamen en
getrouwen Dienaer
M. H. APPIUS.

Aetb den 12 May

1745.

P. S. Zoo aenstond boore ik dat het overige van de Arme te Cambron weer zou camperen, gerugtswyze; de tyd zal 't leeren; ook dat de Bagagie na Mons zou.

(†) Dit Artikel luid woordelyk dus: *Die eerst eenige vlucht maekt in een Slag of Storm, die zal vrylyk op de daed van een ieder mogen dood geslagen worden, en ontkomen zynde, zal Schelm verklaerd, en aen lyf en leven zonder eenige genade gestraft worden.*

GRONIN-
SEN.

zyn' eisch in het vorige gestelde van de Historie, ten deele door den geapprehendeerden beleiden; ten deele van negen Ruiters van zyn Regiment, die gevlugt waren, bewezen; en verders door de eclatante daed zelf. Waer op hy met eenparige stemmen te Oignies by Lessines in het Hoofekwartier op den 2 Juny 1745 werd gesententieert: dat hy in den Krygsraed zyn leedwezen zoude moeten opentlyk betuigen, dat hy voorgemelde Missive aen den Raed van State in confusie en onbedagtzaamheid had geschreven tegens alle waarheid aen; den Raed van State en Justitie Militair om vergiffenis bidden; en de Copie van voorsch. Missive eigenhandig in stukken scheuren. Voorts werd hy gecasseerd van alle zyne Militaire Charges in dienst van den Staet, en inhabil verklaerd om die ooit of ooit te mogen bekleeden, met condemnatie in de kosten dier Procedures; wordende voor het overige den Auditeur Militair zyn eisch ontzegd. (§). Deze Sententie vol-

(§) Zie hier het stuk woordelyk.

Sententie in zaken van den Auditeur Militair der auxiliaire Troupen van den Staet in de Oostenryksche Nederlanden, ratione Officii Eisscher in cas crimineel, op en jegens Matthias Haico Appius, Collonel Commandant van het Regiment Cavallery van den Prins van Hessen-Homburg, gearresteerde en beklaegde.

De Hoog Ed. Gestr. Krygsraed der voorsz. Auxiliaire Troupen van den Staet gezien en geexamineerd hebbende de genome Informatien, ten laste van *Matthias Haico Appius*, Koll. Comm. van het Reg. Cavallery van zyne Hoogheit, den Prins van Hessen Homburg, en iuzonderheid de eigene confessie van den Gearresteerden, op den 11 dezer met een Esquadron van het voorgemelde Regiment onder zyn commando is gecommandeerd geweest in de Bataille of Actie by Fontenoy, dat zyn manschappen onder zyn commando gedurende de Bataille begonnen te deinzen, dewelke hy tot driemaal toe we-

JAERBOEKEN, October, 1748. 1631

volgens de magt hem door de Staten Generael
verleend, met een *Fiat Executio* door den Vorst
van

GRONINGEN.

weder by malkanderen heeft gebragt onder het roepen van *Sta die van Homburg! Sta!* tot dat hy eindelyk, dezelve niet kunnende byeen krygen, het Esquadron is gevolgd.

En dat hy Gearresteerde, volgens de beëdigde Attestatie van *Menno Geewes, Harmanus Warner, Joannes Kalf, Tamme Wilkens, Jan Sourbier, Nicolaes Mulder, Jette Dirks, Andries van den Berg* en *Jan Efers*, alle Ruiters in het voorsz. Regiment; dat hy Collonel *Appius* zich als toen aen het hoofd van zyn Esquadron heeft gesteld, en uit het Camp de Bataille, omtrent 's middags ten een uur, is gemarcheerd naer het oude Campement. Dat hy Gearresteerde, volgens zyne voorgegelde Confessie, omtrent een quartier uurs in het oude Campement is gebleven, en van daer immediat, zonder eenige ordre, met het Esquadron, of wel een groot gedeelte van het zelve, benevens den Standaert, is afgemarcheerd naer Aeth, en aldaer des avonds omtrent $\frac{1}{2}$ 7 uren is aangekomen, en binnen de Stad zich getireerd, en des nagts aldaer gebleven, zonder al mede eenige ordres, 't zy van Generaels of derzelve Adjunten, daer toe te hebben ontvangen.

Dat hy Gearresteerde, het zelve daer nog niet by latende, maer de stoutheid heeft gehad om aen hunne Ed. Mog., de Heeren Raden van State der Vereenigde Nederlanden, op den 12 May, en zulks daegs daer aen in substantie te schryven, dat hy aen hunne Ed. Mog. op het spoedigste kennisse gaf, dat op den 11 een Generale Bataille was voorgevallen ten nadeele en ruine van de Geallieerde Armee, en dat hy Gearresteerde van het Reg. Cavallery van Hessen-Homburg, met een halve Compagnie, zonder Tenten enz. was ontkomen, en beneffens andere stukken en brokken van andere Regimenten, te Aeth was gearriveerd en daer by voegende, dat hy alleen zonder Tenten niet in het veld konde blyven, dewyl de Fransche Hussaren bezig waren om de Tenten weg te nemen en te verbranden; met verdedere byvoeginge dat hy hadde hooren zeggen dat alle de Tenten, en die van meer Regimenten, door de Franschen

GRONINGEN.

van *Waldsk* bekragtigd, en stiptelyk uitgevoerd zynde, en de Gevonnisde volgens inhoud der zelve

schen verbrand en weggenomen waren, en dat het overige van de Armee te Cambron campeerde. Alles direct tegen de waarheid aen, zoo als uit des Gearresteerden verdere confessie blykt, na dat Copie van den zelve Brief aen hem was voorgelezen, dat hy denzelven in een groote confusie hadde gesz., zonder zeker te weten 't geen hy aen hunne Ed. Mog. daer in had gemeld, en nu wel weet dat de Fransche Hussaren aen de Tenten geen schade hadden toegebracht.

Alle het welke zyn zaken direct strydende tegen de Wetten en Plakaten van den Lande op de Discipline Militair geemaneerd, en dien volgende niet konnen worden geroiereerd, maer anderen ten exempel moeten worden gestraft; ZOO IS HET, dat de voorsz. Krygsraed, gehoord den criminelen eisch en conclusie by de Auditeur Militair, ratione officii, jegens den Gearresteerden gedaen en genomen, mitsgaders gelet en alles wel rypelyk overwoogen het gene ter zake enigzins dienende was, doende regt in den naem en van wegen hunne Hoog Mogenden, de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, condemnieren hem Gearresteerden om te compareren voor den gem. Krygsraed, en aldaer opentlyk te betuigen dat hy de Missive, hier voor gemeld, in een confusie en onbedagtzaamheit tegen alle waarheit heeft gesz.; dat het zelve hem van herten leed doet, en hunne Ed. Mog. de Heeren Raden van State der Vereen. Nederlanden, mitsgaders de Justitié Militair, om vergiffenis is biddende; en dan voorts de Copie van de voorsz. Missive, ter presentie als voren, eigenhandig aen stuk te scheuren; cassen hem Gearresteerden voorts van alle Militaire Charges, dewelke hy in dienst van den Staet der Vereenigde Nederlanden bekleed, zoo als dezelve daer van gecasseerd word mits dezen, zonder ooit wederom eenige Militaire bediening ten dienst van den Staet voornoemd te konnen of mogen bekleeden. Ontzeggen voorts den Auditeur Militair zyne verderen eisch, en conclusie op en jegens den Gearresteerden gedaen en genomen, en condemnieren den Gearresteerden in de kosten ter zake van deze Procedures gevallen. Aldus gedaen en gesententieerd, enz.

zelve de kosten van de Procedures betaeld GRONIN-
 hebbende, werd hy daer op ontlagen, en GEN.
 verreisde door Holland, over Amsteldam, enz.
 naer Groningen; wanneer het verspreide gerugt
 als of hy een van die genen was, die het mis-
 lukken der Actie veroorzaekt en Fransch geld
 had getrokken, reeds zoo veel ingangs gevon-
 den had, dat het zien van zyn perzoon te Am-
 steldam en elders het volk deed zamenrotten, en
 hy gevaer liep van aen de woede eener redenloze
 meenigte opgeofferd te worden. Eerlang werd
 ook door den Auditeur Militair van het gepas-
 seerde formele kennis tot narigt naer Groningen
 overgezonden. Waerop de Raed dezer Stad van
 deszelfs vakant Ritmeesterschap disponeerde ten
 voordeele van den *H. Abraham Veldman*, zoon van
 den bovengem. Gen. Major O. G. Veldman,
 welke President van den Krygsraed was, die
 hem veroordeeld had. Ondertusschen verkreeg
 de Fiskael van de Generaliteit in 's Hage, Mr.
Jan Wybo, Mandement van Appel, met de
 clause van apprehensie, van de Sententie den 2
 Juny gewezen, volgens Apostlile van den 1 Ju-
 ly, in zoo verre den Auditeur Militair zyn eisch
 ware ontzegd, en dus werd de zaak weder als
 onafgedaen aangemerkt. Burgemeesteren en
 Raed in Groningen ontvingen den 2 July een
 Missive van den Raed van State met verzoek
 van apprehensie en bewaring van hem en *Sickin-*
ge, die mede wegens lacheteit gecasseerd was
 by den Krygsraed, en wiens procedures in 't
 vervolg met deze overeenstemmen; waer op zy
 om de invallende Zomervacantie eerst den 17
 July rescribeerden met een weigerend antwoord,
 om redenen, dat, na een executie geen appel

GRONINGEN. vallende , hy mitsdien om zyn Militair delict niet weder konde worden gestraft , en dus nu als Burger om andere delicten niet geëvoceerd. Hier mede verliep aen weerzyde eenige tyd; persisterende ieder by zyn begrip , en voortvarende naer zyne principes. De zaak van Appius werd ondertusschen zedert den 2 July in de brieven uit den Haag als onafgedaen aangemerkt, en te Groningen als afgedaen , gelyk blykt uit een brief van voorschryving voor den Ritm. Veldman, om hem zyne commissie te verleen, gedagteekend den 14 July, maer in 's Haage met een weigerend antwoord afgewezen. Uit naem van den Fiskael echter werd de gewezen Overste ingedaegd, en hem drie termynen of defaulten gesteld, om in cas hy binnen die niet compareerde by *intendit in contumaciam* gesententieerd te worden. De eerste en tweede was reeds verlopen. Op den dag van de derde, den 27 Decemb. 1745 , leverde *Geertruida Brunsvelt*, Huisvrouw van voorschr. *Appius* , om redenen dat haer Man het niet geraden vond zyne Verdediging *ex carcere* [dat is als Gevangenen] te doen, een Request in by den Raed van State, om, of den tyd van een vierde termyn of default te erlangen , of anders een behoorlyk uitstel om zich te voorzien van het gene zy tot verdediging van haren Man konde inbrengen. Het eerste Lid werd afgewezen: voor het tweede om een Memorie van suggestie in te geven, den tyd van elf dagen geaccordeerd. Den volgendendag presenteerde zy weder een Request om 6 weken uitstel, maer dit werd haer ontzegd. Men nam dan dien tyd vlytig waer, en formeerde te Gronin-

ningen een soort van Apologie (*). Men won GRONIN-
een Advokaet Zwaneveld af, om als Procurator GEN.

van

(*) Dit stuk is waardig dat wy het woordelyk hier mededeelen. Het was van den volgende inhoud:

Edele Mogende Heren de Heren Raden van Staten der Verenigde Nederlanden.

M. H. APPIUS niet zonder de uiterste surpris vernomen hebbende in wat voegen U Ed. Mog. op een Request, in dato den 1 July 1745. van Mr. Jan Wybo, Fiskael van de Generaliteit, aen U Ed. Mog. gepresenteerd en ingeleverd, om te hebben Mandament in cas d'Appel van een Vonnisse van den Krygread van het Corps Auxilaire Troupen van dezen Straet in de Oostenryksche Nederlanden, tegens en over den Suppliant den 2 Juny 1745 gesententieerd, en daegs daer aen geexecuteerd, hebben kunnen goedvinden zulks te accorderen; en den Fiskael te autoriseren by apprehensie of anders by edicte tegens den Suppliant te ageren, voor zoo verre hy by gemelde Sententie niet is gecommenneerd in conformiteit van het tweede Lid van den eisch en conclusie door den Auditeur Militair gedaen en genomen; Zoo vind de Suppliant zich ten uitersten genecessiteerd tot defensie van zyn goeden naem en reputatie, nadien wegens lichaemswakheit, gecauseerd door de sensibelste affronten en het gevoeligst hertzeer, dat een eerlyk man immermeer zoude kunnen overkomen, niet in staet is in perzoon zich te siteren, nevensgaende geschrift, by forme van Apologie en Verantwoordinge wegens zyn gedrag als Kolonel, by U Ed. Mog. in te leveren, met demoesdighst en onderdanighst verzoek, ten einde U Ed. Mog., als voorstanders van regt en geregtigheit, niet mogen welgeren den Suppliant die justitie te doen, om de volgende Deductie met een bezadigd en onvooringenomen oordeel door te lezen.

Voor eerst, houd de Suppliant zich in consciencie en gemoede verzekerd, vertrouwt ook geen mensch ter waerelt hem met veritable blyken *e contrario* te zullen kunnen overtuigen of heeft zich in de Bataille, by Fontenoy op den 11 Mey 1745. voorgevallen, in de functie, die hy destyds de eer heeft gehad te bekleeden, ten dienste van het Vaderland gekwet als een man van eer en een braef Soldaet; vergun Ed. Mog. Heren dat hy zich zelf dien lof

A a a a 2

geeft,

GRONTIN-
GEN.

van Mevrouw die Deductie naer den Haag aen
en Advokaet *Elinkhuizen* over te brengen, hem
tef-

geeft, die ingeval niet tendeerde tot defensie van zyne eigen
zaak, geensins betaemde te allegeren. Voorts heeft de
Suppliant zyn Esquadron manmoedig, naer bekomen or-
dres, op het Camp de Bataille gevoerd, en schoon, het
een enge passage zynde, een voor een moeste passeren,
en het vyandlyk kanon, zoo wel als de musquettery conti-
nueel door de gelederen speelde, altoos aen het hoofd
van het volk geencourageerd en moed ingesproken; en,
na drie vuuren een langen tyd uitgestaen te hebben,
geordonneerd tegens een kerkhof, dat wel voorzien
was met muur en palissaden, waer uit de Franschen zou-
der onderlaet met getrokken buffen schoten, te avance-
ren, heb ik niet nagelaten het Esquadron die ordres
prompt en expedit te doen obedieren, schoon het ne-
vens die van Ginkel en de Carabiniers, die ik op myn
regter zyde had, geweldig protesteerde; dat zoo geex-
poneerd te zyn voor het vuur van Batterien en Retran-
chementen, geen post voor Cavallery was, daer het
moest zien vallen dat viel, zonder revensie te kunnen
nemen. Weshalven myn Esquadron, de Carabiniers en
die van Ginkel regts ziende afdeinzen, dit kwaed exem-
pel gevolgd heeft, zoo dat ik genootzaak was het na
te zetten, luidkeels roepende, *Stae, die van Homburg*
Stae! Hen dus tot stilstant gekregen hebbende, voerde
het zelve weer op, en zeide tot encouragering: *Foey!*
volgt het kwaed voorbeeld van andere niet na en verliest uw
ouden goeden naem niet. Allons weer aen! Immiddels qua-
men de Carabiniers mede weer by; doch kortst daer na
het gruwzame vuur wederom ondervindende, en voor de
tweede mael deinzende, maekte myn Esquadron het niet
beter. Ik het zelve weder agter na zettende, onder het
roepen: *stae tog, ik zal u voorgaen als een Vader, en wyk*
ik, zoo schiet my vry voor de kop, bragt te wege dat ik
hun andermael tot stant bragt. Tot stant gebragt en aen-
gevoerd hebbende; hoor ik hun met grote weerzin zeg-
gen, *dit is geen post voor Cavallery, bier komt geen mensch*
levendig af. Daer ik op antwoordde *dat raekt u niet, bier*
leggen onze ordres, het is onze plicht te obedieren. Immid-
dels waren de Carabiniers mede weer aengekomen; doch
op het eerste vuur der vyanden, zag men hun in een oo-
gen-

teffens van de zaek te onderrichten, als mede te fourneren de getuigeniffen van drie Ruiters, GRONINGEN.

die genblik verfluiven, zoo dat noch Officier nog Gemene langer te vinden was. Myn Esquadron zulks ziende, was niet langer te houden!, wat ik ook riep met goed of kwaed, het zwenkte regtsom, en volgde dus met de Officieren, nitgenomen de Heer *Falkner* en *Iddekinge*, de beide andere agter na; zelfs myne beide Knegten merde handpaerden hadden de vlugt genomen. Wat zoude ik doen in die gelegenheid, verlaten van myn volk? Alleen op het slagveld te blijven, om te wagten dat zy van haer zelven weer kwamen, zou razerny zyn geweest. Dierhalven, Ed. Mog. Heeren, oordeelde het als vorens van myn plicht te zyn, myn volk weder agter na te zeten, om zoo doenlyk, hen nog onder het continuuel roepen van *flae, volk! flae!* te persuaderen, en aen het slaen te krygen; gelyk de heer *Falkner* in den *Krygsraad* onder eede heeft bevestigd; derhalven hemelsbreete verschillende van het geen malitieuus is uitgestrooit, dat ik my aen het hoofd zoude geplaatst hebben. Edoch het vlugten dier beide voorgemelde Esquadrons bykans uit ons gezigt zynde, behalven de Pauker, aen wiens pauk witte vanen waren, die wy onderweegs passeerden, maekte zoo een geweldige impressie op myn volk, dat al myn roepen en courageren, pligt voorhouden, en *fin* dreigementen, alle vrugteloos af liepen. Derhalven was ik genootzaak, en oordeelde het absoluut van myn plicht te zyn hen in het Oude Campement wederom op te zoeken, in hope daar gelegenheid te vinden hen wederom te herstellen, door voorhouding van hun plicht te encourageeren, en weerom naer het Camp de Bataille te voeren.

Zie daer Ed. Mog. Heren de naekte waerheid, zoo als zich het geval heeft toegedragen wegens het retireeren van myn onderhebbend Esquadron, in de Aetie by Fontenoy. Na tweemaal myn manschap, op het kwaed voorbeeld van anderen gevlugt zynde, agterhaeld te hebben, hen door aenmoedigingen geencourageerd, en weerter Bataille aengevoert te hebben, het hevigste vuur doorgeflaen, en ten dertemaal zulks op allerlei wyze, hoewel vrugteloos, getenteerd te hebben, kome ik by eengedeelte van myn Esquadron in het Oude Campaen. Ik twyfel niet of U Ed. Mog. zullen tot dus verre niets berispelyks in

GRONIN-
GEN.

die mede weggelopen waren, en die hy tegens den Generaliteits Fiskael op den 3 January 1746, onder

myn gedrag vinden, of ik heb alles gecontribueerd en in het werk gesteld, wat van een man van eer en braef Officier, volgens eed en plicht, voor het vaderland kan gevorderd worden.

Staet dan te onderzoeken in wat voegen myn gedrag na dien tyd is geweest. Hier in het oude camp zynde, Ed. Mog. Heeren, bevond ik maer een gedeelte van myn volk by my te hebben, en niet wetende waer de rest gebleven was, eischte van myn byhebbende manschap openinge dezès; verstond als toen dat reeds een gedeelte op het eerste vlugten der Carabiniers en die van Ginkel, het hasepad had gekozen; als mede in de tweemalige deluizing en aenvoering wederom een gedeelte zich te zoek had gemaakt. Derhalven myn overige manschap weder by elkander gebragt hebbende, was het zoo verre daer van daen, hen weer naer het Camp de Bataille te krygen, dat, in plaets van myne ordres in dezen te respecteeren, zy eenparig riepen, *Heer Overste! 't is immers alles voor uit en weggevugt, en die ons noch voorby passeren roepen en schreeuwen, de Hussaren zetten ons agter na, en nemen niet alleen de Tenten weg, maer steken zelfs de brand daer in. Wat zullen wy hier allenig doen? Wy hebben nog dekking aen de regter nog linker vleugel van Cavallery of Infantery. Zoo wy hier langer blyven zyn wy allen capot, en gy ziet immers voor uw oogen dat alles noch weg-vugt.* Wat ik ook zéide, gy zult blyven, ik versta het zoo. het konde niet helpen, want myn volk, de continuele stroom der vlugtenden langs onze camp zeer groot en aenhoudende zynde, nam, niettegenstaende myne ordres en commando, al murmurerende de resolutie, wat ik ook riep en schreeuwde, den vlugtenden stroom agter na te volgen; ik zag noch Knegts, noch Paerden, noch Bagagiewagen, noch Tente van my, om of omtrent, en zulks bevragende kreeg ten antwoord, die hebben de Hussaren al weg, en zouden wy nog langer hier blyven, dat was immers desperaet werk. Aldus het volk niet langer in het Oude Camp hebbende kunnen houden, wat mochte ook aenwénde, was ik wel genootzaekt zonder Tent, zonder Bagagie, zonder Knegts, myn volk te volgen, zoo ik niet alleen daer blyven of weder naer het

der eede had laten brengen, alwaer zy rondbor- GRONIN-
stig verklaerden dat de *Kolonel Appius zich in alle* GEN.
om-

het Camp de Bataille ryden wou, het welk ik oordeelde buiten myn pligt te zyn, als zulks niet kunnende verantwoorden, doordien ik het hoofd van het Regiment was, en dienvolgens altoos moest zien waer myn volk bleef. Nu zeyd men, gy hebt het alles buiten kennis van den Generael gedaen. Ik stel derhalven eens, ik had my wederom na het Camp de Bataille begeven, en verslag gedaen dat ik van al myn volk verlaten was, zou men als dan my niet hebben kunnen toevoegen: ben je Kolonel of niet? Laet gy u volk loopen en zoekt ze niet weer by te brengen? Zoo doende was iemand noit gerust, maer altoos strafbaer. Derhalven met dezen vooruitzicht en intentie heb ik, al roepende, *boud tog in, gy zult de Paerden den bals afryden*, nog getragt hen te agterhalen, en tot stand te krygen, doch kreeg geen ander antwoord, als, *myn God! Heere Overste, zouden wy niet om een goed beekomen zien?*, slaende zoo den weg naer Aeth op. Circum Aeth genaderd zynde, reden ze wat langzamer, zoo dat ik hen aldaer weer by kwam, en den Heer Luitenant Rengers ordonneerde in Aeth te ryden, om permissie te verzoeken binnen te komen, ten einde de Paerden, die gansch afgemat waren, te refricheren. Op gebragt rapport van permissie, heb ik my aen het hoofd gesteld, *en niet eerder*, en ben met het by my zynde overschot binnen Aeth gemarcheerd, alwaer wy by onze aenkomst door verscheide manschap van allerhande Regimenten, zoo Cavallery als Infantery verwelkomt werden. Toen was myn eerste zorg order op de Paerden te stellen, die my vergunt werden op de Stads stalle te plaetzen. Vervolgens liet ik met veel moeite na fourage vernemen, doordien alles binnen Aeth, wegens het groot getal reets voor onze aenkomst daer geweest zynde vlugtelingen, in eene verschrikkelyke confusie was. Deze zaken zoo veel na tyds gelegenheid doentlyk bezorgd hebbende, bleewe ik niet in gebreke my by de daer zynde Heeren Generaels, den *Graef van Koningsseg* en den Heer *Baron van Cromstom* te vervoegen, aen welke twee Illustre personagen ik de eer had verslag te doen van myn arrivement en gesteltheid van zaken, vindende by die gelegenheid onderderzelver gevolg een aanzienlyk aental Heeren Officieren.

GRONINGEN. *omftandigheden van het begin tot het einde manmoedig en dapper heeft gedragen, zoo goed als 'er een Overfte in 't veld*

ren. Tot dus verre nog op geen Logement hebbende kunnen denken, heb ik eindelyk na veel moeite bekomen een klein kamertje, het geen ik nog niet alleen mogt genieten, nadien het van Officieren rontom my kriede.

In deze confusie en gefteltheid van zaken, afgemat door fatigues, van den 10 Mai af den gehelen dag en nacht door te paerde gezeten te hebben, en met een nugter Lichaem den 11 de Bataille onder het continueel vuur der Vyanden bygewoond te hebben, kryg ik, geheel te onvrede over de conduite van myn volk, het concept, Ed. Mog. Heren, ik moet bekennen zoo als de zaek is, dat het myn pligt was hoe eer hoe liever van de omftandigheid van zaken, en hoe my alles gerelateerd was, U Ed. Mog. kennis te geven, ja myn drift Ed. Mog. Heren was zoogroot, dat ik my verbeeldde ten uiterften culpabel te zyn, ingeval ik daer omtrent in myn pligt nalatig was gebleven. Met dit berooit hoofd, vol van gedagten, fchryf ik in al dit gewoel van mentchen een Brief aen het Illustre Collegie van U Ed. Mog. wanneer my gerelateert wierd dat zyn Hoogheid de Vorst van Waldek met de Armee gearriveert was; waer op ik met fchryven zoo lang inhield, om direct myn opwachting by den Generael en chef te maken, die my ordonneerde met myn volk buiten de Stad te marcheren om te camperen. Ter loops dan myn Brief voltojende, en geen tyd hebbende om dien na te lezen, cachetteerde ik den zelven en gaf dien over om op het Posthuis te beftellen. Vervolgens bezig zynde beftelling te maken tot de march van het volk na buiten, rencontreerde ik myn knechten, die my ter loops tyding bragten dat myn Tent en Bagagie behouden was, doch geen tyd hebbende na verdere omftandigheden te vragen, moest ik zulks uitstellen tot dat in de Camp zou gekomen zyn, alwaer ik hen ordonneerde direct myn Tent na toe te brengen en op te flaen. In ftillant gekomen zynde, deden zy my berigt, dat zy, op het voorbeeld van anderen, niet langer hebbende durven wagen myn Tent te laten flaen, dezelve hadden afgebroken, en met de Bagagie waren vertrokken op het aenhoudend vlugten van de Cavallery en Infantery, die hen in paffant hadden toegeroepen, *breek af, breek af,*

veld is geweest. Schielijk waren deze stukken in den **GRONIN-**
Haeg, en, in een forme van artikelen met regts-**GEN.**

pas-
af, de Slag is verloren, alles is bykans capot. Ik hen
 dus hoorende spreken vroegde naeuwkeurig, of er ook
 van Homburg onder waren geweest, die hen dit hadden
 toegeroepen, nadien ik slegts met het overichot te Aeth
 was gekomen, doch zy rapporteerden my geene van Hom-
 burg vernomen te hebben, maer dat het van andere Re-
 gimenten waren geweest die zulks toegeroepen hadden;
 daerenboven hadden zy ondervonden dat het hoog tyd
 voor hen waer geweest, vermits zy onderwegens hier en
 en daer Ammonitie Wagens, Stukken Kanon enz. hadden
 zien liggen, die men wegens haest genoorzaekt was ge-
 weest agter te laten. Toen was het, Ed. Mog. Heren, dat
 ik, voor de eertsemael gelegenheid had my te recollige-
 ren, en by my zelve te raisonneren, of het wel myn
 post was van dezen aen de Heeren Raden van State
 verslag te doen, en of zulks niet mogelyk het werk al-
 leen van Generaels was; zoo zond ik een Ruiters den Hr.
 Rittm *Alberda*, die my bevorens permissie verzocht had
 een Brief op het Posthuis te bestellen, agterna, met ver-
 zoek dat zyn Hoog Geb. de goedheid mogte hebbe myn
 Brief, aen de Ed. Mog. Heeren Raden van State gead-
 dressseerd, van het Posthuis te ligten, ten dien einde hem
 een adresje mede gevende. De Heer Rittmeester we-
 derom gearriveerd zynde was myn eerste vraag na den
 Brief; doch ik kreeg ten antwoord, dat hy dezelve niet
 had kunnen magtig worden, ik derhalven, hoe on-
 gaerne ook, moette hier in berusten, nadien het te laet
 was door iemand anders den zelve te laten afhalen,
 stellende verders my hier in volkomen gerust, van niets
 onbehoorlyks nog aenslotelyks, voor zoo veel my be-
 kend was, geschreven te hebben, als hebbende alleen uit
 getrouweheid gerelateerd het geen in die confusie en con-
 sternatie gerugtswyze gehoord en van anderen vernomen
 hadde.

Dit nu, Ed. Mog. Heren, is de zuivere opregte en onver-
 valschte waarheid van al het gepasseerde zedert den dag
 van de Baraille. Ik twyfele niet, Ed. Mog. Heren, of U
 Ed. Mog. dit verhael, zoo als het hier is ter neder ge-
 sleet en in waarheid bestaet, met een bezadigd en onvoor-
 ingenomen oordeel examinerende, zullen moeten ver-
 baest

GRONINGEN.

passagien geappliceerd, door den Hr. *Ellinkhuizen* als een Deductie aen den Raed van State op naem van

baest staen over de Sententie, den 2 Juny tegens den Suppliant gesententieerd en daegs daer aen geexecuteerd. Een Sententie, die aen den Suppliant, hoe rigoureux en seveer, nogtans den roem en lof niet kan weigeren, van zich in den slag by Fontenoi, als een braef Officier gekweten te hebben, en zyn Esquadrone, tot twemaal toe aen het deinzen, telkens weer op het slagveld, onder het roepen van *slae die van Homburg, slae* aangevoerd, en ten derdemaal vrugteloos getenteerd te hebben. Het is dan allenig het geval van den Brief aen het collegie van U Ed. Mog. geschreven, dat de Suppliant de sensibelste en honteufte straffe moest ondergaen, die een man van fatsoen immermeer kan overkoomen, en zich dermate beloond ziet, dat hy van alle zyne amten ontroofd en incapabel verklaerd is ooit het Vaderland verder te dienen; daerenboven gecondemneerd dien Brief, die de oorzaak van alle zyne ongelukken is, in tegenwoordigheid van den Hogen Krygsraed en veele omstanders in stukken te scheuren, die van onwaerheden te beschuldigen, de Raden van State en de Militaire Justitie om vergiffenis te bidden. Het is met de grootste ontroering en uiterste ontfeltenis, Ed. Mog. Heren, dat den Suppliant deze woorden uit de pen rollen, daer hy meer voor yft en liddert dan om het donderend geschut der Vyanden by Fontenoi. En ach! waer het nootlot hem zoo gunstig geweest, dat hy met zyn bloed de drift van bravoure voor het Vaderland had mogen verzegelen, noit waer deze blaem op hem nog zyne familie zoo onschuldig en op zulk een onnozele wyze gevallen. Het zal my ondertusschen in 't midden van alle deze rampen en ongelukken een eeuwigduurende troost zyn, in myn conscientie overtuigd te wezen niets onbehoorlyks, dan slegts het geen in een voorbarigheid bestaet, bedreven te hebben. Hebt de toegentheid, Ed. Mog. Heren, den Suppliant te permitteren van te vragen, of deze voorbarigheid, van enige omstandigheden geschreven te hebben, die destyds van anderen gehoord, doch naderhand vernomen had contrarie te zyn, die exemplare straffe meritere? De Suppliant houd zich in zyn gemoed verzekert, dat zulks enkel en alleen uit een drift en liefde om U Ed. Mog. zyn pligt te betuigen

ge-

van de Vrouw ontworpen; maer zy werden on- GRONINGEN
 gelukkig te laet ingelangt op Maendag den 10 GEN.

Ja-
 gesproken zynde, de Edelmoedigheid van U Ed. Mog. zulk's in genen dele zal kunnen approberen. Hier by komt dat tot op den 15 Mai alles ook in een diepe ruste en stilstant geweest is, zonder dat myn gedrag enige critique onderworpen was; doch zoo vroeg werd de Brief niet bekend, en informatie van den Auditeur genomen, of het was, *kruist bem, kruist bem*. Voorts is de Suppliant nooit tegens Getuigen geconfronteerd, en heeft geen copie mogen hebben van de Articulen, die hy beantwoord en met zyn eigen hand ondertekent had, zynde dus buiten staet gehouden zich te kunnen zuiveren: een zaek, die hy niet weet, schoon geen Regtsgeleerden, of is by alle gerigten practicabel, doordien vermeent altoos de pligt te zyn, zoo wel op de onschult en tot verschoninge van den beschuldigten op het nauwste te letten en te onderzoeken, als tot zyne beschuldiging. Vervolgens is de Supplianteenmael door den Auditeur, ten overstaen van twee Kolonels, op artikels verhoord, eenmael in den Krygsraed geweest, waer op daegs daer aen de Sententie is gepronuntieert, wanneer hy, niet anders hebbende verwacht als alleen een arrest van enige dagen, op het hooren van cassatie, hem als een donderslag in de klinkende, ten eenmael is bezweken. Zoo dat hy bykans niet in staet was zich langer over eind te houden, veel minder te weten wat hy dede, zoo dat de Auditeur genoodzaekt was hem woord voor woord in de mond te leggen.

Betreffende de Getuigen, Ed. Mog. Heren, zal ik niets van melden, aengezien by het geheele Regiment bekend is wat luiden het zyn, en of het voldoende is dat men het gemeen volk van een Esquadron, zelf gevlugt zynde, tot Getuige gebruike in een zaek van die aangelegenheid daer een menigte van geloofwaerdige Heren Officieren waren, geeft de Suppliant U Ed. Mog. in cordate overdenkinge.

Voor het overige kan ik U Ed. Mog. heilig verzeke-
 ren, dat ik de hoogste eerbied, respect en ontzag voor U Ed. Mog. Vergadering draeg, en dienvolgens ten vollen overtuigd ben zulk een illufire collegie met geen onwaerheden te derven abuseren. Ik verklare dan by dezen, dat dit geposeerde by my de opregte en zuivere waarheid
is,

GRONIN-
GEN.

January 1746, en deswegens ongelezen weder te rug gegeven: Schoon nu hier over een Request werd gepresenteerd, gemunieerd met een voorschryven van Burgemeesteren en Raed, persisterde de Raed van State evenwel by zyne genomene Resolutie, en wees gemelde Deductie van de hand voor de tweedemaal op den 24 Jan. Niets kon dan de Sententie vertragen, die ook den 18 Febr. 1746. werd uitgesproken, in de Vergaderinge der H. Raden van State, in dezer voegen: dat voor het profyt van de verleende defaulten het Vonnis van den Krygsraed, voor zo verre de Gedaegde in het tweede lid van den eisch van den Auditeur niet was gecondemneerd, is vernietigt, hy van alle uitvlugten versloken, een Schelm verklaerd, en ten eeuwigen dage uit de Provincien en het distrikt van de Generaliteit gebannen, op pæne van aen lyfen leven gestraft te worden; zyne Goederen ten behoeve van de Generaliteit geconfiscceerd en hy gecondemneerd in de kosten en misen van de Justitie en van dezen processe (†). Schoon hy nu hier tegens te Gronin-

is, waer op vaerdig ben ten allen tyde den diersten eed af te leggen, die ooit zal kunnen gevordert worden, als in de tegenwoordigheid van den oppersten Rigter van hemel en aerde, voor wiens alziend oog zelf de minste schuilhoek van myn gedagten niet verborgen is, en dieswegen wensch ik van ganschere herten dat de gehele waerelt van dezen kennis drage.

(†) Deze Sententie was woordelyk aldus:

Gezien by den Raed van State der Vereenigde Nederlanden, den intendith met de verification daer toe dienende, aen Hunne Ed. Mog. overgegeeven by den Fiscael van de Generaliteit, eerst Impt. van Mandt. in cas d' Appel, met de clause van apprehensie en Edicte des noods, en nu Eisscher, in cas crimineel ter eener, op en jegens *Matthias Haico Appins*, Kollonel Commandant van het Regim. Cavallery van den Prins van Hessen

ningen geduld werd, viel deze brok echter te **GRONIN-**
hard om te verduwen. Men gaf dan de **Deduc-** **GEN.**

tie

fen Homburg, Generael van de Cavallery, Ged., Herd., en Defaillant, ter andere zyde, behelzende den zelve intendith in substantie, dat de Ged., Herd., en Defaillant, in zyn voorsz. Qualiteit geweest zynde in de Actie of Bataille, op den 11 Mai van het gepasseerde Jaer 1745 by Fontenoi voorgevallen, gedurende de voorsz. Bataille zonder eenige order gehad te hebben, het Volk het welk onder zyn Commando was staende, en aen het retireeren en vlugten raekte, is gevolgt, en zich voort aen het hooft van het zelve gestelt hebbende, [*aldus*] uit het Camp de Bataille is geretireert na het Oude Camp; dat de Ged., Herd., en Defaillant, omtrent een quartier uurs aldaer gebleeven zynde, van daer met zyn voorsz. Volk, immers met het grootste gedeelte van dien, benevens den Standaert, is afgemarcheert direct na Aeth, alwaer hy des avonds omtrent half zeven uren is aengekomen; en dewyl dit zaken zyn van zeer daugereuze en pernicieuze gevolgen in den Militairen dienst, die niet kunnen worden geleeden, voornamentlyk niet in een Officier, die 't hooft is van het Regiment, maer andere ten exempel op het rigoureusste behooren te worden gestraft, ZOO IS 'T, dat de Raed met rype deliberatie van Raden, doorgezien en overwogen, hebbende al het geen ter Materie dienende is, en gelet hebbende op de verleende Defaulden, voor 't profyt van welke onder anderen is te niet gedaen en geannulleert het Vonnisse van den Krygsraed te Velde van dato 2 Juny 1745, voor zoo verre de Ged., Herd., en Defaillant daer by niet was gecondemneert in conformiteit van het tweede Lid van den Eisch en Conclusie, door den Auditeur Militair gedaen en genomen, Recht doende, heeft verder voor 't profyt en uit kragte van de voorsz. Defaulden by den Fiskael van de Generaliteit tegens de Ged., Herd., en Defaillant in deze geobtrineert, den zelve Ged., Herd., en Defaillant versteeken, gelyk hy versteeken word by deze van alle exceptien declinatoire, dilatoire en peremptoire, mitsgaders defensien en weeren van rechten, welke hy compareerende zoude hebben kunnen en mogen proponeeren en doen; verklaert hem een Schelm te zyn, bant hem ten eeuwiggen dage uit de Zeven Provintien, mitsgaders uit het dis-

GRONINGEN.

tie door *Ellinkhuizen* ontworpen, met alle blyken en brieven van Burgemeesteren en Raed voorzien; tot zyne defensie by het gemeen en de nakomelingschap uit, 't geen by veelen het medelyden boven den toorn deed opkomen. Dan eenigeri zulks met nydige oogen aenzienden, lieten daer op drukken de voorgem. Sententie van den Raed van State; op welke ras volgden eenige Aenmerkingen, door den gewezen Oversten ondertekend, ten hoogsten eerrovende zoo omtrent alle Justiciers in ons Land, als omtrent de particuliere leden van den Krygsraed. Veel gerugt maekten deze Aenmerkingen in den Haeg; waerop Burgermeesteren en Raed door eene Publicatie (§) verboden dezelve te verspreiden als zy-

distrikt van de Generaliteit, op pœne van aen lyf en leeven gestraft te worden; confisqueert alle zyne goederen behoeve aen de Generaliteit, en condemneert hem in de kosten en Mis en van Justitie, en in de kosten van dezen Proceffe ter taxatie en moderatie van dezen Raed.

Aldus gesententieert in 's Hage den 18 Feb. 1746.

(Was gearapheert)

G. H. VAN BURMANNIA vt.

(Onderstond)

Ter Ordonn. van den Raed van State.

(Was getekent)

A. VAN DER HOOP.

(§) Van dezen inhoud:

Burgemeesteren en Raed in Groningen doen te weten hoe Wy met de uiterste bevreemding hebben bevonden dat *Matthias Haiko Appius*, zich niet heeft ontzien op zyn naem en ondertekening buiten voorweten of minste kennis van de Hooge Regering, uit te geven en met den Druk gemeen te maken zeker Geschrift onder den Titul: *Sententie door den Raed van State, gewezen tegen den Kolonel Commandant M. H. Appius met eenige Aenmerkingen over dezelve*. Welk Geschrift is opgevuld met hatelike uitleggingen, vuile Calanges en vervloekte Lastertael niet alleen tegen particuliere personen, maer ook tegen Regenten, Krygsraed en Hooge Collegien, ja waer by zelfs een lastertael is uitgebraekt, even als of de gehe-

le

zynde een vuil en infaem Pasquil, en condemn-GRONINGEN.
neerden den gewezen Overften door het volgen-
de Gefchrift dezelve te herroepen, terwyl die
in den Haeg, volgens Sententie van den Raed
van State, door Beuls handen publiek verbrand
werden. Het Gefchrift was van dezen inhoud:

Ik ondergetekende M. H. APPIUS verklare en beken-
ne, INGEVOLGE ORDRE der Edele Mogende Heeren
Burgemeesteren en Raed in Groningen, in dato den 1 Sep-
tember 1746. dat ik tot de Aenmerkingen over myn Sen-
tentie, in Druk uitgegeven, waer in ik op een injurieu-
se

le Regering geen Justitie handhaefde, maer de wetten ver-
trapte. ZOO IS 'T, dat Wy, gemeld Pasquil als faem-
roovend en zelfs profaen en godloos met de grootfte in-
dignatie verfoeyende, het zelve als onwaardig om het licht
te zien, kragt dezen, vuil en infaem verklaren; derhalven
elk en een iegelyk wie het mogte zyn, interdiceren en
verbieden, meergenoemd lasterschrift voor het geheel of
ten dele te divulgeren, uit te fchryven, laten copiëren,
drukken of, op wat manier ook, te debiteren, veel min-
der van buiten nagedrukt zynde, hier in te brengen; alles
by poene van 50 Car. Guld. voor ieder exemplaer, alhier
gedrukt, gefchreven, verkogt of van buiten ingevoerd,
zonder eenige conniventie van de contraventeurs, ten pro-
fyte der gemene Armen dezer Stad, te innen.

Voorts om het divulgeren van diergelyke en andere faem-
roovende Lasterschriften voor het toekomende te preve-
niëren, hebben Wy goedgevonden alle Boekdruckers in
deze Stad te gelasten, gelyk gelast worden by dezen, om
alle gefchriften zoo aen dezelve om te drukken worden
geprefenteerd, het zy met of zonder naem, voor af aen
den Heer prefiderenden Burgemeester in der tyd te vertoo-
nen, en niet eerder als na bekomene permissie ter druk-
pers brengen, by poene van arbitraire correctie.)

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zal kun-
nen pretenderen, zal deze alomme op de gewoone plaet-
fen worden gepubliceerd en aengeslagen. Actum Gronin-
ga in Curia den 1ften September 1746.

P. LAMAN vt.

Ter Ordonnantie der H. Heeren voorn.

W. LAMAN Secret.

GRONINGEN.

se manier hebben gedecriëerd Personen van eer en fa-
soen, voornamelyc Regenten, den Hoogen Krygsraad,
Hooge Collegien en de geheele Regering, daer toe ben
vervallen uit mismoeidigheid en desperatie, betuigende
dat my ten uitersten leed is dat ik my op zulk een exorbi-
tante manier hebbe vergeten en ten toon gesteld; van alle
het welke verklare hartgrondig te pœniteren, en de ge-
stelde lasteringen, kragt dezen, te recanteren; verkla-
rende gemelde Personen en Regenten te erkennen voor
brave, eerlyke en alle achting waardig zynde Heeren
en Regenten, en dat ik ten uitersten kwalijk hebbe ge-
daen met Hooge Gerechtsbanken, Hooge Collegien en
de geheele Regering, als zynde rechtmatige Opperhoof-
den, te lasteren; ootmoedig sinekende, dat men my my-
ne onware uitgegootene injurien groot-gunstig moge par-
donneren; belovende my vorders, zoo in alle modeltie
te zullen gedragen, dat aen niemand eenige reden van
offensie of klagte zal komen te geven.

M. H. APPIUS.

Deze nu was de Recantatie, om welke vernie-
tigd te krygen, meest alle Burger-Officiers en meer
dan 400 Burgers, in de voorleden Maend Septemb,
voor den meer gemelden in de bres begonnen
te springen, door het teekenen van het door ons
bovengenoemde Request, zynde van dezen inhoud:

Ed. Mog. Heeren Burgermeesteren
en Raed der Stad Groningen.

Wy Ondergeschrevene en Ondergetekende Burgers
van de Stad Groningen vertoonen UE. M. met
schuldige eerbied hoe wy ten uitersten aengedaen zynde
over den beklagelyken staet, waer in de geweze Kolonel
Appius, door 't onderteekenen van een opgestelde Re-
cantatie of Herroepinge, op ordre van UE. M. in dato
3 September 1746. geschied, is gebragt; hebben wy,
zonder eenige melding te maken van de verdere behan-
deling ontrent dien Heer gehouden, niet kunnen afzyn
om ons eerbiedig aen UE. M. te adresseren en gunstig
voor

JAERBOEKEN, *October*, 1748. 1049

voor te dragen dat het UE. M. gratieuselyk behage een gunstig oog tot wegneming van dit aenftootelyk Instrument te verlenen; en doordien wy voorgenomen uit een generale overtuigings-mededogen voor dien Heer hier ontrent by UE. M. aenzoek te doen. ZOO IS E. M. Heeren ons onderdanigst verzoek dat UE. M., volgens de genegenheit onzer Borgeren, dit Plakaet van Recantatie mits dezen voor nietig, nul en van geener waerde verklaren, rekenende als of het zelve, benevens de Aenmerkingen over dezels laetste Sententie, nooit in de waereld geweest was; verzoekende hier van Publicatie te doen.

GRONINGEN.

Was getekend enz.

Dit Request, door de gemelde Burger Officiers en Burgers onderteekend, werd, door den Hopman *P. van Ham* en 2 Sergeanten, den 20 der voornoemde Maend, aen hun Edel Mog., den Heeren van den Raed overgeleverd. Een der 2 voorschr. Sergeanten des namiddaegs zich ter Sekretary, om antwoord om op het zelve te erlangen, begeven hebbende, werd het Request hem weder ter hand gesteld, met het volgende Apostil van hun Ed. Mog. daer op: *De H. Heeren Burgermeesters en Raed renvoieren dit aen zyne Doorl. Hoogheit, den Heere Prinse Erfstadhouder en Kapitein Generael van de Unie.* Wat hierop by zyne Doorl. Hoogheit besloten zal worden, wil de tyd leeren.

Den 25 der voorschr. Maend had men hier als een' regen van loutere Spinnen gehad. Honderd duizenden van die dieren kwamen als uit de lucht vallen, in dier voegen dat al wat zich op straet bevond daer door als overstrooit en bedekt werd.

MDCCXLVIII.

Bbbb

DREN.

Op den extraordinairen Landdag, den 24 der voorleden Herftmaend te Affen gehouden, hadden de Ridderfchap en Eigenerfden, geene genoegzame middelen om het gemis der verpachte Middelen goed te maken, fpoedig genoeg hebbende kunnen vinden, moeten befluiten dat de Pachten nog een half jaer zullen continueren, geheven en betaeld moeten worden als voren, alleen met deze uitzondering dat Kinderen, beneden de twaelf jaren oud, van het Hoofdgeld vry zullen zyn, en dus geen Hoofdgeld daervan gevorderd mogen worden.

Tuffchen den 14 en 15 dezer was te Zuidlaren, in het huis van een Bakker brand ontfiaen, veroorzaekt, zoo men zegt, door het doorbranden van den Oven, waer achter eenig Stroomond, 't geen ftraks aen brand raekte, in dier voege dat de vlam, zich wyd en zyd verfpreadende, het voornoemde huis met de daer nevenftaende Herberg geheel verteerde. Echter waren de meeste meubelen, neffens het geld van verfcheide Kooplieden, die, ter gelegenheit der Jaermarkt, daer gelogeert waren, geborgen. Van 40 of 42 Paerden waren 10 of 12 verbrand. En had de handbiedende meenigte der toefchietende Luiden niet alleen yver aengewend om de onder den wind fttaande Huizen te hoeden, de gansche Plaets waer' voor het grootfte gedeelte door het vuur verwoeft geworden.

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE
VAN 'T RUNDERVEE.

De tydingen noopens deze droevige bezoe-
kingen uit de Provincie GEEDERLAND, in
deze maend ons toegekomen, melden geene
verslimming. In HOLLAND ging het daer me-
de thans zeer ongelyk. Om *Zevenbergen* en
Schoonhoven begon de Landplaeg de vinnen we-
der op te steken; zoo ook ten noordwesten der
Stad *Hoorn*, op verscheide plaetzen waer men
in 5 of 6 maenden zelfs van geen kwaed gehoord
had. In de *Klunderd* en om den *Briel*, in tegen-
deel, scheen de ziekte, door 's Hemels gunst,
thans geheel op te houden. Niet minder stof
had men tegenwoordig door de gansche Provin-
tie van ZEELAND om de Algoedheit deswegen te
danken. In de Provincie UTRECHT nogthans
kon men van zoodanig een geluk niet spreken,
een klagde de Landman hier en daer nog jam-
merlyk. In FRIESLAND woedde de Veepest op
verscheide plaetzen zoo sterk als ooit; op an-
deren nogthans, als *Stavoren* enz. weder niet.
Uit OVERYSSEL bericht men ons geen ergernis.
zoo ook niet uit GRONINGEN. Dan in het Land-
schap *Drenthe* grassceerde de ziekte zeer sterk.

BERICH-
TEN AEN-
GAENDE
DE
STERFTE
VAN 'T
RUNDER-
VEE.

	Rotterd. 21 Octob. by 't Vernd.	Utrecht. 12 Oct. 't Mud.	Leeuw. 26 Octob. 't Loope.	Deventer 19 Oct. Mudde. f 7: 10:-
TARW				
Oude Witte Zeeusche	18½ a 21 §	f 9: 12:-		
Nieuwe dito	16 a 25 §			
Blaauwe dito	16 a 19 §			
Zomer	13 a 16 § by 't Last.	f 8:- 8:-		
Witte Engelsche	134 a 152 ggl.			
Roude dito	122 a 132 ggl.			
ROGGE.		f 6:-	f 3 a 3 10:-	f 5: 2:-
Vlaemsche	92 a 106 ggl. 't Vernd.			
Zeeusche	12 a 13½ §			
ERTEN Grauwe	13 a 16 §	f 15:-	f 6 a 8:-	
— Blaauwe	12 a 19 §	f 14:-		
— Witte	9 a 11 §		f 4½ a 5:-	
— Groene			f 6½ a 8:-	
BOEKWEIT.	by 't Last.	f 4 3:-	54 a 56 ft.	
Vlaemsche en Brab:	18 — L			
Klai	15 a 16 L			f 3: 10:-
GARST.		f 4:- 6:-		
Engelsche	16 a 17½ L by 't Hoed			
Zeeuw. Vl. Winter.	36 a 38 gl.		53 a 60 ft.	
— dito Zomer	27 a 32 gl.		42 a 47 ft.	f 2:- 5:-
HAYER.		f 3:- 5:-		
Zeeuwische	19 a 24 gl. by 't Last.			
Triksche Brouw	12 a 12½ L		34 a 37 ft.	
— dito Voer	11 a 11½ L		30 a 34 ft.	
Mout Engelsch	12½ a 14½ L			
KOOLZAED.		f 9:- :-		
Zeeuw. en Vlaamsch.	33 a 37 L			
Engelsch	37 a 40 L			
BOONEN Paarde	18 a 20 L	f 5:- :-	50 a 54 ft.	
— — — — — Druve }				
— — — — — Witte	by 't Vernd.			
WICKEN.	15 a 17 §	f 14:- :-	f 6 a 6½	
Witte Oude		5:- 5:-		
— Nieuwe			f 5 a 5½:-	
VLAS. N. gem.	de Steen.		f 4½ a 5:-	
— Midd. soort.	20 a 21 ft.	Leiden.	Zwool.	Hoorn.
— — — — — best.	22 a 25 ft.	19 Oct.	13 Oct.	24 Oct.
GRASDROTTER.	27 a 30 ft.	't Vierd.	de 40 lb	de 100 lb
Kraas. roete		f 33 a 35:-	f 14 a 15:-	f 15:-
— — — — — 14 ft.				f 14½:-
— — — — — Midd.				f 14:-
— — — — — Kleene.				f 13½:-

Waer-

J A E R B O E K E N, *October*, 1748. 1053

Waernemingen omtrent het Weder en de Planeeten op den Huize
Zwanenburg voor de Maend SEPTEMBER 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgefeld- heid.	Reg. in L.	Adipeet. van Maen en Plan. gr. uren uren	
1	29. 7 ¹ / ₂	63	WtZ	2 Regen	3 ¹ / ₄	20	♂ ♂ ♀ 5
	- 7 ¹ / ₂	67	—	3 Geheel betr.			
	- 8 ¹ / ₂	61	—	2 Regen betr.			
	- 9	60	WtN	3	I		
2	- 9 ¹ / ₂	57	NtW	3 Geheel betr.		4 40	
	- 10 ¹ / ₂	59	WNW	3 Regen betr.	I		
	30. 1 ¹ / ₂	61	NNW	2 Betrokken			
3	- 1 ¹ / ₂	64	NW	3		18	
	- 3 ¹ / ₂	57	NNW	3 Helder			
	- 4	57	N	2 Omtr. held.			
4	- 4 ¹ / ₂	67	NO	1 Betrokken	3 ≈	♂ ♀ 17	♂
	- 4 ¹ / ₂	58	—	2 Omtr. held.			
	- 4	59	—	1 Zeer betrok.			
5	- 4	67	—	1 Betrokken	18	♀ 3 ♂ 14 ♂ 17	NP
	- 3 ¹ / ₂	58	—	1 — Helder			
	- 2 ¹ / ₂	54	—	1 Helder			
6	- 2 ¹ / ₂	65	ZO	1 Omtr. held.	3 X	♂ ⊙ 21	
	- 2	57	—	1 Betrok. held.			
	- 1 ¹ / ₂	57	N	1 Helder			
7	- 1 ¹ / ₂	68	—	1 Omtr. held.	17		
	- 2	60	—	1			
	- 2 ¹ / ₂	59	(o)	Helder			
8	- 2 ¹ / ₂	69	NO	1	2 √		
	- 3	60	—	2			
	- 3 ¹ / ₂	58	—	1			
9	- 3 ¹ / ₂	68	—	1	16		♀ Dir.
	- 3 ¹ / ₂	61	—	2			
	- 3	55	—	2			
10	- 2 ¹ / ₂	70	ZZO	2	0 8 0 h 12		
	- 1 ¹ / ₂	60	OZO	1			
	- 1	55	ZO	1			
11	- 1 ¹ / ₂	69	—	1	13		
	29. 11 ¹ / ₂	61	—	1			
	- 11 ¹ / ₂	61	—	1 Omtr. held.	dond. weert	26	
12	- 11 ¹ / ₂	74	—	1 Helder			
	30. 1	64	WtN	1 Geh.bet reg.	1		
	- 1	63	(o)	Reg.zeerbetr.			
13	- 1 ¹ / ₂	68	WNW	2 Omtr. held.	1	8 II	
	- 3	61	NNW	1 — Zeer betr.			
	- 3	58	—	2 Reg.geh.betr.	1		
14	- 3 ¹ / ₄	65	NtW	3 Zeer betrok.	21	□ 3	
	- 3 ¹ / ₂	58	NNO	3 Omtr. held.			
	- 3	56	NO	3			
15	- 3	61	ONO	4 Zeer betrok.	3 ⊕		
	- 3	58	OtN	3 Betr.geh bet.			
	- 1 ¹ / ₂	56	ONO	4 Betrokken			
16	- 1 ¹ / ₂	61	O	4 Geheel betr.	15		
	29. 11	58	O	4 Regen			

1054 NEDERL. JAERBOEKEN, October, 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	St. en Kr. der Wind.	Lugtgefteld- heid.	Reg. in L.	Adipe&. van Maen gr. uuren	en Plan. uuren
17	- 9 ¹ / ₂ - 10 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂ - 8 ¹ / ₂	54 59 52 55	O t Z 3 OZO 2 O t Z 1 ZO 1	— Zeer betr. — Betrokk. — Zeer betr.	7 ¹ / ₂ 1 ¹ / ₂ 2 ¹ / ₂	26	9
18	- 8 ¹ / ₂ - 9 - 9 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂	64 55 57 65	ZZW 2 Z 1 O 1 O t N 1	Omtr. held. Betrok. held. Betrokken	2 ¹ / ₂	8 8 2 4 10	VP
19	- 9 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂	57 53 61 53	ONO 2 O t N 3 ONO 3 NO 2	Omtr. held. Helder Omtr. held.	20 2	♂ ♀ 1 ♂ ♂ 4	
20	- 9 ¹ / ₂ - 9 ¹ / ₂ - 10 ¹ / ₂	52 61 61	N t O 2 ONO 3 ONO 3	Betrokken Omtr. held.	14		
21	30. - - 1 ¹ / ₂ - 1 ¹ / ₂	54 49 61	— 1 — 1 ZZO 2	Helder Mistig Omtr. held.	27	♂ ♂ 4 ♂ ⊙ 6	
22	29. 11 ¹ / ₂ - 10 ¹ / ₂ - 10 ¹ / ₂ - 11 ¹ / ₂	56 57 58 55	Z 2 ZW 3 W t N 1 W 1	Regen — Omtr. held. Omtr. held.	1 ¹ / ₂ 3 ¹ / ₂	10	♂ ⊙ ♂ 18 Supr.
23	30. 1 ¹ / ₂ - 1 ¹ / ₂ - 3 ¹ / ₂ - 3 ¹ / ₂	55 62 59 58	— 2 WZW 1 (o)	Betrokken — Geh. betr. Geheel betr.	23	6 m ♂ 3	
24	- 3 ¹ / ₂ - 3 ¹ / ₂ - 4 - 4	65 56 50 64	(o) (o) (o) ZO 1	— Zeer betr. — Omtr. held. Betrokken	19		
25	- 4 - 3 ¹ / ₂ - 2 ¹ / ₂ - 2 ¹ / ₂	64 53 49 62	OZO 1 — 2 O t Z 2 ZO 2	Omtr. held. — Helder	3	+	
26	- 1 - 1 - 2 - 2	57 59 63 55	— 3 W t N 2 — 2 — 1	Omtr. held. Regen Betrokken	16		
27	- 2 ¹ / ₂ - 2 ¹ / ₂ - 2 - 1 ¹ / ₂	56 62 59 60	ZW 2 — 3 WZW 3 W t N 1	— Omtr. held. Betrok. held. Geheel betr.	14	□ 12	
28	- 1 ¹ / ₂ - 2 - 1 ¹ / ₂	62 59 60	W 1 ZW 2	— Mottig Reg. geh. bet.	14		

Gemiddelde { Barrometer 30 D. 1 Lyn.
 { Thermometer 59¹/₂ Gr.
 't Gevallen Water 25 Lyn.
 't Uitgewaessende 19 Lyn.
 Dagelyksche kragt der Wind omtr. 2

NEDERLANDSCHE JAERBOEKEN.

NOVEMBER.

MDCCXLVIII.

Er wy ter beschouwing der merkwaardigheden, binnen den omtrek dezer Provintien voorgevallen, thans overgaen, kunnen wy niet nalaten onzen Vaderlanderen met vrolyke lippen toe te juichen, over het zoo lang gehoopt en gelukkiglyk sluiten van den algemeenen Vrede, en hun teffens de byzonderheden, zoo voor, als by het voltrekken van dat grote en heilzame Werk voorgevallen, mede te deelen.

Nadat den 30 April dezès jaers de Preliminaria door de Ministers Plenipotentiarissen van *Vrankryk*, *Engeland* en onzen *Staet* geteekend waren, werd door hen ook een geheim Artikel byzonderlyk geteekend, zynde van dezen inhoud:

In geval eene van de Mogendheden, die in de tegenwoordige Preliminare Artikelen zyn geïntresseerd, mogte weigeren of opschorten, om tot de tekening en uitvoering der gem. Artikelen mede te werken, zullen zyne *Allerchristelykste Majesteit*, zyne *Groot-Brittannische Majesteit* en de Heeren *Staten Generael der Vereenigde Provintien* gezamentlyk de krachtdadigste middelen beramen omtrent de Uitvoering van het geen hier boven tusschen dezelve is overeengekomen: En by aldien tegen alle verwagting één van de Mogendheden volhardde, om daer in niet toe te stemmen, zal zy de Voordeelen, welke door de tegenwoordige Preliminare Artikelen aen Haer be-

MDCCXLVIII.

Cccc

zorçd

zorgd zyn, niet genieten. Dit byzonder en geheim Artikel zal de zelfde kragt hebben, als of het zelve van woord tot woord in de Preliminaire Artikelen, welke heden gesloten en getekend zyn, geïnfereerd was. Het zal op de zelfde wyze geratificeerd, en de Ratificatien daer van zullen ten zelve tyde als die van de Preliminaire Artikelen uitgewisseld worden. Ten oirconde van 't welke Wy ondergeteekende Ministers Plenipotentiarissen van zyne *Allerchristelykste Majesteit*, van zyne *Groot-Brittannische Majesteit* en de Heeren *Staten Generael der Vereenigde Provinciën* uit kragt van Onze respectieve Volmagten dit byzonder en geheim Artikel met Onze respectieve Teekeningen hebben voorzien en het Cachet van Onze Wapens daer by hebben doen stellen. *Aken* den 30 April 1748.

Was getekend, gelyk als de Preliminairen, door den Graef van *St. Severin d'Arragon*, door Graef van *Sandwich*, en door den Graef van *Bentink*, den Baron van *Wassenaer* en den Heer *Hasselaer*.

Wanneer de Graef van *Caunitz*, Minister Plenipotentiaris der Keizerinne Koninginne, den 23 May laetstleden, tot de voornoemde Preliminariën accedeerde, overhandigde zyne Excellentie aen de andere Ministers Plenipotentiarissen het volgende Declaratoir:

Op de Preliminaire Artikelen, buiten kennis en met uitsluiting van de Keizerin Koningin, myne Doorluchte Souvereine, gesloten, zoude wel eenige aanmerkingen te maken zyn, doch te vreden met zich niet te beschuldigen te hebben, zoo met opzicht tot de Mogendheden, waarmede zy tot nog toe in Oorlog is, als met opzicht tot hare Geallieerden, begcert zy niet te onderzoeken het gedrag, 't geen men ten haren reguarde gehouden heeft. Zonder zich daer mede op te houden, wenscht zy in het tegendeel zoo schielyk mogelyk een einde van de ongevallen des Oorlogs te maken. Dus neemt zy zonder uitzondering' of voorbehouding' aen den geheelen inhoud der Preliminaire Artikelen, die haer medegedeeld zyn, voor zoo verre dezelve haer aengaen, en

en de verschillen betreffen, die met een onderlinge toestemming het eenigste voorwerp der Conferentien uitmaken, welke men overeengekomen is in deze Stad te houden, en waer mede de Cessien van het Tractaet van *Worms* niets gemeen hebben, en in hun natuur daer mede niets gemeen zouden kunnen hebben.

Aengaende de Garantie van een gedeelte van het Hertogdom *Silefien*, 't geen door het Tractaet van *Dresden* aan zyn Majesteit den Koning van *Pruiffen* gecedeerd is, gelyk ook het Graeffschap *Glatz*, heeft hare Majesteit de Keizerin Koningin steeds gedeclareerd, en declareerd op nieuw, van haer' kant dat Tractaet heilig te willen nakomen. Zelfs hebben hare Ministers met die van den Koning van *Pruiffen* deswegens de Garantie der Zee-Mogendheden verzogt in dezelve form en uigeftrektheid, als *Groot-Brittannien* te voren zoo wel de Preliminairen van *Breslau* als 't Definitief Tractaet van *Berlin* gegarandeerd had; waeruit een Recht spruit, 't geen men haer zonder onrechtmatigheid en geweld tegen haer' dank niet zoude kunnen ontnemen. En gelyk het tegens alle Goddelyk en menschelyk Recht stryden zoude, enkel een Cessie te garanderen, zonder 'er van insgelyks de Clausulen en Voorwaarden, waerop dezelve met toestemming der partyen Contractanten geschied is, insgelyks te garanderen, zoude de intentie der Mogendheden, die de Preliminaria geteekend hebben, niet zyn kunnen, tegens dien regel in te gaen.

Dit nu verondersteld zynde, kant zich de Keizerin Koningin op geenerlei wyze 'er tegen, dat de Garantie van 't Tractaet van *Dresden* in haer geheel in de algemene Pacificatie getrokken worde: en op dien voet ben ik niet alleen geauthoriseerd en bereid, insgelyks tot de teekening der Preliminaria te treden; maer moet zelfs, om de schielijke en volmaekte rust des te meer te verhaesten, uit naem van myne Doorluchte Souvereine aendringen, dat die Preliminaria alle kracht en vermogen van een Definitief Tractaet van Vrede hebben, zonder dat eenige nadere eisch ten laste der Mogendheden, welke tot hier toe met elkander in Oorlog geweest zyn, geadmitteerd worde. Gedaen te *Aken* den 23 May 1748.

(was geteekend)

De Grave van Caunitz-Rittberg.
Cccc 2 De

De Ministers van *Engeland* en onzen *Staat*, duchtende dat het bovenstaende *Declaratoir* des Graven van *Caunitz* eenige vertraging in het Definitief Traëtaet mogte veroorzaken, deden weinig tyds daer na de volgende Verklaring:

O f f c h o o n de Hr. Grave van *Caunitz*, op de eenvoudigste wyze en zonder uitzondering of voorbehouding tot de Preliminaire Artikelen, den 30 April 1748 geteekend, geaccedeerd is, als mede zoo duidelyk en klaer, dat zulks geen de minste zwaarigheid zoude konnen ondergaen; echter, vermits in de gezegde Acte van Accessie niet by name gewag gemaekt word van de Declaratie, door hem te voren en wel den 23 dezer gedaen: ten einde voortaan alle kwalyk verstaen of dubbelzinnigheid deswegens voor te komen, declareren en certificeren Wy ondergeschreven Ministers Plenipotentiarissen van zyne Majesteit, den Koning van *Groot-Brittannien*, en de Republiek der *Vereenigde Nederlanden*, dat wy de bovengemelde Acte van Accessie geadmitteerd hebben zuiver en eenvoudig en zonder eenige voorbehouding of uitzondering, hoe dezelve ook zoude mogen wezen, en op een wyze, dat dezelve geene uitlegging, betrekkeelyk tot de Declaratie van den 23 May, onderheven kan of moet zyn, welke Declaratie gehouden word voor nul, geabrogeerd en van geene uitwerking, gelyk wel uitdrukkeelyk aen den gemelden Grave van *Caunitz* voor en na zyne Acte van Accessie gedeclareerd is. In kennisse van 't welk wy de tegenwoordige Declaratie geteekend hebben te *Aken* den 31 May 1748.

(was geteekend)

*Sandwich, Bentink, Waffenaer, Hasselaer,
Van Haren.*

Den grondslag van den Vrede dus gelegd ziende, lust het ons ook te beschouwen de manier op welke dat groote werk door de respectieve Ministers Plenipotentiarissen jinderdaed behandeld is, vermits zulks niet alleenlyk der Natiomelingschap, in zoodanigen gevalle, tot een mo-

model zal kunnen dienen , maer onzen Lezer teffens veel licht byzetten , wanneer de langdurigheid des tyds , die federd het teekenen der Preliminaria tot op de teekening van het Definitief Traftaet , hem mogt in 't oog loopen , en deszelfs verwondering gaende maken. Men leze dan de volgende Memorië , waarvan aan de Ministers der verfcheide Mogendheden zelve Kopyen zyn ter hand gefield :

In den tyd dat de Vredes Negotiatiën te Aken naeuwlyks fchenen begonnen te zyn , werd Europa met geen minder genoëgen als verwondering aengedaen over de tyding , dat de Preliminaire Vredes-Artikelen geteekend waren : De Ministers van Vrankryk , Engeland en de Vereëigde Provinciën , dewelke wegens die Artikelen overeengekomen waren , teekenden dezelve den 30 April des avonds in het Huis van den Graef de *St. Severin* , Minister Plenipotentiaris van Vrankryk. Nadien de Politike Boeken geene Voorbeelden van diergelyke Teekening van Vredes-Preliminaria of Traftaten aentoonen , waren die Ministers verplicht een nieuwe wyze van Reglement in te voeren , 't welk men dienftig oordeeld volkomenlyk aan den dag te leggen ; ten einde het zelve tot een model ftrekken moge . indien men by de volgende tyden in diergelyke omftandigheden komen mogt.

De *Preliminaren* van Vrankryk met Engeland in het jaer 1712 waren geteekend door den Heer *Menager* alleen , Minister Plenipotentiaris op het Congres te Utrecht , die dezelve aan de Engelsche Ministers had ter hand gefield , dewelke hem eene Declaratie bezorgden , behelzende , dat de Koningin van Engeland die Propofitien als Preliminaire Artikelen aennam.

De Koning van Vrankryk was ingelyks in het jaer 1735 met den Keizer alleen overeengekomen nopens de Artikelen , die tot grondslag van den Vrede in 't jaer 1738 gediend hebben ; Zy waren door de publieke of geheime Ministers van die twee Vorften geteekend ; de wyze van die teekening was ten eenemaal eenvoudig , doende die Ministers niets dan hunne Namen te teekenen onder

dat geene, 't welk hunne Hoven hun voorschreven.

Het geval van 't jaar 1748 is hier omtrent zeer verschillende geweest. Na dat de Ministers van de drie reeds genoemde Mogendheden volgens de generale Instructiën, die zy van hunne Hoven hadden, *onder ben zelve* de Artikelen hadden opgesteld, zyn zy op de wyze, welke zy het gevoeglykste oordeelden, tot de teekening overgegaen. Voor eerst maakte men van dit Tractaet vier Exemplaren; In het ééne werd de Koning van Vrankryk telkens in rang het eerste voor de twee andere Mogendheden genoemd, In het tweede heeft men dien rang gegeven aen den Koning van Engeland; En van de twee andere Exemplaren kwam het ééne over een met dat, waer in de Koning van Vrankryk eerst genoemd werd, en het andere met dat, waer in de naem des Konings van Engeland voor dien van den Koning van Vrankryk gesteld werd.

Na dat dan de Volmagten gelezen waren, waer van de Ministers wederzyds aen elkander de Copyen, die volgens het gebruik waren gecertificeerd, overgaven, werd de Teekening verrigt: De Graef van *St. Severin* teekende het eerste op het Exemplaar, alwaer de naem van zyne Allerchristel. Maj. het eerst gesteld was; De Lord *Sandwich* deed het zelfde in dat Exemplaar, alwaer de naem des Konings van Vrankryk agter die van den Koning van Engeland vermeld stond; En van de twee andere Exemplaren was het ééne gelyk aen dat, waer in de Graef *St. Severin* het eerst geteekend had, en het andere aen dat, waerin aen den Lord *Sandwich* de voorrang vergund was; In deze vier Instrumenten teekenden de Ministers van Holland het laetst.

De Graef de *St. Severin* behield dat Exemplaar, waer in hy het eerst had getekend; De Lord *Sandwich* deed het zelfde met dat, daer zyn naem den voorrang had; en de Hollandsche Ministers behielden de twee Exemplaren, in ieder van dewelke de eene zoo wel als de andere van de beide voorn. Mogendheden het eerst genoemd was, latende dus op een gelyken voet den voorrang aen de beide Kroonen: Deze Regel is gevolgd in alle de andere Acten, waer toe de Preliminairen gelegenheid gegeven hebben; Telkens zyn dezelve van de zyde der Hollandsche Ministers dubbeld geweest, omaen de beide Mogendheden beurtelings den Voorrang te geven.

De-

Deze Exemplaren dus van alle geteekend zynde werden door ieder Minister naer zyn Hofgezonden, en by gevolg bleef 'er geen Origineel overig, waerop de Ministers der Mogendheden, die naderhand accedeeren moesten, hunne teekening stellen konden: Derhalven was men genoodzaekt, toen de Graef van Caunitz, Minister van de Keizerin Koningin van Hongaryen en Bohemen, den 25 May tot de Preliminairen accedeerde, vier nieuwe Copyen daer van te maken, onder ieder van dewelke hy zyne Acte van Accessie stelde; Een daer van gaf hy aen den Graef de St. Severin, één aen den Lord Sandwich, en twee aen de Ministers van Holland; In twee van deze Acten is de Koning van Vrankryk vooren in de twee andere agter den Koning van Engeland genoemd; Ieder Minister van de twee Kroonen overhandigde aen den Graef van Caunitz zyne Acte van Acceptatie, en de Ministers van de Republiek der Vereenigde Nederlanden gaven hem twee, om telkens ter plaetse, alwaer van zyne Allerchristelykste of Groot-Brittannische Majesteit gesproken word, aen hen beide beurtelings den voorrang te geven.

Vervolgens is het zelfde ook in acht genomen, toen de Graef van Chavannes, Minister des Konings van Sardiniën, de Graef de Monzone, Minister van den Hertog van Modena, de Marquis Doria, Minister van de Republiek Genua, en de Marquis de Soto Major, Minister van zyne Kath. Maj., geaccedeerd zyn. Dus zyn telkens by ieder Accessie agt Exemplaren gemaakt, te weeten *vier* die de Preliminaire Artikelen, en alles wat daer op gevolgd was, behelsden, waer onder de accederende Minister zyn Acte van Accessie geteekend heeft, en *vier* andere diergelyke, waer by na de Accessie en Teekening de Ministers der drie Mogendheden hunne Acte van Acceptatie gesteld hebben.

In ieder Exemplaar heeft men alle de vooraafgegane Accessiën en Acceptatiën gesteld, zoo dat de Exemplaren van den Marquis de Soto Major, wiens Accessie de laetste is, alle de andere in zich vervat hebben: Daerboven hebben de Ministers der drie Mogendheden aen ieder nieuw Accedant de gecertificeerde Copy der Ratificatiën van de Preliminairen gegeven en van de Accessiën, die naderhand gekomen waren.

Daerenboven heeft men nog in acht genomen, dat by het formeren van een Declaratie, die onder alle de contrafterende Mogendheden moet gemeen zyn, dezelve terftond door de Ministers van de drie Mogendheden geteekend is, waer van ieder het Exemplaar behoud, waer in hy het eerst geteekend heeft, hebbende de Ministers van Holland teikens twee. Dat Exemplaar van alle geteekend en naer het Hof gezonden, is het Origineel, 't welk men certificeerd; Vervolgens accederen de andere daer by door een separate Acte, waer van zy de Ratificatie beloven te bezorgen; Men geeft hun een Acte van Acceptatie, mede met belofte van Ratificatie. Doch wanneer in tegendeel een Acte alle de Partyen niet raekt, en alleen onder twee van dezelve plaats heeft, zend de Minister, die de Acte geeft, daer van een Dubbeld aen zyn Hof, door hem geteekend en met zyn Wapenen gecachetteerd. en dit Dubbeld word het Origineel, volgens 't welke de Ratificatie afgevaerdigd word. Dit heeft plaats gehad by de Declaratie van den 31 May tusschen de Ministers van Vrankryk, Engelanden Holland; Ieder Exemplaar werd alleenlyk geteekend door een Minister, die het zelve overgaf aen die van de twee andere Mogendheden, van dewelke hy een diergelyke ontfing; en daer van zond hy een Dubbeld aen zyn Hof om geratificeerd te worden: Dit is echter de eenigste reis dat zulks gebeurd is; anders zyn alle Acten door de Ministers van de drie eerste contrafterende Partyen in 't gemeen geteekend enz.

Terwyl men vervolgens de onderlinge Conferentien yverig voortzette, en alles toebragt wat mooglyk was om het groote en heilzame oogmerk van den Vrede te bevorderen, deed zich iets op, 't geen den lust aen de zyde van *Vrankryk* eenigzins verdoofde, namelyk het meer en meer aennaderen van het auxiliaire Corps der 37000 Russen. Hierom was het dat men de Franschen in sommige plaetzen verscheide van hunne Magazynen op nieuw zagaenvullen. Ten einde dezen steen des aenstoets en alle mistrouten

wen

mistrouwen van weerzyde uit den weg te ruimen, sloten de Ministers Plenipotentiarissen der drie Zeemogendheden, den 2 van Oegstmaend de volgende Conventie:

Wy ondergeteekende Ministers Plenipotentiarissen van zyne Britsche Majt., van zyne Allerchr. Majt. en van de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden op de Conferentien te Aken, zyn overeengekomen, dat om te spoediger het oogmerk der algemeene Bevrediging te bereiken, en weerzyds blyken te geven van 't opregt verlangen, dat Hunne Britsche en Allerchr. Majten. mitsgaders de Heeren Staten Generael zyn hebbende, om de schikkingen, gemaekt by de Preliminaria, die den 30 April laetstleden geteekend zyn, zoo dra mogelijk ter uitvoer te stellen, zyne Britsche Majt. en de Heeren Staten Generael terstond na de teekening van deze Conventie, aen 't auxiliaire Corps van 37000 Russen in hunne soldy staende en werkelyk door Duitschland naer de Nederlanden op marsch zynde, ordres zullen zenden, om immediaet naer Rusland te rug te keeren, en dat het gem. Corps Russische Troupen zoo spoedig als doenlyk den terug-marsch aenneemen zal volgens de Conditien van 't Traktaet, den 19 November laetstleden tusschen zyne Britsche Maj. en de Heeren Staten Generael ter eenre, en Hare Keizerl. Maj. van geheel Rusland ter andere zyde, te Petersburg gesloten en geteekend, zonder dat het aen 't gem. Corps Russische Troupen zal vrystaen, op wat praetext zulks ook mogte wezen, om verder naer de Nederlanden voort te marcheren; en dat daerentegen ook zyne Allerchr. Maj. terstond na de teekening dezer Conventie naer de binnenste gedeelten van Vrankryk te rug zal zenden een evengelyk getal gereguleerde Troupen, thans in de Nederlanden staende, zoo Infantery, als Cavallery en Dragonders, waer van ter zelve tyd een Lyft zal worden overgegeven aen de Ministers Plenipotentiarissen van zyne Britsche Majt. en van de Heeren Staten Generael, die zich te Aken zullen bevinden: Welke Troupen of een diergelyke kwantiteit zyne Allerchr. Maj. zal reformeren binnen den tyd van een maend na dat hem op een authentieke wyze zal zyn

zyn gebleken het werkelyk vertrek van't gedagte Corps Rustifche Troupen naer Rusland; en dat zyne Allerchr. Majt. wederom binnen den tyd van een maend van die Reforme aen zyne Britfche Maj. en de Heeren Staten-Generael kennis zal doen geven. Wyders verbinden zich zyne Britfche Maj. en de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, dat de opgem. Rusfifche auxiliaire Troupen, niet zullen worden geemployeerd in den dienst van eenige andere Mogendheid, terwyl die in hunne foldy ftaen, en dat in cas zy in hun eigen land niet te rug kunnen zyn voor 't uiteinde van 't eerfte jaer, dat zy aengenomen zyn, en dat zy volgens het Tractaet nog eenigen tyd zouden moeten blyven in de foldy en in dienst van zyne Britfche Maj. en van de Heeren Staten Generael, ten dezen uitdrukkelyk word geftipuleerd, dat dezelve niet meer zullen mogen worden gebruikt om eenigerhande oorzake of prætext, hoe genaemd, tegens zyne Allerchr. Maj. of deszelfs Geallieerden, nadat de bovengem. Reforme zal wezen gefchied en ter uitvoer gefield onder de Troupen, ftaande in de foldy van Hoogft-gedagte zyne Allerchr. Maj.

'Oirkonde hebben wy ondergeteekende Minifters-Plenipotentiariiffen van zyne Britfche Maj. van zyne Allerchr. Maj. en van de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden op de gem. Conferentien te Aken, deze Conventie gereekend, en daer onder de Cachetten onzer Wapens doen drukken, belovende daer van de Ratificatien binnen den tyd van een maend in goede forme te zullen bezorgen. *Gedaen te Aken den 2 Augufly 1748.*

(Was geteekend)

*Sandwich, St. Severin d'Arragon,
W. Bentink, F. H. Waffenaer,
G. Haffelaer, W. Borffele.*

Ondertuffchen zette men de zaken met allen mogelyken yver voort, en hadden de Minifters Plenipotentiariiffen die in de Maend September reeds zoo ver gebragt dat het opftel van het Definitief Traktaet voltooid was. Echter vonden zy, alvorens tot het teekenen van het zelve

ve

ve over te gaen, goed een Afschrift daer van naer hunne respectieve Hoven te zenden, ten einde door de welmeenende vlyt hier niets opgetimmerd wierde 't geen het ziftende be-rouw naderhand zomtyds zoude wenschen of pogen af te breken.

Dus werden de zaken geschikt en geplooid, tot dat ze eindelyk op den 18 October haer vollen beslag begonnen te krygen, en de Ministers van *Vrankryk*, *Engeland* en onzen *Staet* het Definitief Traktaet wezenlyk teekenden, zynde de overige Ministers daer toe vervolgens ook geaccedeerd, gelyk wy hierna hooren zullen in het Traktaet van dezen inhoud:

*In den naem van de Allerheiligste en Onverdeelbare Drie-
Eenheid, Vader, Zoon en Heiligen Geest. Amen.*

Aen allen den genen, wien het aengaet of aengaen kan, zy kennelyk. De extraordinaire Ambassadeurs en Plenipotentiarissen van zyne Allerchristelykste Majesteit, Zyne Brittannische Majesteit en Hun Hoog-Mogende de Staten Generael der Vereenigde Nederlanden, hebbende den 18 van de tegenwoordige maend October op den Grondslag van de Preliminairen, die den 30 April van dit jaer vooraf geconvenieerd en gearresteerd waren, gesloten en geteckend een Generael en Definitief Vredes-Traktaet en twee Separate Artikelen, van welk Traktaet en Separate Artikelen de Inhoud hier agter volgt:

*In den naem van de Allerheiligste en Onverdeelbare Drie-
Eenheid, Vader, Zoon en Heiligen Geest. Amen.*

Aen allen den genen, wien het aengaet of in eenigerlei maniere aengaen kan, zy kennelyk. Europa is op het punt om den dag te zien, welken de Goddelyke Voorzienigheid tot de herstelling van hare rust bepaeld had. Een algemeene Vrede volgt op den langen en bloedigen Oorlog, die ontsaen was tusschen den Doorluchtigsten en Magtigen Vorst *Lodewyk XV.* by der Gratie

tie Gods Allerchristelyksten Koning van Vrankryk en Navarre ter eenre zyde ; den Doorluchtigsten en Zeer Magtigen Vorst *George II.* by der Gratie Gods Koning van Groot-Brittannien , Hertog van Brunswyk en Lunenburg. Aerts-Schatmeester en Keurvorst van het H. Roomsche Ryk ; en de Doorluchtigste en Zeer Magtige Vorstin *Maria Theresia* , by der Gratie Gods Koningin van Hongaryen en Bohemen , Roomsche-Keizerin ter andere zyde ; zoo als ook tusschen den Doorluchtigsten en Zeer Magtigen Vorst *Philip V.* by der Gratie Gods Koning van Spanje en de Indiën (roemwaerdiger gedagtenisse) en , na deszelfs overlyden , den Doorluchtigsten en Zeer Magtigen Vorst *Ferdinand VI.* by der Gratie Gods Koning van Spanje en de Indiën ter eenre ; den Koning van Groot-Brittannien en de Keizerin-Koningin van Hongaryen , Bohemen , en den Doorluchtigsten en Zeer Magtigen Vorst *Karel Emanuel III.* by der Gratie Gods Koning van Sardiniën ter andere zyde ; in welken Oorlog zich geïntresseerd hadden de Hoog-Mogende Heeren Staten Generael der *Vereenigde Nederlanden* , als Auxiliairen van den Koning van Groot-Brittannien en de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen ; de Doorluchtigste Hertog van *Modena* ; en de Doorluchtigste Republiek van *Genua* als Auxiliairen van den Koning van Spanjen.

GOD heeft aen alle deze Mogendheden teffens in zyne Barmhertigheid den weg te kennen gegeven , langs welchen Hy wilde dat zy zich verzoenden , en aen de Volkeren , die Hy aen hunne Regering onderworpen heeft , de Rust wederom gaven. Zy hebben hunne Ministers-Plenipotentiarissen naer *Aken* gezonden , alwaer die van den Allerchristelyksten Koning , den Koning van Groot-Brittannien en de Staten Generael der *Vereenigde Nederlanden* wegens de Preliminaire Conditien tot eene algemeene Bevrediging overceengekomen zynde , en die van den Katholyken Koning , de Keizerin Koningin van Hongaryen en Bohemen , den Koning van Sardiniën , den Hertog van Modena en de Republiek Genua daer toe zynde geaccedeerd , een generale ophouding van Vyandlykheden te Water en te Lande gelukkiglyk daer uit gesproken is.

Ten einde in de gem. Plaets van *Aken* het groote Werk

JAERBOEKEN, November, 1748. 1067

Werk van een Vrede, voor alle zoo convenabel als bestendig te voltoojen, hebben de Hooge Contractanten benoemd, gecommiteerd en met hunne Volmagten voorzien de zeer aenzienlyke en zeer uitmuntende Heeren als Hunne Extraordinaire Ambassadeurs en Ministers Plenipotentiarissen; te weten:

Zyne geheiligde Allerchristelykste Majt. de Heeren *Alphonse Marie-Louis*, Graef van St. Severin d'Arragon, Ridder van deszelfs Ordes; en *Jean Gabriel de la Porte du Theil*, Ridder van N. D. du Mont-Carmel en van St. Lazare de Jerusalem, Lid in des Konings Raedsvergaderingen, Secretaris van den Kamer en het Kabinet van zyne Maj., van de Bevelen van *Monseigneur le Dauphin* en van *Mesdames de France*.

Zyne gheeiligde Brittannische Maj. de Heeren *John* Graef van Sandwich, Vicomte van *Hinchinbrook*, Baron van Montagu van *St. Neots*, Pair van *Engeland*, eersten Heer Commissaris van de Admiraliteit, één der Heeren Regenten van 't Koninkryk, deszelfs Minister Plenipontiaris by de Staten Generael der Vereenigde Nederlanden; en *Thomas Robinson*, Ridder van de zeer eerwaerde Orde van het Bad, en deszelfs Minister Plenipontiaris by zyne Maj. den Roomsche Keizer en Hare Majt. de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen.

Zyne geheiligde Katholyke Maj. den Heer *Don Jacques Massones de Lima y Soto-Major*, Edelman der Kamer van zyne gem. Katholyke Maj. en Maerschalk des Camp van deszelfs Legers.

Hare geheiligde Maj. de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen den Heer *Venceslaus-Antonius* Graef van Caunitz-Rittberg, Heer van *Essens*, *Stederdorff*, *Wittmund*, *Anstrolitz*, *Hungarischbrad*, *Witte* enz. geheimen en werkelyken Staets-Raed van Hunne Keizerlyke Majesteiten.

Zyne geheiligde Maj. de Koning van Sardinien *Don Joseph Osorio*, Ridder van het Groot Kruis en Groot-Conservateur der Militaire Order van *St. Maurieen Lazare*, en extr. Envoyé van gem. Zyne Maj. den Koning van Sardinien by zyne Maj. den Koning van Groot-Brittannien; en *Joseph Borré*, Graef de la Chavanné, des-

zelfs

zelfs Staets-Raed, en deszelfs Minister by de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden.

De Hoog-Mog. Heeren Staten Generael van de Vereenigde Nederlanden de Heeren *Willem* Graef van Bentink, Heer van *Rboon* en *Pendrecht*, Lid in de Ridderſchap van de Provintie *Holland* en *West-Frieſland*, Curator van de Univerſiteit te *Leiden* enz. enz. enz.; *Fredrik Hendrik* Baron van Waſſenaer, Heer van beide de Katwyken en 't Zand, Lid in de Ridderſchap van de Provintie *Holland* en *West-Frieſland*, Hoogheemraed van Rhymland enz. enz. enz.; *Gerard Aernoud Haſſelaer*, Burgermeester en Raed van de Stad *Amſterdam*, Directeur van de Ooſt-Indiſche Compagnie; *Jan* Baron van Boſſſen, eerſten Edelman, en repreſenteerende den Adel by de Staten, in den Raed enter Admiraliteit van Zeeland, Directeur van de Ooſt-Indiſche Compagnie; *Onno Zwier van Haren*, Grietman van *West-Stellingwerf*, Gedeputeerde Raed van de Provintie *Frieſland*, en Commiſſaris Generael van alle de Switſerſche Trouppes en Graeuwbunders in dienſt van de gem. Heeren Staten Generael; reſpectieve Gedeputeerden in de Vergadering van de Staten Generael en in den Raed van State van wegens de Provintien *Holland* en *West Frieſland*, *Zeeland* en *Frieſland*.

De Doorluchtigſte Hertog van Modena den Heer *Graaf van Monzone*, deszelfs Staets-Raed en Kolonel in deszelfs Dienſt, en deszelfs Miniſter-Plenipotentiaris by zyne Allerchriſtelykſte Maj.

De Doorluchtigſte Republiek van Genua den Heer *François Marie*, Marquis Doria enz.

Dewelke, na dat zy aen elkander hunne Volmagten in behoorlyke forme, en waervan de Copyen aen het einde van dit tegenwoordig Traktaet gevoegd zyn, overhandigd, en wegens de verſcheide Objecten, die hunne Souverainen geoordeeld hebben dat in dit Inſtrument van generalen Vrede komen moeſten, geconfereerd hadden, overeengekomen zyn nopens de Artikelen, waervan de Inhoud hier onder volgd:

E E R S T E A R T I K E L.

Daer zal een Chriſtelyke, univerſele en altoosdurende Vrede zyn, zoo te Water als te Land, en eene opregte en beſtendige Vriendſchap tuiſſchen de acht hier bo-

bovengenoemde Mogendheden , en tusschen derzelver Erfgenamen , Successeurs , Koningryken , Staten , Provincien , Landen , Onderdanen en Vassallen , van wat rang en staet zy mogen wezen , zonder uitzondering van Plaetzen en Personen , in diervoege dat de Hooge contracterende Partyen de grootste oplettendheid in 't werk stellen om tusschen hen en hunne gemelde Staten en Onderdanen deze wederzydsche Vriendschap en Correspondentie te handhaven , zonder toetelaten dat van den eenen of anderen kant nogte eenigerlei Vyandelykheden , wegens wat voor geval of onder wat Voorwendfel het moge wezen , bezaen worden , en met vermyding van alles , 't welk in het vervolg de gelukkiglyk tusschen hen herstelde Eendragt zoude kunnen krenken , en in tegendeel met de uiterste naauwkeurigheid tragten om in alle gelegenheden te bezorgen het geen tot hunne Glorie , Belangen en onderlinge Voordeelen zoude kunnen vorderlyk zyn , zonder direct of indirect eenige onderstand of protectie te verschaffen aen die gene , dewelke aen de een of ander van de gem. Hooge contracterende Partyen nadeel zoude willen toebrengen.

II. Daer zal een generale Vergetenheid zyn van alles , 't welk gedurende den Oorlog , die nu komt te eindigen , gedaen of begaen mogt wezen ; en een ieder zal in het bezit van alle de Goederen , Waerdigheden , Kerkelyke Beneficien , Eer Ampten en Renten , waer van hy by 't begin van den Oorlog het genot had of hebben moest , onaengezien alle de Dispositien , Beslagnemingen of Confiscatien , door den voorn. Oorlog veroorzaekt , op den dag der Uitwisseling van de Ratificatien van alle de Partyen gehandhaefd , of op nieuw gesteld worden.

III. De Traktaten van *Westphalen* in het Jaer 1648 , die van *Madrid* , tusschen de Kroonen van Spanjen en Engeland , 1667 , 1678 en 1679 , van *Ryswyk* 1697 , van *Utrecht* 1713 , van *Baden* 1714 , het Traktaet van de Triple Alliantie van den *Haeg* 1717 , van de Quadruple Alliantie van *Londen* 1718 , en het Vredes-Traktaet van *Weenen* 1738 gesloten , dienen tot een *basis* en grondslag van den generalen Vrede en het tegenwoordig Traktaet : En ten dezen einde zyn dezelve op de beste wy-

ze vernieuwd en bevestigd, even als of zy woordelyk hier waren ingevoegd, zulks dat zy in het toekomstige volgens hun geheel Inhoud stiprelyk in agt genomen, en van weerskanten heiliglyk uytgevoerd zullen moeten worden, met uitzondering nogtans van de Pointen, dewelke door dit tegenwoordig Traktaat verkort zyn.

IV. Alle de van weerskanten zoo te Water als te Land gemaakte Krygsgevangenen en de Gyzelaers, die gedurende den Oorlog tot op dezen dag geëischt of gegeven zyn, zullen ten langsten binnen zes weken, te rekenen van de Uitwisseling der Ratificatie van het tegenwoordig Traktaat, zonder Rantzoen-Geld gerestitueerd worden, en men zal onmiddelyk na die Uitwisseling daer mede een begin maken. Alle de zoo Oorlog als Koopvaerdy-Schepen, die zedert het einde van de Termynen tot de ophouding van de Vyandelykheden ter Zee bepaeld, mogten genomen zyn, zullen met alle hunne Equipages en Cargazoenen insgelyks ter goeder trouwe wedergegeven worden; en men zal van weerszyden borg stellen voor de betaling der Schulden, welke de Krygsgevangenen of de Gyzelaers in de Staten, daer zy zich tot op hunne volkome vryheid hebben moeten ophouden, gemaekt mogten hebben.

V. Vermits alle de Conquesten, die zedert het begin van den Oorlog gemaekt zyn, of die zedert het sluiten van de Preliminaire Artikelen, den 30 April laetstleden geteekend, zoo in Europa, de Oost-en West-Indien, als in eenig ander Gedeelte van de Waereld, welk het ook zy, mogten gemaekt zyn, of zouden hebben kunnen gemaekt worden, ingevolge het geen by de gem. Preliminieren en door de vervolgens getekende Declaratien gestipuleerd is, zonder uitzondering moeten worden te rug gegeven, verbinden zich de Hooge Partyen om terstond een aenvang te doen maken met die Restitutie en met de In-bezit stelling van den Doorlugtigsten Infant *Don Philip* in de Staten, die aan hem uit kragte van de Preliminieren moeten worden afgestaen; renuntierende de gem. Partyen solemneelyk zoo voor zich als hunne Erfgenamen en Successeurs van alle Regten en Pretensien, onder wat titel of voorwendfel het moge zyn, als mede van alle de Staten, Landen en Plaetzen, welke

welke zy zich respectivelyk verbinden te restitueren of af te staen, behoudende nogtens de terugkeering, dieten opzigte van de Staten, aan den Doorlugtigsten Infant *Don Philip* gecedeerd, bedongen is.

VI. Men heeft vastgesteld en goedgevonden, dat alle de respectieve Restituten en Cessien in Europa binnen zes weken of eerder, als het mogelyk is, te rekenen van den dag der Uitwisseling af van de Ratificaten van het tegenwoordig Traktaat, door alle de hier bovengenoemde Hooge Partyen van weerskanten gedaen en volkomelyk ter uitvoer gebragt zullen worden, zoo dat in den zelfden tyd van zes weken de Allerchristelykste Koning, zooaen de Keizerin Koningin van *Hongaryen* en *Bohemen*, als aen de Staten Generael der *Vereenigde Nederlanden* alle de Conquesten, welke hy gedurende den Oorlog op dezelve gemaakt heeft, overleveren zal.

Dienvolgens zal de Keizerin-Konin in van *Hongaryen* en *Bohemen* in het volle en vreedzame Bezit van alles, 't geen Dezelve voor den tegenwoordigen Oorlog in de *Nederlanden* en elders bezeten heeft, herstelt worden; behoudens het geen by het tegenwoordig Traktaat anders is gereguleerd. Ten zelven tyd zullen de Heeren Staten Generael der *Vereenigde Nederlanden* in het volle en vreedzame Bezit van de Steden Bergen-op-Zoom en Maastricht, zoodanig als zy dezelve voor den tegenwoordigen Oorlog hadden, gestelt worden, als mede van alles, 't welk zy voor den gem. tegenwoordigen Oorlog in het zoo-genoemde Hollands-Vlaenderen en in het zoo-genoemde Hollands-Brabant en elders bezeten hebben; en de Steden en Plaetzen in de *Nederlanden*, waarvan de Souvereiniteit aen de Keizerin-Konin gin van *Hongaryen* en *Bohemen* toebehoord, in dewelke *Hun Hoog-Mogenden* het Regt van Garnizoen hebben, zullen binnen den zelfden tyd ontruimd worden.

Insgelyks en binnen den zelfden Termyn zal de Koning van *Sardinien* in het Hertogdom Savoyen en in het Graeffchap Nizza, zoo wel als in alle de Staten, Landen, Plaetzen en Forten, die by gelegenheid van den tegenwoordigen Oorlog op denzelven geconquesteerd en in het bezit genomen zyn, volkomentlyk hersteld en gehandhaefd worden.

De Doorlugtige Hertog van *Modena* en de Doorlugt- ige Republiik van *Genua* zullen ook binnen den zelfden

Dddd 2

Ter-

Termyn in de Staten, Landen, Plaetzen en Forten, die gedurende den tegenwoordigen Oorlog op dezelve geconquesteerd en in bezit genomen zyn; volkomenlyk hersteld en gehandhaefd worden, en zulks overeenkomstig met den Inhoud der Artikelen XIII. en XIV. van dit Traktaat, die dezelve betreffen.

De voorn. Steden, Forten en Plaetzen zullen teffens met alle de Artillery en Oorlogs-Ammunitien, die aldaer gedurende den loop des Oorlogs op den dag van derzelver verovering gevonden zyn, gerestitueerd worden door de Mogentheden, die de voorn. Cessien en Restitutie doen moeten, en zulks volgens de Inventarissen, die daer van gemaakt zyn, of die van weerskanten ter goeder trouwe daer van zullen worden ter hand gesteld; wel verstaende, dat ten opzigte van de Stukken Geschut, die ter versmelting of tot eenig ander gebruik naer elders gebragt zyn, een gelyk getal van dezelfde Calibre ofte Gewigt in Metael in derzelver plaats geleeverd zal worden; welverstaende ook, dat de Plaetzen Charleroy, Mons, Aeth, Oudenaerden en Meenen, waer van men alle de Buitenwerken geslegt heeft, zonder Artillery zullen worden gerestitueerd. Voor het Geld en de Onkosten tot de Fortificatien van alle de andere besteed, zal men niets eischen, zoo als ook niets voor andere Stads ofte Particuliere Werken, die in de Landen, welke moeten worden gerestitueerd, gemaakt zyn.

VII. In aenmerking van de Restitutie, welke zyne *Allerchristelykste Majt.* en zyn *Kath. Majt.* by het tegenwoordig Traktaat, het zy aen Hare Majt. de *Keizerin Koningin* van Hongaryen en Boheemen, het zy aen zyne Majt. den *Koning van Sardiniën* doen; zullen de Hertogdommen *Parma*, *Piazenza* en *Guaftalla* voortaan aen den Doorluchtigsten Infant *Don Philip* toebehooren, om door Hem en zyne mannelijke Descendenten, uit wettig Huwelyk gesprooten, op dezelfde wyze en in dezelfde uitgestrektheid als de tegenwoordige Bezitters daer van in possessie zyn, geweest of hebben moeten zyn, bezeten te worden. En de gem. Doorluchtigste Infant of zyne mannelijke Descendenten zullen de voorn. drie Hertogdommen gelykformig en onder de Conditien, welke in de Acten van Afstand van de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen en

en van den Koning van Sardiniën zyn uitgedrukt, bezitten.

De Acten van Aftand der Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen en den Koning van Sardiniën zullen met derzelver Ratificatien van het tegenwoordig Traktaat aen den extr. Ambassadeur en Plenipotentiaris van den Katholyken Koning worden overhandigd; even eens als de extr. Ambassadeurs en Plenipotentiarissen van den Allerchristelyksten Koning en van den Katholyken Koning tefiens met de Ratificatien van Hunne Majesteiten aen dien des Konings van Sardiniën ter hand zullen stellen de ordres aen de Generaels van de Fransche en Spaensche Troupen, om Savoyen en het Graeffschap Nizza overtegeven aen de Personen, die door dien Prins gecommitteerd zyn om dezelve te ontfangen; zoo dat de Restitutie der gem. Staten en de Bezitneming der Hertogdommen Parma, Piacenza en Guastalla door of in den naem van den Doorluchtigsten Infant Don Philip op één en denzelfden tyd, in gevolge de Acten van Aftand, van dewelke de Inhoud volgd, tot uitvoer gebragt kan worden.

Hier is geïnsereerd de Acte van Aftand van de Keizerin Koningin in de Latynse Tael, waer by, na dat *eerst* het vierde Artikel van de Preliminairen, en *vervolgens* het zevende van dit Traktaat zyn aengehaeld, dezelve zich in dezer voege uitdrukt:

Om deze reden en tén einde aen het geen wy by de tegenwoordige Artikelen verplicht zyn te voldoen, als mede in de vaste hope dat de Allerchristelykste en Katholyke Koningen, zoo als ook de toekomstende Bezitter van de drie Hertogdommen en zyne Mannelyke Descendenten, den Inhoud der hier voor genoemde Artikelen ter goeder trouwe zullen nakomen, en dat de Staten en Plaerzen, die uit kragte van het *tweede* en *agttiende* Artikel van de Preliminairen aen Ons moeten worden te rug gegeven, op even gelyken voet, zoo voor Ons als voor onze Successeurs, op de Conditien, in de voornoemde Artikelen gestipuleerd, aen Ons gerestitueerd zullen worden, doen Wy Aftand en Renuntiatie van alle Regten, Actien en Pretensien, die onder wat titel of uit wat hoofde het ook zyn moge, Ons kunnen toebehooren op de voorn. drie Hertogdommen *Parma*, *Piacenza* en *Guastalla*, te voren door ons bezeten; Wel-

ke Regten, Actien en Pretensien Wy aen den Doorlugtigsten Infant van Spanjen *Don Philip*, zoo als ook aen zyne mannelijke Descendenten, uit wettig Huwelyk geboren, op de beste en plegtigste wyze als het geschieden kan, overdragen. Wy ontslaen in 't algemeen alle de Inwoonders van de voorn. Hertogdommen van den Eed, dien zy aen Ons gedaen hebben; welverstaende, dat zy niet genoodzaekt zullen wezen dien Eed aen die gene, aen welke Wy onze Regten afstaen, te doen als in het geval, wanneer de bovengem. Doorlugtigste Infant *Don Philip* of iemand van zyne Descendenten den Throon van de *beide Sicilien* of dien van *Spanjen* niet zal beklommen hebben: en Wy reserveren wel uitdrukkelyk zoo voor Ons als voor onze Successeurs alle Regten, Actien en Pretensien, die Ons te voren op deze Hertogdommen hebben toebehoord, als mede het Regt van *Terugkeering*, in geval de bovengem. Infant zonder mannelijke Kinderen overlyd.

Insgelyks is alhier de Acte van *Affstand* van den Koning van *Sardinien* geïnfereerd. Dezelve is in de Italiaensche Taal, en behelst het volgende:

Uit kragte van de tegenwoordige Acte renuntieren, cederen en transporteeren Wy, zoo voor Ons als voor onze Successeurs, aen den bovengem. Doorlugtigsten Infant *Don Philip* en zyne Mannelyke Kinderen uit wettig Huwelyk gesprooten, de Stad *Piacenza* en het *Piacentino*, dóór Ons bezeten, teneinde Hy in qualiteit van Hertog van *Parma* daer van het genot hebbe; renuntierende uit dien hoofde van alle de Regten, Actien en Pretensien, die Ons in dezen opzigte toekomen, reserverende nogtans wel uitdrukkelyk zoo voor Ons als onze Successeurs het Regt van *Terugkeering* in de Gevallen *by het vierde Artikel van de Preliminarien gestipuleerd*.

VIII. Om de gem. Restitutien en Cessien te verzekeren en uit te voeren, is men overeengekomen, dat dezelve ten eenemaal van weerskanten ter uitvoer gebragt en vervuld zullen wezen in Europa in den tyd van *zes Weken*, of eerder als het mooglyk is, te reekenen van den dag van de Uitwisseling der Ratificatien van alle de agt Mogentheden; mits, dat veertien dagen na de Teekening van het tegenwoordig Traktaat de Generaels of andere Personen, welke de Hooge Contractanten van weerszyden bekwaem zullen oordeelen ten dien einde aen

aen te stellen, te *Brussel* en te *Nizza* vergaderen zullen, om raed te plegen en over een te komen wegens de middelen, om te procederen tot de Restitutie en Bezittingingen op eene wyze, die voor de Troupen, voor de nwoonderen en voor de respectie Landen even dienstig is; maer ook in diervoegte, dat alle en een iegelyk van de Hooge Contracterende Partyen overeenkomstig met hare Intentien en hare in dit Traktaat aengegane Verbintenissen, zich in het geruist en volle Bezit vinden zullen, zonder iets uit te sonderen, van al het geen aen dezelve moet komen, het zy by Restitutie of by Afstand, in den gem. Termyn van zes Weken, of eerder indien moogelyk, na de Uitwisseling der Ratificati-*on* van dit Traktaat van alle de gem. agt Mogendheden.

IX. Aengezien zyne Allerchristelykste Majt., niettegenstaende de onderlinge Verbintenis, by het agttiende Artikel van de Preliminairen aengegaen (*behelzende*: dat men met alle de Restitutie en Cessien op een gelyken voet voortgaen en dezelve op een en den zelfden tyd ter uitvoer brengen zal) zich by het zesde Artikel van het tegenwoordig Traktaat verbind, om binnen den tyd van zes weken, of eerder als het moogelyk is, te rekenen van den dag der Uitwisseling van de Ratificati-*on* van dit Traktaat, alle de Conquesten, door denzelven in de Nederlanden gemaekt, te restitueeren, terwyl dat gene, 't welk America betreft, in aenmerking van de afgelegenheid der Landen onmogelyk in dien zelfden tyd ter uitvoer gebragt zal kunnen zyn, en de Termyn van deszelfs volkomene Uivoering niet bepaeld kan worden, verbind zich ook zyne Brittannische Majt. van zynen kant, om terstond na de Uitwisseling der Ratificati-*on* van het tegenwoordig Traktaat twee Personen van Rang en Aenzien by den Allerchristelyksten Koning te zenden, die in gyzeling blyven zullen, tot dat dezelve op een zekere en authentike wyze tyding zal gekregen hebben van de Restitutie van het *Koninglyk Eiland*, genaemd *Kaep Breton*, en van alle de Conquesten, welke door de wapenen of de onderdanen van zyne Brittannische Majt. voor of na de teekening der Preliminairen in de *Ooft-en West-Indien* mogten gemaekt zyn.

Hunne Allerchristelykste en Brittannische Majesteiten

verbinden zich insgelyks om by de Uitwisseling van de Ratificatiën van het tegenwoordig Traktaat de *Duplicata* te doen overhandigen van de Ordres aan de Commissarissen, die benoemd zullen zyn om respectivelyk over te leveren en te ontfangen alles, 't welk van weensyden in de gem. *Oost- en West-Indien* mogt geconquesteerd wezen, overeenkomstig met het tweede Artikel van de Preliminairen en met de Declaratiën van den 21 en 31 May, als mede van den 8 July laestleden, voor zoo verre zulks de gem. Conquesten in de Oost- en West-Indiën betreft; welverstaende nogtans, dat het *Koninglyk Eiland*, genaemd *Kaep-Bretyn*, teffens met alle de Artillery en Oorlogs Ammunities, die men op den dag van deszelfs overgaef aldaer zal gevonden hebben, ingevolge de daer van opgestelde Inventarissen, als mede in den staet waer in de voorn. Plaets op den dag van haere Overgaef was, zal te rug gegeven worden. Wat aenbelangt de andere Restitutiën, zullen dezelve ter uitvoer worden gebragt, ingevolge den zin van het tweede Artikel der Preliminairen en der Declaratiën en Conventiën van den 21 en 31 May, als mede van den 8 July laestleden, in den staet, waer in de zaken den 11 Juny N. St. zig in de Oost-Indiën zullen bevonden hebben. Verders zullen alle de Zaken op den voet, als zy voor den tegenwoordigen Oorlog waren of wezen moesten, aldaer hersteld worden.

De voorn. respectie Commissarissen, zoo wel die aengaende de *West-Indiën* als die aengaende de *Oost-Indiën*, zullen moeten gereed zyn om op het eerste berigt, 't welk Hunne *Allerchristelykste en Britannische Majesteiten* wegens de Uitwisseling der Ratificatiën krygen zullen, te vertrekken, voorzien zynde met alle de Instructiën, Commissiën, Volmagten en Ordres, die noodig zyn om de Intentiën van gem. Hunne Majesteiten en de Verbintenissen, die zy by dit Traktaat aengaen, op het spoedigste te vervullen.

X. De ordinaire inkomsten der Landen, die respectivelyk gerestitueerd of gecedeerd moeten worden, en de Impositiën tot den Onderhoud en de Winter-Kwartieren der Troupen in deze Landen gedaen, zullen aen de Mogendheden, die daer van in bezit zyn, tot op den dag der Uitwisseling van de Ratificatiën van het tegenwoordig Traktaat toebehooren, zonder dat het nogtans

tans zal geoorlooft wezen zich van eenig middel van Executie te bedienen, mits dat genoegzame Cautie voor de Beraling zal gegeven zyn; welverstaende dat de Vocragies en Noodwendigheden voor de Troupen tot op de Evacuatiën zullen geleverd worden: Door middel van 't welk alle de Mogendheden beloven en zich verbinden om niets wederom te eischen of te vorderen van de Contributiën, welke zy in de Landen, Sreden en Plaetzen die door hen gedurende den loop des Oorlogs ingenomen zyn, mogten hebben vastgesteld, en die in den tyd, dat de Gevallen van den gem. Oorlog hen genoodzaakt mogten hebben om de voorn. Landen, Steden en Plaetzen te verlaten, niet betaeld mogten zyn, blyvende alle diergelyke Pretensien uit kragte van het tegenwoordig Traktaat vernietigd.

XI. Alle de Papieren, Brieven, Documenten en Archiven, welke men in de Staten, Landen, Steden en Plaetzen, die te rug gegeven zyn, gevonden heeft, en die, welke aen de afgestane Landen toebehooren, zullen op den zelfden tyd van de Bezitneeming, indien het moogelyk is, of ten langsten twee Maenden na de Uitwisseling van de Ratificatiën van het tegenwoordig Traktaat, van alle de agt Partyen respectivelyk ter goeder trouwe uitgeleeverd of ter hand gesteld worden, in wat voor Plaetzen de gem. Papieren of Documenten zich ook bevinden mogen; namentlyk die, welke men uit het Archif van den Hoogen Raed van *Mechelen* mogt hebben weggebragt.

XII. Zyne Majt. de Koning van *Sardinien* zal alles, waer van dezelve van ouds af en nieuwelyks het genot had, in bezit blyven behouden, byzonderlyk *Vigevanasco*, 't welk Hy in 't Jaer 1743 gekregen heeft, een gedeelte van *Parvesano* en het Graeffchap *Angbiera*, op die wyze als die Vorst dezelve uit kragte van de Cessien, welke daer van aen Hem gedaen zyn, hedendaegs bezit.

Artikel XIII. De Doorlugtigste Hertog van *Modena* zal uit hoofde zoo van het tegenwoordig Traktaat als van zyne Regten, Prerogativen en Waerdigheden, zes Weeken of eerder, indien mogelyk, na de Uitwisseling der Ratificatiën van het gem. Traktaat, bezit nemen van alle zyne Staten, Plaetzen, Forten, Goederen en Rentten, generalyk van alles, waer van hy voor den Oorlog het genot had. Ten zelve tyde zullen de Archi-

ven, Documenten, Geschriften en Meubilen, hoedanig zy ook mogen zyn, insgelyks aen hem te rug gegeven worden, zoo als ook de Artillery, Tuig en Behoeften van Oorlog, die men in de Landen, ten tyde dat dezelve in bezit genomen zyn, zal gevonden hebben. Wat aenbelangt het geen ontbreken zal, of het welk men in een andere gedaente zal hebben gebragt, zal men de juiste waerde der zaken, die dus weggenomen zyn en te rug gegeven moeten worden, in contant Geld betalen, welke Waerde zoo als ook het Equivalent der Leengoederen, die de Doorluchtigste Hertog van Modena in Hongaryen bezat, indien deze hem niet worden te rug gegeven, gereguleerd en vastgesteld zal worden door de respective Generaels of Commissarissen, die volgens het achtste Artikel van het tegenwoordig Traktaat twee weken na de teekening te Nizza moeten vergaderen om over een te koinen wegens de middelen, om de wederzydsche Restituten en In-bezit-stellingen ter uitvoer te brengen, in diervoege dat op den zelfden tyd en den zelfden dag, dat de Doorluchtigste Hertog van Modena van alle zyne Staten bezit nemen zal, dezelve dus in het genot, het zy van zyne Leengoederen in Hongaryen, het zy van het voorn. Equivalent treden, en de Waerde der Zaken, die aen hem niet zullen kunnen gerestitueerd worden, ontfangen kan. Men zal insgelyks binnen den voorn. Termyn van zes weken na de Uitwisseling der Ratificaten aen den zelven op de Allodiale Goederen van het Huis Guastalla regt verschaffen.

XIV. De Doorluchtigste Republiek Genua zal, uit hoofde zoo van dit tegenwoordig Traktaat als van hare Rechten, Prerogativen en Waerdigheden, zes Weken of eerder, indien mogelyk, na de Uitwisseling der Ratificaten van dat Traktaat, weder in bezit komen van alle Hare Staten, Forten, Plaetzen, Landen, hoedanig zy ook mogen zyn, Renten en Inkomsten, waer van dezelve voor den Oorlog het genot had; inzonderheid zullen alle en een iegelyk van de Leden en Onderdanen der gemelde Republiek, in den voorn. Termyn na de Uitwisseling der Ratificaten van het tegenwoordig Traktaat wederom in 't bezit, genot, en vryheid komen, om van alle de Fondsen, die zy in de Bank van Weenen, in Oostenryk, in Bohemen, of in eenig ander Gedeelte der

JAERBOEKEN, November, 1748. 1079

der Staten van de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen, en van die des Konings van Sardiniën, hoedanig ook genaemd, hadden, te disponeren, zullende de Intresten stiptelyk en regulierlyk aen hun betaeld worden, te rekenen van den dag der Uitwisseling van de Ratificatien van het tegenwoordig Traktaet.

XV. De acht hooge Partyen hebben met elkander be-raemd en vastgesteld, dat tot Welzyn en de Bevestiging van den Vrede in 't algemeen, en voor de Rust van Italiën in 't byzonder alle de Zaken aldaer in den staet, waer in zy voor den Oorlog waren, blyven zullen, behoudens en na de uitvoering der Schikkingen, die by dit tegenwoordig Traktaet gemaekt zyn.

XVII. Het Assiento-Traktaet ten opzichte van den Handel der Negers, den 26 Maert 1713 te Madrid getee-kend, en het Artikel van het jaerlyks Schip, 't welk een gedeelte van dat Traktaet uitmaekt, worden ten opzichte van de vier jaren, gedurende dewelke het genot daer van zederd het begin van den tegenwoordigen Oorlog ge-staekt is, byzonderlyk by het tegenwoordig Traktaet bevestigd, en men zal die op den zelfden voet en op de zelfde Conditien als zy voor den gem. Oorlog zyn of hebben moeten worden ter uitvoer gebragt, wederom uitvoeren.

XVII. *Duinkerken* zal aen de Land-zyde in den staet, als het zelve werkelyk is, gefortificeerd blyven, en ten opzichte van de Zee-kant op den voet van de Oude Trak-taten.

XVII. De Geld-Pretensien van zyne Britannische Maj. als Keurvorst van Hanover op de Kroon van Spanje; de Verschillen wegens de Abdy van St. Hubert; de Encla-vering van Henegouwen, en de nieuwlyks-opgeregte Comptoiren in de Nederlanden; de Pretensien van den Keurvorst van de Paltz; en de andere Artikelen, die niet hebben kunnen gereguleerd worden om dezelve in dit tegenwoordig Traktaet te voegen, zullen terstond door de Commissarissen, ten dien einde van weerszyden be-noemd, of anders, zoo als de daer in belang hebbende Mogendheden dieswegens zullen overeenkomen, in der minne worden vereffend.

XIX. Het vyfde Artikel van het Traktaet van de Quadruple Alliantie, den 3 Augusty 1718. te *Londen* ge-
110-

loten , betreffende de Garantie der Succesfie van het Koninkryk van Groot-Brittannien in het tegenwoordig regerende Huis van zyne Brittannifche Maj. , en waer by men voorzien heeft omtrent alles , 't welk op de Perfoon , die den titel van Koning van Groot-Brittannien aengenomen heeft , en op zyne Descendenten van de beide fexen betrekkelijk zyn kan , word uitdrukkelyk by dit tegenwoordig Artikel herhaeld en vernieuwd , als of het zelve in zyn geheel en Inhoud alhier was ingevoegd.

XX. Zyne Brittannifche Maj. in kwaliteit van Keurvorft van Brunfwyk Lunenburg zoo voor hem als voor zyne Erfgenamen en Succelfeurs , als mede alle de Staten en Bezittingen van gem. zyne Maj. in Duitfchland worden by het tegenwoordig Traktaat vervat en geguarandeerd.

XXI. Alle in dit tegenwoordig Traktaat belang hebbende Mogendheden , die de Pragmaticke Sanctie van den 19 April 1713 aengaende de geheele Nalatenfchap van wylen Keizer *Karel VI.* ten voordeele van zyne werkelyke regerende Dochter de Keizerin-Koningin van Hongaryen en Bohemen en van dezelfs Descendenten voor altoos volgens de Order , by de voorn. Pragmaticke Sanctie vaftefteld , geguarandeerd hebben , vernieuwen dezelve op de befte wyze als het mogelyk is , met uitzondering nochtans van de Ceffien , die het zy door den voorn. Keizer , het zy door de voorn. Vorftin reeds gedaen zyn , als mede van die , welke by het tegenwoordig Traktaat zyn geftipuleerd.

XII. Het Hertogdom Silefien en het Graeffchap Glatz , zoodanig als zyne Pruißifche Maj. dezelve hedendaegs bezit , worden door alle de Mogendheden , contracterende Partyen van het tegenwoordig Traktaat , aen dien Vorft geguarandeerd.

XXIII. Alle de Contracterende en in dit Traktaat belang hebbende Mogendheden zullen reciproquelyk en refpectivelyk de uitvoering daer van guaranderen.

XXIV. De folemneele Ratificatien van het tegenwoordig Traktaat , in goede en behoorlyke forme afgevaardigd , zullen binnen den tyd van een Maend of eerder als het mogelyk is , te rekenen van den dag der teekening , tuffchen alle de acht Partyen in deze Stad *Aken* uitgewiffeld worden.

Ten

JAERBOEKEN, November, 1748. 1081

Ten oirconde van 't welk Wy ondergetekenden, hunne Extraordinaire Ambassadeurs en Ministers Plenipotentiarissen uit hunnen naem, en uit hoofde van onze Volmagten het tegenwoordig Definitif Traktaat eigenhandig hebben geteekend, en de Zegels onzer Wapens daer by doen stellen, enz.

Gedaen te *Aken* den 18 October 1748.

SEPARATE ARTIKELEN.

EERSTE ARTIKEL.

Nadien eenige van de Titels, die de Contracterende Mogendheden, het zy in de Volmagten en andere Aften gedurende den loop der Negotiatie, het zy in de Inleiding van het tegenwoordig Traktaat, gebruikt hebben, niet in het algemeen erkend zyn, is men overeengekomen, dat daer uit nooit enig nadeel voor een der gem. Contracterende Partyen zoude mogen ontstaan, en dat de Tytels, by gelegenheit van de voorn. Negotiatie en het tegenwoordig Traktaat van weerskanten aangenomen of toegelaten, niet zullen mogen aengehaeld worden, of tot gevolg strekken.

11. Is overceengekomen en vastgesteld dat de *Fransche* Tael, waarvan men zich in alle de Exemplaren van het tegenwoordig Traktaat bediend heeft, en in de Aften van Accesie zal mogen bedienen, geen voorbeeld verschaffen zal, 't welk zal worden aengehaeld of tot gevolg strekken, noch in eenigerlei wyze aen eene der Contracterende Mogendheden nadeel toebrengen, en dat men zich in het vervolg gedragen zal naer het geen ten opzichte en van wegens de Mogendheden, die in gewoonte en bezit zyn om Exemplaren van diergelyke Traktaten en Aften in eene andere Tale dan de *Fransche* te geven en te ontvangen, in acht genomen is, en in acht genomen moet worden. Het tegenwoordig Traktaat en de Accesien, die daer tusschen komen zullen, behoudende zelfde kracht en eigenschap, als of de voorn. gewoonte daerby in acht genomen was, en de tegenwoordige Separate Artikelen zullen insgelyks de zelfde kracht hebben als of zy in het Traktaat waren gevoegd.

Ten oirconde van 't welke wy ondergeteekende Extra-

traordinaire Ambassadeurs en Ministers Plenipotentiarissen van zyne Brittannische Majesteit, van zyne Allerchristelykste Majesteit, van de Heeren Staten Generael der Vereenigde Provintien, de tegenwoordige Separate Artikelen hebben getekend, en de Zegels van onze wapenen daerby doen stellen, enz.

Gedaen te *Aken* den 18 October 1748.

Zynde zoo wel het Traktaat als de twee Separate Artikels geteekend door de volgende Ministers

St. Severin d'Arragon, La Porte Du Theil, Sandwich, Th. Robinson. W. Bentinck, G. A. Hasselaer, J. v. Borsselle, O. Z. van Haren.

Dit Traktaat neffens de voorn. separate Artikels door de Ministers der 3 Zeemogendheden dus geteekend zynde, werd het zelve weinig dagen daarna door de *Spaensche, Keizerlyke, Genuefche en Modenesche* Gezanten ook bekrachtigd en onderschreven.

De *Genuefche* Minister echter ziende dat men in het Vrede-Traktaat aen den Hertog van *Modena* den voorrag gegeven had boven de *Republiek*, niettegenstaende de laetstgenoemde bezitster is van het Koningryk *Corfica*, voegde by zyne onderteekening deswegen een Protest, luidende:

De ondergeteekende Minister-Plenipotentiaris van de Doorl. Republiek *Genua*, in de schikking van 't Definitif-Traktaat, den 18 dezer maend alhier in de Stad *Aken* door de extraordinaris Ambassadeurs en Plenipotentiarissen van zyne Allerchr. Maj., van zyne Britsche Maj. en van Hun Hoog Mog. de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden gesloten en geteekend, opgemerkt hebbende, dat de Doorl. Republiek daer in was geplaatst achter den Doorl. Hertog van *Modena*, kan hy niet af zyn van te declareren:

Dat schoon diergelyke schikkingen nooit kunnen strekken tot een regel omtrent den rang en voorgang tusschen Souvereine Staten, noch bekwaem zyn om die
in

J AERBOEKEN, November, 1748. 1083

in 't minste te krenken, echter uit een overbodige voorzorge, en om tegen te gaen al wat men by vervolg uit gem. schikking zoude mogen infereren, ten nadeele van den rang en voorgang van de Doorl. Republiek, kan hy niet nalaten te protesteren. zoo als hy uit kragte van de Volmagten aen hem gegeven, by deze tegenwoordige Acte declareerd en protesteerd, in de beste forme als doenlyk, mitsgaders op de kragtigste en plechtigste wyze, dat de schikking van 't gem. Definitif-Traktaat, omtrent alles wat de Doorl. Republiek Genua en den Doorl. Hertog van Modena betreft, te geener tyd zal mogen of kunnen strekken tot een gevolg, noch worden aengehaeld of uitgelegd, onder wat pretext zulks ook zoude mogen wezen, ten nadeele van de Rechten, Waerdigheid en Rang van de Doorl. Republiek onder de Souvereine Mogendheden in Europa. Gedaen te *Aken* den 28 October 1748.

(L. S.)

(Was geteekend)

Francois-Maria Marquis Doria.

Dit Protest zonder de minste zwaarigheid overen aengenomen zynde door alle de Plenipotentiarissen, zoo van de Contracterende, als Accederende Mogendheden, hebben vervolgens die van Vrankryk aen den Marquis Doria daer op geëxtradeerd het volgende Declaratoir:

De ondergeteekende extraordinaris Ambassadeurs en Plenipotentiarissen van zyne Allerchr. Maj. op de Vredes-Conferentien te *Aken*, declareren, dat de opnoeming van de Doorl. Hertog van Modena voor de Doorl. Republiek Genua, zoo als die gevonden word in de préambule, clausulen en artikelen van 't Definitif-Traktaat, den 18 dezer loopende maend October alhier gesloten, niet moet worden aangemerkt, als moettende of kunnende toebrengen eenigerhande innovatie of nadeel, hoe genaemd, in den rang, welke die Souvereinen t'allen tyden onder malkanderen, mitsgaders onder alle de Souvereinen van Europa, gevoerd hebben. Gedaen te *Aken* den 28 October 1748.

(L. S.)

(was geteekend)

St. Severin d'Arragon, La Porte du Theil.

De

De Sardinische Ministers niet kunnende besluiten tot het Definitif-Traektaet te accederen, voor deswegen nader bevel van zynen Meester ontvangen te hebben, teekenden de nagemelde Ministers de volgende Aëte:

By aldien een der Mogendheden, die in den laetsten Oorlog zyn ingewikkeld geweest, zyne Accessie tot het Definitive Vredes Traktaet mogt weigeren en uitsstellen, zoodanig, dat men daerdoor zoude reden hebben te vreezen, dat de genomene maetregelen daerdoor zouden worden vertraegt, zoo zal men zich gezamentlyk van de krachtdadigste middelen bedienen, om die maetregelen ter uitvoeringe te brengen, ten einde het gem Traktaet by alle zoo contracteerende als accedeerende partyen zyn volle beslag verkryge.

(Was geteekend)

Grave van *St. Severin. Du Theil.*

Grave van *Sandwich* Ridder *Robinson.*

W. Bentink, G. A. Hasselaer J. v. Borsselen, O. Z. van Haren. Grave van Kaunits. Marquis de Soto-Major.

De *Sardinische* Minister, den 6 dezer maend November, het verwachte bevel van den Koning zynen Meester ontvangen hebbende, had den 8 daer aen volgenden de Aëte van Accessie tot het Definitive Traktaet ook geteekend, behelzende de zelve „ dat zyne Sardinische Maj.
 „ de laetste hand willende slaen, aen al 't geen
 „ ten zynen opzigte by de Preliminaire Artike-
 „ len is gestipuleerd, en voornamentlyk ten op-
 „ zigte van de uitvoering van 't vierde Artikel
 „ der voorsz. Preliminaria, volgens welke de
 „ Hertogdommen, Parma, Piacenza en Gua-
 „ stalla aen den Prins *Don Philip*, Infant van Span-
 „ je, gecedeerd moeten worden, om hem tot een
 „ Etablissement te verstrekken; maer met het
 „ Recht van Reversie tot de tegenwoordige Be-
 „ zitters, zoo dra de Koning van de beide Si-
 „ ci-

„ cilien tot de Kroon van Spanje zal overgaen,
 „ of de gemelde Infant zal komen te ſterven
 „ zonder Mannelyk Oir; by dezen renuncieerd,
 „ cedeerd en transporteerd, zoo voor zich als
 „ voor zyn Succelleurs, aen den Infant *Don Phi-*
 „ *lipus* en aen zyn Mannelyke Erfgenamen, gebo-
 „ ren uit een wettig en beſtendig Huwelyk, de
 „ Stad *Piacenza* en het *Piacentino*, door Hem
 „ bezeten, ten einde dezelve te houden en te
 „ bezitten als Hertog van *Piacenza*; renuntiee-
 „ rende ten dien einde van alle de Rechten,
 „ Actien en Pretensien, die Hem op dat Her-
 „ togdom toebehooren; reſerverende verders
 „ aen zich en zyne Succelleurs het Recht van
 „ Reverſie, in de bovengemelde Gevallen enz.

Hier na hadden ook de Miniſters der drie Zee-
 mogendheden, na de Ratificatien van hunne
 hooge Principalen ontfangen te hebben, dezel-
 ven in eene byzondere byeenkomst ten huize
 van den Graef van *St. Severin*, 's nagts tuſſchen
 den 16 en 17 dezer, zonder eenige plechtigheden
 uitgewiſfeld.

Dus zien wy dit groote en heilzame Werk van
 den Algemeenen Vrede, door Gods goedheit,
 zoo goed als voltooid. Wy meenen onzen Le-
 zer geen ondienſt te zullen doen met hem het
 volgende Dichtſtukje, op dit aengenaem onder-
 werp zeer toepaſſelyk, en ons toegezonden om
 hier een plaatsje te geven, ten ſlot van deze Ver-
 handeling onder de oogen te brengen.

V R E D E Z A N G.

*L*aet de Rykſtad (*), op het treffen
 Van den blyden Vrede, zins

MDCCXLVIII.

Eccc

Ha.

(*) Aken.

Hare kruin ten bemel heffen,
 En de vlechten met een krans
 Van Olyven vrolyk sieren,
 Dien de Vrede haer bestelt,
 Luisterryker dan Laurieren,
 In het bloedig Oorlogsveld,
 Op verwoede Moordgedrochten,
 Door het schitterend rappier
 In een heldenvuist, bevochten,
 By het bliksemende vier
 En het dondren der Kartouwen,
 Die den barelyken dood
 Baren, by het open spouwen
 Van haer kaken, hol en groot!
 Nu, met huppelende tongen,
 Lofgezangen, reis op reis,
 Dankbaer op en toegezongen
 God', den schenker van den Peis!
 't Moede en uitgeput Europe
 Zuchtte lang met hart en mond
 Naer dit einde zyner hope,
 't Algemeene Vreëverbond.
 't Voelt den balzem, die de lende
 Zalft, en nieuwe krachten baert,
 Nu getroffen is in 't ende
 't Wit van 't uitgetrokken zwaerd.
 Neêrland mag weer adem halen.
 Oostenryk, en Albion,
 Spanje en Vrankryk, door de stralen
 Van de schoone Vredezon
 Liefelyk gekoesterd, proeven
 Reeds de vruchten van de rust,
 Die het hart van zoo veel droeven
 Vullen met een' nieuwen lust.
 De afgematte Genuezen
 Loven de Oppermajesteit,
 Die hen redde uit duizend vreezen,
 Door haer wonderbaer beleid.
 't Vorstelyk Sardienje, op 't booren
 Van dit heuchlyk Vreëbesluit,
 Wekt zyne zanggezinde Koren

Tot een vrolyk feestgeluit.
 'k Zie het fier Modena pralen
 Met een' nieuwen glans en eer;
 Nu het vrolyk in mag halen
 Zynen ouden trouwen Heer.
 Menschen, Vee en Land verkwikken
 Door den Vredeszonne gloed.
 Stroom- en Zeenajaden schikken
 Zich ten feestdans op den Vloed.
 Koopman ziet zyn vlugge Schepen
 Weêr van 's Weerelds ander end
 Schatten in zyn schatkist slegen
 Door het bruischend element.
 'k Zie de Beurs en Markten woelen,
 Zweeten van de bezigheên;
 En de Handelaers krioelen,
 Als de byen, onder een,
 Om weer konig te vergaëren
 In hun korven, tot 's lands nut,
 Door de gretige gevaren,
 Schier ten bodem uitgeput.
 Hoe ontluikt de milde Nering,
 Die, gemarteld en gepynd
 Door een winsteloze tering,
 Maenden, jaren heeft gekwynd!
 Landman, korts beducht by 't zaaien
 Dat een vreemde Plonderzucht
 Van zyn zweet de vrucht zou maaien,
 Kwinkleert in de open lucht,
 Nu de Vrede, hem genegen
 Zynen arbeid mild beloont,
 En zyn hoop met vollen zegen
 In de volle schuur becroont.
 Hoor de Land- en Steejeugd neuren,
 Nu de Teerton brand, en spreit
 De allerliefelykste geuren,
 Van gemeene eendrachtigheid.
 Geuren boven geur te loven,
 Dien de Kruidige Arabier,
 In zyn balsemyke boven,
 Riekt by zyn Kaneelevier!
 Hollands Leeuw, die klaeuw en tanden

Eeee 2

Korts

Korts geleden had gewet,
 En, van gramschap aen het branden,
 Muil en manen opgezet,
 Om den fellen hoon te wreken
 Die de Nederlandsche Maegd
 Deerlyk in den krop gesteken,
 En aen 't harte heeft geknaegd,
 Gaet nu vrolyk spelemcien
 Door den vryen open hof,
 Waer de zangerige reien
 't Vreëverbond tot eer en lof
 Zingen, en, op hooge wyzen,
 FRISOOS schrander Staetsbeleid
 Roemen, en de daden pryzen
 Der manhafte Dapperheit;
 Die voor haertsteén en altaren,
 Lyf noch leven heeft ontzien
 Om, in 't barnen der gevaren
 Roof- en Heerschezucht spits te bren.
 Lof Algoedheit, die de bede
 Van ons lieve Vaderland
 Woudt verhooren, en den Vrede,
 Door uw wysheit, bragt tot stand.
 Lof voor 't heil, dat wy genieten,
 Voor het goede dat alom
 Uit dees Vredebeek zal vlieten! . . .
 Maer wat baet uw Schepzeldom
 Toch den Vreë met hun Geburen?
 Och, wat baet dat vreugdenzot,
 Zoo het Orelog blyft duren
 Tusschen hen en hunnen God?
 Vraegt men wie van kryg durft melden
 By dit heuchelyk bestand?
 Stomme Runders, yle Velden
 Roepen dat Gods gramschap brand;
 Dat, schoon hy aen de eene zyde
 Heelt, hy ons aen de ander slaet,
 En in dezen Vrede tyde
 Zelfs met ons ten stryde gaet.
 Onuitputbaer Mededoogen,
 Eeuwige Barmhartigheit,
 Die uw stralen, uit den hoogen,

Deet

S. Tokke inv. no. 5748.

*Door het wyd beelal verspreidt,
Wil uw gunst toch niet bepalen;
Laet ons, by den Vredeglod,
Uw' genadeglans bestralen
Die den Vreë schenkt aen 't gemoed.
Zoo zal Neerland welig bloeien,
En de welvaert en de Vreë
Met ORANJES Stambuis groeien.
Ei verhoor toch onze beë!*

Studio foyentur Musæ.

G E L D E R L A N D.

Z U T P H E N.

Tot den ontfangst van de 4. termynen der ZUT-
Liberales Gifte in de Steden geen stem in PHEN,
Staethebbende en ten platten Lande des Graef-
schaps Zutphen, waer van wy reeds in ons
Stukje voor de gepasseerde Maend September
pag. 795. eenig gewag gemaekt hebben, ware
uit het midden der Staten gecommitteerd de vol-
gende Edele Mogende Heeren. Over het Ho-
ge Land-Drosten-Ampt en de Bannery Bronk-
horst, de Heer W. R. BARON VAN HEEKEREN tot
Brantsenborg en Mr. PHILIP KAREL SCHOM-
AKER, Burgermeester der Stad Zutphen; over 't
Scholt Ampt Zutphen binnen Zutphen, de Hee-
ren L. H. B. S. BARON VAN HEEKEREN tot Wa-
lyen en Mr. BARTH. VAN HASSELT, Burgermees-
ter der Stad Zutphen; over 't Rigter-Amt Does-
borg en de Heerlykheit Keppel, de Heeren F.
R. E. BARON VAN DER CAPELLEN tot Boedelhof en
Mr. GERH. JAC. JONGKINT, Burgermeester der Stad
Doesborg; over het Scholt-Amt Lochem en de
Heerlykheit Verwolde, de Heeren A. J. H. BA-
RON VAN HEEKEREN tot Netelhorst en IZAAK

Eeee 3

VAN

ZUT-
PHEN.

VAN EYS *Pietersz. Burgermeester der Stad Lochem*; over de Bannery Berge en de Heerlikheden Gendringen en Etten, de Heeren F. W. F. BARON VAN PALLAND *tot Keppel* en Mr. JAN CREMER, *Burgermeester der Stad Deutichem*; over de Hoogheid Wisch en de Heerlykheit Ligtenberg de Heeren J. A. BARON VAN HEEKEREN *tot Buerse* en Mr. B. J. VERSTEGE, *Burgermeester der Stad Zutphen*; over Bhar en Lathum, Didam en Westervoort, de Heeren J. A. H. S. BARON VAN DORTH *tot Holthuysen* en Mr. A. BARON VAN HEEKEREN, *Burgermeester der Stad Zutphen*; over de Heerlykheit Borculo, de Heeren J. F. BARON VAN WESTERHOLT *tot Hakfort* en J. A. J. BARON SLOET, *Burgermeester der Stad Zutphen*; over de Heerlykheden Bredevoort en Ligtenvoorde, de Heeren A. P. BARON VAN DER BORCH *tot Verwolde* en Mr. ARNOLD HENDRIK BOM, *Burgermeester der Stad Groenlo*.

De wydberoemde Avonturier, *Baron van Neuhof*, anders bekend onder den naem van Koning *Theodorus* van Corsica, had; na zich, byna den ganschen zomer, op het Huis Velde, by deze Stad gelegen, en toebehoorende aen den hoog wel geboren Heer Baron van Dorth, en vervolgens eenige dagen, quasi incognito, in deze Stad opgehouden te hebben, het Huis *Honstein*, onder Vorden liggende, drie jaren gehuurd: of de voorn. Baron van Neuhof nu voornemens is, na zoe veel vruchteloos slooven en slaven, zyne overige dagen in stilte in dit Graeffschap door te brengen, was nog zoo onzeker, als de tyd wanneer hy bezit van zyn gehuurde huis zal komen nemen, vermits hy, kort na het huren van het zelve, vertrokken, en niemand bekend

JAERBOEKEN, November, 1748. 1091

kend was , werwaert hy zich begeven had , of **ZUT-**
wanneer hy retourneeren zal. **PHEN.**

Voor eenige weken was even buiten deze Stad een zwerm Sprinkhanen van een ongemeenen grootte gevallen , dan zy hadden , wegens het koude saeizoen , dat hun zeer hinderlyk is , geen schade veroorzaekt , en waren schielyk weder verdwenen.

L O C H E M.

Als Commislarissen tot den ontvangst der twee **LOC-**
eerste termynen van de Liberale Gifte binnen **HEM.**
deze stad , hadden , uit het midden van hun Ed.
Achtbaren gezeten de Heeren *Nikolaes Herman*
Obnius en *Willem de Wolf*.

B O R K E L O.

In de Voogdyen van Beltrum en Lintveld wa- **BORKE-**
ren verscheiden menschen aen de Roode Loop , **LO.**
die zich sederd eenigen tyd in die streken geopenbaerd had , zeer schielyk overleden.

B R E E D E V O O R T.

In plaetze van wylen den Heer Willem van **BREED-**
Sonsveld , was door zyne Hoogheit , den Prins **VOORT.**
van Oranje en Nassau , als Heer dezer Heerlykheit , aengesteld tot Ontvanger der Verpondingen over het Kerspel Wensterwyk , de heer *Herman Otto Roelevink* , reeds bevorens Ontvanger van de overige Dorpen dezer Heerlykheit , zynde dus thans over de Verponding van de gansche Heerlykheit niet meer dan een Ontvanger.

A R N H E M.

De Landdag , over de Ratification van den **ARN-**
Eeee 4 **Vre. HEM.**

Vrede, alhier gehouden , was den 9 dezer gescheiden.

K U L E N B U R G.

KULENBURG.

De Magistraet dezer Stad vernomen hebbende dat de Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen besloten hadden deze Stad en Graeffschap aen den Heere Prinse van Oranje en Nassau te offereren en af te staen, en die offerte by zyne doorl. Hoogheit gunstiglyk was aengenomen, vonden hun wel Ed. Achtbaren goed dien Vorst daer mede te feliciteren; committerende ten dien einde derwaert de Heeren Mr. *Jakob Pieter Balguerie*, Droffaerd, *Dominicus Namna van Hoytema*, Schout, Mr. *Gerard Voet*, en *Weyer Wolphert Beeldsnyder*, Burgermeesters, neffens *Pieter Walbeek*, Vryheer van Tienhoven, Raed en Sekretaris der voorschr. Stad. Deze Heeren, zich op reis begeven hebbende, hadden den 7 der voorleden Wyn-Maend de eer en 't geluk van zyne doorl. Hoogheit en des zelfs Koninglyke Gemalin te s'Gravenhage in een byzondere audientie op te wachten, en op de gunstigste wyze ontvangen te worden.

Vervolgens kwamen den 14 der voorn. Maend hier aen de hooggeboren Heer *Adriaen Graef van Lynden*, heer van Nederhemert, Borggraef, Richter en Dykgraef des Ryks van Nymegen, Amtman der Stad Grave en Lande van Kuik, ordinaris Gecommitteerden ter Vergadering hunner Hoog. Mog. enz., de wel Ed. Gestr. Heer Mr. *Christiaan Willem van Benthem*, regerende Burgermeester der Stad Nymegen enz., en de heer Mr. *A. Vos*, Sekretaris der Ed. Mogende Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen, be-

JAERBOEKEN, November, 1748. 1093

benefens de Ed. Mog. Heeren *Pieter Benjamin Kulenburg*, *de Beaufort*, Mr. *Everhard François Schimmelpenninck*, Heer van Meerkerk, Raden en Rekenmeesters van de Domeinen zyner doorl. Hoogheit, en Mr. *Jakob van Schinnen*, Griffier, enz.; welke Heeren Gecommitteerden, den staet van de respectie Comptoiren dezer Stad en Graefschap geexamineerd en opgenomen hebbende, werden, den 22 der gemelde Maend, alle Officianten, Bedienden, en een ieder, die onder den eed stonden, gedagvaard, om het doen van Transport by te wonen, luidende als volgt:

Wy Drost, Schout, Burgermeesteren, Schepenen, en Raed der Stad Kulenburg, mitsgaders Schout, en Schepenen der Dorpen Everdingen, Syderveld en Golberdingen, getuigen en certificeren by dezen dat in onze Vergadering verschenen en nedergezeten zyn de Hooggeboren Heer *Adriaen*, Grave van Lynden, Heer van Nederhemert, Burggraef, Richter en Dykgraef des Ryks van Nymegen, Amtman van de Stad Grave, en Landen van Kuik, ordinaris Gecommitteerde ter Vergadering van Hun Hoog Mogende de Heeren Staten Generael der Vereenigde Nederlanden enz. de Wel Ed. Gestr. Heer en Mr. *Christiaan Wilhem van Benthem*, regerende Burgermeester der Stad Nymegen, en de Heer en Mr. *Antonius Vos*, Sekretaris van de Edele Mogende Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen, enz. in kwaliteit als ten dezen verzogt, gecommitteerd en geauthoriseerd by Resolutie en Commissie van Welgem. Hun Edele Mogende, in dato 7 dezer Maend October, na dat alvorens door welgem. Heeren Staten by derzelver Resolutie van den 9. Juny dezes jaers, de Stad en Graefschap van Kulenburg was afgestaen aen zyn Doorluchtigste Hoogheit, den Heere Prins van Oranje en Nassau enz. enz. Ons Drost, Schout, Burgermeesteren, Schepenen en Raed, mitsgaders Schout en Schepenen der Stad en Dorpen, beide geëxhibeerd, gebleken, en neffens deze geregistreerd, en verklaarden die Heeren Gecommitteerden, hoe dat Hooggem. Hun Edele Mogenden, in conformité van voorsz. Resolutie aen

Eeee 5

zyn

KULEN-
BURG.

zyn Doorluchtigste Hoogheit, den Heere *Willem Karel Hendrik Friso*, by der Gratie Gods Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz. kwamen op te dragen en over te geven de Stad en 't Graefschap Kulenburg, met de daer toe behoorende independente Souverainiteit, voorts alle Rechten, Vryheden, Preëminentien en andere Hoogheden en Regalien, gelyk mede met alle de daer onder gehoorende Dorpen, Bouwhoven, Landen, Imposten, Accynsen, Houtgewassen, Pachten, Tienden, Thynsen, Renten, en andere Goederen en Inkomsten, wat namen dezelve ook zouden mogen hebben of waer gelegen zyn; voorts alle ap- en dependentien van dien, daer toe ooit van ouds gehoord hebbende, of nog gehoorende; dat meer Hooggem. Hun Edele Mogende de voorn. Heeren Gevolmagtigden by voorsz. Resolutien hadden geauthoriseerd die gemelde Stad en Graefschap Kulenburg, met alle haer voorsz. Rechten, Gerechtigheden, Pertinentien, Regalien, Souverainiteit enz. zoo als meer hooggedagte Heeren Staten dezelve tot nu toe genoten en bezeten hebben, aen Hooggem. zyne Doorluchtigste Hoogheit of aen deszelfs Heeren Gecommitteerden over te wyzen, ook in bezit en eigendom over te geven, zonder op dat zelve Graefschap, en alle toebehooren van dien, eenig recht, actie of pretensie te behouden, directelyk of indirectelyk, hoe zulks ook bedagt zoude kunnen worden, gelyk de Heeren Geauthoriseerden uitkragte van voorsz. resolutie en authorisatie zulks op de solemneelste en bestendigste forme van Rechten waren doende mits dezen, verklarende dienvolgens ons Drost, Schout, Burgermeesteren, Schepenen en Raed der Stad, mitsgaders Schout en Schepenen der Dorpen voornoemt, voorts alle andere Bedienden, Borgeren In- en Opgezetenen dezer Stad en Graefschap Kulenburg te ontslaen en te ontheffen van allen eed en plicht aen meer Hooggem. Hun Edele Mogenden, de Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen gedaen en verschuldigd, om dien zelven eed en plicht aen zyn Doorluchtigste Hoogheit, den Heere Prins van Oranje en Nassau enz. enz. enz. te presteren ente bewyzen naer behooren. In waerheids oirconde hebben wy dezer Stad Zegel aen deze gehangen, en door de signature van den Sekretaris van de Stad en Dorpen bekrachtigen laten, in 't jaer onzes Heeren, een duizend

ze-

JAERBOEKEN, November, 1748. 1095

zeven honderd agt en veertig, den 22 October. Was geteekend *P. Walbeek*, *E. F. Jongbloet*; onder uithangende het groot Zegel der Stad Kulenburg in groen wasch, in een houte doos.

De Heeren van den Raed, Magistraet, en verdere Officianten, van den eeden pligt, aen de Ed. Mog. Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen gedaen, dus ontslagen zynde, werden straks weder in den zelve eeden pligt van zyne Doorl. Hoogheit aengenomen, zonder dat de minste verandering in de Regering gemaekt werd. De sleutels der Stad vervolgens, door den Heer Burgermeester *Beeldsnyder*, in een zilveren schotel, met Oranjelinten versierd, aen den Heere *de Beaufort*, als eersten Gecommitteerden onder een fraeie aanspraek, geprezen-teerd zynde, gaf dees Heer, na die aanspraek op de minzaamste wyze beantwoord te hebben, de sleutels weder over, met aenbeveling dat de zelve voortaan in name zyner doorl. Hoogheit behoorlyk mogten gebruikt worden. Des middaegs werden de voorn. Heeren Gecommitteerden van hun Ed. Mog., en zyne Doorl. Hoogheit, door de Heeren van de Regering dezer Stad en die van de Dorpen des Graeffschaps, aen een Tafel van 36 Borden, magnifiek ter maeltyd onthaeld, wordende, onder het drinken op de welvaart van zyne doorl. Hoogheit, hare Koningklyke Hoogheit, de verdere Vorstelyke Familie, en andere conditien van distinctie, het geschut telkens geloft, 't welk tot laet in den nacht duurde, wanneer eindelyk de Heeren Gecommitteerden des Kwartiers van Nymegen hun afscheid, en vervolgens in hun jacht, met een' gunstigen wind, de terugreis aen namen.

Den volgenden dag, den 24, werd de plegtig-

KULEN- righeit der Huldiging, na voorgaende Publicatie
BURG. en bekendmaking aen de Burgery, verricht en
gevierd, onder een toevloed van duizende men-
schen, in maniere als volgt:

De bovengemelde Heeren Gecommitteerden
de Beaufort, *Schimmelpenning* en *van Schinnen*,
begaven zich tegens den middag, in hunne Ka-
rossen, onder het luiden van alle de Klokken,
naer het Stadhuis, rydende de Heeren Raden,
in twee Koetzen, voor uit. Hun Edel Mogen-
den het Stadhuis genaderd, en uit de Karuſſen
getreden zynde, werden aen de trappen door
den Magistraet *en corps* gerecipieerd, en gebragt
in de ordinaris Vergaderkamer, waerop de voorn.
Heeren Raden ook volgden. Na een korte
vertoeving begaven hun Ed. Mog. zich met de
Raden en Magistraet naer de pui van het Stad-
huis, waer een fraeie *Dé **, en ſtelligie, met
tapyten belegd, gemaekt was. Hier deed de
Heer Droſſaerd *Balguerie* de volgende aenspraek
tot de Burgery: „ Nademael het hun Ed. Mo-
„ genden, den Heeren Staten des Kwartiers van
„ Nymegen, volgens der zelve Resolutie, en
„ daerop gevolgd Transport, gelieft heeft de
„ Stad en 't Graeffchap Kulenburg af te ſtaen
„ en over te geven aen zyne Doorl. Hoogheit,
„ den Heere Prinſe van Oranje en Naſſau, enz.
„ enz. enz.: en vermits het een oud gebruiken
„ loffelyke gewoonte is dat Souverainen zich
„ van hunne Onderdanen laten huldigen, zoo
„ heeft zyne Doorl. Hoogheit de Ed. Mogende
„ Heeren *P. B. de Beaufort*, en *Mr. E. F.*
„ *Schimmelpenning*, Heer van Meerkerk, Raden
„ en Rekenmeesters zyner Doorl. Hoogheit,
„ beneffens den Heer Sekretaris *van Schinnen* ten
„ dien

* 't Middelfte der voetſtukken eener zuile.

JAERBOEKEN, November, 1748. 1097

„ dien einde gecommiteerd, als ook om ver- **KULEN-**
„ volgens, uit naem' van dien Vorst, den pleg- **BURG,**
„ tigen eed daer toe van ouds gebruikelijk af te
„ leggen, volgens zyn Doorl. Hoogheit eigen-
„ handig onderteekende en bezegelde commis-
„ sie en autorizatie; mitsgaders der Heeren
„ Gecommitteerden mede eigenhandig onder-
„ teekende en bezegelde solemnele Acten van
„ eed, u voor te lezen.

De gemelde Acten hier op door den Hr. Dros-
saerd aen den Hr. Schepen Burgermeester over-
gegeven zynde, werden terstond gelezen. De
eerste, namelyk die der commissie en autori-
zatie zyner Doorl. Hoogheit, luidde dus:

Wy **WILLEM KAREL HENDRIK FRISO**, by
der Gratie Gods Prins van Oranje en Nassau,
enz. enz. enz.

Allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen
salut, doen te weten, dat wy, vermits de Heeren Staten
des Kwartiers van Nymegen by der zelve Resolutie en
by gevoegde Missive van den 9. Juny 1748. hebben goed-
gevonden aen ons in vollen eigendom op te dragen en
over te geven de Stad en Graeffschap Kulenburg met alle daer
toe gehoorende hooge Recnten, Regalien, Goederen en
Inkomen, breeder by de voorsz. Resolutie gemeld, welke
offerte en opdracht door ons is aengenomen en geaccep-
teerd, geautoriseerd, gevolmagt en gecommiteerd heb-
ben, gelyk wy autoriseren, volmagtigen en committeren
by dezen *Pieter Benjamin de Beaufort* en *Mr. Everhard*
Francois Schimmelpenninck, Raden en Rekenmeesters van
onze Domeinen (zoo als wy dezelve by onze autorisatie
in dato 23 September 1748. tot andere zaken in de Stad
en Graeffschap Kulenburg te verrigten, gecommiteerd
hebben) om in onzen name alle hooge en lage Officianten
en Bedienden van de Stad en Graeffschap Kulenburg, in
Eed genomen zynde van onzentwegen te verklaren, dat
wy als Hooge Wettige en Souvereine Overheer van de
Stad en Graeffschap, de Burgeren In- en Opgezetenen,
en een ieder van hun in 't byzonder zullen laten by hun-
ne

KULEN-
BURG.

ne Rechten, Privilegien en Eenigheden; dat wy dezelve zullen voorstaen en beschermen, gelyk de vorige Graven en Gravinnen van Kulenburg in hun leven gedaen hebben, alle force en geweld helpen afkeeren, voorts alles doen het geen goede Overheeren hunnen Onderzaten schuldig zyn en daer op de huldiging van opgemelde Stad en Graeffschap Kulenburg naer de gewoonlyke wyze te ontfangen, met verdere magt en autoriteit om hier omtrent alles te doen het gene, ter zake behoorende, noodig zal worden vereischt.

Belovende voor bondig, vast en van waerde te zullen houden, en doen houden het geene welgemelde onze Gecommitteerden in dezen zullen doen en verrigten.

Gegeven in 's Hage den 10 October 1748. *was getekend* Prinse de Oranje en Nassau (onderstond) Te oir-
donnantie van zyne Hoogheit (en was geteekend)

J. de Back.

De tweede Aëte, namelyk die der Heeren Gecommitteerden, was van dezen inhoud:

Wy *Pieter Benjamin de Beaufort*, en *Mr. Everbard Francois Schimmelpenning*, Raden en Rekenmeesters van de Domeinen van zyn Doorluchtigste Hoogheit den Heere Prinse van Oranje en Nassau enz. enz. enz. Doen te weten, hoe dat zyn Doorluchtigste Hoogheit *Willem Karel Hendrik Friso*, Prins van Oranje en Nassau vande Edele Mogende Heeren Staten des Kwartiers van Nymegen, by afstand, ontfangen heeft het Graeffschap, de Stad en Landen van Kulenburg met alle den toebehooren van dien; Wy, ingevolge en uit kragte van de speciale volmagt en autorisatie van Hoogstgemelde zyne Doorluchtigste Hoogheit in dato den 10 October 1748, goedgevonden hebben in name en van wegens meer Hoogstgem. zyne Doorluchtigste Hoogheit te verklaren, gelyk wy zulks zyn doende in Rechten, in plaetse van Eede kragt dezès, dat wy de Burgeren In- en Opgezetenen van de Stad en Graeffschap Kulenburg en een' ieder van hun in 't byzonder zullen laten by hun Rechten, Privilegien en Eenigheden, beloovende dezelve voor te staen en te beschermen, gelyk de vorige Graven en Gravinnen van Kulenburg in hun leven gedaen hebben alle force en geweld

JAERBOEKEN, November, 1748. 1099

weld te helpen afkeeren, en voortsalles te doen het geen **KULEN-
een goed Overheer zyne Onderzaten schuldig is. Des oir-
BURG.**
konde is deze by ons onderteekend, en door onze gewo-
nelyke Signetten bekragtigd te Kulenburg den 24 October
1748. (Was geteekend) *P. B. de Beaufort, E. Francois
Schimmelpenninck, Meerkerk.*

Beide deze Acten, door den heer Schepen
Burgermeester, de Burgerye voorgelezen zynde,
vroeg de Drossaerd hun Ed. Mogenden of het
den zelven nu geliefde, uit name zyner doorl.
Hoogheit, den handslag te doen? Ja hier op
geantwoord zynde, verzocht de Drossaert den
heere Schepen Burgermeester, dat hy den
handslag van hun Ed. Mog. ontvangen zoude.
Dit verricht zynde, gaf de Drossaerd, zich tot
de Burgery keerende, te kennen, „ dat, hun
„ Ed. Mogenden, uit name zyner doorl. Hoog-
„ heit, den eed afgelegd hebbende, de schuld-
„ pligtigheit derhalven vereischte, den zelven
„ aen hare zyde mede te presteren; weshalven
„ zy, daer toe genegen zynde, zulks met *Ja*
„ wilden te kennen geven. ” De Burgery *Ja*
daer op geroepen hebbende, gaf de Dros-
saert het Formulier van den Eed aen den Sche-
pen Burgermeester over, om gelezen te wor-
den, gelyk geschiedde, luydende als volgt.

„ Wy zweeren en beloven aen zyne doorl.
„ Hoogheit *Willem Karel Hendrik Friso*, Prin-
„ se van Oranje en Nassau, Erfstadhouders der
„ zeven vereenigde Provintien, enz. enz.,
„ als onzen souverainen, wettigen Graef en
„ Overheere, gehoorzaam en getrouw te zyn;
„ zyn Hoogheits beste te bezorgen, en schade
„ te schutten, naer al ons vermogen, gelyk
„ goede, trouwe Burgers, Ingezeten en On-
„ derdanen hunnen Heere schuldig en gehou-
„ den

KULEN-
BURG.

„ den zyn te doen. Zoo waerlyk moet ons God al-
„ magtig helpen !

Dit Formulier gelezen zynde, zeide de Drossaert tot de Burgery: *Is uwe intentie dezen eed te doen zoo steekt uwe vingers op, en roept ja.* De Gemeente terstond naer behooren daer op antwoordende, zwaeide voorts de hoeden om 't hoofd, en juichte haren nieuwen Heere toe: *Lang leve zyne doorluchtigste Hoogheit, de Prins van Oranje en Nassau!* Dit gejuich ettelyke reizen herhaeld, en met een *Vivat* verdubbeld zynde, begonnen alle de Klokken zich weder te laten hooren, en verscheide Trompetters, Hoboïsten en andere Muzikanten uit de Vensteren van het Stadhuis het bekende aerije, *Wilhelmus van Nassouwen*, ... op te deunen.

De Heeren Gecommitteerden, na het verichten dezer Plegtigheden, in Schepenenkamer te rug gekomen zynde, werden door den Drossaert met een cierlyke aenspraek gecongratuleerd, die voorts Stad en Graeffschap in de gunstige en magtige protectie zyner doorl. Hoogheit beveelden, 't geen de Heer *de Beaufort* op eene zeer liefstalige wyze beantwoordde.

Vervolgens begaven hun Ed. Mog., de Heeren Gecommitteerden, op de zelve wyze, als zy gekomen waren, zich weder naer het Nieuwe Hof, waer op de Dubbelhaken van 't Stadhuis verscheide malen geloft werden.

T'en twee uren begon de prachtige Maelyd op de zael van 't Weeshuis, aen twee by den anderen staende Tafelen. Aen de eene van 30 Bordden, die rond, en vlak voor den haert geplaatst was, zaten hun Ed. Mogenden, neffens der zelve Sekretaris; twee jonge Heeren *de Beaufort*; de Drossaert; de Rentmeester van Leerdam; de
Schout

Schout van Buren en Vianen; voorts eenige genoodigde Heeren Officiëren van 't Regiment van Slippenbach, te Leerdam in garnizoen liggende, als ook de Heeren Raden, Schout en twee Burgermeesters, neffens den Predikant *Fo-rell*, die het gebed deed. Aen de tweeden Tafel van 48 Borden waren geplacéte de verdere Heeren van den Magistraet en Raed dezer Stad met derzelver Sekretaris, den Ontvanger, Luterfchen Predikant, Sekretaris en 't Gerecht van de Dorpen; Hoogdykheemraden, Officiërs van de Burgery, Rentmeester en Medehelpers van 't Gasthuis, Laegdykheemraden, Advokaten, Notarissen, Procureurs, Doctoren in de Medicynen; voorts nog eenige genoodigde Officiëren van 't Regiment van Slippenbach, en andere Gasten. Terwyl de tongen der aenzittenden op de keurlykste Spyzen, uit twee prachtige voorgerechten en een heerlyk nabanket bestaende, vergezeld van de kostbaerste Wynen, onthaeld werden, gingen de ooren te gast op een lieflyk mengzel van de eêlste klanken, door verschillend Speeltuig gevormd. By het instellen der gezondheden van de Vorstelyke Familie, werden de heilwenschen door zeven Metale monden telkens bezegeld. Ook liet men, by het drinken op de welvaert van den ouden Souverein, en die van de Collegien, vyf stukken losbranden.

Onder het desert werden aen den Heeren Gecommitteerden gepresenteerd de Kinders der fatzoenlykste Luiden dezer Stad; op de minzaamste wyze van hun Ed. Mog. ontvangen, en met confituren, banket, en wyn beschonken.

Ten 9 uren van tafel opgestaen, gingen hun Ed. Mog. eene wandeling door de stad doen,
 MDCCXLVIII. Ffff om

KULENBURG.

KULEN-
BURG.

om de Illuminationen, decoratien enz. te beschouwen, terwyl de Klokken geluid, en de Stads Dubbelhaken en ander geschut telkens losgebrand werden.

Om elf uren begon de avondmaelyd, waer op de Lutherfche Predikant *Kloekb.* het gebed deed. Ten een uur begaf het gantsche Gezelschap zich naer het nieuwe hof, in 't Logement van den Drossaerd, en dat van den heer Raed Perenod, in beide welke plaetzen frai gedanst werd. Niet lang hier na zag men de Vuurwerken afsteken in den tuin van 't Hof. Men scheidde laet in den morgenstond, en alles liep in vreugde en zonder eenige ongelukken af.

Den 25 gaf de Heer Sekretaris van *Schinnen* een Bal op 't voorschr. Nieuwe Hof, waerop meer dan 80 meest jonge Heeren en Dames verschenen.

Den 26, des morgens om 11 uren, hadden hun Ed. Mogenden, na ieder van de Burger-Compagnien als ook het Wees-en Manhuis nefs de Dorpen, elk met hondert Guldens, tot een recreatie, geschonken te hebben, zich weder op reis begeven, en waren door allen de Officianten tot aen de Rivier de Lek uitgeleide gedaen.

L o o.

Zyne doorl. Hoogheit, de Prins van Oranje en Nassau, heeft tot Schepenen van deze zyne nieuwe Heerlykheit aengesteld den Hoog welgeboren Heer *Willem Baron van Haersle,* heer van Yrst, beschreven in de Ridderichap van Veluwe, Burgermeester der stad Hattem; de Heeren *Mr. Arnold Pronk*, *Mr. Herbert van Westerveld*, beide Burgermeesters der stad Harderwyk, *Mr. Herman Hendrik Otters*, Advokaet voor den Hove van Gelderland, en... *Rochet,*
Rent-

JAERBOEKEN, November, 1748. 1103

Rentmeester der Domeinen van zyne Hoogheit in deze Heerlykheit; voorts tot Sekretaris den Heer *Gerhard van Olden*.

By de Heeren Staten was geresolveerd deze Heerlykheit tot het Udeler Meer inclus te vergrooten.

H O L L A N D.

K L U N D E R D.

Den 29 der voorleden Maend was alhier in KLUN-
garnizoen gekomen 't Regiment van O-DERD.
ranje Nassau, van den Generael van Wartens-
lebe.

De heete en koude Koortzen, sederd eenigen tyd, hier sterk geheerscht hebbende begonnen thans af te nemen.

H A E R L E M .

Vermits wy in ons Stukje voor de vorige HAER-
maend October, bladz. 919, den Hr. Mr. LEN.
Anthony van Styrum onder de afgegane Vroedschappen geplaetst, en deswegen thans eene nadere informatie bekomen hebben, kunnen wy niet nalaten onzen Lezer te berichten, dat die Heer, voor de komst der Heeren Commissarissen in deze stad, zelf en uit eige beweging zyne doorl. Hoogheit verzocht had van zyne Bediening ontslagen te mogen worden, met aenbeveling van zynen zoon, den Hr. *Jan van Styrum*, in de vorstelyke gunst zyner Hoogheit, die dit verzoek vervolgens ook gunstiglyk beantwoord, en dien Heer, in de plaetse van des zelfs Vader, tot Vroedschap verkoren heeft.

Voorts was, in de voorleden maend, door den Prins Erftadhouder, uit eene aen zyne

F f f f 2

doorl.

doorl. Hoogheit overgeleverde Nominatie, van 3 Personen, tot Hoofdofficieren dezer Stad geëligeerd de Hr. Mr. *Zacharias Steenis*, in de plaetze van den Hr. Mr. P. van den Broek, zynde vervolgens, in de plaetze van den voorn. Heer Steenis, tot Schepen aengesteld de Heer Mr. *Christoffel Jan van Dam*.

's GRAVENHAGE.

's GRA-
VENHA-
GE.

De Ordonnantie, den 12 September by de Staten van Holland en Westfriesland gearresteerd, volgens welke hun Ed. Gr. Mog. zullen doen collecteren, ten behoeve der gemeene zaak van het voorn. Land, het recht dat voor de Ontgronding des zelve Lands, geheven word op den Turf, die buiten deze Provintie gevoerd zal worden, mitsgaders het recht dat geheven word voor de Doorvaert van den Turf, die uit andere Provintien en Landen door deze Provintie passeert, en daer buiten gevoerd word, behelst de volgende XX Artikels:

I. Voor het recht van de Ontgronding zal betaeld worden vier stuivers en een duit van de Tonne Hollandsche Turf, die buiten de Provintie van Holland en Westfriesland gevoerd en gelost zal worden, boven en behalven de tiende Verhooging.

II. Ten dien einde zullen alle Schippers en Schuitvoerders, den voorschreven Turf voerende, gehouden zyn vooren aleer zy met hun ingeladen Turf zullen mogen uitvaren, aen den Collecteur aen te geven het opregte getal van alle de tonnen Turf die zy in hebben, in maniere als breeder hier na zal worden gezegd, waer voor zy zullen worden gedebiteerd, en by hunne wederkomst zullen zy het voorschreve recht moeten betalen van de kwantiteit Turf die zy aengegeven hebben, en waer voor zy gedebiteerd staen, volgens den inhoud van het voorgemelde eerste Artikel: doch zullen van de betaling van het

het voorschreve recht vry zyn, zonder daer voor iets te ^{'s GRA-}
 betalen, in gevalle zy kunnen bewyzen, datzy de volle ^{VENHA-}
 Lading, die zy op het doorpasseren ingehad en aengege- ^{GE.}
 ven hebben, binnen het Land van Holland en West-
 frieland ter consumtie geloft hebben, by behoorlyke
 Attestatie van den Sekretaris, of by deszelfs absentie
 van twee Schepenen van de Plaets waer de losing is ge-
 geschied, welke Attestatie zal moeten worden ingerigt,
 zoo als hier na in het zeventiende Artikel word gepre-
 scribeerd, en zal de voorschreve betaling en zuivering
 moeten worden gedaen binnen een maend of zes weken
 (voerst en onweder uitgezondert) na dat de aengaving zal
 wezen geschied, en zal dienvolgende een Schipper ge-
 houden zyn, zyn ingelade Turf in het geheel te lossen,
 of in de Provintie of voor het geheel buiten de Provintie,
 zonder zyn last in deze Provintie te mogen breken, en
 met het overige uit te varen uit de Provintie, op pœne
 dat die gene, die zyn last gebroken heeft, het voorschre-
 ve recht zal moeten betalen van de volle Lading, die hy
 aengegeven heeft.

III. Een iegelyk, die eenige Turf in de Steden of ten
 platten Lande wil laden, om daer mede te komen op
 de Stroomen van de Maze of Yssel, of van de Zuider
 Zee, of op het Y, zal gehouden wezen den zelve Turf
 voor de eerste reize, dat hy na den laetsten December
 aenstaende zal willen uitvaren, en telkens, wanneer hy
 een Schip voor de eerstmael zal beladen, de daer inge-
 lade Turf te doen meten by gezworen Tonders of Ton-
 sters, en het Schip ten eenemael vol te laden, mitsgaders
 het zelve door een' gezworenen Eiker ook te doen eiken,
 en daer van niet alleen te nemen een' behoorlyken Brief,
 inhoudenden de kwantiteit Turf, die het Schip laden kan,
 volgens het Formulier hier achter gevoegd, maer ook een
 Attestatie van den Sekretaris, of by deszelfs absentie van
 twee Schepenen van de Plaets, daer hy den Turf zal
 hebben geladen, inhoudende het getal der Tonnen, me-
 de volgens het Formulier hier achter gesteld: welke Eik-
 brief en Attestatie hy, alvorens de Sluizen te passeren,
 by de aengevinge zal moeten vertoonen aen den Collec-
 teur, die daer van zal mogen nemen Copy, en by ge-
 breke van de voorschreve vertooning zal de Schipper ge-
 houden wezen den Turf ten zynen kosten te doen meten

's GRA-
VENHA-
GE.

ter plaetse waer hy met dezelve op de Stroomen wil paffen, voor en aler hy door de Sluizen zal mogen paffen; en zal de kwantiteit, die volgens de voorschreve Attestatie by het volladen van ieder Schip, voor de eerste reis geladen, en die volgens den Eikbrief daer in geladen kan worden, by volgende reize ten minsten aangegeven moeten worden, wel meerder, maer niet minder.

IV. En op dat de fraudes mogen worden geweerd, die tot nog toe in het uitvoeren van den Hollandschen Turf (onder dekzel van den Stichtschen Turf) is gepleegd, zal niemand, wie hy zy, alwaer het schoon dat hy onder het Sticht woonde, Turf op den Hollandschen Bodem getrokken, geslodderd of gemaekt, mogen schuiven of kloeten op den Stichtschen Bodem, op de verbeurte van den Turf en daerenboven van een boete van twee honderd guldens.

V. En alzoo de Huisluiden onder Loosdregt en daer omtrent Veenen hebben liggen op den Hollandschen Bodem, waer van de Turf meest te Utrecht, en op de Vecht aen Pleiten en Sammereusen word gevoerd, en de Huisluiden in gebreke blyven van denzelven Turf het recht van de Ontgronding te betalen, zoo zullen de voorschreve Huisluiden van al den Turf, dien zy uit Hollandsche Venen trekken of moeren, gehouden wezen, voor het recht van de Ontgronding te betalen van elke Rynlandsche Roede, die zy met Veen of Flodder bespreien, zeven tonnen, des zal daer aen afslag strekken, het gunt zy op gelyke wyze als in het voorgaende tweede, en hier navolgende achtste Artikel is gemeld zullen kunnen bewyzen, van den voorschreven Turf in Holland gevoerd, ter consumtie geloft te hebben; en zullen de voorschreve Huisluiden aen den Sekretaris van de Plaetse hunner residentie perfectelyk moeten aangeven het getal van de roeden, die zy met Veen of Flodder hebben bespreid, voor ieder reis, dat zy zulks komen te doen, en zulks alvorens zy dezelve zullen mogen opbreken, op de boete van vyf en twintig Guldens op elke roede te verbeuren, die zy zullen hebben verzwegen, en daerenboven het recht daer van betalen: welverstaende, dat die van de Loosdregt alsdan den voorschreven Turf zullen mogen schuiven en kloeten op den Stichtschen Bodem, zonder te verbeuren.

VI.

VI. En zal niemand, wie hy ook zoude mogen we- 's GRA-
zen, in eeniger maniere buitens Dyks eenigen Turf mo- VENIA-
gen slaen of maken, op de verbeurte van den geflagen GE.
of gemaekten Turf, en een boete van duizend guldens:
en zullen de respectie Schouten en Gerechten van de
Dorpen en Ambachten buiten Dyks gelegen, niet ver-
mogen het zelve te gedoogen, maer in tegendeel zich
moeten bevytigen, om het zelve te weren en tegen te
gaen, op pæne van ook zelve te incurreren de voor-
fchreve boete daer tegen gesteld: Des zullen niet ver-
staen worden hier onder begrepen te wezen die gene,
die daer toe speciael Octroy zouden mogen hebben ver-
kregen, mits zich in allen delen naer het zelve Octrooi,
en de conditien en præcautien; daer in vervat, regule-
rende, en ook naer zoodanige verdere ordres, als daer
op gesteld zouden mogen worden; en zullen ook van nu
voortaen aen niemand, wie hy zy, zoodanige Octroien
nieuwelyks worden verleend.

Rakenle de Doorvaert in het byzonder.

VII. Voor het recht van de Doorvaert zal van den
Turf, komende uit Friesland, Overyffel, Rheenen of
andere Venen, buiten Holland gelegen, voorzien zynde
met een behoorlyk bewys, dat dezelve Turf buiten de
Provincie van Holland en Westfriesland is gemaekt, voor
Passagiegeld worden betaeld, te weten van den zwarten
Turf twee stuivers en van den grauwen Turfeenen stui-
ver van de tonne, die buiten Holland en Westfriesland,
Voorne en het Stricht van Utrecht zal geloft worden,
mede boven en behalven de tiende verhooging.

VIII. Tot dat einde zullen mede alle de Schippers en
Schuitvoerders den voorschreven Turfvoerende, gehou-
den zyn, voor en aler zy zullen mogen door of voor-
byvaren, aen den Collecteur aen te geven het opregte
geral van alle de tonnen Turf die zy in hebben, in ma-
niere als breeder hier nader zal worden gezegd, waer
voor zy mede zullen worden gedebiteerd, en by hunne
wederkomst zullen zy het voorschreve recht moeten be-
talen van de kwantiteit Turf, die zy aangegeven hebben,
en waer voor zy gedebiteerd staen, volgende den inhoud
van het voorgaende zevende Artikel; doch zullen van

's GRA-
VENHA-
GE.

de betaling van het voorschreve recht vry zyn, zonder daer voor iets te betalen, in gevalle zy kunnen bewyzen dat zy de volle Lading, die zy op het doorpasseren in gehad en aangegeven hebben, binnen het Land van Holland en Westfriesland, het Land van Voorne, ter consumtie geloft hebben, by behoorlyke Attestatie van den Sekretaris, of by deszelfs absentie van twee Schepenen van de Plaets waer de losfinge is geschied, welke Attestatie zal moeten worden ingericht, zoo als hier na in het zeventiende Artikel word geprescribeerd; en zal de voorschreve betaling en zuivering moeten gedaen worden binnen een maend of zes weken, (vorst en onwederuitgezonderd) na dat de aengeving zal wezen geschied; en zal dienvolgende een Schipper gehouden zyn zyn ingeladen Turf in het geheel te loffen in de Provincie, of voor het geheel buiten de Provincie, zonder zyn last te mogen breken, en met het overige uivaren, op poene dat die gene, die zyn last gebroken heeft, het voorschreve recht zal moeten betalen van de volle Lading, die hy aangegeven heeft.

IX. En op dat de collecte van dit recht vreedzaam en mer de minste kwetzing van de Provincie Utrecht mag worden gedaen, zal geen Passagiegeld betaeld worden van den Turf, die over des anderen Bodem gevoerd, en in een van beide de Provincien word geconsumeerd, maer alleen van den Turf, die buiten beide Provincien gevoerd word, ten welken einde een Collecteur zal worden gesteld aen de Utrechtsche Vaert, om aldaer de gerechtigheid van de Ontgronding van den Hollandschen Turf en het Passagiegeld van allen anderen Turf, die over den Hollandschen Bodem gevoerd is of gevoerd zal worden, zoo wel opwaerds als nederwaerds te ontvangen, mits dat die van het Sticht van gelyke een' Collecteur tot Gouda en Schoonhoven zullen mogen stellen, om te ontvangen het recht van de Ontgronding van den Stichtschen Turf, mitsgaders het Passagiegeld van allen anderen Turf, die over hunnen Bodem is gevoerd, en buiten de Provincie Holland en Westfriesland gevoerd word.

X. En zullen tot voorkoming van fraudes in dezen opzichte, alle Schippers en Koopluden, die Stichtschen Turf ingeladen hebben, gehouden zyn te brengen Attestatie van

JAERBOEKEN. November, 1748. 1109

van den Meter, Tonder of Tonster, die denzelven ge-
meten of getond zal hebben, of in gevalle die niet ge-
meten of getond is, van den Leveraer van den voorz. 's GRA-
VENHA-
GE,
Turf, gepasseerd voor den Schout of Sekretaris van de
Plaetze daer die ingeladen zullen zyn, welke Attestatie
zal moeten inhouden, dat geen Hollandfche Turf in het
Schip geladen is, het welke de Schippers (by de Col-
lecteurs verzogt zynde) medegehouden zullen wezen met
eede te zuiveren, op pøne, indien ter contrarie bevon-
den word, te verbeuren twee honderd guldens, en daer-
enboven gestraft te worden als meineedig.

XI. Alle Schippers en Schuitvoerders, die Turfwaren,
zullen, wanneer zy voor de eerste reize, dat zy na den
laetsten December aenstaenden zullen door- of voorby-
varen, en telkens wanneer zy met een Schip voor de
eerstemaal met Turf beladen zullen willen passeren, den
daer in geladen Turf doen meten by gezwore Tonders
of Tonsters, en hun Schepen ten eenemaal vol laden,
en dezelve door een' gezworen Eiker ook doen eiken,
en daer van niet alleen nemen een' behoorlyken Eikbrief,
inhoudenden de kwantiteit Turf die het Schip laden kan,
maer ook een Attestatie van den Sekretaris, of by deszelfs
absentie van twee Schepenen van de Plaets, daer zy den
Turf zullen geladen hebben, inhoudende het getal der
tonnen, welken Eikbrief en Attestatie zy, alvorens de
Sluizen te passeren, by de aengeving zullen moeten ver-
tonen aen den Collecteur, die daer van zal mogen nemen
Copy, en by gebreke van dezelve vertooninge zullen de
Schippers gehouden wezen, den Turften hunnen kosten
te doen meten ter plaetze daer zy met dezelve op Stroo-
men willen komen, voor en aleer zy door de Sluizen
zullen mogen passeren, en zal de kwantiteit, die volgens
de voorschreve Attestatie by hen ten eenemaal volladen,
van ieder Schip voor de eerste reis geladen, en die vol-
gens den Eikbrief daer in geladen kan worden, by vol-
gende reizen ten minsten aangegeven moeten worden,
wel meerder maer niet minder; en zullen ook geen
Schippers zoo in de Ontgronding, uit- als doorvarende
met Turf geladen, eenige Takken, Riet, Hooi, Stroo,
of iets diergelyks, waer door het getal der tonnen of
kwantiteit van den ingeladen Turf word verborgen en voor
het gezigt onzeker gemaekt, mogen laden, op verbeurte

Ffff 5

voor

IS GRA-
VENHA-
GE.

voor de eerste reize van de Takken, Riet, Hooi, Stroo, of wat het zoude mogen wezen, en voor de tweede reize daerenboven op een boete van twee honderd Guldens.

Generale precautien zoo op de Ontgronding als Doorvaert.

XII. En op dat de voorschreve rechten zoo wel van de Ontgronding als Doorvaert te beter en gemakkelijker ten voordeele van het gemeene Land, sonder fraudes zullen mogen worden gecollecteerd, zal niemand met eenigen Turf voorby de Utrechtsche Vaert (zoo lang het Contract tusschen de Provintien van Holland en Utrecht zal plaets hebben) en Schoonhoven, nog door geen Sluizen de Maze of Yssel rakende, mogen passeren, dan door Gouda, Oudewater, Nieuwsluis, Loendesluis, Woerden, het Woersche Verlaet, Bodegraven, Montfoort, en Jutphaes, mitsgaders Rotterdam, Schiedam, Delfshaven; en Goe Jan Verwellen Sluis; gelyk ook niemand met eenigen Turf door eenige Sluizen, de Zuider Zee of het Y rakende, zal mogen varen, dan door de Sluizen van Amsteldam, Muiden en Sparendam; en zal ook nergens Turf over den Dyk mogen worden gevoerd of gedragen, op een boete van zes honderd Guldens, te verbeuren by die gene die dezen contrarie zouden mogen hebben gedaen.

XIII. En zullen alle Schippers of Schuitevoerders, met Turf uit- of doorevarende, het zy Zuid- of Noordwaards, gehouden zyn aen den Collecteur van de voorschreve rechten aen te geven het opregte getal van alle de tonnen Turf die zy in hebben, benevens hunnen rechten Naem en Woonplaats, de voorschreve tonnen gerekend of gemeten naer de Leidsche tonnen of beugel, zoo als hier boven, Artikel drie en elf, is gezegd, op de verbeurte van den ingeladen Turf en een boete van zes honderd Guldens daerenboven: en indien de Collecteur suspicie heeft dat zy meer Turf geladen hebben, zal hy met voorkennis van den Officier van de Plaets waer het voorvalt, vermogen den geladen Turf te doen ontladen en hermeten; en indien by hermeting gevonden word, dat de Turf kwalijk aengebragt is, en dat het verschil niet meer importeert, dan agt tonnen op het honderd, zullen de kosten

ten van de voorschreve hermeting komen tot laste van den Schipper of Schuitevoerder, en de gedane aengeving in de tonnen, die by hermeting over gevonden zyn, vermeerderd worden: doch in gevalle by hermeting bevonden word, dat het voorschreve verschil meerder importeert dan acht tonnen op het honderd, zal de Turf of de waerde van dien, mitsgaders het Schip of Schuit daer de ingeladen Turf is geweest, verbeurd zyn, en de Schipper of Schuitevoerder nog daerenboven vervallen in een boete van drie honderd Guldens; en zal de Collecteur gehouden zyn, de uit- of doorvarende Schippers te geven een Billiet, inhoudende de kwantiteit van de tonnen Turf die by de hermeting in het Schip gevonden zyn, of indien de Turf niet is hermeten die de Schipper of Schuitevoerder aangegeven heeft, met uitdrukking in het voorschreve Billiet, of de Turf hermeten dan of de kwantiteit der tonnen alleen aangegeven is; en by al dien eenige Schippers of Schuitevoerders, den Turf voerende, zyn uit of doorgevaren op hunne aengeving, zonder dat hun aldaer eenige hermeting is gevegd, zoo zullen echter alle Officiëren van den Lande zich vermogen te informeren, of de voorschreve Schippers de kwantiteit van de tonnen wel en naer behooren hebben aangegeven, en ten dien einde van dezelve vorderen exhibitie van het Billiet, inhoudende de kwantiteit van de aengegeve tonnen, en in cas van suspicie van een frauduleuse aengeving de voorschreve Schepen ook mogen doen hermeten; en indien by hermeting bevonden word, dat de Schippers en Schuitevoerders de voorschreve tonnen Turf kwalyk hebben aangegeven, en dat het verschil van dien niet meer importeert dan acht tonnen op het honderd, zullen de kosten van de voorschreve hermeting komen tot lasten van den Schipper of Schuitevoerder: doch, indien het voorschreve verschil meer importeert dan de voorschreve acht tonnen op het honderd, zoo zal de Turf, mitsgaders het Schip of Schuit, waer in die geladen is geweest, verbeurd zyn; en de Schipper of Schuitevoerder nog daerenboven vervallen in een boete van drie honderd Guldens; en zal de Collecteur gehouden zyn de schippers in het uit- of doorvaren voor de eerste reize te onderichten, hoe zy hen volgens deze Ordonnantie zullen hebben te reguleren, en aen ieder van dezelve ten dien

's GRA-
VENHA-
GE.

dien einde ter hand stellen een Exemplaar van deze Ordonnantie.

XIV. En om voor te komen dat niemand zich laet voorstaen, als of door de afschaffing der Pacht op de consumtie van den Turf, het tonnen van dezelve niet meer noodig zoude zyn, maer dat het een ieder zoude vry staen Turf te koopen en op te doen, op de bon of hoop, en het nochtans zeker is, dat zulks geenszins is conform aen Onze intentie, en ook zonder behoorlyk tonnen van de Turf, het recht op de Ontgronding van den Turf, die buiten deze Provincie gevoerd word, zoo weinig als het recht op de Doorvaert van Turf van buiten in deze Provincie komende, en dezelve passerende ten behoeve van het gemeene Land, bygeen mogelykheit kan worden gevorderd en gecollecteerd, zoo word by deze vastgesteld en geordonneerd, dat de Turfoveral, zoo wel by de in- als uitlading zal moeten worden gemeen door gezwore Tonders of Tonsters, die ter requisitie van den Collecteur gehouden zullen wezen, hunnen eed te vernieuwen aen handen van de Magistraten, ter presentie van den Collecteur, die by dezen daer toe ook worden geauthoriseerd der zelve eed te mogen staven en afnemen, zonder daer van iets te genieten, en zoowie onwillig is zynen eed te vernieuwen, zal geen Turfmeer mogen tonnen, op pene van arbitraelyk gecorrigeerd te worden by geesseling, bannissement of anders.

XV. De Tonders of Tonsters zullen in de waarneming van hunne bediening met alle getrouwigheid handelen, en zal de ton met Turf gevuld zynde, driemaal worden gestoten, en alsdan zoodanig opgeleid dat geen Turven boven den kant op dezelve uitsteken, maer meest gelyk blyven, zonder eenige boet- en opslagmandekens, oft iets anders daer by te doen, alles op een boete van twee honderd Guldens, by de Contraventeurs te verbeuren, en voorts in het reguard van de Personen tot het meten van den Turf als boven geordonneerd, op pene van daer over als meinedig gestraft, en ten eeuwigen dage uit den Lande van Holland en Westfriesland gebannen te worden.

XVI. De Schippers en Schuivevoerders hunnen door- of uitgevoerden Turf geloft hebbende, zullen gehouden zyn, de betalinge of zuivering door Verklaringen van den

den Sekretaris of van twee Schepenen van de Plaetze hunner lossing, zoo als in de voorgaende tweede en agtste Articulen is gemeld, te doen aen den Collecteur ter Plaetze waer zy doorgevaren zyn, en hunnen Turfaengegeven hebben, zonder in het wederkeeren binnens Dyks te mogen komen, ten zy alvorens de voorschreve zuivering of betaling te doen, aen den Collecteur van de Plaets, waer zy doorvaren, op poene contrarie doende, van daer over als Fraudateurs van het voorschreve regt gestraft te worden, en zal de Collecteur, aen wie de zuivering of betaling is geschied, wanneer de Schippers by hunne terugreis door een andere Sluis passeren, dan waer door zy uitgevaren zyn, van deze zuivering of betaling ten spoedigsten kennis geven aen den Collecteur van de Plaets, waer de Schipper, die de zuivering of betaling komt te doen, is uitgevaren, op een boete van twee honderd guldens.

XVII. De Sekretarissen en by hunne absentie de Schepenen van de Plaetze, waer de lossing is geschied, zullen niet mogen volstaen, met alleen generalyk te attesteren, dat alle de Turf gelost is, maer zullen gehouden wezen in de voorschreve Attestatien uit te drukken de nombre en quantiteit van alle de tonnen, die by den Schipper uit het Schip zyn gelost, als mede dat die geheel en al ter consumtie zyn gelost, zonder aen eenige Schepen overboord gezet te wezen, op een boete van drie honderd guldens, en invaliditeit van dezelve Attestatien; En zullen de voorschreve Sekretarissen en by hunne absentie de voorschreve Schepenen de gemelde Attestatien niet mogen passeren, voor en aleer de gezwoore Tonders of Tonsters op den eed by hen in hunne Bediening afgelegd, aen hem zullen hebben verklaerd de nombre en quantiteit vande tonnen Turf, die uit het Schip gelost zyn, als mede dat die geheel en al ter consumtie gelost zyn, zonder aen eenige Schepen overboord gezet te wezen, en voorts ook voor en aleer de Schipper aen hun gelyke Verklaring zal hebben gedaen, waer van in de Attestatie mede mentie gemaekt zal moeten worden, insgelyks op een boete van drie honderd guldens, en zullen de voorschreve Attestatien gepasseerd worden zonder Zegel, en by de Sekretarissen, en by hunne absentie by de Schepenen, voor ieder Attestatie tot salaris,

's GRA-
VENHA-
GE.

ris, van den Schipper niet meer mogen worden gevoerd en ontvangen dan tien stuivers, zonder iets meer, direkt of indirekt, waer voor zy gehouden zullen zyn de Schippers terstond te expedieren, op een boete van drie honderd guldens by de Contraventeurs te verbeuren.

XVIII. Niemand, wie hy ook zoude mogen wezen, zal eenige Turf, die buiten de Sluizen hier voren Artikel twaelf gemeld in deze Provintie eens geloft is, buiten deze Provintie op eenigerhande wyze mogen uitvoeren, en ook zoo weinig in de Steden als ten platten Lande in deze Provintie mogen maken of opleggen eenige Magazynen van Turf, binnen de voorschreve Sluizen gemaakt of een van de voorsz. Sluizen gepasseert zynde, het zy groot of klein om dezelve van daer te vervoeren buiten deze Provintie, op een boete van duizend guldens, te verbeuren by die gene die tot het voorschreve einde op eenige Plaetzen buiten de voorschreve Sluizen gelegen, eenig Magazyn, het zy groot of klein, mogt hebben gemaakt, en daerenboven op straffe van openbare geeseling en bannissement tegen die genen, die Turf, die eens buiten de voorschreve Sluizen in deze Provintie geloft is, uit een Magazyn of anderszins uit deze Provintie zal worden bevonden gevoerd te hebben: desgelyks zal ook niemand eenigen Turf, die hy in de Steden en Kwartieren buiten de voorsz. Sluizen gelegen, ter consumtie zal hebben opgedaen, van daer mogen vезenden of vervoeren buiten deze Provintie, op verbeurte van den alzoö uitgevoerden Turf en een boete van duizend guldens, by den Contraventeur te verbeuren, en zal aen die gene, die daer ontrent eenige ontdekking ten behoeve van het gemeene Land zal komen te doen, boven zyn derdedeel in de boete gegeven worden een premie van honderd zilvere Dukaton. Alles nogtans met dien verstande dat onder de verboden in dit Artikel gemeld niet zal zyn begrepen de Turf, welke Schepen, naer buiten varende, voor hunne consumtie medenemen, en die de Schippers, Reeders, Boekhouders of Bevragters der Schepen, vry en zonder betalinge van deze Regten aen Boord van hunne Schepen zullen mogen doen brengen, mits niet excederende ten hoogsten de quantiteit van agtien of twintig tonnen eens voor ieder Schip, op

JAERBOEKEN, November, 1748. III5

op poene van te vervallen in de boete en verbeurte hier's GRA-
boven gemeld.

XIX. En om te beter alle fraude en bedrog te weren, VENHA-
GE.

en de Overtreeders te agterhalen, zullen de respectie
Collecteurs niet alleen aen malkanderen maendelyks toe-
zenden een Lyft van de Schepen by hen in ieder maend
aengegeven, met de namen van de Schippers, en expresse
van de quantiteit Turf hun aengegeven voor ieder Schip,
maer ook verder reciproquelyk aen malkanderen, als me-
de aen alle de Officiere van de Landen geven visse van
hunne Collectboeken zoo menigmael zy zulks respec-
tivelyk zullen komen te requireren, om zich daer van in
het doen der noodige recherche te bedienen op een boe-
te van twee hondert guldens, te verbeuren door dien
Collecteur, die hier in nalatig of weigerig zoude mogen
worden gevonden: En zullen voorts tot het voorschreve
einde nog verder overal, daer het noodig geoordeeld
zal worden, binnen het Land van Holland en West-
friesland Wagten worden gesteld, dewelke alle Schip-
pers en Schuitvoerders, Turf gelaaden of geloft heb-
bende, en des verzogt zynde gehouden zullen wezen te
vertoonen hun Biliet van aengeeving of betaling en zu-
ivering van den Collecteur, waer by blyke dat de aenge-
ving of betaling en zuivering van het Regt vanden Turf,
dien zy geladen of geloft hebben, respectivelyk gedaen
is, en zullen ook geen Sluiswagters vermogen eenige
Schippers of Schuitvoerders, Turf geladen of geloft heb-
bende, door de Sluizen te laten passeren, voor en aleer
aen hun zal zyn gebleken, dat door dezelve aen deze
Ordomantie voldaan is, op een boete van twee hon-
dert guldens.

XX. Over de voorschreve Regten zoo van Ontgron-
ding als van den Doorvaert van den Turf zal niet mo-
gen worden gecomponeerd, maer zal de Collecteur de
volle geregtigheid dienaengaende moeten ontvangen;
en die genen, die de voorsz. regten schuldig zyn, zullen
dezelve aen den Collecteur moeten betalen, zonder dat
zy met den Collecteur of de Collecteur met hun in een-
nigen deele, direct of indirect zullen mogen compose-
feren, niet alleen op de boete van twee hondert gul-
dens, maer zullen nog daerenboven die gene, die bevon-
den zouden mogen worden de voorschreve regten of
een

's GRA-
VENHA-
GE.

een van beide te hebben gefraudeerd, of daer over gecomponeerd, verbeuren een boete van duizend guldens, en daerenboven zonder eenige dissimulatie of conventie verklaerd worden insaem, eerloos en inhabil, om eenigerhande Amten, Officien en Bedieningen, van wat natuur, en van wie die ook zouden mogen depeendeeren, te mogen bekleeden, bedienen, ontfangen of bezitten; en zullen alle Officieren van den Lande gehonden zyn, zich exactelyk te informeeeren op de voorschreve frauden en composities, en zonder eenig verdrag of dissimulatie te procedeeeren tegens de Fraudateurs, en die gene, die over het voorschreve regt zouden mogen komen te composeren, op pœne, dat dezelve Officieren bevonden wordende dienaengaende nalatig te wezen, of de voorschreve frauden en composities niet te hebben geweerd, van hun Amten en Officien zullen worden gepriveerd; en zullen die gene, die deze Ordonnantien niet alleen contravenieren, zonder defraudatie, of heimelyke en ongeoorloofde compositie te hebben aengegaen, vervallen in de boeten en pœnen in deze Ordonnatie begrepen.

Formulier van den Eikbrief.

IK ondergeschreven gezworeen Eiker, verklare op den eed by den aenvang van myne bedieninge gedaen, het Schip, toebehoorende aen, of als Schipper bevaren wordende door op den
naeuwkeurig geëykt
en gemeten te hebben, en het zelve lang te hebben ben gevonden over Steven
voeten, en breed voeten, en voorts
in het ruim of hol, beneden de Luiken lang
voeten, wyd voeten, en hoog
voeten, en dat het zelve Schip over-
zulks groot is Lasten, en mitsdien beneden de Luiken laden kan tonnen grauwe
Turf, en tonnen zwarte Turf, de ton
gerekend naer de Leidsche maet of Beugel, en dat wanneer het zelve Schip word geladen met een oplaeg boven de Luiken gestapeld word in zich bevat
tonnen grauwe Turf, en tonnen zwarte
Turf.

Ten

JAERBOEKEN, November, 1748. 1117

Ten oirconde deze getrouwelyk en naer waarheid ge-
den, om te dienen daer het behoort te enz. **'s GRA-
VENHAGE.**
In dato den

Formulier van de Attestatie.

IK ondergeschreven Sekretaris van
verklare op den eed in den aenvang van myne be-
dientinge gedaen, dat op heden

voor my gecompareerd zyn
in qualiteit als

beëdigde Turfionders of Tonsters van

dewelke op den eed

by hen gedaen, hebben getuigt en verklaert, alleen
den Turf geladen in het Schip toebehoorende aen, of
als Schipper bevaren worden door

behoorlyk te hebben getond, en dat in het zelve Schip
geladen is tonnen Haertbrand of zwarte
Turf, of tonnen grauwe lange Turf, de ton
gerekend naer de Leidſche maet of beugel, en dat het
voorschreve Schip met de voorschreven ingeladen Turf
volladen is.

In kenniſſe der waerheid deze gegeven, en, getekend,
om te dienen waer het behoort te

In dato den

Volgens resolutie, den 16 de vorige Mand by
de Heeren Gecommitteerde Raden van Zuid-
holland genomen, was besloten dat de Officiers,
die in Vrankryk Krygsgévangen, en niet ge-
remplaceerd zyn, op pensioenen gesteld zullen
worden, ieder naer gelang van het militaire
emplooi, 't geen hy bekleed heeft, en op zoo-
danig een voet, als de Officieren, na het slui-
ten van den Vrede te Utrecht, gepensioneerd
zyn geworden, namelyk een effectief Kolonel
jaerlyks op f 1000, een Luit. Kolonel op 900,
een Major op 850, een Kapitein op 700, een
Luitenant op 350-en een Sous-Luitenant of
Vaendrig op 300.

MDCCXLVIII.

Gggg

In

's GRA-
VENHA-
GE.

In de voorleden Maend was de volgerde Publicatie, den 17 derzelve, by hun Hoog Mogenden gearresteerd, en den Deserteuren betreffende, hier gedaen:

De Staten Generael der vereenigde Nederlanden: Allen den genen die deze zullen zien of hooren lezen. Salut, Doen te weten: Alzoo de desertie, onder de Troupes van den Staet, hoe langer hoe meer in zwang gaet, en de straffe des doods, daer tegen by den Artikulbrief gestatueerd, en van tyd tot tyd geëxecuteerd, bevonden word niet te voldoen aen het oogmerk, noch te strekken tot een' genoegzamen afschrik van anderen.

ZOO IST, Dat Wy op het hoogwys advis en de consideratien van zyne Hoogheid den Heer Prins van Oranje en Nassau, hebben goedgevonden te statueren, zoo als Wy statueren by dezen, dat voortaan alle Ruiters, Dragonders, Soldaten en allen anderen in dienst zynde, tot Sergeanten en Wachtmeesters inclus, die van hunne Compagnien deserteren, deswegens, in plaets van met den dood te worden gestraft, zullen worden gecondemneerd, om hun leven lang gedurende, met boeien aen de Beenen vast gesloten, te moeten werken aen 's Lands Fortificatien, of aen zoodanig ander 's Lands Werk, als hun zal worden opgelegd, en omme voorts den tyd, dat zy buiten zoodanig Werk zyn, geconfineerd te wezen en gebocid te blyven, volgens een Reglement, het welke zyne Hoogheid daer omtrent zal formeren; wordende het zestiende Artikel van den Articulbrief hier mede in zoo verre gealtereerd en veranderd; alles echter met die uitzondering, dat deze verandering geen plaets zal hebben, ontrent die genen, die uit een belegerde Stad, of uit een Leger, staende voor, of marscherende naer den Vyand van hunne Compagnien komen te deserteren, of welkers desertie met andere aggraverende omstandigheden gepaerd gaet, die by continuatie met den dood zullen worden gestraft.

Ordonnerende alle Militaire Rechters zich hier na in het vervolg exactelyk te reguleren, en dien conform de schuldigen by hunne Sententien of Vonnissen te condemnieren zonder eenige dissimulatie, op poene van Onze hoogste indignatie. En op dat niemant hier van eenige ignorantie zoude hebben, enz.

In

JAERBOEKEN, November, 1748. 1119

In het Plakaet, betreffende de Middelen of's **GRA-**
Rechten van de Waeg, Ronde Maet, Inkomen- **VENHA-**
de Granen, Taback, enz. den 31 der voorle- **GE.**
den maend October by de Staten van Holland
en Westfriesland gearresteerd, drukken hun Ed.
Gr. Mogenden zich dus uit:

Dat wy onze Publicatie van den 26 July laetstleden,
om reden daer by gemeld, onder anderen goed-
gevonden hebbende, dat de Middelen of Regten van
de Waeg, de Ronde Maet, de inkomende Granen, de
inkomende Tabak, de grove Waren, en de veertigste
Penning op de Schepen, in de Commercierende Steden,
en andere waer het van nut en dienst zoude kunnen we-
zen, uit Onzen naem en van Onzentwegen, ten behoe-
ve van het gemeene Land, by collecte zouden worden
ingevorderd, sedert dien tyd alle de Steden, Leden van
Onze Vergadering, zich voor de collecte van de voor-
schreve Middelen of Regten verklaerd hebben, als geoor-
deeld hebbende, dezelve aldaer van nut en dienst te kon-
nen wezen: en nademael het derhalven aen vele incon-
venienten zoude wezen onderhevig, enzels tot groot
nadeel van de voorschreve Steden zoude kunnen ver-
strekken, indien de voorschreve Middelen of Regten
niet generalyk alomme, en specialyk mede ten platten
Lande, wierden gecollecteerd: dat mede het Middel of
Regt van den Salm en Steur is van gelyken aert als de
voorschreve andere Middelen of Regten, die principa-
lyk door de Commerce opgebracht zyn, en daerom ook
meest alleen opgebracht is in die Steden en Dorpen waer
de Salm en Steur valt, en van waer dezelve, ten af-
slag verkogt zynde, meest verzonden is naer Braband,
en elders buiten de Provintie, zonder dat de Ingezete-
nen van die Steden en Dorpen daer in, uit hoofde van
hunne consumtie, veel hebben gecontibeeerd, en der-
halven mede niet redelyk zonde wezen, die Ingezete-
nen met het import van dien te belasten en te bezwaren:
dat daerenboven het Middel of Regt van de Ontgronding
en Uitvoering mitsgaders Doorvaert van den Turf, voor
zoo veel naemlyk den Turf aenbelangt, die buiten deze
Provintie gevoerd word, of uit andere Provintien door

Gggg 2

deze

's GRA-
VENHA-
GE.

deze Provincie passeert, is een Middel of Regt, het geen alleen door Buitengezetenen, en niet door Ingezetenen opgebragt is en derhalven ten uitersten onredelyk zoude wezen de Ingezetenen dezer Provincie daer mede te belasten, die daer mede nooit belast zyn geweest. ZOO IST, dat Wy om alle deze redenen, ten beste van Onze Ingezetenen, met overleg en communicatie van zyne Hoogheid, den Heer Prins van Oranje en Nassau, Onzen Eerststadhouder, goedgevonden hebben, zoo als Wy goedgevinden mits dezen, dat de voorschreve Middelen of Regten van de Waag, de Ronde Maer, de inkomende Granen, de inkomende Tabak, de Grove Waren, den Salm en Steur, de Ontgronding en Uitvoering, mitsgaders de Doorvaert van den Turf, gelyk ook den veertigsten Penning op de Schepen, met de riende verhooging van dien uit Onzen naem en van Onzentwegen, ten behoeve van het gemeene Land, alomme binnen deze Provincie by collecte zullen worden ingevorderd, door Collecteurs by Ons of van Onzentwege daer toe aengesteld, of nog aentestellen, uitgezonderd de veertigste Penning op de Schepen, welke zal worden gecollecteerd door de respectie Sekretarissen van de Steden en Dorpen, op gelyke wyze, als door hen gecollecteerd word de veertigste Penning van de vaste Goederen, alles op den voet van de Ordonnantien daer van zynde, en by ons gerevideerd en op nieuws gearresteerd, zonder eenige andere of verdere veranderingen, als noodig was, om dezelve te doen dienen tot invordering van collective Middelen en Regten, in plaets van Midde en of Regten van Verpating, en die Wy daerom begeren, dat by continuatie zullen worden nagekomen en geobserveerd: uitgezonderd nogans de Ordonnantie, om daer op te collecteren het Middel of Regt van de Ontgronding en Uitvoering, mitsgaders de Doorvaert van den Turf, waer in wy, om den aerd der zake Ons genoodzaekt hebben gevonden, eenige wezentlyker veranderingen te maken, en die Wy daerom hebben goedgevonden, separatelyk van dit ons Plakaet, op nieuws alomme te doen publiceren; en voorts op den voet van zoodanige verdere Ordres als Wy zullen goedgevinden daer op te stellen, en dat daer en tegens de aenslag of quote van de respectie Steden en Dorpen.

pen, in onze voorschreve Publicatie van den 26 July des zes jaers vermeld, naer proportie van het geen de voorschreve Middelen of Rechten in ieder Stad en Dorp in den jare 1747 opgebracht hebben, of derzelveraenslag of quote daer mede verhoogd is, zal verminderd worden. En op dat niemant hier van eenige ignorantie zoude hebben, enz.

's GRA-
VENHA-
GE.

Door den Prins Erfstadhouder was de Heer Baron *A. Schimmelpenning van der Oye* aengesteld als Drossaert der hooge en vrye Heerlykheit van 't Loo, hebbende die Heer in de voorn. qualiteit, den 31 der voorleden Maend October, voor den Domeinraed zynrer Doorl. Hoogheit, den eed afgelegd.

In de Publicatie, specterende tot nader aenmoediging der Ingezetenen tot het opbrengen der Middelen in plaetse van de afgeschafte Pachten, enz. den 8 dezer by de Staten van Holland en Westfriesland gearresteerd, spreken hun Ed. Gr. Mog. dus:

Dat Wy in een vast vertrouwen zyn geweest. dat de wigtige en doorslaende redenen, die Wy by Onze Publicatie van den 26 July laetstleden gegeven hebben, waerom Wy. terwyl Wy Ons bevytigen om uit te vinden andere Middelen, die tot remplacement der afgeschafte Pachten zullen kunnen dienen, bedagt hadden moeten wezen op het provisieneel Middel by dezelve Publicatie gemeld, om middelerwyle 's Lands Etmantie gaende te houden, van die ingressie en van dat effect zouden zyn geweest, dat een iegelyk van Onze Ingezetenen met volkome bereidwilligheid en volveerdigheid zoude hebben geyverd, om te voldoen aen de verplichtinge by het voorschreve provisieneel Middel op hem gelegd.

Dat Wy ook met genoeg vernomen hebben, dat sommigen zich daer in vry wel hebben gekweten, maer teffens en met leedwezen moeten zeggen, dat het zyn zeer weinige, en dat het geen uit hoofde van het voorschreve provisieneel Middel tot nu toe opgebracht is, zamen genomen zoo gering is, dat het niet noemenswaardig is, in vergelyking van het geen uit dien hoofde opgebracht hadde moeten worden, en ook werkelijk opge-

Gggg 3

bragt

's GRA-
VENHA-
GE.

bragt is geweest, in den tyd dat de Pachten nog subfisteerden: in voegen Wy Ons niet genoeg kunnen verwonderen en te gelyk beklagen over de groote traegheit en yverloosheid, om niet te zeggen onwilligheid, die by vele Onzer Ingezetenen bespeurd word in het voldoen aan hunne verplichtinge.

Dat onderwylen niets zekerder is, dan dat 's Lands lasten hunnen gang gaen, en byzonderlyk de zulke, die voor dezen gevonden wierden uit de Inkomsten der afgeschafte Pachten, en nu goed gemaekt moeten worden uit het voorschreve provifioneel Middel, het geen tot remplacement dier Pachten dienen moet: en dat derhalven, indien de voorschreve agterlykheit van vele Onzer Ingezetenen, tegens hunn' pligt, bleef continueren, cerlang een groot en important deel der voorschreve Lasten buiten betalinge zoude moeten blyven, en daer onder Lasten van dien aert, dat de wanbetalinge der zelve groot en klein even zeer zoude treffen en nadeelig zyn: boven en behalven, dat ook zeer te dugten is, dat andere, die als brave Ingezetenen zich vry wel van hunne verplichtinge gekweten hebben, door dat kwaed exempel zouden kunnen worden gedecourageerd en gedehoordeerd, om daer in te continueren, het geen noodwendig eerlang tot zyn gevolg zoude moeten hebben, dat het voorschreve provifioneel Middel in het geheel, immers tot dat den Omflag en Tax in ieder Stad en Dorp gedaen zal wezen, zoude te niet loopen, tot totaël verderf van 's Lands Finantie, die zonder dat niet gaende te houden is: waer by nog komt, dat die gene van Onze Ingezetenen, die zich in dezen agterlyk houden, inderdaed tegens hun zelve zyn en werken, aengezien het hun, immers velen van hun, veel bezwaerlyker zal vallen, te gelyk en in eene somme zoo veel maenden te berde te brengen, als zy ten achteren zullen zyn, wanneer de Omflag of Tax zal wezen gedaen, en waer toe zynochtans alsdan zullen kunnen en moeten gehouden worden, als wel in afwachting en op rekening van den Tax, waer op zy gesteld zullen worden, by voorraad te fumeren, het zy maendelyks, of voor zoo veel maenden als men verkieft, zoodanige somme, als ieder by overflag door zich zelve over het geheele jaer te maken, bevind maendelyks in de verpagte gemeene Middelen te hebben ge-

con-

contribueerd, of dat zoude hebben moeten contribueren, 's GRA-
indien de Pachten niet waren afgeschaft geworden. VENNA-

Dat Wy, dezen toestand van zaken beschouwende, GE-
geconfidereerd hebben, dat daer uit de allerzwaarste ge-
volgen te dugten zyn, zoo niet spoedig daerin voorzien
word, en daerom gemeend hebben, daer over te moeten
raedplegen met zyn Hoogheit, den Heere *Prinse van*
Oranje en Nassau, Onzen Erfstadhouder, die den staet
dezer zaken met geen minder aendoening ingezien heeft,
dan Wy, en dat het is met overleg en advies van hoog-
gemelde zyne Hoogheit, dat Wy alle en een iegelyk van
Onze Ingezetenen, die in dezen gebrekkig zyn, mits dezen
als nog op het allerernstigste waerschouwen, vermanen en
bevelen, dat zy alle het gene voorschreven is, in serieuze o-
verweginge nemende, en daerby considererende, wat zy ons,
wat zy zyne Hoogheit, en wat zy hun Vaderland en het Ge-
meenebest verschuldigd zyn, van stonden aen, en zon-
der cenig het minste verder uitstel hunne agterlykheid
zuiveren, en zich van hunne verplichtinge kwyten naer
behooren, en dus in afwagtinge en op rekening van den
Tax, waer op zy zullen worden gesteld, by provisie in
maniere als boven, zoo veel furneren, als ieder by over-
slag zal bevinden in de verpagte gemeene Middelen te
hebben gecontribueerd, of dat zoude hebben moeten
contribueren, indien de Pachten niet waren afgeschaft
geworden, en dat zy ten dien einde zich byzonderlyk
in het maken van hunnen voorschreven overslag, in alle
opregtigheit en getrouwigheit gedragen: kunnende zy
daerentegens gerust en verzekerd wezen, gelyk Wy hen,
tot wegneeminge van alle verkeerde impressie, als nog op
het krachtigste verzekeren mits dezen, dat van het voor-
schreve provisioneel Furnissement op rekening, geen ge-
bruik altoos zal worden gemaekt in het formeeren van den
Tax, waer op een iegelyk Huisgezin of Familie zal moe-
ten gesteld worden, het zelve wel expresselyk interdi-
ceerende mits dezen; begerende dat het zelve by al-
len en een iegelyk, die tot het formeeren van den
Tax zal worden gebruikt, stiptelyk zal moeten worden
nagekomen en agtervolgd: zullende die gene van Onze
Ingezetenen, die na dezen nalatig zouden mogen wezen,
of bevonden zouden mogen worden anders te handelen,
dan hunne verpligtinge medebrengt, deswegens incurre-

's GRA-
VENHA-
GE.

ren Onze hoogste indignatie, en schuldiggehouden worden aen de zware gevolgen, die daer uit tot 's Lands na-deel zouden kunnen resulteren.

En nademaal Ons voorgekomen is, dat 'er bedenken valt, hoedanig in opzigt van het voorschreve provisioneel Middel gehandeld zal moeten worden, ten aenzien van de gene die hun Zomerverblyf in het een of ander District ten platten Lande, en hunne vaste woonplaatze elders hebben en houden.

ZOO IS 'T, dat Wy tot wegneming van het voorschreve bedenken, met overleg en advies van hooggemelde zyne Hoogheit goedgevonden hebben te verklaren, zoo als Wy verklaren mits dezen, dat ten aenzien van de zulke geobserveerd zal moeten worden, het geen ten hunnen opzigte gepraetiseerd is geweest. ten tyde wanneer de Pachten nog subsisteerden, en dat derhalven de zoodanige zullen moeten furneren en getaxeerd worden, ten aenzien van hun Zomerverblyf, ter plaatze waer het zelve is geweest, en ten aenzien van hunne vaste Residentie en Woonplaatze aldaer waer zy het zelve hebben en houden, ieder *pro rato* van het geen zy, zoo ten opzigte van hun Vee en bezaaide Landen, als met betrekking tot hunne consumtie en train, op die respectieve Plaetzen in de verpagte gemeene Middelen hebben gecontribueerd, of zouden hebben moeten contribueren, indien de Pachten niet waren afgeschaft geworden.

En vermits mede aen Ons voorgekomen is, dat 'er twyffeling schynt te vallen, hoedanig in opzigt van het provisionele Middel gehandeld zal moeten worden met Neringdoende Luiden, ten aenzien van het geen zy nit hoofde van dezelve hunne Neringen en Trafieken in de verpagte gemeene Middelen hebben gecontribueerd gehad.

ZOO IS 'T, dat Wy insgelyks tot wegneming van de voorschreve twyffeling, met overleg en advies van hooggemelde zyne Hoogheit, goedgevonden hebben te verklaren, zoo als Wy verklaren mits dezen, dat zoo wel in het doen van het provisioneel Furnissement, als in het maken van den Omflag of Tax, ten aenzien van de Neringdoende Luiden reguard zal moeten genomen worden, eerst op het geen zy uit hoofde van de consumtie en train van der zelve Huisgezin, en daerenbo-
ven

ven op het geen zy uit hoofde van hunne Neringen of's **GRA-**
Trafieken, met betrekking tot de Specien, die zy tot **VENHA-**
 hunne Neringen of Trafieken gebruiken, in de verpagte **GE.**
 gemeene Middelen hebben gecontribueerd, of zouden
 hebben moeten contribueren, indien de Pachten niet
 waren afgeschafft geworden: uitgezonderd ten aanzien van
 die Neringdoende Luiden, in welkers opzigt, en voor
 zoo verre, uit hoofde van de afgeschafte Pachten op de
 Specien, waer in zy Nering en Trafiek doen, de prys
 van dezelve Specien, waer onder voor dezen de Pacht
 begrepen was, *pro rato* in het uitventen vermindert is,
 als moettende het geen uit hoofde van die of zulke Pach-
 ten opgebracht is geweest, begrepen en gevonden wor-
 den *pro rato* van de praesumptive consumtie van elk
 Huisgezin in die Specien, onder het Furnissement of den
 Omflag of Tax, die door of over ieder Huishoudende Fa-
 milie zal moeten worden gedaen.

En dewyl Ons eindelyk nog voorgekomen is, dat be-
 denken gedragen word, of in het doen van den Omflag
 of Tax reguard moet worden genomen, en vervolgens
 geïnformeerd. op de gene die in de Middelen van Quo-
 tificatie, ten tyde wanneer de Pachten nog subsisteerden,
 of in het geheel (schoon daer in taxabel) niet bekend
 of te laag getaxeed zouden mogen zyn geweest,
 onaan gezien het zelve ten hoogsten noodzakelyk
 is, om alomme zoo veel mogelyk te betragten de equali-
 teit, die de ziel is van alle taxatien, al zoo wel als het
 doen nemen van informatien omtrent de praesumptive
 consumtie van de Specien van daeglyks gebruik van een
 iegelyk, om zoo weinig als mogelyk is mis te tasten,
 en nochtans het zelve, waer het dienstig en noodig ge-
 oordeeld, mitsgaders begonnen is, werkstellig gemaect
 te worden. difficulteit heeft ontmoet, by zommige van
 die gene, die met het nemen der informatien op de voor-
 schreve zoo noodzakelyke Pointen zyn gechargeerd
 geweest.

ZOO IS 'T, dat Wy insgelyks tot wegneming van
 het voorschreve bedenken, en voorgekomen difficulteit,
 mitsgaders om dianaangaende een' eenparigen voet te doen
 onderhouden, met overleg en advies van hooggemelde
 zyne Hoogheit, goedgevonden hebben te verklaren en
 te bevelen, zoo als Wy verklaren en bevelen mits de-
 zen,

's GRA-
VENHA-
GE.

zen, dat het gene voorschreve is, zoo wel op het een als op het ander respect, alomme zal moeten worden geobserveerd en gepraëctiseerd, en dat tot het nemen van de voorschreve informatien zullen worden geëmplojeerd de Burger-Officiëren, of de Wyk- en Buurtmeesters, of diergelyke Hoofden en Opzienders van de respectieve Buurten, of ook wel zoodanige andere Personen of Burgers, als met de constitutie van ieder Stad of Plaets meest overeenkomstig zal wezen, en daer toe bekwaemst geoordeeld zullen worden, die schuldig zullen wezen den last hun opgelegd stiptelyk en getrouwelyk te achtervolgen, zonder op eenigerlei wyze of onder eenig prætext zich daer aen te mogen onttrekken, en zonder dat hun ook daer inne of deswegens door iemand wie het ook zoude mogen wezen, eenige hinder, belet of molest aengedaen of toegebracht zal mogen worden, op pene van als ongehoorzame Onderdanen, Veragters van Onze Bevelen, en Verbrekes van alle goede Ordre en Politie, naer de Plakaten van den Lande, of beschreven Rechten, gestraft te worden. En op dat niemant hier van eenige ignorantie pretendere te hebben, enz.

D E L F.

D E L F.

De tyd tot het verkiezen van een nieuwen Hoofd-Officier dezer Stad aenstaende zynde, is daer over eenige beweeging onder de Burgery alhier veroorzaekt. Men zegt dat zyne Doorl. Hoogheit, de Prins Erfstadhouder, die de verkiezing van een Heer tot dit Amt alhier doen moet, aen de Regeering den Wel Ed. Heer Mr. *M. Verschoor*, één der Veertigen en regeerend Schepen dezer Stad, had aengerecommandeerd om den zelve op de Nominatie te stellen. Althans zulks geschiedde. Doch het was nauwlyks verricht of eenige Burgers verzogten aen zyne doorl. Hoogheit by Requeste dat deze Heer niet verkoren mogt worden. Tegen dezen echter kwam wel haest weder eene andere party op, die de intentie van den Prins Erfstadhouder en het geen de Magistraet verricht had wilde voorstaen,

staen, en by Requeste verzogt dat de Heer *Verschoor*, als zynde een braef en bekwaem Heer, DELF. niet mogt voorby gegaen worden. Uit deze twee strydende partyen onder de Burgers, welke dagelyks in getal aangroeiden, waren zekerlyk niet anders te wagten dan beweegingen en seitelikheden; waer van ook een blyk bespeurd werd op Saturdag, den 16 dezer, wanneer 's avonds omtrent half tien uren zekere Smidt van 6 Karels werd aengetast en wakker afgeslagen, om dat hy voor de party was, die het laetstgem. Request ingeleverd had. Dit geval door eenigen, die voor den Heer *Verschoor* waren, gehoord wordende en voor verder oproer vreezende, deed hen resolveeren naer welgemelden Heer te gaen, en zyn Wel Ed. te verzoeken by de Magistraet, en vervolgens door dezelve by zyn doorl. Hoogheit, te bewerken dat de verkiezing verhaest mogt worden, en dus alle vrees voor ongelukken verdwynen. De Heer *Verschoor* antwoordde hier op dat, indien dit hunne begeerte was, zulks niet aen hem in 't byzonder, maer aen het Collegie van Burgermeesteren moest voorgesteld worden; en bewerkte dat den volgenden dag voor Burgermeesteren eene vergadering belegd werd, waer voor de genen, die 's avonds te voren by den Heer *Verschoor* geweest waren, geciteerd zynde, verschenen en hun verzoek voorstelden. Het behaegde Burgermeesteren noch dien zelfden dag daer op een deputatie naer den Hage te zenden om zyne Doorl. Hoogheit van het voorgevallene verslag te doen: waerop de Prins Erfstadhouder antwoordde dat het hem wonder voorkwam dat de Burgers van Delf in deze electie hem pael en perk wilden stellen enz., en Burgermeesteren qualificeerde om daer van aen de Gemeente kennis

Dzkr. te geven. Waer op, den 18 dezer, de volgende Publicatie gedaen werd.

DE Heeren Burgermeesters en Regeerders der Stad *Delf*, op gisteren geïnformeert zynde, dat onder eenige weinige Burgers en Inwoonders dezer Stad ongenoegen was ontstaen, ter zake tot nog toe door zyne Hoogheid geen Officier dezer Stad is geëligeerd: hebben tot voorkoming van alle gevolgen, daer uit kunnende spruiten, goedgevonden, de Heeren Burgemeesteren *van der Duffen* en *van Schuilenburg* te verzoeken en te committeren, om met adjunctie van den Sekretaris *Vockestaert*, zyne Doorlugtigste Hoogheit, den Heere *Prinse van Oranje en Nassau*, enz. enz. enz. als Erftadhouder, Kapitein-en Admirael-Generael dezer Provincie, daer van kennisse te geven, gelyk gemelde Heeren Gedeputeerden gisteren avond de eere hebben gehad zyn opgemelde Hoogheit op te wagten, en van het geen voorsz. is kennisse te geven;

Dat zyn Hoogheit het voorstel gehoord hebbende, had geantwoord, dat verwonderd was, dat de Gemeente aen hem wilde een perk stellen, wanneer, of hoe een Officier dezer Stad zoude eligeren, daer bekend is, dat gelyk de Electie, zoo ook de tyd van dien, van zyn goedvinden alleen is dependerende, en dat hoogst-gemelde Zyne Hoogheit van voornemen is, ten bekwaamen tyde, te doen een Electie van zoodanigen Hoofd-Officier, als voor deze Stad zal nuttig en dienstig oordeelen, verzoekende en qualificeerende te gelyk de Heeren Burgermeesters en Regeerders dezer Stad, om hier van aen de Gemeente kennis te geven, met last aen een' ieder, om zig daer te gedragen, en stil te houden, ofdat de gene, die daer tegens ingaen, als Peturbateurs van de gemeene Rust zullen worden geconfidereerd

Weshalven een iegelyk door Hun Ed. Groot Agth. vermaend word, zich in conformitie van het goedvinden van zyn Hoogheit te gedragen, en zich van alle Gemor, Muiterye en Feitelykheden te onthouden, op op poene van te vervallen in de straffe, tegens de Peturbateurs der gemeene Rust gestatueerd. enz.

Sederd is deze beweeging wat gestild.

L E I D E N.

Schoon wy deze Stad, in ons voorgaende Stuk- LEIDEN.
 je, by het eindigen van ons verhael, noo-
 pens de bewegingen, in dezelve voorgevallen,
 in ruste gelaten hebben, heeft de volgende tyd
 ons geleerd dat die kalmte van luttel duur is ge-
 weest. Want, schoon het teekenen van het
 Papier tot bevryding der Sprekeren, waervan wy
 toen bladz. 945 gesproken hebben, geen voort-
 gang gehad heeft, was den 7 dezer des avonds,
 hier echter weder een opschudding ontstaen, die
 verscheide bewegingen na zich gesleept heeft,
 en door het volgende geval veroorzaekt is. Ze-
 kere *Jan Lipsius*, Porseleinverkooper, en een van
 de 10 Sprekeren op den Doele, bemerkt heb-
 bende, dat by eenige Luiden, die de Sprekers
 met den nek aenzagen, toeleg gemaakt werd,
 om, door het insmyten van glazen of andere bal-
 dadigheid, hunne verstoordheit tegens der zel-
 ver personen, aen der zelve huizen te koelen,
 en daer van aen de woning van zynen Buurman,
W. van den Berg, mede een' van de 10 Spreke-
 ren, reeds aen onsmakelyk stael beschouwen-
 de, nam neffens zynen zoon, ten dien einde zyn
 huis naeuwkeurig in acht, wandelende zy beide
 beide des avonds voorby of omtrent het zelve
 heen en weder. Nadat zy eenigen tyd dus ge-
 kruist hadden, kwam *de Knyff*, Vendrig
 van de Soldaten-Binnewacht, een persoon by
 sommigen der Burgeren zeer gehaet, als nu met
 dezen, dan met dien reeds meer dan een geval
 gehad hebbende, aenzetten, en liep, zoo men
 zegt, den Zoon vry gevoelig tegen 't lyf. Hier
 uit rezen hooge woorden, die van slagen gevolgd
 werden. Deze rencontre niet ver van de wacht
 voorvallende, kwam de Luitenant *Clermond* (dit
 MDCCXLVIII. H h h h stuk

LEIDEN. stuk was, zoo de roep gaet, tusschen hem en den voorn. Vendrig dus bestoken) met eenigen zyner Soldaten daerop toe schieten, nam Vader en Zoon gevangen, en liet hen in de wacht brengen. Deze zaek den volgenden dag ruchtbaer geworden, hielden de overige Sprekers straks vergadering, en spoediglyk tot een besluit gekomen zynde, begaven zy met hun achten, bestuwd door een' ganschen drom hunner aenhangeren, zich straks naer 't Stadhuis, en beklagden zich voor Schout en Schepenen over het voorschr. geval. De Vader *Lipsius*, hierop voor den Rechter ontboden, en tegens den Vendrig en Luitenant verhoord zynde, werd voort los gelaten, tot geen klein genoegen zyner aenhangeren, die hem, 't Stadhuis afgaenden, toeriepen: *Zoo, Vader, gy gaet weêr naer huis; dat 's goed!* Des middaegs vergaderden de Heeren Reëtor Magnificus en Rechters, om den Zoon, die, als Student, tot de Universiteit behoorde, te ondervragen. Dit geschied zynde, stelde men hem, neffens deszelfs Vader, ook weder in vryheit; doch op wat voorwaerde en met wat gevolg ten opzigte van den Vendrig en Luitenant, konde men niet te weten komen,

Nieuwlyks scheen dees rol dus afgelopen, of de Stad raekte des nachts tusschen den 10 en 11 dezer op nieuws in beweging, door byna een gemeen alarm. Eenige Burgers, van de zyde der Sprekeren, dien nacht, met snaphanen gewapend (uit wat inzicht weet men niet) langs straet gaende, ontmoetten hen de Ronde doende Soldaten, die hun straks toeriep: *Wie daer?* vragende hun teffens naer het woord. De Burgers dat niet wetende, namen de Soldaten hun de Snaphanen af, en bragten die in de wacht, vermits

JAERBOEKEN; November, 1748. 1131

mits het niemant, buiten de wacht, geoorloofd LEIDEN.
is des nachts dus gewapend langs straet te gaen.

De Burgers zich hier over gehoond achtende, verhaeldé de een zyne ontmoeting aen den anderen. Dus nam de misnoegdheit, endae door de opschudding, hand over hand toe, in zoo verre, dat men een' ieder, waer aen men slechts eenige kennis had, uit den bed ging kloppen, niet zonder merkelyke ontsteltenisse van velen.

Vroeg men, wat is 'er gaende? 't Antwoord was: *Koom sluks in 't geweer; of wacht wat 'er van komen zal.* Sommigen riepen ook: *daer zyn Ruiters voor de poort!* Dus schoot een ieder der opgewekten de wapens aen, eenigen gewillig, anderen uit vreeze, allen echter zonder te weten waerom. Geen uur daarna, of een bende van min of meer dan twee honderd mannen verscheen dus gewapend voor het Stadhuis, eischte de ontnomen Snaphanen te rug, of dreigde geweld te plegen. De wacht wel ziende dat tegenspreken hier vruchteloos, gehoorzamen de zaak was, gaven de Snaphanen te rug.

Ondertusschen hadden eenige Burgers zich naer de huizen van sommige der Sprekeren begeven, en, onder voorwending van den rechten waerom des opstands niet te weten, hun aengespoord om op den Doele te samen te komen, de zaak te onderzoeken, en naer bevinding een gevoeglyk besluit te nemen. Hier dan weder vergaderd. en de zaak overwogen zynde, vond men goed den volgenden morgen by Burgermeesters te gaen klagen wegens eenige bezwaernissen die nog onafgedaen waren, als ook over een en ander geval 't geen den Sprekeren of dien hunner aenhangeren nu en dan bejegend was; doch voornamelyk over den Vendrig *de Knijff*, die het by hen lang bont, doch, door het geval met *Lip-*

Hhhh 2

fius,

LEIDEN. *fius*, den kerfstok over vol gemaekt had, en des gedeporteerd moest worden. Ten einde nu deze vlugge voornemens, en de kracht om de zelve op het spoedigste te doen gelukken, hun niet mogten ontsnappen, gingen zy terstond Stads poorten sluiten, en bezetten. Ook plaetsten zich omtrent vier Kwartieren Burgers, allen gewapend, aen weerzyde van het Stadhuis, die, schoon het zeer sterk regende, echter betuigden niet van daer te zullen gaen, voor dat hunne verzoeken toegestaen waren.

Des morgens dan om negen uren, begaven de Sprekers zich naer het Stadhuis, onder het geleide eener bende van wel honderd hunner aenhangeren, die, (waer onder, zoo men wil, zelfs eenigen met geladen geweer) terwylde Woordvoerders met Burgermeesteren spraken, voor de Kamer hunner Ed. Gr. Achtbaren, het bescheid bleven afwachten. De Sprekers, buiten gekomen, gaven te kennen dat alles wel gaenzoude. Burgermeesters hierop met de Heeren van den Gerechte de zaak rypelyk overwogen hebbende, werd by hun Ed. Gr. Achtb. besloten, de Artikels, door de Sprekers verzogt, toe te staen, en des om half twee uren de volgende Publicatie van het Stadhuis afgelezen:

Die van den Gerechte der Stad Leiden, geëxamineerd hebbende de Verzoeken aen dezelve op huidengedaen, door eenige Burgers en Ingezetenen dezer Stad, uit name van de Burgeren en Ingezetenen alhier, en in achtinge genomen hebbende de bewegingen in deze Stad ontstaen, hebben eenpariglyk goedgevonden en geresolveerd, dat van wegens de Regering van deze Stad het daer heen zal worden gedirigeerd, dat door Zyn Doorluchtige Hoogheit den Heere Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder, Kapitein Generael en Admiraal van de Zeven Vereenigde Nederlanden, ingevolge de Refer-

ve

JAERBOEKEN, November, 1748. 1133

ve van Hoogstgemelde Zyne Doorluchtige Hoogheit, geïnfereerd in deszelfs gerespecteerde dispositie, in dato den 18. October jongstleden, hoe eerder zoo beter moge worde gedisponeerd, op het 4. Artikel van het Request van de Burgeren en Ingezetenen van deze Stad, sprekende van een' Vryen Krygsraed, en het gunt daer toe behoord, en dat van wegens de Regering daer toe alle bereidwilligheit zal worden betoond. LEIDEN.

Dat de Poortiers en Schryvers van de Boomen en Poorten van deze Stad, in het brengen en halen van de Sleutels der voorsz. Boomen en Poorten op en van het Raedhuis, op de gewoone tyden voortaan zullen worden begeleid door een detachement of Commando van de Schutters, die op het Raedhuis de Nachtwagte houden.

Dat als wanneer een Man of Vrouw, die op een Aëte daer toe van den Gerechte verkregen, een Vaentje houd, of Brandewynen verkoopt, komt te sterven, en aen den langstlevenden op deszelfs verzoek word toegestaan, dat de Aëte van den eerstafgestorvenen ten dien einde op den langstlevenden worden overgeteekend niet meer ten behoeve van deze Stad zal worden betaeld de Recognitie ter somme van vyfzig Guldens, bevorens daertoe gestaen hebbende.

Dat ook van wegens de Regering dezer Stad aen Hoogstgemelde zyne Doorluchtige Hoogheit, by de eerste gelegenheit kennisse zal worden gegeven van het nader verzoek, uit den naem van de Burgeren en Ingezetenen van deze Stad aen die van den Gerechte gedaen, om afdoening van het 18. Artikel van het hier voorengemelde Request, om Amnestie, ten einde daer op ingevolge de Reserve van Zyne Doorluchtige Hoogheit moge worden gedisponeerd, en dat van wegens deze Stad zal worden geresereerd, aen het gunt door Hun Ed. Groot Mog. op het Hoogwys Advies van zyn Doorluchtige Hoogheit, daer omtrent zal worden gedisponeerd.

Alles in die billyke verwachtinge, dat de Burgers en Ingezeenen hun verder van alle bewegingen en onrust zullen onthouden, en een ieder zich zoodanig zal gedragen, als zyn Doorluchtige Hoogheit by deszelfs meergemelde dispositie van den 18. October jongstleden heeft bevolen. Aldus gedaen, enz.

Belangende den Vendrig *de Knyff*, de zelve werd vervolgens gedeporteerd, of bedankt.

Hhhh 3

By

LEIDEN. By het voordragen of inleveren der in de bovenstaende Publicatie vermelde Artikelen hadden de Sprekers aen Burgermeesteren ook overgegeven het tweede Request, waarvan wy in ons voorgaende Stukje, bladz. 943 gesproken hebben, 't welk eerst uit 16 Artikelen bestaen had, doch naderhand op 9 gereduceerd was. Op dit Request verzochten de Sprekers hun Ed. Gr. Achtb. binnen 3 of 4 dagen der zelve dispositie te mogen erlangen. Dan zy ontvingen die zelfs eerder, wordende op den 14 dezer de volgende Resolutie hun ter hand gesteld:

Die van den Gerechte der Stad Leiden, gezien en geëxamineerd hebbende zeker Request aen dezen Gerechte geprefenteerd op den naem van de Burgeren en Ingezetenen van deze Stad, houdende in substantie dat de Supplianten, ingevolge de dispositie van zyn Doorluchtige Hoogheit den Heer Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder Kapitein Generael en Admirael van de Zeven Vereenigde Nederlanden, enz. enz. enz. in dato 18. October 1748. komen te verzoeken.

I. Dat in alle de Bonnen van deze Stad mag worden gedaen Rekening, 's jaerlyks voor twee Commissarissen, te eligeren uit de Ingelanden van de respectie Bonnen.

II. Dat de Rooimeesters, die van alle bagatellen hun salaris eischen, mogen worden verminderd, op den voet als voorheen.

III. Dat het Aenteekengeld aen de Veren worde gesteld op 8. penn. (zoo als van ouds gegeven is), en verder ieder moge vry zyn zyn Goederen te laten aentekenen, en de risico voor zich zelven houden.

IV. Dat aen alle de Poorten des Avonds, als van ouds gegeven is, tot inkoming 8. penningen.

V. Dat de Soldaten (nadien de Pachten vernietigd zyn) mogen een derde verminderd worden.

VI. Dat 'er vermindering wegens de Percenten van Kooper en Verkooper, op de Boelhuizen, moge worden gevonden.

VII. Dat alle de Lyken, welke komen te vallen, gedragen worden uit de Leden van de Gebuurte.

VIII.

JAERBOEKEN, November, 1748. '1135

VIII. Dat de Bruggen, die ten nadeele van alle Burge-**LEIDEN.**
ren afgebroken zyn, weder mogen worden vernieuwd, als
namelyk de Vlietsbrug, Sandbrug, Eeschuitbrug, en
Draeibrugge op de Mare, als mede Planken om de Stads
Vesten te leggen zonder recognitie.

IX. En laetstelyk dat de Dienders van de Stad aen
alle Gereformeerde Kerken, onder den dienst, alle dis-
ordre, welke op Straet aen gemelde Kerken voorvallen,
weren, naer het Exempel van 's Hage.

Hebben na rype deliberatie goedgevonden en geresol-
veerd op den voorsz. Requeste, en de respectie Pointen
daer in vervat, te disponeren, zoo als gedisponeerd word
by dezen

Belangende het Eerste Point.

Dat voortaan de Bonmeesteren in ieder der respectie
Bonnen van deze Stad gehouden zullen zyn veertien dagen,
alvorens zy de Rekeningen van hunne Administratie en
bewind in hunne respectie Bonnen jaerlyks aen de Hee-
ren van den Gerechte of wel derzelver Heeren Gecom-
mitteerde Schepenmeesters komen over te geven en te
doen, ten Huize van een der Bonmeesteren in ieder
Bon, in gereedheit te hebben, en te houden hunlieder
voorsz. Rekening en Verantwoording, zoo als zy die
aen den Gerechte of Schepen-Meesteren zullen doen, met
de Rekeningen en bescheiden daertoe behoorende, en
dezelve des verzocht zynde, te vertoonen en visie daer
van te geven aen twee geërfden in het zelve Bon, die daer
toe uit de gezamentlyke Geërfden in ieder Bon zullen
mogen worden genomineerd en gecommiteerd voor hun
leven lang gedurende, ten einde dezelve Gecommitteer-
den des goetvindende de voorsz. Rekening, en de be-
scheiden daer toe behoorende, mogen visiteren en exa-
minerem, hunne zwarigheden daer over, zoo zy eenige
zouden mogen hebben, ten dage als de voorsz. Rekening
voor die van den Gerechte of Schepen-Meesteren zal
worden opgenomen en gesloten, aen dezelve Heeren
Schepen-Meesteren voor te dragen, om 't zelve gehoord
en geëxamineerd zynde, daer op te worden gedisponeerd,
zoo als bevonden zal worden te behooren.

Hhhh 4

II.

LEIDEN. II. Dat aenbelangende het beklag over het Salaris van de Rooimeesteren dezer Stad, 't gunt alleen onbepaeld word gedaen, by provisie aen de Rooimeesteren dezer Stad zal worden gelaft en bevolen, zoo als aen dezelve gelaft en bevolen word by deze, dat zy in het vorderen van hun Salaris in dienst van de goede Burgeren en Ingezetenen dezer Stad, volgens hunne bedieninge, zich præciselyk zullen hebben te gedragen naer de Keuren en Ordonnantien van deze Stad, op 't voorz. Stuk geëmaneeerd, op poene dat zy, by overtredinge van dien, daer over zullen worden gecorrigéerd, zoo als die van den Gerechte dezer Stad naer bevinding van zaken zullen oordeelen te behooren.

III. Dat zullen worden ingetrokken en buiten effect gesteld, zoo als worden ingetrokken en buiten effect gesteld by deze, de Appointementen by die van den Gerechte dezer Stad den 5den en 29sten July 1745. respectivelyk verleend op den Requête, aen die van den Gerechte gepresenteerd door de Commissarissen van het Utrechtsche en Goudsche Veer, item van de Buite-Veeeren op Middelburg, Vlissingen, Zierikzee, Ter Goes, Bergen op den Zoom, 't Grootvaerders Veer op Amsteldam en Nymegen, als mede van de Commissarissen op het Rotterdamche en Amsteldamsche Veeren binnen deze Stad; waer by by provisie is goedgevonden en geordonneerd, dat de gemelde Commissarissen van ieder Pakje of Partye goed, 't geen op hunne Veeren zal worden verzonden, van toen af zouden genieten eene stuiver, in plaetse van twaelf penningen, die zy plagten te genieten; en zulks dat aen de Commissarissen op de respectieve Veeren hier boven gemeld, zal worden belast en bevolen, zoo als aen dezelve belast en bevolen word by deze, dat zy van nu voortaan van ieder Pakje of Partye goed, 't gunt op de respectieve Veeren, waervan zy Commissarissen zyn, om verzonden te worden word aengeteekend, voor Aenreekengeld niet meer zullen mogen eischen en vorderen dan twaelf penningen, zoo als bevorens gebruikelijk is geweest.

IV. Dat den Poortieren aen alle de Poorten van deze Stad zal worden belast en bevolen, gelyk denzelven belast en bevolen word by dezen, dat zy voortaan van ieder der Personen, na 't eerste sluiten van de Poorten door de zelve in de Stad komende of uitgaende, niet meer zullen

len.

len vermogen te eischen of te vorderen dan acht penningen. LEIDEN.

V. Dat over de reductie en vermindering van de Stads Binnewacht voor als nog niet kan worden gedisponeerd, maer dat dies aengaende zullen worden verzocht de Hoogwyze confideration en het advies van zyn Doorluchtige Hoogheit den Heer Prins van Oranje en Nassau, Erfstadhouder, Kapitein Generael en Admiraal van de Zeven Vereenigde Provintien, aengezien dezelve Binnewacht ook eenige betrekkinge heeft tot 's Lands Hooge School binnen deze Stad.

VI. Dat by provisie en voor als nog geen verandering kan worden gemaakt in het gunt als van ouds wegens het recht van 't Gemeene Land en van de Stad respectivelyk op de Boelhuizen en Verkopen van roerende Goederen binnen deze Stad word gevorderd.

VII. Dat voortaan alle de Lyken van de Burgeren en Ingezetenen van deze Stad, welke in eenige Gebuurte zullen komente vallen, gedragen zullen moeten worden door de Leden van de Gebuurte tot acht in getal, welken daer voor by de Vrienden van de afgestorven of wegens deszelfs Sterfhuis zullen worden beloond, 't welk eenen 't zyner beleefdheid en bescheidenheid word gelaten, alles by provisie tot hier over nader en finalyk na volkome kennisse van zaken zal zyn gedisponeerd, waer toe de Heeren Gecommitteerden uit dezen Gerechte tot de zaken van de Gebuurte worden verzocht, 't voorsz. Poinct nader te examineren, en dezen Gerechte te dienen van hunne confideration en advies, alles nochtans met dien verstande dat hier door niet worden vernietigd de geapprobeerde Ordonnantien en Reglementen, die voor deze of gene Gilden of Beurzen gearresteerd en in gebruik zyn, voor zoo verre by dezelve eenige voorzieninge is gedaen op het dragen van de Lyken van de Leden tot zoodanige Gilde of Beurze behoorende, als die ten dien opzigte in volle vigueur en kracht worden gelaten.

VIII. Dat voor als nog niet kan worden gedisponeerd op het verzoek om vernieuwinge van eenige Bruggen binnen deze Stad, om derzelver zware lasten ten nadeele van Stads Finantien afgebroken, welke tegenwoordig geenszins in staet is om zulke zware kosten te doen, en dat de recognitien ten behoeve van deze Stad voor de vergunning van het hebben en houden van Bruggejes en Planken van
de

LEIDEN. de Erven van Ingezetenen tot overgang op de Stads Vesten met dezen loopende jare by provisie zullen cessieren.

IX. Dat den tegenwoordigen Officier dezer Stad zal worden verzogt, zoo als dezelve verzogt word mit dezen, de noodige ordres te stellen en te doen stellen, dat de Dienaers van de Stad aen alle Gereformeerde Kerken binnen deze Stad onder den dienst alie ordres, welke op Straet aen de gemelde Kerken voorvalen, naer hun vermogen komen te weren. En is verder goedgevonden en gerefolveerd dat deze zal worden uitgegeven aen de Supplianten tot derzelver naricht, en dat dezelve zal worden gedrukt en gedistribueerd aen de respectieve Bonmeesteren binnen deze Stad, aen de Commissarissen van de Veeren hier boven genoemd, aen de Rooimeesters, de Poortiers van de respectieve Poorten van deze Stad, aen de respectieve Gebuurten, en aen die daer in verder zyn genoemd, ten einde alle en een iegelyk zich daer naer gedrage.

Aldus gedaen, gerefuseerd, en gearresteerd dezen 14. November 1748.

My tegenwoordig

ANDREAS CUNÆUS.

Dit antwoord, maer ten deele voldoende aen de verzoeken der Sprekeren, werd zonder vele tekenen van misnoegen aengenomen; echter begon men te mompelen dat, dewyl eenige eischen afgeislagen waren, dezelve eerlang op nieuw en misschien met meer geweld hervat zouden worden; dan zulks werd voorgekomen door het inkomen van eenig Krygsvolk, waer op men geen de minste gedagten had, maer hetwelk men by de volgende gelegenheit eerst ontdekte. Het was op den 16 dezer, des morgens tusschen 6 en 7 uren, wanneer men een bende Dragonders en Switzers te voet van de garde zyner Doorl. Hoogheit, ten getale van tusschen de 6 en 700 mannen, alhier zag in rukken, komende uit 's Gravenhage, waer zy in den vorigen nacht om 11 uren eerst bevel ontvangen hadden om zich marschvaerdig

JAERBOEKEN, November, 1748. 1139

te houden, zonder te weten werwaert de marsch LEIDEN. gericht zoude worden. Zy kwamen, onder 't gezag van den Generael *Rouffe*, met zulk eene gezwindheit de witte Poort in, dat wel 2 of 300 man reeds op het Noordeinde waren, eer iemand, op het verspreide gerucht, buitenshuis kwam om te zien wat 'er van de zaak wezen mogte. Dus raekten zy in de Stad zonder den minsten tegenstand, schoon sommigen te voren zoo breed hadden opgegeven van daer voor een schot te zullen schieten. De eerste Party, die in de Stad rukte, verzekerde zich terstond van het Kanon dat op de vest geplant was, keerende de stukken met den tromp naer binnen. Anderen bezetten de Stegen en Straten, die op het Noordeinde in de Breedestraet uitkomen. Dus een vrye baen gemaakt hebbende, marcheerden zy tot even voorby het Stadhuis, tot dat het gansche Corps binnen getrokken was. Hier op werd door Burgermeesters en de Officiers ordre gesteld op de inkwartiering voor de Manschap en Paerden. Een gedeelte nam zyn intrek in het Magazyn aen de Hooggewoerts Poort, in de Boere-Vierschaer onder het Stadhuis, waer de Hoofdwacht gehouden word; een gedeelte in den Doele, in de Manege- en Stads-stal, anderen namen hun verblyf in de gewezen Hoogduitsche Kerk; anderen in de Gasthuis Kerk, waer anderszins des Zondaegs, zoo by ochtend als avond gepredikt werd; weshalven den Predikanten, wier beurt was om op den 17 dezer daer te prediken, zulks afgezegd werd, tot dat alles beter geregeld zoude wezen, zynde de Burgers tot hier toe dus van de Inkwartiering bevryd gebleven.

Des namiddaegs om twee uren werd de volgende Publicatie afgelezen:

Die

LEIDEN. **D**ie van den Gerechte der Stad Leiden doen te weten, dat het aen zyn Doorluchtige Hoogheit, den Heere Prins van Oranje en Nassau, Erftadhouder, Kapitein Generael en Admirael van de zeven Vereenigde Nederlanden, heeft goedgegacht op huiden eenig Gar-nisoen binnen deze Stad te leggen, tot behoudenis van de Ruste dezer Stad, en beveiliging van de Persoonen en Goederen van de goede Burgeren en Ingezetenen van dien; en hebben die van den Gerechte voornoemd de goede Burgeren en Ingezetenen mits dezen daer van wel willen verwittigen; vermanende dezelve dat zy omtrent de voorsz. Vaderlyke zorg van zyn Doorluchtige Hoogheit met alle stilheit zich gedragen; Interdicerende wel uitdrukkelyk alle zamenrottingen op Straten, of eenige Vergaderingen voor, of in eenige Huizen, by Mans, Vrouwen, of Kinderen te maken, en veel meer alle feitelijke ondernemingen, met waerschouwinge dat daer tegens de Patrouilles zullen gaen door de Stad, op poene dat die gene, die daer tegens zullen worden bevonden gedaen te hebben, en zich niet naer de expresse bevelen en last van zyn Doorluchtige Hoogheit, vervat in deszelfs dispositie en Publicatie, in dato den 18. October 1748. als gehoorzame Burgers en Ingezetenen gedragen te hebben, of tegens de voorsz. Publicatie op eenigerhande wyze te hebben ingegaen, en zich aen eenig wanbedryf of ongehoorzaemheit te hebben schuldig gemaakt, als verstoorders van de gemeene Rust, en verachters van de Hooge bevelen van zyn Doorluchtige Hoogheit en de Regering dezer Stad, zullen worden gevat, en aen de Hoofdwacht gebragt, om naer exigentie van zaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige con-niventie, anderen ten exempel te worden gestrafd. enz.

Des avonds kwamen hier twee Schuiten aen, geladen met Dekens, Matrassen, enz. uit de Magazynen van Delf en 's Gravenhage, voor de voorn. Militie.

Behalven het Krygsvolk zyn alhier ook gekomen de Heeren Mr. *K. Vitarius* en Mr. *D. Beukelaer*, Raden in den Hove van Holland, nevens de Fiskael en Drost van het voorn. Hof, om wegens het gehouden gedrag der Burgeren al-

alhier onderzoek te doen, welke haer intrek ge- LEIDEN
nomen hebben in het Logement, den Burg ge-
naemd, alwaer zy dagelyks den eenen anderen
by hen ontbieden en over het voorgevallene
hooren. Dit heeft zommigen der Spreekere niet
weinig bevreesd gemaekt, en eenigen van de-
zelve de vlucht nemen; één van dezen echter,
met name *P. de Micker*, is op den 27 dezer,
door de gem. Heeren Gedeputeerden in arrest
genomen, en als gevangen naer den Haeg ge-
voerd; het welk veelen voor de gevolgen doet
duchten.

De Militie heeft kort na hare aankomst alhier
niet al te fraei huis gehouden; maer langs de
Straet den een' en ander wel eens aengerand of
gekwetst, en aen 2 a 3 Huizen door het inslaen
der glazen baldadigheid bedreven. Ook hebben
zy by zommige neeringdoende Burgers meer dan
eens Gereedschappen tot het huishouden nodig
of van de Koopmanschappen iets ontvreemd;
doch na dat de een en ander daer over gestraft
is, en eenigen als gevangenen naer den Haeg
gevoerd zyn om loon naer verdienste te ontvan-
gen, hebben zy begonnen zich in beter postuur
te stellen, en hen civielder gedragen. Onder-
tusschen geven hunne dagelyksche exercitien en
marschen door de Stad zoo veel ontzag onder de
Burgers dat 'er thans een diep stilzwynen is.

In gevolge de Elefctiezyner Doorl. Hoogheit,
is de Heer Mr. *Johan van der Mark*, Æ. Z. als
Hoofd-Officier dezer Stad opgevolgd den Hr.
Mr. Johan van der Mark; zullende de Ed. Gr.
Achtb. Heeren Burgermeesters, den 18 der
voorleden Maend, door den Prins Erfstadhou-
der benoemd, hunne waardigheid blyven beklee-
den tot den 10 November 1749. Voorts was de
Hr. Mr. *Petrus Cunaus* aengesteld tot Gedeputee-
teer.

LEIDEN. teerden in 't Kollegie der Gecommitteerde Ra-
den tegen Mei 1749 , tot suppletie der Com-
missie van den Hr. Mr. Jakob van der Meer,
Heer van Hogeveen, Burgermeester ; als mede
de Hr. Mr. *Hendrik van Buren* tot Gecommit-
teerden in 't Kollegie ter Admiraliteit te Am-
sterdam , mede tegens Mei 1749 , en de Heeren
Mr. *Abraham Hogenbouck* tot Tresorier ordinaris,
Mr. *Kornelis van Banchem* tot Tresorier extraor-
dinaris , en Mr. *Kornelis Chastelain* tot Wees-
meester.

G O U D A.

Gouda. Nu lust het ons van het verder voorgevallen
in deze Stad onzen Lezer ook bericht te
geven. Wy hebben in ons vorige Stukje , bladz.
968 'gewag' 'gemaekt van een' Brief , waervan
door een' of eenigen uit de Burgery den Bur-
germeesteren Copie verzogt was , om dat men
onderstelde dat dezelve door hun Ed. Gr. Achtb.
aen zyne Hoogheit geadresseerd was , en eenige
onwaerheden behelsde. De uitkomst echter
leerde dat die niet aen zyne Hoogheit , maer
aen de Gedeputeerden dezer Stad , toen in 's
Gravenhage , gericht was. Doch , behalven de
Copie van dezen brief eischte men ook eene van
dien , welken door hun Ed. Gr. Achtb. den
volgenden dag , te weten den 16 der voorleden
Maend , aen de voorn. Gedeputeerden geschre-
ven was. De Burgermeesters , dit verzoek ver-
staen hebbende , antwoordden dat de Burgers bei-
de die Brieven op de Sekretary mogten lezen.
Doch de Verzoekers met dit bescheid niet te
vrede , gaf men hun Copie daarvan , op voor-
waerde dat zy niet vermogten die te laten druk-
ken,

ken. Dit beloofden zy, voor zoo ver hun zelve Gouda.
ven aenging; want voor anderen konden zy niet
inftaen, en zouden, indien zy zulks gedaen had-
den, een vruchteloos werk verricht hebben;
want eenige dagen daer na zyn ze (door wien is
ons onbekend) door den druk gemeen gemaekt.
De eerste is van den volgenden inhoud:

Aen de Heeren Gedeputeerden ter
Dagvaert.

Edele Groot Achtbare Heeren!

„ Huiden morgen met den Magistraet verga-
„ derd zynde, kwamen eenige Burgers verzoee-
„ ken, dat het hun Ed. Gr. Achtb. geliefde zorg
„ te dragen; dat het Detachement van de
„ Guardes, alhier geinkwartierd liggende, uit de
„ Stad wierde geholpen, omdat de Soldaten
„ gisteren avond onze Burgery hadden gefchol-
„ den, en gezegd met weinigen van hun lieden
„ in staet te zyn van hen te kunnen weg jagen;
„ waardoor onze Burgers zoo geanimeerd zyn
„ geworden, dat heh, buiten eenige tegenspraek,
„ uit de Stad wilden hebben. Wy zeiden hun
„ dat wy over het Detachement niets te zeggen
„ hadden, dewyl de Militie van den Staet was,
„ en door zyne Doorl. Hoogheit, als Kapitein-
„ Generael van de Militie, alhier gezonden
„ was, en dat wy in alles, wat aen ons stond,
„ genoegten wilden geven; en dat zy dit aen hun-
„ ne Medeburgers zouden communiceren, met
„ byvoeging, of, indien ze buiten by de Sluis
„ geplaetst wierden, zy dan genoegten zouden
„ nemen. Doch die Burgers zeiden ons heel be-
„ daerd, dat zy zulks wel begrepen, maer dat hun-
„ ne Medeburgers op het gemelde zouden blv-
MDCCXLVIII. Iiii „ ven

GOUDA. „ ven staen, en geen Propositie zoude helpen.
 „ De Heer Kapitein *Quarles* werd ook ver-
 „ zocht dit den Burgeren smakelyk te maken. En
 „ het antwoord, dat wy van de Schuttery kre-
 „ gen, was dat zy daer mede genoeg zoude
 „ nemen.
 „ Kort hierop volgde een groot geschreeuw,
 „ en daer werd door eenige jongens, by zich
 „ hebbende eenigen van het Gemeen, het ge-
 „ weer, dat zy het Detachement afgenomen
 „ hadden, boven gebragt.
 „ Nadat de Soldaten buiten de Stad waren
 „ gegaen, kwam de Sergeant boven, en werd
 „ hem door een' Bode gezegd, dat hy zich naer
 „ den Haag konde begeven en van zyn weder-
 „ varen raport doen.
 „ Daer zyn twee Soldaten gekluisterd die de
 „ Burgery gescholden hadden.
 „ Verders blyven onze Poorten gesloten en
 „ bezet, en de Schuttery houd met twee Com-
 „ pagnien wacht op het Stadhuys. De vier Hee-
 „ ren Kapiteinen en andere Officieren zyn pre-
 „ sent.
 „ Wy contribuieren alles om onze Burgery
 „ genoeg te geven, maer zeker is 't dat zy geen
 „ Militie in de Stad zullen permitteren.
 „ Dees dus ver afgeschreven zynde, kwam
 „ de reizende Bode, en bragt ons den zeer aen-
 „ genamen Missive van de Heeren Gedeputeer-
 „ den, waer by wy vernemen de favorabele
 „ Dispositie zyner Doorl. Hoogheit tot ge-
 „ ruststellinge van onze goede Burgerye,
 „ om geen Militie in de Stad te zullen krygen.
 „ De Bode is hier kwartier voor twee uren ge-
 „ weest; ten drie uren hebben wy Vroedschap
 „ gehad, en alle de Leden waren zeer verheugd
 „ over de communicatie, en resolveerden de
 „ Bur-

„ Burgery van woord tot woord te publiceren, Gouda
„ waer toe de Magistraet, na de Vroedschap,
„ was boven ontboden.

„ Het schynt genoeg te geven, in zoo verre
„ dat de Burgers onder de wapenen zullen bly-
„ ven, en nog eenige propositien doen, die zy
„ meenen hun te competeren, en nu daer door
„ moeten. Dus wy uw Ed. Gr. Achtb. in be-
„ denkinge geven, wanneer de zelve geschie-
„ den, of wy hen niet zullen moeten zeggen
„ van die in handen zyner Hoogheit te stellen,
„ en deszelfs hoogwys advys in te nemen?

„ God, wensch ik, geve ons rust; maer de
„ mistrouwendheit jegens de Regenten schynt
„ groot te zyn. Waer mede blyven, enz.

Gouda den 15 October 1748.

De tweede Brief luidde dus:

Aen de Heeren Gedeputeerden ter
Dagvaert.

Edele Groot Achtbare Heeren,

„ Wy hebben de ontvangen Missive zyner
„ Doorl. Hoogheit aenstonds aen de goede Bur-
„ gery doen bekend maken, maer, vermits het
„ disarmeren van de Soldaten niet door de Bur-
„ gery, maer door Jongens en de geringe Ge-
„ meente geschied is, en het in arrest nemen
„ van de gemelde Soldaten niet door de Burge-
„ ry, maer door den Kapitein *Paps* zelven is ge-
„ ordonneerd, wegens het injurieren der voorn.
„ Soldaten, zeggende dat zy met 50 man de
„ gansche Burgery de wet konden stellen: zoo
„ is hier op een commotie ontsaen, en heeft de
„ goede Burgery, door een Kapitein van de
„ wacht, verzogt zyne Doorl. Hoogheit hier

1111 2

„ van

GOUDA. „ van te willen disabuzeren, en de kleene Gemeente heeft insgelyks, staende de Vroedschap, door gemelden Kapitein laten verzoeken, dat hun Ed. Gr. Achtb. voor haer by zyne Doorl. Hoogheit wilden intercederen en aenzoecken, dat door zyne Hoogheit ten spoedigsten mogte worden gedeclareerd, en die Declaratie aen ons toegezonden, dat geen recherche op gemelde Jongens of kleene Gemeente zal worden gedaen, of dezelve zullen worden gestraft, zullende dan de goede Burgers en Gemeente zich gerust houden en aen dezelve groot genoeg worden gegeven (*). „ Uw Ed. Achtb. gelieve het dit, alles ten hoogsten noodzakelyk zynde tot onze rust, aen zyne Doorl. Hoogheit instantelyk te re-monstreren, en te verzoeken, opdat wy zyne Doorl. Hoogheits dispositie, tot conservatie van ruste, ten spoedigsten mogen erlangen, „ Waer mede blyven, enz.

Gouda den 16 October 1748.

Hierop bleef alles in stilte tot den 25 October, wanneer men vernam dat de Gedeputeerden zyner Doorl. Hoogheit den volgenden dag hier stonden te komen. Men vergaderde des terstond in den Doele; revideerde, corrigeerde en amplieerde het Request, waervan wy in ons vorige Stukje bladz. 964 gesproken hebben, tot dat het eindelyk zyn volle beslag kreeg en dus luidde:

Art. 1. Dat het zyne Doorl. Hoogheit gelieve zoodanige verandering en schikking omtrent de

(*) Van deze omstandigheid, (zegt de Schryver van een gedrukt papier genaemd *Net en Nieuwkeurig Verbaal van het geen binnen Gouda geschied is*) weet niemand.

de Regering dezer Stad te maken, als zyne Hoog-Gouda-
heit naer bevinding van zaken tot rust en wel-
zyn der Stad zal oordeelen te behooren.

2. Dat voortaan alle Amten en Beneficien
binnen deze Stad zullen gegeven worden, vol-
gens aloude Rechten van den Lande, aen In-
boorlingen van het zelve, altoos prefererende
Burgers en Inboorlingen voor vreemden. En
dat in 't vervolg het 8 Artikel van de Keure en
Ordonnantie tegens het 'Timmeren en doen van
Neringen binnen een kwartier myls buiten de
Stad Gouda, gearresteerd omtrent de Amtenaers,
strikt moge worden gevolgd.

3. Dat het Geld, dat van de doorvarende
Schepen, onder den naem van Armgeld, word
betaeld, ook in 't geheel ten behoeve van de
Armen worde besteed, volgens de Ordonnantie
daervan zynde, en dat de oude Ordonnantie
omtrent de Doorvaert wederom stand grype.

4. Dat de Krygsraed der Stad Gouda zyn ei-
ge Kolonel, Kapiteins en Luitenants van de
vier Compagnien moge verkiezen, en wel zulke
die geen Leden van de Regering zyn, en dat
de zelve, in de Vroedschap verkoren zynde,
zullen moeten desisteren van hunne Kolonels-
Kapiteins of Luitenants Amten, en dat Burgers
van Gouda, 60 jaren oud zynde, van hunnen
Schuttery dienst zullen mogen ontslagen zyn,
zonder jaerlyksche contributien, volgens alou-
de Rechten: en dat de Krygsraed van alle Am-
ten, daertoe specterende, als Wachtmeester,
Bode van den Krygsraed enz. zal disponeren.

5. Dat de Previlegien, Keuren en Ordonnan-
tien dezer Stad mogen gedrukt worden, en de
Burgery by de zelve gemaintineerd, in 't by-
zonder 't Previlegie van de Jurisdicctie een kwar-
tier myls buiten de Stad rondsomme te exerce-

Gouda. ren enz. verkregen den 28 Juny 1484.

6. Dat de Quohieren van de Personele Quotifatie en Verponding, door Commissarissen, daer toe door zyne Hoogheit te benoemen, mogen worden geëxamineerd en geconfronteerd met de Lysten daer van in de Kamer der Finantie van Holland zynde.

7. Dat in Desolate Boedels de Stad wegens de Verponding niet verder geprefereerd mag zyn, dan voor de drie laetste jaren, die openstaen.

8. Dat de Desolate Boedels door de Crediteuren mogen gered worden.

9. Dat alle Gilden dezer Stad zullen gehandhaefd worden in hunne Rechten en Privilegien, en op hunne Grieven spoedig redres mogen erlangen, voornamelyk die der Pypenmakers en Kleen-Garenspinderen, de Hoofd-Fabrieken dezer Stad.

10. Dat voortaan op alle de Godshuizen naenwer toezigt worde genomen, op dat dezelve niet verder verarmen, en dat der zelve staet en rekeningen worden opgenomen, onder opzigt van Commissarissen, door zyne Hoogheit daer toe te benoemen.

11. Dat voortaan de Burgers, niet meer dan 50 jaren oud zynde, in 't oude Mannenhuis op de preuen mogen geadmiteerd worden, gelyk van ouds, welk getal van jaren sederd eenigen tyd op 60 jaren bepaeld is geworden.

12. Dat voortaan twee uit de goede Burgerye Kerkmeesters mogen zyn, die geen Leden van de Regering zyn, op dat de goede Burgerye van de openvallende Zitplaetzen ook moge profiteren, die nu in grooten getale door de Kerkmeesters worden aen zich gehouden.

13. Dat by de Heeren Curatoren van de Latynsche Scholen (naer 't voorbeeld van andere

dere Steden, zoo in onze als andere Provintien) Gouda.
een Predikant worde toegevoegd, gelyk voor-
heen in deze Stad plag te geschieden.

14. Dat die van de Roomsche Religie mogen
ontheft worden van het opbrengen van het zoo
genaemde Schoutengeld, dewyl de zelve daer-
door buiten staet worden gesteld om hunne Ar-
men te alimenteren.

15. Dat alle de Bruggen in en om de Stad
mogen door de Burgers gebruikt worden tot
voortzetting van hunne Fabrieken, en niet mo-
gen gesloten zyn of verboden om over de zelve
te mogen ryden of slepen, tot nadeel en schade
van de Commercie.

16. Dat het Middelburgsche Veer, 't geen tot
grootte schade van de Burgerye buiten de Stad
is gebragt, wederom binnen de Stad op de ou-
de plaets moge zyn. enz.

Den 26 der voorn. Maend, des avonds om 7
uren, kwamen de Gecommitteerden zyner doorl.
Hoogheit, de Heeren *Baron van Waffenaer*, Heer
van beide de Katwyken en het Zand, enz. enz.
en de Heer *Mr. Willem Paeuw*, neffens den Heer
Pielat als Sekretaris hier aen, en reden met de
koetze van den Heer Burgermeester van Stryen
naer den Doele, terwyl de Burgers in de wape-
nen stonden, waer hun Ed. Mogenden van de
Burgeren en anderen verwelkomt werden. Lut-
tel tyds hadden de voorn. Heeren Gecommit-
teerden hier vertoefd, of het voorschr. Request
werd door eenigen, daer toe uit de Burgery ge-
committeerd, aen hun Ed. Mog. overgeleverd,
gelyk ook een van de Vendrighs der Burgery,
luidende:

Gouda.

Aen de Ed. Mog. Heeren Commissarissen
van zyne doorl. Hoogheit, den Hee-
re-Prinse van Oranje en Nassau, Erf-
stadhouder der vereenigde Nederlan-
den, enz enz. enz.

Geven met schuldige eerbiedigheit te kennen
de ondergeschr. Vendrigs van de Schuttery der
Stad Gouda, dat sedert de erectie der Schutte-
rye in gem. Stad, de Vendrigs als Leden van
den Krygsraed zyn geconfidereerd geworden,
en daerin sessie hebben gehad, doch sedert ee-
nige jaren van dat recht zyn gedeposideerd
geworden, dat zy Supplianten onder reveren-
tie vermeinen dat gelyk de Vendrigs, zoo in het
militaire als civile, geconfidereerd worden als
Leden van den Krygsraed, en uit dien hoofde,
met relatie tot het civile, ook sessie hebben in
het Collegie van den Krygsraed, genoegzaam in
alle de voornaemste en meeste Steden dezer Pro-
vintie, zoo ver den Supplianten bekend is, het
ook alleszins van de acquiteit zoude zyn, dat
zy Supplianten in hunne voorschr. qualiteit we-
der wierden geadmitteerd in de Vergadering
van den Krygsraed; om welke redenen zy Sup-
plianten zich adresseren aen uwe Ed. Mog. zeer
ootmoedig verzoekende, dat het hun gelieve te
accorderen en te effectueren dat zy Supplan-
ten, in gevolge hun voorschr. recht, van nu
voortaen weder sessie mogen nemen in het Col-
legie van den Krygsraed, en daer in geadmit-
teerd worden. 't Welk doende, enz.

(Was geteekend)

J. H. van der Heck, Vendr. der Compagnie
van de Markt. *P. Thymen*, Vendr. der
Compagnie van de Gouwe. *J. V. Ravens-
berg*, Vendr. der Compagnie van de
Westhaven.

Den

Den 29 der voorn. Maend vertrokken hun Ed. Mog. weer naer den Haeg, om zyne doorl. Hoogheit van de bevinding der zaken verslag te doen, van waer zy den 1 dezer retourneerden, zynde de Burgers als voren in de Wapenen.

Den volgenden dag werd de Burgery geschaerd van den Doele tot aen het Stadhuis, tusschen welke ryen hun Ed. Mog. Mog., in de Koetze van den Heer Burgermeester van Stryen, naer het Stadhuis reden.

Na dat de Heeren Commissarissen de oude Vroedschappen van hunnen dienst ontslagen, voor den zelven bedankt, eenigen van die weder aengesteld, en hun neffens den opnieuw verkoren Heeren den eed afgenomen hadden, werd de volgende Publicatie gedaen.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods genade Prins van Oranje en Nassau enz. enz. enz. Doen te weten, dit Wy in deze bekommerlyke tyden, niets meer ter harte nemende, dan dat de respectieve Steden dezer Provincien, onder ons Stadhouderschap ressorterende, mogen gebragt worden in zoodanige ordre en Regeringe, waer door derzelver rust en voorspoed worden gestabi-leerd. En tot Onze kennisse zynde gebragt, dat in de Stad Gouda, tusschen de Regenten en Ingezetenen, zoodanige dissidentie was ontstaen, waer door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, en waer door Burgermeesters en verdere Regenten der voorsz. Stad waren bewogen geworden te declareren, geneigd te zyn om liever hunne Bedieningen neder te leggen en ontslagen te worden van hunnen Eed, dan door het continueren in dezelve verderen onlust onder de Ingezetenen te occasioneren. En voorts uit het rapport van onze Commissarissen, *Fredrik Hendrik Baron van Wassaer*, Heer van beide de Katwyken en 't Zand, beschreven in de Ordre van de Ridderfchap van Holland en Westvriesland, Heemraad van Rhyndland, en tegenswoordig Minister-Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Pauw*, Raed in den Hoogen Raed in Holland,

Gouda.

die Wy (om presfante affaires Ons perfonelyk in de voorfz. Stad niet konnende laten vinden) derwaerds hadden gezonden, van al het voorfz. nader zynde geïnformeerd, hebben goedgevonden de voorfz. meeninge en intentie der gemelde Regenten met onze approbatie te feconderen, dienvolgende houden Wy de voorfz. Regenten voor ontlaf van hunne Functien, henlieden bedankende voor den dienst aen de Stad Gouda tot nu toe geprefteerd, zoo nogtans dat de voorfz. Regenten daer door geenszins zullen worden gequetft of benadeeld in hunne goede naem en faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gefufpicieerd zich in de Regeringe van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben: interdicerende wel ftrictelyk een' iegelyk wie het zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te argueren, veel meer hunne Perfonen of goederen eenigzins te molefteren, befchadigen of incommoderen, dezelve Regenten, mitsgaders hunne familien en goederen, tot dien einde nemende in Onze speciale protectie en fauvegarde. Alles ingevolge van de Refolutie ter Vergadering van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en Weftvriesland, genomen op den 21. September laetftleden: dienvolgende hebben Wy goedgevonden te ftellen, gelyk Wy ftellen mits dezen, tot

V R O E D S C H A P P E N.

Mr. *Daniel Willem Leftevenon*, Mr. *Willem van Stryen*, Mr. *Gervert Suys*, Mr. *Tieleman van Zeebergb*, Mr. *Dirk de Lange*, *Cornelis Arkenboudt*, Mr. *Gerard van Brandwyk*, Heer van *Bleskinsgrave*, Dr. *Cornelis Gerard Moering*, Mr. *Hieronymus Goudanus Snels*, Mr. *Engelbert van Heuven*, Mr. *Willem Sebaftiaen Boers*, Heer van Zuid *Waddinxveen*, Mr. *Frederik vander Hoeve*, Mr. *Johan de Lange*, *Franco Gerard de Vrye*, Mr. *Willem Decker*, Heer van *Urfem*, Mr. *Dirk Æmilius Jongkint*, Mr. *Bruno vander Does*, Mr. *Aelbregt vander Butch*, Mr. *Cornelis Adriaen van den Kerkhoven*, Mr. *Pieter Hoogwerf*, Mr. *Lodewyk Quarles*, Mr. *Bartholomeus de Moor van Immerzeel*, Mr. *Jan van Alphen*, Dr. *Wilhelmus vander Hoeven*, Mr. *Gualtherus de Moor*, *Baftiaen van Rayensbers*, *Jacobus Blom*, *François de Mey* (*)

Tot

(*) De 22 eerftgenoemde Heeren zyn op nieuw aenge-

JAERBOEKEN, November, 1748. 1153

Tot B U R G E R M E E S T E R S.

GOUDA.

Mr. *Daniel Willem Lestevenon*, Mr. *Willem van Stryen*,
Mr. *Govers Suys*, *Cornelis Arckenboudt*.

Tot S C H E P E N E N.

Mr. *Fredrik vander Hoeven*, *Franco Gerard de Vrye*,
Mr. *Dirk Æmilius Jongkint*, Mr. *Bruno vander Does*,
Mr. *Aelbregt vander Burch*, Mr. *Pieter Hoogwerf*, Mr.
Loderwyk Quarles.

Lastende onze Commissarissen dezelve in Onzen Naam
den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders Onze intentie te wezen, dat
het verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere alsbo-
ven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst
der voorz. Stad Gouda, en tot wegneming van de diffi-
dentie en murmuratie onder de Ingezeten en aldaer ont-
staen, en zulks zonder eenige prejuditie of consequen-
tie voor het toekomende, ten aenzien van de Privile-
gien, Vryheden of Geregtigheden der voorzeide Stad,
de goede Burgers of Ingezeten en derzelver competeeren-
de, die Wy verstaen, dat in haer oude kragt en vi-
guer zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage den 31 October 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSU.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid,

J. DE BACK.

Hier op volgde een tweede Publicatie, be-
helzende een antwoord of dispositie zyner
doorl. Hoogheit, noopens de overige artikelen
van het Request der Burgeren, en luidende
als volgt:

WIL.

gestelden uit de oude Vroedschappen, en de 6 laetsten,
met een' andere letter gedrukt, alle nieuwen. De Afge-
gane Heeren zyn, *Huibert van Eik*, *Reinier Crabeth*,
Mr. *Willem van den Kerkhoven*, Mr. *Adriaen van Grien-
dendyk*, Mr. *Gerard Storm*, Mr. *Pieter van Huven*.

Gouda.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz. Doen te weten; Nademaal aen Ons op naem van een groot gedeelte van de Burgerye der Stad Gouda, is gepresenteerd een Request, inhoudende een generael verzoek van Redres in verscheide zaken, en aen Ons van wegens dezelve Burgery is ter hand gesteld een nader Request, vervattende verscheide poinſten en articulen van bezwaer, en Wy tot herstelling der ruste en tranquilliteit in de voorsz. Stad, derwaert hebben gecommitteert de Heeren *Fredrik Hendrik Baron van Waffenaer*, Heer van beide de Katwyken en 't Zand, beschreven in de Ordre van de Ridderschap van Holland en West-Friesland, Hoogheemraed van Rhyndland, enz. mitsgaders *Mr. Willem Paerw*, Raedshoofd in den Hoogen Rade in Holland, om zich van Onzent weegen te informeren, op de zaken en poinſten in de voorsz. Requesten vervat, als mede op zoodanige verdere verzoeken, als aen Ons nog nader zouden mogen worden gedaen. ZOO IST, dat Wy, na ingenomen te hebben het rapport van dezelve Onze Gecommitteerden, die zich binnen de voorsz. Stad op alles hadden geïnformeerd, goedgevonden hebben op den voorsz. Requeste te disponeeren in maniere hier na volgende.

Op het Eerste Articul, refereren wy ons tot het geen Wy by Onze Acte op het stuk van de Regering, op heden mede gedaen emaneren, hebben geresolveerd en vastgesteld.

Op het tweede Artikul, verklaren Wy het verzoek by het zelve gedaen, niet te kunnen accorderen, voor zoo verre het zelve strydig is met de Privilegien van den Lande. Edoch zullen tot geene Officien mogen worden gepromoveerd, dan die genen, die hun Burgerschap zullen hebben gekregen, 't zy door geboorte, of anderszins, en de regten, tot het Poorterschap staende, zullen hebben betaeld; recommanderende Wy nogtans wel serieuselyk, dat in het begeven der Amten de noodige reflexie op de Burgers en Ingezetenen worde gemaekt, en dat dezelve daer inne, zoo veel doenlyk, worden geprefereerd voor de zulken, die geen Burgers of Ingeboornen der Stad Gouda zyn. Dat mede het 8. Articul der Keuren en Ordonnantien tegens het Timmeren en doen

JAERBOEKEN, November, 1748. 1155

doen van Neringe binnen 't Kwartier myls buiten de Stad, van den 2. Juny 1696. ten opzigte van zoodanigen, die by vervolg eenig Beneficie van de Stad zullen komen te obtineren, strict zal worden geobserveerd. GOUDA.

Omtrent het derde Articul verstaen wy, dat geen Ordonnantie, omtrent het Employ van 't Arm-geld gevonden zynde, het geld, 't geen van de doorvarende Schepen onder den voorfz. naem van Armgeld word betaeld, zoodanig by provisie, ten behoeve van de Armen worde besteed, als het zelve tot nu toe is geemployeerd geworden.

Belangende het vierde Articul, accorderen Wy aen die van de Schuttery, dat, by vacature van een Kapiteins of Luitenants plaets, by den Krygsraed zal worden geformeerd een nominatie van twee personen, om daer uit by den Magistraet een tot Kapitein of Luitenant te worden geëligeerd. Dat de Vendrigs in 't vervolg mede weder sessie zullen hebben in den Krygsraed. Dat voorts de Burgers van Gouda, 60. Jaren oud zynde, van hunne Schuttery-dienst zullen wezen ontslagen, zonder jaarlyks ietwes te contribueren. En laetstelyk, dat de Krygsraed zal disponeren van alle Amten, tot dezelve specterende, uitgezonderd alleenlyk van de Wagtmeestersplaets.

Op het vyfde Articul verstaen Wy, dat de Burgery en Ingezetenen zullen worden gemaintineerd by hunne Privilegien en Geregtigheden; en dat aen dezelve met den Druk zullen worden gecommuniceerd alle zulke Stads Privilegien, als noodig en dienstig zal worden bevonden; gelyk mede zorge zal worden gedragen, dat voor een iegelyk te bekomen zullen zyn alle zodanige Stads Keuren en Ordonnantien, als tegenwoordig nog in observantie zyn.

Wat aengaet het verzoek, vervat in het zesde Artikel, dat de Quohieren van de Personele Quotifatie en Verponding, door Commissarissen by ons daer toe te be-noemen, mogen worden geëxamineerd, en geconfronteerd met de lysten daer van, in de Kamer der Finantie van Holland zynde; verklaren Wy, nademael de Personele Quotifatie direct door den Ontfanger van 's Lands wegen word gevorderd, zonder dat daer van eenige Quohieren onder de Regering der voornemde

GOUDA. noemde Stad beruften; en Wy Ons volkomen verze-
kert houden, dat de Quohieren der Verpondinge met
de Lysten ter Kamere van de Finantie van Holland,
daer van zynde, overeenkomen, dat niet noodig is op
het voorfz. verzoek te disponeren.

Op het verzoek by het zevende Artikel gedaen,
verklaren Wy, dat by dezen niet kan worden gedifpo-
neerd; vermanende niet te min, wel ernstelyk, de
Ontfangers der Verponding, van dezelve binnen den
ryd van 3 Jaren in te vorderen, ten einde de Credi-
teuren door langer uitstel niet mogen worden benadeeld.

Op het verzoek by het agfte Artikel ter nedergefteld,
verftaen Wy, dat in het appliceren der Keuren op het
ftuk der Defolate Boedels geëmaneed, zoodanige mo-
deratie zal worden gebruikt, dat naer omftandigheit van
zaken, het aen de Crediteuren zal wezen gepermitteerd,
de Boedels te redden, en wegens hun agterwezen te ac-
corderen. En dat indien het noodig mogte worden be-
vonden, de Boedels aen te brengen, daer van aen de
Crediteuren behoorlyke rekening zal gedaen worden,
en de meeste menage der Crediteuren worden behar-
tigd.

Op het negende Artikel verklaren Wy, Onze ernsti-
ge meeninge en begeerte te zyn dat alle de Gilden de-
zer Stad, en particulierlyk dat der Pypenmakers en
Kleengarenspinders, als zynde de Hoofd-fabrieken der
gemelde Stad, zullen worden gehandhaefd in hunne Reg-
ten en Privilegien, en dat zoo eenige abuizen deswe-
gens zouden mogen zyn ingefloopen, de Ingezetenen
zich daer omtrent op eene decenre wyze zullen kunnen
adrefseeren aen de Regeringe der voornoemde Stad, ten
einde hunne grieven zoo fpoedig als doenlyk is, mo-
gen worden geredrefseerd, waer toe Wy de Regenten
wel ferieuslyk vermanen by deze.

Nopens het verzoek, vervat in het tiende Artikel,
verftaen Wy, dat voortaan op het ftuk der Godshuizen,
alle mogelyke toezigt mag worden genomen, en dat
deswegens jaarlyks behoorlyke Rekening worde gedaen.

Het verzoek vermeld by het elfde Artikel, houdende
dat voortaan de Burgers, niet meer dan 50. Jaren oud
zynde, op de Preuven mogen geadmitteerd worden in
het Ouden Mannen-huis, word by Ons geaccordeerd.

Op

Op het twaelfde Artikul accorderen Wy, dat in 't Gouda vervolg Twee Kerkmeesters uit de Burgerye zullen worden genomen, die daer toe by den Magiftraet zullen worden gekoren en aangesteld (*).

Belangende het verzoek by het dertiende Artikel ter nedergefteld, houdende dat by de Curatoren van de Latynfche Scholen, naer 't voorbeeld van andere plaetzen, een Predikant worde toegevoegd; word het zelve mede toegestaen (†).

In het verzoek, vervat in het veertiende Artikel, verklaren Wy, niet te kunnen treden.

Nopens het verzoek, vervat in het vyftiende Artikel, verftaan Wy dat het gebruik der Bruggen, in en om de Stad, voor de Burgeren en Ingezetenen zoodanig vry zal wezen, dat het een ieder gepermitteerd zal zyn daer over te ryden of te fleepen, zonder dat dezelve Bruggen in 't vervolg zullen mogen worden afgeftoten.

Het verzoek gedaen by het 16 Artikel, ten einde het Middelburgfche Veer wederom binnen de Stad op zyn oude plaets mag zyn, word by deze geaccordeerd.

Eindelyk nopens eenige verdere verzoeken afzonderlyk aen Ons gedaen, verftaan wy, dat alle derzelve met allen behoorlyken Eerbied, aen de Regering der voorsz. Stad zullen worden voorgedragen, ten einde by dezelve daer op moge worden gedifponeerd, zoo als tot het meeste welwezen der gezamentlyke Burgerye en Ingezetenen zal worden bevonden te behooeren.

Bevelende voorts en gelaftende wel expreffelyk de Burgerye en Ingezetenen der voornoemde Stad, dat zy alle en een iegelyk zich voortaan conform deze onze difpofitie en decifie, als gehoorzame Burgers en Ingezetenen betaemt, zullen gedragen, en in 't generael betragten, al het geen de pligt en verfhuldigde Eerbied, en onderwerping aen hunne wettige Overigheid

vor-

(*) Hier toe zyn reeds verkozen de Heeren Dr. Daniel Dolegius de Keds, en Dr. Bartholomeus Harmanus de Moor.

(†) Hier toe was mede reeds benoemd de oudfte Predikant, de Eerw. Heer J. W. à Mark. Job. Fil.

GOUDA. vordert , op pœne dat de genen , die bevonden zullen worden tegens deze Onze serieuſe wille en begeerte te hebben ingegaen , en zich aen eenig wanbedryf tegen de waerdigheid van de Regering of ongehoorzaemheit aen derzelver bevelen ſchuldig te maken , als Verſtoorders van de gemeene Ruſt , en veragters van Onze heilzame oogmerken en bevelen , naer exigentie van zaken , en volgens de wetten van den Lande , zonder eenige conniventie , anderen ten exempel , zullen worden geſtraft.

Aldus gedaen in 's Gravenhage den 31. October 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSAU:

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheid ,

J. DE BACK.

Hier op verwisselde de Burgery van plaetze en ſchaerde zich van het Stadhuis , tot aen de Veerſtalsche Poort , buiten welke het Jacht ge-reed lag , waer mede hun Ed. , het werk alhier thans verrigt hebbende , vervolgens naer Gor-nichem vertrokken.

R O T T E R D A M.

ROTTER-DAM.

Door den Prins Erſtadhouder was tot Raed in de Vrœdschap dezer Stad aengeſteld de Heer *Walter Senſerf* , Ridder en Bewindhebber der Ooſtindiſche Compagnie ter Kamer alhier , in de plaetze van den Hr. P. H. J. Ivoi , welke voor die aangeboden charge bedankt had , als niet kunnende goedvinden in de plaats van zynen onſlagen Schoonvader den Hr. Mr. E. van Berkel te treden.

Het gerugt betreffende de twee Heeren Predikanten dezer Stad , die naer den Haeg vertrokken zouden zyn , waer van te voren bladz. 979 geſproken is , hebben wy by nader onderzoek onecht bevonden.

Go-

G O R I N C H E M.

Dat in deze Stad, zoo wel als elders, federd **GORIN** eenigen tyd, onlusten tusschen de Regen-**CHEM** ten en verscheide Burgers gezweefd hebben, behoeven wy onzen Lezer thans geenszins als iet nieuws te berichten. Wy hebben hem de blyken daarvan hier voor op blad. 723 reeds getoond. De zaak in questie, aldaer gemeld, eenigen tyd in den zelfden staet gelaten wordende, schein zulks den Requestanten, die met het ophouden der betaling van de Stads belasting op de Huizen, waer van daer ter plaetse breeder gesproken is, niet te vrede waren, te vervelen. Des leverden zy, op den 23 September laetstleden, het volgende Request in de Vroedschap dezer Stad:

Aen de Ed. Groot Achtb. Heeren
Droffsaerd, Burgermeesteren en
Regeerderen der Stad Gorin-
chem

Geven met schuldigen eerbied te kennen de ondergeschr. Burgers, Burgeressen en stedige Inwoonders der gemelde Stad, dat de Supplianten uit het bericht, door de Heeren Burgermeesters en Vroedschappen dezer Stad, aen Hun Ed. Gr. Mog. den 1 Augustus 1748. overgezonden, wel hebben gezien, dat uw Ed. Gr. Achtb. den byslag, van Stadswegen op der Supplianten Huizen gelegd, boven het geen waer mede dezelve volgens het nieuwe Quohier der Verpondingen in den Jare 1733. geformeerd, belast en aengeslagen waren, hebben gelieven te vernietigen en af te schaffen, doch dat de
MDCCXLVIII. Kkkk Sup-

GORIN-
CHEM.

Supplianten , schoon zy den voorn. byslag wel betaeld hebben , echter nooit hebben kunnen weten met hoe veel hunne Huizen , Tuinen en Lantaarn-gelden in den zelven byslag verhoogd zyn geworden , als mede niet wat emplooi uw Ed. Gr. Achtb. hebben gelieven te maken van die gelden , welken uit den gemaekten byslag van de goede Burgery zyn ingevorderd.

Dat de Supplianten daerom eenparig hebben goedgevonden zich te adresseren aen uw Ed. Gr. Achtb. , gelyk zy doen by deze , schuldpligtiglyk verzoekende dat het uw Ed. Groot Achtb. gelieve aen den Supplianten , ten hunnen redelyken koste te geven visie en kopy van het Quohier , waer naer de voorn. byslag is ingevorderd , 't zy het zelve te samen met het Quohier der Verpondingen , of wel afzonderlyk gemaekt zy : en wyders nog visie en kopyen van alle zulke Resolutien , als tot den meergemelden byslag relatief , en by uw Ed. Gr. Achtb. ten dien respecte , sederd het Jaer 1733 tot September 1748. ingesloten , genomen zyn.

't Welk doende , enz.
(Was geteekend)

<i>Johan Vink.</i>	<i>Adr. v. Kruiskerken.</i>	<i>W. Kloens.</i>
<i>Lamb. v. Meerten.</i>		<i>A. v. Diepenbruggen.</i>
<i>Korn. v. Heemstede.</i>	<i>Wouter Jongbloed.</i>	<i>Margareta v. d. Elburg.</i>
<i>Jan Snoek.</i>	<i>Frans Kemp.</i>	
<i>Korn. Spyk.</i>	<i>D. v. Broekhuizen.</i>	<i>J. van Dyk.</i>
<i>Wed. Kastelein.</i>	<i>Hendrikz.</i>	<i>Jak. v. Pearsma.</i>
<i>Nikolaes Pyffer.</i>	<i>A. Roels.</i>	<i>A. v. d. Berg.</i>
<i>Jenetta Verbelt.</i>	<i>Touxis v. Hoboke.</i>	<i>M. de Wed. Bol.</i>
<i>Jan Swens.</i>	<i>Jan Kloens.</i>	<i>Leend. v. Tettenroode.</i>
<i>Steven v. d. Markt.</i>	<i>Ab. Pompe.</i>	<i>Aelb. van Tiel.</i>
<i>J. Anerongen.</i>	<i>P. v. der Meyde.</i>	<i>Hendrikz.</i>
<i>Thom. Moraquin.</i>	<i>Arnold Meuls.</i>	<i>J. Heymans.</i>
<i>P. v. Broekhuizen.</i>	<i>J. H. Kuperus.</i>	<i>Aelb. van Tiel.</i>
<i>Leend. v. Erkelens.</i>	<i>Otto v. Beverlo.</i>	<i>Andr. L.</i>

JAERBOEKEN, November, 1748. 1161.

<i>Lamb. v. Meerten.</i>	<i>Theod. Diepenbrug-</i>	<i>Nikol. Verhulst.</i>	GORIN- CHEM.
<i>J. v. der Ka.</i>	<i>ge.</i>	<i>A. Lafibelow.</i>	
<i>Jan Havelaer.</i>	<i>Anna v. Vierden,</i>	<i>H. Meerhout.</i>	
<i>Jan Krayvelt.</i>	<i>Huis v. van P. v.</i>	<i>J. Meerhout, D. z.</i>	
<i>H. Metman.</i>	<i>d. Meyden.</i>	<i>G. v. de Wafer.</i>	
<i>P. v. Herwyne.</i>	<i>Korn. van Tiel.</i>	<i>Jan Hetfels.</i>	

Als Advokaet van de bovenstaende Supplian-
ten, *Kornelis van Tettenroode.*

De Heeren van de Vroedschap dit Request ontvangen en daer over gedelibereerd hebbende, werd by hun Ed. Achtb. goedgevonden het zelve te stellen in handen van Droßlaerd, Burgermeesteren en Commissarissen van de Finantie, ten einde de Vroedschap in dezen ten spoedigsten te dienen met hunne consideratien en advys.

De voorn. Heeren vervolgens het zelve ge-examineerd hebbende, werd, den 26 der voorschr. Maend Septemb. daer van aen de Vroedschap raport gedaen door Droßlaerd en Burgermeesters, met byvoeging, dat zy, Heeren Commissarissen, wel hadden geconsidereerd dat aen het verzoek der Supplianten, namelyk om te weten hoe veel ieder huis afzonderlyk in den byslag aengeslagen was, door Droßlaerd en Burgermeesters reeds eenigzins was voldaan, dewyl zy den Ontvanger van de Verponding hadden gelast, om de biljetten van de Verponding ten eersten rond te zenden, waer uit een ieder kon nagaan wat hy jaerlyks aen de Stad betaeld heeft, dewyl de byslag daer afgetrokken was, en van ieder huis een afzonderlyk biljet werd gegeven; doch dat zy begrepen dat dit geen voldoende reden uitleverde om het verzoek der Supplianten te declineren, dewyl de constitutie

K k k k 2

der

GORIN-
CHEM.

der tegenwoordige tyden niet permitteert om te weigeren het geen de goede Burgery kwam te verzoeken, en dat men daerom aen het verzoek van de Supplianten behoorde te voldoen; doch dat hier tegen in confideratie kwam, dat men aen hun Ed. Gr. Mog. by het bericht, den 1 Augustus overgezonden, had verzogt, dat het hun Ed. Gr. Mog. of zyne Hoogheit geliefde Commissariffen te dispiceren, om al het gene door de Regering tot welzyn van de Burgery is verricht te examineren en te onderzoeken; en dat daer by nog kwam eene generale qualificatie hunner Ed. Gr. Mog. op zyne Doorl. Hoogheit van den 21 dezer Herftmaend, waerby zyne Hoogheit verzogt en geauthoriseerd word de rust in de respective Steden dezer Provintie, waer de zelve gestoord mogte zyn, te herstellen. Dat zy, Heeren Commissariffen, evenwel eenparig van advys waren, dat van het gepresenteerde Request, als mede van het verzoek, by Request aen hun Ed. Gr. Mog. gedaen den 17 July laetstleden, en van het Bericht van Burgermeesteren en Vroedschappen, den 1 Augustus daer aen volgende aen hun Ed. Gr. Mog. overgezonden, aen zyne Doorl. Hoogheit kennis behoorde gegeven, en op het eerbiedigste verzogt te worden, de goedheit te willen hebben van ten spoedigsten een' of meer Commissariffen in deze Stad te zenden, om te examineren al het gene waer over geklaegd word, voorts de gemoederen der Burgery te appareren, en verder zoodanige dispositie te nemen als zyne Hoogheit, naer des zelfs hoge wysheit geraden zoude vinden. Dat inmiddels al het door de Supplianten verzogte behoorde

hoorde gecopieerd en vervolgens aen den zelven ter hand gesteld te worden.

GORIN-
CHEM.

De Vrpedschap deze consideratien overwo-
gen hebbende , werd met eenparige bewillig-
ging van alle de Leden goed gevonden't ge-
adviseerde te approberen , en tot een Reso-
lutie te maken , gelyk vervolgens ook ge-
schiedde. Hierop deputeerde hun Ed. Achtb.
de Heeren Drossaerd en regerende Burger-
meesters , neffens den Pensionaris de Gyze-
laer , ten einde den Prins Erfstadhouder van de
voorn. Resolutie kennis te geven , en stelden
wyders vast dat van het door hun Ed. Achtb.
genomen besluit kopy aen den Advokaet der
Supplianten zoude gegeven worden.

De Gedeputeerden hunner Ed. Achtb. met
de voorn. Commissie naer den Haeg vertrok-
ken zynde , en , na het afleggen der zelve,
eene gunstige toezegging van zyne Doorl.
Hoogheit verkregen hebbende , liet de Magi-
straet den 1 Oclober een Publicatie doen , waer
in hun Ed. Achtb. te kennen gaven aen de ee-
ne zyde hun leedwezen over de aenhoudende
onlusten , en aen de andere zyde de be-
lofte zyner Doorl. Hoogheit van op het spoe-
digste eenige Commissarissen herwaert te zullen
zenden. Zie hier de zelve woordelyk:

Drossaerd, Burgermeesteren en Regeerders der Stad
Gorinchem doen te weten, dat zy met leedwezen
ondervonden hebben, dat eenigen van de goede Burgers
en Ingezetenen een misnoegen tegen de Regering hebben
opgevat, om dat sederden jare 1733 by het nieuwe Quo-
hier van de Verponding van ouds een byslag boven
des Gemeenelands Verponding op de Huizen was gelegd
en geintroduceerd, tot goedmaking der kosten, die by
de Stad moesten worden gedaen, en hergene vervolgens
tot nut van een ieder der Burgeren in het particulier, en

Kkkk 3

tot

GORIN-
CHEM.

tot welwezen en onderhoud van de Stad in het gemeen is geëmployeerd geworden, waerom zy benevens de Vroedschap, by resolutie van den 10 July 1748, tot wegneming van alle misnoegen, en om voor te komende gevolgen, die daer uit zouden kunnen resulteren, en die absolutelyk in deze zoo netelige omstandigheden van tyden naer zich zouden moeten slepen de ruïne van deze Stad, hebben goedgevonden den voorn. byslag met het ordinair consent van 1747. en de extraordinaire consenten van 1748 af te schaffen en te vernietigen; doch in plaetse van daer door tot hun oogmerk, zoo heilzaam voor de tranquilliteit en ruste van deze Stad, te geraken, zyn zy ingegendeel tot hunne uiterste finerte gewaer geworden, dat de gemoederen meer en meer aen het giften zyn geraekt, zoodanig dat daer uit een volkome diffidentie en murmuratie tegen de Regering is komen te ontsaen, waeromme Droßlaerd en Burgermeesteren, op het verzoek van de Vroedschap, by resolutie van den 26 laetstleden, eenparig genomen, zyn verzocht en gequalificeerd, om, tot voorkoming van alle onlusten en disordres, dewelke daer uit verder zouden kunnen proflueeren, zyne Hoogheit, den Heere Prinse van *Oranje en Nassau*, Erfstadhouder van deze Provintie, enz. enz. enz. te verzoeken, ingevolge het geresolveerde van hunne Ed. Gr. Mog. van den 21. dezer maend, de goedheit te willen hebben om Heeren Commissarissen in deze Stad te zenden, om te examineren al het gene waer over geklaegd word, ten einde door Zyn Doorluchtigste Hoogheit naer bevinding dan zoodanige ordre zoude kunnen worden gesteld, als volgens deszelfs hooge wysheit zal oordeelen te behooren; waer van Droßlaerd en Burgermeesteren zich ook op heden hebben geacquiteerd, en moeten nu met voorkennis en goedvinden van hoogstgedachte zyne Doorluchtige Hoogheit declareren, gelyk zy doen by deze, dat zyne Hoogheit heeft gelieven te beloven en toe te zeggen, dat ten spoedigste en zoo dra het mogelyk zal wezen, eenige Heeren Commissarissen, by hooggemelde zyne Hoogheit te committeren, in deze Stad zullen overkomen, om alles alhierte onderzoeken en na te gaen; en daer benevens heeft hooggemelde zyne Doorluchtigste Hoogheit Droßlaerd en Burgermeesteren gequalificeerd, om uit naem van zyn Hoogheit een iegelyk van de Burgers en Ingezetenen dezer Stad

JAERBOEKEN, November, 1748. 1165

Stad op het serieuſte en ernſtigſte te vermanen, gelyk zy ^{GORIN-}mede doen by deze, dat een ieder van de goede Burgery ^{CHEM} en Ingezetenen, zich geruſt en tranquil zal hebben te houden, en dat zy moeten afwachten de overkomiſt van Heeren Commiſſariffen, aen dewelke zy hunne redenen van bezwaer op een behoorlyke wyze zullen kunnen voordragen, op pøene dat tegens die gene, dewelke onverhooptelyk ietwes ſeditieus en oproerig onderneemt, en na de intentie van deze Publicatie en vermaning zich niet en gedraegt, zal worden geprocedeerd volgens de Wetten en Plakaten dezer Landen.

Aldus by ons gearreſteerd in 's-Gravenhage den 28 September 1748

Gepubliceerd en geaſſigeerd binnen Gorinchem
den 1 October 1748.

In kenniſſe van my als Penſionaris
(was gerekend)

NICOLAES DE GYSELAER.

Den 6. der voorn. Maend by reſumtie in de Vroedschap gedelibereerd zynde over de Reſolutie van den 10 July laetſtleden, volgens welke de byſlag op de huizen met het ordinariſ conſent van 1747 en het extraordinariſ conſent van 1748 afgeſchaft en vernietigd is, was eenparig goedgevonden en beſloten, dat de voorn. byſlag met beide de extraordinaire conſenten van 1747 mede zouden ophouden en ceſſeren.

Ten dage voorschr. werd door den Heer Droſſaerd van Barneveld aen de Vroedschap gecommuniceerd dat zyn Wel Ed., en de Heeren Burgermeesters, ingevolge het gereſolveerde, op den 26 September laetſtleden, voor de Supplianten hadden laten kopieren het Quohier der Verponding, waernaer de Ontvanger der zelve de inmaning had gedaen, en daer by voegen een aſſchrift der oude Verponding als mede de Reſolutien van de Vroedschap in dato 10 Febr. en

K k k k 4

2 April

GORIN-
CHEM.

2 April 1734, 8 October 1741, en 10 July 1748, en van Burgermeesteren in dato 17 Octob. 1734, en 22 Sept. 1741, allen betreklyk tot den byslag. Dat zy vervolgens aen de Heeren *Vink* en *Pompe*, regerende Schepenen dezer Stad, kennis gegeven hebbende dat de voorn. Kopyen in gereedheit waren, om geextradeerd te worden, de voorschr. Heeren gedeclareerd hadden liever te willen hebben eene Kopy van den Legger, die in Burgermeesteren kist altyd gedepositeerd is geweest, waerop de Verpondingende byslag afzonderlyk geteekend is. Dat, dit vericht zynde ten genoegen van de voorn. twee Heeren, de zelve daerenboven verzogt hadden Kopy der Resolutie van den 2 Maert 1739. Doch dat Droffaerd en Burgermeesters, vermits die Resolutie tot den byslag niet relatief was, zwaarigheid hadden gemaakt om dat verzoek buiten kennis en goedvinden der Vroedschap toe te stemmen, weshalven zy zulks aen de decisie hunner Ed. Achtb. overgaven. De Vroedschap, de zaak overwogen hebbende, verstond dat aen de voorn. Heeren niet alleen Kopy van de voorschr. Resolutie, maer ook die der Resolutien van 1 Juny 1735, 14 Decemb. 1744. 12 Decemb. 1746, en van 29 July en 6 October 1748. zoude gegeven worden.

Den 13 October werd, door de Vertooners van het Request, op den 23 Septemb. ingeleverd, aen de Vroedschap ter hand gesteld een Memorie, gericht tot de Ed. Gr. Achtb. Heeren Droffaerd, Burgermeesters en Regeerders dezer Stad, en dus luidende:

Edele Groot Achtbare Heeren!

De Vertooners van 't Request, aen uwe Ed. Gr.

Gr. Achtb. op den 23 Septemb. laetstleden gepresenteerd, hebben uit de Kopy-Resolutie by de Heeren der Vroedschap, op den 26 der voorn. Maend genomen en aen der zelve Advokaet ter hand gesteld, gezien, dat uwe Ed. Gr. Achtb. en de verdere Leden van de Vroedschap geresolveerd hebben het verzoek, door de Vertooners van het gem. Request gedaen, hun goedgeunstiglyk te accorderen, en dat dien volgende het Quohier van den byslag en de Resolutien daer toe relatief voor de zelve gecopieerd, en dan aen hun ter hand gesteld zouden worden. De voorschr. Vertooners hebben ook vervolgens de Kopien van de verzogte Resolutien ten hunnen genoegen ontvangen. Doch de Kopy van het Quohier van den byslag mede ontvangen en geexamineerd hebbende, is by hen bevonden dat gem. Kopy geschreven is naer zeker Register of Legger, in de kist ter Kamer der Heeren Burgermeesteren beruist hebbende, en dewyl het voorn. Register of Legger noch hoofd noch slot heeft, gelyk meergem. Vertooners uit de gegeven Kopye opmaken kunnen, zoo is 't dat de zelve by deze aen uw Ed. Gr. Achtb. declareren dat zy de voorschr. aen hun ter hand gestelde Kopy, op die wyze geschreven en geauthentificeerd, niet voor echt erkennen en aannemen kunnen, en zy vervolgens vermeenen dat daer mede hun verzoek, by gem. Request gedaen, ten dien respecste niet voldaan gehouden kan worden, en waerom zy lieden by deze zyn verzoekende, dat het uw Ed. Gr. Achtb. gelieve den Sekretarissen te belasten de voorschr. Kopy te confronteren met het Origineel Quohier, en vervolgens de zelve daer naer te authenticeren. En schoon de gem. Vertooners wel in vertrouwen zyn, dat 'er zoo een Origineel Quohier met

GORIN-
CHEM.

hoofd en slot voorzien, in wezen is, dewyl de goede ordre zulks alleszins dicteert, is echter voorts der zelve verzoek, dat by aldien zoo een Origineel Quohier niet in wezen mogte zyn, dan aen hun, in plaetse van dat, ter hand gesteld moge worden een Declaratoir van alle de Leden der Vroedschap benevens den Pensionaris en Sekretarissen, dat het bovengem. Register of Legger voor het Origineel Quohier van den byslag gehouden word, en aen niemant van de voorschr. Leden of Ministers eenig ander Origineel Quohier bekend is, en van geen ander weten of gezien hebben.

Implorerende daerop uwer Ed. Gr. Achtb. Dispositie, enz. (Onder stond) in den name der Vertoone-
ren van bovengem. Request, (was
geteekend)

Kornelis van Tettenroode.

Nadat hun Ed. Gr. Achtb. deze Memorie ontvangen en overwogen hadden, werd door de zelve daerop geapostilleerd: *Zy deze gesteld in banden van de Ed. Mog. Heeren Commissarissen, by zyne Doorl. Hoogheit te comitteren, om alles alhier te onderzoeken en na te gaen, ten einde daerop zoodanig te disponeren als hun Ed. Mog. zullen oordeelen te behooren.*

Den 31 October werd door de Heeren, by zyne Doorl. Hoogheit tot Commissarissen benoemd, namelyk de meergem. Heeren Baron van Wassenauer en Raedsheer Paeuw, aen Burgermeesteren, door Missive kennis gegeven dat hun Ed. Mog. voornemens waren den 2 Novemb. van Gouda herwaert te vertrekken.

Den 3 November de wind gunstig zynde,
vaer-

vaerdigden de Heeren Droßlaerd en Burgermeesters, des morgens, een' Stads Bode, met twee Koetzen, ieder met 4 Paerden bespannen, naer Papendrecht af, ten einde die rytuigen aen hun Ed. Mog. ter facilitering hunner reize, uit name hunner Ed. Gr. Achtb. aen te bieden. De voorn. Bode ten zelven dage te rug gekomen, en gerapporteerd hebbende dat hun Ed. Mog. die offerte aengenomen hadden, en den volgenden dag des morgens in deze Stad meenden te komen, werd door hun Ed. Gr. Achtb. ordres gesteld dat op de aenkomst hunner Ed. Mog. zeven schoten uit het kanon, op de wal staende, zouden gedaen worden. Voorts werden de Heeren van de Vroedschap verzogt, om zoo dra het Kanon geloft wierd, op het Stadhuis te vergaderen.

GORIN-
CHEM.

Den 4, des morgens omtrent half elf uren, kwamen hun Ed. hier aen, en reden, onder het losbranden van het geschut, terstond naer den Doele, waer eenige vertrekken tot der zelve receptie vervaerdigd waren. Hun Ed. Mog. hun intrek hier genomen hebbende, zonden de Heeren van de Vroedschap, op het Stadhuis vergaderd, onmiddelyk den Heer Sekretaris J. Schildhouwer van Hoey, om hun Ed. Mog. uit name van de Regering te complimenteren, en te vernemen wanneer de Heeren van de Regering de eer mogten hebben om hun Ed. Mog. te komen verwelkomen. De Baron van Wasse-naer daerop geantwoord hebbende, dat hun Ed. Mog. de Heeren van de Regering terstond zouden verwachten, begaven de Heeren Droßlaerd, Burgermeesters en alle de Leden van de Vroedschap, met de Ministers (uitgenomen de Heer Leim, die onpasselyk was, en de Heeren van Meeuwen en Pensionaris, die in den Haag waren)

GORIN-
CHEM.

ren) zich naer den Doele, waer de Heer Sekretaris van Hoey hun Ed. Mog. uit name der Regering verwelkoomde. Het compliment afgelegd zynde keerde een ieder weder naer huis.

By de aenkomst hunner Ed. Mog. een commando Militie van 50 Man met een Kapitein, Luitenant en Vendrig, zich voor den Doele geposteed hebbende met aanbieding om, gedurende het verblyf hunner Ed. Mog. aldaer de wacht te houden, doch door hun Ed. Mog. daer voor bedankt zynde, waren alleen twee Schildwachten met een' Sergeant van Ordonnantie daer gebleven. Het *Parool* of *Woord* vervolgens hun Ed. Mog., by der zelve aenkomst geoffereerd zynde, was zulks door hun geaccepteerd, en gedurende hun verblyf gegeven.

Hun Ed. Mog. voorts op alles de noodige Informatien genomen hebbende, deden den 6 der voorn. Maend een keer naer 's Gravenhage om zyne Doorl. Hoogheit van alles verslag te doen, zynde door de Koets van den Heer Drossaerd aen het jacht gebragt, 'tgeen des namiddaegs ten 4 uren onder zeil raekte. Nieuwlyks was het van de wal gestoken of het Kanon der Stad begroette het zelve met zeven eerschoten, die door het jacht met een gelyk getal beantwoord, en waerop van weerzyde nog vyf schoten gedaen werden.

Tusschen den 10 en 11 dezer, Hun Ed. Mog. weder met het jacht te rug en voor de Stad gekomen zynde, werd het Kanon des morgensten 8 uren geloft, waerop hun Ed. Mog. voet aen land zetten, en zich weder als voren met de Koetzen naer den Doele begaven.

Den 12. waren hun Ed. Mog., om redenen een' Expressen aen zyne Doorl. Hoogheit afgevaerdigd hebbende, des namiddaegs, zonder eenige

JAERBOEKEN, November, 1748. 1171

nige Plegtigheden weder in 't jagt gegaen, en van deze Stad naer boven gevaren. GORIN-
CHEM.

Den 14 tegen den avond, op het te rug komen van den Expressen, hun Ed. Mog. gere-
tourneerd zynde, ontboden zy den Heer Dros-
saerd by zich, en verzochten zyn Ed. van den
volgenden morgen de Heeren Burgermeesters op
Burgermeesteren- en de Vroedschap op Vroed-
schaps Kamer te laten convoceren. Deze con-
vocatie geschied zynde, werden hun Ed. Mog.
door de Koetzen van den Drossaerd van het jagt
afgehaeld, en naer het Stadhuis gebragt, waer
de zelve door den meergem. Heer Sekretaris
J. Schildhouwer van Hoey aen de Koetzen,
vervolgens beneden in de gang door den Heer
Sekretaris Casp. van Hoey, gereciepieerd, en tot
aen de trappen geleid werden. Op de trappen
werden hun Ed. Mog. ontvangen door den Heer
Pensjonaris Gyzelaer, boven aen de trappen voor
de gang, die naer Burgermeesters kamer leid,
door den Heer Burgermeester van Bleiswyk,
en voor Burgermeesters-kamer door den Heer
Burgermeester Ouwens, terwyl de Heer Dros-
saerd hun Ed. Mog. in Burgermeesters-kamer
bleef opwachten.

Hun Ed. Mog. in Burgermeesters-kamer ge-
komen, ontvouwde de Baron van Wassenær
aen de Heeren Drossaerd en Burgermeesteren
de redenen der Commissie hunner Ed. Mog.,
die zich vervolgens, door Schepens kamer,
naer die der Vroedschap begaven, waer zy alle
de Leden der Vroedschap, uit name zyner Doorl.
Hoogheit, bedankten voor hunne goede dien-
sten aen Stad en Lande gedaen, met verzoek
dat het hun Ed. geliefde daer nog een weinig
te vertoeven. Hierop met den Heer Drossaerd
en Ministers weder naer Burgermeesters Kamer
ge.

GORIN-
CHEM.

gegaen zynde, hadden hun Ed. Mog. middelerwyl door een Stadsbode doen ontbieden zes Heeren, die zyne Hoogheit/goedgevonden had tot suppletie van het getal der Vroedschappen aen te stellen, namelyk de Heeren *Vink*, *Stelant*, *Descury*, *Hagoort*, *van Hurck* en *Stenis*. Deze Heeren verzogt in Vroedschaps Kamer te komen, en daer verschenen, werden door hunne Ed. Mog. weder alle de Regenten, die even te voren bedankt waren, neffens de Pensionaris Gyzelaer en de voorn. zes Heeren op nieuws tot Vroedschappen aengesteld. Dan de Heer *Vink* voor die aanstelling bedankt hebbende, was onmiddelyk daer op af genaen. Hun Ed. Mog., de aengestelde Heeren den eed afgenomen hebbende, begaven zich weder naer Burgermeesters Kamer, ontboden daer de Heeren *Ouwens* en *van Bleiswyk*, en stelden de zelve aen tot Burgermeesters, welke bediening door hun Ed. Gr. Achtb. op den eed, te voren by hen afgelegd, aengenomen werd. Hierop begaven hun Ed. Mog. neffens de voorn. Heeren Burgermeesters zich naer Schepens Kamer, waer zy door hunnen Sekretaris, den Heer *Pielat*, de volgende twee Publicatien lieten afkondigen:

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO; door Gods Genade Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. Doen te weten dat wy in deze bekommerlyke tyden, niets meer ter harte nemende, dan dat de respectieve Steden dezer Provintie, onder ons Stadhouderfchap ressorterende, mogen worden gebragt in zoodanige ordres en regeringe, waerdoor der zelve rust en voorspoed worden gestabileerd. En tot onze kennis zynde gebragt, dat in de Stad Gorinchem tusschen de Regenten en Ingezetenen zoodanige onlusten waren ontsaen, waerdoor ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, en waerdoor Burgermeesters en verdere Regenten der voorn.

voorn. Stad waren bewogen geworden te declareren geneigd te zyn om liever hunne Bèdieningen neder te leggen, en ontslagen te worden van hunnen eed, dan door het continueren in de zelve verdren onlust onder de Ingezetenen te occasioneren. En voorts uit het raport van onze Commissarissen, **FREDRIK HENDRIK Baron van Wassenae**, *Heer van beide de Katwyken en't Zand, beschreven in de ordre van de Ridderſchap van Holland en Westvrieſland, Heemraad van Rynland*, en tegenwoordig *Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken*, mitsgaders *Willem Paerw*, Raed in den Hoogen Rade in Holland, die wy (om preſſante affaires ons perſonelyk in de voorschr. Stad niet kunnende laten vinden) derwaert hadden gezonden, van alle het voorschr. nader zynde geïnformeerd; hebben goedgevonden de voorschr. meeninge en intentie der gemelde Regenten met onze approbatie te ſecunderen, dien volgende houden wy de voorschr. Regenten voor ontlaf van hunne functien, henlieden bedankende voor den dienſt aen de Stad Gorinchem tot nu toe gepreſteerd; zoo nogthans dat de voorschr. Regenten daer door geenszins zullen worden gekweſt of benadeeld in hunnen goeden naem en faem, veel min dat de zelve daer uit zullen mogen worden geſuſpiceerd zich in de Regering van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben; interdicerende wel ſtrikelyk een'iegelyk, wie het zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te argueren, veel meer hunne perſonen of goederen eenigzins te moleſteren, beſchadigen of incommoderen, deſelve Regenten, mitsgaders hunne Familien en goederen tot dien einde nemende in onze ſpeciale protectie en ſauvegarde. Alles in gevolge de Reſolutie ter Vergadering van de Ed. Gr. Mog. Heeren Staten van Holland en Weſtfrieſland genomen op den 21 September laetſleden. En dewyl wy tot welwezen der voorschr. Stad nuttig en dienſtig oordeelen, dat het getal der Vroedſchappen worde vermeerderd, en van 17 worde gebragt tot 24, gelyk het zelve ook in vorige tyden heeft plaats gehad, hebben wy goed gevonden te ſtellen gelyk wy ſtellen mits dezen, tot

VROEDSCHAPPEN

Mr. Pieter van Erp, Mr. Abraham van Hœy Geritz,

GORIN-
CHEM.

GORIN-
CHEM.

ritz, *Johan Deim*, *Kornelis van der Does*, *Johan Maurits van Hemert*, Heer van Eethen-en Meeuwen, Mr. *Hendrik van Schuylenburgh*, *Martinus van Barneveld*, Heer van Krimpen op de Lek, Engelen, en Vlymen, Vryheer van Noordeloos, Mr. *Jakob Tierens*, Mr. *Nikolaes Ouwens*, *Johan Hendrik Verboom*, Mr. *Diderik van Bleiswyk*, Mr. *Hendrik van der Graef de Vapour*, Heer van Wulzen, Mr. *Hendrik van Barneveld*, *Willem van Gennep*, Mr. *Adriaen Brouwer van der Wers*, Mr. *Adriaen Maerten Daay*, *Pieter van Leiden*, Mr. *Nikolaes de Gyzelaer*, *Simon Steland*, *Simon Petrus Callot Descury*, Mr. *Antony Hagoort*, Mr. *Hieronimus van Hurk*, Mr. *Hieronimus de Zwart Stenis* (†).

Tot B U R G E R M E E S T E R S

Mr *Nikolaes Ouwens*, Mr. *Diderik van Bleiswyk*.

Lastende onze Commissarissen de zelve in onzen name den behoorlyken eed af te nemen.

Verklaren wy verders onze intentie te wezen dat het verkiezen der voorschr Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschiet tot meerder rust en dienst der voorschr. Stad Gorinchem, en tot wechneming van de onlusten onder de Ingezeten en aldier ontstaan, en zulks zonder eenige praëjuditie of consequentie voor het toekomstende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Gerechtigheden, de voorschr. Stad, den goeden Burgere en Ingezeten der zelve competerende, die wy verstaen dat in haer oude kracht en vigueur zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage 9 November 1748.

(Was geteekend)

PRINCE D'ORANGE ET NASSAU.

Ter Ordonnantie van ZYNE HOOGHEIT,

(Was geteekend)

J. DE BACK.

WY WILLEM KAREL HENDRIK FRISO,
door Gods genade Prins van Oranje en Nassau,
enz. enz. enz. Doen te weten; Nademael tusschen de
Re-

(†) De 17 Eerstgenoemde Heeren zyn op nieuw aengefeld; de 6 Laetstgenoemde, met een andere letter geteekend, op nieuw verkoren.

JAERBOEKEN, November, 1748. 1175

Regenten en verscheide Burgers en Ingezetenen der Stad Gorinchem, zyn ontsaen onlusten en oneenigheden, GORIN-
CHEM. spruitende voornamelyk daer uit, dat by Burgermeesters en Vroedschappen der gemelde Stad, by Resolutie van den 2 April 1734. boven de belasting by het Quohier der Verpondingen in den jare 1733 over de Huizen en andere Gebouwen binnen de voorschr. Stad, en der Zelfer Jurisdic tie bepaeld en vastgesteld, nog is geintroduceerd geworden een meerdere belasting op de huizen, welke te gelyk onder den naem van Verponding is geheven geworden; waertoe de gemelde Burgers en Ingezetenen sustineren dat de voorn. Magistraet niet bevoegd is geweest, en zelfs suspiceren dat de voorschr. byslag, ten minsten niet voor het geheel ten nutte en profyte van 's Stads Kas zoude zyn geconverteerd, waerom ook de gem. Burgers zich by Requeste hebben geadresseerd aen hun Ed. Groot Mog. met verzoek dat al het geen by hen uit dien hoofde was betaeld, aen hun zoude worden gerestitueerd;

En wy als by resolutie van hun Ed. Groot Mog. van den 21 Septemb. laetstleden verzogt en geautoriseerd zynde om de rust in de respectie Steden dezer Provincie, waer de zelve gestoord zoude mogen zyn, te herstellen tot wegneming van de voorschr. onlusten, derwaert hebben gecommitteerd FREDERIK HENDRIK BARON VAN WASSENAER, *Heer van beide Katwyken, beschreven in de Ridderchap van Holland en Westfriesland, en Hoogbeemraad van Rynland* en Mr. WILLEM PAEUW, *Raad Ordinaris in den Hoogen Rade van Holland, Zeeland en Friesland*, om zich op de voorschr. differenten te informeren, en de zelve, zoo veel mogelyk, by minnelijke persnasien uit den weg te ruimen; doch het welk niet heeft kunnen reussieren; zoo is 't, dat Wy, na ingenomen te hebben het rapport van onze gem. Gecommitteerden, die zich binnen de voorschr. Stad op alles hebben laten informeren, goedgevonden hebben op het voorschr. Verzoek te disponeren in dezer voegen; dat nadamael de Regenten en Ministers der voorschr. Stad om zoo veel in hun was te contribuieren tot de herstelling der rust en tranquilliteit, hebben gedeclareerd bereid te zyn, alle de Penningen, die zy Lieden respectivelyk uit kracht der Resolutie van Burgermeesteren en Vroedschap-

MDCCXLVIII.

LIII

schap-

**GORN-
CHEM.** schappen der gem. Stad, in dato den 2 Maert 1739, wegens eene geringe Verhooging van hun lieder Tractementen hadden genoten, doch van welk verder genot zy hebben gedefisteerd, te brengen in Stads Kas, ten einde de zelve ten nutte en profyte der gemelde Stad zouden worden geemployeerd, en dus de Ingezetenen daer door worden gefoulageerd, dat de gem. Burgers met de voorschr. overgifte en effectieve praestatie van dien, waer van ons behoorlyk zal moeten blyken, genoeg behoorren te nemen, en dat daer mede zal af zyn het verzoek by Requeste aen hun Ed. Groot Mog. gedaen.

Gedaen in 's Gravenhage den 13 November 1748.

(Was geteekend)

PRINCE D'ORANGE ET NASSAU.

Ter d'Ordonnatie van ZYNE HOOGHEIT,

(Was geteekend)

J. DE BACK.

Deze Publicatie gedaen zynde, vertrokken hun Ed. Mog., den zelve dag des avonds, met het jacht naer Schoonhoven, zynde door alle de Leden van den Vroedschap tot buiten de Waterpoort uitgeleide gedaen, het kanon van de wal gelyk te voren zevenmael geloft, zulks door het jacht met zeven schoten beantwoord, en daer op met nog vyf uit de Stad hun Ed. Mog. den laetsten adieu toegeroepen.

AL K M A E R.

**ALK-
MAER.**

Den 30 der voorleden Maend was alhier in den ouderdom van 73 Jaren overleden de wel Ed. Gestt. Heer *Jan Valkenier* in zyn wel Ed. Gestr. leven Oud Schepen dezer Stad, mitsgaders Bailluw en Dykgraef van de Zype en Hazepolder. Ook was te Egmond op den Hoef gestorven, in de ouderdom van 61 jaren, de wel Ed. Gestr. Heer *Gerard Stuling Syms*, in zyn wel Ed. Gestr. leven Hoog-Heemraed van de
Uit-

JAERBOEKEN, November, 1748. 1177

Uitwaterende Sluizen, mitsgaders Bailluw van de drie Egmondën, Wimmerum en Warmenhuizen, Dykgraef van de Egmonder Meer, enz. enz.

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

In de voorleden maend was hier gedaen eene ^{MIDDEL} nadere *Publicatie* tegen de Fraudateurs, en ^{BURG}. Kwade Praktyken omtrent den ophef der Gemeene Middelen van Consumtie; luidende.

DE Staten van Zeeland, allen den genen, die deze zullen zien of hooren lezen, *Salut*; doen te weten: Dat Wy zonderling acht gevende op de verbetering van de Finantie der Provintie, voornamelyk op de meer en meertoenemende frauden en sluikeryen; welke door verkeerde praktyken omtrent den ophef van de Gemeene Middelen van Consumtie gepleegd worden; en op dat die in geen verder verloop geraken zouden, zoo daer tegen in tyds niet wierde voorzien; daer alle en een ieder van onze goede Onderdanen en ngezetenen belang in hebben: want dezelve niet behoorlyk, volgens de Ordonnantien en Ampliatien, daer op geëmaneerd, ingevorderd worden te, moeten noodzakelyk de lasten vermeerderd, en andere, tot het staende houden van de Finantie, ingevoerd worden:

Voor al in deze tyds omstandigheden, terwyl Wy, met het hoogwys Advys van *Zyne Doorluchtige Hoogheit, den Heere Prins van Oranje en Nassau, Erffschouder*, de imposten op de Gemeene Middelen van Consumtie, het voornaemste van 's Lands inkomen zynde, als van ouds, wederom hebben doen Verpachten; Zoo is 't, dat wy, na rype deliberatie, hebben goed gevonden; niet alleen voor gerenoveerd, en van zoodanige kracht te houden, als of die alhier ge-infereerd waren, alle de generale en particuliere Ordonnantien en Ampliatien op de Gemeene Middelen gearresteerd: Ook speciaal

MIDDEL-
BURG.

ciael Onze Resolutie van den 31. Augustus 1719. houdende woordelyk : Dat alle Verzenders van Wynen , Bier , Tabak en Meede , ter consumtie binnen deze Provincie gehouden zullen zyn , aen de Pachters of derzelver Collecteurs van het District, daer van de verzending zal komen te geschieden , aen te geven de quantiteit van de Waren die komen te verzenden ; met specificatie van den naem van den Persoon , of de Personen , aen wie , en waer naer toe die verzonden worden : blyvende aen de Pachters van die Middelen gepermitteerd , in cas van de minste suspicie van frauden , niet alleen geene afschryving te doen , voor en al eer onder hen door de Verzenders de volle Impost zal zyn geconsigneerd : maer dat by hen ook worden geprofitteerd de geconsigneerde Penningen , zoo binnen den tyd van veertien dagen , of uiterlyk drie Weken , de Verzenders niet komen te doen blyken by Billet van den Pachter of Collecteur van de Plaetze , waer naer toe de voornoemde Waren zyn aengegeven ; (die ook , by dezen , geordonneerd worden zulks te moeten doen ,) dat de Impost aldaer is voldaan , en betaeld , in conformité van de Ordonnantie : maer ook , zonder conniventie dissimulatie , of verschoninge van iemant , despenen en multen tegens de Contravenieurs van dezelve gestatueerd , striktylk te doen executeren , en metter daed te straffen , alle die in cas van frauden geattrapeerd en daer van overtuigd zullen worden ; volgens en naer de letter van voorgemelde Plakaten , Ordonnantien , en Ampliatien.

En naerdien aen Ons verscheide klachten zynvoorgekomen , als of allerlei consumabele Waren , met Markten andere Schepen , ook met jachten , ingebragt zouden worden , au heriferen Wy by dezen de Pachters van de respectieve Middelen van Consumtie , alle Markt- en andere Schepen , mitsgaders de jachten , waer gegrond vermoeden hebben , dat eenige consumabele Waren , meer dan tot hunne reize nooig zyn , mede ingevoerd worden ; met kennisse en consent van één der Heeten regerende Burgermeesteren in de Steden : en ten platzen Lande , inzonderheit in de Havens met kennisse en consent van den Schout of één der Schepenen van de Plaetze , tot voorkominge van alle frauden en sluikeryen

te

J A E R B O E K E N , November, 1748. 1179

te mogen rechercheren, en die dezelve inbrengen, calangeren: lastende en bevelende daerenboven, alle Onze Officieren, Justicieren en Magistraten, de Fraudateurs, die geene Middelen hebben om de boeten te betalen, naer exigentie van zaken, met bannissement, publieke geësseling, of anderzints, te doen straffen.

En, op dat niemand hier van eenige ignorantie zoude kunnen pretenderen, deze alomme te publiceren en affigieren ter plaetse waer zulks gewoon is te geschieden: En voorts, naer zyne form en inhoud, te executeren, en doen executeren: want Wy zulks ten meesten dienste van den Lande hoogmoedig geoordeeld te behooren.

Aldus gedaen en gearresteerd ter Vergaderinge van de Heeren Staten van Zeeland in 't Hofaldaer, te Middelburg, den 11. October 1748.

Onder stond, *Ter Ordonnantie van de Hoogge-*
melde Heeren Staten,

(Was geteekend)

J. P. RECXSTOOT.

De Vloot, ter beveiliging dezer 'troomenge-
diend hebbende, was thans aen 't scheiden.

G O E S.

Den 19 der vorige Maend, bestonden hier eenige Kwaedwilligen, die eenig misnoegen tegens den Pachter J. de Wolf schenen opgevat te hebben, des avonds eenige steenen door deszelfs glazen te werpen, waer door eenige beweging in deze Stad ontstond, dan zulks was van geen verder gevolg geweest.

De Pachten in Holland afgeschaft, doch hier aengehouden zynde, werd veel neringloosheit daerdoor in deze Stad veroorzaekt, dewyl allerlei Waren, gebakken brood en diergelyken niet uitgezondert, uit Holland, aen alle hoeken van dit Eiland, by menigte ter sluik worden ingebracht. Dit heeft het grootste gedeelte der hier

LIII 3

ne-

GOEL.

neringdoende Burgerye bewogen, om eene Vergadering in de Wandelkerk binnen deze Stad te houden, en te besluiten om zich deswegen by Request aen zyne Doorl. Hoogheit te adresseren, ten einde het deszelfs hooge wysheit gelieven mogte in deze zake te willen voorzien; zynde twee of drie Burgers daer toe gecommiteerd, en naer 's Gravenhage vertrokken; wordende naer den uitslag van der zelve commissie met ongeduld gereikhalsd.

STAD EN LANDE.

GRONINGEN.

Men ziet hier twee Publicatien door Burgermeesters en den Raed dezer Stad gedaen, behelzende de eene:

GRONINGEN.

Al zoo Wy geïnformeerd zyn, dat onder de Switserse Militie, waer van thans een gedeelte alhier in Groningen in Guarnizoen ligt, volgens een constante praetyk in gebruik is, dat by ieder Compagnie niet meer dan een zeker, en wel een zeer gering getal Manschap, zich ten Huwelyk mag begeven; en dat die ordre om niet te trouwen, alzoo van de Hooge Overigheit in Switzerland gesteld was, en de Militie zich daer naer moet reguleren, zonder dat het in de magt der Officieren is, daer omtrent eenige verandering te maken, of consent tot het Trouwen aen hunne onderhebbende Manschap te geven.

Dat verder volgens 't 12 Art. van 't Reglement voor de Switserse Troupes in den jare 1706. geformeerd, word geobserveerd, dat Officieren van hunne Regimenten, wanneer die onder elkander eenig verschil mochten hebben, in zoodanig geval, Officieren uit andere Regimenten van hunne Natie, in den Krygsraed beroepen, die als dan aldaer gefixeerde Daggelden genieten, maer dat in tegendeel alle aenspraken door Burgers en Inge-

ze

JAERBOEKEN, *November*, 1748. 1181

zetenen of andere tot hun Corps behoorende, tegens ee- GRONIN-
nige hunner Officieren of Soldaten gedaen, op een zeer GEN.
korte wyze, zonder dat daer over kosten vallen afdoen.
En op dat een iegelyk, enz.

De Tweede luid dus:

Dat ten tyde van het op- en afmarcheren der Militaire
Parade alhier, als mede wanneer de Detachementen
door de Straten naer de respective Poorten dezer Stad,
en andere Posten trekken, zich elk en een ieder wel nauw-
keurig zal hebben te wachten en te onthouden, daer in
aen de marcherende Manschappen eenige de minste ver-
hinderinge te veroorzaken, het zy met Wagens, Karren,
Sleeen als anders, maer in tegendeel, wanneer eenig
Militair Corps hen kooft te ontmoeten, daer voor ten
spoedigften uit den weg te wyken, en genoegzame ruime-
te te maken, ten einde het zelve onverhinderd in Gele-
deren zyn marsch zal kunnen vervolgen; voorts ook by
het stellen der Parade, 't zy op de Markten of in de
Straten, daer toe aen de Militairen genoegzame plaats te
laten, en geenerhande beletzel in toe te brengen, noch
door de Gelederen tragten door te ryden; by pœna van
naer omstandigheden van zaken arbitrair te worden ge-
strafd. En op dat een iegelyk, enz.

Ook was hier de volgende Bekendmaking zy-
ner Doorl. Hoogheit, den 8 Octoher, in 's Ha-
ge gearesteerd, gedaen:

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, by
der gratie Gods, Prins van Oranje en Nassau,
enz. enz. enz. Erftadhouder, Kapitein Generael en
Admiraal der Vereenigde Nederlanden; allenden genen
die dezen zullen zien of hooren lezen, salut; Doen te
weten: Dat de Volmagten van de drie Kwartieren der
Ommelanden, Oldamten, Gorecht, en Sappemeer, zich
aen ons hebbende geadresseerd, ten einde Wy dezelve
mogten te kennen geven Onze meininge werwaerts het
rendement van den eersten Termyn van den vyftigften
Penning, in de gemelde Districten gecollecteerd, zoude
worden overgebracht: en Wy geconfidereerd hebbende de
LIII 4 schaers-

GRONINGEN. schaersheit van gerede Penningen in het Comptoir Generael der Provincie van Stad en Lande, en dat derhalven het provenu van den voorschreven eersten Termyn van den vyftigften Penning absolut word vereischt om de Militie, ter repartitie van dezelve Provincie staende, te betalen en buiten verloop te houden; Wy vervolgens hebben goed evonden en verstaen, gelyk Wy goedvinden en verstaen by deze, dat de voorschreve eerste Termyn van den vyftigften Penning, door die genen onder welke dezelve berustende is, zonder eenig tydverzuim, onder genietinge van Kwitantie, aen het Comptoir van den Ontvanger Generael van de Provincie zal worden overgebracht, om tot betaling der Militie geemploieerd te kunnen worden.

En vermits door het rendement van het gene voorschreven is, zeer weinig aen de groote achterstant der voorzeide Militie zal kunnen worden voldaan; hebben Wy de goede Ingezeten en van de meergemelde Provincie wel willen vermanen en waerschouwen, ten einde zy lieden zich in staet kunnen stellen op de eerste ordre en requisitie, in de Provincie daer toe te doen, den tweeden Termyn van den vyftigften Penning te kunnen opbrengen en betalen: zullende echter de derde Termyn van den opgemelden vyftigften Penning, om moverende redenen, niet by den tweeden Termyn mogen worden gevoegd; maer de betalinge van den zelve Termyn nader worden geordonneerd. En op dat niemand hier van eenige ignorantie pretendere, enz.

De Gerugten dat de Burgers en Ingezeten en dezer Stad *de Pachten alleenlyk hadden zoeken te vernietigen tot hun eigen voordeel, en dat zy niets dachten te geven*, steeds veld winnende, en zelfs den Prins Erfstadhouder aangebragt, heeft een zeer groote menigte derzelven, in 't laetst der vorige Maend, om zich van dien blaem te zuiveren, en tevens voor te komen dat de Pachten niet weder ingevoerd worden, een Geschrift doen teekenen, het welk van den volgenden inhoud was, en nadat het geteekend was naer zyne Hoogheit werd gezonden;

Al.

Al zoo door het afschaffen der Pachten ons Land van zyn vorige inkomsten, anders daer uit profluende, is ontbloot, en 't een iegelyk niet onbekend kan zyn, dat 's Lands noodzakelyke uitgaven, en inzonderheit het betalen der Interesten van 's Lands Genegoticeerde Penningen, en der Troupen, als ook der Gepreiste Schepen, die thans vry talryk zyn, niet konnen nagelaten worden, zonder ons buiten staet van tegenweer, in discrediet en voor de grootste disorders en gevaren bloot te stellen. Neme de vryheit UE. voor te dragen dat UE. uit een recht Patriotische Liefde, en innige zucht tot eendragt, en conservatie onzer Vryheit, welke niet beter als uit onze daden zelve zal blyken, en om ons vanden Lasten, zoo ons wegens begeerte tot 't afschaffen der Pachten, om ons daer door van 't betalen van 's Lands Lasten te onttrekken, mogte worden toegevoegd, te bevryden, en om de oude roem van ons Groningers ook andere Steden en Provincien lusteiryk te doen geblyken, nevens ons zelve te bevlytigen, en ook andere aen te sporen, om, opdat mogelyk geen Pachten over ons weder mogen worden ingevoerd, ons na een billyke oprekeninge van 't gene wy te voren zelve hebben moeten contribuieren, tot een provisionele Quotifatie te taxeren, onder conditie dat na een vastelyk gemaekte en gearresteerde Quotifatie, waer toe door dezen tyd gewonnen word, een iegelyk 't by dezen te veel betaelde, vervolgens voor goeder rekening en tot korting zal valideren, en 't te weinig betaelde zal moeten suppleren, met expres beding, dat niemand zoo by dezen uit een zucht tot 't Gemeen welzyn na zyn staet zich te hoog taxeerde, zulks tot praëjuditie, maer alleen tot lof zal verstreken, en geenzints tot zyn nadeel vervolgens daer op geregardeerd te worden; en zulks alles provisioneel om 's Lands Fondsen gaende te houden, zonder eenige praëjuditie van zoodanige manier van Quotifatie, als met zyn Doorl. Hoogheits goedvinden namaels mogte worden vastgesteld. En hebben Wy zelve, ten voorschreven einde, getekend, of op onze ordres laten teekenen, voor 't lopende half jaer hier in te consenteren; of specifiek uitgedrukt, zoodanige somma als wy voor dit loopende half jaer voor Provinciale Lasten, exemt den 40osten Penning, presenteren te bezorgen ter plaetse alwaer op zyne Doorl. Hoogheits

GRONIN-
GEN.

heits ordre of consent zulks zal worden goedgevonden.

Den 5 dezer was het wederom Landdag, op welke, gelyk ook op de Omlander Vergadering, de bevorens gemelde Heer van Aduwerd zich mede liet zien. Des namiddags was de Cavalery in de wapenen, om wat reden is juist niet duidelyk te kennen gegeven; dan veelen vreesden iets kwaeds, om dat men ontdekt had dat daegs te voren een Soldaet van des Prinzen Guarde alhier, (of dezelve 'er toe bekogt geworden zy of niet weet men niet zeker) zich naer de Ommelanden had begeven om eenige duizend Boeren aan te kondigen, dat zy den volgenden dag in de Stad moesten komen, het welk, indien het geschied ware geweest, geen kleene confusie, daer zeer na gezogt word, alhier zoude veroorzaekt hebben; zulks is echter nog gelukkig gestuit, en den Soldaet zyn paspoort gegeven.

Vrydag den 8 is te Feerwert, een Dorp in 't Westerkwartier dezer Provincie, een geval gebeurd, het welk wy niet nalaten kunnen te boek te stellen, te meer om dat men uit het zelve vry klaer kan zien hoe het alhier noch geschapen is. Zekere *J. Klaesz.*, woonende in het Dorp de Ryp, dat in het Fyvelingo Kwartier dezer Provincie ligt, welke op den 29sten Aug. laetstleden de bekende Propositie tegen den Heer van Aduwerd op den Landdag gedaen heeft, vertrok op dien dag te paerde naer Feerwert; onder wegsby Aduwer-Zyl komende, en by den Waerman of Opzigter der zelve naer den weg vragende, vond hy aldaer juist den man dien hy zocht, *Hans Bouman* genaemd. De Opzigter, zoo 't schynt, op verre na zoo onafhangelijk niet als *J. Klaesz.*, maekte hem wel ras hevige woorden over de voorgeval-

len

le zaken en zette hem af met een menigte GRONING-
 scheldwoorden, onder welke hy van hem afging, ^{GEN.}
 zyn reis nevens *Bouman* vervolgende. Te Feer-
 wert gekomen, begeërde *J. Klaesz.* van gem.
Bouman attestatie van een breuke, naer men zegt,
 van f 250:-, van een Stukje Land onder de
 Schouw van den Heer van Aduwerd, waerschynd-
 lyk om door dezelve ter gegrondert beschuldigin-
 ge van gem. Heer zich te bedienen. Dan het
 duurde niet lang of de gem. Waerman, zoo 't
 schynt uit de oversprekingen by Aduwerd-Zyl-
 van het voornemen van *J. Klaesz.* iets gemerkt
 hebbende, kwam met noch 3 anderen verge-
 zeld, ook te Feerwert, nemende zyn intrek in
 liet huis dat allernaest was aen het gene daer *J.*
Klaesz. logeerde, alwaer men schielyk overleg
 maakte hoe deszelfs oogmerk best te leur gesteld
 en hem zyne woede tegen den Heer van Aduwerd
 afgeleerd zoude worden. 't Eerste besluit was dat
 men den Predikant van het Dorp, aen welken
 men dagt een goed man te zullen hebben, zou-
 de roepen en deszelfs advies vragen. Zoo ge-
 zegd, zoo gedaen. Men zond iemand naer den
 Heer Pastoor, welke daer op gekomen mede
 raedslaegt om *J. Klaesz.* eens wakker in 't hair
 te vallen; maer om niet onvoorzichtig te zyn,
 zouden zy wachten met zulks te doen tot het
 oogenblik, als hy uit des Buurmans huis kwam;
 ziende ondertusschen elk even scherp toe dat hy
 doch niet onvoorziens ontslippen mogt. Zulks
 echter wat lang duurende en het gezelschap van
 ongeduld brandende, beslooten de vyf mannen
 zich te verstouten om *J. Klaesz.* in 't huis, daer
 hy was, op te zoeken. De Heer Pastoor, 't zy
 uit een iever voor de goede zaak, 't zy om de
 deftigheid te bewaren, ging voor op en stelde
 zich als Leidsman van deze bende. In huis ge-
 ko.

GRONINGEN. komen was het eerste woord, *wel Karel wat komt gy hier doen? wilt gy weer op nieuw ?*

Dit zeggende en vol vuur wordende tastte de Preekheer *J. Klaesz.* met de eene hand voor in de borst en de andere in 't hair, en schudde hem zoo ongenadig dat hy eer om zyne verdediging dan verantwoording begon te denken; deze echter werd hem schielijk geheel benomen, nadien de Waerman en zyne Metgezellen roefschietsende en als verwoede Tygers op hem aenvallende, hem op de grond smakten en op een deerlyke wyze afvloegen; waer na zy vertrokken. Kort daer na echter keerden zy wederom om ook de Papieren *J. K.* te ontnemen, welke in 't vuur verbrand werden. Vervolgens stelde de Leeraer twee Geschriften op, die men *J. K.* dwong te teekenen, het eene behelzende dat hy zyn Vrouw, tot welke te nemen men zegt dat hy voorheen gedwongen is, nimmer ten laste van Feerwert te rug zou zenden; en 't andere dat hy *valscheelyk en als een Schelm* tegen den Hoog Welgeb. Heer Lewe, Heer van Aduwerd, geageerd had, en noit weer op een Vergadering ten dien einde of anders verschynen zoude. Zulks gedaen zynde, vertrokken deze Helden, die zoo dapper tegen dezen éénen man gestreden hadden, en lieten den Patient, die bykans dood geslagen was, liggen. 's Anderen daegs werd de Leeraer geroepen om *J. K.* eens te komen zien, wanneer hy noch in sioute termen tegens hem zeide: *Karel doe hast noch lang niet genoeg gekregen;* en vervolgens deszelfs Huiswaerd ordonneerde dat die hem uit zyn Huis zoude hebben te doen, of dat hy anders den Byzejager te verwagten had, die hem weg brengen zoude. Dit laetste echter werd niet ras verricht; maer men gaf den Richter van de plaets, die hier in Groningen was, ken-

kennis van het geval, welke daer op Maendag, den 11. dezer, een Chirurgyn derwaert zond om inspectie van zaken te nemen en den Patienten visiteren. Ondertusschen deze ontmoeting ruchtbaer wordende, kwamen de Boeren van Garwert, een half uur van Feerwert gelegen, uit vreze van nog meer geweld, om dit huis te dekken en den Patient te bewaren; en eenige dagen daarna begaven zich ook tusschen de 50 en 60 Boeren naar het huis van den Heer Pastoor, en verzogten in nadrukkelyke termen om de attestatien, die men J. K. had afgedwongen, met bedreiging van by manquement van zulks geheel Feerwert niet alleen, maer ook Aduwerd, te zullen in brand steken. De Preekheer zeide dat hy dezelve niet meer magtig was; doch voor het geweldig dreigen bevreesd geworden, beloofde hy dezelve te zullen overgeven als zy 2 a 3 uren hunne woede wilden uittellen: dit accoord werd getroffen, en de Leeraer hield dezelve in dien tyd van Aduwerd, en gaf ze vervolgens over. Hier mede vertrokken de Boeren. De Kapitein van den Geweldigen heeft ondertusschen met zyne Suppooften, op den 19 dezer, twee van de Delinquanten, die *Jan Klaesz.* zoo geslagen hebben, opgehaeld; de andere, de voornaemste Belhamels, waer onder de Waerman, zyn gevlugt; wordende de Leeraer door de Boeren civiliter in arrest gehouden. Wat verder hier van komen zal, wil de tyd leeren.

Behalven deze tentame, hebben zich, omtrent den 20 dezer, alhier ook eenigen op gedaen, die een Request hebben beginnen te teekenen om de Regeering by haer verkregen regt in hunne hoogaenzienlyke posten te bewaren. Zie het zelve hier woordelyk

Wy

GRONINGEN.

Wy Ondergeschreven Burgeren en Ingezetenen der Stad Groningen, betuigen hier nevens met deze onze Onderteekening, dat wy met verwondering en afgryzen bespeuren, dat eenige Ingezetenen dezer Provincie een toelig zouden hebben, om de geheele Regering, of zommige Leden van dien, te deporteren en af te zetten, zonder dat deszelfs gedrag voor af onderzocht worde: 't welk strekkende is tot een geheele omkeering van des Stads Constitutien, tot schandale van onze wettige Regering, en totale ruine van deszelfs goede Ingezetenen. Alwaerom wy betuigen onze begeerte en wensch te wesen, dat die Regering en alle deszelfs Leden in hun wettig regt zullen blyven en gemaintineerd worden. Doch by aldien iemant iets tegen een of ander regerend Persoon weet in te brengen, dat dezelve zich zal moeten verzoegen, daer het behoort; om aldaer zyne grieven op te geven, zo als zal te rade worden; hebbende wy deze tot teken van onze welmeninge ieder met onzen naam ondertekent, op dat het ten allen tyde strekke naer behooren.

Met de betaling van den 50sten Penning staet op den 2 Dec. alhier weder een aenvang gemaekt te worden.

D R E N T H E.

Hoe lang men in dit Landschap reeds gehobd en getobd hebbe, zommigen echter schynen het woelen nog niet moede te zyn. Immers hadden vier Ingezetenen, namelyk *Hendrik Meyeringe van Breuſtinge*, *Hendrik Meyeringe van Finnaerlo*, *Hendrik Mantinge*, en *Gerhardus van der Veen*, goedgevonden weder eene Vergadering te Schoonlo uit te schryven tegens den 5 dezer, ten einde door de Eigenerfden en Volmagten aldaer gedelibereerd wierde over de gedane Propositie of Resolutie der Heeren van de Ridderſchap, op den laetstgehouden Extraordinair Landdag, gedaen en genomen; vermits

men

men, zoo men voorgeeft, daer op niet zoo schielyk of eerder had kunnen antwoorden. DREN-
THE
Dit besluit genomen zynde, begaf de voorn. *H. Meyeringe* van *Finaerlo* zich naer het huis van den door ons meermalen genoemden en wydbetruchten yveraer voor het Gemeen *G. Hiddema*, te *Peife* woonachtig, ten einde aen den zelve van het voornemen om een Vergadering te *Schoonlo* te houden kennis te geven. De *Vrouw* van *Hiddema* voorkomende en de boodschap verstaende, zeide: *Dat is mooi! Hiddema ligt in Friesland ziek aen de Koortze en Loop. Wel wat zyn de Luiden ook haestig!* *Meyeringe* daerop al zuchtende: *Helaes! wat raed?* *Ik*, sprak de *Vrouw*, als een rechtchapen Bedgenoot van zoo groot een Voorvechter des Gemeens. *Ik zal u helpen; ik zal't u zeggen; ik zal voor Minister van myn' Man ageren, Ik zal op de Vergadering komen, Ik zal alles wel helpen redden.* Zoo gezegd, zoo gedaen. Onze *Heldin* maekt zich straks togtvaerdig, schiet het harnas eener rustige kloekmoedigheid aen, en begeeft zich, onder het geleide van verscheide Volmagten, naer *Schoonlo*. De Vergadering vervolgens den 5 dezer daer geopend wordende, was de eerste vraeg: *Waer is Hiddema?* Onze *Bazin* antwoordde terstond: *bier ziet gy Hiddemaes Représentant.* Voorts wist zy de zaken zoo wonderlyk wel te dirigeren dat zy wel zes stemmen ten voordeele van zyne Hoogheit won, tegens hare Party, schoon vier sterk, eene. Na eenige hevige debatten over en weder, werd men het eens omtrent een opstel van 8 Artikelen getyeld:

Pointen en Artikelen door de Volmagten der Erf en Ingezetenen van 't Landschap *Drenthe* overgegeven aen de Edele Mogende Heeren

DREN-
THE.

ren Ridderſchap en Eigenerfden, repræſente-
rende de Ståten van den Lande tot behoort-
ke verklaringe der volle magt, mate en au-
toriteit, zoo als aen den Doorluchtigen Prin-
ſe onzen Erſtadhouder behoorde worden op-
gedragen, naer 't voorbeeld als hetzelve in de
geunieerde Provintien of eeniger der zelve
aen zyn doorl. Hoogheit en deſzeifs doorl.
Prædeceſſeurs is geſchied, als mede om te
bekomen redres van de Poincten der Bezwaer-
niſſen omtrent de inbreuke van derzelve Vry-
en Gerechtigheden, als andere reeds overge-
geven of nader te doen elucideren, alles on-
der de approbatie, goedvinden, deciſie, gua-
rantie van zyn Doorluchtige Hoogheit, den
Heer Erſtadhouder.

Artikel 1. **D**at ten einde vermeld aen zyn Doorluch-
tige Hoogheit voor hem en Succelſeurs
worde opgedragen van alle Amten de Begevinge, zoo van
Politie, Juſtitie en Militaire groote en kleine, daer in
geſloten de Miniſteriale van Landſchryver, Sekretariſ-
ſen, Ontvanger, Rentmeester, doch aen Perſonen ge-
habileerd naer gewoonte en conſtitutie van den Lande,
doch Inboorlingen voor Vreemden.

2. Dat niemand in de Ridderſchap behoorde geadmīt-
teerd te worden, ten zy hy zich eerſt aen zyne Hoogheit
gepreſenteerd en daer toe deſzeifs goedkeuringe beko-
men heeft.

3. Dat naer het voorbeeld van de volle magten mate
in de geunieerde Provintien aen den Doorluchtigen Prin-
ſe onzen Erſtadhouder en deſzeifs Doorluchtige Præde-
ceſſeurs opgedragen tot wegneming van 't wantrouwen en
daer in ontſtane misnoegen over de adminiſtratie der
Landzaken in 't Kerkelyke, Politieke, Juſtitie en Finan-
tien, zyn Doorluchtige Hoogheit word verzocht en
gemagtigd voor deze mael zonder conſequentie of ge-
volg in het toekomstende af te ſtellen de gene der Ridder-
ſchap, der Beamten en Miniſters, zoo noodig zal oor-
deelen, en der zelve Plaetzen met anderen te vervullen;
alles voorbehoudens de eer en goede naem van de zoo-
da-

danigen, ook het recht van Justitie open blyvende tegens de gene zoo aen wanbedryf tegens de wetten van den Lande of hunne Instrustien, mogen bevonden worden zich te hebben schuldig gemaakt. DREN-
THE.

4. Dat deswegens mede onderen door de hooge auctoriteit van zyn Doorluchtige Hoogheit onderzoek geschiede omtrent alle misbruiken in Politie en Justitie, inzonderheit omtrent de Finantien, het verval van dien, en en alle rekepingen en blyken ten dien einde worden opengelegd, en van de administratie verantwoordinge geschiede, ook de Volmagten der Erf- en Ingezetenen daer toe en by mede acces mogen hebben om hunne belangen en bezwaarnissen aen zyn Doorluchtige Hoogheit te toonen en in te brengen.

5. Dat in plaetse van de Pachten een Quotifatie, naer het voorbeeld van de nabuurige Provincien, worde ingevoerd, als zynde onmogelyk dat dezelve in dit Landschap alleen zullen konnen in wezen blyven, alles onder de hooge auctoriteit en goedvinden van zyn Doorluchtige Hoogheit op het gevoeglykste te schikken.

6. Dat omtrent Artikelen van Schoonlo en andere geaccordeerd verzogt worde staetswyze de approbatie en guarantie van zyn Hoogheit.

7. Dat het Landschap der zelve Erf en Ingezetenen eenige der zelve Dingspil of Karispelen of particulieren hunne verdere punten van bezwaarnissen met verzoek van redres, rakende den inbreuk hunner aloude Vry- en Gerechtigheden, zoo in 't Kerkelyke als Politike, Justitie als anders mogen voordragen aen zyn Doorl. Hoogheit den Heere Erfstadhouder, en dezelve zaken mits dezen gesteld tot deszelfs volkomen decisie uitsprakeen guarantie, zoo wel voor het tegenwoordige als toekomstende.

8. Dat eindelyk mede moge worde verleend en gepubliceerd een volkomen amnestie, vergiffenis en vergetelheit omtrent alle het gepasseerde in de voorgevallene troebels en assentien in zoodanige kragt als in andere Provincien.

verder stond:

J. BERNA.

De presente van voorschrevene Heeren Volmagten der Landschap Drenthe; hebben ten gevolge en voldoeninge van de in dezen begrepen Artikelen uit den hunnen, te weten uit ieder Dingspil, twee gecommiteerd, om het gene in dezen vervat, te examineren, het welk gedaan, en daer in genoeg genomen zynde, hebben de Heeren

MDCCXLVIII.

Mmm

Ei-

DREN-
THE.

Eigenerfden mits dezen verzogt en gecommitteerd, gelyk committeren mits dezen de Heeren Eigenerfden *Pieter Hendriks* uit Zuidenvelt, *Albert Bos* uit Beiler Dingspil, *Albert Santingen* uit Diever Dingspil, *G. van der Veen*, uit Rolder Dingspil, *Hendrik Meyerings* uit Noordenvelt, en *Hendrik Mantinge* uit het Oostermoer. Ten einde om het voorschrevene aen zyn Doorl. Hoogheit te presenteren, in hope en verwachtinge dat onze dierbare en geliefde Erfstadhouder in het een en ander genoeg gelieve te nemen. De Eigenerfden in dezen bevelen zyn Hoog-Vorstelyke Doorluchtigheit met deszelfs Illustre Familie in de hoede des Almogenden.

Schoonlo den 5 Nov. 1748.

Deze bovenstaende Artikelen werden vervolgens door een Request vergezeld, aen de Heeren Gedeputeerde Staten gepresenteerd, luidende het zelve dus:

Edele Mogende Heeren Assessor, Drossaerd en Gedeputeerden, repræsenterende de Staten van het Landschap Drenthe.

De Eigenerfden des Landschaps Drenthe zoo vergadert zyn geweest te Schoonlo op den 5 Nov. 1748. gebruiken by dezen de vryheid om UEd. Mog. te præsenteren de artikulen en resolutie genomen ten opzichte der meerdere verheffinge van Zyne Doorluchtigste Hoogheit, hunnen geliefden Erfstadhouder den Heer Prins van Oranje Nassau, enz. enz. enz.

Ten einde UEd. Mogenden in de vergaderinge der Eigenerfden genoeg willen gelieven te nemen, en zulks na inzien te betuigen door een gunstige Apostille, als mede dat de Heeren van de Ridderfchap neffens de Heeren van de Collegie na hunne onderteekeninge van deze nevensgaende Artikelen, een of twee uit hun te nomineren, om benevens de Gecommitteerden deze artikelen aan Zyn Doorluchtigste Hoogheit in het alderspoedigste op te dragen, ten einde om aan de algemeene zugt van Erf en Ingezeten van onzen Lande te gelieven voldoen. Hier om verwagten wy zonder uitsel van UEd. Mog. een gunstige Apostille enz.

Hier op werd door hun E. M. geantwoord.

De Heeren Gedeputeerden, op dezen Ordinaris Regtdag vergaderd, zullen dezen nevens de bylage ten aller-

allereersten brengen tot kennis van Zyn Doorl. Hoogh. onzen Eerstadhouder, ook beide, ter eerster Vergadering van de Heeren Ridderfchap en Eigenerfden, aen hunne Ed. Mog. openleggen, verklarende zy Gedeputeerden zich gewillig in alle zaken te onderwerpen aen het goetvinden en de uitsprake van zyn Doorlugtigste Hoogheit, zullende voor het overige de zaken, de Regeringe van het Landschap en Finantien betreffende, moeten laten verblyven in statu quo tot de komste van Zyn Doorlugtigste Hoogheit of zyn Doorlugtigste Hoogheits Gecommitteerden, tot schuldige Gehoorzaamheid en Naerkoming van zyn Doorlugtigste Hoogheits gedane publicatie en nadere ordre en dispositie, vervat in zyn Doorlugtigste Hoogheits Missive van den 2 Nov. 1748 aen de praesente Supplianten tot der zelve narigt gecommuniceerd en voorgelezen, Actum Assen enz.

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE
VAN 'T RUNDERVEE.

Met deze Landplage stond het thans in GELDERLAND nog geschapen als voren. In ZUIDHOLLAND ging het daer mede ook nog zeer ongelyk toe, wordende op sommige plaetzen Veebouwers gevonden die door's Hemels goedheit, tot nog toe van deze Bezoeking geheel bevryd waren gebleven; en elders weer anderen, wier stallen verscheide malen waren uitgestorven, en in welken de Ziekte by aenhouding nog bleef heerschen. Ook begon de sterfte in eenige streken van NOORDHOLLAND weder toe te nemen. Tot een blyk van de duurte, die de zelve daer onder het vee verwekt heeft, dient, dat, den 29 der voorleden maend, te *Purmerende*, op de markt 12 inlandsche gebeterde Ossen verkocht waren voor eene somme van f 2766. 12 van welken Prys, by menschen geheugen daer niet gehoord was. De tydingen uit ZEE-
LAND echter blyven by aenhouding zeer aengenaem, wordende van de sterfte daer genoegzaam niets meer gehoord. In de Provincie UTRECHT was het nog gesteld als voren, uitgezondert dat de ziekte sedert eenigen tyd, om *Montfoort* weer was toegenomen. Uit FRIESLANDEN GRONINGEN meld men ons, in deze maend van verbetering, noch verslimmering. Doch in het Landschap *Drenthe* bleef men by aenhouding zeer bitterlyk klagen.

BERICH-
TEN AEN-
GAENDE
DE
STERFTE
VAN 'T
RUNDER-
VEE.

M m m m 2

Lyst

	Rotterd.	Utrecht.	Deventer
	25 Novemb.	9 Nov.	16 Nov.
	by 't Vernd.	't Mud.	Mudde.
TARW			
Oude Witte Zeewsch.	19 a 22 β	f 10: 10-	f 7: 35
Nieuwe dito . . .	16 a 21 β		
Blaauwe dito . . .	13 a 17 β		
Zomer . . .	12 a 15 β	f 9 5:-	
Witte Vriesche . .	17 $\frac{1}{2}$ a 19 β		
	by 't Last.		
ROGGE.		f 6 5:-	f 4: 16:-
	by 't Vernd.		
Zeewsche . . .	12 a 13 β		
ERTEN Grauwe . .	14 a 18 β	f 15:-	
— Blauwe . . .	12 a 19 β	f 16:-	
— Witte . . .	9 a 11 β		
BOONEN Witte . .	11 $\frac{1}{2}$ a 16 β	f 13:-	
	by 't Last.		
— Paerde } . . .	18 $\frac{1}{2}$ a 20 $\frac{1}{2}$ L	f 5: 5:-	
— Duive } . . .			
KOOLZAED.		f 10:-	
Zeewsch. en Overm. }			
Vlaems en Westv. }	33 a 37 L		
HAYER.		f 3: 4:-	f 2: 15:-
Vriesche Brouw . .	11 $\frac{1}{2}$ a 13 $\frac{1}{2}$ L		
dito Voer . . .	11 $\frac{1}{2}$ a 12 L		
	by 't Hoed.		
Zeewsche . . .	16 a 22 gl.	f 4: 8:-	f 3: 12:-
GARST.			
Zeewsch. en Vlaems.	36 a 38 gl.		
dito Zomer . . .	27 a 31 gl.		
BOEKWEIT.	by 't Last.	f 4: 10:-	f 3: 16:-
Vlaemsche en Brab:	18 L		
Klai . . .	15 $\frac{1}{2}$ a 16 $\frac{1}{2}$ L		
LINTS.		f 6:-	
WICKEN.		f 5:-	
	Leiden.	Rotterd.	Hoorn.
	16 Nov.	26 Nov.	14 Nov.
	't Vierd.	de Steen.	de 100 β
BOTER.	f 35 a 37:-		
VLAS. gem.		18 a 20 fl.	
— Midd. soort.		22 a 26 fl.	
— beste soort.		28 a 32 fl.	
KAES Groote			f 4:-
— Midd. a 14 β			f 13 $\frac{1}{2}$:-
— Midd. a 10 β			f 13:- :-
— Kleene			f 13 $\frac{1}{2}$ a:-

J A E R B O E K E N, November, 1748. 1195

Waernemingen omtrent het Weder en de Planeeten op den Huize
Zwanenburg voor de Maend OCTOBER 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtgefeid- heid.	Reg. in L.	Adipeët. gr.	van Maen en Plan. uuren uuren
1	30. 1	59	WtZ 1	Geheel betr.			
	- 1 1/2	64	WtN 2		29		♂
	- 1 1/2	59	WZW 1	Mottig —			
	- 1 1/2	58	ZW 1	Geheel betr.			
2	30. -	64	ZtW 2	1 eer betrok.	13	♂ ♀ (o)	
	29. 10 1/2	58	ZO 2	Betrokken			
	- 9 1/2	57	ONO 1	Mitt			
3	- 9 1/2	60	ZZW 2	Reg. geh. bet.	27	♂ ♀ 1	NP
	- 10 1/2	55	O 1	Omr. held.			
	- 11 1/2	52	ONO 1				
4	- 11 1/2	62	(o)		12	♂ ♂ 3	
	- 11 1/2	56	NW 1	Betrokken			
	- 11 1/2	56	WtZ 1	Zeer betrok.			
5	- 10 1/2	61		Geheel betr.	26		
	- 10	57	WtN 3	— Betrokk.			
	- 10	53		Betrokken			
6	- 10	58	W 2	Geheel betr.	10	♂ ☉ 6	
	- 8	56	WtN 5	— Mottig			
	- 11 1/2	51	NW 1	Reg. zeer bet.	1		
7	30. -	57	WNW 2	Omr. held.	24	♂ ♀ (o) 1/2	Dir.
	- 1 1/2	56	ZZW 2	Zeer betrok.			
	30. -	56					
8	30. -	62	ZW 3	Betrokken	8	♂ ♀ 2	
	30. -	58		Zeer betrok.			
	29. 11	58	WZW 3	Geheel betr.			
9	- 10 1/2	63		Betrokken	21		
	30. -	57	WNW 2	Regen betr.			
	- 1 1/2	55	(o)	Zeer betrok.	1/2		
10	- 2	63	ZZO 1	Omr. held.	4	II	
	- 1	57	Z 1	Betrok. held.			
	29. 10 1/2	55	ZO	Helder			
11	- 10	65	ZZW 3		16		
	30. -	56	W 2	Zeer betrok.			
	- 2 1/2	52	WtN 1	Omr. held.			
12	- 3 1/2	58			29		♂
	- 5	49	(a)	Betrok. held.			
	- 5 1/2	51	ZZO 1	Omr. held.			
13	- 5 1/2	58	Z 1	Zeer betrok.	11	☉ □ 22	VP
	- 5	52	WZW 1	Helder			
	- 3 1/2	54	W 2	Betrokken			
14	- 3	59	WNW 2	Mottig	22		
	- 3	54	NW 4	Geheel betr.			
	- 1 1/2	52	(o)	Regen			
15	-	58			4	♂ ♀ 16	
	- 1	54		Betr. geh. bet.	1 1/2		
	- 1 1/2	54	WNW 3	Geheel betr.			
16	- 1 1/2	50		Zeer betrok.	16		
	30. -	56		Betrokken			

1196 NEDERL. JAERBOEKEN, November, 1748.

Dag. | Barro- | Ther- | St. en Kr. | Lughtsgefeld- | Reg. | Adfpe& van Maen en Plan.
meter. | mom. | der Wind. | heid. | in.L. | gt. | uuren | uuren

	-	$\frac{1}{2}$	52	NW 3	Geheel betr.				
17	-	$1\frac{1}{4}$	55	N 2		28	♂ ♀	23	
	-	$2\frac{1}{4}$	51	NNO 1					
	-	$2\frac{1}{2}$	49	(o)	Zeer betrok				
18	-	3	56	ZZW 1		10	np ♂ ♂	23	
	-	$3\frac{1}{2}$	52	1	Geheel betr.				
	-	$3\frac{1}{2}$	51	ZW 1	Zeer betrok.				
19	-	$4\frac{1}{2}$	58	NO 1	Omtr. held.	23			
	-	$3\frac{1}{2}$	53	1	Betr.geh bet.				
	-	4	50	1	Geheel betr.				
20	-	4	53	O 2	Zeer betrok.	5	Ω		
	29.11	$\frac{1}{4}$	49	Z 3	Betr.geh.betr.				
	-	5	49	WtN 6	Regen				
21	-	$4\frac{1}{2}$	46	6	Geheel betr.	18	♂ ⊙	20	
	-	4	37	NNO 2	Hagel regen				
	-	$2\frac{1}{2}$	39	WZW 4	Regen	9			
22	-	$1\frac{1}{2}$	40	ZZW 4	Regen hagel	5	2 m ♂ ♀	13	
	-	$1\frac{1}{2}$	40	ZW 3	Regen				
	-	1	44	WtZ 3	—Geh.betr.	4			
23	-	$\frac{1}{2}$	42	OtZ 2	Regen	4	15	♂ ♀	7
	-	$1\frac{1}{2}$	43	2	Geh.betr. reg.				
	-	3	46	WtZ 3	Reg.geh.betr.	$4\frac{1}{4}$			
24	-	$4\frac{1}{2}$	50	3	Geh.zeerbetr.	29			
	-	5	45	ZZW 2	Regen				
	-	$7\frac{1}{2}$	42	NNW 1	—Omtr.hel.	$2\frac{1}{4}$			
25	-	9	47	NW 1	Omtr. held.	13	→		
	-	$10\frac{1}{4}$	45	1	Regen betr.	$2\frac{1}{4}$			
	-	9	43	WtZ 2	Geheel betr.				
26	-	$7\frac{1}{2}$	43	ZZW 5	Regen	$4\frac{1}{4}$	27		
	-	$3\frac{1}{2}$	45	ZW 2					
	-	2	46	WNW 3	—Zeerbe r.	12			
27	-	2	47	1	—Betrokk.	11	∞		
	-	2	45	2					
	-	2	45	NW 5		$3\frac{1}{2}$			
28	-	4	45	NNO 4	Omtr. held.	25	□	19	♂
	-	$4\frac{1}{2}$	45	ZtO 2	Regen —				
	28.10	$\frac{1}{2}$	43	W 6	Regen	$2\frac{1}{2}$			
29	-	$10\frac{1}{2}$	44	5	Betr.hag reg.	9	m ♂ ♀	8	VP
	-	$11\frac{1}{4}$	42	WtN 4	Reg.omt.hel.				
	29.	4	45	WNW 5	Reg. betrok.	4			
30	-	$6\frac{1}{2}$	51	4	Betrokken	23			
	-	8	46	WZW 2	Zeer en g. b.				
	-	$7\frac{1}{2}$	47	ZZW 2	Geheel betr.				
31	-	$7\frac{1}{2}$	50	2		7	X		
	-	8	48	2					

Gemiddelde { Barrometer 29D. 9 $\frac{1}{2}$ Lyn.
Thermometer 52 Gr.
Gevallen Water 60 $\frac{1}{4}$ Lyn.
Uitgewaessemde 13 Lyn.
Gemiddelde kragt der Wind ruim 2

NEDERLANDSCHE JAERBOEKEN.

DECEMBER.

MDCCXLVIII.

G E L D E R L A N D.

Z U T P H E N.

De Heer Mr. *Lambert Welmers*, door Zut-
den Prins Erftadhouder tot Sekreta- PHEN.
ris der Ed. Mog. Heeren Gedeput-
teerde Staten dezès Graeffchaps aen-
gefteld zynde, in plaets van wylen den Heer
Mr. *Joh. Otto van Haffelt*, had den 6 der vo-
rige Maend November alhier den eed afge-
legd.

Den 9 der voorn. Maend was hier het volgen-
de merkwaardig geval gebeurd:

Eenige Soldaten van een repatrierend Hano-
verfch Regiment van den Lt. Generael, *Baron*
van Middachten, den 8 der voorschr. Maend
hier ingetrokken om den 9 uit te rusten, en in
het groote Gildehuis, op de Nieuwftad ftanen-
de, gelogeerd zynde, ontzagen zich niet (wat
hen hier toe bewoog, kan met geen zekerheit
gezegd worden) tegens de voorby gaende Bur-
gers, Ingezetenen en Soldaten met fcheldwoor-
den uit te varen, en de Nederlanders als Pol-
trons, Lafhartigen enz. af te malen. Eenige
Soldaten van het Friefche Regiment des Gene-
MDCCXLVIII. N n n n rael's,

ZUT-
PAEN.

raels, *Baron van Burmania*, zulks hoorende, en geenszins kunnende verduwen, namen een besluit om zulks te wreken. Zy voegen zich mee hun 6 of 7 by, en vallen gelyker hand met de Sabel in de vuist, zoo dapperlyk op een bende van 20 dier Duitsche Snorkeren aen, dat zy hen op de vlucht en tot in 't Gildehuis dreven. De Hanoverschen, dit den onzen betaeld willende zetten, rukten met hunne Onderofficieren, samen een hoop van 200 mannen sterk, als in orde van Bataijje, hun Logement uit, en vielen op de onzen aen, ten einde dezelve te verjagen. Dan dezen, ondertusschen door eenigen van het Regiment van *Brakel* en de Artillerie versterkt, en tot 60 in getale aengegroeid, hielden niet alleenlyk kloekmoedig stand, maer dreven hunne Party andermael te rug. Hier op namen de Hanoverschen hun schietgeweer te baet, brandden op de onzen los, en kwetsten eenige weinigen derzelven. Dezen, hier door geweldig verbitterd, liepen naer hunne kwartieren, om hun schietgeweer te halen, en zetten het onmiddelyk daer mede op de Hanoverschen in dier voegen aen, dat dezelve, schoon in getale nog sterker, genoodzaekt wierden voor de derdemaal het hazepad te kiezen. Dit zoude hierby niet gebleven, maer zekerlyk op een bloedbad tusschen het Guarnizoen dezer Stad en de Hanoverschen (die, behalven het Regiment van *Middagten*, sterk omtrent 800 Koppen, nog bestonden in 2 Esquadrons Cavallerie van den Kolonel *Baron van Polnitz*) uitgekomen zyn, zoo niet door de goede voorzorg van den Magistraet, en de wederzydsche commanderende Officieren, daerin voorzien was geworden. De Hoofd- en alle andere wachten werden op bevel des Heeren *van Sytzama*, Kolonel by 't Regiment.

gim. van den Generael *Burmanna*, en commandant van het Guarnizoen alhier verdubbeld. Sterke Patrouilles, zoo van het Guarnizoen als de Hanoverschen, Marcheerden, dag en nacht, langs de straten, en bragten alle hun tegenkomende Soldaten naer de Hoofdwacht. Veel had het in, de iever en woede van de onzen tot bedaren te brengen; en zouden, was hun de vrye toom gelaten, het den Hanoverschen niet wel bekomen zyn, vermits de Burgery, in geval de actie langer geduurd had, niet nagelaten zoude hebben, zich der zake ook aen te trekken. Verhalens waerdig is hier in 't byzonder de stoutheit van een Hollandsch Sergeant, die, zich mede in 't spel gemengd hebbende, met den Sabel in de eene, en de bajonet in de andere hand, zoo dapperlyk op zeven Hanoverschen inklonk, dat zy allen hem de hielen toonden. Doch voor al staet ons hier niet te verzwigen het manlyk bedryf van een Weesjongen, die, terwyl partyen schermutzelden, by geval aenkomende gaen, en de reden des gevechts verstaen hebbende, den naesten man, een Hanoversch Soldaet, straks aenpakt, hem den Sabel ontwringt, en, na een en andermael hem die over de ooren gestreken te hebben, met zyn geconquesteerde geweer triomfantelyk naer het Weeshuis keerde, waer de Sabel, tot een eeuwige gedachtenis van het voorn. geval, bewaerd zal worden. Hoe velen eigenlyk in de schermutzeling, omtrent den middag, op de Nieuwstad, voorgevalien, en $1\frac{1}{2}$ uur geduurd hebbende, van weerzyden gekwetst en gebleven zyn, kan niet recht bepaeld worden. Zeker echter is, dat 'er van de onzen geen gesneuveld, maer 8 of 9 gekwetst zyn. Van de Hanoverschen is 'er een in het gevecht omgekomen,

ZUT-
PHEN.

twee des nachts, en een gelyk getal, den volgenden dag, op de karren aen hunne wonden overleden, en zyn'er meer dan 25 gekwetsten door onze Voerluiden, op hunne karren, met het Regiment naer Holten in Overijssel gebracht. Dus bestaet het eenigste voordeel by de Hanoverschen behaeld, hierin, dat zy, by hun aenkomst in hun Land, met ondervinding, melden kunnen, hoe het eigenlyk met de zaak van het Poltronschap by de Nederlanders gelegen is.

Nadat eenige Ingezetenen, zoo jonge als ouden, op naem der Burgery dezer Stad, die echter nooit vergaderd geweest is, of daer van kennis gehad heeft, een Request geteekend hadden, waerin zy, zoo men wil, aen zyne doorl. Hoogheit verzogten om redres en herstelling hunner Privilegien, hebben zich twee van hun, met name *Willem van Dicren*, een Klaviermaker, en *Kornelis Foortman*, een Kuiper, zich, op den 7 der voorleden Maend November, met dat Request naer den Haeg gegeven, na dat een meenigte dier (zoogenaemde Burgeren hun uitgeleide gedaen, en, met 21 eerschoten uit kleine kanonnetjes, geluk op de reis toegebromd had. Des avonds op den 23 der voorschr. Maend te rug gekeerd, werden zy op dezelve wyze ontvangen, breed opgevende, hoe zyne Hoogheit hun verzoek toegestaan, en beloofd had de Burgery van Zutphen te zullen maintaineren, eene zaak waer aen niemand hier ooit getwyffeld heeft. Zy deden, den 24 en 25, aen den Teekenaren verslag van hunne wedervaert, zonder dat men, wat moeite daer toe ook aangewend zy, tot nog toe te weten heeft kunnen komen, waerin hun wizenlyk verzoek bestaet, en wat daerop by zyne Hoog-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1201

Hoogheit, door alle Zutphenaers, zoo wel als ^{ZUT-}rechtschapen Patriotten, hoog geschat, en ^{PHEN.}naest God, als de Behouder des Vaderlands geëerd, besloten is.

B E R G.

In den maend October laetstleden was alhier, ^{BERG.}voor den hoog Ed. Land-Gerichte der Hoogheit *Wiscb* gepronuntieerd zekere (voorwaer zeer gratieufe) sententie, waerby een *Dirk Ter Maeth*, door de wandeling genaemd *de Keyzer*, ter instantie van den Heer Fiskael dezer Hoogheit, in detentie genomen, is gecondemneerd in een boete van *f* 200 neffens de Kosten der Procedures en misen van Justitie, om die uiterlyk binnen 14 dagen daerna, of in gelde, of tegens genoegzame cautie te voldoen, met dien mits nogthans dat, zoo de Gecondemneerde hier in kwam te manqueren, de Fiskael, naer exigentie van zaken en qualiteit van 't delict, nader tegens hem zal mogen concluderen tot een corporele straffe, of bannissement enz. Dan de Gevonnisse had aen de Sententie voldaen en was dus weder op vrye voeten gesteld. Het delict eigenlyk bestond hier in, dat de Beklaegde, in September laetstleden, een' Boer, in zeker huis onder *Varssveld* zittenden, niet alleenlyk by het hair gegrepen en met een mes over het aenzigt gesneden had; maer vervolgens in zyne Kwaedwilligheid persisterende, met een Snaphaen op hem geschoten en met een blooten hartvanger op hem aengelooopen had, met bedreiging van hem te willen doorsteken.

G R O E N L O.

Den 26 der voorleden maend was in een huis alhier brand ontsaen, veroorzaekt door een

Nnnn 3

vuur-

GROEN-
LO.

vuurpot die de meid by haer bed had laten staen, welke vervolgens in slaep gevallen, en dus slapende veelligt met de handen tegens de Gordy-nen geslagen heeft, waardoor een slip derzelven waerschyntlyk in de vuurpot geraekt, een vonk gevat zal hebben. 't Zy hoe 't wille, de Gordy-nen waren in brand geraekt en bed en beddeplank daer door aengestoken, in diervoegen dat niet alleen de meid maer zelfs de Heerin van 't huis, naer alle gedachten door de vlam verteerd zouden zyn geworden, ware de zaak niet gelukkig in tyds ontdekt, en voorts, door de nyvre waekzaamheit van den Magistraet zoodanige ordres gesteld, dat men het werk in korten tyd meester, en de brand geheel gebluscht wierd

De kinderziekte regeerde thans hier sterk.

A R N H E M.

ARN-
HEM.

Kort voor dat de Switzers van *Sturler*, die hier eenigen tyd gelegen hebben, naer 's Hartogenbosch zyn vertrokken, was hier het volgende ongeluk gebeurd:

Drie Soldaten des nachts zich van den muur der Stad neder gelaten hebbende en gedeferteerd zynde, gaf de Officier aen de Sabels-poort wacht houdende bevel, dat een onder Officier en eenige gemeenen hen zouden nazetten. Een Kadet op Schildwacht staende, verzogt mede van de jagtparty te mogen zyn, 't geen hem vergund werd. Straks liep hy vooruit, in hoop van de ontvluchten te achterhalen. De Onder-officiers die buiten de Stad op de hazewacht lagen, en slapende de Deferteurs hadden laten voorby gaen, thans wakker geworden, hem hoorende, riepen: *Wie daer?* Maer geen antwoord

JAERBOEKEN, December, 1748. 1203

woord krygende, en hem uit alle magt ziende
loopen, branden los, en troffen hem zoodanig
dat hy onmiddelyk dood ter aerde viel, waerop
zy hunnen misflag ontdekten, en niet zonder
bystre ontsteltenisse vernamen dat zy geen De-
ferreur maer den Kadet geveld hadden, die ver-
volgens naer Krygsgebruik, ten zelve dage ter
aerde besteld werd.

ARN-
HEM.

Den 19 der voorleden maend was alhier,
volgens gewoonte, het Monopolium der ge-
brande wateren over het Kwartier van Velu-
we, zonder de minste stoornisse, verpacht aen
de genen die zulks voorheen gehad hebben, te
weten, voor zooveel de Stad en het Schependom
derzelve aengaet, voor omtrent f 27000, en
betreffende het Kwartier in 't algemeen, voor
circa f 70000.

De mompeling lang gegaen hebbende, dat
de geheele Regering hier zoude veranderd
worden, waren den 29 der voorleden maend
4 der aanzienlyksten uit de Burgery dezer Stad
de Heeren namelyk *A. Engelberts*, *Mr. G. Tul-
leken*, *E. E. Vierevant* en *G. Schuerman*, gecomit-
teerd, met een Koets door 6 Paerden bespan-
nen, naer den Haag gereden met een Request,
geteekend door 250 der voornaemste Burge-
ren, aen Zyne doorl. Hoogheit, den Heere
Prinse van Oranje en Nassau, waarby zeer in-
stantelyk en eerbiedig verzogt word dat, het
zyne doorl. Hoogheit behagen mogte de Re-
genten dezer Stad, als brave en getrouwe Bur-
gervaders regerende, te laten continueren; al-
les echter onder bewilliging en ter goedkeuring
van dien zoo wyzen Vorst. Wat antwoord de
voorn. Gecommitteerden hierop van zyne
Hoogheit gekregen hebben, kunnen wy tot nog
toe met geen zekerheit melden.

Nnnn 4

HAT-

H A T T E M.

HAT-
TEM.

Zyne Hoogheit heeft den Heer *Willem Baron van Haersolte*, Heer van Yrst, Lid van de Ridderchap des Kwartiers van de Veluwe, en zeer geacht Burgermeester dezer Stad, benoemd om met Mey 1749. als Gedeputeerden dezer Provintie, in 't Collegie der Hoogmog. Heeren Staten Generael dezer vereenigde Nederlanden, sessie te nemen; en voorts den Heer *Mr. Borchard Joan Daendels* aengesteld tot Sekretaris van deze Stad en het Scholt- Amt, in plaetze van den Heer *Mr. Bernard Henrik Cremer*, bevorens tot Substituut Mombler der Provintie verkoren.

L o o.

Loo.

Door den Prins Erffstadhouder was de Baron *A. Schimmelpenning van der Oye* tot Drossaert, en voorts tot Schepen dezer zyne vrye Heerlykheit aengesteld de Heer *Mr. Adam Persoon*, Lid der Gezworene Gemeente en Rentmeester van het Kapittel Lebuini der Stad Deventer, in plaetze van den hoog Welgeb. Heer *W. Baron van Haersolte*, Heer van Yrst enz., die voor deze aen hem opgedragen charge bedankt heeft.

H O L L A N D.

Z E V E N B E R G E N.

ZEVEN-
BERGEN.

Deze Stad was thans opgepropt van Militie, ten deele *Engelschen*, die, by gebrek van de noodige Schepen, om daer mede van de Willemstad naer Engeland over te steken, hier hun verblyf houden; ten deele door 2 Regimenten, ieder van 700 man, hier Guarnizoen hou-

houdende, die te samen den Ingezetenen dus bystren overlast veroorzaekten, niet alleen door het gebruiken vanderzelven Woonsteden, maer ook door buitensporigē dwingzucht en andere onrechtmatige bedryven. Zie hier een staeltje. Een Soldaet van het Guarnizoen, by een' Burger dezer Stad, een zeer ordentlyk man, gekomen om Aerdappelen te koopen; en naer zyn' eisch berecht zynde, gaf hy den Verkooper een stuk Fransch geld (naer gedachten een halve Ryksdaelder) en wilde zulks voor een stuk van 29 ft. (een halve Kroon) hem aenrekenen. De Verkooper echter het niet hooger dan voor 25 ft. willende ontvangen, en zulks bedaerdelyk aen den Soldaet te kennen gevende, pakte de Soldaet hem aen, en wierp hem tegens den grond. De Verkooper weder opkomende, slaet of stoot den Soldaet de deur uit. De Soldaet bevindende hier door een ligte kwetzuur aen zyn hand of arm gekregen te hebben, gaet daer over by zyn' Officier klagen, die terstond door een commando van de wacht, die op het Stadhuis gehouden word, den Verkooper, uit zyn huis, in de wacht liet halen, en, na verloop van een kwartier uurs, veroordeeld om met zwepen gegeesfeld te worden. Onmiddelyk werd dit in 't werk gesteld, de man ontkleed, en publiek voor het Stadhuis met 40 of meer slagen op den rug gestraft. Dit alles, zonder de verdediging van den verwezen te hooren, of iemand der Regering eenige kennis van de zaak te geven, verricht zynde, heeft de Heer Droffaert *Anthony Pieter Anemaet*, een attestatie van 't geval, door zeer vele Burgers, alle ooggetuigen, bekrachtigd, terstond doen beleggen, en naer zyne Doorl. Hoogheit gezonden, ten einde deszelfs rechtliovende wysheit, der Justitie in dezen behoortlyke

ZEVEN-
BERGEN.

lyke voldoening mogte doen erlangen. Wat hier op by onzen waerden Erfstadhouder befloten zal worden, wil de tyd leeren.

H A E R L E M.

HAER-
LEM.

Vermits het Gemeen alhier op de Requesten, door hen aen de Heeren Gecommitteerden zyner Doorl. Hoogheit overgeleverd, waervan wy in onze vorige Stukjes van Augustus en October gesproken hebben, geene dispositie gekregen hadden van eenig belang, dan die waer aen zy het minst belang hadden, namelyk de verandering der Regering, gingen de bewegingen steeds haren gang, en hield men gedurig aen met hier en daer te vergaderen, en somtyds zich by de Heeren van de Regering te vervoegen, om die zoogenaemde domestike zaken te willen afdoen, volgens voorschrift 't geen men hun Ed. Achtb. overgaf. Doch vermits zy, die als voorvechters hier regeerden, meest al uit het gemeenste slag des Volks bestonden, geschiedde zulks dikwyls met achterlating van allen behoorlyken eerbied voor de Regering, en dus waren de verzoeken doorgaens raeuw en onbedacht. De Magistraet ondertusschen alle mogelyke middelen aanwendende om de zaken in een voegelyke plooi, en daer door alles weder in rust te brengen, hebben ten dien einde door verscheide Publicatien, in de voorl. Maend geëmaneerde, de verzoeken, of liever eisch, van het Gemeen, in zoo verre beantwoord, als hun Ed. Achtb. raedzaam geoordeeld hebben. Wy zullen onzen Lezer alle die Stukken, volgens de tydorde der uitkoming, steeds by ons in acht genomen wordende, hier mede deelen. Het eerste, een Publicatie, den 5 Novemb. gedaen, betreffende het

het ontsluiten der Byhalle, en een verbod tegen HAER-
het uitventen van allerlei ongekeurd en slecht LEM.
Vee, luid dus:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haerlem in
achtginge genomen hebbende, dat aen d'eene zyde
feederd eenigen tyd binnen deze Stad zich heeft doen zien
eene schaersheit, en by gevolg ook groote duurte van
versch Vleesch, en aen den anderen kant, dat vele zoo
Vleeschhouwers als andere Perfoonen zich niet hebben
ontzien om in hunne Huizen te slaen, mitsgaders uit te
venten en te verkoopen alle zoort van ongekeurden slecht
Vee, zoo van Runderen, Kalven als Schapen, waer door
niet alleen de Halle als de publieke Plaets tot het verkoop-
pen van Vleesch gesteld, veel komt te lyden, maer ook
alle Onderkrupingen tot elkanders ruine te wagten zyn,
en waer door boven dien, velen van de goede Burgery en
Gemeente, ja de geheele Stad door besmetting en onge-
mak veel nadeel zoude kunnen verwagten, hebben na
overweginge van de Middelen, eertyds in gelyke omstan-
digheden tot soulaes van de goede Inzezetenen en voor-
zieninge van zoodanige kwade praetyken gebruikt, goed-
gevonden en verstaen, zoo als hun Ed. Achtb. goedvin-
den en verstaen by deze; Dat de Byhallegelyk van ouds
als nu ook, voor den tyd van zes eerstkomende Maenden,
wederom zal worden opengesteld en gehouden in 't Pand
binnen deze Stad, te beginnen met Maendag den 11
dezer Maend November, en wel in dier voegen, dat
het aen een iegelyk zoo Burgeren als Vreemden, alleen
uitgezonderd die Perfoonen, dewelke een vaste Stal en
Plaets in de Groote Halle hebben, zal wezen gepermitteerd
en toegelaten de voorsz. Byhalle te mogen frequenteren,
en aldaer versch Vleesch ter Halle te brengen, des dat
het zelve gedaen zal moeten worden des Maendags den
geheelen dag, en des Dingsdags tot den middag de Klok-
ke twaelf uren, doch langer niet, op de Verbeurte van
het Vleesch, het welke na dien tyd in de voorsz. Byhal-
le bevonden zal worden, ten profyte van het Diaconie-
huis binnen deze Stad, en zal ook al het Vleesch moeten
wezen subjeet de Keuren en Ordonnantien op 't stuk van
de eerbare Waren binnen deze Stad vigerende, mitsgaders
die genen, die de voorsz. Byhalle zullen willen frequen-
teren,

**HAER-
LEM.**

teren, gehouden zyn zich te gedragen naer de Ordres, dewelke Deken en Vinders van het Offe-Weiders Gilde binnen deze Stad, aen wien de Directie van de Byhalle altoos heeft gecompeteerd, ter bereikinge van hun Ed. Achtb. salutair oogmerk, als van ouds dien aengaende zullen stellen, en waertoe het zelve Gilde wederom geauthoriseerd word by deze, gelyk mede, om de noodige Voorzieninge te doen, zoo op het in staet stellen van de voorfz. Byhalle, als op het sluiten en schoonhouden van die.

Dan nademaal met het Openstellen van de voorfz. Byhalle, de voorfz. salutaire Intentie van hun Ed. Achtb. geenszins ten volle kan worden bereikt, maer daer toe ten eenemale mede moet cesseren en ophouden alle Uitventinge en Verkoop van versch Vleesch, aen eenige particuliere Huizen, of andere Plaetzen, dan hier boven zyn vermeld: ZOO IS 'T, dat myne Heeren van den Gerechte voornoemd alle en een iegelyk het zy Vleeschhouwers, Burgers of andere Ingezetenen, mitsgaders ook Vreemden wel expresselyk interdiceren en verbieden, van nu voortaan, het zy aen hunne eige of in andere particuliere Huizen, of op eenige andere Plaetzen, als de Groote en Byhalle enig Vleesch, het zy van Runders, Kalven of Schapen te koop te hangen, ofte presenteren, veel minder te verkoopen of uit te venten, directelyk of indirectelyk, op de boete van 25 Gulden voor de eerste reize, 50 Gulden voor de tweede reize, en verders tegens Onze ernstige meningedoende, daer over exemplarlyk en naer exigentie van zaken te zullen worden gecorrigiert en gestraft; zullende de voorfz. Boetens gaeneen derde gedeelte voor den Heer Hoofd-Officier dezer Stad, een derde voor den Aenbrenger, en het resterende derde part aen de Diaconie Armen dezer Stad.

Aldus gedaen en geordonneerd den 4 November, 1748, present de Heeren *Mr Zacharias Stenis*, Hoofd-Officier, *Mr. Pieter Stein*, *Pieter Samuel Crommelin*, en *Jan Heshuizen*, Burgemeesteren, *Mr. Willem Fabricius*, Heer van Almkerk en Santhorst, *Mr. Pieter van Schuilenburg van Moermont*, *Mr. Remees Floris van Zanen*, *Mr. Abraham de Pape* en *Mr. Jan van den Bergen*, Schepenen der Stad Haerlem.

En

JAERBOEKEN, *December, 1748.* 1209

En den 5 daer aen volgende na voorgaende Klokkegeflag van de Puie van het Raedhuis, ten overstaen van de Heeren Mr. *Zacharias Stenis*, Hoofd-Officier, Mr. *Remees Floris van Zaanen* en Mr. *Abraham de Pape*, Schepenen der gemelde Stad, gepubliceerd.

By my

J. J. VAN BERGUM VAN NIEUWENHUIZEN.

Het Tweede, een Advertentie, betreffende het voortaan houden van een Zaed- Haring- en Zoutevisch-markt, is van dezen inhoud:

Burgermeesters en Regeerders der Stad Haerlem adverteren hier mede allen en een' iegelyk, dat hun Ed. Groot Achtb. hebben goedgevonden, zoo als goedvinden mits deze, dat van nu voortaan binnen deze Stad wederom zal worden gehouden een Koorn- en Zaed-Markt, mitsgaders ook een Haring- en Zoute-Visch-Markt; te weten tweemalen ieder Week, en zulks des Maendags en des Donderdags 's Morgens tot de Klokke drie uren des Middags en langer niet: En zal de voorz. Koorn- en Zaed-Markt gehouden worden op de Eerste Nieuwegragt over de Ofsemarkt; alwaer het vervolgens op de voorz. gestelde tyden aen een' iegelyk zoo Burger, en Ingezetenen als Vreemden zal vry staen ter Markt te brengen en te verkoopen alle Zoorten van Koorn en Granen, geene uitgezonderd, mitsgaders Erweten, Poonen, Garst, Rogge, Grutten, Boekweit en andere zoorten van dusdanige Zaden en Eetbare Waren, des dat op de voorz. Markten by geen minder Maet zal mogen verkogt worden, dan by de Schepel ofte een derde van een Zak Haerlemmer maet.

En zal de gemelde Haring- en Zoute-Visch-Markt op de voorz. tyden worden gehouden by de Groote Kerk dezer Stad, aen de zyde en voor het Klokhuis, alwaer het aen een' iegelyk mede, en zulks zoo wel aen de Katwykers, Noordwykers, Zantvoorders als verdere Vreemden, even gelyk aen de Burgeren en Ingezetenen dezer Stad zal vry staen ter Markt te brengen, te venten en te verkoopen, Zoute-Visch, Stok-Visch, mitsgaders Haring en Bokking, doch mede niet anders dan tot de Klokke drie uren als voren.

Des

HAER-
LEM.

Des zal zoo wel ten aanzien van de voorz. Koorn-en Zaed-Markt, als ten opzichte van de gemelde Haring-en Zoute-Visch-Markt moeten vaststaen, dat alle de voorz. Goederen en Waren, dewelke daer op zullen gebragt worden, ten einde de Stad en goede Inzeetenen van dien door geen kwaed en bedorven Voedzel eenig nadeel komen te lyden, zullen moeten zyn subject aen de Keuren en Ordonnantien, op de Eetbare Waren binnen deze Stad vigerende; op poene dat al het gene niet dien conform, maer als verdorven en te niet naer behooren word bevonden, zal wezen verbeurd en vernietigd zal worden, mitsgaders de Brenger naer bevinding van zaken verders daer over zal worden gecorrigeerd het zy met een Boete, of met den zelven van de Markten in 't toekomende te weeren ofte zoodanig zulks anders naer exigentie van zaken zal worden verstaen te behooren, en waer omtrent de Keurmeesters van de Eetbare Waren binnen deze Stad wel ernstig worden gelaft het oog te houden en alle vigilantie te adhiberen.

Actum ter Kamere den 12 November 1748

Ter Ordonnantie van dezelve

D. GULDEWAGEN.

Ende ten zelven dage, na voorgaende Klokke-geslag van de Puic van het Raadhuis, ten overstaen van de Heeren, Mr. *Zacharias Stenis*, Hoofd-Officier, Mr. *Coenraed van Schuilenburch* en Mr. *Abraham de Pape*, Schepenen der Stad Haerlem, gepubliceerd

By My

J. J. VAN BERGUM VAN NIEUWENHUYSEN.

Het Derde, mede een Bekendmaking, betreffende de Collecte nopens het Middel van 's Lands Waeg, en die van den Steur en Zalm; behelsd.

Burgermeesters en Regeerders der Stad Haerlem adverteren hier mede allen en een'igelyk, dat de Collecte van des Gemeenen Lands Middelen, dewelke ingevolge het Plakaet van hunn' Ed. Gr. Mog. de Heeren Staten van Holland ende West-Vriesland, van dato 31 October laetstleden en op huiden gepubliceerd, alom-
me

J AERBOEKEN, *December*, 1748. 1211

me binnen deze Provintie zullen worden gecollecteerd, **HAER-**
binnen deze Stad zal worden gedaen en waergenomen, **LEM.**
voor zoo veel het Middel van 's Lands Waeg aengaet
door den Waegmeester *Willem Opperdoes*, en voorts
de overige 's Lands Middelen (except de Steur en Salm,
die door den aflager van de Vis gecollecteerd moet wor-
den) door *Pieter van Weggels*, als by Hooggem. hun
Ed. Gr. Mog. daer toe aengesteld, en waer toe dezelve
van Weggels mede zyn Plaets en Zittinge zal houden in
de Waeg van deze Stad, alwaer een iegelyk, daer in
belang hebbende, zich aen denzelven zal kunnen ad-
dresseeren.

Actum ter Kamere den 14 November 1748,
present alle de Heeren.

My present
D. GULDEWAGEN.

Het vierde, ook een Advertentie, aenwy-
zende waer en wanneer voortaan de Beesten-
markt in deze Stad zal gehouden worden,
spreekt dus:

Burgermeesters en Regeerders der Stad Haerlem, ad-
verteeren hier mede allen ende een' iegelyk, dat
voortaan buiten en behalven de gewone Jaerlyksche
Beesten-Markten, die op Maendag gehouden worden,
binnen deze Stad des Donderdags in ieder Week zal
worden gehouden een Beesten-Markt, te weten van Os-
sen, Koeien, Kalveren ende Schapen, en dat de plaets
daer toe zal zyn op de Ossen-Markt alhier, alwaer het
nodige tot het houden van een bekwame Markt zal wor-
den bezorgd.

En ten einde dezelve Markt zoude mogen zyn van
succes en meer toenemen in het vervolg, interdiceren
hun Ed. Groot Achtb. een' ieder, het zy Burger, Inge-
zeten of Vreemden wel expresselyk van in t vervolg
geene Ossen, Koeien, Kalveren ofte Schapen te koop
te presenteren ofte ter koop te venten, dan op de voor-
schreve Ossen-Markt, op poene, contrarie doende, daer
over naer bevindinge te worden gemulsteerd.

Actum ter Kamere den 20 November 1748.

Ter Ordonnantie van dezelve.

D. GULDEWAGEN.

MDCCXLVIII.

Oooo

En

HAER-
LEM.

En ten zelven dage na voorgaende Klokkegeflag ter Puie van den Raedhuize ten overstaen van de Heer Mr. *Zacharias Stenis*, Hoofd-Officier, Mr. *Jan van den Bergen* en Mr. *Christoffel Jan van Dam*, Schepenen der Stad Haerlem, gepubliceerd

By My

J. J. VAN BERGUM VAN NIEUWENHUIZEN.

Het vyfde, zynde een Ordonnantie op het stuk van de Doodkisten en Roeven; voor de Graafmakers, en Baardrageren; mitsgaders op het verburen van Doodkleeden, Rouwbehangzelen, Kleederen, Mantelen, Lamferen, Beffen, Handschoenen en Glazen enz. Luid dus:

Myne Heeren van den Gerechte der Stad Haerlem, in ervaringe zynde gekomen, dat omtrent het Stuk van de Begraeffenissen binnen deze Stad, sederd eenigen tyd by verscheide Burgers en Ingezetenen is ontsaen ongenoegen en beklag, ter zake dezelve Begraeffenissen alhier veel hooger zouden loopen dan op andere Plaetzen en in 't byzonder in nabuurige Steden, het welke eensdeels zyn source wel is hebbende uit de meerdere belastingen, die op eenige Zaken, tot de Begraeffenissen haer betrekkinge hebbende, ten voordeele van de bezwaerde Finantien van de Kerken en Godshuizen dezer Stad zyn gelegd geworden, doch meeren deels ook voortgekomen uit eene disobservantie van de goede Ordres en Reglementen, dewelke van tyd tot tyd omtrent het werk der Begraeffenissen met het geen daer toe specteerd, zyn geëmaneerd, endie zo zeer in ongebruik zyn geraekt, dat de meeste zaken daer toe behoorende sederd eenigen tyd en althans worden gepractiseerd en zich toedragen naer een ieders welgevallen, en tot zoodanige hooge Pryzen zyn gebragt als daer voor het meeste is te bedingen, zonder zich aen eenige Reglementen ofte Ordonnantien te bekreunen, terwyl boven dat alles onder dezelve Ordres ook verscheide voorzieningen worden gevonden, dewelke, als de reden en oorzaak van dien voor lange gecef-

scerd

feerd zynde , jegenswoordig mede dienen op te hou-
den ; hebben na Deliberatie , en met eene serieuſe in-
tentie aengedaen zynde , omme , omtrent het ſtuk der HAER-
LEM.
Begraeffeniſſen , de goede Burgery ſen Ingezetenen ,
aen wien het veeltyds by het verlies , dat zy komen
te lyden , zeer bezwaerlyk valt , vele onkoſten te dra-
gen , zoo veel verligtinge toe te brengen , als mogelyk
zal zyn , en met de Conſtitutie van deze Stad kan over-
een gebragt worden , en hier op gehad hebbende het
Advies en Goedvinden van de Heeren Raden en Vroed-
ſchappen dezer Stad , dien conform goedgevonden en
verſtaen , zoo als hun Ed. Achtb. goedvinden en ver-
ſtaen by deze , omtrent het ſtuk der Begraeffeniſſen bin-
nen deze Stad , met 't geen daer toe behoorende is , op
nieuws te ordonneren , te keuren en te ſtatueren alle de
Pointen en Artikelen hier na volgende.

Aengaende de Doodkiften.

I. Dat ten aanzien van het doen maken der Doodkif-
ten , dewelke tot hier toe op eene vaſte prys zyn ge-
ſteld geweest , het van nu voortaan aen een iegelyk zal
vry ſtaen , dezelve niet alleen te doen maken by een'
zoodanigen Timmermans- of Kiftenmakers-Baes , als zal
komen goed te vinden ; maer ook te mogen bedingen
voor zoodanigen prys als waer voor dezelve op het min-
ſte , ofte na den Beſtelder zyn zinnelykheid zal zyn te
bekomen.

II. Des zullen egter de Timmermans-en Kiftenma-
kers-Bazen , ten einde daer door geen infectie ofte be-
ſmettinge geoccafioneerd worde , gehouden en verobli-
geerd zyn , geene Kiften te maken dan van goed en ſterk
Hout , mitsgaders door een behoorlyke bepekkinge der
Naden van binnén als anderszins zorge morten dragen ,
dat alle de Kiften zoodanig zyn geconſtitueerd , dat de-
zelve tot de Begraeffeniſſen incluis mogen blyven be-
hoorlyk digt , zonder eenige de minſte lekkinge.

III. Zullende , om in dezen zoo veel te meerder pre-
cautie te gebruiken , alle Timmermans-en Kiftenmakers-
Bazen gehouden zyn , geene Kiften te leveren ofte te
laten volgen , ten zy dezelve alvorens door des Stads
Branders zullen zyn geviſiteerd , en na gedane naeuw-
keurige inſpectie en bevindinge , als in een' behoorlyken
ſtaet gevonden zynde , door dezelve Branders met het

Oooo 2

Stads

HAER-
LEM.

Stads Merk zullen zyn gebrand en gestempeld , waer voor dezelve Branders , indien het een Kist is , die op een Baer gedragen word , drie Stuivers , en voor een van minder calibre een Stuiver zullen genieten van den Baes , die de Kist zal hebben gemaakt , zonder meer.

IV. En zal , indien niettegenstaende dit alles echter noch eenige Kist anders en niet digt , maer ondeugend en met lekkagie gemaakt bevonden wierde , den Timmerman of Kistenmaker , zoo wel als den Brander daer over zoodanig worden gecorrigeerd , als naer bevind van zaken zal worden geoordeeld te behooren.

Aenbelangende de Roeven.

I. Dat voor het gebruiken van een Roef op een Doodkist van een Lyk , dat met Koetzen ter Aerde word besteld , ofte des avonds met een Lykstatie te voet , ofte ook anderszins op den ordinairen tyd en wyze , doch met een dubbelde Baer of twintig Dragers word begraven , als van ouds zal worden betaeld negen Guldens.

II. En zal voor't gebruik van een Roef by een ordinaire Begraeffenis en op den ordinairen tyd geschiedende , met zefften Dragers , worden betaeld , in plaetse van negen Guldens , zes Guldens.

III En by alle verdere ordinaire Begraeffenissen met veertien ofte minder Dragers in de Kerken dezer Stad , zal voor't gebruik van een Roef alleen worden betaeld drie Guldens , in plaetse van negen Guldens , gelyk voor dezen was.

IV. Zullende van de Lyken van Kinderen en onvolwasse Personen beneden de twaelf jaren , die in de Kerken worden begraven , voor het gebruik van een Roef betaeld worden de geregte helfte van't gunt daer voot by de Begraeffenissen der volwasse Personen word betaeld , in zoodanige Classis , als ingevolge de bovengemelde Artikelen zullen bevonden worden te behooren.

V En zal voor het gebruik van een Roef by de Begraeffenissen op de Kerkhoven dezer Stad , zonder onderscheid , in plaetse van de voorschreeve negen Guldens , alleen worden betaeld twintig Stuivers.

VI. Doch een Kind of onvolwassen Persoon , beneden de twaelf jaren als boven , op een van de Kerkhoven dezer Stad , begraven wordende , zal voor't gebruik van de Roef niet meerder betaeld worden dan tien Stuivers.

VII.

JAERBOEKEN, December, 1748. 1215

VII. En zal het Geld van de voorschreve Roeven ge-^{HAER-}
noten en verdeeld worden by de Kerken en Armen de-^{LEM.}
zer Stad, op gelyke wyze en in diervoegen zulks tot
hier toe is gepractifeerd geworden.

*Van't geen de Gravenmakers voor de Kerken moeten ont-
vangen, mitsgaders van derzelver Salaris en Leon.*

Graven in de Kerken.

I. In den eersten zullen de Graefmakers ontvangen
voor het Recht van de Kerk, voor't openen van een
Graf, gelegen in de Kerken, vier Guldens, en voor de
Schael ofte gemeene Armen twee Guldens.

II. En van een Kind beneden de twaelf Jaren half
zoo veel.

III. Wegens het ontvangen van de Gelden voor de
Roeven op de Kisten, zullen de Gravenmakers zig moe-
ten reguleeren na het geen hier vooren daer omtrent, by
het Artikel van de Roeven, is vermeld geworden, en
waer van aen de Gravenmakers ten cinde voorschreven
mede Cope zal worden gegeven.

IV. Van het Luien van elk Quartier, drie Gulden voor
het Recht van de Kerk.

V. Den Graefmakers is toegevoegd en zullen voor
Salaris ontfangen van ieder Lyk, dat in de Kerk of an-
dere geplaveide Plaetzen begraven word op een groote
Baer, zes en dertig Stuivers.

VI. Op een kleene ofte Kinder-Baer met vier, zes
ofte agt Dragers, vier en twintig Stuivers.

VII. Item of iemand een Kist van vyf Voeten lang
en daer over, geligt, en weder ingesteld wilde hebben,
zal van ieder Kist betaeld worden voor Salaris twaelf Stui-
vers, en die alleen geschuddet of uitgenomen worden,
mede twaelf Stuivers.

VIII. En van een Kist, lang derdehalf Voet en daer
over tot vyf Voeten, zes Stuivers; van uittemen of
schudden mede zes Stuivers.

IX. Item, zullen de voorschreve Graefmaekers voor
het openen van een Graf met een Zark, nog ontvangen
en genieten boven het voorgaende Salaris, te weren, van
een Zark, breed twee en een halve Voet en daer bene-
den, agtien Stuivers.

Oooo 3

X;

HAER-
LEM,

X. Van een Zark, boven de twee en een halve Voet tot drie Voeten breed, vier-en-twintig Stuivers.

XI. Van een Zark, breed boven de drie Voeten tot drie Voet en een half, dertig Stuivers.

XII. Van een Zark, breed boven de drie en een halve Voet tot vier Voeten, twee-en veertig Stuivers.

XIII. Van een Zark, breed boven de vier Voeten tot vier Voeten en een half, vier-en vyftig Stuivers.

XIV. Nog van Drielingen van twee Voet en een half, van elk vier Stuivers.

XV. En van Drielingen van drie Voet, elk zes Stuivers.

XVI. Des zyn de Graefmaekers gehouden, elk Graf, waarin zy-luiden geene Kisten of andere veranderinge vinden, te maken ten minsten zeven Voeten diep, uitgezonderd een Kinds-Graf, dat onder de Armen gedragen word.

XVII. En voorts alle andere groote Zarken naer advenant, tot discretie van Kerkmeesteren.

Graven op de Kerkhoven.

XVIII. Alle de Graven, die men voor de eerste reize opend ofte maakt op het Kerkhof, zal men zoo diep maken, dat 'er ten minsten drie groote Kisten op malkanderen mogen staen, en dat het opperste van de bovenste Kist altyd een Voet ten alderminsten onder de Aerde blyft.

XIX. Noch zullen de Graefmaekers ontvangen, voor 't Recht van de Kerk, van de oude Lyken, die van vermogen zyn, eene Gulden, van gemeene Lyken tien Stuivers, en een Kind half zoo veel.

XX. Wanneer, voor eenig Lyk 'op een van de Kerkhoven, zal worden begeerd een aparte Kuil ofte een geheel Graf, zal voor een volwassē Lyk in plaetse van vyf Guldens, voortaan alleen betaelt worden drie Guldens, en voor een onvolwassē Lyk of Kind beneden de twaelf jaren, twee Guldens, te gaen half voor de Kerk en de wederhelfte ten behoeve van de Gravenmakers, dog boven het Salaris aen hun voor het begraven, ingevolge de volgende Artikelen, competerende.

XXI. Den Graefmakers is toegevoegd en zullen voor Salaris ontvangen, van een Graf op het Kerkhof te openen,

nen , 't welk niet met Steenen gedekt is , van een Lyk ^{HAER-}
op een groote Baer , zestiën Stuivers , dog 's. Winters ^{LEM,}
by besloote Water , in plaetze van dubbeld Geld , alleen
twintig Stuivers.

XXII. Op een Kleine ofte Kinderbaer , van vier of-
te zessen gedragen , twaelf Stuivers.

XXIII. Van een Kind , dat onder den Arm gedragen
word , acht Stuivers.

XXIV. En die van geen vermogen zyn , twaelf Stui-
vers van een volwasse Lyk , en van een Kind onder den
Arm zes Stuivers , en van een Kist onder de vyf voet
acht Stuivers , 't zy dat ze van de Schael ofte Diakonie
onderhouden zyn geweest , dan niet.

Van de Baren en Eaerdrageren.

I. Van de volwassën Lyken , die by avond begraven
worden ofte over dag met een dubbelde Baer , zal het
Recht van de Baer voor de Kerken dezer Stad blyven
als van ouds , en zulks in het eerste geval achtiën Gul-
dens , en in het tweede geval negen Guldens.

En zullen de Baerdragers voor derzelver Loon in het
eerste geval genieten , in plaetze van vyf Guldens , ge-
lyk tot hier toe is geweest , alleen twee Guldens en tien
Stuivers ; en in het laetste geval , in plaetze van twee
Gulden tien Stuivers , alleen een Gulden en vyf Stui-
vers , zonder meer.

II. En zullen in de gevallen, Artikel I. vermeld, aengaen-
de een onvolwassën Lyk ofte van een Kind beneden de
twaelf Jaren , de voorschreve Rechten en Loon alleen ter
helfte worden voldaan en betaeld.

III. Voor het gebruik van een ordinaris Baer tot
een volwasse Lyk , dat in een van de Kerken op den
ordinairen tyd word begraven , zal voor het Recht van
de Kerk voortaan als van ouds mede betaeld worden
een Gulden tien Stuivers ; doch aen den Baerdrager
voor deszelfs Loon , in plaetze van achtiën Stuivers , al-
leen twaelf Stuivers.

IV. En zal van een onvolwassën Lyk ofte van een
Kind , dat op een Baer in de Kerk word begraven ,
het Recht van de Kerk insgelyks blyven tien Stui-
vers ; doch zal de Eaerdrager voor Loon van een
zoodanige ordinaris Kinderbaer , in plaetze van tien Stui-
vers , niet meerder genieten dan acht Stuivers.

O o o o 4

V.

HAER-
LEM.

V. Het Recht van de Baer voor de Kerken dezer Stad van Lyken, die op de Kerkhoven begraven worden, voor dezen van volwassen Lyken geweest zynde tien stuivers, en van Kinderen vyf stuivers, zal voortaan in 't geheel niet meerder gevorderd worden.

VI. Des zullen de Baerdragers voor derzelver Loon, wegens de Baren, waer op de Lyken op de Kerkhoven begraven worden, in plaetse van agtien stuivers, alleen genieten tien stuivers.

VII. En voor een Kinderbaer, in plaetse van twaalf stuivers, alleen zes stuivers, zonder meer.

VIII. En voor een Baer, die verzogt word by Luiden van geen vermogen, mitsgaders zoo wel van Diakonen als van de Schael, zullen de Baerdragers voor der zelve Loon niet meer genieten dan zes stuivers, en van de Baren, die door vier gedragen worden, alleen vier stuivers.

IX. En zal voortaan het Recht van de voorschreve Baren voor de Kerken, als mede het Loon van de Baerdrageren zelve, niet meer gevorderd mogen worden, dan van een Begraeffnisse, waer toe effectieve een Baer is gebruikt geworden, en anders niet.

Aengaende het verhuren der Doodkleden, Rouw-
behangfels, Klederen, Mantels, Lamfers,
Beffen, Handschoenen, Glazen enz.

I. Dat gelyk de openstellinge van het verhuren van de Doodkleden voor een' iegelyk, als daer aen veel Geld dependerende, notoirlyk tot een gevolg zoude moeten hebben, dat de goede Burgers en Ingezetenen in diengevalle daer omtrent zeer slecht zouden bediend worden, en zoodanige zaken ligter en tot meerder genoegen van een' ieder by een' Societeit kunnen worden aende hand gehouden, gelyk zulks de ondervindinge van meer dan een halve Eeuw duidelyk heeft doen zien, alzoovervolgens het verhuren van de Doodkleden enkel en alleen zal blyven gehegt aen de Rouwkamer binnen deze Stad, doch met vermindering tot de navolgende Pryzen:

Pryzen der Doodkleden.

Voor het beste drie-Freedtens Kleet, wanneer het in een Rouw-Koets word gebruikt als van ouds,

f13-0-0
Het

JAERBOEKEN, December, 1748. 1219

Het zelve op een dubbelde Baer mede als van ouds,	8-0-0	HAER- LEM.
Voor het beste twee breedtens Kleed in plaet- ze van f 5,	3-10-0	
't Middelfte twee breedtens Kleed in plaet- ze van f 3-10,	2-0-0	
't Slegtste twee breedtens Kleed in plaet- ze van f 2,	1-0-0	

Op een Baer met agt Draggers.

Het beste Kleed als van ouds,	4-0-0
Het gemeene Kleed in plaet-ze van f 2,	1-0-0

Op een Baer met zes Draggers.

Het beste Kleed in plaet-ze van f 3,	2-10-0
Het gemeene Kleed in plaet-ze van f 2,	1-0-0

Alles met de Onderkleden daer by gerekend.

Voor 't Kinder-Kleed met vyf Regels Strikken, 1-10-0

't Zelve met vier Regels Strikken, 0-18-0

't Zelve met drie Regels Strikken, 0-12-0

Voor een best Kinder-Kleed zonder Strikken, 0-18-0

I. Dat echter gelyk van de twaelf Portien, waer uit de voorschreve Rouwkamer beftaet, bereids eene Portie behoord aen de Diakonie dezer Stad, en drie Portien aen de Doopsgezinde Gemeentens alhier, en hun Ed. Groot Achtb. de Heeren Burgermeesteren dezer Stad, niets natuurlyker hebben geoordeeld, dandat het profyt van de voorschreve Rouwkamer als uit het geheele Li-chaem van de Burgery provenierende, alzo ook in 't vervolg geheel mogre komen tot onderhoud en onderfteu-ninge van de gezamentlyke Armen binnen deze Stad, alzo in gevolge de Overgifte van hun Ed. Gr. Achtb. daer omtrent gedaen met Advies van de Heeren Raden en Vroedschappen, in voegen voorschreve daer omtrent word vastgesteld by dezen.

Dat de acht refterende Portien van de voorschreve Rouwkamer, dewelke als nog aen Particulieren toebe-hooren, by derzelver eerste Vacature zullen komen en gegeven worden, te weten, de vyf eerste zullende va-ceren aen de Gereformeerde Diakonie Armen dezer Stad, de Portie, die daer na open zal vallen aen het Lutherfche Weeshuis, ten behoeve van hunne Armen, en de twee laetst openvallende Portien aen zoodanige Armen of Godshuizen dezer Stad, als de Heeren Burgermeesters

HAER-
LEM.

in der tyd zullen oordeelen zulks meest van nooden te hebben, mits telkens by de Vacature van eene zoodanige Portie aan die gene, die dezelve heeft bezeten, of derzelver Erfgenamen worde goedgegaen de ingelegde Gelden, zoo als zulks by dusdanige Gevallen tot hier toe is gepraetiseerd, en bevonden zal worden te behooren, in diervoegen de voorschreve Societeit van de Rouwkamer na de vervulling van 't gunt voorschreven is, zal toebehooren voor $\frac{1}{2}$ Parten aan de Gereformeerde Diakonie, $\frac{1}{2}$ aan de Doopsgezinde Gemeentens, $\frac{1}{2}$ aan 't Lutherische Weeshuis, en de resterende $\frac{1}{2}$ aan zoodanige Armen of Godshuizen, als de Heeren Burgermeesteren in dertyd in voegen voorschreve zullen goetvinden daarmede te begunstigen, alles om te verstrekken tot Sustentatie en Onderhoud van de Armen daer aan dependerende en tot Soulaes van derzelver zoo zeer bezwaerde en meer en meer ten achteren gaende Finantien.

III. En zal voorts de verhuringe van Rouwmantelen, Klederen, Bessen, Lamfers, Glazen enz. gelyk zulks by de Rouwkamer geschied, insgelyks als van ouds vrystaen en blyven, om te kunnen gedaen worden by een iegelyk, dewelke zulks zal begeren, en tot zoodanigen prys als naer de kwaliteit der Goederen, daer voor zal kunnen bedongen worden.

Van de Nooders ter Begraeffenissen.

I. Dat ten einde de Begraeffenissen by continuatie in alle ordentelykheit worden gedirigeerd, gelyk zulks het oogmerk is geweest, waeromme de vaste Nooders zyn aengesteld, en het zelve alzo omtrent een geheele Eeuw lang is verbleven, dien volgende de vaste Nooders en derzelver Noodhulpen zullen worden gelaten en blyven op den ouden voet.

II. Dan nadien bevonden is, dat de Ordonnantien, omtrent de Nooders en hunne Noodhulpen van tyd tot tyd gegeven en geëmaneerde, zyn van ouden datum, en dienvolgende mede verlopen en in verscheide opzigten redres noodig hebben, zoodanig zulks naer de jegenswoordige constitutie en tot meeste soulaes van de Burgers en Ingezetenens zal worden bevonden dienstig te zyn en en te behooren; vervolgens met den eersten dezelve Ordonnantien insgelyks door myne Heeren van den Gerichte zullen worden gerevideerd en vernieuwd, en alsdan

dan mede achter dit Reglement zullen worden gedrukt en
gevoegd. HAER-
LEM,

Lastende myne Heeren van den Gerechte voornoemd, alle de voorschreve Bediendens en verdere Personen in dezen geïnteresséerd, zich voortaan naer deze Ordonnantie, Ordre en Reglement in alle deszelfs Leden punctuelyk en precieslyk te reguleren en te gedragen, zonder ietwes daerby of af te doen in eeniger manieren, op pœne, daer op bevonden zynde, door de Heeren Burgermeesters, het zy met een Geldboete of onthoudinge van hunne Bedieninge voor eenigen tyd, of zelve met een absolute privatie van dien, en voorts zoodanig te worden gecorrigeerd en gestraft, als naer exigentie van zaken bevonden zal worden te behooren.

En zal Copy van deze Resolutie worden gegeven aen de Heeren Kerkmeesteren dezer Stad tot hunne narichtinge, en voorts ook aen de Rouwkamer, mitsgaders aen de verdere Bediendens in dezen geïnteresséerd, ten einde zich daer na te gedragen en te reguleren; zullende verders een goed aental Exemplaren worden gedrukt, op dat een iegelyk (des begeerende) zich daer van zal kunnen bedienen.

Aldus gedaen ter Kamere van de Ed. Groot Achtb. Heeren Burgermeesteren en Regeerderen der Stad *Haerlem*, den 25 November 1748, present de Heeren, Mr. *Zacharias Stenis*, Hoofd-Officier, Mr. *Pieter Stein*, *Justus Witte*, *Pieter Samuël Crommelin* en *Jan Heshuizen*, Burgermeesteren; Mr. *Willem Fabricius*, Heer van Almkerk en Zanthorst, Mr. *Koenraed van Schuilenburg*, Mr. *Pieter van Schuilenburg*, Heer van Moermont, Mr. *Remees Floris van Zanen*, Mr. *Abraham de Pape*, Mr. *Jan van den Bergen* en Mr. *Christoffel Jan van Dam*, Schepenen.

En ten zelven dage na voorgaende Klokkegeslag ter Puio van den Raedhuize ten overstaen van de Heeren, Mr. *Zacharias Stenis*, Hoofd Officier, Mr. *Jan van den Bergen* en Mr. *Christoffel Jan van Dam*, Schepenen, gepubliceerd

By my

J. J. VAN BERGUM VAN NIEUWENHUIZEN.
Den

HAER-
LEM.

Den 23 der vorige Maend was alhier in den ouderdom van 61 jaren overleden de Heer *Abraham Akerstoot* Vice Admirael dezer Provintie. En den 25 derzelve maend in 's Gravenhage de Hr. Mr. *Francois Aernout Druivestein*, Raed in de Vroedschap en Oud-Schepen dezer Stad.

Den 9 dezer was, door de Ed. Gr. Achth. Heeren Burgermeesters dezer Stad, aengesteld tot Sekretaris den Hr. Mr. *Hermanus Appels*, Landdrost van Kennemerland, in plaetze van den Hr. Mr. *Francois Perne*, Heer van Baccum, die den 5 dezer overleden was.

Den 16 dezer werd door de Heeren Raden en Vroedschappen alhier tot Gecommitteerden Raed, in plaetze van wylen den bovengen. Heer Mr. *F. A. Druivestein*, genomineerd den Heer Mr. *Gysbert Jan de Bruin*, Raed en Oud-Schepen dezer Stad.

D E L F.

DEL F.

Den 9 dezer tegens den middag kwamen de Commissarissen zyner Doorl. Hoogheit, de Hoog Ed. Heer *Baron van Wassenae*r, en de Raedsheer *Paeuw*, hier aen. Hun Ed. Mog., op de Verwersdyk uit het Jacht gestapt zynde, werden gerecipieerd door den Heer Sekretaris *van Riebeeck*, waerna hun Ed. Mog. in een Koets traden, en door 2 Compagnien, in twee ryen geschaerd, naer den Stads Doele passeerden, wordende onder 't slaen der trommelen, gesalueerd door de respective Officieren met hunne Spontons en Vendelen. De Heeren Commissarissen binnen getreden zynde, en hun intrek in een der vertrekken genomen hebbende, begaven de Heeren Burgermeesters, vergezeld door den Heer Pensionaris *van der Kracht* en den Heer Sekretaris *Vokkestaert*, zich omtrent een half uur daarna, in twee Koetzen, waer
voor

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1223

voor en achter eenige Stads Boden gingen, derwaert om hun Ed. Mog. te verwelkomen. Kort voor de aenkomst der Heeren Commissarissen, werd, na het luiden der groote Klok, van de Raedhuis puie alien den Ingezetenen dezer Stad bekend gemaekt, dat hun Ed. Mog. allen oogenblik verwacht wierden, en dus een ieder, die aen den Heeren Commissarissen iets voor te dragen had, zulks konde doen. Hun Ed. Mogenden den toestand van zaken hier ondertaft hebbende, keerden dien zelven avond nog weder naer 's Gravenhage, en, kwamen, na in de volgende dagen verscheide touren her- en derwaert gedaen te hebben, eindelyk voor de 4. of 5. maelden 16 dezer, voor den middag hier te rug, vertoefden eenigen tyd in de Stads Doele, van waer dezelve met de Koets van den Heer Burgermeester Mr. *W. v. Schuilenburg*, ten 11 uren werden afgehaeld, en voorts door de geheele paraderende Burgery stapvoets naer het Stadshuis reden, gaende vooraf 2 Stads Boden en ter zyde de Koets de Staten-Boden. Hunne Ed. Mog. op het Stadhuis, waer de gansche Vroedschap vergaderd was, gekomen zynde, werden aldaer door de zelve plegtiglyk gerecicieerd, waer op alle de 8 Compagnien Burgers naer de markt trokken, en zich daer in orde van parade stelden. Nadat hun Ed. Mog. een groot half uur op het Stadhuis geweest waren, werd, na het luiden van de groote Klok, door den Heer Sekretaris *Pielat*, uit name zyner Doorl Hoogheit, den Prins Erffstadhouder, aen den Ingezetenen dezer Stad de volgende Publicatie gedaen.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods Genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz.

Doen

DELFT.

Doen te weten; Dat wy in deze bekommerlyke tyden, niets meer ter harte nemende dan dat de respective Steden dezer Provintie, onder Ons Stadhouderschap ressorterende, mogen worden gebragt in zoodanige Orde en Regering, waer door derzelver rust en voorspoed worde gestabileerd, en tot Onze kennisse zynde gebragt, dat in de Stad *Delft*, zoodanige onlusten waren ontstaen, waer door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt, en waer door Burgermeesteren en verdere Regenten der voorsz. Stad waren bewogen geworden te declareren geneigd te zyn, om liever hunne bedieningen neder te leggen, en ontlagen te worden van hunnen Eed, dandoor het continueren in dezelve, verderen onlust onder de Ingezetenen te occasioneren: En voorts uit het Rapport van Onze Commissarissen, *Fredrik Hendrik*, Baron van *Wassenaer*, Heer van *beide de Katwyken* en 't *Zandt*, beschreven in de Orde van de Ridderchap van Holland en Westvriesland, Heemraed van *Rhyndland*, en tegenswoordig Minister-Plenipotentiaris op 't Congres te *Aken*, mitsgaders *Willem Paeuw*, Raed in den Hoogen Raed in Holland, die Wy (om pressante affaires Ons personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laten vinden) derwaerts hadden gezonden, van al het voorsz. nader zynde geïnformeerd, hebben goedgevonden de voorsz. meeninge en intentie der gemelde Regenten met Onze approbatie te seconderen; dienvolgende houden Wy de voorsz. Regenten voor ontlast van hunne functies, hen lieden bedankende voor den dienst aen de Stad *Delft*, tot nu toe gepresteerd; zoo nochtans, dat de voorsz. Regenten daer door geenszins zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naem en Faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gesuspicieerd, hen in de Regering van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben, Interdicerende wel strikterlyk een iegelyk wie het zoude mogen wezen, de meergem. Regenten daer over te argueren, veel meer hunne Personen of Goederen, eenigzints te molesteren, beschadigen of incommoderen, dezelve Regenten mitsgaders hunne Familien en Goederen, ten dien einde nemende in Onze speciale Protectie en Sauvegarde.

Alles ingevolge van de Resolutie ter Vergadering van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1225

Westvrieland, genomen op den 21. September laetstleden, dienvolgende hebben Wy goedgevonden te stellen, DELS.
gelyk Wy stellen mits dezen tot

VEERTIGEN.

Mr. Caspar Gasparsz: van Kinschot. Mr. Willem Gerardsz: van Berckel. Mr. Paulus Pietersz: Teding van Berkhout. Mr. Adriaen Jacobsz: van Vredenburg. Mr. Maerten Fransz: van Bleiswyk. Dr. Abraham Cornelisz. van Bleiwyk. Dirk Willemsz: Ingilby. Nicolaes Lambregtsz: Twent. Mr. Cornelis Adriaensz: van der Goes. Mr. Adriaen Hendriksz: vander Dussen. Mr. Barthout Barthoutsz: van Slingelandt. Mr. François Jacob Fredr: van Overschie. Adriaen Matthaeusz: vander Goes. Mr. Quintyn Joansz: de Veer. Mr. Adriaen Ybrantsz: de Bye. Mr. Adriaen Gerardsz: van Hoogeveen. Mr. Willem Jansz van Schuylenburch. Mr. Jacob Adriaensz: vander Lely. Mr. Adriaen Adriaensz: Weveringh. Mr. Hendrik Georgesz. d'Acquet. Mr. Adriaen Nicolaesz. Boogaert. Mr. Jan Carel Willemsz: de Roo. Mr. Guiljelmus Abrahamsz: van Bleiswyk. Mr. Quintin Philipsz: van Beaumont. Dr. Salomon Willemsz: Staël. Mr. Adriaen Willemsz. Monchon. Mr. Cornelis Cornelisz: 's Gravesande. Mr. Isaek Arentz: van Buren. Mr. Willem Sybrantz. vander Lely. Mr. Nicolaes Nicolaesz: Dierquens. Mr. Samuël Samuëlsz. van Huls. Mr. Matthys Reyniersz: Verschoor. Mr. Jacob Ewoutsz: vander Dussen. Dr. Dirk Jansz: van Heemskerk. Mr. Jan Pietersz: Teding van Berkhout. Mr. Salomon Juliaensz: van Groenewegen. Mr. Bruno Valeriusz: Röver. Mr. Franco Maertensz: Paeuw. Mr. Willem Willemsz: van Asendelft. Mr. François.... vander Burch.

Aanbelangende de Electie van een' HOOFD-OFFICIER, differeren wy, Ons dewegens te uiten, tot de by eenkomst der Vergadering van hun Edel Groot Mogende.

Tot BURGERMEESTEREN.

Dirk Ingilby. Mr. Cornelis vander Goes. Mr. Willem van Schuylenburch. Mr. Adriaen van Hoogeveen.

Tot SCHEPENEN.

Mr. Hendrik D'Acquet. Mr. Guiljelmus van Bleiswyk. Dr. Salomon Staël. Mr. Isaek van Buren. Mr. Samuël van Huls. Mr. Matthys Verschoor. Dr. Dirk van Heemskerk.

Lastende onze Commissarissen, dezelve in Onzen Naem den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders Onze intentie te wezen; dathet
Ver-

Delf.

Verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorz. Stad *Delf*, en tot Wegneming van de Oneenigheden aldaer ontstaen, en zulks zonder eenige præjuditie of Consequentie voor het toekomende, ten aenzien van de Privilegien, Vryheden, of Gerechtigheeden der voorzeide Stad, den goeden Burgeren of Ingezetenen derzelver Competeerende, die Wy Verstaen dat in haer oude kragt, en vigeur zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage, den 15 December 1748.

(Was geteekend)

PRINCE DORANGE ET NASSAU.

Onder stond)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit,

(En was geteekend)

J. DE BACK.

Deze Publicatie gedaen zynde, vertrokken hun Ed. Mog. in een jagt van hier naer den Briel, waerna alle de Burgercompagnien het, genoeg hadden dat, de nieuwe aengestelde Heeren Burgermeesters dezelve kwamen bezigtigen, waerop de voorn. Compagnien aftrrokken, defilerende voorby de Kamer van hunne Ed. Gr. Achtb. die aldaer waren weder gekeerd.

's GRAVENHAGE.

's GRA-
VENHA-
GE.

In het laetste der voorleden maend waren, door den Prins Erftadhouder, tot Burgermeesters dezer Stad aengesteld de Heeren Mr. HENRIK VAN SLINGELAND, President, Mr. JAKOB VAN ASSENDELFT en J. VAN NECK: en tot Schepenen, de Heeren Mr. *Willem Anthony Pieterfon*, Mr. *Jan Hudde Dedel*, Mr. *Johan Dierquens*, Mr. *Hendrik van Ouryk*, Mr. *Adriaen van der Goes* en Mr. *Karel de Lille*.

Ook was ten tyde voorn. de Heer *de Larray*, zoon van den Heer Generael Major van dien naem,

J AERBOEKEN, *December*, 1748. 1227

naem, door hun Hoog Mog., op het voorstel, <sup>S GRA-
VENHIL-
GE.</sup> zyner doorl. Hoogheit, tot Minister van de-
zen staet aen het Hof van Vrankryk benoemd, ge-
derwaert vertrokken, om de zaken dezer Re-
publiek aldaer waer te nemen, tot een extraor-
dinaire Ambassade van hier derwaert zal gezon-
den worden.

Voorts was dezer dagen door hun Hoog Mog.
by commissie aen zyne doorl. Hoogheit gecon-
fereerd het ERFSTADHOUDERSCHAP, KAPITEIN-
GENERAEL- en ADMIRAELSCHAP over *Staets Bra-
band, Vlaenderen* en het *Overkwartier van Gelder-
land*, zoo in de MANNELYKE als VROUWELYKE
LINIE, met zoodanige Waerdigheden als aen
dat hoogaenzienlyk emplooi verknocht zyn,
en het Diploma daer van door een zevenledige
Deputatie, uit het midden hunner Hoog Mog.
den 13 dezer Wintermaend aen zyne Hoogheit
overgeleverd. Ook was door hun Hoog. Mog.
aen hooggemelden Vorst gedefereerd, om by
provisie zoodanige veranderingen te maken,
zoo in het Politieke, Militaire als Kerkelyke in
de geconquesteerde plaetzen en steden, die aen
den staet weder ingeruimd zullen worden, als
zyne doorl. Hoogheit haer zyne hooge Wysheit
noodig zal oordeelen.

In het begin dezer maend had zyne doorl.
Hoogheit een' buitengewonen Krygsraed be-
noemid, bestaenden uit 4 Generaels namelyk de
Heeren *Praetorius, van der Duin, van Aylva* en
van Burmania en 5 Luitenants-Generaels te we-
ten de Heeren *Glabbeek, van Leiden, van Kin-
schot, Villegas, en van Glinstra*, waer in de
Generael *Praetorius*, zal presideren, en alles
onderzocht worden het geen gedurende het be-
leg en de overgave van *Bergen op den Zoom* is
voorgevallen. Eene zaek die by alle oprechte

MDCCXLVIII.

P p p p

Pa.

's GRA-
VENMA-
GE.

Patriotten ten hoogsten geroemd , en aengemerkt moet worden als een helder blyk der naeuwkeurige oplettenheit en rustigen yver voor het handhaven der Justitie van onzen waerden Erffstadhouder.

Ook was op dezen tyd , door hooggemelden Vorst aengesteld tot Sekretaris van den Ed. Hove van Holland , Zeeland en Friesland , de Heer Mr. *Hendrik Hop* , in plaetze van den overleden Heer Mr. *Jan Adriaen Tubalkyn* : en tot Contrarolleur van den Tol van Sparendam , de Heer *Gysbert Adriaen Patyn* , in plaetze van den Heer Mr. *Jan van Styrum* , die daarvan vrywillig afstand gedaen en zyne demissie verzogt heeft.

Den 3 dezer hadden de Gr. Achtbare Heeren *George Drummond* , oude-Lord Major der Stad Edenburg , en *Archibald Macauley* , regerend Lord Major derzelve Stad , de eer in qualiteit als Gedeputeerden van de algemeene Vergadering der Koningklyke en de handeldryvende Steden van Schotland , by zyne doorl. Hoogheit , den Prins Erffstadhouder , eene byzondere audientie te erlangen , waer in de Heer *Drummond* de volgende aanspraak deed :

DOORLUGTIGSTE VORST.

„ **W**Y , als Gedeputeerden , door de algemeene Vergadering van de Koningkl. handel - dryvende
 „ Steden van Schotland gecommiteerd en afgezonden ,
 „ hebben de eer van in uwe tegenwoordigheid te verschynen , om U in hunne namen met alle opregtheit
 „ en met de diepste agting geluk te wenschen over de bevordering van uwe Doorl. Hoogheit tot de éminente
 „ Waerdigheid van Stadhouder , Kapitein Generael en Admiraal van de Unie : Eene groote en gewigtige gebeurtenis , welke de Koningkl. Steden aenmerken
 „ als een zeer doorslaende blyk van een ongemeen
 „ ne

„ ne en regt tydige beschikking van de Goddelyke
 „ Voorzienigheid, ten voordeele van de Vereenigde Ne-
 „ derlanden, zederd het altoos gedenkwaardig jaer van
 „ 1672. s GRA-
VENHA-
GE.

„ Deze vermaerde Republiek is gedurende een lan-
 „ gen tyd geweest eender grootste Bolwerken voor de
 „ vryheit van Europa: Dezelve heeft een geruimen tyd
 „ verstrekt tot een veilige en geruste schuilplaats voor
 „ verscheide van onze Benaeuwde Lands-genooten,
 „ wanneer zy zich genoodzaekt vonden te ontvlugten
 „ de onwettige Tiranny en verdrukking, die in Brittan-
 „ nien de overhand had en regeerde. Aen haer zyn Wy
 „ verschuldigd geweest onze Verlossinge in een tyd, dat
 „ Wy van onzen Godsdienst en Vryheden met al wat
 „ aen de menschen, en wel aen Christenen, dierbaer
 „ is, schielyk beroofd stonden te worden. Wy belyden
 „ een' en denzelven Godsdienst met alle de Onderdanen
 „ van de Republiek, Wy Scheppen eenen dezelve lugt
 „ van Burgerlyke Vryheit. Wy hebben een en dezelve
 „ Vyanden, en Wy zyn in verscheide andere omstan-
 „ digheden door een en dezelve gemeene Belangen
 „ vereenigd.

„ Vol van die gevoelens hebben Wy, doorl. Vorst,
 „ met onuitsprekelyke blydschap de Republiek in haren
 „ eigen bekommerlyken toestand zien de toevlugt nee-
 „ men tot het natuurlykste en eenigste Hulpmiddel, 't
 „ geen de Hemel voor haer schynt bewaerd te hebben,
 „ namelyk tot de verheffinge van Uwe doorl. Hoog-
 „ heit, een anderen Prins uyt den luisterryken Huize
 „ van Oranje, gesproten uit een' ouden Stam van ag-
 „ tereenvolgende Helden, en geërfd hebbende de uit-
 „ muntende Deugden van Uwe Adelyke Voor-Oude-
 „ ren, tot den verheven rang, waer door Gy in staet
 „ gesteld zyt, als een tweede *William*, hoogl. en on-
 „ sterffelyker memorie, om Uw Vaderland te behouden
 „ en in zyn oude Vryheit te herstellen.

„ De woorden ontbreken Ons, om uit te drukken, hoe
 „ groot, hoe algemeen, hoe hartelyk en hoe opregt was
 „ de blydschap, die ieder waere Brit over die groote
 „ zaak gevoelde. Vergun dat Wy mogen gewagen van
 „ eene omstandigheid, die Ons zoo zeeraengenaem ge-
 „ weest is. Uwe Stad van Camp-Vere, waer mede de

's GRA-
VENHA-
GE.

„ Koningkl. Steden van Schotland zyn in de naeuwste
„ Vriendschap en Correspondentie, in cas van Koop-
„ handel uit hoofde van Traktaten, te dezer tyd be-
„ staende, en welke opgeregt zyn voor meer als drie
„ hondert jaren, zonder afgebroken geweest te zyn,
„ behalven in den jare 1672 en de drie vorige jaren, had
„ de eer en 't geluk van aen 't overig gedeelte van haer
„ Vaderland een voorbeeld te geven met deze heerlyke
„ gebeurtenis te wege te brengen, waer van het ware
„ bestaan van de Republiek afhing. Wy geloven en
„ vertrouwen, dat het opdragen van deze hooge Waer-
„ digheid aen Uw persoon en 't erfelyk verklaren
„ van dezelve in Uwe doorl. Familie, zal herstellen
„ de kracht en vigueur in de Raeds-Besluiten van de
„ Republiek, en die eerlang doen wederom bekomen
„ hare oude Magt en Luister, tot blydschap harer Vrien-
„ den en Bondgenoten, en tot verbystering van hare
„ Vyanden.

„ Sta ons toe, Doorl. Vorst, te mogen zeggen, dat
„ onze verwagtingen niet onbeantwoord gebleven zyn,
„ neen, maer onze allergrootste harten-wensen zyn
„ volkomen vervuld geworden. De verandering in de
„ maetregelen en beraedslagen alhier heeft verstrekt tot
„ eer van de Staten, en de gausche Wereld bevestigt
„ in 't hoog gevoelen van de uitstekende talenten en
„ deugden van den Stadhouder. Geheel Europa is nu
„ met den Vrede begiftigd, zulks heeft onze Allergena-
„ digste Souverein, de intime Geallieerde van de Re-
„ publiek, altoos waekzaam voor de welvaart van zyn
„ Volk, zeer ter harte genomen en bevorderd, en de
„ laetste Revolutie hier te lande, heeft mede gehol-
„ pen om dat werk gelukkig ten einde te brengen.

„ Wy erkennen derhalven op de dankbaerste wyze,
„ en beschouwen met verwondering, de wyze en ge-
„ nadige bestiering van de Goddelyke Voorzienigheid,
„ in 't verheffen van Uwe Doorl. Hoogheit in deze
„ netelige tyden tot het toppunt van eene zoo uitmun-
„ tende Waerdigheid, waer door Gy, als de byzon-
„ dere Lieveling van den Hemel, zegeningen uitspreid
„ over Uw eigen Vaderland en over de natien ron-
„ dom het zelve.

„ Ga voort, Groote Vorst, met het voltooien van 't
„ Werk,

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1231

„ Werk, dat Gy zooloffelyk hebt begonnen; Toon aen 's GRA-
 „ de geheele Wereld, dat Gy Uwe voornaemfte zor- VENMA-
 „ gen aanwend tot, bevordering en bewaring van de GE.
 „ ruste en welvaert van de Republiek en van de alge-
 „ meene Vryheit: dat de Na-geslagten U mogen noe-
 „ men den Gezegenden, en dat aen Uwen naem moge
 „ gedacht worden ten eeuwigen dage met vermaek
 „ en verwondering. Wy loven en danken God, dat
 „ het hem behaëgd heeft de wenschen der Onderdanen
 „ te vervullen, door den Staet te begunstigen (met een
 „ jongen Prins om de Waerdigheid van 't Erf-Stadhou-
 „ derschap te bevestigen. Dat het altoos moge zyn
 „ het geluk van Uw Vaderlant, den verheeven stand,
 „ dien Gy thans bekleed, vereeuwigd te houden in
 „ een Geslagt, afgestamd uit het Koningklyk Bloed
 „ van Groot-Brittannien en den Doorl. Huize van O-
 „ ranje!

Zyne doorl. Hoogheit de voorn. Gedeput-
 teerden met de uiterste teekenen van achting
 en Heuschheit ontvangen hebbende, had hun
 opgemelde Aenspraek met een zeer gunstig ant-
 woord vereerd.

L E I D E N.

Den 29 November laetstleden werd hier LEIDEN.
 een Soldaet van de Switzersche Garde,
 na verscheide malen door de Spitsroede ge-
 loopen te hebben, gecasseerd, ter oorzaak dat
 hy, met nog vier anderen van zyn Regiment;
 besloten had by den Generael te gaen, waer hy,
 als Spreker uit name van hun alle vyf, ver-
 zoeken zoude ter inkwartiering naer den Haeg
 te mogen gaen, onder voorwendzel dat zy het hier
 niet langer konden houden. Dan dees bommel
 voor zyn tyd uitbrekende, werd de genoemde
 Spreker in arrest genomen, en hem gevraegd,
 wie zyne anderen 4 Spitsbroeders waren. Hy
 weigerde halftarriglyk die te noemen, en werd

Pppp 3

om

LEIDEN. om die reden alleen tot de voorsch. Straf veroordeeld.

Den 4 dezer werden hier op den Burg voor de Ed. Mog. Heeren Commissarissen zyner Hoogheit gedagvaard de volgende 3 Inwoners dezer Stad, namelyk *Laurens Leps*, Brouwer, een der 10 Sprekeren, en die als Sekretaris derzelven geageerd had; *Jan Willem de Groot*, Boekdrukker en een van de 64 Sprekeren; en *Paulus Balbazar*, een Tapper of Kroeghouder; welken met hun drie, kort na dat zy gecompareerd waren, vergezeld door de Dienaers van den Drost, op een wagen naer den Haeg gebragt werden. Wat zy daer spreken, of hooren spreken zullen, wilde tyd ligtelyk eerlang melden.

Twee dagen daer aen vertrokken de voorn. Heeren Commissarissen weder naer 's Gravenhage, en was het onzeker of hun Ed. Mog. hier andermael zouden retourneren.

Yverig werd in deze Stad thans aen verscheide stallen voor de Dragonders gearbeid, voornamelyk in den Doele, waer men een dubbele Stalling maekte. Dus schynt het dat de ongenoeude Gasten, zich hier achter de deur zoo Kwalyk niet gesteld vinden, of willen en zullen nog wel eenigen tyd daer geposteerd blyven.

A M S T E L D A M .

AMSTEL. **O**p de Electie zyner Doorl. Hoogheit was, DAM. in de voorleden Maend, tot Raed dezer Stad aengesteld de Hr. *Johan de Rothe*, Prooft van St. Pieter te Utrecht, en gewezen Kapitein der Burgery alhier.

Den 4 dezer was tot Sekretaris dezer Stad benoemd

noemd de Heer *Nikolaas Geelvink*, de Jonge.

AMSTEL-
DAM.

Den 13 derzelve Maend was by de Heeren Bewindhebbers der Oostindische Compagnie, ter Vergadering van Zeventienen besloten om aen zyne Doorl. Hoogheit, den Prinsse Erfstadhouder op te dragen het Opperbewind en Gouvernement der voorschr. Compagnie, zynde voorts door gemelde Heeren Bewindhebbers aengesteld tot Raden Ordinaris van Neerlands-Indien, de Heeren *Hugo Vereyselen en Arent van Broyel*; tot Raden Extraordinaris de Heeren *Jan Gideon Loten, David Brouwer en E. Starrenberg*; tot ordinaris Raed van Justitie de Heer *J. Verklommen*; tot Extraordinaris Raed de Heer *Paulus de Jong*; tot Water Fiskael geapprobeerd de Heer *Hendrik Jakob van Suchtelen* en tot Bailuw de Heer *J. W. Hazebroek*.

Men ziet de volgende Karga of Lading van 2 Oostindische Retourschepen van Batavia, namelijk *de Batavier* voor deze Kamer, en *de Anna*, voor de Kamer Zeeland, waer van *de Anna* reeds den dezer voor Rammekes ingekomen was:

87316 ₧ Bruine Peper. 5634 ₧ Witte Peper.
96070 ₧ Salpeter 5000 ₧ Malaks Tin 55.07 ₧
Binaas Sapanhout. 54558 ₧ Caliatourhout. 24025 ₧
Geconsfyte Gengber. 6661 ₧ Indigo divers. 2562 ₧
Curcuma 7458 ₧ Rhabarber. 800 ₧ Corax. 1599
₧ Benjuin. 7600 ₧ Gomlak op Stokjes. 125 ₧ Ra-
dix China. 1000 ₧ Binkoede 737 ₧ Saffabaft. 585.59
₧ Jav. Koffy. 32146 ₧ Thee Bing. 50250 ₧ Javaefch
Katoene Garen. 4 Leggers Arak. 40 potten Athiar
Bamboes. 24 potten Limoen-Atchiar 60 kisten Por-
celein. *Katoene Lywaten*. 360 ps. *Cassa Bengale*. 1105
ps. *Malmolens*. 1200 ps. *Doriaffen*. 480 ps *Tanjeefs*.
80 ps. *Mohumpoersche Keper*. 100 ps *Gingans Tafa-*
shelas. 180 ps. *Effene Gingans*. 200 ps. *Geruite dito*.

Pppp 4

180

180 ps. Gestreepte dito. 250 ps. Sichtermans-Sack.
 200 ps. Allibannees. 270 ps. Allegiaffen van Malda.
 470 ps. Fyne Bruine Romaels. 2900 ps. dito Gemeene
 300 ps. dito Sichtermans. 700 ps. Kismis Neus-
 doeken. 150 ps. Harripaelsche dito.

G O U D A.

Gouda. **T**ot Commissarissen van het Pypenmakers Gil-
 de waren hier verkoren de Heeren Mr.
Goverd Suijt, en Dr. *Kornelis Gerard Moering*, in
 plaetse van de Heeren Mr. *Sebastiaen van den*
Kerkboven en *R. Crabeth*.

S C H O O N H O V E N.

Schoon-
 hoven. **L**aet ons nu ook beschouwen wat bewegingen
 in deze Stad zyn voorgevallen.

De Burgers, door den Krygsraed geciteerd
 zynde om op den 17 van Oegstmaend dezes jaers
 op den Doele te verschynen, waren aldaer ge-
 compareerd, en, na de Propositie van de Hee-
 ren *J. Groeneveld*, Oudburgermeester, en *J. van*
Nooten, Raed en Vroedschap enz. daer gehoord
 te hebben, hadden uit ieder Vendel van de
 Stad drie, dat zyn te samen negen, Gecommit-
 teerden benoemd, ten einde van hunnen 't we-
 gen te bewerken wat tot nut en rust der Stad
 dienstig was. Hier op hadden de voorn. Ge-
 committeerden een Request opgesteld, ver-
 vattende 31 Artikels, 't welk den 26 der
 voorschr. Maend door hen aen de bovengemel-
 de twee Heeren *Groeneveld* en *van Nooten* werd
 overgeleverd, met verzoek van het zelve in den
 schoot der geheele Vroedschap te willen bren-
 gen, en waerop zy den 13 der Herffstmaend
 appointement ontvingen. Zie hier beide de
 stukken:

De

JAERBOEKEN, *December, 1748. 1235*

De Burgery derl Stad Schoonhoven, op den 17 Augusty 1748, Gecompareerd zynde in de Stads Doele, na voorgaende Citatie van den Wel Ed. Gestr. KRYGSRAED, hebbende aengehoord de Propositie van de Heeren JAN GROENEVELDT Oud Burgermeester, mitsgaders den Heer JAN VAN NOOTEN, Raed en Vroedschap, Droffaert van de Baronnye Liesveld: (Rakende de Stads Finantie.) Zoo hebben de Burgers uit de drie Vendels gecommiteerd, Negen Leden, uit ieder Vendel drie, om van hunnent wege al te doen, dat tot Rust en welzyn van de Stad en Burgery dienstig is. Zoo zyn Gecommitteerden over een gekomen op gemelde Heeren te verzoeken, gelyk zy doen by deze, om dit volgende Request of Verzoek te brengen in den schoot van Hun Ed: Groot Achtbare, de Heeren van de Vroedschap, van welke Gecommitteerden op het aldervriendelykste zyn verzokende, dat het Hun Ed: Groot Achtbaren zal gelieven te geven een gunstig Appointement.

Art I.

Dat voortaan van een Zak Tarw zal worden betaeld drie stuivers.

De Heeren van de VROEDSCHAP der Stad Schoonhoven, gezien en Geëxamineerd hebbende het Request, ofte Verzoek van de Gecommitteerden uit de Burgery aen Hun Ed: Groot Achtbaren op den 26 Augusty geprefenteerd, bestaende uit Een-en-dertig Artikelen, hebben daer op gerefolveerd, als voor ieder Artikel Geappointeerd staet.

Artikel 1 en 2. Dat van ieder Zak Tarw of Rogge, aen Stads Accyns zal betaeld worden drie stuivers, als van ouds.

Art.

**SCHOON-
HOVEN.** Art. II.
Van een Zak Rogge, Eene
stuiver agt penn.

Art. III.
Van een half vat Bier, vier
stuivers.

Art. IV.
Van een half vat Bier, dat
van buiten komt, agt stuivers.

Art. V.
Van een anker Wyn, voor
de Burgers vyftien stuivers.

Art. VI.
Van een anker Wyn dat
van buiten komt dertig stuivers.

Art. VII.
Dat de Winkopers zullen
worden voor hunne eige
Consumptie Getauxoord.

Art. VIII.
Dat de Brouwers voor
hunne eige Consumptie zul-
len worden Getauxoord.

Art. IX.
Van een kan Jenever, Bran-
dewyn, of andere Gediști-
leerde Wateren, voor de ver-
kopers eene stuiver.

Art. X.
Van Vleesch dat van bui-
ten in de Stad komt, van ieder
gulden een stuiver.

Art. XI.
Van Brood dat van buiten
inkomt, van ieder Scheut agt
penn.

Art. XII.
Van Tarwe-meel en Blom,
dat van buiten komt, van ier-
der tien pond twee stuiver
agt penn.

Art. XIII.
Van een ton Turf als van
ouds zes duiten.

Art. 3, 4. Van een half vat
Biet zes stuivers, en dat
van buiten inkomt twee
blanken daer en boven, als
van ouds voor de Hoppen
Accyna.

Art. 5 en 6 Van een anker
Wyn voor de Burgers vyf-
tien stuivers, als van ouds,
zonder meer, 't zy van
binnen, of van buiten
komt.

Art. 7 en 8. Dat de Wyn-
kopers en Brouwers, voor
hunne Consumptie zullen
worden Getauxoord, con-
form het verzoek van de
Burgery.

Art. 9. Is reeds Geconsen-
teerd by Publicatie van
den 26 Augusty 1748.

Art. 10. 11 en 12. Wegens
het van buiten inkomende
Vleesch, Brood, Tarwe-
meel en Blom, wort In-
practicabel geoordeeld.

Art. 13. Wegens de Turf
Geconsenteerd.

Art.

Art. XIV.

Het hoed Koolen van de Brouwers, Branders en Smeden, als van ouds vyftien stuivers.

Art. XV.

De Turf van de Pottebakkers de ton drie duiten.

Art. XVI.

Dat de Jenever Branders, verkopende met de kleine Maet, zullen worden getauxeerd als andere verkopers.

Art. XVII.

Boekweite-Meel en Grutten, en andere van die Waren, komende van buiten, zullen naer rato betalen.

Art. XVIII.

De zoete Koek komende van de Dorpen in de Stad, zal betalen van ieder 100 pond tien stuivers.

Art. XIX.

Van een Mande Fruit voor de Vreemdelingen, voor Markt-geld voor de Wezen drie duiten (gelyk tot Gouda.)

Art. XX.

Dat van nu voortaan zal wezen een zetting op 't Brood, Meel en Grutten, en wat Wigt het Brood zal hebben, en ook een Keur op de deugt, als ook op het Bier: alzo *Adrianus Nieuwpoort* zelfs om zetting verzogt heeft.

SCHOONHOVEN.

Art. 14 en 15. Wegens de Kolen en den Turf van de Pottebakkers *ut supra*.

Art. 16. Dat de Branders verkopende met de kleine Maet, zullen worden Getauxeerd als andere Verkopers van Brandewynen en Gedistilleerde Wateren, *Is Geaccordeerd*.

Art. 17. *Inpradicabel Geoordeeld.*

Art. 18. Dat geen Koek van het platte Land in deze Stad zal mogen worden gebragt, *Is Gearresteerd*.

Art. 19. *Geconsenteerd* voor de Wezen.

Art. 20. Tot de zetting van het Brood, Meel en Grutten, zoo op de Wigt als op de deugt van dien, gelyk ook op het Bier, zyn by vrywilligen afstand van de vorigen Zet-Heeren, tot Commissarissen voor Iden tyd van een Jaer benoemd Gysbert van Es.

Adrian. vander Schep.
Pieter Reyerkerk.

Art.

SCHOON-
HOVEN.

Art. XXI.

Dat van bovengemelde Lasten niemand zal vry zyn, als de drie Heeren Predikanten, de Schoolmeester, en twee Vroed-vrouwen en Organist.

Art. XXII.

Dat geen Schippers of enige andere Personen, zullen vermogen eenige goederen mede te brengen daer Stads Lasten van moeten worden betaeld, of zullen dezelve regtig zonder vernagten, aan te geven hebben.

Art. XXIII.

Dat van alles daer Stads Lasten van moet worden betaeld, zal gehaald worden een behoorlyk briefje, zonder welk men niet zal vermogen eenige goederen inslaen, doch voor welk briefje niet zal worden betaeld als het gene dat op alles gestatueerd is.

XXIV.

Dat door Hun Ed. Groot Achtb. de Heeren van de Vroedschap, zal worden gemaakt een Ordonnantie, en daer in gestatueerd de straf voor de overtreders en die de Stads Lasten niet regtig zullen aangeven.

Art. XXV.

Dat tot Ontfangst van bovengemelde Gelden, zal worden aengesteld een of meer Collecteurs, zonder gunst of aenzien van Personen, maer publiek op den Raedhuize zal worden gegeven, en die gene die het voor den

Art. 21. Wegens de Vryheit der Stads Middelen voor de Drie Gereformeerde Predikanten, Schoolmeester, de Twee Vroed-Vrouwen, en den Organist, is Geconsenteerd.

Art. 22. en 23. Geconsenteerd,

Art. 24. Dat omtrent 't E-manieren van een Ordonnantie op de Stads Middelen, nevens de straffe tegen de Contraventeurs, zal worden gebleven by vorige Ordonnantie.

Art. 25. Dat de aenstelling van een of meer Collecteurs, nader by de Heeren van de Vroedschap zal worden gedelibereerd: zyn de de tegenwoordige Collecteur maer alleen by provisie aengesteld.

min.

minsten prys zal presenteren, mits zynde een bekwaem Perfoon, en die voor de Penningen zal stellen fuffifante Borgen, en die alle maenden zal moeten aen de Heeren Thefauriers overgeven.

Art. XXVI.

Dat de boetens die gestatueerd zullen worden voor de Overtreders, mogen worden gegeven ten voordeele van het Weeshuis en Algemeenen Armen, om die droevige ten agter zynde Godshuizen te ondersteunen.

Art. XXVII.

Vele van de Neringdoende Burgeren hebben verzogt te mogen worden, één Gild.

Art. XXVIII.

En dat al de nieuwe optegene Gilden, ieder Gild eens, zullen geven voor de Wezen 25 gulden.

Art. XXIX.

Dat de Inkomsten van het Kramers Gilde, zullen komen voor den Algemeenen Armen en de Wezen, en dat uit de Burgery eenige zullen worden verkoren tot Hoofden, of Overluiden van het gemelde Gild.

Art. XXX.

Dat van nu voortaan door geen Vreemdelingen zal vermogen eenige goederen, hoe

SCHOON-
HOVEN.

Art. 26. Dat de Boetens zullen moeten worden verdeeld als van ouds, volgens de Ordonnantie, doch dat door de Portie van den Armen zal verstaen worden de *Algemeenen of H. Geest Armen*.

Art. 27. en 28. Ontrent de Gildens, *Geaccordeerd*.

Art. 29. Ontrent het inkomen van het Kramers Gilde ten profyte van de Wezen en den Algemeenen Armen *Geaccordeerd*; En zyn voorts, vermits den vrywillige afstand van den vorige respectieve Hoofdluiden, aengesteld uit de Burgery tot Hoofdluiden van het St. Nicolaes of Kramers Gilde, voor den tyd van een Jaer.

Adrian. van der Schep.
Kornelis Kok.
Johannes van Vlierden.
Willem van Solingen.

Art. 30. en 31 Geaccordeerd, in Conformité van den Appointemente, gesteld op het Request van de Neringdoen-

SCHOONHOVEN. genaemd, te koop worden geprefenteerd langs de straten, of aen de Huizen, niet anders als door de Burgers, of die hunne vaste Woonplaets hier hebben, op dat de Burgers in staet gesteld mogen worden de Lasten te kunnen opbrengen.

Art. XXXI.

Dat van nu voortaan op Markt-dagen, vaste plaetzen zullen zyn voor die gene die Goederen te koop brengen, en een gezet uur wanneer dezelve weder met verkoopen zullen moeten uitscheiden, nevens een pœnaliteit voor de overtreders.

Voorts zyn nog verscheide goederen daer de Stad haer inkomste van trekt, daer door de Burgers geen verzoek omtrent is gedaen.

De Gecommitteerden in deze, hebben voor zichzelve niet anders in het oog, als de achting voor haare Wettige Hooge Overigheid, en de Rust van de geheele Burgery, en 't Welzyn van de Stad en Godshuizen, en dierhalven hebben de Gecommitteerden uit ieder Vendel, dit eigenhandig Ondertekend

Actum den 23 Augustus 1748.

Ad. van der Schep.

G. van Es. P. Haelbos. Fr. Rodenburg. J. v. Vlierden. Job. Oosterhout. W. van Solingen. P. Reyerkerk. D. Kuipers.

doende Luiden binnen deze Stad, in dato den 11 February 1735.

Actum by de Heeren Vroedschappen alle, demptis, de Heeren *Thomas van Kempen, Elias Beekeslein, Roels en Graver*, Op den 13 September 1748.

Ter Ordonnantie van dezelve,
J. Oostendorp.

Dit

Dit Appointement ontvangen zynde, werd den Burgeren door hunne Gecommitteerden verzocht, den volgenden dag, den 14, in het Koor van de Kerk zich te willen laten vinden. Hier verschenen, las men hun het Appointement voor. Dit verricht zynde, gaven de Burgers een tweede Request, omtrent door 40 van hun onderteekend, aen hunne Gecommitteerden over, 't welk door die, den 20 der voorn. Maend September aen den voorzittenden Burgermeester *J. van Kempen*, ter hand gesteld werd, met bede om het vervolgens in de Vroedschap te leveren, ten einde een gunstig Appointement daer op te erlangen. Dit echter op den 16 October nog niet ontvangen zynde, begaven de Gecommitteerden, wien de Burgers zeer lastig vielen, zich tot Burgermeesters, ten einde het verzogte Appointement te mogen erlangen. Dan zulks niet kunnende verkrygen, stelden de Gecommitteerden een derde Request op, en leverden dat aen de Vroedschap ook over. Op beide deze Requesten *, namelyk het Tweede en Derde, is by de Heeren van de Vroedschap nooit appointement verleend, maer goedgevonden, de Dispositie daer van te laten aen den Heeren Commissarissen zyner Doorluchtige Hoogheit. Deze Heeren namelyk de *Baron van Wassenauer*, en Mr. *Willem Pacuw*, reeds meermalen genoemd, den 16 dezer, des morgens, met het jacht, van Gornichem hier aengekomen, werden door de Koets van den Burgermeester *Elias* afgehaeld, en naer den Doele gebragt, waer hun Ed. Mog. kort daerna verwelkoomd werden door de Burgermeesters *J. van Kempen*, Mr. *Otto Scheltus*, G. *Elias*, en den Sekretaris *Oostendorp*. Dit verricht zynde, reden de laetstgemelde Heeren weder naer het Stadhuis. Hierop
kwa-

SCHOONHOVEN. kwamen vier van de Gecommitteerden uit de Burgery, namelyk *A. v. der Schep*, *P. Reyerkerk*, *Korn. Koek*, en *W. v. Solingen*, hun Ed. Mog. ook begroeten, en traden met dezelve in conferentie die tot 's avonds by acht uren duurde, en den 18 voor en op den middag hervat werd. Deze geeindigd zynde, lieten de Burger-Gecommitteerden de Burgers weder in het Weeshuis by een komen, om hun van den toestand eeniger zaken verslag te doen. Dit gedaen zynde begaven de Gecommitteerden zich weder naer den Doele, waer zy met hun Ed. Mog. weder een befoigne hielden.

Den volgenden dag, den 19 dezer, werd door hun Ed. Mog. een Statebode naer den Haeg afgevaardigd, om zyne Doorl. Hoogheit van al het verhandelde en den toestand der zaken in deze Stad kennis te geven; werwaert zich, ten zelve dage, ook begaf de Sekretaris *Oostendorp*, om alle de Amten der Regenten in handen zyner Hoogheit te stellen.

De voorn. Heer *Oostendorp* en Bode den 20 dezer, des avonds, te rug gekomen zynde, werden alle de Leden van de Regering, den volgenden morgen, om half negen uren, in den Doele ontboden, en vervolgens door hun Ed. Mogenden van hunnen eed ontslagen, waer op een ieder van hun zich naer huis begaf. Hierna reden hun Ed. Mog. naer het Stadhuis, waer, door een' State- en Stads-Bode, terstond gedagvaard werden de Heeren, die door zyne Hoogheit op nieuw aengesteld of verkozen waren. Na dat hun Ed. Mog. de intentie zyner Doorl. Hoogheit dezen Heeren te kennen gegeven, en vervolgens den eed op nieuws afgenomen hadden, werd de volgende Publicatie afgekondigd:

WIL-

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. SCHOONHOVEN.

Doen te weten; Dat Wy in deze bekommerlyke tyden niets meer ter herte nemende dan dat de respectieve Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderschap ressorterende, mogen worden gebragt in zoodanige Orde en Regeringe, waer door derzelver rust en voorspoed worde gestabileerd; en Ons door de Regering der Stad Schoonhoven voorgedragen zynde, dat in dezelve Stad tusschen de Regenten en Ingezetenen zoodanige dissidentie was ontslaen, waer door ons goed oogmerk niet kan worden bereikt; En waer door Burgermeesteren, Schepenen en verdere Regenten, mitsgaders Eleeteuren der voorsz. Stad, waren bewogen geworden te Declareren, geneigd te zyn, om liever hunne Bedieningen neder te leggen, en ontslagen te worden van hunnen Eed, dan door het continueren in dezelve, verderen onlust onder de Ingezetenen te occasioneren; En voorts uit het Rapport van Onze Commissarissen *Frederik Hendrik, Baron van Wassenar, Heer van beyde de Katwyken en 't Zand*, beschreven in de Ordre van de Ridderfchap van Holland en West-Vriesland, Heemraed van Rhymland, en tegenswoordig Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken: Mitsgaders *Willem Pacuw, Raed in den Hoogen Raede in Holland*, Die wy (om pressante affaires Ons Personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laren vinden, derwaert hadden gezonden, van al het voorsz. nader zynde geïnformeerd; hebben goed gevonden de voorsz. ineenning en intentie der gemelde Regenten, met onze Approbatie te seconderen;

Dienvolgende houden Wy mitsdezen de voorsz. Regenten voor ontlast van hunne Functien, hunlieden bedankende voor den Dienst aen de Stad *Schoonhoven*, tot nu toe gepresteerd: Zoo nochtans dat de voorsz. Regenten, daer door geenszins zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naem en Faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gesuspicieerd zich in de Regering van Stad of Land niet naer behoren gedragen te hebben; Interdicerende wel stricktelyk een iegelyk wie 't zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te Argueren, veel meer hunne Per-

SCHOON-
HOVEN.

sonen of Goederen eenigzins te molesteren, beschadigen of incommoderen, dezelve Regenten, mitsgaders hunne Familien, en Goederen ten dien einde nemende in Onze speciale protectie en Sauvegarde.

Alles ingevolge van de Resolutie ter Vergadering van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en West-Vriesland, genomen op den 21 September laatsteleden; En dewyl Wy tot welwezen der voorzeide Stad, nuttig en dienstig oordeelen, dat het getal der Vroedschappen en der Electeuren worde vermeerderd, en het Eerste van Zeventien, weder worde gebracht op Een-en-Twintig, en het tweede van Een-en-Twintig, op Zeven-en-Twintig, gelyk zulks in voorige tyden heeft plaets gehad; Hebben Wy goedgevonden te stellen, gelyk Wy stellen mis deze: Tot

Vroedschappen.	Tot Burgermeesteren.
Mr. <i>Jacob Baert.</i>	<i>Johannes van Kempen.</i>
Dr. <i>Gerard van den Bosch.</i>	<i>Gerbrand Elias.</i>
<i>Bartholomeus de Bruin.</i>	Tot Schepenen.
<i>Johannes Brouwer.</i>	Dr. <i>Gerard van den Bosch.</i>
<i>Johannes van Kempen</i>	<i>Johannes Brouwer.</i>
<i>Thomas van Kempen</i> de nior.	<i>Dirk van der Helling.</i>
<i>Gerbrand Elias.</i>	<i>Jan Groeneweld</i>
<i>Dirk van der Helling</i>	Mr. <i>Jan van Nooten.</i>
<i>Guilliam Verbaer.</i>	Dr. <i>Gysbert van Peursum.</i>
<i>Cornelis Roels, Heer van</i> Waerder.	Mr. <i>Adriaen Nicolaes van</i> Overveld
<i>Jan Groeneweld.</i>	Tot Electeurs.
<i>Adriaen Graver.</i>	Mr. <i>Jacob Baert.</i>
<i>Abraham van Vlissingen.</i>	Dr. <i>Gysbert van Peursum.</i>
Mr. <i>Jan van Nooten.</i>	Dr. <i>Gerard van den Bosch.</i>
Dr. <i>Gysbert van Peursum</i>	<i>Bartholomeus de Bruin.</i>
Mr. <i>Adrianus Nicolaus van</i> Overveld.	<i>Johannes Brouwer.</i>
<i>Adriaen van Overveld.</i>	<i>Johannes van Kempen.</i>
<i>Jan Braet, Heer van</i> Zeventer.	<i>Thomas van Kempen</i> Senior
<i>Johannes Adrianus</i> Block.	<i>Gerbrand Elias</i>
<i>Nicolaes de Fremery.</i>	<i>Dirk van der Helling.</i>
<i>Jacob Hoogstad.</i>	<i>Guilliam Verbaer.</i>
	<i>Cornelis Roels, Heer</i> van Waerder.
	<i>Jan Groeneweld.</i>
	<i>Adriaen</i>

JAERBOEKEN, December, 1748. 1245

<i>Adriaen Graver.</i>	<i>Block.</i>	SCHOON- HOVEN.
<i>Abraham van Vliffin</i> <i>gen.</i>	<i>Nicolaes de Fremery.</i> <i>Jacob Hoogstad.</i>	
Mr. <i>Jan van Nooten.</i>	Mr. <i>Jadocus van Lindt.</i>	
<i>Adriaen van Overveld.</i>	<i>Willem Denys Dutry.</i>	
Mr. <i>Adrianus Nicolaes van</i> <i>Overveld.</i>	<i>Pieter van der Vlist.</i>	
<i>Jan Braet, Heer van</i>	<i>Antony Carnier.</i>	
<i>Zeven ter.</i>	<i>Johannes van Vlierden</i>	
<i>Johannes Adrianus</i>	<i>Adriaen van der Schep.</i>	

Lastende onze Commissarissen dezelve in Onzen Naem den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders Onze intentie te wezen, dat het Verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder Rust en dienst der voorn. Stad Schoonhoven, en tot wegneming van de Diffidentie en Murmuratie onder de Ingezeten en aldaer ontsaen, en zulks zonder eenige Prejuditie ofte Consequentie voor het toekomende, ten aenzien van de Privilegien, Vryheden of Geregtigheden, de voorzeide Stad, de goede Burgers of Ingezeten en derzelver competerende, die Wy verstaen dat in hare Oude kracht en Vigeur zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage, den 20 November 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSAU.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit.

J. DE BACK.

De Afgegane Heeren, zyn *Kornelis van Beke*, Bailluw, Raed in de Vroedschap, en Electeur; Mr. *Otto Scheltus*, Burgermeester en Electeur; en *Johannes van Saale*, Burgermeester, enz.

Vermits nu in de Conferentien van Hun Ed. Mog. en de Gecommitteerden uit de Burgeren, eenige Artikels van het 2e. en 3e. Request, reeds gedecideerd waren, werd zulks door de volgende Publicatie aen de Burgery bekend gemaakt; zullende de overige Artikels by de Vroedschap gedecideerd worden:

Qqqq 2

WIL-

SCHOON-
HOVEN.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz.

Nademaal aen Burgermeesteren en Regeerders der Stad **SCHOONHOVEN**, door Gecommitteerden uit de Burgerije, uit Naem van dezelve Burgerij, zyn overgegeven Twee Requesten, doch op welke gemelde Burgermeesters en Regeerders hebben gemeend niet te moeten Disponeren, maer dezelve te moeten laten tot Onze Dispositie en Decisie, en Wy tot herstelling der Rusten Tranquilliteit in de voorsz. Stad, Ons de voorsz. Dispositie niet willende onttrekken, derwaert hebben Gecommitteerd, *Fredrik Hendrik, Baron van Wassenae*r, Heer van beide de Katwyken en 't Zand, beschreven in de Ordre van de Ridderfchap van Holland en West-Vriesland, Heemraad van Rynland, en *Willem Paerw*, Raed in den Hoogen Rade in Holland, en door intercessie van de gemelde Onze Gecommitteerden zynde Gereguleerd en Geschikt verscheide Pointen, in de voorschreve Requesten voorkomende, hebben Wy, na ingenomen te hebben het Rapport van dezelve Onze Gecommitteerden, die zich binnen de voorsz. Stad op alles hadden Geinformeerd, goedgevonden, omtrent de verdere Verzoeken te Disponeren, in maniere hier navolgende:

Op 't Verzoek aengaende de Directeurs van den Stads Doele, Accorderen Wy, dat in het vervolg mede tot Directeurs van den voorsz. Stads Doele, zullen worden verkoren drie uit de Aenzienlykste en gegoedste van de Burgerij, zynde geen leden van de Regering; zullen de by de Directeurs van den voorsz. Doele, alle Jaren behoorlyke Rekening van Ontvang en Uitgaef worden gedaen.

Nopens het Verzoek omtrent de Kapiteins der Schutterij, verstaen Wy, dat by vacature van een Kapiteins plaats, by den Krygs-Raed zullen worden Genomineerd twee Personen uit de Burgerij, om daer uit by de Regeringe een tot Kapitein te worden geëligeerd.

Het Verzoek, dat alle Reparatie die door de Stad worden gedaen doen, indien dezelve boven de *f 25* monteren, in 't Publiek aen den minstaennemenden zullen worden Besteed, word by dezen Geaccordeerd.

Aen-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1247

Aengaende het Verzoek omtrent de Herstelling van de Privilegien der Gildens en Burgeren, verstaen Wy, dat de Gildens in hunne Voorregten en Geregtigheden zullen worden gemaintineerd, en dat zoo eenige Abui-zen deswegens zouden mogen zyn ingeslopen, dezelve zullen worden geredresseerd; En laetstelyk dat aen de Hoofdluiden der Gilden zal worden ter hand gesteld Copie der Oude Handvesten aen de voorsz. Stad gegeven, voor zoo verre dezelve tot het bestaan der Gildens betrekkelijk zyn, en dienstig zal worden bevonden.

SCHOON-
HOVEN.

Het Verzoek dat geene Leden uit de Regeering tot Hoofdluiden der Gildens zullen worden Verkoren, word by dezen Geaccordeerd.

Gelyk mede Geaccordeerd word het Verzoek, dat de genen die binnen de voorsz. Stad met Amten zyn Gebeneficeerd, genoodzaekt zullen zyn aldaer hunne Wooning te houden.

Wat aengaet het Verzoek nopens de tien percent zoo wegens Collect-Loon als anderszins, boven de Verponding der Huizen betaeld; Verklaren Wy, dat dezelve niet verder zullen worden gevorderd en verstrekt, zoo nogtans dat de Regering der Stad *Schoonhoven* zal zyn en blyven onverkort, om, voor zoo verre de Stads Finantien daer door iets zouden komen te missen, het zelve op een andere wyze over hare Burgers en Ingezetenen te mogen heffen en invorderen.

Omtrent het Verzoek met opzicht tot de Insolvente Boedels gedaen, verstaen Wy, dat daer inne zoodanige moderatie zal worden gebruikt, dat naer omstandigheid van zaken, het aen de Crediteuren zal wezen gepermitteerd de Boedels te redden, en wegens hun agterwezen te Accorderen, en dat indien het noodig mogte bevonden worden den Boedel aen te geven, daer van aen de Crediteuren behoorlyke Rekening zal worden gedaen, en de meeste menage der Crediteuren behartigd.

Eindelyk nopens eenige verdere Verzoeken, mede by de voorsz. en andere Requesten aen Ons gedaen, verstaen Wy, dat alle dezelve, met allen behoorlyken Eerbied, aen de Regering der voorsz. Stad zullen worden voorgedragen, ten einde by dezelve daer op moge

Qqqq 3

worden

SCHOON- worden gedisponeerd, zoo als ten meesten nutte en wel-
HOVEN, zyn der gemelde Stad zal bevonden worden te behoo-
ren.

Bevelende voorts en gelaftende wel expresselyk de Burgery en Ingezetenen, dat zy alle en een iegelyk zich voortaan conform deze Onze Dispositie en Decisie. als gehoorzame Burgers en Ingezetenen betaemd, zullen gedragen, en in het generael betragten, alle het gene de plicht en verschuldigde Eerbied en Onderwerping aen hunne wettige Overigheid vorderd, op pæne dat de genen die bevonden zullen worden tegens deze Onze Serieuse Wil en Begeerte te hebben ingegaen, en zich aen eenig wanbedryf tegens de waerdigheid van de Regering, of ongehoorzaamheid aen deszelfs bevelen Schuldig te maken, als verstoorders van de gemeene Rust, en veragters van Onze heilzame Oogmerken en Bevelen, naer exigentie van Zaken, en volgens de Wetten van den Lande, zonder eenige Conniventie, anderen ten exempel zullen worden gestraft.

Aldus gedaen in 's Gravenhage, den 19 Novem-
ber 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSAU.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit.

J. DE BACK.

Deze Publicatie gedaen zynde, begaven hun Ed. Mog. zich onmiddelyk naer 't jacht, en vertrokken vervolgens naer 's Gravenhage, om zyne doorl. Hoogheit van alles verslagte doen.

R O T T E R D A M.

ROT-
TERDAM.

Den 25 der voorleden maend was door den Raed en Vroedschap tot Bailluw dezer Stad aengesteld de Heer. Mr. *Aernout Leuven*, Oud-Presid. Schepen.

Tusschen den 4 en 5 dezer ontstond brand in een Houtzaegmolen, staende buiten de Oost poort, op het zoogenaemde Bosjes-Eiland, zynde de voorn. Molen in weinig meer dan drie uren tyds, door de vlam gansch en al ver-
teerd

JAERBOEKEN, December, 1748. 1249

teerd geworden. De oorzaak van dit ongeluk ROT-
is met geen zekerheit te melden. Echter willen TERDAM.
de meeste giffingen zulks aen een Tabaks kool,
uit een Pyp gevallen, toefchryven.

SCHIEDAM.

Voor eenige weken begon men in deze Stad
ook eenige bewegingen onder de Burgery
te befpeuren, waer van velen zich begaven tot
het opstellen en teekenen van eenige Reques-
ten, van welken wy onzen Lezer drie, als de
voornaemste zullen mede deelen, zynde de twee
eerfte op den 4, en het derde op den 18 No-
vember ingeleverd. Zie hier het eerfte, door
een groot gedeelte der Burgeren in de Stadwoo-
nende, geprefenteerd.

Aen den Ed. Gr. Achtb. Raed en Vroed-
fchap der Stad *Schiedam*.

Geven met Schuldigen eerbiede te kennen de Onder- SCHIE-
gefchr. Burgers en Ingezetenen dezer Stad, dat zy DAM.
gevoeglyk haddén geoordeeld aen uwe Ed. Gr. Achtb.
voor te stellen eenige Artikelen tot noodig redres in
des Heeren Kerke, en voor de goede Burgeren en Inge-
zetenen dezer stad, waerom zy Supplianten zich aller
eerbiedigst wenden tot uwe Ed. Gr. Achtb., ootmoedig
verzoekende dat het uw Ed. Gr. Achtb. gelieve te re-
flecteren op deze navolgende Punten, en daer op gun-
ftiglyk te disponeren ten genoegen van de Supplianten.

Art. 1. Dat het hun Ed. Gr. Achtb. behagen moge
dat 'er met meer naeuwkeurigheid dan voorheen, achter-
volgens de woorden Gods en 's Lands hoogloffeyke
Plakaten, gewaekt worde tegens het enorm en aller-
fchrikkelykst misbruik van 's Heeren allerheiligften na-
me; vloeken en zweren, als mede tegens het misbruik
van des Heeren dag door Koopen en verkoopen en ve-
le andere zonden, en dat stads keuren op dit ftuk mogen
verbeterd worden.

Art. 2. Dat op het ernftig en ootmoedig verzoek der
Q q q q 4 goede

SCHIE-
DAM.

goede Burgery, aen den Eerw. Kerkenraed alhier vergund worde een vrye en onbepaalde Beroeping van Predikanten, zonder dat dezelve genoodzaakt zouden zyn alhier te moeten komen prediken op eene nominatie van drie, of in aenstaende vacature.

Artik. 3. Dat de Eerw. Predikanten van de Nederduitsche Gemeente alhier voortaan ontheven mogen worden van Jaerlyks te komen voor Heeren Burgermeesteren om verzoek te doen om een onzeker douceur van *f* 300 voor den oudsten, en *f* 200 voor de drie andere Predikanten, maer dat van nu voortaan hun zulks en in 't vervolg by beroeping cordatelyk en genereufelyk moge worden toegelegd; als een' verdienden loon op hunnen arbeid; en dat het hun Ed. Gr. Achtb. gelieve hun Eerw. rydenplaatsen te wyzen waer hunne Eerw. dat jaerlyks zonder teenige voor behouding zouden kunnen ontvangen.

Artik. 4. Dat de Woensdaegsche Bedefond permanent moge blyven in plaetse van de Woensdaegsche Voormiddaegs Predikaetie, en des Winters en des zomers gesteld worden op zeven uren des avonds.

Artik. 5. Dat het hun Ed. Gr. Achtb. daer hunnen gelieve te dirigere by hun Ed. Gr. Mog. of wel by zyne doorl. Hoogheit den Heer Prins van Oranje en Nassau onzen dierbaren en zeer geliefden Erf Stadhouder, dat alhier mogen worden aangesteld, Commissarissen van Kleene Zaken, om door hun, alle zaken in verschil te behandelen en af te doen, die niet bedragen de somma van *f* 300.

Artik. 6. Dat wegens des stads groot vermogen en ruim inkomen de goede Burgers en Ingezetenen worden ontheven van alle stads Impositien, uitgezonderd de stads Penningmaet en 't Kraengeld, onderstellende zulks genoegzaam te zyn tot Stads jaerlykschen noodigen Onderhoud.

Artik. 7. Dat de Stad voortaan niet gepraefereerd zy in al zulke zaken, die zy gemeen heeft met den Burger, gelyk als in 't verhuren van Land, Huizen, enz.

Artik. 8. Dat, ingeval van begeving van stads Beneficien door uw Ed. Gr. Achtb., altoos mogen worden gepraefereerd goede en bekwame Inboorlingen dezer stad, of die niet minder dan 10 Jaren Burgers zyn geweest, en dat het Havenmeester en Ballastmeester Amr aen een of meer bekwame Luiden en inboorlingen gegeven worde buiten de Regering, als zynde beneden derzelver

dig-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1251

digniteit, en dus niet meer geannexeerd worde aen de Fabrikaedje, tegens het aloude gebruik dezer stad. SCHIE-

Artik. 9. Dat het getal der Raden in de Vroedschap DAM, mogte worden vermeerderd tot vier en twintig, achter volgens het Recht en de Privilegie aen deze Stad vergund by Keizer Karel den 5, 't geen naderhand in den jare 1704 gereduceerd is op twintig

Artik. 10. Dat alle Stads Keuren, Handvesten en Privilegien mogen worden met den druk kennelyk gemaekt tot noodig gebruik der Burgeren.

Artik. 11. Dat de Haven en de stads binnen-Wateren als de Vest en de Schie ter behooryke diepte worden gebragt waer het noodig is, tot noodig gemak van geladen Ligters en Schuiten, en dat aen de gaten zoo by de Stads Doel als Vest, kleppen worden gemaekt, om als het noodig is, met het scheiden van 't water die toe te leggen.

Artik. 12. Dat de Respective Gildens by hun recht worden gemainteneerd, dat zy mogen hebben hunne verkiezing van Hoofdliden en een Deken uit den hunnen, en dat de Gildebrieven mogten worden gerevidceerd, en waer het noodig is gecorrigeerd, naer mate van omstandigheit van tyd en zaken

Artik. 13. Dat de Taxatien ter remplacering van de afgeschafte Pachten mogen geschieden door Commissarissen uit Ed. Gr. Achtb. en de bekwaemste Burgers ieder de helft, als mede dat deszelfs product moge worden ingevorderd door Commissarissen uit hun Ed. Gr. Achtb. en de bekwaemste en gegoedste Burgeren van ieder de helft.

Artik. 14. Dat het Salaris van Weefmeesteren ten opzigte van het lezen der Testamenten, gesteld worde op den ouden voet van zes Schellingen, en dat behoeftege en onvermogene Burgers van de onkosten op het lezen der Testamenten en het vertigten hunner Kinderen bevryd mogen zyn.

Artik. 15. Dat de Inspectien van gecommittteerde Vroedschappen, als voorheen, gratis mogen geschieden, en dat alle ingesloopen nieuwigheden en abuizen die niet strekken tot welzyn van de stad, maer ten lasten van den Burger, en van ouds bekend, voortaan mogen cesser.

SCHIE-
DAM.

Artik. 16. Dat in 't vervolg aen de Crediteuren vergund worde de insolvente en desolate Boedels in den hunne te redden en te regeren, tot groot nut en voordeel der gesamentlyke Crediteuren, mits behoorlyke rekening aen dezelve doende van hunne administratie, en dat het den Crediteuren vergund worde met zulk getal, als $\frac{2}{3}$ van de gemaekte schuld zal kunnen uitmaken, te komen tot accoord zonder dat zulks door een gering getal Crediteuren, zoude kunnen verhinderd worden.

Artik. 17. Dat het Gasthuis dezer Stad moge worden opengezet en ruimer dan voorheen gebruikt tot Soulaes van behoeftigen en door ziekte bezogte Burgeren, Ingezeten en Vreemdelingen, mits geen besmettelijke ziekte onderhevig zynde.

Artik. 18. Dat het Lantaerngeld gesteld worde op drie Quivers als voorheen, of dat de Lantaernen merkelyk en met een aanzienlyk getal vermeerderd worden.

Artik. 19. Dat 'er in toekomende bekwaamer Personen tot Nederduitsche Schoolmeesteren worden aengesteld, en dat 'er by de aenstelling van die meerder reflectien dan voorheen, op der zelve capaciteit gemaakt worden; en nadien tot nu toe de Scholen zonder eenig reglement zyn geweest, dat 'er tot best derzelven en der jeugd, zoo spoedig als doenlyk is, een bekwaem en gepast Schoolreglement ontworpen worde, of dat anderszins het pryselyke en zeer nuttig schoolreglement, gebruikt in de Domeinen zyner doorluchtige Hoogheit, alhier moge ingevoerd worden.

Artik. 20. Dat de Boomen rondom de Stads Vesten, waer het noodig is, en in het Zusterhuis getopt worden, op dat de Koorn-Windmolens meerder en vryer wind hebben.

Artik. 21. Geven de de Supplianten hun Ed. Gr. Achtb. in bedenking of het niet noodig zoude zyn, in aenmerking van de grootte dezer Stad, en de vermeerderde vuurwerken en Branderyen in dezelve, dat 'er nog een brandspuit tot het ordinaire getal toegedaen wierde.

('t Welk doende)

Was geteekend

Pie-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1253

Pieter Amoureux.	myn moeder Su-	D. Sparenburgb.	SCHIE- DAM.
Gaspar Anteunis.	fanna.	§ Merk v. Ma-	
Fred. Attendorn.	P. v. d. Eillaerd.	ryje Starren-	
P. v. der Boon.	C. de Goederen.	burgb.	
A. Brouwer.	P. Honing.	† de Vos.	
H. Bolleman.	J. Hogendam.	P. de Vois.	
C. Burgerbout.	M. Kneppelbout.	P. Verdoes.	
J. van den Broek.	A. Lande.	Maertje Voogd.	
A. Burgerbout.	D. v. Leuwen.	Geertje Wuister.	
T. v. Briemen.	A. v. Mey.	Wed. v. der Wil-	
A. v. d. Berg.	Beletje Meesters.	gen.	
M. Burgwal.	Mar. Pacquetet.	Z. Koopman.	
F. Bredero.	Maertje v. Pelt.	J. R. V. Dongen.	
P. Burgerbout.	P. Slavenburg.	H. Duiwendyk.	
J. Bernou.	Ab. v der Schalk.	T. Kooper.	
A. J. Bezemer.	Nik. Zoon.	C. Kooper Fr. z.	
J. Burgwal.	P. Sagwyn.	H. van Es.	
C. van Aron.	F. Sporkman.	G. Hyslant.	
C. Bosch.	Jak. Verkade.	J. Bernou Junior.	
C. Bakker.	Kryn de Vos.	J. v. Geervliet.	
J. Burgerbout.	† Merk van L. de	† Merk van J.	
G. Burgerbout.	Vriend.	Koper.	
A. Bakker.	O. Wend.	Margar. LaGarde.	
A. Braffer.	A. v. Wyk.	Weyntje v. Meye-	
P. v. d. Brugge.	Teunis v. d. Zalm.	ren.	
B. v. Bol-les.	D. Kleypool.	A. Montfoort.	
A. Bergwerf.	A. Duiſer.	* Merk van J!	
P. Bergwerf.	† Merk van N.	Nachtgael.	
Ariaentje Berg-	van Dalen.	Job. Pacquetet.	
werf.	Lysb. Daelhuizen.	Grietje van Ring.	
Geertrui Boefe-	J. van Es.	J. v. der Schalk.	
man.	F. v. Harmelen.	Ant. v. Schaek.	
P. Bosch.	A. v. d. Hoeven.	W. Smith.	
J. Bloemendael.	C. Hogendam.	L. Viſſer.	
C. de Cocq.	M. Karbos.	J. Viſſer.	
G. Koopman.	Alida v. d. Linde.	P. Viſſer.	
A. v. Krimpen.	Jobanna de Hoy.	H. Voogd.	
† Merk van P.	J. Montfoort.	J. Verwey.	
Korpersboek.	J. M. Outman.	G. v. Wagten.	
M. Kok.	Rachel Pacquetet.	Hilgond Wester-	
Sara van Dael-	F. Roodenburgb.	dyk.	
buiſzen Pr. ordre	C. Spieringsboek.	J. Doom.	
		E. v.	

SCHIEDAM.

<i>E. v. Diemen.</i>	<i>J. Schoonhoven.</i>	<i>J. La Garde.</i>
<i>J. v. Duin.</i>	<i>J. Vervoord.</i>	<i>T. v. d. Linde.</i>
<i>Willemyntje Noordyk.</i>	<i>G. Visser.</i>	<i>A. v. d. Most.</i>
<i>Maria v. d. Galg.</i>	<i>† Merk van Hend. Trommelsmit.</i>	<i>P. Montfoort.</i>
<i>N. v. Heukelom.</i>	<i>P. Wend.</i>	<i>P. v. d. Plaes.</i>
<i>A. Hoogeveen.</i>	<i>P. v. Wieringe.</i>	<i>C. Ruigaerd.</i>
<i>M. den Helt.</i>	<i>D. Semelaer.</i>	<i>H. v. d. Snoek.</i>
<i>S. Leenrale.</i>	<i>J. Duwendyk.</i>	<i>Jak. Soeck.</i>
<i>Lysje La Garde.</i>	<i>W. v. Dyk.</i>	<i>Iz. v. d. Tuin.</i>
<i>Hend. Maes.</i>	<i>G. Dendraek.</i>	<i>Grietje Siekkes.</i>
<i>Dirkijede Munnik.</i>	<i>† Merk van Otto Willemse.</i>	<i>A. Uiterweerd.</i>
<i>Elis. Ponse.</i>	<i>D. K. Potb, per</i>	<i>C. v. Vliet.</i>
<i>Jannetje Plooi.</i>	<i>ordre de Wed.</i>	<i>H. Verbave.</i>
<i>Anna van Rosmale.</i>	<i>van Gorp.</i>	<i>Maertje Voogd, pr.</i>
<i>Adr. Soeck.</i>	<i>J. Heertman.</i>	<i>ordre myn Va-</i>
<i>Adr. v. Schaek.</i>	<i>M. v. d. Hoeven.</i>	<i>der A. Voogd.</i>
		<i>A. v. Waerd.</i>
		<i>Maria Zemelaer.</i>

Het Tweede was door de Burgers op het Hoofd dezer Stad woonachtig overgeleverd.

Aen de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgermeesteren, Vroedschappen en Regeerders der Stad *Schiedam*.

Geven 'reverentelyk te kennen, wy ondergeteekende Burgers, woonende op het Hoofd dezer Stad *Schiedam*, dat wy Supplianten door het menigvuldig invallen van Schepen, en door het gestadig speuyen, vooral des winters met den ysgang, van tyd tot tyd groote kosten en schaden aen onze kanten en gordingen komen te lyden, ja wel somwylen, by eenigen daer toe *f* 130 *a f* 140:- guldens moeten worden betaeld, gelyk *Jan Reyerse van Dongen* daer *f* 138:- en *Neeltje Bidders* nu nog laetst *f* 86:- 5:- daer voor aen de Stad hebben moeten betalen, zonder dat de voorn. *Neeltje Bidders* zelfs de 5 stuivers heeft mogen korten, ja meer andere van de Supplianten, die extra sommaes daeraen hebben moeten betalen, gelyk *Pieter Maertenze*, wiens kant door een Engelsch Schip aen stukken was gevaren, en de schaden

JAERBOEKEN, December, 1748. 1255

den daer van op *f* 20:- waren geloopten, waer aen hy *Pieter Maertenze* de helft, ter somme van *f* 10:- heeft moeten betalen, welke ongemakken en schaden voor het meerder gedeelte door de menigvuldige Engelsche Schepen. en door de domheit van dat Scheepsvolk worden veroorzaekt, en alzoo onze voorschr. Stad *Schiedam* daer van het grootste voordeel koopt te genieten, en wy Supplianten daer en tegen daer door benadeeld worden, zoo keeren wy Supplianten ons met verschuldigden eerbiede tot uwe Gr. Achtbaren, ootmoediglyk verzoekende dat het hun gelieve, zoo goed te zyn. de gesamentlyke Burgers en Bewoonders van het Hoofd dezer Stad te ontheffen van deze zware lasten, welke hun komen te drukken, en in 't vervolg de kanten en gordingen voor Stads rekening te laten repareren en onderhouden, gelyk in onze naburige Steden alle buitenhavens en kanten by dezelve worden onderhouden en gerepareerd.

(t Welk doende enz.)

(Was geteekend)

<i>J. R. van Dongen.</i>	<i>Ary Bezemer.</i>	zen.
† Dit is 't merk van <i>J. A. But-ter.</i>	* Dit 's 't merk van <i>J. van der Vlies.</i>	<i>Mart. Metcalfe.</i>
* Dit 's 't merk van <i>S. v. der Linden.</i>	* Dit 's 't merk van <i>J. Bezemer.</i>	* Dit 's 't merk van <i>J. Bezemer.</i>
* Dit 's 't merk van <i>Wed. C. de Munnik.</i>	* Dit 's 't merk van <i>D. van Leeuwen.</i>	* Dit 's 't merk van <i>P. v. Velzen.</i>
<i>D. Wed. L. Verboom.</i>	* Dit 's 't merk van <i>J. Soeteman.</i>	<i>J. Hufer.</i>
<i>S. v. Boom.</i>	* Dit 's 't merk van <i>J. de Nachtegael.</i>	<i>Wed. d. v. Wieringe.</i>
<i>P. v. Wieringen.</i>	<i>Kl. Ar. Bezemer.</i>	<i>A Uiterweer.</i>
<i>C. Soeteman.</i>	* Dit 's 't merk van <i>G. v. Vel-</i>	<i>O. v. der Vlies.</i>
<i>Foris Hoogendam.</i>		§ Dit 's 't merk van <i>d'Wed. M. Hogendam.</i>

Het derde Request luidde dus:

WEL

WEL. Eb. GR. ACHTB. HEEREN
BURGERMEESTEREN EN VROED-
SCHAPPEN DER STAD SCHIEDAM.

SCHIE-
DAM.

Vertoon en U Wel Ed. Gr. Achtb. met alle schuldige
verbodigheid de ondergeschreeve Burgers en Inge-
zetenen, Ledematen van de Christelyke Gemeente al-
hier, hoe dat zy met veel genoeg vernomen hebben,
dat Uw Ed. Gr. Achtb. gelieft heeft het tractement van
onze vier zeer geliefde Predikanten op derzelver zeer in-
stantelyk verzoek onlangs, van 1000 gl. tot op 1100 gl.
en dus met een honderd guldens uit Stads Kasse jaerlykch
te vermeerderen: maer alzoo zy genoegzaam verzekerd
zyn dat alhier een Predikant van zyn jaerlyks Tractement
geenszins kan bestaen: inzonderheit, wanneer dezelve
met eenige Familie is bezwaerd: Zoo is 't mits deze der
Supplianten zeer ootmoedig verzoek, dat Uw Ed. Gr.
Achtb. gunstig gelieven moge, het Tractement van onze
gemelde vier Predikanten jaerlykch nog met een modique
somme uit Stads welvermogene Kasse te augmenteren;
als mede het Tractement voor hun alle vier even hoog
en groot te stellen; en voorts aan de respectieve Wedu-
wen der Predikanten, welke in 't vervolg van tyd mog-
ten nablyven, een jaerlykch fortabel Wedgeld, gelyk
in andere vermogene Steden van Holland geschied, uit
die zelve Stads Kasse hulpvaardig toe te leggen, om van
haer genoten te worden, zoo lange als zy in dien haren
bedroefden Weduwen staet leven.

't welk doende, enz.

<i>Jobannes Burger</i>	<i>Pieter Burgbout.</i>	<i>Adriaen van der</i>
<i>bout.</i>	<i>Pieter van den</i>	<i>My.</i>
<i>Allardus Burger</i>	<i>Brugge.</i>	<i>Adr. v. Nieuwen-</i>
<i>bout.</i>	<i>Pieter Blom.</i>	<i>buisen.</i>
<i>Pieter van der</i>	<i>Pieter Bergwerff</i>	<i>Job. Maurits Out-</i>
<i>Boon.</i>	<i>Cornelia Burger</i>	<i>man.</i>
<i>Anna Bakker.</i>	<i>bout.</i>	<i>Maartje van Pelt.</i>
<i>Ariaentje Berg-</i>	<i>Beelitje Meesters.</i>	<i>Antje Prins.</i>
<i>werff.</i>	<i>Maertje Maetleén.</i>	<i>Hedewy Pieters.</i>
<i>Marytje van den</i>	<i>Wouter van der</i>	<i>Maria Packuenet.</i>
<i>Bergb.</i>	<i>My.</i>	<i>Jobanna Packue-</i>
<i>Gerrit Berkhuis.</i>	<i>Ary van der Most.</i>	<i>net.</i>

Rachel

JAERBOEKEN, December, 1748. 1257

<i>Rachel Packuenet.</i>	<i>Jan Gagestein.</i>	<i>burg.</i>	SCHIE- DAM.
<i>Teunis Weuyster.</i>	<i>Martin. van Koes-</i>	<i>D. V. Pot.</i>	
<i>Cornelis Weuyster</i>	<i>velt.</i>	<i>Adriana van der</i>	
<i>Leend. van Dael-</i>	<i>Willemyntje Ko-</i>	<i>Schalk.</i>	
<i>huizen.</i>	<i>rendyk.</i>	<i>Dan. Sparenburg.</i>	
<i>Lysbet van Dael-</i>	<i>Pieter Harmense.</i>	<i>Hend. Schynboff.</i>	
<i>huizen.</i>	<i>Kuip.</i>	<i>A. van Schaek.</i>	
<i>Jan van Dengen.</i>	<i>Maertje Kok.</i>	<i>Cornelis Virgilius.</i>	
<i>Jacobus Engelen</i>	<i>Ariaentje Kooren.</i>	<i>Pieter Westerdyk.</i>	
<i>berg.</i>	<i>Abert de Kok.</i>	<i>Jacob Verwel.</i>	
<i>Pieternelle Enge-</i>	<i>Gabriël Reys, per</i>	<i>Ary van der Wer-</i>	
<i>lenberg.</i>	<i>ordre Wed. Reys.</i>	<i>ve.</i>	
<i>Johanna Christina</i>	<i>Gabriël Reys.</i>	<i>Hend. Voorsteeve.</i>	
<i>Engelenberg.</i>	<i>Jan Reynek.</i>	<i>Pieter Visser.</i>	
<i>Gerrit Glimmer-</i>	<i>Pieter</i>	<i>Vrank van der</i>	
<i>veen.</i>	<i>Grietje Rooden-</i>	<i>Velden.</i>	

Den 27. dezer is door de groote Vroedschap dezer Stad de Heer Mr. MARTINUS DEN BEER, voor den tyd van noch drie jaren, gecontinueerd in het amt van Bailluw en Schout dezer Stede; het welk wy te meer aenteekenen, om dat in geen veertig jaren alhier een Bailluw is gecontinueerd, zynde de laetste geweest, de Heer *Robbert Gordon*, die in het jaar 1708 in dit hoogwigtig amt gecontinueerd werd.

De Magistraet deze Requesten ontvangen hebbende, vond goed de Dispositie daar van over te laten aen zyn doorl. Hoogheit, die daer op Commissarissen herwaerd zond, welke Heeren, na den toestand der zaken nâeuwkeurig onderzocht te hebben, den 29. November de twee volgende Publicatien, uit name van hunnen Vorstelyken Meester, lieten doen:

Willem Karel Hendrik Friso, door Gods genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz. enz. doen te weten, dat wy in deze bekommerlyke tyden, niets meer ter harte nemende, als dat de respectie Steeden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderfchap reslörterende,

SCHIE-
DAM.

de, mogen worden gebragt in zoodanige ordre en Regèring, waar door derzelver rust en voorspoed worde gestabilerd.

En tot Onze kennisse zijnde gebragt, dat in de Stad *Schiedam*, tusschen de Regenten en Ingezetenen, zoodanige onlusten waren ontstaen, waer door Ons goed oogmerk niet kan worden bereikt; en waer door Burgermeesteren en vedere Regenten (der voorsz: Stad, waren bewogen geworden te declareren geneigd te zyn, om liever hunne Bedieningen neder te leggen, en ontslagen te worden van hunnen Eed, dan door het continueren in dezelve, verderen onlust onder de Ingezetenen te occasioneren,

En voorts uyt het rapport van onze Commissarissen, *Federik Hendrik, Baron van Wassenaer, Heer van beyde de Katwyken en 't Zand*, beschreven in de ordre van de Ridderchap van Holland en Westvrieland, Heemraad van Rynland, en tegenswoordig Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Paerw*, Raed in den Hoogen Rade in Holland, die Wy (om pressante affaires Ons personelyk in de voorsz. Stad niet kunnende laten vinden) derwaerts hadden gezonden, van al het voorsz. nader zynde geïnformeerd; hebben goed gevonden de voorschreve meninge en intentie der gemelde Regenten, met Onze Approbatie te seconderen, dien volgende houden Wy de voorsz. Regenten voor ontslaft van hunne Functien, Hunlieden bedankende voor den dienst aen de Stad *Schiedam* tot nu toegepresteerd, zoo nogtans dat de voorsz. Regenten, daer door geenszins zullen worden gekwetst of benadeeld in hunnen goeden Naem en Faem, veel min dat dezelve daer uit zullen mogen worden gefuspiceerd. Hun in de Regering van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben. Interdicerende wel strictelyk een iegelyk wie het zoude mogen wezen, de meergemelde Regenten daer over te argueren, veel meer hunne Personon of goederen, eenigzins te molesteren, beschadigen, of incommoderen, dezelve Regenten, mitsgaders hunne Familien en Goederen ten dien einde nemende in Onze speciale Protectie en sauvegarde. Alles in gevolge van de Resolutie ter Vergadering van de Edele Groot Mogende Heeren Staten van Holland en Westvrieland genomen,

JAERBOEKEN, December, 1748. 1259

nomen op den 21. September laestleden. En dewyl Wy ^{SCHIEDAM.} tot welwezen der voorschreve Stad, nuttig en dienstig oordeelen, dat het getal der Vroedschappen worde vermeerderd, en van Twintig worde gebragt tot Vieren-twintig, gelyk het zelve ook in voorrige tyden heeft plaets gehad; hebben Wy goed gevonden te stellen, gelyk Wy stellen mits deze, tot

Vroedschappen.

Mr. <i>Claes de Hojer.</i>	Dr. <i>Joan Le Roy.</i>
Mr. <i>Joban van der Heim,</i>	<i>Willem van Basel.</i>
Heer van Goudswaerd,	<i>Jan vander Heim</i>
enz.	Mr. <i>Hendrik van ulde-</i>
<i>Hendrik Bisschaert.</i>	<i>ren.</i>
<i>Adriaen Doom.</i>	Mr. <i>Diederick Christiaan</i>
<i>Hendrik Semelaer.</i>	<i>Pielat.</i>
Dr. <i>Pieter Rabus.</i>	<i>Jan Albert Pichot.</i>
<i>Cornelis Voogd.</i>	<i>Thomas Pigeaud.</i>
<i>Maerten Penning Cor-</i>	<i>Leendert van den Berg.</i>
<i>nelisz:</i>	<i>Abraham Rysbergen.</i>
Mr. <i>Martinus den Beer.</i>	<i>Martinus Kneppel-</i>
<i>Pieter van Schagen.</i>	<i>hout. (*)</i>
<i>Nicolaes Elias.</i>	
Mr. <i>Jacob Mispelblom</i>	<i>Tot Burgermeesteren.</i>
<i>Beyer, Heer van Zuyd</i>	
<i>Scharwoude.</i>	<i>Claas de Hojer.</i>
<i>Willem van Wakwyk.</i>	<i>Cornelis Voogd.</i>
Mr. <i>Arent Vink.</i>	<i>Nicolaes Elias.</i>

Lastende Onzen Commissarissen dezelve in Onzen Naem, den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders, Onze intentie te wezen dat het verkiezen der voorzeide Regenten, in manieren als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der voorschreve Stad *Schiedam*, en tot wegneming van de onlusten, onder de Ingezetenen aldaer ontsaen, en zulks zonder eenige prejuditie, of consequentie
MDCCLXVIII. Rrrr voor

(*) De vyf laetsten, met een andere letter gedrukt, zyn nieuwe, De afgegane Heer is, De Heer *Antony Hodenpyl.*

SCHIED-
DAM.

voor het toekomende, ten aanzien van de Privilegien, Vryheden of Geregtigheden der voorzeide Stad, de goede Burgers, of Ingezetenen derzelver competerende, die Wy verstaen dat in haer oude kracht en vigueur zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage den 28. November 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSAU.

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit

J DE BACK.

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods Genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz.

Doen te weten; Alzoo Burgermeesters en Regeerders der Stad *Schiedam* hebben gemeend op de verzoeken van wegens de Schuttery, en veriere Burgers en Ingezetenen der voorsz: Stad, aen Hun Liedes by Requesten gedaen, niet te moeten disponeren; maer dezelve ter onzer dispositie en decisie hebben overgelaten; en Wy tot herstelling der rust en Tranquilliteit in de voorsz: Stad, ons de voorsz: dispositie en decisie niet willende onttrekken, derwaerts hebben Gecommitteerd *Fredrik Hendrik, Baron van Wassenharr, Heer van beide de Katwyken en 't Zand*, beschreven in de orde van de Ridderschap van Holland en Westfriesland, Heemraed van Rynland, en tegenwoordig Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Paenw*, Raed in den Hoogen Raed in Holland; om zich van Onzentwegen te informeren op de Zaken en Poincten in de gemelde Requesten vervat, als mede op zoodanige verdere verzoeken, als aen ons nog nader zouden mogen worden gedien; ZOO IST, dat wy, na inzenomen te hebben het rapport van dezelve Onze Gecommitteerden, die zich binnen de voorsz: stad, op alles hadden geïnformeerd, goedgevonden hebben te disponeren, in maniere hier na volgende.

Eet.

Eerstelyk aengaende het Request by het meerder-
gedeelte der Schuttery gepresenteerd.

SCHIE-
DAM.

Accorderen Wy , op het I. Artikel van het zelve ,
aen die van de Schuttery der voorsz: Stad , dat de Twee
Compagnien Burgers , bestaende in 24. Rotten , bui-
ten bezwaer van de Stad , worden verdeeld in vier Com-
pagnien , met derzelver Vaendels ; Dat voorts by vaca-
ture van een Kapiteins of Luitenants plaats , by den
Krygsraad zal worden geformeerd eene Nominatie van
twee Personen , om daer uit by het Collegie van de
Wet , een tot Kapitein of Luitenant te worden geëli-
geerd.

En dewyl de Regering der voorsz: Stad , aen Ons heeft
gedaen declareren , omtrent de verdere Artikelen der
voorsz: Requeste , aen die van de Schuttery , alle be-
hoorlyke genoeg te zullen geven ; verklaren Wy op
alle dezelve geene dispositie van ons noodig te zyn.

Voorts wat aengaet het Request by een groot ge-
deelte der Burgery der voorsz: Stad
overgegeven

Verklaren Wy op het I. Artikel van het zelve , Onze
Intentie te zyn , dat de Plakaten en Keuren tegen het
misbruyk van den Zondag , als mede tegen het Vloeken
en Zweren , by vervolg worden gemaintineerd , en ge-
handhaefd.

Het verzoek by het II. Artikel ter neder gesteld ,
word by deze geaccordeerd.

Het verzoek vervat in't III. Artikel , als mede't geen
nader by een Particuliere Requeste is gedaen , ten einde
het Tractement der Predikanten van de voorsz: Stad ,
verhoogd , en aen derzelver Weduwen een Jaerlyksch Pen-
sioen , worde toegelegd ; Laten Wy over aen de Re-
gering der voorsz: Stad , om deswegens zoodanige schik-
king te maken , als by dezelve overeenkomstig met Stads
Finantien gevoeglyk zal worden geoordeeld.

In het verzoek by het IV. Artikel ter neder gesteld ,
verklaren Wy , niet te kunnen treden , recommande-
rende nogtans den Magistraet der gemelde Stad , daer
omtrent zoodanige bestellinge te doen , als tot meeste
nut en stigting der Ingezetenen kan dienen.

Dewyl Wy begrypen , dat het verzoek by het V.
Artikel gedaen , niet kan strekken tot welwezen van de

Rrrr 2

In-

SCHIE-
DAM.

Ingezetenen der voorsz. Stad , en meer zoude strekken tot vermeerdering , dan tot voorkoming van Kosten, word het zelve afgeslagen.

Gelyk Wy mede verklaren, niet te kunnen toestaan het verzoek, vervat in het VI. Artikel, bevelende niet te min den Magist. der voorsz. Stad , in het inponeren van Stads Lasten, zoodanige moderatie te gebruiken, als de Finantien der voorsz. Stad zullen permitteren.

Het verzoek by het VII. Artikel ter neder gesteld, ten einde de Stad voortaan niet geprefereerd zy , in alle zulke zaken, die zy gemeen heeft met den Burger, gelyk als in't Verhuuren van Land, Huizen, enz. word by deze geaccordeerd.

Op het eerste Lid van het VIII. Artikel, verklaren Wy, dat tot geen Officien binnen de voorsz. Stad, zullen mozen worden gepromoveerd, dan die genen die hun Burgerschap zullen hebben gekregen, 't zy door geboorte, of anderszins, en de Rechten tot het Poorterschap staende, zullen hebben beraeld. Recommanderende Wy nogtans wel serieuze, dat in het begeben der Amten de noodige reflectien op de Burgers en Ingezetenen worde gemaekt, en dat dezelve daer in, zoo veel doenlyk, worden geprefereerd voor de zulken die geen Burgers of Ingezetenen der Stad *Schiedam* zyn : En nopens het verder verzoek in het voorsz. Artikel mede vermeld, dat het Havenmeester en Ballastmeesters Amt in't vervolg aen een of meer bekwame Burgers gegeven worde, buiten de Regeering; word het zelve geaccordeerd.

Nopens het IX. Artikel, refereren Wy Ons tot de Afte op het stuk van de Regeering, op heden mede by Ons gedaen emaneren.

Op het X. Artikel verklaren Wy, dat aen de Burgery met den druk zullen worden gecommuniceerd, zoodanige Stads Privilegien, als nuttig en dienstig zal worden bevonden; Zullende ook zorg worden gedragen, dat voor een jegelyk te bekomen zullen zyn, alle zoodanige Stads Keuren en Ordonnantien, als tegenswoordig nog in observantie zyn.

Op het XI. Artikel verstaen Wy, dat de Haven, en der Stads Binnewateren, als de Veste, en de Schie, by continuatie ter behoorlyke diepte worden gehouden.

Op

Op het XII. Artikel verklaren Wy, onze intentie te zyn, dat de respectie Gildens by hunne Rechten worden gemaintineerd; accorderende voorts dat by de Gildens zal worden overgegeven een Nominatie van Hoofdluiden, uit welke Nominatie alleen, de Hoofdluiden by Burgermeesteren zullen moeten worden geëligeerd; zulende in 't vervolg de Dekensplaets blyven ter dispositie van de Leden van de Vroedschap, gelyk zulks te voren heeft geobtimeerd; En laetstelyk dat de Gildebrieven zullen worden gerevideerd en gecorrigeerd, voor zoo veel zulks noodig zoude mogen worden bevonden.

SCHIEDAM,

Nopens het verzoek vervat by het XIII. Artikel, accorderen Wy het zelve in zoo verre, dat de Taxatie ter Remplacering van de afgeschafte Pachten, in 't vervolg zal geschieden door Commissarissen uit de Regering, en de bekwaemste uit de Burgery, ieder de helft.

Op het XIV. Artikel verstaen Wy, dat het Salaris van Weesmeesteren, in de gevallen by het voornoemde Art. vermeld, worde gebragt op zes Schellingen, en dat omtrent behoefte en onvermogene Luiden, alle behoorlyke moderatie zal worden gebruikt.

Nopens het I. Lid van het XV. Artikel, dat de Inspectien van Gecommitteerde Vroedschappen, in 't vervolg Gratis, als voor dezen mogen geschieden, word by deze geaccordeerd; En omtrent het verdere verzoek, verstaen Wy, dat, indien by de Burgers of Ingezetenzen zoude kunnen worden bewezen, eenige nieuwigheden, en abuizen, die niet strekken tot welzyn van de Stad, maer ten lasten van den Burger ingesloopen te zyn; het aen de Burgers en Ingezetenzen vry zal staen, zich deswegens op eene decante wyze aen de Regering te adresseren, om behoorlyk redres te kunnen erlangen.

Op het verzoek by het XVI. Artikel gedaen, verstaen Wy, dat in het appliceren van de Keuren op het stuk der Defolate Boedels geëmaneerd, zoodanige moderatie zal worden gebruikt, dat naer omstandigheid van zaken, het aen de Crediteuren zal wezen gepermitteerd, de Boedels te redden, en wegens hun agter wezen te accorderen, en dat indien het noodig mogte worden bevonden, den Boedel aen te geven, daer van aen de Crediteuren behoorlyke Rekening zal worden gedaen, en

SCHIE-
DAM.

de meeste menage der Crediteuren behartigd; blyvende de Burgery in haer geheel, om wegens den verderen inhoud van het verzoek by het voorschreve Art. tē nedergesteld, zich te adresseren aen de Regeering, ten einde by dezelve daer op zoodanig reguard mag worden genomen als bevonden zal worden te behooren.

Op het XVII. Artikel accordeeren Wy, dat by continuatie het Gasthuis der voorsz. Stad, mag worden open gezet tot soulaes van behoeftigen, en door ziekte bezogte Burgers, Ingezetenen en Vreemdelingen.

Nopens het verzoek by het XVIII. Artikel vermeld, vermeenen Wy; dat daer in geen verandering noodig is.

Op het XXI. Artikel verstaen wy, dat in 't vervolg altoos bekwame Personen tot Nederduitsche Schoolmeesters binnen de voorschreve Stad worden aangesteld, en dat by derzelver aenstelling, op hunne Capaciteit de noodige reflexie zal moeten worden gemaekt; en dewylmen bedagt is op het formeren en introduceren van een Generael Schoolreglement, over deze Provincie, vinden Wy onnoodig op het ontwerp van een Particulier Schoolreglement te disponeren.

Nopens het XX. en XXI. Artikelen. Nademaal Wy vertrouwen, dat op den inhoud der verzoeken by de voorschreve Artikelen vermeld, by de Regering de noodige voorzieninge word gedaen, en naer tyds gelegenheit in 't vervolg zal voorzien worden, verklaren Wy, dat op de voorschreve verzoeken geen dispositie noodig is.

Aengaende het verzoek, door de Burgers, woonende op het Hoofd, der voorsz. Stad, mede by Requeste gedaen, en Laetstelyk nopens eenige mindere verzoeken; Renvoyeren Wy alle dezelve aen de Regering der voornoemde Stad; Recommanderende en bevelende dezelve, daer op zoodanige reflectien te nemen, als tot meeste nut en welzyn van de Stad en derzelver Ingezetenen in 't generael zal worden bevonden te behooren.

Gedaen in 's Gravenhage den 28. November 1748.

PRINCE D'ORANGE & NASSAU.

Tet Ordonnantie van zyne Hoogheit

J. DE BACK.

Den

BRIEL.

Den 17 dezer, des avonds om half zeven uur **BRIEL.**
 ren kregen Burgermeesters alhier Kund-
 schap, dat de Ed. Mog. Heeren Commissarissen
 van zyne doorl. Hoogheit, den Heer Prins van
 van Oranje, en Nassau, Erfstadhouder der ver-
 eenigde Nederlandtche Provincien, namelyk de
 hoog Edele Heer *Fredrik Hendrik Baron van Was-
 spnaer*, Heer van beide de Katwyken en 't Zand,
 beschreven in de Ordre van de Ridderschap van
 Holland en Westvriesland enz. en de Wel Ed.
 Heer Mr. *Willem Paeuw*, Raedsheer in den hoo-
 gen Raed van Holland, in een Jacht aen het
 hoofd dezer Stad waren gearriveerd, waerop aen
 dezelve werden toegezonden, twee Koetzen met
 drie Stads Boden en eenige Knechten met brandende
 Flambouwen, om hun Ed. Mog. af te
 halen, die dezelve geleidden langs de Voor-
 straet, de Koopmansitraet en de Langestraet,
 tot aen de Stads Doele, gaende de drie Stads
 Bodens, en de State Bode vooraf, en de knechts
 met brandende Flambouwen voor en naest, de
 Koetzen. Hun Ed. Mog. aen Stads Doelen ge-
 komen zynde, werden dezelve gerecipieerd en
 binnen geleid door den Secretaris dezer Stad,
 en eenigen tyd daarna werden Hun Ed. Mog.
 verwelkomd en gecomplimenteerd uit naem van
 de Vroedschap, door de twee Regerende Burger-
 meesteren *van Hoogwerff* en *Snelen* en de Oud-
 Burgermeesters *Gomar* en *van Leeuwen*, geadsi-
 steerd door den Secretaris voorn. Den volgen-
 den dag hebben gem. Hun Ed. Mog. zich op-
 gehouden in derzelver Logement, om af te
 wachten, of 'er eenige Burgers en Ingezetenen
 waren, die eenige klachten hadden in te brengen;
 dan deze waren zoo gering dat hun Ed. Mog.
 die ter beslissing aen de Heeren van de Regering

Rrrr 4

over.

BRIEL

overlieten. Den 19 om half elf uuren werden hun Ed. Mog. op hun verzoek, door twee Koetzen van derzelver Logement naer het Stadhuis afgehaeld, gaende vooraf drie Stads Boden, en ter zyde van de Koets de Staten Boden. Hun Ed. Mog. aen het Stadhuis gekomen zynde, werden aldaer plechtiglyk gereciperd en begeleid tot boven op de Vroedschaps Kamer, alwaer de geheele Vroedschap vergaderd was, het militair voor het Stadhuis paraderende. Na dat hun Ed. Mog. een' korten tyd op het Stadhuis waren geweest, werd de Klok van het Stadhuis getrokken en daarna ten overstaen van hun Ed. Mog. door den Heer Sekretaris *Pielat* uit naem van zyn Doorl. Hoogh., den Heer Prins van Oranje en Nassau, onzen zeer hooggeachten en geliefden Erfstadhouder, de volgende Publicatie aen de Burgeren en Ingezeten en dezer Stad gedaen:

WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, door Gods Genade, Prins van Oranje en Nassau, enz. enz.

Doen te Weeten, dat Wy in deeze bekommerlyke tyden niets meer ter harte nemende, alsdat de respectieve Steden dezer Provincie, onder Ons Stadhouderschap ressorterende, mogen worden gebragt in zoodanige ordre en Regeering, waer door dezelve rust en voorspoed worde gestabileerd.

En tot Onze kennisse zynde gebragt, dat Burgermeesters en verdere Regenten der Stad Brielle, tot voorkoming van onlusten, en tot conservatie der rust en tranquilliteit binnen de voorsz. Stad, waren te rade geworden, te declareeren geneigd te zyn, om liever hunne Bedieningen neder te leggen, dan door het contineren in dezelve, eenige onlusten onder de Ingezeten en te occasioneren, hebben goedgevonden de voorsz. meeninge en intentie der gemelde Regenten met Onze Approbatie te seconderen; dien volgende houden Wy de voorsz. Regenten voor ontlast van hunne Functien, Hunlieden bedankende voor den dienst aen de Stad Brielle tot nu toe gepresteerd, zoo nochtans dat de voorsz. Regenten daer

J A E R B O E K E N , December, 1748. 1267

daer door geenszins zullen worden gekwest of benadeeld in hunnen goeden Naem en Faem, veel min dat dezelve daeruit zullen mogen worden gesuspicieerd, zich in de Regering van Stad of Land niet naer behooren gedragen te hebben; alles in gevolge van de Resolutie, ter Vergadering van de Edelen Groot Mogende Heeren Staten van Holland en Westvriesland genomen op den 21. September laetstleden.

En vermis Wy tot nut en welwezen der voorschreve Stad dienstig oordeelen, dat het getal der Vroedschappen worde vermeerderd, en van Vyftien worde gebracht op Twintig, gelyk zulks in voorige tyden heeft plaats gehad, en het welk mede by de Burgery van Ons is verzocht, hebben Wy goedgevonden te stellen, gelyk Wy stellen mits deze, tot

V R O E D S C H A P P E N .

François de Mirell Dr. Franciscus Petrus Gomar Paulus Snellen. Mr. Cornelis Hendrik van Leeuwen. Nicolaas de la Bassacour Jan Arnout Gallas. George van Hoogwerff. Mr. Abraham van Helsdingen. Mr. George Marcus Warry. Harper Molewater. Mr. Maximiliaen van Berchem. Mr. Theodorus Beels. Frederik de Graeff. Mr. Leendert Voogd. Jacob Roest. Mr. Cornelis Hoijer. Mr. Antonius Perizonius. Barend vander Salm. Mr. Andreas vander Sluis. Dr. Jan Blankert ()*

Tot B U R G E R M E E S T E R E N .

George van Hoogwerff. Paulus Snellen.

Lastende Onzen Commissarissen *Frederik Hendrik, Baron van Waffenaer, Heer van beyde de Katwyken en 't Zand*, beschreven in de Ordre van de Ridderfchap van Holland en Westvriesland, Heemraed van Rynland, en regenwoordig Minister Plenipotentiaris op het Congres te Aken, mitsgaders *Willem Paeuw*, Raed in den hogen Rade in Holland, die Wy om zich binnen de voorsz. Stad op alles te informeren, derwaerts hadden gecommitteerd, dezelve in Onzen Naem den behoorlyken Eed af te nemen.

Verklaren Wy verders Onze intentie te wezen, dat het verkiezen der voorzeide Regenten, in maniere als boven gedaen, alleen is geschied tot meerder rust en dienst der

(*) Deze vyf laetstgenoemde Heeren, met een andere letter gedrukt, zyn de nieuwverkorenen.

BRIEL.

der voorz. stad Brielle. en zulks, zonder eenige prejuditie of consequentie voor het toekomende, ten aenzien van de Privilegien, Vryheden, of Geregtigheden, de voorzeide Stad, den goeden Burgeren of ngezeienen derzelver competeerende, die Wy verstaen dat in haer oude kracht en vigore zullen blyven.

Gedaen in 's Gravenhage. den 15 Decemder 1748

PRINCE D'ORANGE ET NASSAU.

(L: S:)

Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit,
J DE BACK.

Deze publicatie gedaen zynde, dewelke tot be-
tuiging van vergenoeging en blydschap met
een algemeen huzza, beantwoord werd, reden Hun
Ed. Mog. immediaet naer het jacht, in diezelve or-
dre als dezelve op het Stadhuis gekomen waren,
gevolgd zynde door den Sekretaris dezer stad, om
Hun Ed. Mog. aen het Jacht uit naem van de
Regering te valediceren.

A L K M A E R.

ALK-
MAER.

Alhier was overleden de Wel Ed. Gr. Achth.
Heer *Willem Windt*, in zyn Wel Ed. leven
Oud Burgermeester, Raed in de Vroedschap de-
zer Stad, mitsgaders Ontvanger van de Gemeen-
ne Lands Middelen, enz. enz.

Den 16 dezer kwam zyne doorl Hoogheit
(na dien zelven dag des morgens tusschen 6
en 7 uren uit 's Gravenhage te zyn vertrokken,
Om een keer naer Friesland te doen) verzeld
door den *Baron van Grovestins*, deszelfs Op-
perstalmeeester, in een koetze met 6 paerden be-
spannen, hier aen. en reed terstond tusschen
de in de wapenen staende Burgery, in twee
ryen geschaerd, onder het luiden en spelen der
Klokken naer het Stadhuis, waer zyne Hoog-
heit, uit de koetze getreden, door den Magi-
straet gerecipieerd, gecomplimenteerd, en ver-
vol-

volgensnaer binnen geleid werd. Na dat de Vorst hier een half uur vertoefd had , werd zyne Hoogh: op dezélve plegtige wyze uitgeleid. In de straten waer zyne Hoogheit passeerde , waren zeer fraeie Eere-poorten opgericht. Ook pronkten de Stads Torens met vreugde vlaggen. Waer op zyne Hoogheit vervolgens onder het losbranden van 't geschut op de Stads wallen , zyne reis naer Hoorn voortzette , zynde door de Burgery tot aen de Schermers-poort uitgeleide gedaen.

H O O R N .

Den 15 der voorleden Maend is door Burger-^{HOORN.}meesteren en de Kapiteinen der Burgery alhier , een nadere ordre beraemd aengaende het Waken ; waer in onder andere gezegd word , dat een gemeen Schutter voor het verzuim van een Nachtwacht zal verbeuren in plaets van 6 Stui-vers , zoo als voor het jaer 1726 geschiedde , agt Stuivers. Dit Artikel niet naer de smaek zynde van die van St. Pieters Gilde en de Scheepstimmerlieden binnen deze Stad , had een vry groot getal derzelven zich vervoegd aen het huis van een der Burger-Kapiteinen , die zich beroemd had , tot deze verandering zeer zyn best gedaen te hebben , om daer na eens onderzoek te doen ; doch hy , voor die schare bevreesd , ontkende alles , en beloofde integendeel thans , zoo veel hem betrof , de zaken daer heen te zullen richten dat de boete weder op den ouden voet bepaeld en hun genoegén gegeven werd. Dit bragt de zaken zoo verre dat zy afrokken. Doch aen 't redresseren zynde en denkende dat het 'er nu met een maer door moest , beslooten zy naer Burgermeesteren te gaen en daer hunne poogingen ook aen te wenden om deze verandering vernie-

HOORN. nietigd te krygen; waer op Burgermeesteren bewogen werden hun eisch in te willigen, en de boete voor het verzuim op den Nachtwacht van ieder gemeen Schutter, weder als voor het jaer 1726 op 6 stuiv. te stellen.

Door den Storm, dieden 7 dezer, hier te lande, gewoed heeft, is de Wierdyk, diende ter beveiliging van het Eiland voor deze Stad, *de Hey* genaemd, die in 't jaer 1732 gemaekt is, en strekkende was van de groote Lantaern aen de Haven dezer Stad, tot aen het Vischers Eiland, byna geheel geruineerd, waer door deze Stad meer dan *f* 50000 Guldens schade heeft geleden.

Den 8 dezer, ontstond des namiddags onder het oeffenen van den Godsdienst, brand in een Boerenhuis in de Beemster, ruim $1\frac{1}{2}$ uur van deze Stad, waer door het zelve niet alleen tot den grond toe verteerde, maer ook een Stal met 13 Runderen elendiglyk verbrand is. De oorzaak van dit ongemak vermoedde men te zyn voortgekomen uit onvoorzichtigheit van de Kinderen, welken de bewaring van dit huis gedurende den Godsdienst was toebetrouwd.

Den 15 kreeg de Regering dezer Stad de hoogstaengename tyding, dat zyne doori. Hoogheit, eene reize naer Vriesland zullende doen, van oogmerk was den volgenden dag door deze Stad te passeeren; waerop, den 16, 's morgens met het aenbreken van den dag, de Torens binnen deze Stad, het Collegie ter Admiraliteit, het Oostindisch en verscheide andere particuliere Huizen alhier reeds met Prins en Oranje Vlaggen verciert waren. 's Morgens omtrent negen uren werd door alle de Wyken de trom geroerd, om de Burgers in de wapenen te doen komen, welke, alle met fraeye Kokardes en Linten en Palmtakken aen hun geweer verciert, voor de

de Huizen van hunne Vaendrighs gecompareerd zynde, in zeer goede ordre naer de Markt of HOORN. Rooden Steen trokken, van waer zy ten deele marcheerden naer de Wester-poort dezer Stad, welke zyne Hoogheit moest inkomen, en vervolgens van daer, het Breed en Oude Noord langs tot aen het Stadhuis, allen in twee ryen zich schaerden. Ten zelve tyde trok ook een Comp. Cavallery van het Reg. van den Luit. Gener. *Schack*, alhier Guarnisoen houdende, uit tot aen het Dorp Avenhorn, een uur van hier gelegen, om zyne Hoogheit aldaer op te wagten en vervolgens te convoiceren. Dus vroegtydig was men alhier in gereedheid en wagtende op de komst van den Vorst, welke's namiddags omtrent half vyf uuren, in een koets met 6 paerden bespannen, die geescorteerd werd door de voorn. Cavallery, verzeld van den *Baron van Grovestins* eerst de stad naderde. Zoo dra was zyne Hoogheit niet binnen de Poort gekomen, of hy werd gefalueerd door det losbranden van 't Kanon van 4. Bolwerken en het Admiraliteits Magazyn, en reed vervolgens onder zeer veele Eerepoorten heen, die nevens verscheide andere Huizen met deftige Decoratien, en Deviesen verciert waren, door de gewapende Burgerstot aen het Stadhuis, alwaer hy uit de koets trad, en door den Raed en Magistraet, die allen met ongedekten hoofde stonden wagten, gerecipieerd werd. Zyne Hoogheit door den Heer Pensionaris Mr. *Joan Groot* uit naem van den Magistraet verwelkoomd zynde, werd, nevens den gem. *Baron van Grovestins*, op het Stadhuis in de Kamer van Burgermeesteren ingeleid.

Daer zittende ontving dezelve de Complimenten van gelukwensching wegens den Magistraet, door de mond van gem. Heer Pensionaris; en andermael gehoor verleend hebbende, ook de

Com.

HOORN.

Complimenten wegens den Raed of Vroedschap door de mond van den Heer Sekretaris Mr. P. Bruno Verschuur. Hier na werd het doorlugtig Gezelschap geleid in der Schepenen Kamer, alwaer een aenzienlyk Collation ten koste van de Stad gereed gemaekt was, wanneer zyne Hoogheit zich nog een weinig ververschte. Terwyl dezelve op het Stadhuis vertoefde, werd de Burgery door de straten, langs welke zyne Hoogheit, de Stad uitgaende, passeren zoude, weder in twee ryen geschaerd. Zommige Collegien; gelyk ook de respectieve Kerkenraden van de Gereformeerde en Lutherse Gemeenten alhier, hadden Deputatien gemaekt om den Vorst te complimenteren; doch zyne Hoogheit liet weten dat hy, aenstonds weder zullende vertrekken, aen niemand gehoor konde verleen. Na dat nu de behoorlyke gereedheit gemaekt was, en de Vorst van de Regering afscheid genomen had, werd hem egter, by zyn uitgang uit der Schepenen Kamer, door de mond van eenige der Gereformeerde Predikanten nog een kort woord ter heilwenschinge toegesproken; en door den Heer Nikolaes Hinlopen een gedicht op deszelfs blyde aenkomst binnen deze Stad, dat op wit satyn gedrukt en met een Oranje strik versierd was, ter hand gesteld. Zyne Hoogheit het Stadhuis afgegaen zynde, nam vervolgens, nevens den gemelden Baron van Grovestins, weder plaets in de Koets, en reed, langs de Kerk-Nieuw-en Agterstraten, alwaer ook verscheide Eerepoorten opgericht, en, op ordre van den Magistraet, Illuminatien aengesteken waren, naer de Koepoort; weder door de meergemelde Cavallery geconvoieerd en door negen koetzen, in welke Heeren van de Regering zaten, uitgeleide gedaen wordende. Buiten de Poort komen.

komende, werd weder het Kanon, als by de inkomst, gelost en daer mede den Vorst het laetste Adieu toegeroepen; waerna hy zyne reize naer Enkhuizen vervolgde.

E N K H U I Z E N.

In de voorleden Maend was de Hr. Mr. *Adri* ENK-
aan van Bleiswyk, sessie hebbende in den Raed HUIZEN
 van State wegens de Provincie Holland, tot Bewindhebber der Oostindische Compagnie ter Kamer alhier verkozen.

Den 16 dezer, des avonds om 7 uuren kwam de Prins Erffstadhouder, in gewenschte gezondheid, hier aan, waer de receptie niet min statig dan te Hoorn was. Van het Medenblikker Tolhek (zynde omtrent halfwegen tusschen Hoorn en deze Stad) tot aen de Koepoort alhier, waren meer dan 25 Eerebogen, allen op het cierlykst, geplaatst. Alle de Klokken der omliggende Dorpen luidden, en alle de Huizen in de naburige streken waren geillumineerd. Zyne Hoogheit de Stad naderende, werd van Stads wegen begroet met 21 schoten aen de Landzyde, die, door 21 schoten vande Admiraliteits Werf beantwoord, en door een gelyk getal, van Stadswegen aen den Zeekant besloten werden. De Scheeps-Timmerlieden hadden van de Koepoort tot aen het Admiraliteits Collegie 65 groene Poorten gemaekt, en nog eene, zeer considerabel, by het voorn. Collegie. Vele andere Burgers in Buurten en Genootschappen, hadden ook het hunne gedaen. Immers telde men zoo in de Wester- en Breedestraet als elders wel 125 Eerepoorten, behalven ontelbare Kroonen. Alle huizen waren geillumineerd. De Klokken speelden. De toeloop der juichende meenigte was ontelbaer. Aen de Koepoort werd zyne Hoogheit door twee Burgermeesters en twee Vroedschappen in 2 Koetzen derwaerts gereden, verwelkoomd, en verzogt op het Stad-
 huis

ENKHUI-
ZEN.

huis te komen, waer de geheele Raed, ter receptie van dien Vorst, vergaderd was, zulks toegestemd hebbende, werd de Prins door de twee andere Burgermeesters aen deszelfs Koetse op gewacht, en door twee andere Vroedschappen aen de trappen gerecipieerd, en in de Raedkamer geleid, waer (de eerlste Sekretaris, de Heer *Vaillant*, toen op de Vergadering der groote Visschery te *Delf* zynde) de tweede Sekretaris, de Heer *van Stralen*, zyne Hoogheit, door eene cierlyke redevoering, uit name der gansche Vroedschap complimenteerde, die door den Prins Erftstadhouder van punt tot punt zoo minlyk als deftig beantwoord werd. Dit verricht zynde, werd zyne Hoogheit op gelyke wyze, weder naer de Koets, en vervolgens naer het Jacht geleid, 't geen straks door meer dan 50 Visschers Schuiten en andere Vaertuigen, allen met vreugdevlaggen, die van de Torens en publieke Gebouwen ook afwoeien, om stryd opgetooid, omcingeld werd. Zelfs had men hier een Admiraelschap geformeerd, ten einde zyne Hoogheit daer door naer Vriessland te doen vergezellen. Het hoofd derzelve, *Gerrit Hamer*, had 2 stukjes Kanon en eenige Tamboers aen boord, die by den uittogt het hunne deden, terwyl de Eerschoten nu van den Zeekant begonnen met 21 stukken, die met 5 schoten uit het Jacht zyner Hoogheit beantwoord werden, waer op de Stad nog 13 schoten liet volgen. Kort daer na raakte het Jacht van dien Vorst by 't Noordergat vast, doch werd door den iever van den voorn. Admiraal en de overige Vaertuigen, wel haest vlot gemaekt en in het diep gebragt, om de reis voort te zetten, zynde zyne Hoogheit ten half twee uren in de Lemmer gelukkiglyk aengekomen, wanneer zyne Hoogheit het Convooi met een deftigen zegenwensch bedankte, en met 15 goude dukaten beschonk.

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1275

Z E E L A N D.

M I D D E L B U R G.

In de Voorleden maend was in 's Gravenhage ^{MIDDEL-}
overleden, de Heer Mr. *Jacob de Vriese*, ^{BURG.}
Advokaet en Raed Fiskael, van 't Ed. Mog.
Collegie ter Admiraliteit dezer Provintie.

Z I E R I K Z E E.

Nadat de Verpachting den 28 September te ZIERIK-
Brouwershaven, in alle rust en met wei- ZEE.
nig verlies geschied was; werden de Gemeene
Middelen over deze Stad en dit Eiland,
als ook over Sommelsdyk, den volgenden dag,
hier, naer gewoonte, den meestbiedenden
aangeboden, en vervolgens verpacht, hoe-
wel met eenig verlies, 't geen door ve-
len echter niet toegeschreven word aen de
omstandigheit des tyds, of vreeze der Pachte-
ren; maer aen het Plakaet hunner Ed. Mog.,
de Staten van Zeeland, kort te voren geëma-
neerd, waerby de Reeders van Schepen geëxi-
meerd worden van het betalen der gemeene
middelen, voor zooveel de Equipage betreft; zyn-
de de verpachting anderszins hier zonder eenige
opschudding afgeloopen.

Den 19 November, was hier het volgende
ongeluk gebeurd: Terwyl men bezig was het
geweer van eenige Soldaten, voor het huis
van hunnen Officier vergaderd, te onderzoeken,
ging een Snaphaen af, en Kweifte een'
van ver aenkomenden Burger, zoodat dezelve
weinig tyds daer na stierf.

MDCCXLVIII.

Ssss

Den

ZIERIK-
ZEE.

Den 9 dezer was, door de Regering alhier, tot Pensionaris en Sekretaris aengesteld de Hr. Mr. *Jan Cornelis Ockerffe*, Schepen dezer Stad, in plaetse van den wel Ed. gestr. Heer Mr. *Anthony Ockerffe*, Raed - Pensionaris en Sekretaris, die daer van vrywillig afstand gedaen heeft; zynde voorts in plaetse van den voorn. Heer *Jan Cornelis Ockerffe*, den 11 dezer tot Schepen aengesteld de Heer Mr. *Jakob Hulcher*.

De Negotie begon hier het hoofd thans weder op te beuren, 't geen men hoopte van de Visscherye ooke erlang te zullen kunnen zeggen, die, uit vreeze voor de Kapers, en om dat men op de gegeven passen luttel vertrouwen konde, in dit jaer zoo slecht geweest is, dat dezelve aen de Comptoiren ruim de helft minder dan in voorgaende jaren heeft opgebracht.

Aen de Dyken hier en hier omstreeks waren in dit jaer verscheide breuken en vallen gekomen, niet tegenstaende door storm of hooge vloedden, sederd den 12 December 1747 weinig schade veroorzaekt was (*).

THO-

(*) Om onzen Lezer van de voorn. Vallen en breuken een klarer denkbeeld te geven, zullen wy hem de volgende naeuwkeurige aantekeningen mededelen:

Den 11 April dezes jaers 1748, was een Val of Grondbreuk gekomen aen de Burgfluische Nollé, lang van onder aen den berm 16 a 18 Roeden, breed opwaert in den Dyk omtrent 3 Roeden van de tee afgerekend: 't meylan of vooroever was omtrent breed 6 a 7 Roeden dat nu ook weg is, en diep van 3 tot 9 vaem.

Den 15 Juny kwam een extra groote val voor den Middeldyk, tusschen Stauwers en Heertjes inlagen, doch meest voor den laetsten, die ook in gevaer was van te inonderen. Dees val was lang 33 a 34 Roeden onder aen den berm; de vooroever was breed 14 a 16 Roede, 't welk

altes

T H O L E N.

In den beginne dezer Maend was alhier in het THOLEN;
 In 61 Jaer zyns ouderdoms overleden, de Wel
 Ed. geboren Heer G. van Vryberghe, Heer van
 Name, Oud-Burgermeester, regerend Schepen
 en Raed dezer Stad enz.

U.

alles weg gevallen is, als ook het buiten béloop van den
 Dyk, tot voor de wagenbane; zoodat maer 3 a 4 voet van
 de Kruin is overgebleven; van achter was weinig lichaem,
 en waer de buitenkant van de kruin geweest is, was nu
 de kant van de diepte. Een roede hier van daen was het
 diep 9 voet, 2 R. 16. V. 3 R. 21 V. 4 R. 27. V., 6 R.
 36 V., 8 R. 43. V., 10 R. 55 V. de diepte is niet ex-
 tra, maer wel de lengte en breedte.

Den 11 July was een val gekomen tusschen Kisters en
 Sufannes inlagen, die lang was 15 a 16 Roeden; de vooroe-
 ver was breed 5 a 6 Roed:; dit en ook het buiten be-
 loop van den Dyk is tot 1 a 2 voeten in de kruin toe weg
 gevallen.

Den 25 Aug. kreeg men tyding dat 'er een val gekomen
 was in 't Mey ofte voorland, beginnende, waer de voorn.
 val van den 11 April was uitgescheiden, en eindigende
 aen de haven van Bergsluis, lang omtrent 25 a 30 Roed:.

Den 22 October kwam een Val in de Wt. Nolle van den
 Zuidhoek, beoosten de haven van Zierikzee (zynde de
 bovengem. vallen aileen bewesten het hoofd van Zierik-
 zee:) deze val is lang 24 a 25 Roed:, en op een gewone
 diepte.

Het Zink werk, gelegd in 1736 met zware kosten, is
 mede ondermynd, en te samen met het Meyland tot in de
 Kruin van den Dyk weg gevallen. Dit Zinkwerk scheen
 te voren van goed effect te zyn, waer uit blykt, dat'er ook
 niet op vertronwd kan worden.

De voorschr. vallen zyn met veel arbeids en zware Kos-
 ten in slaet van tegenweer, 't geen tot nu toe wel reuf-
 feerd.

Men heugd niet dat, binnen zoo kort een'tyd, de Pol-
 der van Schouwen diergelyke rampen heeft ondergaen.

Aen de Polder Brunisse, voor Zype, was in July ook
 een vallerje veroorzaekt, doch van weinig belang.

Ssss 2

UTRECHT.

U.
TRECHT.

Den 19 November was alhier in den Ouderdom van 102 Jaren en eenige Maenden overleden eene *Maria Spitsweg*, hebbende tot aen haer levenseinde genoegzaam, steeds een volkomen welstand en het gebruik van alle hare zinnen gehad.

Den 2 dezer was hier de volgende Publicatie gedaan.

Burgermeesteren en Vroedschap der Stad *Utrecht*, ontvangende de wel gegronde klachten van de Vleeshouwers dezer Stad, over de ongepermitteerde behandelingen van sommige baetzoekende Personen, die toelag schynen gemaakt te hebben om die Neringe te brengen in de uiterste confusie en verweering, hebben tot voorkominge van dien, en om te maintainen de publieke Vleeshuizen binnen deze Stad, goedgevonden, by Renovatie en Ampliatie van vorige Plakaten te statuieren, als geschied mitsdeze, dat voortaan niemand eenige Vleeshouwen, in een van de Vleeshuizen, zal mogen Huren of ingebruik hebben, ten zy hy is een Burger en Inwoonder dezer Stad. Interdicerende mede wel scherpelyk eenig Vleesch in groote of kleine quantiteit, van buiten, binnen deze Stad te brengen om weder te verkopen of verhandelen. Gelyk mede verboden word eenig Vleesch in particuliere Huizen, Plaetzen, of langs de Straet te verkopen, op verbeurte van het Vleesch, dat zoodanig van buiten ingebracht, geveild of verkocht word, ten behoeve van het stads Kinderhuis en een boete van vyftig guldens, t'elken reize te verbeuren, t'appliceren als by de Ordonnantie op de Vleeshuizen is gestatueerd. Authoriserende tot het doen der bekeuring den Heer Hoofd-Officier dezer Stad, des zelfs Substituut, de Deurwaerders, Letterdienaers, Borden, Keurmeesters, mitsgaders de respectieve Vleeshouwers en elk van dien in 't byzonder. Blyvende echter by continuatie gepermitteerd het verkopen van Vleesch op de Ganzemarkt ter gezetter tyd en volgens d'ordre daer omkrent beraemd, enz.

Ook

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1279

Ook was den 5 der voorschr. Maend, door U.^r
de Heeren van den Gerechte dezer Stad, een ^{TRECHT.} Publicatie uitgegeven tegens het plegen van allerlei Insolentien des avonds langs de Straten; wordende aen den Ontdekker van zoodanige Moedwilligers een Præmie beloofd van *f* 150; en voorts een ieder het plegen van zoodanige feitelykheden verboden, op pøne van exemplaire straffe naer exigentie van zaken.

F R I E S L A ' N D,

L E E U W A R D E N,

De Heeren Staten dezer Provincie, gecom- ^{L E E U -}
mitteerd hebbende de Heeren van het ^{W A R D E N}
Mindergetal, Collegie en de Rekenkamer tot het examen der Projecten van Finantie, door sommige Ingezetenen, volgens Publicatie van den 11 Septemb. laetstleden, aen hun Ed. Mog. ingeleverd, dienende tot een grondslag om te maken eene Quotifatie over alle de Familien, ter vervanginge van de afgeschafte Pachten; hadden de Heeren Gecommitteerden op den 20 Nov. laetstleden hun rapport aen hun Ed. Mog. ingeleverd, die, nae ernstige deliberatie, goedgevonden hebben het zelve aen zyne doorl. Hoogheit te communiceren, om deszels hoogwyze consideratien, daer over te erlangen, en vervolgens met iever de hand aen 't werk der opbouwing van de Finantien te kunnen slaen.

Den 22 der voorleden maend, hadden hun Ed. Mog. doen emaneren de volgende Publicatie.

Nopens de invorderinge van de nog onbetaelde termynen van den gearresteerden Vyftigsten Penning.

Ssss 3

De

LEEU-
WARDEN.

De Staten van Vriesland, allen den genen, die'de-
ze zien ofte hooren lezen Salut: Doen te weren.

Alzoo Wy ter gelegenheit van de zware troubles welke
federd eenige jaren Europa hebben ontrufft en in zware
Oorlogen gedompeld, waer in de Republiek ook part
en deel heeft moeten nemen, doch die door des Hee-
ren genadig en alwys bestier, door een definitief Tractaet
zyn uyt den weg genomen, Ons beneffens Onze getrou-
we Bondgenoten, op het advies van zyne Doorl. Hoog-
heit den Heer Prins Erftadhouder, genoodzaekt gevon-
den hebben, te arrefteren eene heffinge van den Vyftig-
ften Penning van de Waerde van een ieders Bezittingen,
en daer toe op den 27 October 1747. een Plakaet heb-
ben geëmaneed, waer by de maniere van heffinge is ge-
reguleerd. Ingevolge van welk Plakaet de twee eerste
kwartalen op de gestelde termynen zyn ingekomen; Doch
de twee laetste vierendeelen door de ongelukkig ontsta-
ne binnenlansche onlusten niet hebben kunnen worden
ingevorderd; waer door de Provinciale Comptoiren van
penningen ontbloomt, en met overgroote schulden over-
laden zyn geworden, en de Provincie in hare furniffen-
menten ter Generaliteit en betalinge der Militie merke-
lyk is ten agteren geraekt; Zoo is 't, dat Wy, op het
hooge advies, en alzoo met overleg van zyne Doorl.
Hoogheit hebben goedgevonden en verstaen, vinden
goed en verstaen mits deze; dat de onvoldane twee
termynen van den vyftigften Penning zullen worden
betaeld op den voet by voorfz. Plakaet van den 27
October 1747. bepaeld, en in het breede aangewezen,
het eerste dezer twee termynen gedurende de drie laet-
ste weken van de maend January eerstkonnende,
en alzoo voor het begin van de maend February, mits
zulks ter concurrentie van de personele Goedschat-
tinge, geschiede voor den 1 January 1749. door de Re-
genten en die aen de Regeringe behoren. Ten welken
einde de Ontvanger Generael *C. L. v. Bouricius* en de
verdere Gelaastigde tot den ontvangst van het Goud en
Silver, in de Munte binnen Leeuwarden zullen vaceren
op den 9. 10. 11. 12. 13. en 14. December 1748. en
op den 6. 7. 8. 9. 10. en 11. January 1749. zullende
de tyd der betalinge van het laetste of vierde quartael
nader worden gereguleerd, en bekend gemaekt

En worden de Gerechten en Magistraten geauthori-
seerd

feerd ende gelaft, om ieder in hunne Jurisdictien eenige dagen daer toe by affixie van biljetten bekend te maken, en voorts door de Dorprechters en Stads-boden huiskondiginge te laten doen, en verders te procederen tot den ontvangft der furniffementen volgens voorgemelde Plakaet, en daer van verantwoordinge te doen, en verders te handelen als daer by is voorgefchreven. Doch vinden Wy goed dat de twee Dorps Gecommitteerden, welke tot het aenhooren der Rekeningen van de Generale Ontvangers en Collecteurs op een wettige wyze zyn geftemd, elk in zyn Dorp by den Ontvangft werden geroepen, en daer te boven nog geaffumeerd twee van de gequalificeerde Dorps Ingezetenen; door het Gerechte daer toe te nomineren. Gelyk mede, dat in de Steden daer by worden geroepen eenige Gecommitteerden uit de Vroedschap en Bevelhebberen, by zich zelven uit den haren te verkiezen, met affumtie van twee of meer van de gequalificeerde Burgers uit ieder Espel of kwartier, door de Magiftraten daer toe te nomineren, om daer by te adfifieren ieder voor zoo veel het Espel of Kwartier, waer uit verkoren word aengaet.

En opdat niemand hier af onkundig moge zyn, hebben Wy deze alomme doen publiceren en affigeren ter plaetzen, waer men gewoon is publicatie en affixie te doen. Want zulks ten beffe van den Lande verftaen word te behoren.

Aldus gerefolveerd en gearresteerd op het Landschaps-
huis binnen Leeuwarden, den 22 November 1748.

S. G. J. V. B. RENGERS, vt.

Ter Ordonnantie van hun Ed. Mog.

Je. v. S M I N I A.

De Prins Erftadhouder des nagts tuffchen den 17den en 18den dezer in goeden welftand alhier gearriveerd zynde, verſchenen den 18. de 10 Compagnien Burgers dezer Stad in de wapenen, allen fraei uitgedofcht, en paradeerden

Ssss 4

den

LEEU-
WARDEN.

den voor den Vorst. Na den middag werd zyne Hoogheit gecomplimenteerd wegens deszelfs overkomst door de Heeren Gecommitteerde Staten in het Mindergetal, als representeerende den geheelen Souverain, door de Heeren Gedeputeerde Staten; de Heeren van het Hof van Justitie, de Heeren Rekenmeesteren dezer Provincie, den Magistraet en de Bevelhebberen van de 10 Burger Comp. dezer Stad, de Kerkenraden der Gereformeerde Nederduitsehe en Fransche Gemeenten en die van de Augsburgsche Confessie.

Donderdag, den 19, hadden de Officiers van 't Vliet en de verdere Officiers onder de Stads Jurisdicctie gehoor, als ook eenige Gecommitteerden uit de Ingezetenen.

Vrydag, den 20sten, volgens oude gewoonte bestemd zynde, om de Sententien wegens afgedane regtszaken by het Hof van Justitie uit te spreken, werd zyne doorl. Hoogheit, 's morgens om 10 uren, door vier Heeren Raden van 't Hof afgehaeld en naer de Cancelary geleid, wanneer na een weinig in de Raedkamer vertoefd te hebben, de Vorst nevens de geheele Raed van Justitie publiek op de Rolle verscheen, om het uitspreken der Sententien aen te hooren, waer na zyne Hoogheit noch omtrent een geheel uur in de Vergadering vertoefde, en vervolgens op gelyke wyze weder uitgeleid werd als dezelve gekomen was.

Saterdag, den 21sten, verscheen de Vorst, door 's Lands Sekretaris *Sminia* verzogt zynde, in het Collegie van 't Mindergetal, wanneer de geheele Staet verzogt werd in de Kamer van Oostergoo te komen. Deze daer zynde, ging zyne Hoogheit, verzeld van de Heeren van het Minder-

dergetal, ook in de Kamer van Oostergoo, en deed, na zich aen een tafel geplaetst te hebben, <sup>LEEU-
WARDEN.</sup> aldaer eene beweeglyke aenspraek aen de vergaderde Heeren, in welke de Vorst betuigde dat hy, door de Staten gemagtigd zynde om, na overroeping van Gedeputeerden, den staet van het Land op vaste gronden te stellen, de ingeslope abuizen te redresseren, en de Provintie in rust en bloei te brengen, thans overgekomen was om daer toe, zoo veel mogelyk den grondslag te leggen, en dat hy zulks doen zoude zoo als hy het voor God ten jongsten dage zoude kunnen verantwoorden; communiceerde ten dezen einde aen hun Ed. Mog. een Reglement, bestaende uit 61 Artikelen, dat dienen zoude tot een fundamentele en onverbrekelyke Wet, waer naer alle zaken, daer in vervat, voortaan zouden worden beleid en behandeld. Het welk van den volgenden inhoud was:

Wy WILLEM KAREL HENDRIK FRISO, *by der Gratie Gods, Prins van Oranje en Nassau;*

Allen den geneen die deze zullen zien of hooren lezen, Salut, Doen te weten; Nademaal de Edele Mogende Heeren Staten van Vriesland, Ons ingevolge derzelver Resolutie van den 11. Juny dezes Jaers 1748, hier vooren gesteld (*), speciael verzogt, gequalificeerd en gemagtigd hebben, omme na overroepinge van eenige Heeren Gedeputeerden uit de Staten en Gecommitteerden uit de Ingezetenen, zoo als Wy zullen goedvinden, de Constitutie en Staet van het Land op vaste gronden te stellen, de ingeslopene abuizen zoo omtrent de Regering, Finantie als andersziints te redresseeren, en de Provintie in rust en bloei te brengen, en ten dien einde zoodanige Plakaten en Ordonnantien te doen emaneren als Wy tot welwezen van den Lande zullen verstaen te behoren, ten dien einde by gemelde Resolutie Onze Instructie zoodanig Amplierende, dat zoo wel Wy, als On-

ze

(*) Deze hebben wy reeds hier voor blad. 513 medegedeeld.

LEEU-
WARDEN.

ze Descendenten, genoegzame autoriteit zullen bezitten, om de Regering in hare wettige Constitutie te bewaren, ingevolge het geene als nu door Onze bestieringe zal worden gereguleerd. Zoo is 't, dat Ons niets meer ter harten gaende, als om aen het geen voorschreven is te voldoen, en door alle billyke, heilzame en noodige Middelen, de zoo hoog gerezene troubles en onlusten te appaïseren en bevredigen, Wy, na ingenomen te hebben het advies van eenige Heeren Onze Gecommitteerden, exprefelyk en ten dien einde vooraf na hoogftgemelde Provincie van Vriefland gezonden, en na dat dezelve alvorens met Heeren Gedeputeerden uit de Heeren Staten, en eenige Gecommitteerden uit de Ingezetenen, daer over in het breede hadden geconfereerd en gebefoigneerd, goedgevonden hebben te ftatuieren, zoo als Wy voor nu en altoos ftatuieren by deze.

I. De Staet van de Provincie van Vriefland van alle oude tyden beftaen hebbende en geprefenteerd geweest zynde door Edelen, Eigen-erfden, en Steden; zoodanig, dat uit de refpective Grietenyen, een Edelman en een Eigen-erfaen ten Landsdage wierden gedeputeerd, zoo zal het zelve voortaan en om ieder by zynen Rechten en Præminentien te maintineren, onverbrekelyk werden onderhouden, en dienvolgende uit ieder Grietenye een Edelman en een uit de Eigen-Erfden, ten Landsdage werden gecommitteerd, om over alle zaken aldaer voorkomende te befoigneren, en wegens de Grietenyen, door welke gevolmagtigd zyn, te ftemmen, zonder daer van, om wat redenen, en onder wat benaminge of pretext, zulks ook zoude mogen zyn, te devieeren; werdende dienvolgende de abuizen ingeflopen tegen 's Lands fundamentele Wetten en wel speciael het zefligfte Artikel van de Refolutie van den 31 December 1698, door welke ingeflopen abuizen een Grietman en een Oud Grietman, of fchoon, geen Edelen waren, tot de comparitie ten Landsdage voor Edelen wierden gehouden, by dezen geaboleerd en vernietigd.

II. Voor Edelen zullen werden gehouden welkers Familien daer voor in de publieke Registers zyn geagnosceerd, en zoodanige die namaels binnen deze Provincie mogten komen woonen, en volkomen bewys van haren Adelyken ftat zullen kunnen geven, welke, na dat dezelve volgens 's Lands Wetten zullen zyn genaturalifeerd, insgelyks als Edelen zullen konnen worden gecommitteerd.

III. Sederd lange Jaren herwaerts, veele klachten en Doleantien ontftaen zynde over het onbehoorlyk acquireren en behouden van zoogenaemde Stem-gerechtigheden, door het leg-

leggen van Stemmen op Hornlegers, met afscheuring de^r Landen daer toe gehoorende, waer door tot nadeel van veele Stem-gerechtigde Ingezetenen van de aloude en wa-^{LEEU-}re Constitutie der Regering werd afgeweken; Zoo is 't, ^{WARDEN.} dat Wy daer inne willende voorzien, noodig geoordeeld hebben by dezen te statueren, en vast te stellen, dat geen andere Stemmen zullen werden geadmitteerd, als van Hornlegers voorzien met eene Huizinge en dekwantiteit van vyf Pondematen Kleiland of tien Pondematen Woudland, zul- lende voor Kleiland gerekend werden de zulke, dewelke voor dezen de volle Hoorn gelden hebben betaeld, en de overige voor Woudland, met deze verdere bepaling, dat zulks maer alleen zal stand grypen voor den tyd van tien jaren, doch dat na dien tyd dezelve Hornlegers zullen moeten voorzien zyn met tien Pondematen Kleiland, en twintig Pondematen Woudland, gerekend in maniere als hier voren gezegd is, zonder het welk dezelve Hornlegers na den voorz. tyd het recht van Stemming niet zullen mogen exerceren. Doch zullen hier van zyn geëximeerd zoodanige Stemdragende Zathen, die in 't Quohier van den ja- re 1640. zyn geadmitteerd, welke schoon met de kwanti- teit van Landen, hier voren bepaeld, niet voorzien zyn- de, echter als nog zullen werden gehouden voor admissi- bel, zoo wanneer dezelfde kwantiteit van Landeryen, doen ter tyd daer onder gehoord hebbende, daer onder als nog is gehoorende. Gelyk mede de Huizen, met Stem- men begerechtigd, hun recht van Stemming zullen behou- den; indien kan werden aengetoond in het jaer 1640. daer onder geen Land is bekleind geweest. Zullende voortaan, op dat het geene by dezen is gestatueerd, stiptelyk werde achtervolgd, op het Stem-Quohier moeten werden aenge- tekend de grootte der Plaetzen en Landen daer onder be- hoorende.

IV. De vergroting der Hornlegers zal kunnen en mogen worden gedaen, met by dezelve te voegen zoo vele Lan- deryen als daer toe nodig zullen wezen, gelegen in het zelfde, of naest aengelegen Dorp, waer onder der zelve Stemgerechtigheit is gehoorende.

V. Omme voor te komen de menigvuldige kuiperyen en gefingeerde Donatien *inter Vivos*, zoo zullen voor- taen de Donatien van Stemgerechtigde Vastigheden geen effect of kracht hebben, als na verloop van een jaer, dat dezelve zullen zyn aangegeven aen de Secretary, om al- daer te werden geregistreed in de Proklamatie boeken, zullende daerenboven van zoodanige Donatien alle de Lasten moeten worden betaeld, als van een effectieve
koop,

LEEU-
WARDEN.

koop, en het Recht van Naerneming subjeet zyn, namelijk, voor zoodanige somme als dezelve worden aangegeven, om na proportie van dien 's Lands gerechtigheden te voldoen, zoo als insgelyks zal plaets hebben omtrent de Verwandelkoopen, die mede het betalen van 's Lands Rechten en het Recht van Naerneming subjeet zullen wezen, voor zoodanige somma als die aan de Secretarysten worden aangegeven.

VI. Vele abuizen wordende gepractiseerd, met *quasi* en onder beding van zekere jaerlyksche Renten de Stemgerechtigheit aen zich te behouden, en nochtans het Hornleger en daer aen gehoorende Landen te verkoopen, of als voor altoos te verhuren, gemeenlyk genaemd hare Stemmen; waer door iemand, zonder de Lasten te dragen, die van zoodanigen goed aen den Lande moeten worden gegeven, zich nochtans meester maakt van de Stem en prerogativen daer aen gehoorende, direct srydig tegen 's Lands aloude Wetten en billyke reden, waerom de Stemgerechtigheit aen dat zelve goed is gegeven, zoo werden by deze dusdanige practyken wel expresselyk verboden, en gestatueerd, dat niemand eenig Stemgerechtigd goed zal vermogen te verkoopen, op Cyns uit te geven, of voor altoos te verhuren en nochtans de Stemgerechtigheit aen zich te houden, en dat geen Verhuringen zullen mogen geschieden als ten langsten voor 15. jaren, werdende zoodanige reeds gepractiseerde fictitien van eigendom by deze gecasseerd, en geordonneerd, dat de Stemgerechtigheit van dien zal blyven slapen tot dat de gesupponeerde Eigenaer van de Stemgerechtigheit een Hornleger, en zoo veel Landen, als hier boven is gestatueerd, in volkomen en effectiven eigendom zal bezitten, en daer van behoorlyk bewys hebben gedaen, als wanneer zyn Stemgerechtigheit een jaer na het gedaen bewys wederom in activiteit zal komen.

VII. Nademaal het somtyds komt te gebeuren, dat de Stemmen in een Dorp, en die der Dorpen in een Grietenye komen te sicken, en dus de conclusie, vermits de egaliteit van Stemmen niet kan werden opgemaekt, zoo werd by deze gestatueerd, dat in zoodanige gevallen de decisie daer van zal geschieden door 't Lot.

VIII. Vreemdelingen, binnen deze Provintie Stemdragende goederen bezittende, en ook Inboorlingen by hare absentie of uitlandigheit hare Stemdragende Goederen door Procuratores latende administreren, en gemelde Procuratores die Goederen komende te verkoopen, zonder speciale

de Last en procuratie van den Eigenaer, of schoon zy daer voor de rato en sub spe rati komen te caveren, zoo zal nochtans de Stemgerechtigheit, tot die verkochte goederen gehoorende, aen den Kooper niet overgaen, als na dat de effective Eigenaer gemelde Verkoopng behoorlyk en specialyk zal hebben geapprobeerd door eigenhandige Verteeniging, of ander wettig geblyk, en dat daer van ook behoorlyk transport zal zyn gedaen.

LEEU-
WARDEN.

IX. En dat ingevalle een Curator met beooginge van byzonder voordeel van zyne Papillen, geraden mogte vinden van hunne Vastigheden te verkopen, de aenhandelaer het Recht der Stemmen zal genieten gedurende de minderjarigheit, of tot zoo lange ieder hunner zal cesseren onder curatele te staen. Alles ten pericule van den Curator, en onverkort de minderjarige hun Recht tegens denzelven Curator ad interesse, en tegens den aenhandelaer ten principalen rei vindicatione, of zoodanig hun na beschreven Rechten, geoorlofd zal zyn.

X. By aldien iemand door verzuim, verzinninge, misbruik of door eenig ander toeval, anders op het Stemregister te boek stond, als die in de possessie was van de Grond, of het goed waer uit gestemd word, en daer over dispuut ontsaen mogt, zoo zal de Possesseur van die Grond alleen van het Stemrecht jouiffieren, of schoon ook een ander daer van t'eeniger tyd gebruik hadde gemaekt, dewyl de bezittinge van de Stem geen andere oorsprongk kan hebben als van de bezittinge van den grond, waervan dezelve een sequele is, en daer van door gene toevalligheden van verzuim, doolinge of list, kan of behoord gesepareerd te worden.

XI. Het Stemreglement, zoo in Regerings als Kerkeleyke zaken, zal in zyn volle vigeur blyven, voor zoo verre het zelve by deze niet word veranderd of gealtereerd.

XII. In het verkiezen of stemmen tot de Nominatie van een Grietman, zal men stiptelyk volgen de Reglementen daer op gemaekt, en voor het toekomende niet op de Nominatie mogen brengen, als zoodanige die den ouderdom van twintig jaren geadimpleerd hebben, en ook geene als gequalificeerde Personen; En indien over derzelve qualificatie eenig dispuut of hesitatie mogte komen te ontsaen, zoo zullen de Heeren Stadhouderen, in der tyd, benoemen eenige Heeren of Leden uit de Landen, om over de validiteit dier qualificatie de plano te jugeren, aen welkers uitspraak elk en een iegelyk gehouden zal zyn zich te sub-

mit-

LEEU-
WARDEN.

mitteren , zullende de Electie uit[zoodanige] wettige overgebragte Nominatie competeren aen de Heeren Stadhouderen in der tyd , ingevolge de Resolutie en speciale overgifte van de Heeren Staten van Vriesland in dato 19 Augusti 1748.

XIII. Tot het benoemen en verkiezen van Volmachten ten Landsdage , Byzitters , Secretarissen en alle andere Officianten der Grietenyen , geene uitgezonderd , en waer over de stemgerechtigde volgens 's Lands Wetten moeten of kunnen vóteren , zal de uitschryving of citatie behoorlyk en volgens de gestatueerde Ordre moeten geschieden , en geen stemcedulle langer als voor een jaer valabel zyn , en in welke den Datum van het passeeren derzelve zal moeten wezen uitgedrukt.

XIV. Tot het reguleren der Deelkosten , Dyks en Dorpslasten , zoo als mede over het beroepen van Predikanten , aenstelling van Kerkvoogden , en zullen de stemgerechtigde insgelyks behoorlyk worden geconvoceerd ofte geciteerd , en aldaer gene procuratien werden geadmittleerd , als die gedresseerd zyn zoo als in het vorige Artikel staet vermeld , en voorts in , en omtrent dit alles wel stiptelyk agtervolgt te worden de Wetten en Ordonnantien , en particulier het Reglement reformatoir van den Jare 1673. daer op geëmaneerd , zonder daer van onder wat pretexten of redenen het ook zyn mogt , in eeniger maniere te devieren.

XV. En dewyl mogelyk abuizen zyn ingeslopen over het begroten en emplooi der deelkosten , en om weg te nemen alle bedenking der Ingezetenen , en disputen die daer over zouden konnen ontslaen , zoo word by deze vastgesteld en geordonneerd , dat het Tractement van den Grietman , en om daer uit te vervangen alle Onkosten of Daggelden van de Gedeputeerden ten Landsdage , Salaris van Byzitters en Secretarissen , en alle andere zaken die uit de Deelkosten moeten worden gesupporteerd , zal worden gefixeert , op een bepaelde Somme Jaerlyks ; in welk Jaerlyks Tractement in computatie zullen komen de grote Consentgelden , en alle andere Revenuen uit de Grietenyen voorkomende , zullende die te bepalene Somme gerekend worden na mate van den grootheid der Grietenyen , en de Lasten uit de Deelkosten te supporteren , en eens en voor altoos te werden vastgesteld by de Stemgerechtigde Ingezetenen van ieder Grietenye , daer toe behoorlyk , en zoo als hier voren is gezegd , geconvoceerd ; En in cas van dispuut over de be-
gro-

grooting van dit vast te stellen Tractement tusschen den Grietman en de Stemgerechtigde, zal zulks staen ter arbitrage en uitspraak van den Heere Stadhouder. **LEEUWARDEN.**

XVI. De Stem Quohieren van alle de respectie Grietenynen in de drie onderscheidene Goo-en gelegen, zullen ten spoedigsten na het emaneren dezès werden gereviseerd, en conform aen dit Reglement worden geredresseerd en opgemaakt.

XVII. Aen ieder Dykgraef zal mede een vast en sortabel Tractement door de Stemdragende Ingezetenen, daer toe behoorlyk, en zoo als hier boven ten opzichte van den Grietman gezegd is, geconvoceerd, worden toegelegd, geproportioneerd na de grootheit, wyd uitgestrektheit, en meerder of minder beslag, en onderhoud der Dyken, zonder dat de Dykgraef iets meer zal vermogen te profiteeren, veel minder dat hy, of wie het ook wezen mogt, schoon zulks tot nu toe by sommige gepraetiseerd word, een zeker Tantieme van de Gelden die aen de Dyken, en inkoop van derzelver materialen verwekt worden, zal vermogen te trekken onder wat benaminge het ook zoude mogen wezen, het welk hier mede voor nu en altoos wel expresselyk word verboden.

XVIII. In het onderhouden der Dyken en Zeilen, inkoop der Materialen, en alle noodzakelyke aen dezelve te doene reparatiën, zal men betragten de meeste Ordre en Menage, zonder nogtans de Dyken of Zeilen in eenig verval te laten komen, en ten dien einde bezorgen, dat altoos een zekere somme geproportioneerd na de wydte, uitgestrektheit en kostbaerheit des Dyks, in voorraad is, om ingeval van schielyk opkomende toevallen te kunnen emplooeieren.

XIX. De Rekeningen der Dyks oorkosten, en daer toe gehorende Administratiën zullen alle jaren precies, op een zekeren te praesigeren dag, moeten worden gedaen, ten overstaen van alle de Stemgerechtigde, daer toe behoorlyk geciteerd, aen ieder van wien het vry zal staen, om op hunne kosten, een Copie der Rekeninge, of Extract uit dezelve te vragen, 't welk aen haer ook binnen een behoorlyken tyd zal moeten worden gegeven.

Gene Magistraets personen, Secretarissen, ofte eenige Suppoosten der Steden, zullen te gelyk vermogen te wezen Grietman, Byzitter, Secretaris of Fiskael der Grietenynen, veel min van wegens de Grietenynen ten Landsdage werden gecommitteerd, zoo als ook geen Grietman, Byzitter, Secretaris nog Fiskael, veel min de van

LEEU-
WARDEN.

wegens de Grietenyen Gevolmachtigde ten Landsdage, tot de Magistratuur of bedieninge der Amten en Beneficiën in de Steden zullen worden geadmitteerd, en die gene die bereids hier jegens mogten hebben gecontra-venieerd, zullen verplicht zyn zich aenstonds na het emanneeren dezes, of van der Grietenye Amten, hier boven vermeld, of van de Magistratuur en Beneficiën der Steden, te ontdoen (*).

XXI. In de Provincie van Vriesland niet meer als een ordinair Landsdag gehouden wordende, die, na dat zes weken de vergadering geduurd heeft, volgens 's Lands aloude Wetten moet scheiden, zop is het ten uitersten noodig dat, gemelden Landsdag wel ende naertig worde waergenomen, dat gene dagen van dien passeeren, zonder de befoignes te entameeren, en dat voor al de respectie Leden van dien, met alle goedé harmonie en overeenstemming, de zaken aldaer in deliberatie zynde, zoo spoedig doenlyk ter conclusie brengen; tot bereiking van welk salutair oogmerk voor nu en altoos word vastgesteld, dat op den eersten Maendag in February, zynde den eersten dag der byeenkomst, alle de Procuratien van de Volmachten ten Landsdage immediatelyk zullen worden overgeleverd en geëxamineerd, en dat ten langsten Donderdags daer aen volgende, de Propositie gedaen, en de befoignes zullen worden geentameerd.

XXII. Dat alle de zaken die in propositie moeten worden gebragt, door de Heeren Gedeputeerde Staten zelfs, of door Derzelver Secretaris, ter hunne Ordonnantie en resumptie, in geschrift zullen worden vervat, en aen de respectie Kamers gezonden, die ieder in den haren daer over hebbende gedelibereerd, alle in de Kamers van Oostergo by den anderen zullen komen, en aldaer door den Voórzittenden Mindergetals Heer van ieder Kamer, of den daer toe te verkiezenen spreker, haer Advies en Consideratien op de onderscheidene, en dien dag in propositie gebragt zynde punten, uitbrengen zullen, ten einde meer, als tot nog toe geschied is, gelegenheit zoude wezen, omme door solide redenen en Argumenten zyne Advies te bekleden, den een den anderen te elucideeren, en door overreeding de distereperende Sentimen-
ten

(*) Ingevolge dit Art: heeft de Heer Dr. H. Duivenstein, Schepen der Stad Leeuwarden, welke tot 10 Januarii 1751 moest continueren op den 24sten dezer kout na het publiceren van dit Reglement zyn Schepens Amt nedergelegd, Secretaris zynde van de Grieteny van Leeuwarderadeel.

ten te consolideren, zullende de extensie van het geresolveerde en geconcludeerde, den volgenden dag mede in de volle Vergadering moeten werden geresumeerd.

LEEU-
WARDEN.

En zullen op de extraordinaire Landsdagen geen andere zaken in deliberatie worden gebragt, als die door het Collegie van Gedeputeerden zyn opgegeven, of staende de Vergadering opgegeven worden, zonder dat daer onder van buiten inkomende Brieven verstaen worden begrepen te zyn.

XXIII. In de respectieve Kameren zal ieder Grieteny, of Stad, eerst aldaer in den haren delibereren en concluderen, het zy by eenparigheid of pluraliteit van Stemmen, by aldien of uit den Adelyken Stand, of uit den Eigenen, of wel uit beiden, meer als een Volmacht ten Landsdage mogte wezen gedeputeerd, welk Advies zoo als het by een ieder Grieteny, of Stad, gevallen zal zyn, in de Kamer zal worden uitgebragt, zonder dat het Advies van een Lid ofte Volmacht van de eene Grieteny, of Stad, by een andere Grieteny, of Stad, in consideratie zal komen ofte geteld worden.

XXIV. Tot Volmachten ten Landsdage zullen niet mogen worden gestemd ofte gecommitteerd, als zoodanige welke den ouderdom van twintig Jaren zullen hebben geadimpleerd, zoo als ook gene Commissien, Amten, of Beneficien zullen mogen werden geconsereerd als op Personen, die insgelyks den gemelden Ouderdom van twintig Jaren zullen hebben bereikt, zullende zoo wel de Gecommitteerden ten Landsdage, als alle andere Amtenaren moeten wezen Liefhebbers van het Vaderland, en Voorstanders van de ware Gereformeerde Christelyke Religie; zoo als die thans in de publicke Kerken dezer Provincie word geleerd.

XXV. Alle de genen die ten Landsdage verschynen, zullen voor al beloven en zweren, *des Lands Privilegien, Handvesten en gerechtigheden*, en de Oude loffelyke Costumen, en speciael dezen Reglemente, te zullen voorstaen en defenderen, alle des Gemeenen Lands zaken met raed en daed te helpen bevorderen, daer inne adviseren en besluiten, zulks zyluiden na hunlieders verstand en regte Conscientie ten gemeenen beste en welvaren bevinden zullen te dienen, zonder affectie, gunste, ofte ongunste; Allen Ordonnantien en Resolutien van de Staten, de Commissien en Lasten, bijn Staats-getuyze bevoolen, na hun vermogen en wetenschap getrouwelyk te volkomen, en doen volkomen, en voorts secreet te houden alle zaken in de Ver-

LEEUWARDEN. *gaderinge van de Staten gehandeld of besloten; die bevolen zullen worden jecreets te houden, zonder die te openbaren.*

XXVI. Gene belastingen zullen mogen met meerderheit van stemmen geconcludeerd en uitgeschreven worden, maer zal daer toe gerequireerd worden de toestemming van alle vier de Quartieren, zonder dat daer omtrent de overeenstemming zal plaets hebben, des dat daer over dispuiten en oneenigheden ontsaende, zulks zal gelaten worden aen de uitspraak van de Heeren Stadhouderen in der tyd, waer na een ieder zich zal moeten reguleren.

XXVII. De Commissien, Amten en Beneficien, waer over ten Landsdage word gedisponeerd, zullen als van ouds onder de respective Kameren of Quartieren blyven verdeeld, en ook in ieder Kamer onder de Grietenyen, tot voorkominge van menigvuldige kuiperyen, en om zoo veel doenelyk een egaliteit onder dezelve te houden, gepartageerd mogen worden, met die bepaling zoo als nu in het Quartier van Westergo word gepraetiseerd; Wordende de onbehoorlyke en tegens aller Gecommitteerden ten Landsdage, en zelfs aller Stemdragende Ingezetenen hun **Recht**, strydende Praetyk, zoo als selderd eenige Jaeren in de Quartieren van Oostergo ende Wouden is ingevoerd, en waer by alle Amten en Commissien, die by verdeling ter suppletie van de respective Grietenyen dezer twee Kameren kwamen te vallen, geaffecteerd zyn, op en ten voordele van den Grietman alleen; by deze wel expresselyk verboden, en absolutelyk verstaen dat, de Grietman tot dezelve geen meerder Recht of pré zal hebben als de andere Volmachten ten Landsdage, zonder dat hier tegens, 't zy publiek of onder de hand, ofte onder wat pretext het wezen mogt, zal worden gecontravenieerd, zullende dienvolgens de daer over gemaekte Contracten, afspraken, of Conventien, voor nu en altoos voor gecasseerd en vernietigd worden gehouden.

XXVIII. Niemand zal voortaan tot eenige Amten en Beneficien worden geadmitteerd ofte in functie gesteld, ten zy hy alvorens, boven en behalven den Eed tot zyn verkregen Amt of Beneficie staende, eerst zal hebben afgelegd den Eed van Purge, en op het aller solemneelste zal hebben gezworen, dat hy tot het becomen van dien, niet heeft gebruikt eenige onbehoorlyke middelen, het zy van geven ofte beloven van geld, of-

te de waarde van dien , nog door zich zelfs , nog door iemand anders , dat hy daer voor niets geven mogte beloven zal , en zoo het te eeniger tyd tot zyne kennis mogte komen , dat iemand anders zulks mogte hebben gedaen , dat hy het zelve aenstonds zal releveren en bekend maken aen de Heeren Staten , ofte aen die gene van wien hy zyne Commissie is houdende.

LEEU-
WARDEN.

XXIX. Geen Leden ten Landsdage Gecommitteerd zyn-
de , of in het Collegie van Gedeputeerden Zitting heb-
bende , zullen in de Vergaderinge , of in het Collegie van
Gedeputeerden mogen adviseren of stemmen over eenige
Zaken , die hen personcel betreffen , of waer in dezelve
zyn geconcerneerd , maer zich gedurende de Delibera-
tien over zodanige Zaken uit de Vergadering , of uit het
Collegie moeten absenteren.

XXX. Door het Hof van Justitie , zal de volle. zoo
Criminele als Civile Justitie , als van Ouds gehad heb-
ben , worden geëxerceerd , zoo nochtans dat de Resolue-
tie van den Jare 1663 in volle kracht hersteld en geob-
serveerd worde ; en op dat alle oneenigheden tusschen
de Hoge Collegien van de Provincie en Magistraten van
de Steden en Landen , weggenomen en afgetreden wor-
den , zoo zullen die van den Hove zich onthouden en
niet vermogen aen te nemen , veel min eenige provisie
van Justitie verlenen op de Provocatie die aen het Hof
zouden mogen worden gebracht , van Politieke Ordon-
nantien en bevelen van Magistraten , rakende de Parti-
culiere huishouding van hare Steden of Distrieten , als by
voorbeeld het reguleeren van de Uuren van het afva-
ren , sampt Vragten , Laed , Los , en Leg-plaetzen van
Wagenen en Schepen , Jaer en Weekmarkten , en plaet-
zen van dien , het maken en onderhouden van Straten ,
en generalyk van alles , het geen zy tot onderhouding van
goede Politie , Gerief en gemak hunner Ingezetenen , en
derzelver Negotie en Nering bevinden zullen dienstig te
zyn , en by aldien over dit alles , ofte eenige andere za-
ken , gene uitgezonderd , eenig dispuut of Questie tusschen
gemelde Hof van Justitie en de Magistraten der Steden en
Distrieten mogten komen te ontstaan , zal zulks verbleven
worden aen de Heeren Stadhouder in der tyd.

XXXI. De Neder-Gerechten zullen insgelyks gemainti-
neerd worden by de oeffening en exercitie van de Justi-
tie , haer van ouds competerende , zonder dat het Hof
bevoegd zal wezen dezelve daer in te turberen , ofte die
aen zich te trekken , eer en alvorens de zaken , volgens's

LEEUWARDEN. Lands Wetten, en speciael volgens de hier boven gemelde Resolucie van den Jare 1663. ter harer Cognitie moeten komen.

XXXII. Tot Raedsheeren in het Hof van Justitie zal niemand mogen worden benoemd of aengesteld, ten zy hy den ouderdom van 25. Jaren volkomenlyk zal hebben geadimpleerd, en dat hy zal zyn Doctor of Licentiatius Juris.

XXXIII. Zoo als in gemelde Hof ook gene zullen mogen worden benoemd, veel min aldaer cessie nemen, die den anderen in confanguiniteit of affiniteit nader als in den vyfden Graed bestaan.

XXXIV. In de Neder Gerechten zullen geen Vader en Zoon of Schoon-Zoon, nog twee Broeders ofte Zwagers te gelyk worden geadmitteerd.

XXXV. Zoo in het Hof als by de Neder Rechters, zal men alle Procedures, zoo spoedig eenigzins doenlyk is termineren, en dezelve voldongen en in staet van wyzen gebragt zynde, ten langsten drie Maenden daer na pronuncieren.

XXXVI. Voorts zal het Hof van Justitie, en alle Neder Rechters, zig slijpelyk reguleren na hunne Instructien, en de Plakaten en Ordonnantien daer op gemaakt; tot 'er tyd toe dat by de Heeren Staten met overleg en Advies van Ons, en de Heeren Stadhouderen in der tyd, by nadere Instructien, Ordonnantien ofte Plakaten, daer inne zal zyn voorzien, alle welke de Raedsheeren van den Hove, en alle Neder Rechters, gehouden zullen zyn te agtervolgen, en dien conform, de Justitie te administreren.

XXXVII. De consignatie penningen, die op appointement zoo van het Hof, als van de Neder Rechters, ten Comptoire van consignatie zullen wezen gebragt, zullen aenstonds en zonder eenig dilaei, na het termineren van het Proces of incident, waer over zyn geconsigneerd, aen den Gerechtigden, na behoorlyk en conform de Wer gedaen verzoek van ligtinge, worden overhandigd ofte geresitueerd, zonder dat daer van eenige korting van Salaris, ofte andere afstek zal worden gedaen, als het geen volgens de Wetten en daer op geëmaneerde Ordonnantien behoord.

XXXVIII. De Provinciale Finantien sedert eenige Jaren in een zeer grote agterheit geraekt zynde, en buiten staet, om, niet alleen de Lasten van de Unie, maer ook de particuliere huishouding van de Provincie behoorlyk gaende te houden, waer door het zeer te dugten

ten staet dat grote confusie, wanordre, en zelfs de ruine van veele duizenden goede Ingezetenen dezès Lands, die in het Comptoir Generael geïnteresseerd zyn, zouden kunnen resulteren, en byzonder daer nu door het afschaffen der Pachten, nog zoo merkelyken verlies aen dezelve is toegebracht, zoo is het ten uitersten noodig, dat daer in een spoedige en voldoende voorzieninge worde gedaen, en ten eersten een Middel uitgedacht, dat aen het verlies der Pachten, zoo Provintiale als stedelyke, kan suppleeren; Weshalven by dezen wel expresseelyk word vastgesteld, en de Heeren Staten op het allerserieuste verzogt, zoodanige Middelen uit te denken, en zoo spoedig doenlyk te introduceren, die aen het bovengenoemde verlies der Pachten, zoo Provintiale als Stedelyke, kunnen, en komen te suppleren, het zy met het introduceren van een Hoofdgeld, Quotifation der Familien, na mate van ieders Gegoedheit, Staet, en na dat in de Pachten gewoon waren te contribuieren, of zoodanig ander Middel, als het best en dragelykst kan worden uitgedacht, om aen dat groot en zoo noodzakelyk oogmerk te voldoen, wordende wel expresseelyk allen en een iegelyk van wat Staet of Conditie hy mogte wezen, gelaft, zich te submitteren en onderwerpen aen de ordres hier omtrent met ons overieg te stellen en te introduceren, dewyl zonder dat, alles verloren zoude moeten gaen.

LEEU-
WARDEN.

XXXIX. De twee nog resterende Termynen van den 50 Penning, zullen insgelyk ten spoedigsten werden ingevorderd, en elk en een iegelyk verplicht zyn, om na zyn vermogen, en ingevolge de Resolutie, en Plakaet van de Heeren Staten daer over geëmanceerd, het zyne genereuslyk en zonder eenige agterhoudenheit te contribuieren; En ten einde zulks met het meeste vertrouwen en tot encouragement der Ingezetenen geschiede, zoo zullen in ieder Grieteny en Stad, daer dien 50 Penning geheven en betaeld word, twee Leden ofte Gecommitteerden, uit de Ingezetenen te benoemen, benevens de Heeren van den Magistraet, in, en tot de betaling of ontvangst van dien 50 Penning assisteeren.

XL. Al, en een iegelyk zal voorts verplicht zyn, alie andere Lasten, die nog in train, en niet afgeschaff zyn, regulierlyk op te brengen, en aen 's Lands Comptoiren, volgens de gestatueerde Termynen, te voldoen, en te betalen.

XLI. Om verder, zoo veel doenlyk, de Provintiale Finantien te onderschragen, en de zoo zeer benoedigde Contante Penningen te vinden, zoo word vastgesteld, dat

LEEU-
WARDEN.

alle Pastorye goederen, die suppletie van nooden hebben, en alle de Domeinen van de Provincie op het Bild, by perccelen publiekelyk, op den tyd nader door ons te reguleren, zullen worden verkocht, en de Stemgerechtigheden van dien wederom levendig gemaekt, en in activiteit gebracht, waer door de Provincie niet alleen by deze Verkoopinge, maer ook by versierf en continuele Veralienatie, een merkelyke Somme zal profiteren, en de Landen daer en boven veel beter gecultiveerd worden.

XLII. Veele Suspicien, het zy geground ofte ongegrond, zynde ontsaen, dat sommige Ontvangers zich zouden hebben verstout, om 's Lands Penningen, langer als behoord, onder zich te behouden, en daer van particulier gebruik te maken, zoo word op het aller nadrukkelykste by dezen gestatueerd, dat alle Ontvangers, Collecteurs, en alle andere die eenige invordering van 's Lands Penningen is aenbevolen, gene uitgezonderd, verplicht zynen zyn, om de invordering van de Penningen tot hare respectieve Administratien en Ontvangsten staende, regulierlyk volgens de gestatueerde termynen, te bezorgen, en de Gelder daer van proveniende, ten langsten zes weken na dat dezelve zullen zyn ontvangen, aen de Generale Ontvangers dezer Provincie over te brengen, op poenadat die geene die daer tegens, onder wat pretext zulks ook zoude mogen wezen, komen te contravenieren, de facto, en re ipsa van hunnen ontvangst, Collecte ofte Administratie, zullen worden verstaen vervallen te zyn, en het Amt impetrabel te wezen.

XLIII. En op dat dit bovenstaende Artikel, zoo veel te beter zyn effect sorteere en nagegaen kan worden of daer tegens word gecontravenieerd, zoo zullen alle Ontvangers, geene uitgezonderd, verplicht zyn, alle drie maenden aen de Heeren Gedeputeerde Staten over te brengen een staet, ieder van zyn Comptoir, waer inne vermeld zal staen den Ontvangst en Uitgave, die zy als nu sederd hunne laest gedane Rekening hebben gehad en in 't vervolg sederd den laest overgebragten staet van haer Comptoir, en welken staet by ieder van hun zal moeten wezen onderteekend, en geverifieerd, op den Eed by den aenvang van hunne functie gedaen.

XLIV. Gene Ontvangers, ofte eenige andere dien de Administratie van 't Lands penningen 's aenbevolen, zullen in hunne functien worden geadmitteerd, ten zy dezelve alvorens suffisante cautie en borg voor hunnen Ontvangst en Administratie hebben gesteld, conform de Ordres en be-

begrooting daer omtrent gestatueerd, of in het vervolg **LEU- te statueren**, en gene borgen zullen worden aengenomen, ofte geadmitteerd, als na dat zy alvorens by het Gerecht **WARDEN.** van de Plaets, waer onder fy ressorteren, zullen hebben geob- tineerd een Afte van fuffifance, en in staet te zyn om de penningen, waer vooren zy borgen zyn, in cas van zooda- nigen toeval, te kunnen voldoen en betalen.

XLV. Alle die genen dewelke eenige Administratie ofte Ontvang van 's Lands penningen hebben, zullen voor een ander als borge niet worden geadmitteerd, zoo als ook niemand zich voor twee of meer Ontvangers als bor- ge zal vermogen te constitueren.

XLVI. Omme zoo veel doenlyk, alle onnoodige Ontvangst- loonen, ten profyte van den Lande te menageren, en de penningen zoo veel spoediger ten Comptoire Generael van de Provincie te doen overbrengen, zoo word by dezen gestatueerd dat, de generale Ontvangers plaetzen der Grieten- nyen in 't vervolg niet wederom zullen worden vergeven, maer dat de jegenswoordige Ontvangers, na de expiratie van de twee Jaren, voor dewelke zy allen volgens 's Lands Wetten, zyn ofte hebben kunnen worden aengesteld, ofte zoo veel eerder als die by aflyvigheit, defikement, ofte eenige andere toevallen vaceren, zullen worden gehou- den van hare Amten vervallen te zyn, zonder dat ge- melde Amten in 't vervolg ooit meer begeben zullen mo- gen worden.

XLVII. In alle Grietenyen, daer de generale Ontvangers plaets, om redenen hier boven gezegd, niet meer exteerd, zullen de Dorps Ontvangers verplicht zyn, de ingevor- derde penningen zelfs direkt ten Comptoire van de ge- nerale Ontvangers dezer Provincie, op de hier voren gestatueerde termynen en bepalingen, over te brengen.

XLVIII. Gene Ontvangers, derzelver Substituten, Collecteurs ofte eenige andere, hoe ook genaemd, die eenige Administratie van 's Lands penningen zyn hebbe- de, zullen vermogen een of meerder Schryvers plaetzen te bedienen, ofte door zich zelve, ofte door andere, te laten administreren, en zullen van nu af aen zoodanige Ontvangers, derzelver Substituten, Collecteurs, en alle andere, eenige administratie van 's Lands penningen heb- bende, verplicht zyn hare Schryverschapen, of die zy door andere laten waarnemen, te quiteren, of wel den Ontvangst, Collecte, of administratie die zy zyn hebbende, 't welk ter hunner keure word gelaten.

XLIX. Zoo als hier boven is gestatueerd omtrent het vaceren en vernietigen der Generale Ontvangers van de

LEEU-
WARDEN.

Grietenyen, zoo word by dezen ook wel expreffelyk vafgefteld en geordonneerd, dat de Schryvers plaetzen insgelyks zullen moeten uytfterven, en dat gene derzelver, by wat toeval die ook mogten komen te vaceren, in het vervolg zullen werden gefuppleerd ofte vergeven.

L. En op dat niettemin de betaling der Militie regulierlyk, en maendelyks promptelyk zoude gefchieden, zoo zullen de Soldyen der Kompagnien, die door de afgestorvene, gequiteerde of gedimiteerde Schryvers plegen betaeld en voldaan te worden, in 't vervolg betaeld en voldaan worden by den Ontvanger, ofte Ontvangers Generael dezer Provincie, zoo als nu met de Militie op den extraordinaris ftat van Oorlog, en op de quote dezer Provincie gerepartiteerd, word gepractifeerd, zullende de profyten die de Schryvers als nu trekken, komen ten voordeele van de Provincie, of gedeeltelyk worden geëmplooteerd, om altoos zoo veele contante penningen in 's Lands Comptoiren by foort van anticipatie, te verzorgen, als noodig zullen wezen om de soldyen van maend tot maend te voldoen, volgens een uytrekening en fchikking daer over ten fpoedigften, met ons overleg té maken.

LI. Ten einde alle verdere menage, zoo veel mogelyk, voor 's Lands Finantien te betrachten, zoo zal ten eerften na het emaneren dezes een bezoigne worden aangelegd, omme te examineren of nog verder eenige, het zy grooter of minder Amten en Beneficien kunnen en behoren te worden afgefchaft, ofte wel derzelver Tractementen en Emolumenten gemodereerd en verminderd te worden, waer om trent men verplicht zal zyn met alle onzydigheit en poft-positie van eigen Intrefte te werk te gaen, en daer op zoo fpoedige Refolutien te nemen en werktellig te maken als de redelykheit en natuur der Amten zal permitteren.

LII. De Gilden binnen de Steden, niet alleen door verloop van tyd zeer zynde vervallen, maer ook door Refolutien geaboleerd, en dus veele der Ingezetenen Recht en Privilegien vernietigd zynde, zoo word by dezen geftatueerd en geordonneerd, dat alle de Gilden binnen de Steden weder in train zullen worden gebragt, en by haer Gildebrieven gemantlineerd, waer toe noodig zal wezen dat de Oude Gilde-brieven werden gerevideerd, en na de jegenwoordige tyds omftandigheden verbeterd en veranderd, en dat voor de Gilden waer van de Gilde-brieven niet voor handen zyn, of in het ongereede mogten wezen

JAERBOEKEN, *December, 1748.* 1297

wezen geraekt, nieuwe Gilde-brieven worden opgemaakt **LEEU-
WARDEN.** en uygegeven.

LIII. Tot het revideren en schikken der Oude Gilde-brieven, en het opmaken der nieuwe, worden de Magistralen der respectie Steden, ieder in den haren, by dezen gequalificeerd, met dien verstande nochtans, dat zy alvorens dezelve in train te brengen, die ter approbatie en ratificatie van de Heeren Gedeputeerden des Landschaps zullen overbrengen, en dat dezelve geaprobeerd en geratificeerd zynde, haer volle effect zullen erlangen; Dat ook het Hof van Justitie, en alle Neder-Rechters, gehouden zullen zyn dien conform recht te doen, en de Gilden allenthalven te maintenir en handhaven, des niet tegenstaende zal het een ieder gepermitteerd zyn, om op de Ordinaris Week en Jaer-Markten, zyne Goederen, Eetwaren enz. ter markt te brengen, zonder op die dagen aen het Gilde of Gilden subjeet te zyn, of dat verstaen zal worden, daer door aen het Recht der Gilden te worden gecontraveneerd.

LIV. Alle Wagen, die geen behoorlyk Oefrooi hebben, en sederd den tyd van veertig jaren zonder zoodanig behoorlyk Oefrooi zyn opgerecht, zullen van nu aen worden gesloten en vernietigd. en zal elk en een iegelyk verplicht wezen, om zyne Goederen en Koopmanschappen nergens als in de geoefrooide Wagen te laten wegen, op de Pönnen en Boeten by 's Lands Ordonnantie gestatueerd of nog te statueren.

LV. De Heeren Gedeputeerde Staten zullen in navolging van hun Eed, niet vermogen eenig beletzel toe te brengen ofte permitteren dat 's Lands Penningen niet behoorlyk en volgens de Ordonnantie worden ingevorderd, en ook geene Surcheances van executie vermogen te verlenen, maer zullen de Wetten daer omtrent stiptelyk en zonder eenige interruptie worden nagekomen en ter uitvoer gebragt.

LVI. Alle vorige Ordonnantien, Plakaten en Reglementen zullen blyven in haer volle kracht en vigueur, voorzoverre dezelve door deze niet worden gecontrarieerd of veranderd, zullende elk en een iegelyk van wat staet of conditie dezelve wezen mogt, dien conform, en wel particulier na dezen Reglemente gehouden zyn zich te gedragen, en het zelve in alle zyne Poinsten en Artikelen stiptelyk te achtervolgen en na te komen.

LVII. In de Commissien of Procuratiën van de Volmachten ten Landsdage, zal worden geïnserieerd dat zy Volmachten de Wetten, Plakaten, Ordonnantien en Reglemen-

LEEU-
WARDEN.

menten dezès Landschaps, en wel-speciael dit Reglement in alle zyne Poincten en Artikelen zullen nakomen en onderhouden, en door alle en een iegelyk doen nakomen en onderhouden, en dat zy zelfs gene propositien zullen doen of eenige Adviesen uitbrengen, nogte gedogen, dat die door andere worden gedaen of uitgebragt, hier tegens in eeniger maniere contrarierende.

LVIII. Alle Volmachten ten Landsdage, Raedsheeren in den Hove Provinciael van Vriesland, en derzelver Ministers, alle hooge en lage Magistraets-persoonen, Procureur Generael, Lands Fiskael, alle Landschaps en particuliere Ontvangers, en genrallyk alle die eenige Commissien, Amten of Beneficien bekleden, gene uitgezonderd, zullen verplicht zyn de stricte observantie van 's Lands Wetten, Reglementen en Ordonnantien, en byzonder van dezen Reglemente, op nieuws te bezweren.

LIX. En by aldien iemand, wie het ook wezen mogt, onverhoopenlyk bevonden mogt worden daer tegens direct of indirect te contravenieren, zal zoodanig een gehouden worden, de facto van zyne Commissie, Magistrature. Amt, of Beneficie vervallen te zyn, onverminderd de Actie van den Procureur Generael, die hy tegens zoodanige vermeinen zal te kunnen en moeten sustineren.

LX. Verders reserveren Wy aen Ons de explicatie en interpretatie dezès Reglements, zoo als Wy by opkomende dispuuten daer over en na gelegenheit van tyd en zaken bevinden zullen te behoren.

LXI. Omde memorie en geheugenisse van de zoo zeer hoog gerezene Troubles en onlusten, en de oorzaken die aenleidinge tot dezelve mogten gegeven hebben, uit de gedachten van een iegelyk, zoo veel mogelyk te wissen, en in een altoosduurende vergetenheit te stellen; Zoo hebben Wy goedgevonden de Ed. Mog. Heeren Staten van Vriesland by deze te verzoeken, om by een generale Amnestie alle het geene dat van den beginne der voorsz. ontlane Troubles en Onlusten ter zake en gelegenheit van dien, en daertoe eenige betrekkelykheit heeft, tot nu toe is voorgevallen, van wat natuur, en by wien het ook zoude mogen wezen begaen, kwyf te schelden en taaboleren, misgaders te vergeten en te vergeven met interdictie aen den Hove Provinciael, en alle andere Gerechten, Justiciieren, en Officiieren der voorsz. Provincie, van daer op nu of na maels, tegens iemand eenig onderzoek, calange of vervolgt te doen; Met bevel aen allen en een iegelyk, om zich voortaan als goede, geschikte en getrouwe Burgers en Ingezeten en betaelend, te gedragen, en aen hunne Overigheit allen schul-

JAERBOEKEN, December, 1748. 1299

schuldigen eerbied en gehoorzaamheit te bewyzen, op pene dat die gene, die bevonden zullen worden contrarie te hebben gedaen, daer over als verstoorders van de gemeene Rust, na de beschreven Rechten en Plakaten van den Lande, zullen worden gestraft. LEEUWARDEN.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie prætenderen, zal deze worden gepubliceerd en geaffigeerd daer men gewoon is zoodanige Publicatie en affitie redoen, want wy zulks tot Gemeene Lands welwezen en tot de herstelling van Rust en Vrede verstaen te behoren.

Gegeven in Leeuwarden den 21 December 1748.

(was geteekend)

W. K. H. F. PRINCE D'ORANGE en NASSAU.

Onder stond,

(L. S.) Ter Ordonnantie van Zyne Hoogheit

En gecontrasigneerd,

J. de BACK.

Zondag, den 22, woonde zyne Hoogheit den Godsdienst by in de Wester Kerk, alwaer Dnus. *J. Ratelband* de Predikatie deed, en 's namiddags in de Jacobyner Kerk, onder het gehoor van Dnus. *D. Bertling*.

Maendag, den 23, werd, ingevolge het 61 Art. van het evengemelde Reglement, by de Heeren Staten gearresteerd een generale Amnestie, ten opzichte van alle gepleegde feitelykheden gedurende de ontrezene onlusten ontstaen, zynde van den volgenden inhoud:

De Staten van Vriessland, allen den genen, die deze zullen zien of hooren lezen, *Salut; Doen te weten.* Alzoo sederd eenigen tyd in deze Onze Provincie zyn ontstaen vele dissidentien en murmuratien onder de Ingezetenen, gevolgd van zware onlusten en beweegingen, voornamenlyk voortgesproten uit een misnoegen, tegens de hooge Regeringe in Landen en Steden opgevat, welke

200

LEEUWARDEN. zoo hoog gerezen zyn, datze tot zeer verregaende disordres en feitelykheden zyn uitgeborsten, en by verderen loop en voortgang, zoo ze niet in tyds gestuit worden, de allerdroevigste gevolgen zouden kunnen en moeten na zich slepen, ja de totale ruïne van den Lande, en geheele omkeeringe van de Regeringe veroorzaken, alwaerom ten hoogsten noodig is, dat daer tegens ten spoedigsten op het allerkrachtigste worde voorzien; inzonderheit dewyl zyne Doorl. Hoogheit, de Heere Prinse van Oranje en Nassau, (volgens Onze Resolutie van den 11 Juny laetstleden, waer by zyne Hoogheit is verzogt en geauthoriseerd, om, na overroepinge van Gedeputeerden uit het midden van Ons, en Gecommitteerden uit de Ingezetenen, zoo zyne Hoogheit zoude goedvinden, de Constitutie en staet van het Land op vaste gronden te stellen, de ingeslopende abuizen, zoo omtrent de Regeringe en Finantien als anderszins te redresseren, de Provincie in rust en bloei te brengen, en ten dien einde zoodanige Plakaten en Ordonnantien te doen emaneren, als tot welwezen van den Lande zoude verstaen te behoren; mer zoodanige ampliatie van deszelfs Instructie, dat zoo wel Hoogstgedachte zyne Hoogheit, als deszelfs wettige Descendenten genoegzame autoriteit zouden bezitten, om de Regeringe in hare wettige constitutie te bewaren, ingevolge het gene nu door zyne Hoogheits hoogwyze bestieringe zoude worden gereguleerd) daer op een Reglement heeft gemaakt, en gedaen emaneren, waer by ten meesten nutte en welzyn van de Provincie in 't algemeen, en van de Ingezetenen van die in 't byzonder de noodige redressen op de gemelde abuizen zyn gemaakt, de constitutie van de Regeringe op geduurzame en solide gronden is hersteld, en dus de oorzaak van de voorschreven diffidentie en klachten van de Ingezetenen weggenomen. **ZOO IS 'T**, dat Wy uit een vaderlyke genegenheit, en voorzorge op alles wat tot ruste en welstand van Onze Provincie en alle de goede Ingezetenen van dezelve dienen kan, willende voorzien, met rype deliberatie van rade, en om de geheuenisse van deze zoo zeer hoog gerezene troubles en onlusten, en de oorzaken, die aanleidinge tot dezelve hebben gegeven, uit de gedachten van een iegelyk zoo veel mogelyk te wiffen, en in een altoosduurende vergetelheit te stellen, na voorgaende advies van

Hoog-

Hooggemelden Heere Prinse van Oranje en Nassau, en op zyne Hoogheits ernstige recommandatie en begeerte, geordonneerd en gestatueerd hebben, ordonneren en statueren by deze, dat al het gene ter zake van de voorschrevene dissidentien en murmuratiën, mitsgaders in de gemelde disordres en confusien tot nog toe is voorgevallen, van wat natuur en kwaliteit en by wien het ook begaen zoude mogen wezen, met alle de gevolgen en aenkleve van dien, zal zyn en blyven vergeeten en vergeven; zoo als Wy, uit Onze rechte wetenschap en souveraine macht, al het zelve aboleren, te niete doen en vergeven by deze. Verbieden dien volgende wel expresselyk aen de Heeren Raden in den Hove en alle verdere Rechteren en Officieren dezer Landen, daer op nu of namaels tegens iemand eenig onderzoek of vervolg te doen.

Hebben wyders na voorgaende advies, en op de ernstige recommandatie en begeerte van Hooggemelde zyne Hoogheit, wel expresselyk geordonneerd en gestatueerd, ordonneren en statueren mits deze, dat voortaan niemand van wat staet of conditie hy ook zoude mogen wezen, zich zal vervorderen, de 's Lands Overigheid, Gerechten en Magistraten, Officieren en Justicieren, en andere, in wat dienst of emplooi die ook zouden mogen zyn, zoo ten platten Lande als in de Steden, met woorden eenigszins te beledigen, of in de autoriteit en het respect, hun compererende, te verkleinen, veel minder daer toe eenige oorzaak of aenleidinge te geven of te maken; maer in tegendeel aen hun alle schuldige eer en gehoorzaamheit te bewyzen, op poene dat die gene, die bevonden zouden mogen worden, contrarie te hebben gedaen, daer over zullen worden gestraft zoodanig, als naer exigentie van zaken, volgens de dispositie van de beschreven Rechten en de Plakaten van den Lande, bevonden zal worden te behoren.

Dat ook niemand, van wat staet of conditie hy ook zoude mogen wezen, zich zal vervorderen, de voorschreven Overigheid, Gerechten en Magistraten, Officieren en Justicieren, en anderen, in wat dienst of emplooi die ook zouden mogen wezen, ten platten Lande of in de Steden, of ook iemand van de andere goede Ingezetenen van dezen Staet, onder wat pretext, schyn, of voorgeven het
ook

LEEU-
WARDEN.

ook zoude kunnen zyn, zoo ten aenzien van hunne personen als goederen, by wege van feiten of met geweld in eenigerhande maniere te beledigen, beschadigen of dezelve tot het een of het ander forceren of dwingen, veel min daer toe eenige wapenen of gewapend volk te gebruiken, op pene, dat alle die gene, dewelke bevonden zullen worden daer aen handdadig te zyn geweest, niet alleen de Hoofden, maer ook de anderen, niet alleen de mannen, maer ook de vrouwspersonen, die zich daer toe zullen laten gebruiken, zonder eenige conniventie of dissimulatie met de dood zullen worden gestraft; en dat van gelyken, zonder eenige conniventie of dissimulatie, naer exigentie van zaken, zelfs ook met de dood, zullen worden gestraft alle die gene, dewelke bevonden zouden mogen worden, met woorden of werken oorzaak of aanleiding te hebben gegeven, ten einde de voorschreven Overigheid, Gerechten en Magistraten, Officieren en Justicieren, en andere, in wat dienst en emplooi die ook zouden mogen zyn, of de goede Ingezetenen van den Lande, by wege van feiten of met geweld in hunne personen of goederen eenigszins beledigd, beschadigd of tot iets geforceerd of gedwongen zouden mogen worden, schoon dezelve de voorschreve actie zelfs met hunne personen niet zouden mogen hebben geassisteerd of bygewoond.

Ordonneren en statueren mede, dat alle de goede Ingezetenen van deze Provintie, indien, buiten alle vermoeden, eenige wegen van feiten zoo wel tegens de voorschreven Overigheid, Gerechten en Magistraten, Officieren en Justicieren en anderen in wat dienst of emplooi die ook zouden mogen zyn, als tegens eenige van de voorschreven goede Ingezetenen zouden mogen worden ter hand genomen, dezelve wegen van feiten, zoo veel in hun is, ook zelfs, dóg op autorisatie of ordre van dezelve Overigheid, Gerechten en Magistraten, Officieren en Justicieren, onder hunne Hopluiden en andere Officieren, gewapenderhand te verhinderen en beletten; de uthouren niet alleen, maer ook die gene, die zich daer toe zullen hebben laten gebruiken, ook zelfs des noods zynde, met de wapenen aen te tasten, aen te grypen, en levendig of dood te bemagtigen, zonder van des te doen in gebreke te blyven, op pene van zelfs

an.

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1303

anderfins daer over geſtraft te worden, zoo als naer difpoſitie van rechten en exigentie van zaken bevonden zal worden te behooren. LEEUWARDEN.

Hebben noch, na voorgaende advies en op ernſtige reſcommandatie en begeerte van Hooggemelde zyne Hoogheit geſtatueerd en geordonneerd, ſtatueren en ordonneren by deze, dat alle de voornoemde Ingezetenen van den Lande, van wat ſtaet of conditie die ook zouden mogen wezen, hebben te betalen de gemene Lands ſchattingen en laſten, die by Ons tot noodige deſenſie van den Lande albereids zyn of ook nog ingewilligd zouden mogen worden, en de Ontvangers, Colleſteurs, Deurwaerders en Executeurs of andere's Lands middelen vorderende de behulpzame hand te bieden, zonder dezelve met woorden of werken in eenige maniere te beſchadigen, beledigen, of in het invorderen eenige de minſte verhinderinge toe te brengen, op pæne, dat die gene, dewelke bevonden zullen worden hen met woorden beledigd, of in het invorderen eenigſins belet, of ook niet geaſſiſteerd te hebben, andere ten exempel aen den lyve, en die gene, welke bevonden zullen worden hen met eenige feitelikheden bejegend, aengegrepen, aengetaſt of beſchadigd te hebben, met de dood, zonder eenige conniventie of diſſimulatie geſtraft zullen worden.

En opdat niemant hier van onkundig blyve, enz.

Ingevolge deze Amneſtie werden vier Perſonen, die wegens wanbedryf in de gewezene Troubles in gevangenſis zaten, onſlagen.

Dingsdag, den 24, was zyne Doorl. Hoogheit tegenwoordig op het Landſchapshuis by het beſoigneren van 'de groote Commiſſie, die geauthoriſeerd is tot het uitdenken van nieuwe Middelen tot vervanginge van de afgeſchafte Pachten. Daerna hadden de Dames de eer den Vorſt te begroeten. Vervolgens was 'er geſpeeld, het welk zyne Hoogheit ook gedaen had met Mevrouw de Douariere van *Aylva*, Mevrouw de Gemalinne van den Raedsheer *Sixma*, en den Heer *J. G. van*
MDCCXLVIII. V v v v Bur.

**LEEU-
WARDEN.** *Burmania*, Grietman van Franekeradeel. Na-
derhand werd de Maeltijd aen tien Tafels ge-
houden.

Woensdag, den 25, woonde de Vorst na den middag den Godsdienst by in de Galileër Kerk onder het gehoor van Dominus *H. Wessliar*. Omtrent half vier uren werd de geheele Staet verzogt op 't Landschaps-huis te vergaderen, wanneer een deductie gelezen werd van de Heeren van den Magistraet, Vroedschap en Bevelhebbers dezer Stad, waer by zy verzogten van hunnen eed op 't Reglement van Raedsbestellinge te worden ontslagen; het welk hun, staende de Vergadering, werd toegestaen.

Donderdag, den 26 ging het Collegie van het Mindergetal en *Corps* uit naem van de Staten den Prins voor deszelfs Decisie bedanken.

Vrydag was de Groote Commissie wegens de Finantien wederom in tegenwoordigheid van zyne Doorl. Hoogheit vergaderd. En vermits de meergem. Prins by deszelfs Decisie den Adel in deszelfs oude rechten hersteld had, kwamen de Heeren *Camstra*, *A. Vegelin*, *Unia*, en *J. G. van Burmania*, a's oudste Leden van het *Corps* der Edelen, dien zelfden dag uit naem van den Adeldom, by zyne Doorl. Hoogheit hunne Dankzegging afleggen. Vermits nu in de meergem. Decisie gezegt word, dat één der twee *Gedeputeerden*, dien van wegens ieder van de dertig *Grieten* naer de generale Staets Vergadering gezonden word, een *Edelman* moet wezen, hebben ook verscheide Generaels, Luitenant Generaels en Generaels Majors, Vriesche Edelen zynde, by request verzogt by deszels oude Voorrechten en Prærogativen hersteld te worden, en dat hun, naer 't voorbeeld van verscheide Landen en eenige Provincien in de Republiek, vergund magt

WOR-

worden, schoon Militairen zynde, verkiesbaer- te wezen tot Volmagten ten Landsdage uit den Adelyken Stand; onder deze voorwaerde echter dat zy hier door niets anders dan de sessie begeerden; doch omtrent dit request is nog geen besluit genomen. Aen den anderen kant hebben eenige Leden van de Regering, uit oude Familien gesprooten, en welkers Voorzaten, alshoon met geen Brieven van Adeldom voorzien, nochtans een geruimen tyd als Edelen by de Generale Staets-Vergadering tegenwoordig geweest zyn, tegen het gem. Request een Vertoog aen zyne Doorl. Hoogheit ingeleverd, welk Vertoog door alle daer in belang hebbende Grietmannen, uitgezonderd één alleen, geteekend is.

LEEU-
WARDEN.

Bahalven dit werd, op dezen dag, door den Magistraet, Vroedschap en Bevelhebberen dezer Stad aen zyne Vorstelyke Doorl. opgedragen het recht der verkiezinge van nieuwe Magistraets persoonon, en verzogt om op nieuw zoodanig een Reglement te formeren, als zyne Hoogheit, naer deszelfs hoogewysheit, verstaen zal te behooren; en 's avonds werd dezelve verzogt om één Burgermeester en twee Schepenen te verkiezen, uit een ten dien einde overgeleverde Nominatie.

Saturdag, den 28, is de Groote Commissie wederom vergaderd geweest, om het finael Project van de Finantien in 't net te stellen. Nadien nu het daeromtrent gemaekte Reglement veel bezigheid verschaffen zal, zullen de Staten, die gemeenlyk in 't begin van February vergaderden, niet voor het midden van die Maend zulks kunnen doen: hebbende ondertusschen de Regenten dien dag den Eed

tot handhaving en inagneming van de meergem. Decisie afgelegd.

O V E R T S S E L.

Z w o l.

ZWOL. Omtrent het begin dezer maend was alhier een Vrouw begraven, oud 104 Jaren.

Den 14 dezer was hier tot Gemeensman'onder approbatie zyner Hoogheit verkozen L. J. Nyenslyk, in plaetze van den overleden Heer J. Sprakel.

S T E E N W Y K.

**STRENN-
WYK.**

Voor eenige weken was in deze Vesting een gansche opschudding ontsaen, ter gelegenheit der verkiezing van een Predikant; willende de Magistraet, volgens oude gewoonte, een' naer zynen zin verkiezen, waer de gemeente en Leden van den Kerkenraed zich tegen kantten, 't geen zoo grooten tweespalt verwekte, dat dit geheele Stedeken schier aen 't hollen raekte. De eene Party sprak steen en been ten voordeele der Regering, de andere, onder dekmantel van Prinsgezindheit, vuur en vlam daer tegen. De tongen by sommigen te kort schietende, begon men hier en daer met vuisten en kneppeken te procederen, 't geen zoo ver ging dat eenigen, niet zonder bebloede tronien en het kwetsen van een arm of been uit het geding raekten, en sommige huizen by het insmyten der glazen, zelfs kosten van ongelyk hebben moeten betalen. Doch eindelijk was, door de goede voorzorg der Regering en Gedeputeerden dezer Provintie, die een

Com.

JAERBOEKEN, *December, 1748. 1307*

Commando Soldaten van het Regiment des Generaels *van Aylva*, te Zwol garnizoen houdende, voor een roede op den Schoorsteen gebruikten, alles weder in rust en vorige plooi gebragt.

STAD EN LANDE:

GRONINGEN.

Saturdag, den 14 dezer, is de Heer *A. A. van Idedekinga*, wegens deze Provincie zitting hebbende in den Raed van State, alhier gearriveerd, waerop Maendag, den 16's avonds tusschen 6 en 7 uren, is in aller stilte alhier aengekomen de Heer Baron *van den Capelle*, Heer van den Boedelhof, zitting hebbende onder de Ridderschap des Graeffschaps Zutphen, nevens de Heeren *Mr. A. J. Perjoon* en *Mr. W. van Itzma*, Burgermeesters in de Steden Deventer en Harlingen, om wegens zyne doorl. Hoogheit, den Prins Erffstadhouder, in deze Provincie eene Commissie af te leggen; wordende door gemelden Heer *Idedekinga* gerecipieerd. In de Stad gekomen, hebben deze Heeren Commissarissen by provisie hun intrek genomen in den Grooten Toelast, alwaer zy den volgenden dag door de Heeren Presidenten van de Stad, de Ommelanden en het Collegie van Gedeputeerde Staten verwelkomd zyn. Vervolgens hebben deze Heeren op den 20, wanneer het Landdag was, by welke gelegenheit de Eigenerfden en Volmachten ook in de Stad waren, en de Heeren van Regering allen met Oranje Kokarden voorzien op het Provincie huis zich vinden lieten, hunne Credentialen overgeleverd en opening van hunne Commissie gegeven. Sederd is ieder weder met Oranje Kokarden en Strikken verciert. Den 21 hebben de gezamentlyke Volmachten uit de

V v v v 3 Stad,

Stad, Ommelanden, de Oldamten en 't Goregt ieder afzonderlyk, 's morgens tusschen 10 en 11 uren, deze Heeren Commissarissen aen hun Logement over hun behouden aenkomst alhier gecomplimenteerd; waer na de Heeren van de Hooge Justitie-kamer ook derwaert gegaen zyn.

STAETS BRABAND.

MAESTRICHT.

MAES-
TRICHT.

De Heer *van Berck*, Directeur van de Hollandse, en de Heer *Panchaud*, Directeur van de Engelsche Magazynen, op eenige valsche beschuldigingen, door de Franschen niet alleenlyk in arrest genomen, maer zelfs in een zeer naeuwe en strenge gevangenis opgesloten geweest zynde, waren uit kracht eener ordre des Graven van Argenfon, Staets Minister zyner Allerchristelykste Majesteit, in de voorleden Maend weder op vrye voeten gesteld, zonder, na cene onrechtvaardige detentie van 6 Maenden en eenige dagen, eenige andere voldoening te erlangen, dan tot getuigen hunner onschuld de zoodanigen te hebben, wier grootste belang zyn zoude hen schuldig te zien verklaren.

Tot Gouverneur dezer Stad was aengesteld de Heer Baron *van Aylva*.

BERGEN OP DEN ZOOM.

BERGEN
OP DEN
ZOOM.

Eindelyk was deze Stad den 7 dezer door de Franschen ontruimd, nadat zy een jaer, 2 maenden en 22 dagen meester van dezelve geweest waren.

Des morgens om 10 uren begon het Fransche Guarnizoen, 5 of 600 man sterk, zich voor en te.

tegen over het Stadhuis te posteren. Hier op kwam de Baron *Wilke* met ruim 100 man des Regiments van den Generael *Leutrum* de Woudsche Poort inrukken. Zy marcheerden de Zui-^{BERGEN}
vélstraet langs , met de bajonet op de Snap-^{OP DEN}
haen ; en posteerden zich voorts op de markt ^{ZOOM.}
tusschen de Fransche Troupen in. Daer op wer-
den de sleutels der Stad door den Groot Major *St.*
André aen hem overgeleverd. Alle de Posten
zoo aen de Poorten als elders, vervolgens afge-
loecht, en door ons volk bezet zynde, trokken
de Franschen terstond de Stad uit, niet zonder
achter den rug te ontvangen een ernstigen
adieu , hun toegezwaeid door de meeste Inge-
zetenen, allen op dien stond met Oranje-Kocar-
des op de hoeden pronkende. Van den beklag-
elyken toestand der Stad in't algemeen, zullen
wy thans zoo te minder spreken , als wy daer
van , by het overgaen derzelve te breedvoeriger
eene beschryving gedaen , en zelfs nader-
hand meermalen gewag gemaakt hebben. Het
opbrengen van zoo zware en gedurige contri-
butien, heeft het onderscheid van rang tusschen
de Ingezetenen genoegzaam gansch en al wech
genomen , zynde verscheide satzoenelyke Bur-
gers tot den bedelzak gebracht. Naest het ge-
reede geld, bestond het voornaemste gebrek in
ontbeering van genoegzame werklieden, bouw-
en brandstoffen. Dan men twyffeld niet of in de
behoefte zal wel haest voorzien , en alles met
den tyd weder in een voegelyken plooi gebragt
worden door de wyze schikking van onzen
doorluchtigen Erfstadhouder. Immers heeft zy-
ne Hoogheit op het hooge Bewind reeds orde
gesteld ; tot Gouverneur dezer Stad benoemd
den Heer Generael *Praetorius*, en tot Comman-
dant derzelve, den Heer Generael Major *Stuart*.

BERGEN
OP DEN
ZOOM.

Voorts was tot Droßlaerd dezer Stad aengesteld de Heer *van Myndersbagen*, in plaetze van wylen den hoog welgeboren Heer *Pieter Cornets de Groot*; tot Burgermeesters, de Heeren Mr. *Willem Hendrik van der Hulst* en Mr. *Jan Louis van Kattenburg*, mitsgaders tot Pensionaris de voorn. Heer *W. H. van der Hulst*; en, wegens den Keurvorst van de Paltz, tot Schepenen, de Heeren *P. de la Costorio*, *A. de Camp*, *Pieter Faure*, *S. van der Heys*, Mr. *J. L. van Kattenburg*, Mr. *Karel van Bommel*... *van Genderen*, *A. Baks* en... *Kys*.

Den 22 dezer had men in de Fransche Kerk, die, schoon ook zeer beschadigd, echter nog bruikbaar was, den Hemel, voor de verlossing dezer Plaetze uit het geweld der Franschen, plegtiglyk gedankt.

BERICHTEN AENGAENDE DE STERFTE VAN 'T RUNDERVEE.

BERICHT-
TEN AEN-
GAENDE
DE STERF-
TE VAN 'T
RUND-
VEE.

Uit de Provincie GELDERLAND meld men ons in deze maend nopens deze Bezoeking noch goeds noch kwaeds. In ZUIDHOLLAND blyft het by aenhouding, zeer ongelyk toegaen. Om of by *Dordrecht* hoorde men weinig daer van, hoewel men niet ver van daer in den Alblafferwaard, te Bleskensgraef, Wingerden, Hofwegen enz. bitterlyk klaegde, vermits de ziekte, op sommige plaetzen, voor de derde reis ontsaen, in deze en gene stallen een of twee en in andere niet een eenig beest had overgelaten. Om de *Klundert* bespeurde men op nieuw ontstekingen. In *Delfland* was het niet beter gesteld dan in den Alblafferwaard. Om *Zevenbergen* bleef de ziekte noch aenhouden. Hier tegen

JAERBOEKEN, *December*, 1748. 1311

tegen vond men in het land van Altona; niet
 ver van *Almkerk*, Veebouwers die gedurende de
 gansche tyd der sterfte niet een eenig kloek ^{BERICH-}
 beest verloren hadden, niet tegenstaende zy ^{TEN AEN}
 verscheide malen hunne stallen uitverkocht, en ^{GAENDE}
 die vervolgens weder met anderen, zelfs onge- ^{DE STERF-}
 beterde, Beesten gevuld hadden. Ook werd om ^{TE VAN'T}
 den *Briel* door 's Hemels goedheit van deze ^{RUND-}
 Landplage niet meer gehoord. Doch in Noord- ^{VEE}
 holland als om *Alkmaer* en in de bedykte *Scher-*
meer ging de kwael haren gang; gelyk ook om
Hoorn en in de Beemster, in welke laetste streek
 men thans zoo bitter als ooit klaegde. Ge-
 wenscht nochtans was en bleef het thans in
 ZEELAND. Dan in de Provintie UTRECHT woed-
 de de ziekte nog sterk, voornamelyk om *Mont-*
foort. Droevig was het ook nog gesteld in
 FRIESLAND. Deerlyk zag het hier en daer nog uit
 in OVERYSSEL als om *Zwol* enz. Uit GRONINGEN
 of *Drenthe* nopens deze zaek in deze maend geen
 berichten ontvangen.

Lijst der PRIZEN VAN VERSCHEIDE PRODUCTEN ONZES LANDS.

	Rotterd. 23 Decemb. by 't Vernd.	Utrecht. 14 Dec. 't Mud.	Leeuw. 24 Dec. 't Lope.	Deventer 14 Dec. Mudde.
TARW.				f 7:- 10:-
Oude Zeeuwfche	20 a 22 f	f 9:- 16:-		
Ruik Nieuwe . . .	16 a 19 f			
Gem. foort . . .	11 a 13 f			
Blaeuwe Tarw . .	14 a 17 f			
Zomer . . .		f 9:-		
ROGGE.		f 5 16:-	62a68ft.	f 4:- 12:-
Zeeufche en Brab.	11 a 12 f			
ERTEN Graeuw	15 a 17 f	f 13:-	f 6 a 8:-	
— Groene . . .	14 a 16 f	f 14:-	f 6 a 9:-	
— Witte . . .	9 a 11 f		f 4 a 5:-	
BOONEN Witte . .	12 a 15 f	f 10:-	f 5 a 5:-	
by 't Laft.				
— Paerde } . . .	17 a 19 f	f 5:-	58a62ft.	
— Duive } . . .				
KOOLZAED. Inlandfch	37 a 39 f			
by 't floed.				
HAYER.		f 3:- 3:-		f 1:- 16:-
— Voer . . .	19 a 22 gl.		24a30ft.	
— Brouw . . .			33a36ft.	
GARST.		f 4:- 12:-		f 4:-
— Zeenw. W.	37 a 39 gl.		53a60ft.	
— Zom.	31 a 33 gl.		40a50ft.	
WEITE.			f 4 a 5:-	
BOEKWEIT.		f 4:- 5:-	58a62ft.	f 3:- 10:-
by 't Laft.				
Vlaemfche en Brab:	17 f			
LINTS.		f 6:-		
WICKEN.		f 6:-		
	Leiden. 14 Dec. 't Vierd.	Rotterd. 23 Dec. de Steen	Briel. 13 Dec. de 100 lb	
BOTER Gras.	30a31gl.			
— Hooi.	27a28gl.			
VLAS. gem.		16 a 17ft.		
— Midd. foort.		22 a 25ft.		
— Beft.		24 a 34ft.		
MEEKRAPBN.			f 19a24:-	
Onber.			f 19a24:-	
Mullen			f 2 a 5:-	

J A E R B O E K E N, December, 1748. 1313

Waernemingen omtrent het Weder en de Planeeten op den Huize
Zwanenburg voor de Maend NOVEMBER 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgefeld- heid.	Reg. in L.	Adipect. van Maen en Plan. gr. uuren uuren
1	29. 7 ¹ / ₂	47	Z O	2	Betrokken	21
	- 7 ¹ / ₂	50	—	2	Zeër betrok.	
	- 6 ¹ / ₂	47	—	2	Betrokken	
	- 5 ¹ / ₂	44	O Z O	2	Omt. held.	
2	- 5	57	—	3	Helder	5 V
	- 4	49	—	2	Omt. held.	
	- 4	44	O t Z	1	—	
3	- 3 ¹ / ₂	51	—	2	—	19
	- 3 ¹ / ₂	46	—	2	Betrokken	
	- 2 ¹ / ₂	44	O N O	3	—	
4	- 2	48	O	3	Geheel betr.	3
	- 2 ¹ / ₂	44	O t Z	3	Z. bet. omt. h.	
	- 4 ¹ / ₂	48	Z t W	1	Geheel betr.	
5	- 5 ¹ / ₂	50	—	1	Mottig	16
	- 7	50	—	1	Reg. geh. bet.	1
	- 7 ¹ / ₂	49	Z Z W	1	Zeër betrok.	
6	- 8 ¹ / ₂	52	—	2	—	29
	- 9	50	Z t O	1	—	
	- 9 ¹ / ₂	45	Z Z O	2	—	
7	- 9 ¹ / ₂	52	Z O	1	Geheel betr.	12 II
	- 9 ¹ / ₂	46	—	1	Omt. held.	
	- 8 ¹ / ₂	44	—	1	Zeër betrok.	
8	- 8	50	Z Z O	1	Omt. held.	24
	- 6 ¹ / ₂	49	Z	3	Reg. geh. bet.	1 ¹ / ₄
	- 7 ¹ / ₂	46	Z t W	2	Miltig	
9	- 7 ¹ / ₂	50	—	2	Betr. geh. bet.	6 ☿
	- 8 ¹ / ₂	49	—	2	Geheel betr.	
	- 8	48	Z t O	2	—	
10	- 7 ¹ / ₂	50	—	3	— Regen	18
	- 8 ¹ / ₂	48	W t Z	2	Reg. omt. hel.	
	- 9	47	Z O	3	— geh. betr.	2 ¹ / ₄
11	- 9 ¹ / ₂	49	Z Z O	3	Regen	0 ☿
	- 9 ¹ / ₂	53	Z W	5	— omt. hel.	2 ¹ / ₄
	- 11 ¹ / ₂	50	W	2	Omt. held.	
12	30. - ¹ / ₂	52	W t Z	2	—	12
	29. 11 ¹ / ₂	50	Z t O	—	— zeer betr.	
	- 8 ¹ / ₂	51	—	3	Zeër betrok.	
13	- 8 ¹ / ₂	53	Z Z W	3	—	24
	- 8 ¹ / ₂	52	—	2	Omt. h. z. be.	
	- 7 ¹ / ₂	49	—	1	Geheel betr.	
14	- 8	50	(o)	—	—	6 III
	- 9	47	N O	3	Mist geh. bet.	
	- 9	43	O N O	3	Geheel betr.	
15	- 9 ¹ / ₂	43	O t N	1	Reg. geh. bet.	18
	- 10 ¹ / ₂	42	N	1	Geh. bet. reg.	1 ¹ / ₄
	30. -	43	N W	1	Zeër betrok.	
16	- ¹ / ₂	48	N N W	2	—	0 ☿
	- 2	46	W N W	1	Betr. geh. bet.	

1314 NEDERL. JAERBOEKEN, December, 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	St. en Kr. der Wind.	Lugt-gefteld- heid.	Reg. in L.	Adfpe&. van Maen gr.	uuren	en Plan. uuren
17	- 1 ¹ / ₂	45	W t N 1	Geheel betr.		13		
	- 1 ¹ / ₂	48	WNW 2					
	- 1 ¹ / ₂	48	WNW 2					
	- 2 ¹ / ₄	47	1	Motregen				
18	- 3	48	2	Geh. bet. reg.	¹ / ₂	26		
	- 3 ¹ / ₄	47	0	Geheel Betr.	¹ / ₂			
	- 2 ¹ / ₄	46	W t N 1					
19	- 1 ¹ / ₂	47	WNW 2			10 m	♂ ♀	7 ♀ Retr.
	- 1 ¹ / ₂	48	3	— Regen	1 ¹ / ₂			
	- 1	44	N O 2	Geheel betr.				
20	- 2 ¹ / ₂	42	ONO 3			24	♂ ⊙	9
	- 5	34	3	— betr.				
	- 6 ¹ / ₄	32	O t N 1	Omtr. held.				
21	- 6 ¹ / ₄	36	1			8 →	♂ ♀	12
	- 7	32	O t Z 2	Betr. Held.				
	- 5 ¹ / ₂	37	ZW 2	Geheel betr.				
22	- 5 ¹ / ₂	42	W t N 2			22		
	- 4 ¹ / ₂	42	2	— Mottig				
	- 3 ¹ / ₂	44	1	Geheel betr.				
23	- 3 ¹ / ₂	48	2	Omtr. held.		7	☾	
	- 3 ¹ / ₂	44	2	Geh. bet. mo.				
	- 4 ¹ / ₂	44	NW 1	Geh. betr.				
24	- 4 ¹ / ₂	46	(o)			21		♂
	- 5 ¹ / ₂	44	(o)	Mist.				
	- 6	39	Z t W 1					
25	- 6	42	1	Betr. held.		6	♂ ♀	18 NP
	- 6 ¹ / ₂	40	2	Mist				
	- 5 ¹ / ₂	44	(o)					
26	- 6	49	ZW 1	Geheel betr.		20		
	- 5 ¹ / ₂	47	WNW 2	Mist				
	- 5	49	W t N 3	Motregen	¹ / ₂			
27	- 5	50	WNW 2	Geheel betr.	¹ / ₂	4 X	☐	3
	- 4	48	1					
	- 3	49	1	Motregen	¹ / ₄			
28	- 3	51	2	— Zeer bet.	¹ / ₄	18		
	- 3	47	2	— Geh. be.	¹ / ₄			
	- 2 ¹ / ₄	46	ZW 2	Motregen	¹ / ₄			
29	- 1 ¹ / ₂	48	W t Z 1	Geheel betr.		2	♂ ♂	6 ♂ ⊙ ♀ 10 inf.
	30.	46	ZW 3					
	29.10	45	3					
30	- 9 ¹ / ₂	46	ZZW 4			16	♂ ♀	10
	- 8	44	4	— Mottig	¹ / ₂ L			

Gemiddelde { Barrometer 29 D. 11¹/₂ Lyn.
 Thermometer 46¹/₂ Gr.
 1/2 Gevallen Water 11¹/₂ Lyn.
 1/2 Uitgewaessemde 5¹/₂ Lyn.
 Dagelyksche kragt der Wind omtr. 2

JAERBOEKEN, December, 1748. 1315

Waarnemingen omtrent het Weder en de Planecten op den Huize
Zwanenburg voor de Maend DECEMBER 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	Kr. en St. der Wind.	Lugtsgesteld- heid.	Reg. in L.	Adipect. gr.	van Maen uuren	en Plan. uuren
1	29. 7	44	ZW	1	Regen	1 $\frac{1}{4}$		
	- 7	46		2	Zeër betrok.		29	
	- 6 $\frac{1}{2}$	43	WtN	1	geh. zeer bet.			
	- 7 $\frac{1}{2}$	36	NNW	3	Reg. geh. bet.	1 $\frac{1}{2}$		
2	- 8	28	NtO	3	Sneeuw —		12	♂ ♀ ♀ 6
	- 9 $\frac{1}{2}$	32	NO	1	Hag. fn. betr.			
	- 10 $\frac{1}{2}$	36	ZtW	1	Geheel betr.			
3	- 10 $\frac{1}{2}$	39	ZW	3	Sn. zeer betr.		25	♂ ♀ 15
	- 6 $\frac{1}{2}$	44		6	— Regen			
	- 7	50	WtN	4	Reg. geh. bet.	8 $\frac{1}{4}$		
4	- 8 $\frac{1}{2}$	49		3			8	II ♂ ⊙ 11
	- 9 $\frac{1}{2}$	50		3	Motregen			
	- 9 $\frac{1}{2}$	49	WNW	2	Geheel betr.			
5	- 10 $\frac{1}{2}$	50	WtN	2			20	
	- 11 $\frac{1}{2}$	48		1				
	- 11 $\frac{1}{2}$	48		1				
6	- 11 $\frac{1}{2}$	49		2			2	☽
	- 10 $\frac{1}{2}$	46	WtZ	3				
	- 7 $\frac{1}{2}$	47		3	— Regen			
7	- 7 $\frac{1}{2}$	47	WNW	5	Mot. omtr. h		15	
	- 8 $\frac{1}{2}$	41		6	Reg. betrok.			
	- 10 $\frac{1}{2}$	44		6		2		
8	- 11 $\frac{1}{2}$	45		5			26	♂
	30. 1	44	WtN	3	Geh. zeer bet.			
	- 2	46	W	2	Geheel betr.			
9	- 1	47		3			8	♂ ♀ ♀ 21 VP
	30. -	47		4				
	29. 9	44	ZW	4				
10	- 9 $\frac{1}{2}$	50		4	Mott. zeer b.		20	♂ Dir.
	- 10 $\frac{1}{2}$	49	WZW	4	Reg. geh. bet.			
	- 10 $\frac{1}{2}$	49	WtZ	4	Motregen	1 $\frac{1}{2}$		
11	- 10 $\frac{1}{2}$	48		4	Regen		2	III
	- 8 $\frac{1}{2}$	51		5	Mot. geh. bet.			
	- 9 $\frac{1}{2}$	51		4	Regen —	1 $\frac{1}{4}$		
12	- 10 $\frac{1}{2}$	51		3	Geheel betr.		14	□ 15
	- 11 $\frac{1}{2}$	49		3				
	- 11	48	ZZW	3	Zeër betrok.			
13	- 10 $\frac{1}{2}$	50		3			26	
	- 10 $\frac{1}{2}$	51		5	Geheel betr.			
	- 8 $\frac{1}{2}$	53		5	Regen	2 $\frac{1}{4}$		
14	- 8 $\frac{1}{2}$	53	ZW	5	— geh. betr.		8	—
	- 8	52		5	Geheel betr.			
	- 6 $\frac{1}{2}$	50	WZW	4	Reg. zeer bet.			
15	- 6 $\frac{1}{2}$	51		4	Zeër betrok.		21	♂ ♂ 12
	- 8	49		3	Betr. geh. bet.			
	- 1	44	NNW	2	Regen —	1 $\frac{1}{4}$		
16	- 2	45		1	Geh. betrok.		4	III ♂ ♀ 13
	- 1	44	WZW	3	Zeër betrok.			♂ ♀ 21

1316 NEDERL. JAERBOEKEN, December, 1748.

Dag.	Barro- meter.	Ther- mom.	St. en Kr. der Wind.	Lugtgefeld- heid.	Reg. in. L.	Adſpect. gr.	van Maen en Plan. uuren	uuren
17	10 ¹ / ₄	45	WZW 5	Regen	1 ¹ / ₄			
	- 10 ¹ / ₄	48	W 3	Regen		18		
	- 11 ¹ / ₄	46	WtN 4	Z. b. omt. hel.				
	- 11 ¹ / ₄	45	WNW 5	Zeet betrok.	1 ¹ / ₄			
18	- 11 ¹ / ₄	46	— 6	Betrokken	1 ¹ / ₄	2 + →	♂ ♀	7
	30. 2 ¹ / ₄	45	— 5	Hag. reg. —	1 ¹ / ₄			
	- 3	44	W — 2	Betr. geh. bet.				
19	- 2 ¹ / ₄	45	ZW 2	Motregen		16	♂	⊙ 20
	- 2 ¹ / ₄	48	— 3	—				
	29. 11 ¹ / ₄	49	— 4	Reg. geh. bet.	1 ¹ / ₄			
20	- 10 ¹ / ₄	50	WtZ 4	Geheel betr.	1 ¹ / ₄	1	☾	
	- 10 ¹ / ₄	48	— 3	Regen —	1 ¹ / ₄			
	- 9 ¹ / ₄	44	WtN 3	— betr.	1 ¹ / ₄			
21	- 9 ¹ / ₄	45	— 4	Betrokken		16		♂
	- 8 ¹ / ₄	42	W 5	Geh. bet. reg.	1			
	- 7 ¹ / ₄	44	WtN 6	Zeet betrok.				
22	- 9 ¹ / ₄	40	WNW 5	Hag. zeer bet.	1	1	≈	
	- 9 ¹ / ₄	47	WtZ 4	Betr. regen	1			
	- 9 ¹ / ₄	49	W 4	— Geh. betr.				
23	- 9 ¹ / ₄	50	— 4	Betrokken		16	♂ ♀	10 NP
	- 9 ¹ / ₄	48	WZW 5	Geheel betr.				
	- 7 ¹ / ₄	47	ZW 5	—				
24	- 7 ¹ / ₄	48	WtZ 4	Reg. zeer bet.		0	☾	
	- 10 ¹ / ₄	43	W 4	Omt. held.				
	- 10 ¹ / ₄	40	ZW 4	Helder				
25	- 10 ¹ / ₄	41	ZZW 4	Betrokken		15		
	- 8 ¹ / ₄	41	— 4	Omt. h. z. bet.				
	- 6 ¹ / ₄	41	— 5	Geheel betr.				
26	- 5	43	— 6	—		29	□	12
	- 4	43	WZW 5	Regen betr.	1 ¹ / ₄			
	- 2 ¹ / ₄	39	Z 6	Helder				
27	28. 11 ¹ / ₄	43	ZZO 6	Zeet betrok.		21	☾	
	- 5	43	ZtO 7	Reg. geh. bet.				
	- 8 ¹ / ₄	42	ZW 5	Geh. bet. reg.	4			
28	- 10 ¹ / ₄	42	— 5	Geheel betr.		26	♂ ♀	18
	- 11 ¹ / ₄	38	— 5	Betr. zeer bet.				
	29. 2 ¹ / ₄	43	WNW 4	Regen —	2			
29	- 2 ¹ / ₄	44	— 4	—		9	♂ ♀	17
	- 5	43	WtN 3	Zeet bet. bet.				
	- 4	43	ZZW 4	Regen	1 ¹ / ₄			
30	- 3	48	ZW 4	Mottig		22	♂ ♀	17
	- 5 ¹ / ₄	49	WZW 6	Reg. geh. bet.	1			
	- 8 ¹ / ₄	45	WZW 2	Omt. held.				
31	- 9 ¹ / ₄	47	— 2	Helder		4	☾	
	- 10 ¹ / ₄	46	ZZO 4	Zeet betrok.				

Gemiddelde { Barrometer 29 D. 8¹/₄ Lyn.
 Thermometer 45¹/₄ Lyn.
 7 Gevallen Water 34¹/₄ Lyn.
 7 Uitgewaessende 9¹/₄ Lyn.
 Dagelykſche kragt der Wind 4

DRUKFEILEN EN VERBETERINGEN.

bladz.	reg.	staet	lees
2	30	16	162
	31	16	167
3	27	oorzaken	voorzaten
121	3	<i>Hyll</i>	<i>Byll</i>
194	29	<i>Arnold</i>	<i>Arnoldi</i>
	33	<i>Tisma</i>	<i>Itma</i>
267	20	<i>Bergsma</i>	<i>Bergsma, A. Patras</i>
268	19	waren	waren, allen op de borst voorzien met Penningjes, expres tot deze plechtigheit gemaekt.
269	22	Na de Koets van zyne Hoogheit	Hier op volgden alle Koetzen met twee paerden bespannen. Na die, waer in zyne Hoogheit zat, doe uit.
272	10	en andere Heeren van distinctie	
328	3	♂ ♀ 6	♂ ♂ 6
331	20	kroonen	huldigen
377	31	door de Compagnie van den Kapitein Lieftink ontworpen en op den 18 April ingeleverd	doe uit, alzoö zulks abusief is, zynde het Request nooit door de Comp. van Lieftink alieen ingeleverd.

635 27 Remonstrantie Remonstrantie. (*)

En onder aen de pag. deze Aent.

(*) Deze was van den volgenden inhoud.

„ *Aen de Ed. Mog. Heeren Staten van Friesland* Remonstreren
 „ aen Hunne Ed. Mog. met behoorlyke eerbied de Gezament-
 „ lyke Gecommitteerden uit de breede Gemeente, hoe dat zy lie-
 „ den gisteren met groote verwondering hebben ontvangen U Ed.
 „ Mog. Resolutie op de 5 Poincten, den 22 dezer aan U. Ed.
 „ Mog. ingeleverd, inhoudende dat U. Ed. Mog. dezelve wel am-
 „ plecteren en approberen, maer de Executie daer van uitsstellen
 „ ten tyde, en zoo lange, het advies van zyn Doorlugtigheit, den
 „ Heere Erfsadhouder zal zyn ingenomen. De Gecommitteer-
 „ den kunnen niet begrypen tot wat einde U. Ed. Mog. dat delai
 „ en uitsfel daer in hebben bepaeld, als zynde altyd de gedagten
 „ van zyne Hoogheit geweest, de Lands Cassé in ordre te brengen,
 „ op dat alle onheilen, die door 't wanbetalen der Militie konden
 „ resulteren, wierden te boven gekomen, waer toe geen beter
 „ middelen konnen worden gepractiseerd, als om zulke Penningen
 „ in te vorderen, die de Ingezetenen reeds aen den Lande schuldig
 „ zyn; hier welk niemand kan twyfelden, of zal met 't hoog advies en
 „ de intentie van zyne Hoogheit overeen komen, zynde dit geen nieu-
 „ we zaken, maer al over lange in deze Provintie gepractiseerd
 „ en door Staets Resolutien bevestigd. De Gecommitteerden oordeel-

„ deelden dat deze Poincten alleen daer toe strekken om U. Ed.
 „ Mog. te ondersteunen , alzoo zagen , dat alle executien om
 „ 's Lands Gelden in te vorderen , ophielden , en niet dorsten wor-
 „ den ondernomen , waer door te vrezen stond , dat 's Lands Kaf-
 „ se , die doch zeer slegt voorzien is , geheel zoude worden uitge-
 „ put : meenende de Gecommitteerden dat die Poincten zyn ge-
 „ presenteerd aen U. Ed. Mog. als representerende de Souvereynen
 „ van den Lande , om daer op een finale Resolutie alleen door 't
 „ gezag van U. Ed. Mog. zonder uitsfel te kunnen erlangen. Maar
 „ alzoo de Gecommitteerden tot hun leedwezen ondervinden , dat
 „ hunne poogingen worden gevilipendeerd , en alle hun arbeid en
 „ werk ten dienste van den Lande en rust der goede Ingezetenen
 „ aengelegd , weinig word gerekend , en daerenboven wederom
 „ bedroefde tydingen van opschuddingen onder de Gemeente van
 „ alle kanten inkomen , zoo vrezen de Gecommitteerden niet
 „ zonder groote redenen , dat 't uitsfellen van de executie van
 „ de 5 gemelde Poincten elendige gevolgen zal na zich slepen.
 „ Alwaerom de Gecommitteerden U. Ed. Mog. als nog met eer-
 „ bied onder 't oog brengen de gemelde Poincten te willen appro-
 „ beren , en zonder uitsfel ter executie brengen , alzoo dezelve
 „ niets anders behelzen , als 't gene tot rust en welstand van den
 „ Lande kan strekken ; dat by onverhoopte afslag de Gecommit-
 „ teerden genoodzaakt zullen zyn aen hunne Committenten (wel-
 „ ke al lang opening van zaken in dezen van hun hebben ver-
 „ wagt) kennis te geven , als wanneer te vrezen staat , dat alles
 „ tot innerlyke smert en droetheit der Gecommitteerden in voo-
 „ rig geweld zal uitbersten , zonder dat zy lieden in staat zullen zyn
 „ hunne goede intentie en oogmerk , die alleen de rust en welvaren
 „ van den Lande zyn , verder te kunnen bereiken , *Quo facto* enz.
 „ De Staten gaven hier op het volgende antwoord.

„ De Staten van Friesland gedelibereerd hebbende op de Remon-
 „ strantie van wegens den Gecommitteerden op den Doele vergaderd
 „ aen Hunne Ed. Mog. overgeleverd , hebben daer by de 5 Artike-
 „ len geapprobeerd , en zullen dezelve ten allerspoedigsten laten
 „ publiceren en affigeren ter gewoone plaetse.

Leeuwarden den 26 July 1748.

(was getekend).

J. van Sminia.

bladz.	reg.	staet	lees
789	40	♂ 2 10	♂ 2 10
890	39	affigeren	affigeren (*)

En onder aen de pag. deze Aent.

(*) De publikatie hier van is te Leeuwarden alleen geschied , en de affitie nergens , om dat , toen in 't begin van Aug in deze Pro-
 vintie krygsvolk kwam , de Staten deze Publicatie lieten suppri-
 meren.

899	7	20	29
1128	31	daer	daer na

B L A D W Y Z E R

D E R V O O R N A E M S T E

Z A K E N.

A.

Abbekerk (Floris) Tromp. 136, 361
Abblain. 685
Accronius (Martinus van) 229
Acquet (Mr. Hendrik d') 12
Adrachan (Jacob Adrn. van) 152
Abinga (Buurv. Philip) van Humal-
da. 228
Abinga (Jan Poppe) van Halmalda. 228
 AENSRAEFK, van Onno Zwier van Haren
 aen den Senaet te Bern. 32
 — aen zyne Hoogheit gedaen
 door een der Gedeput. van de algem.
 Vergadering der Koningkl. en han-
 deldryvende Steden van Schotland. 1228
Aepkens A. J. 295
Aeyssen Beyerich Aelbrecht Nikolaas Baron
van) 298
Aeyssen (F. C.) van Sommelsdyk 152
Agricola (Dirk) 58
Akrisalen (Mr. C. C. van) 361
Akersloot (Abraham) 1222
Albadyl (Charles Otto d') 403
Alberti (Joh.) S. S. Theol. Dr. en Prof.
 127
Alexyn (Abraham) 240
Alexyn (Tersteijn van) 524
 ALKMAER, Gedoopten, Getrouwen
 enz. 2. 1747. Door de sterfte van
 't Rundvee, ziet veel ellende onder de
 Opgezeten. 187. Accordceert Remis-
 sie van de ordin. Verpond. voor de
 jaen 1746. 1747. en 1748. 188.
 Lyft daer vm. 189. Remissie voor
 6 jaen, als 1740. tot 1754. 190.
 Wordt de Verjaering gevierd van de Ver-
 lossing dier Stad van het Spaensche ge-
 weld, door het opbreken der Beleg-
 ring 1573. 991. Korte Beschryving
 dier Belegering. 991. Wapenschou-
 wing aldaer vastgesteld. 993. Koor-
 ten gaen daer in zwang. 993.
Alphen (van) 611
 — (Mr. Daniel van) D. Z. 687
 MDCCXLVIII.

(Anthon. V.) 879
Alstorpius (H. Ed. Geffr. Hr. P. 71
Alstorpius. 147
Amant (Charles Constantin de St.) 227
 AMESFOORT, Gedoopten, Getrouwen
 enz. 2. 1747. Verpachting aldaer. 86
 AMSTELDAM, Gedoopten, Getrouwen
 enz. 2. 1747. Resolutie van den
 Raed van State wegens de Postcrjen.
 43. 3 Keuren gepubliceert. 133 De
 iste tegen den invoer van het Yzer-
 werk. 133. De 2de rakende het
 Koeke-Besluit en Pastebakkers
 Gilde. 133. De 3de rakende het
 Bierdragers Gilde. 134. Resolutie van
 den Krygsraed. 135. (Gecommitteer-
 de Raden der Admiraliteit te) begeben-
 tien Oorlogschepen. 184. (te) word
 een Gedenkpenning vervaerdigt door
 M. Holtzhey op den Graef van Buuren.
 184. Verpachting aldaer. 311. Bied
 hunne Doerl. Hoogheden een Pille-
 gift aen. 352. Een zwart Onweder
 daer gevallen. 477. Een Onweervan
 misnoegen onder 't gemeen volgt hier
 op. 478. Briefjes daer verspreid, om
 't volk te doen samenrotten. 479.
 De Kapiteins der Burgery krygen list.
 480. De woede begint 'er met een
 Imposshuisje, en 't gevangen nemen
 van den eersten aenvoerder 481. De
 Hr. Kolonel Willem van Loon tracht
 hervolk te stillen; 't baet niet, geeft
 order te schieten 482. Een schaem-
 telooz Wyf werd gekweeft, 't geweld
 valt op 't nuus van den Pachter Adriaen
 de Nooy 483. En op de Huizen van
 A. Buiel, H. Gleeuwink en C. Lub-
 blink. 485 489. Nu dat van Jan
 ten Dam. 490. Voorts dat van A.
 Goetval. 491. 't van H. ten Oever.
 494. Dat van J. Koster en P. Heusch.
 495. Nu dat van de Wynkoopers J.
 Taipil en Abraham Reems. 496. Doe
 den

X x x

B L A D W Y Z E R.

den Directeur A. M. van Arssen. 497. Ook dat van J. van Goor. 499. Nog van den Pachter F. Mulder, de Deurwaerders H. van Haef, P. van Spaas, den Directeur K. van der Horst enden Commiss K. Prius, en den Bedienden der Pachters J. de Marrees. 500. Nader beschryving der woede. 502. Een Notificatie afgelezen. 503. Dewelke wat verandering maakt. 504. De Plonderaers beginnen weer, en vallen op 't huis van den Pachterbedienden Webber. 505. Eenige werden gegrepen. 506. Andere nemen de vlucht, doch nieuwe wanordre voor 't huis van een Kleermaker, over zyn Unhangboort van Karel de XII. om dar die Vorst met een hoed op geschilderd was. 507. 511. Alles raakt in stilte, en men let op de Belhamels. 512, die gevat en onderzocht. 514. En opgehangen werden. 515. Beweging daer door ontstaan. 516. Waer door vele nedervallen en vertrappt werden, versmooren en in 't Water raken. 517. Echter gaet de Executie voort, en daer mede raakt 'er een dat werk een einde. 518. De Vroedschap resolveerd wegens de Amten en Posteryen. 601. En een Publicatie. 606. Weder een briefje der Muilelingen aengeplakt en XI Artikelen uitgegeven. 607. Beweging onder eenige Burgers aldaer en briefjes gestrooit. 687. Burgers nemen bezit van de Kolveniers Doele, en de Vergadering werd met een Aenspraak geopend. 688. Een briefje als 't aengeplakte voorgelezen, goedgekeurd en geteekend. 690. Een Requêt van de zoogenomde 3 Artikelen werd mede geteekend. 691. En verwekte tweespalt. 692. Daerop werd een Aenspraak voorgeleren. 693. De partyen worden verneeld en scheiden van een, en een Party zend 'er een naer zyne Hoogheit, de Magistraet besluit om den Krygsraad byeen te roepen, waerop 'er weder briefjes aengeplakt worden. 695. De Krygsraad vergaderd. 696. Die scheiden, daerop werd een Publicatie afgelezen. 697. De afgezondene komt uit den Haeg te rug, rapporteerd het goedvinden van zyne Hoogheit, waerop de teekening der 3 Artikels voortgaet. 699. *Daniet Raep* en vier andere reizen weder

naer den Haeg, onderwyl gaet de teekening zyn gang, ook van een Declaratoir. 700. Het Declaratoir van 12 Aug. werd bekend. 702. Een der Leden doet een Aenspraak. 703. *Raep* komt uit den Haeg; men vergaderd weder, en een der Leden doet weder een Aenspraak. 708. Een der uit den Haeg gekomenen, doet berigt; de Aenspraken, Requesten enz. werden gedrukt. 708. De Kapiteinen onderstaaten de Burgers, en de meeste stemmen de 3 Artikelen; *Raep* werden de Requesten ter hand gesteld, de 3 Artikels werden door *Raep*, *Huizer* en *Chattin*, Burgermeesteren en den Raed aangeboden, die daerop antwoorden. 709. De Spreker op den Doele, deed om 't werk voort te zetten weder een Aenspraak. 713. Het antwoord der Burgermeesteren, niet zeer voldoende, werd bekend dat de gemoeerden wat deed sijn, waertegen weder een Aenspraak werd gedaan. 716. Voortgang der Bewegingen aldaer. 833. Nader aentant op *Fiar* der 3 Artikelen. 833. Apollil daer op. 834. Men wil het huis van een Burgermeester plunderen. 834. 't Requêt van de 3 Artikelen neffens 't *Fiar* daerop af gelezen. 835. Declaratoir, Protest en Requêt ten Burgermeesteren en Raed, door de Misnoegden overgeleverd. 836. Onbepaald *Fiar* daerop gevold. 837. Geschrift gen. Onderricht, aan alle Burgers en Ingezetenen der Stad Amsterdam, enz. 839. Veel volks op de been, om het gerucht alsof 'er *Milice* in de Stad zoude komen. 839. Graef van Bentinck, neemt zyn intrek in 't Oude Zyds Heeren Logement. 840. Spreekt met 4 Gecommitteerden uit het Volk. 840. Vertrekt weder. 840. Men begint op den Doele een Requêt aen de Staten van Holl. te teekenen. 840. Requêt van 3 Artikelen geteekend, en naderhand verworpen. 840. Men leeft op den Doele een Geschrift, genoemd *Verdedig. Aenmerk.* op de Resol. van Burgemeesteren. 841. Requêt om de Regering in 't bewind te laen. 841. Door vele brave Kooplieden geteekend. 842. De Misnoegden stooten met dreigementen zulks om ver. 842. Gecommitte.

B L A D W Y Z E R.

mitteerden uit de Wyken benoemd.

843. Zyne Hoogheit koopt aldaer.

844. Neemt zyn intrek in 't Oude

Zyds Heeren Logement. 845. Req.

door de Gecommitteerden uit de Bur-

gery aen zyne Hoogheit gepresenteerd.

847. Bylagen op dat Request. 850.

851. 852. Burger Gecommitteerden

woelen sterk om tegen de Regeting

bezwaern. in te brengen. 852. Aen-

spraak op den Doele gedaen, tot aen-

maning om op eene algemeene Ver-

andering in de Regeting aen te houden.

853. Aenspraak van den Hr. J. van

der Pootten aen zyne Hoogheit gedaen.

854. Een Compagnie van jonge Kna-

pen exciteerd voor zyne Doel. Hoog-

heit. 856. Men vergaderd en doet

weder een Aenspraak op den Doele.

857. Notificatie nopens de veran-

dering door zyne Hoogheit in de Re-

gering gemaakt. 857. De nieuwe

Regering word door Ginnich, als het

Hoofd der Burger Gecommitteerden,

gefeliciteerd. 861. Deze verzoeken

Burgermeesteren, dat de Oudraad en

Oud-Schepenen ook ontslagen mogen

worden. D. Raep en de zynen ma-

ken een Brief, door hen aen de Ge-

committeerden uit de Wyken der Bur-

gery geschreven, door den druk,

gemeen. 862. Request, door de

Gecommitteerden uit de Wyken, op

nieuws aen zyne Hoogheit overgele-

verd. 864. Een party Volks koopt

des nachts voor het Logement zyner

Hoogheit, die, na den Graef van

Bentink en een' ander Edelman, werd

opgewekt. 865. Zyne Hoogheit laet

een Bekendmaking doen nopens een'

vryen Krygsraad. 866. Hooch woer-

den, in sommige Compagnien, over

de ware meening dier Bekendmaking

gezezen. 867. De Krygsraad doet een

Verkiezing van 5 Nieuwe Kolonellen.

867. Publicatie gedaen nopens het

ontlaan der Regeerende Schepenen,

Oud-Burgermeesteren en Oud-Sche-

penen. 868. Publicatie zyner Hoog-

heit op het stuk van den Krygsraad.

870. Zyne Hoogheit verliest van

dier. 875. Nieuwe Burgerlyke Be-

wegingen aldaer. 946. Bekendmaking

van den Krygsraad, om alie weder-

hoogheid te dempen. 947. Verschil

ontlaan in de Compagnie uit de Wyk

No. 13. 948. Door zyne Hoogheit

beslist. 94. Geschrift, genaemd

Billyk Verzoek der Amsteld. Burgery

enz., behelzende 8 Artikelen, ver-

spreid. 949. Request door D. Raep

en de zynen ontworpen. 950. Een-

stige Waerschouwing door Myne Hee-

ren van den Gerechte, op het voorn.

Billyk Verzoek gedaen. 953. Twee

Publicatien door de Heeren van den

Gerechte aldaer gedaen, tegens het

van buiten inbrengen van versich

Vleesch en Spek; en op het aenge-

ven van inkomend gezouten Vleesch

of Spek. 958

André (Grave van Liquer) 299

Andringa (E.) 152

Appels (Mr. Hermanus) 1222

ANTIWERPEN, zend een Convooy af met

Wagens met Soldaten beladen. 149

Appenzel. 225

Appius (M. H.) Verhael van deszelfs

gedrag in den Slag van Fontenoy,

van de Proeduren tegens hem ge-

houden, 200 in Holland als Gronin-

gen; deszelfs Recantatie, en het

quest door de Groninger Burgers tot

vernietiging dier Recantatie. 1027-

1049.

ARNHEM, Request, ingeleverd door de

Vry Compagnie, om zyne Hoogheit

tot Eerstadhouder te verklaren. Een

Wyf van 't Regiment van Stolberg,

een Schuur in brand gestoken heb-

bende, is aen 't houte paerd gesloten.

165. De Magistrat belooft een pre-

mie van f 50, die den dader van 't

aensleken van moordslagen weet te

wyzen. 165. Een Officier der Hessi-

sche Huislieden werd dood gestoken.

165. Daeren te Harderwyk toonen

de Ingezetenen zich wülig, in het

dragen der Lasten. 584. Daer de

Regering een Publicatie op laet doen.

585. Word besloten de Pachten te

houden en te vernieuwen. 587. Land-

dag aldaer gehouden, en voor den

zelven den eed afgelegd door Andr.

Baron Schimmelpenninck van der Oije,

als van 't Collegie der Gedeputeerde

Staten, en Drossaerd der Heerlyk-

heit Loo. 902. Landdag gehouden

over de Ratificatien van den Vrede.

1091. Vier der aanzienlyksten uit de

Burgery aldaer, gecommiteerd om

zyne Hoogheit te verzoeken, de Re-

gca-

X x x x z

B L A D W Y Z E R.

Regenten te laten cominueren.	1203
Een Kader by ongeluk aldaer doodgeschoten.	1203
Monopolium der Gebrande Wateren aldaer verpacht.	1203
Arnold.	114
ASSEN. Een zwaer onweer, daer gevallen.	566.
Brand ontsaente North daer 2 huizen werden verterd. En een zwaer onweder aldaer.	786
Assendeijf (Mr. Willem) verkoren tot Vceutg Raed der Stad Delf.	11
Aubertier (Pierre)	226-298
Aylva (Hans Willem van)	78-228
Aylva (Lafon van)	1308

B.

B adt (Pieter de)	365
Baart (Mr. Adriaen)	57
Baart (Mr. Daniel)	57
Bach (Mr. de)	844, 907
Bakker (Hansje)	280
Bakker (Jan)	131
Balfour.	227
Balgnerie (Jakob Pieter)	1092
Banchem (Mr. Kornelis van)	112
Baniër (Asserius)	145
Bartels (Tobias Hendrik)	300
Basil (Willem van)	360
Beaufort Pieter Benjamin de)	1092
Beauford (Mr. Pr. Fern. de)	365
Bedadlx Jan Henârik)	296
Bedaulx.	225
Bedaulx (oban Hendrik)	81
Bedaulx N.	296
BEDEDAG (algemeene) uitschryving.	118
Beifung Schalkins	360
Beeldfnyder Weyer Wolferts)	1092
Beeldfnyder (Mr. Jan) Steenberg.	144.
Een Hendrik	227
Beer (Mr. M. den)	1257
Behmer A.	152
Beinthal (Fred. Maximil.)	223
Bekendmaking zie Publicatie.	
BEKENDMAKING te Middelburg, om in teft in Kommiffievaarders te nemen.	60
Bekker (Jan Frans Weymar)	228
Bemmel (Jacobs van)	153
Bempden Galties an den)	131
Benjamin Lambert Riader)	225
Benham Mr. (On. Willem van)	791,
	1096
Bentink (Faren)	83
Bentink (W. Graef van)	840, 844
Bentink (Zeno Aelb.)	82

Berchem (N. van)	223
Berg (Michiel van den)	360
Berg (J. van den)	366
Berg (Laender van den)	361
Berg (P. van den)	791
Berg, Sententie alder gepronuntieerd tegens eenen Dirk Ter Maeth.	1201
BERAEN OP DEN ZOOM: de bezetting lyd groot gebrek. 74. Het Convooi, naer die Stad gaende, werd door den Genezael Haddich verflag. 4. Het elcorte van een ander Convooi door denzelven geflagen. 75. De Franfche Soldaten beginnen de Stad te vernielen, door het afbreken van vele Huizen enz. 148. (dicht by) word het groot Franfch Convooi aengetast en vernield. 210-214. Door de Franfchen ontruind. 1308. Aentelling der Regering aldaer.	1310
Berger (Sefafiaan)	300
Bergheik (Frans Diederik van)	227
Bergsma.	194
Berichten aengaende de Sterfte van 't Rundvee, zie Rundvee.	
Berkel (E. van)	989
Berkhout (Mr. Herman)	361
Besmer.	81
Betram.	81
Beubelaar (Mr. D.)	1140
Bewegingen te Leiden, zie Leiden, te Amfteldam, zie Amfteldam. Te Doesburg, zie Doesburg.	
Beyer (Mr. J.)	791
Beyer (J. F. C. de)	403
Binkhorft (Pieter)	274
Bikker (Hendrik)	135
Blank (Hans Jurgen)	79
Blanken (N.)	221
Blanken (Mattheus)	82
Blanken (Matthias Theodoor)	299
Blanken (Matthias)	221
Blankert (Mr. Kornelis Willem)	365
Blankenburg (Mr. Laurens van)	142
Bleiswyk (Mr. Guifelmus van)	12
———— (Mr. Dirk van)	240
———— (J. C. van)	239
———— (Johan van)	240, 239
———— (Kornelis van)	239
———— (Mr. Maerten van)	11
Bloequery (Mr. Jan Chriftiaan van de)	136
Bloemen (Floris)	361
Bloensert (H. H.) Witting.	147
Blokland (N.)	403
Boeckelman (Andries)	837
Boellcanger (Jefje)	223
Bers	823

B L A D W Y Z E R.

Doeg (Mt. Abraham)	360
Bois (D.)	791
Bols (Charles Christ.)	300
Bapst (Joh. Gasp. van)	403
Bom (Mt. Arnold Hendrik)	109
Bongaerts (W.)	791
Bonnet.	227
Boncour.	221
Booy (Konstantyn)	82
Borch (A. P. Barba van der)	1090
Borcel (Wilhelm)	154
Borgh (H. T. de Sygerster)	295
BORKELO. De Roode loop regeerd daeromheen zeer sterk.	1091
Born (Mt. Nik. Franc. vanden)	588
Borsselen (van) van der Hooge.	181
Bose (Carel Ernst Philip de)	222
Boudaen (Mt. Gualtherus)	135
Bondely (Fred. Guill. de)	300
Bonquet.	225
Bourgead (N. de)	300
Bourquin (Jean Henry)	215
Bouts (J.)	791
Brand ontstaan in een Schuur buiten Arnhem, 165. In 't Wachthuis te Delfshaven, 170. Te Rotterdam ontstaan op den Dank, Vast en Bededag, 184. Te Hoorn in een Huis, 190. Te Hoorn in het Stadhuis, 19. Te Hoorn ontstaan 361. Te Gouda 364. Luiten Utrecht, 365. Te Stavoren, 375. Ontstaan te Medenblik, 522. Te Hoorn, 736. Te Utrecht, 742. Te Norch by Assen, 786. Te Enkhuizen 878. Te Utrecht, 881. Te Zuitlaren, 1050. Te Gouda aen een Kind 960. In een Houtzaag-Molen buiten Rotterdam, 1248. Te Groenloo, 1201. In de Beemster, 1270	
Brande (Mt. Johan Pieter van den van Klevers Kerke	737
Brandeler (Mt. Philip van den) Gecommitteerden in de Generaalsreits Kamer wegens Dordrecht.	10
Brantsenburg (de Baron van Hekeren tot)	685.
Brann. Gen. Major der Russ. Troupen.	176.
BREDA. (de Stad) de Prins van Oranje komt daer en ontfangt 'er de aengename ryding, dat de Vredes Preliminaren te Aken geteekend zyn.	390
Breda (N. E. van)	155
Breddehof (Mt. Francois van)	275
Breddehof (Mt. Jacob Jofias van)	136
Bruderode (Hend. Ant. de)	78

BRIEL , gedoopten, getrouwd en enz. 1747. 2. De Visschery daer gelukkig, 274. en Voorne, verpachting aldaer, 321. De Rekening der Dyksgie van Voorne word daer gedaen, en de Heemraden vernieuwd, 520. Burgermeester en Vroedschappen der Stad, laten een Publicatie doen, wegens de Stads Pachten, 734. Verandering der Regering aldaer, 990. Enige sprinkhanen daer gezien, 990. Verandering der Regering aldaer, door Commuñ. zyner Hoogheir.	1267
BRIEF , van den Franschen Koning aen den Admiraal van Frankryk.	35
Brief , (Requisitoriale) door hun Hoog Mog. aen den Koning van Polen om een Vryen Doortogt voor 30000 man.	1173
Brink (J. Ten)	791
Brinkstein (Anthony van)	193
Brinkhorst (Pieter van)	299
Brock , (Pieter van den)	925
Broekhuizen.	83
Broeckerhuizen (H.)	791
Brunkhorst (Hendrik van)	83
Brouwen (J. M.)	791
Brouwer (David)	1233
Brouwer (Jacobus de)	151
Broyel (Arent van)	1233
Brugge (P. van)	152
Bruggen (J. C. van)	791
Brummis (Mt. Pieter)	365
Bucher (Jan Jacques)	159
Bude (N.)	223, 296
Buit (E.)	791
Buk (Jan de)	360
Burch (Clara van der)	239
Burcharen (Dr. Korn. van)	57
Buren (Mt. Hendrik van)	1142
Burg (Mt. Albrecht vander)	55
Burmanis (Duco Mariana van)	228
Burmanis (Jan Fredrik van)	228
Burmanis (Watzse Julius van)	228
Bussard (Ferdinand)	224
Buteux.	685
BUUREN , gedoopten, getrouwd en enz. 1747.	2
Buuren (Mt. Johan van)	615
Buuren (Mt. Isack van)	12
Buiskes (Thade)	58
Bytjes , door de wandeling zoo genacinde Scheepstimmerlieden.	342

X x x x

B L A D W Y Z E R.

C

<i>Calmette</i> (Gabriel de la)	222
<i>Coeurden</i> (Carel van)	193
<i>Campo à Cariel Campo</i> (G. Dd Baron de)	150
<i>Cappellen</i> (P. R. E. Baron van der)	1089
<i>Cappel</i> (Els de Parascini de)	34, 451
<i>Caps</i> (Eysbert)	299
<i>Carbafius</i> (Mr Hendrik)	191
<i>Carbomier</i> (Rudolf)	300
<i>Cardon</i>	103
	106
<i>Cardon</i> (Nikolaes Charles de)	228
<i>Cassa</i> (Mr. Ant. Izaak)	181
<i>Caze Nove</i> (Marcus Antoine)	152
<i>Chalmers</i> (G.)	299
<i>Coambier</i>	225
<i>Chambier</i> (Samuel)	223
<i>Chardon</i> (Nic. Charles de)	225
<i>Champ</i> (Jean Jacques Feraud)	224
<i>Chatillon</i> (Zacharias de)	223
<i>Chion</i> (Johan de Verffé)	221
<i>Chuy</i> (Claude de)	365
<i>Citters</i> (Mr Willem van)	736
<i>Clandius</i> (Hendrik)	152
<i>Clavel</i> (Jan Emmanuel) de Seppy.	224
<i>Cloeff</i> (Gertruid van)	239
<i>Clement</i> (Felix)	82
<i>Clephane</i> (Jaunes)	226
<i>Clojes</i> (L. H. van) tot Hardenburg.	403
<i>Collignon</i> (J. F. du)	221, 224
<i>Colquhoun</i> (George)	299
<i>Commenicq</i> (Mr. Willem)	360
<i>Comect</i> te Middelburg gezien.	363
<i>Compagnie van jonge Knapen</i> doen exercitien te Amsteldam voor zyne Hoogheit.	856
CONDITION van Kommissievaarders te Middelburg.	61
Lotery.	64
in Prijsobligatien by de Staten van Holland.	123
Conventie gesloten, in den Haag, tusschen den Koning van Groot Brittanien, de Koningin van Hongaryen, de Koning van Sardiniën en de State Generael.	176
CONVOOT , van wagens met Soldaten opgevuld van Antwerpen vertrokken.	149
Naer Namen gaende, aengetast.	149
<i>Cordeloes</i> (Mr. Jan)	360
<i>Cornthé</i>	81
<i>Corne</i> (Simon)	226
<i>Corsvausen</i> (Frans van)	223

<i>Corver</i> (Gerrit)	134, 143
<i>Coffart</i> (Jakob)	359
<i>Coffet</i> (J. G.)	791
<i>Corschausen</i> (N.)	214
<i>Couche</i> (Paul de la)	222
<i>Courbiere</i> (N. de)	83
<i>Courvoisie</i> (Jan Frans van)	82
<i>Crap</i> (Joan Abbeherk)	361
<i>Cremet</i> (Mr. Bern Henrik)	1204
<i>Cremet</i> (Mr. Jan)	1090
<i>Cremiere</i> (Franciscus)	228
<i>Croix</i> (Bernard de la)	226
<i>Croix</i> (Pierre Franc. de la)	225
<i>Croyé</i> (Izaak Philippe de)	227
<i>Croyé</i> (Philippe François de)	227
<i>Cromstrein</i> (Kornelis xan)	365
<i>Croufas</i>	82
<i>Croufas</i> (N. de)	84
<i>Cruissen</i> (Mr. Jan vander)	362
<i>Cullin</i> (Edmond)	297
<i>Cullin</i> (N.)	407
<i>Cunens</i> (Mr. Andreas)	183
<i>Cunans</i> (Mr. Pieter)	1145
<i>Cunizhame</i> (G.)	159
<i>Cunninghame</i> (Alexander)	299
<i>Cuper</i> (N.)	83

D.

<i>Daendels</i> (Mr. B. Johan)	
<i>Dam</i> (B. van) d'Adignies.	227
<i>Dam</i> (Charles Philip van)	223
<i>Dam</i> (Mr. Christ. Jan van)	1104
<i>Dam</i> (Isbrand van)	183
<i>Daniels</i> (A.)	791
<i>Daniels</i> (C.)	791
<i>Danferweg</i> (A.)	975
<i>Daniel</i> (Joseph Louis)	83
<i>Danluis</i> (Gerbrand)	142
<i>Danluis</i> (Mr. P. E. G.)	881
<i>Dedel</i> (Mr. Salomon)	946
<i>Degerman</i> (Olof)	79
<i>Dekker</i> (Mr. Willem)	972
DELF , gedoopten, getrouwd en enz.	
1747. 2. Een Keur en Ordonnantie gepubliceerd op de Sabbaths- of Rustdagen en Extraord. Rust, Vast, Dank-Bededen en Bede-uuren. 166. (Gedeputeerden van) bieden zyne Hoogheit het Peterschap aan. 181. Verpachting alder. 207. Bied hunne Doort. Hoogheden een Pilgrim aan. 352. Dier word een Publicatie gedaan wegens 't aentstellen van Col-lecteurs. 667. Beweging onder de Burgery diert ontslaen, over 't verkiezen van een Hoofd-Officier. 1116.	
Een	

B L A D W Y Z E R.

Een Publicatie daerop gedaan zynde is de beweging gestuit. 1128. Rege-
ring aldaer veranderd. 1222

DELFSHAVEN, gedoopten, getrouwen
enz. 1747. 2

Devaux (Denis) 84

DEVENTER, gedoopten, getrouwen enz.
1747. 2. de Yssel zwelt hoog. 70.
5 Artikels op den Landdag besloten.
144. Ongeluk daer geschied. 280.
Daer werd afgekondigd dat de Pach-
ten afgeschafte worden. 641

Demincourt (Thomas) 222

Denis. 81

Diebers (J.) 791

Dielen (Laurens van) 925

Diepenbroek (Fredrik) 229, 299

Diepenheim (Bentink toe) 1024

Diem (K. de) 57

Diemus (ET) 147

Difze (Nik. Olivier) 152

Diploma, zie Oranje en Friesland.

Diesbach (George de) 300

Ditfourth (Mauritz Wilhem van) 21, 83

Doelman (J.) 791

Dors (Mr. Bruno vander) 55

DORSBURG, Bewegingen aldaer ontstaan.
905

DOKKUM. Een Ruiters door een Pistool-
schoot gedood. 145

Dennis (N. H.) 57

Dongen (Kornelis Baron van) 566

Dönk (vander) 227

Donne (Girille Dien) 236

Doom (Adriaen) 56

Dep' (Jan van) 222

DORDRICHT schenkt 100 man aen het
Regiment des Generael Majors *Dente*.
10. Daer worden 2 Burgermeesters
door zyne Hoogheir aengesteld. 237.
Verpachting aldaer. 301. Bied hunne
Hoogheden een Pillegift aen. 352.
Publicatie aldaer gedaan, betreffende
het opkopen van de Boter. 797.
Schepenen en Hoofd-Officier aldaer,
verkoren door zyne Hoogheit. 907.
Publicatie aldaer gedaan, tegens het
misbruiken of ontheiligen van den
Zondag, hetvloeken enz. 907

Dorth (J. A. H. S. Baron van) 1090

Duttes (Jean Ernst) 152

Douglas (Robert) 299

Doyens (Jean Francois) 226

Drakenburg (Mr. Arnoldus) 64

Drebben (Levin Wilhelm van) 300

DRENTHE, daer word befloten om het
Erfstalhouderschap den Heere Prinse

van Oranje op te dragen. 289. Groot-
te beweging en onlusten over 't Erf-
stalhouderschap, G. *Hiddema*. Een oud
man te Peise word aengezocht. 765.
Men steld Artikels op. 766. En be-
legt vergadering by L. *Maurfinge* Her-
bergier te Schoono. Een Publica-
tie werd afgelezen. 767. Dat velen
verzaegt, doch *Hiddema* blyft hantig.
767. Laet een versje aenplakken op
het aengeslagen Plakaet. 768. Dat
de zwakke versterkt, en de vergade-
ring gaet in de Herberg voort. 768.
Hiddema en S. *Hekkema* worden ver-
zocht naer Allen te gaen en een ver-
zoek-schiff aen den Bode te over-
handigen: de Heeren laren op den
rug van 't Request stellen. 770. *Hid-
dema* leest een protest voor, dat aen
de Heeren word overgeleverd. 771.
Daer een Apostil op komt en *Hiddema*
overhandigt word. 773. De opgestelde
Artikelen worden voorgelezen. 774.
De Gecommitteerden gaen naer de
vergadering hunner Ed. Mogende.
779. *Hiddema* komt buiten, dat ge-
mor verwekt, en hy genoodzaekt
word binnen te gaen. 780. Die we-
der uitgeet om 't gemeen te stillen,
en met de Heeren in gesprek komt
over deaenstelling van zyne Hoogheir.
781. Die het grootste Artikel toes-
taen, dat *Hiddema* de gemeene be-
kend maekt, die zich daer over zeer
uitgelaten verheugd toond. 782. Bin-
nen komende worden de overige
Artikels mede verzocht te werden
toegestaan, dat geschied. 783. *Hidde-
ma* beveiligd den doorgang der Hee-
ren, en de menigte scheid. weer
vergaderd zynde, committeerd men
Volinagren naer den Haag enz.
Daer *Hiddema* een van is. 784.
Dat veel vreugd verwekt: *Hiddema*
komt by den Prins, leest zyn Aen-
sprak voor, die hem minnelyk
dank zegt, de Gecommitteerden
tot rust aenmaend en hun goede
reis wenst. 785. De Misnoegden
Ingeetenen aldaer schryven een
Resolutie uit. 894. Plakaet zyners
Dood. Hoogheit daer tegen. 894.
Ridderchap en bagenerien, be-
slaan de rachten te continueren.
1090. Brand ontstaan te Zuidaren.
1090. Vier Ingeetenen ald. schry-
ven een Vergadering te Schoono
uit,

B L A D W Y Z E R

dit. 1188. Stellen 8 Artikels op om die een zyne Hoogheit te presenteren, 1190. Request daer by gevoegd. 1192. Antwoord daerop. 1192.	<i>Epie, (Willem L')</i> 78
<i>Drefchler (N.)</i> 1155	<i>Erskined</i> 106
<i>Druijzein (Mr. F. Arnout)</i> 1222	<i>Es (van)</i> 154
<i>Druij (Mr. Joen)</i> 58	<i>Escher (Henry)</i> 84
<i>Dundas (Alexander) 3</i> 299	<i>Esseling.</i> 226
<i>Dar (J.) (Jans)</i> 225	<i>Eversbergen (N. van Heerdt tot)</i> 1024
<i>Dundas (Thomas)</i> 159	<i>Eys (Kaak van)</i> 1090.
<i>Duin (A. T. van der)</i> 78	F.
<i>Duivens (Korn. Francois)</i> 53	<i>Faefch (Lukas) de Weissen.</i> 225, 227.
<i>Durits Abr.</i> 12	<i>Fagel (Griffier)</i> 685, 844
<i>Dur (Mr. Arent van der)</i> 82	<i>Falaifeau (Joseph)</i> 296, 403.
<i>Dur (Egidius van der)</i> 907	<i>Fay (Etienne du)</i> 83
<i>Dussen (Mr. Nik. van der)</i> 98	<i>Ferulof.</i> 295
<i>Dyk (van)</i> 685	<i>Fereest (Mr. Kornelis van)</i> 275
<i>Dyxterbuit.</i> 200, 201	<i>Ferster.</i> 258
E.	<i>Francois (David)</i> 351
<i>Eshinge (F.)</i> 295	FRANEKER, Gedoopten, Getrouwen,
<i>Ehrenhoff (Johannes van)</i> 193	den, enz. 1747. 2. Nominatie der
<i>Eck (Jacob van) van Overbeek.</i> 142.	Professoren van de Akademie. 69.
223.	Verpachting aldaer. 409. Hier be-
<i>Eck (Johan Carel van)</i> 297	gind het vuur der misnoegtheit, in
<i>Eck (Samuel) van Overbeek.</i> 213, 223.	lichter vlam te ontbranden tegens
<i>Eekhout (Dr. Albertus)</i> 145	de Pachters, dan alles raek wel
EFUWGETYDE van den Vredete Mun-	haest weder in rust. 547.
stev. 89	<i>Franken (Hendrik Jan)</i> 299
<i>Egidius (Mr. Pieter)</i> 142	<i>Franken (Mr. Hendrik)</i> 907
EIBERGEN. De Limiet weder opger-	<i>Franken (J.)</i> 225
te. 796	<i>Farket (N.)</i> 403
<i>Eik (Burgermeester van)</i> 968	<i>Fransta (Ernst Godfried)</i> 151
<i>Eikhardt (Filus Amadeus)</i> 295	<i>Frichard (Caril)</i> 224
<i>Eijndius (H.)</i> 147	FRIESLAND. Verpachting over die
<i>Eikholboom.</i> 685	Provincie. 409. Een Regim. Ca-
<i>Eikheringen.</i> 516	vallery trekt in die Provincie. 742.
<i>Elias (Kornelis)</i> 57	(By de Staten van) word
<i>Ellius (C. W.)</i> 295	een Request, behelzende 47 Poin-
<i>Elzeneur (E.)</i> 144	ten, door de Gecommitteerden der
<i>Emmen.</i> 147	Gemeente overgeleverd, en het zel-
<i>Emmen.</i> 685	ve door hun Ed. Mog. geappro-
<i>Emmerik (Willem van)</i> 142	beerd. 882. Twee Publicatien uit-
<i>Engelen (J.)</i> 791	gegeven tegens de achtenlykheit in
<i>Enoy (Joseph St.)</i> 226	het opbrengen van 's Lands Lasten.
ENKHUIZEN. Gedoopten, Getrouw-	891. Diploma der Voorrechten, by
den enz. 1747. 2. (Gecommitteer-	het erfelyk verklaren van het Stad-
de Raden der Admiraliteit te) be-	houderschap, zoo in de Vrouwely-
geven twee Oorlogschepen. 191.	ke als Mannelyke Lijste zynet Hoog-
Verpachting aldaer. 325. (te) brand	heit, een het zelve gehecht. 1013.
ontfaen. 878. Receptie zynet Hoog-	Resolutie genomen tot Elucidatie
heit, en Vreugdebedryven by die	op eenige Poinen van 't Recht-zyn
gelegenheit aldaer. 1273	er Hoogheit in deze Provincie.
<i>d'Envis</i> 81, 84.	1021. Publicatie ter uitschryving
	van een algemeenen Rekendag,
	tot zuivering der generale Ontvan-
	geren der Grietenynen. 1022
	(Staten van) geven een
	Pu

B L A D W Y Z E R.

Publicatie uit ter invordering der onbetaelde termynen des 50. Penningens. 1280. De Prins Erftadhouder komt in die Provincie. 1282. En maakt een nieuw Reglement. 1283. waer na de Staten een Amnestie publiceren. 1299
Frykenius (Lambertus) 298

G.

Gabry (Carel) 193
Ganninga (Gerrit van) 81
Gafinjet (Karel F.) 295
Gaswyller (Pieter) 220
Gedenkenning, werd door Holtzhey vervaerdigt op 't Erftadhouderfchap. 53. Vervaerdigt door N. v. Swinderen op 't bevallen van Haer K. H. de Prinsesse van Oranje. 182. Vervaerdigt door M. Holtzhey te Amft. op den Graef van Buren. 184. Door Holtzhey en van Swinderen vervaerdigt, op de teekening van de Vredes-Præliminairen. 428
Geelvink (Mr. Nikolaes) 946
GEERTRUIDENBERG, Verpachting aldaer. 303
Geertsma. 199, 200
Gersdorff (Salomon Johan) 82, 151
Gerst (Mr. Jacob) 360
Gevaerts (Johan) gecommitteerd in 't Ed. Mog. Kollegie der Admiraliteit op de Maes wegens Dordrecht. 10
Gevaerts (Paulus) 237
Gevens (Mr. Hendrik) 360
Giessenburg. 685
Gilde (Jacob Leenderfz.) 521
Gillis (Raedpensionaris) 685
Gimmel (N.) 84
Gipen (Simon le) 352
Glaris. 225
Glookman (Ewald van) 221
Gockinga (Major) 896
Gockinga (R. A. L.) 78
Gockinga (R. B.) 147
GOES, ongeluk daeromtrent gebeurd. 277. Eenig oproer daer ontfiaen. 278. Schade door 't onweer daer omtrent veroorzaekt. 613. Opfehudding aldaer veroorzaekt door eenige kwaedwilligen; uit misnoegen tegens den Pachter J. de Wolf. 1179. Neringloosheit aldaer veroorzaekt door Sluikeryen. der MDCCXLVIII.

Hollanderen. 1179. De Burgers vervoegen zich deswegen by Request tot zyne Hoogheit. 1180.
Goens (Mr. Rycklof Gerbrand van) 365
Goethem (Pieter van) 365
Gonnerman (Jan Fredrik) 83
Gordon (James) 226
GORNICHEM, Eenige Burgers en Burgeressen dier Stad presenteren een Request aen de Staten van Holland en Westvrieland. 743. De Staten adresseren zich aen de Burgermeesteren en Vroedschappen der Stad, en ontfangen daer op een berigtschrift. 728. Request door de Burgers in de Vroedschap aldaer ingeleverd. 1159. De Vroedschap geeft het voorn. Request ter overweging over aen Commissarissen 1161. Rapport van Commissarissen deswegens aen de Vroedschap gedaen. 1162. Resolutie der Vroedschap op dat Rapport genomen. 1163. Publicatie van den Magistraet, vervattende hun leedwezen over de onlusten, en beloften zynen Hoogheit om Commissarissen te zenden. 1163. Kopy van her Quohier der Verponding aen de Burgers gegeven. 1165. Memorie door de Request-Vertoorners aen de Vroedschap overgelev. 1166. Apofitl door de Vroedschap op de voorn. Memorie gegeven. 1168. De Commissarissen zynet Hoogheit komen aldaer. 1169. Verandering der Regering aldaer. 1172. Dispositie zynen Hoogheit noopens de zaak in kwestie tusschen de Regering en Burgers. 1174
GOUDA, Gedoopten, Getrouwden, enz. 1747. 2. Ongeluk aldaer ontfiaen. 183, 274. Verpachting aldaer. 315. Bied hunne doorl. Hoogheden een Pillegift aen. 351. Moedwilligheden en beweging onder de Potrebakkers en Pypemakers daer ontfiaen. 356. Een ongeluk daer gebeurd. 357. Aldaer brand ontfiaen. 364. Nog eens 364. Daer werd een Publicatie afgelezen en de Pachten afgeschafte. 519. Ongeluk daer ontfiaen, door brand aen een kind. 960. Bewegingen aldaer door een Gerucht dat Milite in de Stad zoude komen. 960. 962. 903. 964. Request door de Burgers op den Doele opgesteld. 964. Brief van zyne Hoogheit aen de

Yyy

Re.

B L A D W Y Z E N.

Regering, over de voorn. Bewegingen. 966. Gecommitteerden uit de Burgery naer zyne Hoogheit gereist en te rug gekomen, doen verflag op den Doele van hunne Commissie. 969. Brief aen zyne. Hoogheit door de Burger-Gecommitteerden op den Doele opgesteld. 970. Ordre van Burgermeesteren den Soldaten by den Sluis geposteerd, voorgelezen. 970. Kopy van twee Brieven door Burgermeesters aen hunne Gedeputeerden geschreven, door eenigen uit de Burgeren geeischt en verkregen. 1143. 1145. Request van 16 Artikelen door de Burgers op den Doele opgesteld. 1146. Gecommitteerden van zyne Hoogheit komen aldaer. 1149. Request door de Vendrighs aen hun Ed. Mog. overgелеverd. 1150. Verandering der Regering aldaer. 1152. Dispositie zynet Hoogheit nopens de overige Artikelen van het Request der Burgeren aldaer. 1154.

Gondsever (Erasmus)	193
Græd (L.)	791
Graef (Mt. H. van den) de Vapoor	57
Grahame	226

²⁵ GRAVENHAGE Gedoopten, Getrouwden enz. 1747. 2. Ontstaen brand aldaer. 101. Regt een Wiskundig en Militair Kweekschool op. 103. Redevoeting over het Militaire. 103. Over de Wiskunst. 106. Conventie gesloten, tusschen den Koning van Groot-Brittanië, Koningin van Hongaryen, Koning van Sardiniën en de Staten Generael. 176. De Dooppleg-sigheit word daer in de Groote Kerk verricht. 265-273. Verpachting aldaer. 309. Laetste sessie der Krygs-raed daer gehouden. 353. Daer word een Publicatie afgekondigd van de Staten Generael nopende het staken der Vyandlykheden ter Zee. 448. Een van zyne Hoogheit en Gecommitteerde Raden, tegens de miltzucht. 450. Echter steekt hier 't Gemeen de Hoornen op, en komt voor 't huis van den Pachter van Spyk. 453. Kap. Borwater niet een Comp. Burgers krygt bevel, om geweld niet geweld te keeren. 454. De Magistraet laet een Waerschuwing afferen. 454. Echter valt het Gemeen op de Hui-zen der Pachters A. Franken, A.

Brederode en van Veen. 455. Dan-
dar van D. Beekhof blyft verschoond,
dat de miltelingen hem ook beloofd
hadden. 458. De Staten dezer Pro-
vincie laten weder een Publicatie doen.
459. Hier werd weder een Publicatie
afgekondigd tegens die van Haerlem,
461. Zyne Hoogheit doet een Propo-
sitie in de Vergadering ter afschaffing
van de Pachten. 464. Hierop laten
hun Ed. Gr. Mog. een Publicatie
ten dien einde afkondigen. 467.
Sententie van 't Hof van Holland te-
gens Dirk Fterking over milttery.
588. Besluit der Staten voor 't ge-
mis der Pachten. 593. Lyst der
Quotes. 599. Waerschuwing rakende
de Dordiegt. 600. De Staten van
Holland en Westvrieland laten een
Publicatie in de Steden doen ter
remplacering der afgeschafte Pachten.
670. Lyst daer van 675. Regering
aldaer veranderd. 1226

Gramé (David)	297
Graffenried (Abr.)	300
Grant (N.)	296, 300
Gravezande (Mr. Kernalis's)	12
Greenwood (F.)	218
Geyn (Willem-van)	195
Grevelaer (S.)	791
Grevyn (Albert)	82
Grimmius (Lambertus)	295
Ginnig (Hendrik van)	237, 261
Groeninx (Mt. Otto) van Zoelen.	360
Groenendyk (Mt. Adriaen van)	55
GRONLOO, een Kerk of Klooster werd aldaer ingewyd	432
GRONL. Gedoopten, Getrouwden enz.	2

1747
Gronovius (Dr. Jan Fredrik) 627
GRONINGEN Een Extraordinaire Landdag
word daer gehouden. 70. Nader ver-
klaring van 't Plakzet tegens den
uitvoer van 't Rundvee. 70. Daer
word een Boerenhuis op klaren dag
beholden en in de vlam gezet door
een Ruiter. 71. De Ruiter is veroor-
deeld 146. Heibazen gevat en ge-
bannen. 146. 't Grauw begint we-
der onbehoorlykheden. 197-203. Het
Nieuwspapier, de Groninger Courant
word daer verboden. 281. Onlusten
daer uit ontsaen. 285-288. Onlusten
daer verder. 376. Request 378. Brief
382. Resolutie. 385. Het morrend
ongenoegen steekt hier weder de vin-
nen

B L A D W Y Z E R.

nen op, waer op de Staten een Notificatie laten doen, 560. En een Waerschouwing van Burgermeesters 561. Die ook eenige Compagnien in de Wapens houden 562. Het Plakaet van den Vyftigften Penning aldaer. 562. Daer werd een zeldzame Resolutie genomen. 648. De Burgermeester J. Geensfema werd Kerk en Raedhuis ontzegd. 646. Schoorsteen en Familien werden opgef. 647. Ongenoeogen tegen eenige Regenten en aenmerking op de Zon-Eclips. 648. Een Publicatie daer gedaan. 746. Een Eekendmaking 748. Een Publicatie van de Predikstoelen. 749. Den Vyftigften Penning werd 'er betaeld. 750. Een Brief van J. Geensfema aen Burgermeesteren en Raed. 750. Lesoignes daerover. En eenige beweging in de Stad over de Antikelen van 14 en 17 Mey. 752. Een Request werd aen de Heeren Burgermeesteren en Raed ingeleverd. 754. Dat geaprobeerd werd. 759. De Locen maken veel beweging. 760. Een Publicatie gedaan. 763. En 't Knon gelost. 764.

(Gedeputeerden der Staten van) doen een eekendmaking van een generale Amnestie en vergiffenis 1025. De Onlusten hunnen gang gaende, lukken eenige Regimenten Militie daerin, en worden de sedenen deswegen in een Publicatie zynen Hoogheit bekend gemaakt. 1026

(in de Stad van) door velen voornamen Burgers een Request ontworpen ten voordeele van den gewezen Kolonel M. H. Appius. 1027. Verhael der zaken nopens het gedrag van Appius en Proeeduren tegen hem. 1028-1049

(de Stad) Publicatie van Burgermeesteren en Raed aldaer gedaan, concernerende het trouwen en het effenen der geschillen onder de Switserse Militie aldaer garnizoen houdende 1180. Idem nopens het op en afmarcheren der Militie aldaer. 1181. Idem van zyne Doord. Hoogheit nopens het Collecteren van den 1 Termyn van den 50 Penning aldaer 1182. Geschrift van de Burgers aldaer opgesteld tot zuivering van den blaem, als of zy de Pechten hadden zoeken en vernietigen tot hun eigen voordeel.

1183. Geval te Feerwert tusschen J. Klacsz., Hans Bouman en de Pas-toor aldaer gebeurd. 1184 1187. Request door de Burgers van Groningen geteekend om de Regering in hare bedieningen te maintaineren. 1188. De Commissarissen van zyne Hoogheit komen aldaer. 1307

Groot (Mr. Hugo Cornetz de)	360
Groot (Kornelis)	38
Groot (Mr. Nikolaas)	361
Grote (J. W.)	221, 224
Grovestins.	194
Gruiter (David)	300

H.

Hackfort (Bernard Allard van)	297
Hadik.	227
Haefen (J. van)	881
Haegvoort (Mr. Anthony)	57
Hal (David van)	221
HAERLEM, Gedoopten, Getrouwen enz. 1747.	2

wordt een nieuw Reglement door den Krygsraad gemaakt.

(Gedeputeerden van) bieden zyn Hoogheit het Peterschap aen. 181. Verpachting aldaer. 305. Hied hunne Doord. Hoogheden ten Pillegrist aen. 352. De Muizucht begint daer de vinnen op te steken. 433. Komt voor 't huis van den Pachter Verwey 435. Komt nuvoor 't huis van den Pachter W van Stammen. 435. Dat geplunderd werd. 436. Nu voor 't huis van de Wed. L. Messchaert, dat mede geplunderd werd, gelyk dat ook van Getrit Versluis. 436. Een Waerschouwing van zyne Hoogheit werd afgelezen, doch 't helpt niet, 't Huis van N. de Nooi ondergaet het zelve. 437. Een gerugt, dat 'er Ruiters uit den Haeg kwamen, maekt de woede grooter 438. De Magistraet doet een Waerschouwing afkondigen. 439. Die geen vrugt doet, 't huis van Jelle de Vries werd aengerast, doch zulks werd door de Burgery gestut. 441. Echter weder aengevallen en alles vernield. 442. De Magistraet geeft van alles berigt aen zyne Hoogheit, daerop komen 'er de Baron van Grovestins, en de Heeren Lumanja, Thieny, die de Burgery vry-
haet

Yyy 2

B L A D W Y Z E R.

heik geven om haer bezwaring in te brengen. 443. Waerop verscheiden Requesten den Heeren werden ter hand' geseld, die 'er mede naer 's Hage vertrekken 444. Het lezen der Publicatie van den Staten baert een nieuwe gifting 445. De Magistraet laet weder een Publicatie lezen. 446. Daer word een Publicatie gedaen tot afschaffinge der Accynsen. 654. Zyne Hoogheit laet daer een Publicatie doen. 659. Keuren op de Bakkeryen geamplieerd en gerenoveerd. 798. Twist aldaer over de Propositie van den Hr. Mr. R. F. van Zanen. 800. Kort en bondig antwoord daer op. 801. Korte Aenmerkingen daerop. 804. Verdediging of Berigt des Heeren van Zanen op het voorn. 808. Propositie van N. N. tot eendracht. 813. Nieuwe onlusten aldaer. 911. De Magistraet schryft daer over aen zyne Hoogheit. 911. Gecommitteerden zyner Hoogheit aldaer. 911. Request door 4 Gecommitteerden uit de Burgery en 3 Heeren uit de Vroedschap aen zyne Hoogheit gepresenteerd; 't geen men eerst voornemens was geweest aen de Regering te presenteren onder een ander hoofd. 912-916. De Regering aldaer veranderd, volgens 2 Publicatien zyner Hoogheit. 917-920. Publicatie door de Gecommitteerden zyner Hoogheit, namelyk F. Hend. Baron van Walsenaer, en Mr. W. Pasum, behelzende een geneale amnestie van al 't voorgevallen. 924. De Bewegingen onder het Gemeen blyven aenhouden 1206. Men verzoekt den Magistraet van de domestieke zaken af te doen 1206. Vyf Publicatien, ten dien einde aldaer gedaen. 1207.

Haerlem (Mr. Gerard van) 507
Haersolte (Gosse Gemme van) 229
Haersolte (Willem Faron van) 1102
Haesman (Adolf) 613
Halay (Joseph) 226
Halwyn (P. C.) van Werum, 351
Halsman (J.) 791
Halkeet 151
Hamminck 147
Hardenbroek 227
Havel 78

HARLINGEN. Hier begint de bul der onlusten mede neder te vallen en wel te-

gens de Pachterijen. 548. Zy committeren 58 Mannen die hunne verzoeken moesten doordringen. 549. Ecnige willen Ds. Stinstra dwingen om te prediken. 550. Doch hy weet zich vry te houden. 551

Harinxma (Doutje Hartman van) 81
's HARTOGENBOSCH. Het hoog water doet 'er veel schade. 74
Hasselhof (E.) 295
Hassie (Abraham) 223
Hasselaer (Mr. Gerard Arnout) 356
Hasselt (Mr. Barth. van) 1089
Hasselt (Mr. J. O. van) 152, 792
Hazebroek (J. W.) 1233
Heekeren (A. J. H. Baron van) 1089, 1090
Heekeren (J. A. Baron van) 1090
Heemskerk (Willem Kernelis van) 83
Heemstra (George van) 194
Hees (Hermannus van) 142
Heim (Jan vander) 160
Hekeren (W. R. Baron van) 1089
Hekeren (L. H. B. S. Baron van) 1089
Heldevier (Jan Adoff) 228
Helmont (J.) 147
Helperi (T.) 147
Hemert (Reinier Willem van) 145
Hemsterhuis (Tib.) LingaGize. & Hist. Pat. Prof. 117
Henry (Lambert) 154
Herbig (Johan George) 213, 224
Herbolt (N.) 403
Heringa (Pr.) 297
Herrenschwan (Amadus) 82
Herweyer (G. Arnold) 144
Hetzelen (Dammus van) 369
HEUSDEN. Gedoopten, Getrouwden enz. 1747. 2
Hiddema (Vrouw van G.) op de Vergadering te Schoonlo. 1189
Higers (W.) 791

HINDELOPEN. Oproer daer ontstaan tegen de Pachtershuisjes. 636. Het gemeen vergaerd in de Kerk. 638. Zy keuren daer eenige zaken goed om uit te voeren. 639. Die door den Trommelslag door de Stad werden uitgeroepen. 640. De Burgery werd met trommslag op 't Stadhuis gebepen. 641
Höcker 298
Hoefs (N.) 791
Hoest (Mr. Pieter) 507
Horven (Mr. Elias van der) 359
Horven (Mr. Fredrik van der) 55
Hofsteden (Wolter Barons) 224
 419.

B L A D W Y Z E R.

<i>Flagenbouck (Mr. Ab.)</i>	1142	<i>Hongardy (Theodore)</i>	226
<i>Foijer (Klaas de)</i>	360	<i>Housdorp (Petrus)</i>	152
<i>Hollard (No.)</i>	296, 300	<i>Houfton (John)</i>	226
<i>Holland (Samuel)</i>	220	<i>Huber (Dr. V. H.)</i>	69
<i>Holland (Staten van) arrefteren weder een Negotiatie by wege van Lottery in Obligatien 925. Item een Plakaet tegens het ondiep maken en belennuren van's Lands Rivieren.</i>	928	<i>Huisman (Sebastiaen)</i>	362
<i>Holm (Fredrik)</i>	297-298	<i>Hulfscher Jakob</i>	1276
<i>Holtzhey, vervaerdigt een Gedenkenning op de Vredes-Präliminarien.</i>	428	<i>Huls (Mr. Samuel van)</i>	12
<i>Holtzhey (Mr.) vervaerdigt een Gedenkenning op 't Eerftadhouderfchap.</i>	53	<i>Huth (Johan George)</i>	195
<i>Homan (Lukas)</i>	295	<i>Huyffelaer (Hendrik)</i>	162
<i>Hompesch (Emanuel Jan Willem Graef van)</i>	296		
<i>Hompesch (Guftaaf Graef van)</i>	226		
<i>Honert (Mr. Johannes van den)</i>	360		
<i>Hooft (Hendrik) Gerrits</i>	135		
<i>Hoogendyk (Adriaen)</i>	521		
<i>Hoogwerf (Mr. Pieter)</i>	55		
<i>Hoelwerf (Gerard van)</i>	361		
<i>Hoop (van der)</i>	228		
HOORN, Gedoopten, Getrouwden enz.			
1747. 2. Brand ontfiaen. 57. De twee Doopsgezinde Gemeenten vereenigd. 58. Brand aldaer ontfiaen. 190. Nog eens in 't Stadhuis. 191. Daer word de Refolutie vernietigd van 't jaar 1745, wegens de Boonangeren. 275. Verpachting aldaer. 324. De Regering word aldaer vernieuwd. 361. Brand aldaer ontfiaen. 361. Men heeft daer een zwaer Onweder gehad, waerdoor te Medenblik een Houtzaegmolen in vlam geraekt, geheel werd verteerd. 522. Een zwaer Onweder daerom heen gevallen, doed veel fchade, en vier huizen worden door 't vuur van den blikfem verteerd. Verzoek van den Magiftraet aldaer aen zyne Hoogheit om de Onlusten in de Stad weg te nemen. 993. Beweging over de boeren der Schutters. 1269. De Wierdyk aldaer vernield. 1270. Aenkomst van zyne Hoogheit. 1270			
— (Mr. Nikolaas Karel van)	365		
<i>Hop (Mr. Hendrik)</i>	1228		
<i>Hoppe (Jacobus)</i>	224		
<i>Horft vander</i>	227		
<i>Hongardy (Jacques)</i>	226, 296		
<i>Hongardy (Matthias)</i>	298		
<i>Hongardy (Nicolaas)</i>	225		
		J.	
		<i>Jacobi (Jean Ernst de)</i>	224
		<i>Jammin (M.)</i>	791
		<i>Janima (Dr. J.)</i>	69
		<i>Jens (Mr. Petrus Leons)</i>	360
		<i>Jensen (J.)</i>	295
		<i>Jddeking (P. R.)</i>	200
		<i>Jddeking (Rembe Tobias van)</i>	300
		<i>Im.</i>	225
		<i>Imbert (Jacques) de Martines.</i>	78
		<i>Imhof (Guftavus Willem Baron van)</i>	296
		<i>Immersfel (de Moor van)</i>	55
		<i>Ingelby (Dirk)</i>	11
		<i>Jochim Ernst Baron van Mantouffel.</i>	222
		<i>Johnstone (J.)</i>	299
		<i>Jong (Andries de)</i>	237
		<i>Jong (Mr. Johan de) van Persyn.</i>	58
		<i>Jong (Paulus de)</i>	1233
		<i>Jongbloed (Henrica)</i>	792
		<i>Jonge (Jakob de)</i>	879
		<i>Jongkins (Mr. Dirk Emilins)</i>	55
		<i>Jongkind (Mr. Gerhi Jac.)</i>	1089
		<i>Jongkind (Presid. Burgern.)</i>	906
		<i>Jordens (Mr. Rudolf)</i>	1024
		<i>Joffelet (J.)</i>	791
		<i>Jfebræ (Johan)</i>	613
		<i>Jfendyk.</i>	154
		<i>Jfuma.</i>	685
		<i>Julien (George)</i>	300
		K.	
		<i>Kaa (L. van der)</i>	225
		<i>Kamerling (G.)</i>	296
		<i>Kammingha (R. van)</i>	226
		<i>Kastelein (Mr. Jakob Andreas)</i>	360
		<i>Keenenberg (Larcher)</i>	228
		KAMPEN. Verpachting aldaer.	410.
		De fchadelyke uitwerkfels der misnoegdheit zyn hier zoo groot weer als elders, en daer de Publicatie van zyne Hoogheit veel toe te weeg brengt. 558. De Staten van Overysfel geven een Plakaet uit.	642

Y y y y 3

Keds

B L A D W Y Z E R.

<i>Keds (Dr. Daniel Dolegins de)</i>	1157
<i>Keizer (C. J.)</i>	147
<i>Kerkberin (N. van)</i>	83
<i>Kerkhoven (Mt. W. van den)</i>	55
<i>Kerkhoven (Burgemeester van den)</i>	962
<i>Karssboom. (Jak. Gerard)</i>	135
<i>Karssboom (Mt. Hieronimus) aengefteld wegens Dordrecht in de Gecommitteerde Raden</i>	10
<i>Kerfsboom (Willem)</i>	221
<i>Keyzer (Larel Rutgers)</i>	222
<i>Keyzer (Hendrik Francois)</i>	78
<i>Keyzer (N.)</i>	222
<i>Kinfbet (Mt. Gaspar Rudoeft van)</i>	350
<i>Kest (Hendrik)</i>	221
<i>Kleyngaauy (Jean)</i>	226
<i>Klock (Mt. Gerard)</i>	57
<i>Klokman.</i>	152
KLUUDERT, Gedoopten, getrouwen enz. 1747. 2. Daer werd het afbreken en dempen der Helpoort befteed. 236. Verpachting aldaer 304. De Helpoort, en 3 bruggen, eest befloten om afgebroken, zullen Vernieuwd worden 433. En zyn aen befteed; ook valt daer een zwaer onweder 588. Het Transporteren der Ammunitie ald. enz. aenbefteed. 910. 't Regiment van Oranje Nassau, Komt hier in de Garnizoen; en de Heete Koontfen Verminderen.	1103
<i>Knechtlicher (Sigmund)</i>	226
<i>Knippling (D.)</i>	791
<i>Knull</i>	521
<i>Knyff (H. P. Van)</i>	527
<i>Koutenberg (Jan Bertran, Arnout)</i>	82, 83
<i>Koutven (N. van)</i>	403
<i>Kouw (Mt. Willem)</i>	362
<i>Kramer (Douze)</i>	230
<i>Krans (N. J.)</i>	147
<i>Krap (Johan Abbekehr)</i>	257
<i>Kreismar J. N. van)</i>	221
<i>Kreuschmar (van)</i>	296
<i>Kruiskerken (Adriaen van)</i>	57
<i>———— (D. van)</i>	686
<i>Krygsraad (Buitengewone) in 's Hage benoemd door zyne Hoogheit om de zaak van Bergen op Zoom te onderzoeken.</i>	1227
<i>Kuiften (Mt. Gerard) van Hoefem</i>	135
KULENBURG, Gedoopten, getrouwen enz. 1747. 2. Commissie aen zyne Hoogheit afgevaardigd om hem te Felicitieren met de offerte van die Stad en 't Graefschap 1092. Het transport. word daervan gedaen. 1093. De Heeren van den Eed zynde ont-	

flagen, worden in den Eed van zyne Hoogheit aengenomen, en de Gecommitteerden van zyne Hoogheit magnifiek onthaeld 1095. En de Huldiging gefchied, met geftuch, en eene aenspraak aen de Burgery 1096. de Afte van Eed afgelezen 1097. een tweede Afte 1098. de handflag gefchied, dat de Burgery werd bekend gemaakt en haer de Eed voorgelezen 1099. een prachtige maektyd gehouden 1000. Avondmaektyd en Bal en vertrek der Heeren Gecommitteerden. 1101.

L

L	
<i>Laar (Dr. Jan van)</i>	149
<i>Laen (Dr. Joan Laen)</i>	361
<i>Lambrechtsen (Nikolaas)</i>	365
<i>Lambrechtsen Mt. Willem Barent)</i>	363
<i>Lameer (Anthony)</i>	142
<i>Lammens (Mt. Pr. Willem)</i>	365
<i>Lamswerden (W. G. van)</i>	300
<i>Lampius Mt. Jan Kernele)</i>	719
<i>Lankhorst (A.)</i>	295
<i>———— (E.)</i>	295
<i>Lannoy (Karel Wybrandus de)</i>	228, 298
<i>Lapouchin Gen. Maj. der Russ. troepen.</i>	176
<i>Larcher (Erdely Isaac F. S.) van Keen-</i>	
<i>burg</i>	402
<i>Larpein (Georgs de)</i>	152
<i>Larray, (de Heer de)</i>	1226
<i>Larry (Graef van) Gen. en chef der Russ. troepen.</i>	176
<i>Lauchner (Nikolaas)</i>	221
<i>Lauserman (H. J.)</i>	881
<i>Lezer der Geallieerden, (Schermtuizing van eenige Hoefsteden van 't) met Franschen by Hug. 291. Verlaet de winterkwartieren, 291. Wykt op de Komft der Franschen 322. Voorziet Maeftricht enz. 292. Word by Roermonde versterkt en breekt op 401. (De gealicerde en fransche) hebben de Kantonnerings Kwartieren om den Siftand van wapenen betrokken en doen verfeheiden militaire exercitien</i>	570.
LEIDEN, Gedoopten, Getrouwen enz. 2. 1747. Ongeluk daer gebeurd, wordende een Holland Paerdy aen 't hoofd gekwetst 183. Verpachting aldaer 309. Bied huane doof. Hoogheden een Pillegift aen. 352. 't Geaccen begint het huis van den Pach-	182

B L A D W Y Z E R.

ter L. van Stipriaen te Plunderen. 469. Van der Kocq. en Ockhuizen. 470. Ook van Kouwenhoven. 471. Die mede van Bleiswyk, Steffens en Moriaenshoofd. 474. Beginnen te morren om 't gemompel of 'er Krygsvolk in de Stad zou komen. 475. De Regering verzekerd het gemeen van 'het tegendeel dat, en de Publicatie der afgeschafte Pachten sild al het woeden. 476. Bewegingen aldaer. 817, 933. Geschrift, genaemd Nasporing der Bezwaernissen, aldaer verspreid. 818. Geschrift, genaemd Aenmerkingen over de zaken die het onderwerp der reden zyn. 824. Men begint Artikels te teekenen. 826. Vergaderd op den Schutters Doelc. 826. Aenspraak daer gedaen. 826. Request van 18 Artikelen aen de Heeren van den Gerechte door de Burgers overgeleverd. 830. By Burgermeesters geen antwoord daerop schielyk genoeg kunnende krygen, gaen zy daarom naer zyne Hoogheit. 939. De Gecommitteerden zyner Hoogheit komen daeraen. 932. Veranderen de Regering en laren daer van een Publicatie doen. 938. Tweede Publicatie, vervattende het antwoord zyner Hoogheit op het Request der Burgery van 18 Artikelen. 941. Tweede Request der Burgers vervattende 16 Artikels, aen de Gecommitteerden zyner Hoogheit overgeleverd. 943. De Gecommitteerden zyner Hoogheit vertrekken. 943. Geschrift ter bevryding der 10 Burger-Gecommitteerden opgesteld. 945. Nieuwe beweging aldaer veroorzaekt door een rencontre tuschen een Vendrig van de binnevacht, en eenen Jan Lipsius. 1129. Publicatie aldaer gedaen tot toestemming van eenige Artikels, door de Sprekers de Magistraet voorgedragen. 1132. Resolutie van den Gerechte aldaer nopens een Request van 9 Artikelen. 1135. Een bende Dragonders en Switzers koomt aldaer ten getale van 6 a 700 man, binnen. 1138. Publicatie deswegen door den Gerechte gedaen. 1140. Commissarissen van het Hof van Holland komen aldaer om het ge-

drag der Burgeren te onderzoeken. 1140. De Militie houd niet al te fraei huis aldaer. 1141. P. de Micker in arrest genomen. 1141. Een Soldaet, om weigering van zyn Spitsbroeders te ontdekken, door de Spitsroede gejaegd en gecasseerd. 1231. Drie Burgers aldaer gearresteerd en naer 's Gravenhage gevoerd. 1232

Leiden (Diederik van) 521, 686

Leitteken (Echbert) 225

Lerber (Jerome) 300

Lefstevnon (Mr. D. W.) 55

Leutrum (Karel Filip) Baron van 78,

223, 224.

LEUVEN, een party der Geallieerden door de Franschen daer geslagen.

149

Leuven (Mr. Arnout) 1248

LEEUWARDEN, Gedoopten, Getrouwden enz. 1747. 2. De Predikanten verzoeken ontheft te zyn van den Vystigsten Penning. 67. Veranderd den Magistraet. 67. Aldaer werd de persoon Kornelis Teunis gegeefteld enz. 194. Bied zyn Hoogheit de dispositie over de Amten aen. 194. Daer word by de Staten van Friesland geprolongeed de invoer van Hollandfche Pakkens enz. 279. Een Publicatie gedaen op het Passagiegeld. 374. Daer om heen beginnen de Onlusten te broeyen. 524. De Misnoegden leveren een Verzoekschrift in. 525. De Staten laren een Publicatie aflezen. 526. 't Holland gemeen, word 'er niet door gestild, maer haeld het huis van een Ontvanger om, en van een Grietman, en blyven op Dorpen en in Steden nog onvernoegd. 527. De Staten laren weder een Publicatie doen. 528. Daer komen veele Gecommitteerden uit Steden en Dorpen, en dwingen de Staten hun eisch te geven, die weder een Notificatie doen aflezen. 529. Eenigen nog niet te vrede, zenden weder Gecommitteerden. 535. En vergaren in den Doelc en verzoeken van de Heeren nog verscheiden Artikelen. 536. De Staten keuren die mede goed, en geven 'er nog nader Elucidatie van. 539. De Gecommitteerden geven aen de Staten nog een Bekendmaking over. 540.

B L A D W Y Z E R

540. Die eenige Artikels laten drukken en ze ter decisie van zyn Hoogheit laten. 541. Nog twee Pachten werden beraemd, waer op de Staten weder een Publicatie laten doen. 542. Echter blyft de onlust nog al aen 't gaen. 544. De Prins en de Staten laten afkondigen, dat het Hoorgeld voor een half jaer om de Sterfte zal ophouden. 546. Een Notificatie afgekondigd. 618. Die werd met nog 5 Artikelen aen zyn Hoogheit gezonden en aen hun Ed. Mog. overgeleverd. 633. Daer na een Publicatie gedaen. 633. Een Publicatie van wegens zyne Hoogheit word daer afgekondigd. 743. De Regering dier Stad draegt de Magistraetsbestelling op aen zyne Hoogheit. 1305	<i>Loos (Willem Jan)</i> 11, 81 <i>Loosen (Pieter van)</i> 38 <i>Loosen (Simon van)</i> 58 <i>Loten (Jan Gideon)</i> 1233 <i>Louques (Graef van)</i> 221 <i>Louwwe (N.)</i> 297 <i>Louwen (Pieter)</i> 362 <i>Luin (J.)</i> 295 <i>Lutsen (August. Samuel Godfr. van)</i> 403
<i>Lewen. Luitenant Generael over de Russische Troepen.</i> 176 <i>Lihen (Joseph)</i> 152	<i>Lulin.</i> 227 <i>Lyon (Charles)</i> 297 <i>Lynden (Otto Fred. van)</i> 901 <i>Lynsager (Herman Fredrik)</i> 222 <i>Lysaert.</i> 297 <i>Lynden (Adriaen Graef van)</i> 225, 1095
LIBERALE GIFT , werd te Middelburg begonnen in te zamelen, en geval van eenige Schoolkinderen. 137. Geschied te Utrecht blymoedig. 139. Door jonge Nacimeisjes. 139. Te Deventer vastgesteld. 144. (tot Elucidatie der Commissarissen der) word by hun Gr. Mog. nader besloten. 241-252. (te Gloening) betaeld. 750. (in de Steden geen stem in Staet hebbende onten platten Lande van Zutphen, worden Gecommitteerden gesteld tot den Ontfangst van de) 1089. Te Lochem. 1091.	Lyst der Pryzen van verscheide Producten onzes Lands. zie Producten.
<i>Lichtenan.</i> 224 <i>Lichtenberg (Michiel Karel van)</i> 365, 880	M.
<i>Lille (Matt: Louis de)</i> 403 <i>Lillie (Mr. Jacob)</i> 78 <i>Limburg (Jan Baptis)</i> 152 <i>Limierspalen</i> , opgericht, zie Eibergen. <i>Linden (A. Hond.) van der</i> 225 <i>Linderoth (Olef)</i> 228 <i>Lips (Laurens)</i> 1232 <i>Lipsius (Jan)</i> 1129 <i>Logen (Dirk)</i> 193 <i>Lois (Henry)</i> 227 <i>Lokhart (James)</i> 226 <i>Lokhorst (D. van)</i> 598 <i>Lombach (N.)</i> 300 <i>Londonk (J.)</i> 791 <i>Loon (Kornelis van)</i> 221 <i>Loos (Hendrik)</i> 155	<i>Maoster (Diedrik Herbert van)</i> 212 <i>Mackenzie (John)</i> 151 <i>Mackie (James)</i> 229 <i>Mackneel (Jacob Jan)</i> 151 <i>Mackod (William)</i> 151 <i>Macqueen (Hugh)</i> 151 <i>Maes (N.)</i> 403 MAESSLUIS. Haringjagers komen diert gezegendin. 610 MAESTRICHT , word belegend. 289. Vernielen de werken der belegeraers. 390. Die Weder nieuwe batterijen, opwerpen 391. En de Stad zeer hevig beschieten, 392. En de Kerk. 393. De Vyanden vallen op de bastions Le Roi en la Reine, en werden afgekeerd 393 en 394. De Kommandant Stopt het water der Maes op en doet een Myn Springen 394. De Vyanden Bestormen den bedekten weg. 395. De Kommandant Krygt betigt van het teekenen der Preliminarien. 396. En 't Vending Wordt gesloten. 397. En de Stad den Franschen ingeruimd. 398. Lof des Heeren van Aylva, Kommandant der Vesting. 399. Hy trekt terstond uit met alle eer. 400. De Marschallen van Saxen en Lowenthal, doen hier hun Intrede, die zeer prachtig is. 567. De Franschen Geven geen reden van hun gedrag. 508. De Holl. en Eng. directeurs der Magazynen sld. na een strenge gevangenis ontslagen. 1308 <i>Makay (Gabriel)</i> 226 <i>Ma</i>

B L A D W Y Z E R.

<i>Maleprade.</i>	227	<i>Michels (Kornelis Johan)</i>	216
<i>Maleprade (Louis de)</i>	225	<i>MIDDELBURG</i> , Gedoopten, Getrouw-	
<i>Man Mr. E. de</i>	791	den enz. 1747. 2. Laet een Bekend-	
<i>Man in 't Veld (Kornelis Dirkz.)</i>	521	making afkondigen om Intreit van	
<i>Mantil Kornelis van</i>	297	Commissievaarders te nemen. 60. Con-	
<i>Mansveld</i>	224	ditien der zelve. 61. Daer is de Ka-	
<i>Mansveld Johannes</i>	224	per de Jonge Willem onder zeil ge-	
<i>Mansveld J. Jacob van</i>	998	gaen. 192. De Kaper de Princes	
<i>Mantouffel Karel Reinhold</i>	299	Carolina werd uitermuit. 192. Daer	
<i>Mark (Mr. Johan Vander, A. Z.)</i>	1141	word een <i>comet</i> gezien. 363. De	
<i>Mark J. W. A.</i>	1157	Commercie Comp. deeld daer 4 per-	
<i>Marcel (Arnold)</i>	217	cent uit. 363. Een Waerschuwing	
<i>Marty.</i>	225	daer gedaan door de Staten van Ze-	
<i>Martin (Isack)</i>	152	land ter verklaringe van 't Plakaet van	
<i>Maß (van der)</i>	226	den Vyftigften Penning. 522. Een	
<i>Matacz (Pieter)</i>	221	besluit der Staten om ieder een vierde	
<i>Mandere (Mr. Jakob vander) d'Ouwerv-</i>		van zyn jaerlyks inkomsten te doen be-	
<i>kerk.</i>	365	talen. 523. En een Waerschuwing	
<i>Maurice (P.) de Boncour.</i>	225	tegens 't verkoopen van Rottekruid	
<i>Mauritius (Pieter)</i>	367	daer gedaan. Een Publicatie daer	
<i>Maurits Graef van Nassau</i>	63	gedien. 611. Waerschuwing van	
<i>May (F.)</i>	225	den Magistraet aldaer tegens alle in-	
<i>Mendert.</i>	154	multuaire bewegingen.	996
<i>Meer (L. vander)</i>	975	<i>Mikker (P. de)</i>	1141
<i>Meer vander</i>	403	<i>Minne Jan</i>	58
<i>Meerlo (Pieter van)</i>	155	<i>Mist (A. de)</i>	791
<i>Meerman (Mr. Gerrit) benoemd tot</i>		<i>Mobek.</i>	295
<i>tweeden Pensionaris te Rotterdam.</i>	377	<i>Moering (Hoofd-Officier)</i>	968
<i>Meerman (Mr. Joan)</i>	359	<i>Moering (Dr. Kornelis Gerard)</i>	1235
<i>MEMORIE</i> , van den Heer van Ammon,		<i>Molenaar (Pieter)</i>	362
<i>Kametheer des Konings van Pruissen.</i>	23	<i>Molwaier Harper)</i>	521
<i>Memorie</i> , overgeleverd door de Ingeze-		<i>Mollem (Wys de)</i>	225
renen van 't Vrye van Sluis en de		<i>Moltzer (J. F.)</i>	791
Stad Sluis in Vlaenderen.	206	<i>Momema (H.)</i>	791
<i>Memorie</i> , door den Spaenschen Ambas-		<i>Monjood.</i>	298
sadeuraen hun Hoog Mog. overgele-		<i>Monnet.</i>	81
verd.	355	<i>Monnet (Bertram)</i>	83
<i>Mensling (Dr. Johannes)</i>	57	<i>Montanban (Mr. Nikolaes)</i>	723
<i>Marquion (N.)</i>	559	<i>Montanban (Everhard Joan)</i>	193
<i>Masnil (Jan Philippe)</i>	152	<i>MONTFOORT</i> , Gedoopten, Getrouwden	
<i>Metelkamp (Jan Everwyn)</i>	226, 296	enz. 1747.	2
<i>Metzorst Nikolaes)</i>	193	<i>Moer (Dr. B. Harmannus de)</i>	1157
<i>Mews (Elkert)</i>	227	<i>Moer (Maximiliaen)</i>	226
<i>Mewfinge (A.)</i>	295	<i>Mories (Mr. J.)</i>	791
<i>Mewfinge (.)</i>	295	<i>Moffel (Mr. Jan) van Stralen</i>	362
<i>Mentzen (Nikolaes)</i>	223	<i>Muller (Johannes)</i>	280
<i>Mewis (Elbert van)</i>	299	<i>MUNT</i> (gemaakt Goud en Zilver word	
<i>Mey (Mr. Theodore Francois de)</i>	259	in de) gebragt te Middelburg	137.
<i>Meyer.</i>	225	Te Lecuwarden	143
<i>Meyer (Mr. Gerard)</i>	145	<i>Munter (Mr. Andries)</i>	946
<i>Meyer (Johannes)</i>	81	<i>Muntinge (A.)</i>	147
<i>Meyners (Mr. Gerard Francois)</i>	360	<i>Muntinge (H.)</i>	147
<i>Meyners (Johan Francois)</i>	360	<i>Musschebroek (P.) L. A. M. Med. &c</i>	
<i>Meyners Willem)</i>	221	Phil Doct. Phil. & Math. Prof.	127
<i>MDCCLXVIII.</i>	ZZZZ	<i>MUYSEN</i> , Verpachting aldaer.	313
		<i>Muyson (Hendrik Philip de)</i>	228
			N.

B L A D W Y Z E R.

N

N aelbant (Jan)	222
NAERDEN. Verpachting aldaer.	313
Naersin (N. van)	300
Naesthoven (Jakobus Wilhelms)	298
Namda (Dominicus)	1092
Nasch (O. van)	791
Nasporing der Bezwaernissen, zie Leiden.	
Nassau (Grave van)	227
Nebel.	222
Nebel (Johan Hendrik)	222
Neck (Mr. Willem van)	362
Neuhof (Baron van) Koning Theodorus)	1090
Nicholsen (George)	226
NIEUPOORT. Verpachting aldaer.	317
Nieuwenheim (Wr. Godefr. van) van	
Driesbergen.	229
Nieuwstad (Mr. Simon van)	361
Nieuwstad (Wynand van)	361
Nispen (Jacob van)	365
Nockert (N.)	155
Noods (Mr. Gysbert Philippus)	365
Noordbeek (A.)	791
NOORDHOLLAND. Eenige beweging daer ontstaan over de Verpachting der Tien- de op 't Zaet, doch weder gestild.	735
Noot (Jasper Hendrik)	299
Noteboom (Willem)	142
Notificatie , zie Publicatie.	
Numini (Abr. Herm. Josephus van) genaemd Duken	403
Nymfelyk (L. J.)	1306
NYMEGEN. beroerten onder 't gemeen om zyne Hoogheit tot Eerstadhouder te verheffen. 3. (Gedeputeerde van) bieden zyne Hoogheit het Peterschap aen. 181. Beroerten onder 't gemeen. 233-237. De buitenste werken der Stad werden tot een Linie gemaekt. 349 Biedhuime Doodl. Hoogheden een Pillegift aen	352
NYMEGEN. Regering aldaer veranderd. 791. Tot extraordinaris Gedeputeer- den van het Kwartier aldaer, we- gens de Ridderfchap aengesteld. Otto Fred. van Lynden.	901

O.

O ekkerse (Jan Kornelis)	1276
Oever (Arnold Hendrik ten)	280

Oirschot (J.)	751
Okkerse (Mr. Willem Kornelis)	64
Olden (Gerhard van)	1103
Oldenbukkum (Everhard van)	223
Olmius (Nikolaas Herman)	1091
D'Olne de St. Haler (Lambert Henry Baron)	225
Omphal (A. F.)	33
Onderwater (Mr. Hendrik)	907
Onderwater (Mr. Samuel)	907
Oorden (Jakob van)	221
Oorlog (ootzaak van den) beschreven. 330, 344	
OORLOGSCHIP (Oudteylingen) te rechte gebracht. 136. (De Windhond) op een plaet gezet.	136
Oorlogschepen (10) bezeven door de Ge- ecommitteerden Raden ter Adm irali- teit te Amsterdam. 184. (2) Bege- ven door de Gecommitteerden Raden ter Admiraliteit te Enkhuizen. 191 (drie) by de Admiraliteit te Amstel- dam bezeven.	279
Oosterveld (Ferdinand)	296
Oost Ind. Comp. (Bewindhebbers der) zyne Hoogheit op het Oppergou- vernement dier Compagnie.	1231
Oostrom Gerard van)	297
Ordonnantie (Militaire) van zyne Hoog- heit.	151
Ordonnantien , drie door zyne Hoogheit op het Militair uitgegeven. 216 220 (Ampliatie op de) van de Burgerwagt te Utrecht. 278-279. Van de Staten van Holland en Westvriesland op de ontgronding en doorvaert van den IJf by Collecte.	1104
ORANJE (W: K: H: F: Prins van) e 1 Nassau, geeft de Vergadering van Holland kennis van de zwangerheit der Princesse. 21. Word het Eerstad- houderschap van Overysfel opgedra- gen. 22. Word het Eerstadhouder- schap van Holland opgedragen 25. Word in de Provincie van Utrecht door de 3 Leden van Staet tot het Erslyk verklaren van 't Stadhouder- schap toegeestemd. 64. Ontvangt een Deputatie van de Staten van Holland met de aanbieding van 't Peterschap. 121. Ontvangt in een Goude Doos het Diploma van 't Eerstadhouderfchap van Gelderland. 122. Geeft een mi- litaire Ordonnantie uit. 153. Word een MANNELYKE SPY uit geboren en beschryving. 159. Wiegzang op den jong	

Oogen rins. 162. Word het Diploma van het Erfstadhouderschap, ter hand gesteld. 182. Word het Peterschap aangeboden door de Gedeputeerden van de Staten van Zeeland, Delf, Nymegen, Haerlem en Rotterdam. 181. Word te Groningen tot Erfstadhouder uitgeroepen. 202. Geeft 3 Ordonnantien uit waernaer de Legerhoofden zich moeten regelen in 't veld. 216-220. Ontvangt het Diploma van 't Erfstadhouderschap van de Staten van Virecht. 240. Word gefeliciteerd door de Gedeputeerden der Staten van Friesland op de geboorte van den Erfprins, die zich ook tot Peters aanbieden. 240. Geeft kennis aan de Vergadering der Staten van Holland en Westvrieland over 't bevallen harer Koninklyke Hoogheit van een welgeschapen Prins. 262-265. Neemt de reis aan naer Breda. 353. Ontvangt daer de ryding der geteekende Praliminaires. 353. Geeft een Publicatie uit ten voordeele van den Heer Secretaris J. de Bsk. 354. Komt te Breda. 390. Word door de Gedeputeerden van Drenthe het Diploma van 't Erfstadhouderschap aangeboden. 448. Doet een Propositie ter afschaffing der Pachten 464. Ontfangt door een Deputatie van de Staten Generael het Diploma als Erf Kapitein en Admiraal Generael, van de Unie. 685. Doet daer over een aenspraak 686 Ontvangt het Diploma van het Erfstadhouderschap in de Vrouwelyke en Mannelyke Linie aan zyne Hoogheit overgeleverd door de Gedeputeerden van Friesland. 815. Door de Statu van Holland verzeeld en geauthoriseerd om de rust te Amsteldam te herstellen. 816. Peter over het Zootje des Barons van Wassenäer. 817. Koomt te Amsteldam. 844. Ontvangt een Request van de Gecommitteerde uit de Burgery. 847. Word onthield op kosten van de Stad. 853. Onthield de Burgermeesters. 853. Ontvangt eene Deputatie uit de voornaemste Kooplieden aldaer 854. Beantwoordt de Aenspraak der zelve. 854. Maekt verandering in de Regering aldaer. 857. Woont den Godsdienst by in de Nieuwe Kerk. 862. Verdultigt zich in den Honorus Medicus. 862. Ontvangt op nieuws een

Request van de Gecommitteerden uit de Wyken der Stad Amsteldam. 864. Antwoord daerop. 864. Word door een party Volks des nachts opgewekt. 865. Door de Regering in de Raedkamer op het Stadhuis onthield. 867. Onthield de Regerende Schepenen, Oud Burgermeesteren en Oud Schepenen. 868. Steld order op het stuk van den Krygsraed aldaer. 870. Versteekt van daer. 876. Door de Regering van Hoom verzocht om de onlusten in die Stad te stillen. 993. Schryft een' brief aan de Regering van Gouda. 966 Ontvangt het transport van de Stad en 't Graetfchap Kulenburg. 1093. Eegiffigd met het Erfstadhouder Kapitein Generael en Admiraelfchap over Staets Brabant, Vlienderen en 't Overkwartier van Gelderland zoo in de Mannelyke als Vrouwelyke Linie, ontfangt het Diploma. 1227. Geauthoriseerd om de noodige verandering te maken, zoo in het Politieke, Militaire als Kerkelyke in de geconquesteerde Pluerzen en Steden. 1227. Steld een' buitengewonen Krygsraed aan in 's Hage om het gepasseerde in het Beleg en by de overgave van Bergen op Zoom te onderzoeken. 1227. Ontvangt eene Deputatie van de algem. Vergadering der Koninklyke en handeldryvende Steden van Schorland. 1228. Benoemd tot Opper Gouverneur van Neerlands Indien 1233. Reist naer Friesland. 1268. Koomt te Alkmaar. 1268. Koomt te Hoom 1269. Ook te Enkhuizen. 1273. Deszelfs verrichting te Leeuwarden, omtrent het rediesieren der Provinciale zaken. 1282

Offenaarde (Pieter) 613
Otters (Mr. Herman Hendrik) 1102
Otto (Christiaan Hendrik) 224

OUDEWATER, Gedoopten, Getrouwden enz. 1747. 2. Een droevig ongeluk gebeurd. 55. Verspachting aldaer. 317. (te) aenbesteedt het in 't water brengen der Barrières, Palissaden enz. 571. Tot Bailluw. Dykgraef en Schout aengesteld Mr. Willem Dekker. 972

OVERYSSEL. Het Plakaet van Koning Willem op de jagt word op nieuws gepubliceerd. 746

Oye (A. Schommelpenning van der) 1204
Oyen (Luis Anthonie van) 299

BLADWYZER

P.

Pædis (Mr. Willem) J. Z. 687
Paelworm, (Gods Tuchtroede in den
 zelven begind zich weer te openba-
 ren in Friesland. 893, 1024
Palland (F. W. F. Baron van) 1090
Pannekoek (Kornelis) 194
Paplay (Jean Georg) 403
Papst (Anthoni Levyn van) 222
Paraguin (Job. Fr. de) 299
Parker (Mr. Pieter) 612
Patenay (Samuel de) 299
Patot (Tyssot van) 56
Patriotten te Rotterdam. zie Rotter-
 dam.
Patronay (Samuel de) 402
Patyn, (Gvsh. Adriaen) 1228
Peirce (Daniel Jacob du) 184
Pelden (W. A. van) Cloud. 300
Peereboom (J.) 191
Peereboom (Klaas) 362
Perne (Abraham) 147
Perné (Mr. Francois) 1222
Perfoon (Mr. Adam) 1204
Peterfchap. Zyne Hoogheit aengeboden
 door de Staten Generael. 181. Delf
 181. Zeeland. 181. Nymegen. 181.
 Haerlem. 181. Rotterdam. 181
Pexa (Cano August van) 224
Pichot (Jan Albert) 361
Pilke (N.) 223
Pieter (Charles) 296
Pigeaud (Thomas) 361
Pillegisten, door de Hooge Collegien
 en Steden, hunne doorl. Hooghe-
 den aengeboder. 351
Pinto (Izaak de) 101
Pitius (N.) 403
Plaet 'Adriaen vander' 227
PLAKAET, tegens 't invoeren van
 Contrabanden naer Vrankryk. 12.
 Tegens de Franfche Kapers. 20
 ————— wegens de Liberale Gift in
 Zeeland. 59. wegens dezelve te
 Drenthe. 72. wegens den 100 en
 200 Penning, deszelfs inhoud. 126.
 Van den 50. Penning te Kampen.
 105. Te Groningen tegens de mui-
 telingen. 203. Tegens den invoer
 der Franfche Manufakturen. 252-
 258. Tegens de Koopers der Ef-
 fekten van Eigenaers van Sluis en
 Vlaanderen en overheerde Landen,

door den Franfchen te doen. 259
 262. Van den Vyftigften Penning
 te Groningen. 562. Vande Staten
 van Overyffel te Kampen. 642. In
 Overyffel op de jagt. 746. Van hun
 Hoogmogende rakende de Collec-
 ten der Waeg, Rondemaet, inko-
 mende Granen, Tabak enz. 1119-
Ploeg (Jacob Wermer) 362
Poll (Mr. J. van de) 245
Poll (Mr. Pieter van de) 274
Pompe (Mr. Kornelis Pieter) 907
Pompe (Mr. Martinus) 57
Porta. 227
Peert (Mr. Job. Gualt. van der) 736
Poorten (Jofua van der) doet, aen
 het hoofd der Deputatie uit de voor-
 naemfte Kooplieden te Amfteldam,
 een Aenspraak aen zyne Doorl. Hoog-
 heit. 254
Porto. 255
Portzig (Gustave Ernestede) 222
Poult (Jacob Nikolaei) 297
Pous (Marinus) 64
Pratorius (de Generael) Prefid. van
 den buitengewoonen Krygstad in
 's Hage. 1227
Praroman (Louis Samt de) 300
Pringle (Jofeph) 299
Produften onzer Lands (Lyft der Fry-
 zen van) voor January 11, voor
 February 156, voor Maert 230,
 voor April 326, voor Mey 412, voor
 Juny 572, voor July 650, voor Au-
 gustus 738, voor September 808,
 voor Oktober 1042, voor November
 1194, voor December. 1312
Pronk (Mr. Arnold) 1102
PUBLICATIE, tegens brandende Ma-
 chines in 's Hage. 22
 ————— van 't Hof van Holland
 om alle vreemde Perfonen op te ge-
 ven. 22. Te Middelburg tegens
 Spions. 63. Te Utrecht tegens de-
 sertie. 139. Te Groeningen tegens
 den uitvoer van 't Rundvee. 145.
 Of Keur en Ordonnantie op de Rust-
 dagen enz. te Delf. 166. Van de
 Magiftraet der Stad Utrecht, tegens
 't fluiken van den Genever en an-
 dere fterke Dranken. 192. Ten voor-
 deele van den Heer Secretaris Jan
 de Bik. 354. Drie, te Rotterdam
 gedaen, als een op 't Houtkoopers-
 Gilde. 357. Een tegens 't omloo-
 pen met Kramers Waren. 358. En
 een

een op de Buisse van de Metfelaers. 358. Op het Passagiegeld te Leeuwarden. 374. Te Groningen. 385. *Publicatie* te Haerlem tegen de muiltucht en 't stilstaen der Pachten. 439. Een dergelyke te Haerlem. 446. Van de Staten Generael nopens 't staken der Vyandelykheden ter Zee. 448. Van zyne Hoogheit en Gecommitteerde Raden tegens de Muiltucht. 450. Van de Migrat van 's Hage. 455. Van de Staten van Holland en Westvriesland. 459. Een door dezelve. 461. Een andere ter afschaffinge der Pachten. 467. Een te Amsteldam. 503. Een te Gouda. 519. Te Middelburg. 522, 523. Van zyn Hoogheit en de Staten van Friesland te Leeuwarden afgelezen. 526. Een andere door de Staten van Friesland. 528. Een dergelyke of Notificatie van dezelve. 529. Of Notificatie te Groningen. 561. Te Arnhem. 585. in 's Hage voor 't gemis der Pachten. 593. Een andere daer. 600. Tegen 't oproer te Amsterdam 606. Te Utrecht. 616. Te Leeuwarden. 618. 633. Te Wychem. 653. Te Delf. 667. In 's Hage. 670. Te Amsterdam. 697. In den Briel 734. Te Leeuwarden. 743. Te Groningen. 746. 748. 749. en 763. — der Staten van Friesland tegens de achterlykheit in het opbrengen van 's Lands Lasten. 891. — der zelve Staten nopens het uitschryven van een' algemeenen Rekendag tot zuivering der Ontvangeren. 1022. — der Staten van Zeeland tegens het verleiden der Soldaten. 994. — der zelve Staten concenterende de Verpachtingen. 995. — zyn Hoogheit nopens de jagt te Utrecht gedaen. 880. — nopens de verandering in de Regering te Amsteldam. 857. — nopens den Krygsraed te Amsteldam. 866. — der Staten van Groning. betreffende een gen. Amnestie. 1025. — zyn Hoogheit nopens de verandering in de Regering te Haerlem. 917-920. *Publicatie* der Gecommitteerden zy-

ner Hoogheit te Haerlem nopens een gener. Amnestie. 924. — zyn Hoogheit tegen het uitschryven van een Rekendag in Drenthe. 994. Rakende de Deserteurs, by hun Hoogmogende. 1118. Tot aenmoediging der Ingezetenen ter opbrenging der middelen in plaets der Pachten. 1121. Te Delf. 1128. Te Leiden gedaen nopens het intrekken der Militie aldaer. 1140. *Idem* te Gouda nopens de verandering der Regering. 1152. *Idem* vervattende de Dispositie zyn Hoogheit over het Request der Burgeren te Gouda. 1154-1158. *Idem* te Gorinchem door den Magistraet gedaen nopens de onlusten aldaer. 1163. *Idem* aldaer gedaen wegens zyn Hoogheit nopens de verandering der Regering. 1172. *Idem* ald. gedaen vervattende een dispositie zyn Hoogheit nopens de zaak in kwestie tuschen de Regering en Burgers. 1174. *Idem* van de Staten van Zeeland te Middelburg gedaen tegen de kwade Praktyken omtrent den ophef der Gemeene Middelen van Consumptie. 1177. *Idem* te Groningen gedaen, concerneende het trouwen en 't vereffenen der geschillen onder de Switzers aldaer in guarnizoen. 1180. *Idem* nopens het op- en afmarcheren der Militie aldaer. 1181. *Idem* van zyn Hoogheit nopens het Collefteren van den Termyn des 50 Pennings. Te Haerlem gedaen, als een over het ontsluiten der Byhalle enz. 1207. *Idem*, nopens het houden van een Zaed- Haring- en Zoutevischmarkt. 1209. *Idem*, betreffende de Collecte van 's Lands Waeg enz. 1210. *Idem* nopens het houden der Beestenmarkt 1211. *Idem* wegens het stuk der Begravenis. 1212. Te Utrecht tot maintenuue der publieke Vleeshuizen. 1278. *Idem* tegens de Insolentien langs straet. 1279. Te Leeuwarden, nopens het invorderen der nog onbetaelde Termynen vanden 50 Penning. 1280. *Idem* met het Reglement van zyn Hoogheit aldaer. 1283. Twee zyn Hoogheit te Schiedam gedaen, vervattende de verandering der Regering aldaer, en het antwoord op de ingele-

B L A D W Y Z E R.

Ieverde Requête. 1257. Een dito in den Briel, vervattende de verandering der Regering. 1266
Pucke (Jan) 224
PURMERENDE, de Regering word aldaer vernieuwd. 362.
Puyt (Jan) 362
Ryl (Jan) 83

Q.

Quarles.
Quarles (Mr. Lodewyk)
Quast (Dirk)

R.

Raep (D.) illumineerd op den Verjaerdag zyner Hoogheit tegens 't Verbod van Burgermeesteren. 846
 En de zynen, maken een brief, door hem aen de Gecommitteerden uit de Wyken der Burgery te Amsterdam geschreven, door den druk gemeen. 862
Ramborft (Mr. Jakob van der) 58
Ranneras (Ph: Ant: Joz: de) 300
Ras (Mr. Emanuel) 57
Ratblauw (J. P.) 37
Recantatie, zie Appius.
Rechteren (Fredrik Willem Grave van) 82
REENEN, Gedoopten, Getrouwd en. 1747. 2
Rees (Floris van) 297
Rees (R. van) 791
Reglementen. Te Utrecht, vier uit gegeven op de nieuw op te regeene Diakoniescholen enz. 366.
Reinders (Ja.)* 791
Reene (Jan) Graaf van Rechteren. 223
Reitan (Jean Antoine de) 83
Reitz (Johan Fredrik) 192
Reitsenstien (de Baron van) 150, 199
Remmes (L.) 791
Rengers (A. L.) 81
Rengers (Hans Willem van) 228
Requesten, zie de Steden of Plactzen, door wier Ingezetenen die opgesteld of ingeleverd zyn.
Resolutie, van den Raed van Amsterdam wegens de Posteryen. 43. Van de Staten van Holland wegens den

rooften pen. van de ledig staende huizen. 126. Van den Krygsraad te Amsterdam. 135. over de Amster en Posteryen te Amsterdam 601. te Groningen die zeldzaam is. 648. Van Gecommitteerde Raden, nopens de Krygsgerangenen Officiers in Frankryk. 1117
Reusgen (J.) 295
Renis (N.) 82
Richelje (A.) 147
Ridder (Daniel de) 226. 703. 298
Riebeck (Mr. Gerrit Korneelis van) 448
Rigaleene (Pierre) 224
Rivincourt 227
Rivecourt (George Hendrik) 228
Robbertsen (Jan Hendrik) 222
Robert (El Marquis de Bellegarde) 222
Roche (David de La) de la Carrelle 83
Rochet. 1102
Roelink (H. W.) 145
 — (Mr. H. Jan) 145
Roelevink (Herman Ontho) 1091
Roelofs (Hendrik Joh.) 299
Roest (Jacob) 321
Rorver (J. de) 791
Rol (Klaas) 362
Roman (Joh Bogift) 297. 403
Romein (Tunis) 261
Roodt (Adolf de) van Heikeren. 221
Roodt (Hendh de) van Heikeren. 79
Rooyen (Mr. Jan van) 183
Roswider. 227
Roth (de heer Johan de) 1232
ROTTERDAM (Gedeputeerden van) bieden zyne Hoogh. het Peterschap aen. 181. Land aldaer ontfien 184. verpachting aldaer 38. bied hunne doorl. Hoogheden een pillegift aen. 352. De Magistraet laet daer 3 Publication doen 357. 358. De Regering word daer vernieuwd. 359 Om weder daer gevallen 601. desgelyks 609. en een vreemdgeval met een Tabaksverkoopers. 606 (tot tweeden Pensionaris van) aengesteld de Heer Mr. Getuit Meerman 877. Onge lukjdaer gebeurd, door het neerstorten eens Gevels 877. Item door zwart Onweder. 878. Ordonnantie aldaer gearresteerd by den Magistraet voor het Loyers en Schoenmakers Gilde. 972. Beweging aldaer en teekenen van zeker Request, ten nadeele van sommige Regenten 974. Patriotten aldaer waerom zoo genoemd. 975. 82.

B L A D W Y Z E R.

Request voorn. aen zyne Hoogheit geprefenteerd. 976. Advocationen van 3 Oudburgemeesters, ter zuivering van 't geen men hun te last leide, in 't licht gegeven. 976. 977. 978. Protest van eenige Burgers tegen de beschuldigingen den Regenten aengedaen. 978. Gecommitteerden zynen Hoogheit aldaer aengekomen. 980. Hun Ed. befoigneren met de Patriotten. 980. Twee Requesten aen hun Ed. Mog. overgeleverd door eenige Burgers die met de oude Regering te vrede waren. 981, 982. Verandering der Regering aldaer. 984. Hun Ed. Mog. vertrieken. 986. Protest van G. Snel. 987. Contra protest van L. V. D. Meer. 988.	
Rouffet.	81
Roy (Bernard Jacob de)	222
RUNDVEE (Stad der Sterfte van het) in January 77. February 150. Maert 215. April 294. Mey 402. in July 649. in Augustus 787. in September 897. in October 1051. voor November 1193. Decemb. 1310	
Ruiter (Mr. Abraham van)	240
Rykstein (Gerrit Esip)	222
Rykstein. (Pieter)	82
Rykstein (Pieter) Junier.	155
Rymak (Gerard)	362
Rysint (Jacob)	521
Ryp (Carel van)	298
Rypma (F.)	147

S.

Sable (Quiryn de la)	613
Sagne (Pierro la)	226
Saintenoi.	224
Sandheuvel (Mr. Ab. van den) gaet als Hoofd officier der Stad Dordrecht af. 9	
Santos.	225
Sandoz (Ch. Fr.)	295
Sandwich (Graef van) Laet in den Hieg eenige Schotsche Heeren in hechtenis nemen. 102	
Sanen (Pieter van)	191
Sandheuvel (Mr. Abrah. van den)	907
Sarry (Isack)	81
Sasterus (Mr. Theodorus)	57
Sater.	217
Sautyn (Mr. Theodorus)	477
Sautyns (Hend. Nikola)	330

Sautyn (Jan)	334
Sautyn (Mr. J.)	845
Seaa (Leonardus van der)	223
Schack (Wm. Christ.)	297
Schagen (Mr. Diederik)	198
Schagt	295
Schaafhuizen.	225
Schepers (Willem)	359
Schermmuzeling, tusschen eenige Hanoverische en Fransche Soldaten te Zutphen voorgevallen	1197
Schickhart (Joh. August.)	299
Schild (Jacob)	295
Schild (Wilhelm)	298
Schimmelpenninck van der Oyen.	227
Schimmelpenninck (Mr. Ever. Crans)	1092
Schinnen (Mr. Jacob van)	1093
Schiphorst (Johannes)	110
Schmidt	225
Schmidt (Jan Chr. Fred.)	300
Schem (N.)	224
Schoenmaker (Sim. van de Kasteelen)	57
Schomaker (Mr. Philip Karel)	1069
Schomaker (Mr. Joost)	906
Schönburg (F. Christoph Graef van Digenfeld)	293
Schonenburg (B.)	791
Schönken (L.)	791
SCHOONHOVEN, Gedoopten, Getrouwen enz. 1747. 2. Een Zwaer onweder daerontstien, doch meest over de lek gevallen; daer komen 213 Zalmen op eenen aflag. 520. Verpachting aldaer 317. Ongeluk daer gebeurd. 608. Bewegingen onder den Burgers ald. en een Request, door bunnens Gecommitt. opgesteld, in de Vroedschap ingeleverd, neffens Apptentem. op het zelve. Tweede en derde Request door de Burger-Gecommitteerden in de Vroedschap geleverd, 1235 Commissarissen zynen doort. Hoogheit komen ald. 1241 En veranderen de Regering 1242 Dispositie zynen Hoogheit over het boven gemelde; 2. en 3. Request. 1243	
Schoonhoven (Mr. Pieter van)	354
Schoonhoven. (Mr. Thomas van)	687
Schoonlo, Vergadering ald. gehouden.	1189
Schoor (Adriaen van)	365
Schrevelius (Mr. Kornelis)	686
Schriewelius (Dr. Daniel)	145
Schryver (Vice-Admiraal) loopt met zes Oorlogschepen in Zee.	38
Schuilenburg (Mr. Willem van)	11
Sch	

B L A D W Y Z E R.

<i>Schuit (Adriaen)</i>	57	STATEN (Generael) entw.: aen den H ^o
<i>Schutz (J. H.)</i>	299	van Ammon, Minister des K van
<i>Schuts (W. Kornelis)</i>	224	Pruiffen. 100. Zenden een Depu-
<i>Schwarts (Jodch.) J. U. D. & Prof:</i>		tie uit de Vergad. aen Zyne Hoogh-
ord.	127	om het Peterfchap aen te bieden.
<i>Schwartz (Otto)</i>	81	181. Bieden hunne dootl. Hoogh-
<i>Schwartz (Z. C.)</i>	295	eén pillegift aen. 351
<i>Schweynits (Francois van)</i>	227	STATEN (van Holland) arrefteren een
<i>Scot (Wiltom Jozeph)</i>	226	tweede Lotery en Prys oblig. 122.
<i>Scot (W. P. Gerard)</i>	226	Bieden hunne dootl. Hoogheden, een
<i>Senferf (Walter)</i>	1158	Pillegift aens 351. Laten in alle Ste-
<i>Sententie, te Berg gepronuncieerd tegens</i>		den een Publicatie doen ter rempla-
enen Dirk Ter Maeth.	1201	cering der afgefchafte pachten. 670.
<i>Siccama</i>	147	Zie voorts op Holland.
<i>Sickinge</i>	148	Staten van Friesland, prolongeren den
<i>Sinclair (Charles)</i>	15	ryd des invoers van Hollandfche garen.
<i>Six (Jan)</i>	134	enz. 279. Bieden hunne doorfucht-
<i>Sixma</i>	194	tige Hoogheden een Pillegift aen.
<i>Slicher (Mr. Jan Baptista)</i>	130, 134,	352. Zie ook Friesland.
	350, 474,	Staten (van Utrecht) hebben een nego-
<i>Slingervoet (A.)</i>	791	tiatie gearresteerd van Lyfrense tegens
<i>Slinkendonk (D.)</i>	791	9 pc. 363. en een betaling van ieders
<i>Sloet (Antonie Simon)</i>	227	revenu a 4 c. 363. Zie ook U-
<i>Sloet (J. A. J. Baron van)</i>	1090	trecht.
<i>Sloet (Gerrit) tot Warmelo.</i>	81	STAETS VLAENDEREN. De Koning van
<i>Sloterdijk (W. Fredrik)</i>	228	Vrankryk laet daer ondragelyke fcha-
<i>Smith (J. G.)</i>	147	tungen eifchen over 't vrye van Sluis
<i>Smits (J.)</i>	791	ende Stad Sluis. 205. De Ingezeten-
<i>Snel (G.)</i>	974	nen leveren daer tegen een memorie
<i>Snels (Pensionaris)</i>	962	over 206. Een floute daed aldaer
<i>Snels, (1 ier. Goudanus)</i>	962	verricht door den Kapitein De Vreug
<i>Snoukart (W. Kar. baron) van Schouwen-</i>		207-209. Een Korpz Huflaren ma-
burg.	78	ken 533 bomben op 't Glacis van
<i>Sois (Alex de)</i>	300	Bergen op den Zoom tot buit. 209 210
<i>Solikhof. L. Gen. over de Ruff, Troep-</i>		Stavenisse Pons (Marinus) 78
pen	176	STAVOREN. Brand aldaer ontftaan. 375.
<i>Som (Pieter)</i>	58	Hier zyn geen andere verwoeffingen
<i>Sommerlatte (August Hied. van)</i>	297	gepleegd dan 't vernielen der Cher-
<i>Sprongh (Michiel)</i>	225	chers huisjes en 't verbranden der Col-
<i>Spiering.</i>	258	leff boeken. 551. Vreemd flag van
<i>Spiering, (Mr. Karel Joan)</i>	361	Springkhanen daer gezien. 746
<i>Spitsweg, (Maria)</i>	1273	Stedum (Limelo van) 201
<i>Sprinkhanen</i> (een Zwaam van) by, Haf-		Steen M. F. van der) 791
felt neergevallen. 893 Ook by Schoon-		Steenbergen (A. W.) 295
hoven, neffens derzelver gedaente		Stenis Mr. Zacharias 1104
beschreven 971. By den Erieh. 990.		STEENWYK. opfchudding aldaer ter ge-
Te Zutphen gevallen.	1091	legenheit der verkiezing van een
<i>Spring (Michiel)</i>	298	Predikant. 1306
<i>Stael (Mr. Maerten)</i>	360	Steigner (Ant. Rudolphe) de monna. 409
<i>Stael (Dr. Salomon)</i>	12	Steigner (Beat Louis) 300
<i>Stander. (Gregorius)</i>	402	Steigner (N) 297
<i>Starr (H. Ed. Geftr. Heer Korn.)</i>	71	Steirwehr (Guill. Charles Louis) 152
<i>Starrenberg (E.)</i>	1233	Stembergen (B) 791
State, (Raed van) Sreldtwee Commi-		Sternlew (Jean) 224
zen aen 181. Refolveerd om douceurs		Stachius (Dr. Anthony.) 58
aen eenige Regimenten te geven. 10		Stokkum (Hendrik van) 170
		Stokke

B L A D W Y Z E R.

<i>Stekke</i> (Ant: Fri Baron van)	150, 297
<i>Stekke</i> (Mr. Jakob)	907
<i>Stots</i> (Pieter)	225
<i>Stranbenz</i> (Ern: Joh: van)	297
<i>Stroom</i> (N)	403
<i>Struk</i> (L. E.)	295
<i>Struk</i> (P)	295
<i>Styren</i> (Jacob van)	134
<i>Styren</i> (Mr. W. van)	55
<i>Stuart</i> (Alexand)	299
<i>Stuart</i>	81
<i>Stuard</i> , Gen. Maj. der Russ. trouw.	176
<i>Sturler</i>	225
<i>Sturler Davanches</i> (N)	300
<i>Sturler</i> (Rudolf)	300
<i>Styrum</i> (Alb. Graef van)	82
<i>Styrum</i> (Mr. Anthony van)	1103
<i>Styrum</i> (Jan van)	1103
<i>Swartz</i> (Georg)	297
<i>Swieten</i> (J. van)	791
<i>Swikerberg</i> (het Fort)	910
<i>Swis</i> (Mr. Govert)	55
<i>Swalve</i> Dr. B. J.)	69
<i>Swerts</i>	227
<i>Swerts</i> (Lodew. Jan Bapt.) de Landas d'Oultchot.	222
<i>Swinderen</i> (Nikolaes van)	221
<i>Swinderen</i> van) vervaerdigt een Gedenkpenning op de Vredes Preliminaren.	429
<i>Swinderen</i> (W. van)	147
<i>Syfen</i> (H van)	147
<i>Syzama</i> (Eccoo Dominicus van)	228
<i>Syzama</i> (Jan Andries van)	228
<i>Syzama</i> (Walze Andries van)	229

T	
<i>Tarel</i> (Louis de)	300
<i>Temmink</i> (Mr. Egbert de Vry)	946
<i>Tischemaker</i> (Joan)	193
<i>Tham</i> (N)	152
<i>Thunnicoud</i> (Thomas)	154
<i>Thelfourt</i> (John)	151
<i>Thirion</i> (Huibertus)	83
<i>Thol</i> (Adam)	297
THOLEN , Daer word de Regering veranderd. 365. (te) tot Geconspit. Raed en Raed ter Admiraliteit van Zeeland verkozen de Hr. Mr. J. Turcq; en Mr. M. C. V. Lichtenberg tot Leenman.	880
<i>Thorn</i> .	225
<i>Thors</i> .	226
<i>Tiaden</i> (C. H.)	147
<i>Tiddinga</i> .	176
<i>Tjerpikema</i> (Saake)	280
MDCCXLVIII.	

<i>Tisma</i>	194
<i>Ton</i> (Charles Joseph de)	223
<i>Touning</i> (Sem)	362
<i>Tour</i> (Joost Philip da)	82
<i>Traictat</i> , door den Koning van Groot-Brittanje en de Keyzerin van Rusland gesloten, over een Koops van 30000 man 171. H. Hoog: Mog: nemen 'er deel in.	172
<i>Tribolet</i> (Joan Fredrik)	296
<i>Triest</i> (P. H. van)	791
<i>Trips</i> (Baron van)	154, 225
<i>Trip</i> (Dirk)	134, 274
<i>Trip</i> (J.)	147
<i>Tuil</i> , (Baron) van Scrooskerken.	176
<i>Tutken</i> (W. E. G. A. Heer)	164
<i>Tolicken</i> (Mr. Daniel)	736
<i>Tulleken</i> (Rutger)	228
<i>Tureq</i> (Mr. J.)	880
<i>Twent</i> (Gnaliberus)	360
<i>Twist</i> tusschen eenige Burgers van Gouda en de Soldaten daer aen de sluus gepostceerd.	963

U	
<i>Uitenhove</i> (Jonker Hendrik van)	142
UITREKENING hoe veel tonnen Tuif van ieder Mergen Veenland gemaakt werd.	128
<i>Urne</i> (Daniel Leonard)	78
Utrecht , (de Stad) Gedoopten, getrouwen aldaer 1747. De Pechters van den sterkendank raken met Soldaten in gevegt 140. Verpachting, aldaer 85 en 155. (de Magistraet der Stad) laet een Publicatie doen tegen het sluiken van den Genever en andere sterke dranken. 192. Waertoo het gedrag der Soldaten aanleiding gegeven heeft. 193. Een ampliatie op de ordonn: van de Burgerwagt daer gemaakt 288. Brand ontstaan even buiten de Stad 365. daer worden twee Diakonyscholen opgericht. 366. Reglement op de Scholen. 366. Reglement op de ouwers en kinders 307. Reglement op de Schoolmeesters 308. Op de Regeuten. 372. Verpachting aldaer. 404. Eenige onlusten daer ontstaan. 613. De muitelingen en oproerigen worden verdreven 616. en de Magistraet laet een Publicatie aflezen 616. alles raekt in rust 618. Her Hof van Utrecht spreekt een Sententie uit tegens een sluizuchtigen. 737. Een ongs-	

B L A D W Y Z E R.

ongeluk daer gebeurd en een desge- lyk te Maerssen. 741. Men heeft hier een zwaer onweder en daer om- staet brand in een oven 742. (re) Een Publicatie zynet Hoogh. gedaen nopens de sacht 880. Overleden J. van Haesten, en tot Vroedschap in deszelfs plaets sengefeld Mr. P. E. G. Daulnis 881. Verschriklyk on- weder. 881. Brand daer door ont- staen in een Molen. 881. Een ge- arkebnzêerde Soldaer, op kosten van eenige Burgeren begraven. 998. De Regering veranderd. 998. Publicatie tegen een Libel 1000. (In de Pro- vincie van) wie tot Sur-Intendanten der zoogenemde geestelyke goeder- en, waer van de Collatie en dis- positie zynet dootl Hoogheit compe- teert, sengefeld. 998. Publicatie al- daer gedaen tot maintenu der Publi- keVleeschhuizen. 1279. Idem tegensde Insolentien op straetby avond. Vuring der ontr. dezer Stad. 1279	
Utrecht (Staten van) arresteren eene ordonnantie van een Personelle Quo- tistatie of Hoofdgeld, tot remplace- ment der afgeschafte Pachten. 1001	
Valkenier (J.)	1176
Vaillant (Hervé de)	298
Vaat (Mr. Gerard)	1092
Vare (Jean Adrien)	226
Veldcamp (Anneus)	403
Velde (Mr. Nicolaas van de D. Z.)	686
Veldkamp (F.)	791
Veldman (Lt. Generaal)	896
Verandering in de Regering, gemaakt te Amsteldam 857. te Rotterdam 984. In den Briel 990. Zie voort op de respective Seden.	
Verdun (Pieter)	152
Vereselen (Huco)	1133
Verheld (Mr. F.)	791
Verheff (Mr. Herman)	79, 82
Verklotte (J.)	1233
Vernan (George de)	300
Verklaar (Otto Baron van)	226
Verschuer (Mr. M.)	12, 1126
Verschoor (Mr. P.)	791
Versevelt (Geerit)	155
Verstege (G.)	792
(B. F.)	792, 1090
Verstevenen (Simon)	79
Verwout (ML. Jeremias)	137
Verb (Mr. Martin. Johan)	736
Vicq (Mr. Francois de)	275
Veerffen (Levine van)	218, 299
Vignier (Wilb. Johan)	81
Villattes (Gerard Willem Jakob der)	297
Villattes (Gerard Willem de)	152
Villattes (N. des)	221
Ville Longue (Laurens Simon de)	152
Villermine (Rudolf de)	34, 206
Villermine.	82
Vingerboes (Mr. Herman)	359
Vink (Abraham)	227
Vink (Mr. Aren)	360
Vink (Johan)	57
Vitriarius (Mr. K.)	1140
VLAERDINGE, word door de Fransche Kapers in de Zeevaert belemmerd. 186 Een Hoeker van daer gevangen, doot een Kaper wyken. 187. Verpachting aldaer. 320. De Haringvloot, be- staende in 107 Haringfchepen en 11 Jagers, zeild van daer naer Zee. 521. De generale monsting over de But- gery daer geschied. 522	
Vleugels (Mr. Jakob)	878, 879
Vlieds (Johan van der)	365
VLISSINGEN. Brand ontsien. 138. De Regering vernieuwd. 365	
Voorlezing (Hend.)	297
Vollenhove (Mr. Johannes)	118
Voogd (Kornelis)	360
Voorwaarden, waer op de Bewindheb- bers der Oost. Ind. Comp. besloten hebben, Luiden van den Landbouw naer Oost-Indien te zenden. 959	
Vos (Erbertus) van Auzas.	142
Vos (Mr. A.)	1092
Vrede, de Preliminare poincten van den) te Aken geteekend den 10sten April. 329. Wat reden Frankryk daer sen de hand leend. 340-349. (Handeling van den) te Aken beschreven, en de Preliminare Artikelen enz. 415-422. Akte der Accessie vanden Spaenschen Minister. 575. Idem van Genua. 577. en Aftens van Acceptatie. 578 583. (geheim Artikel der Preliminaren van den) 1055. Declaratoir van den Graef van Cunnitz. 1066. Verklating daer op. 1018. Memorie tot grondslag van den Vrede. 1050. Het naderen der Russen beneemd den lust van Frankryk om te vorderen. 1062. Conventie daerom gesloten. 1063. De Ministers zenden een afschrift van het Definitief Traact naer hunne Ho- ven. 1064. Vredensstraet gesloten. 1065	

B L A D W Y Z E R.

1065. En dezelfs inhoud van 1065.	
1080. Separate Artikelen van 't zelfve.	
1081. Protest van den Minister van Genus by zyne teekening.	
1082. Declaratoir daerop 1083. Afte en Afte van Accessie van den Sardijnischen Minister, 1084. Het Vredenswerk voltooid, en VERDEZAKEN daerop.	1085
Vriese (Mr. Jakob de)	1275
Vrijberge (G. van)	365
_____ Jan Jakob van)	365
Vrye (Francis Gerard de)	55
W.	

W erdenburg (W. van)	791
Waerdgelders, Lyst der zelve.	275, 276
Waernemingen, van het Weder en de Planeten, voor January 157, voor February 231, voor Maert 327, April 413, Mey 573, Juny 651, July 789, Augustus 899, September 1053, Octob. 1195, Novemb. 1319, Dec.	1315

Waterschouwing, zie Publicatie.	
Wagner (Nikolaes)	225, 298
Waguer (Vincent)	300
Waba (Baron de)	499, 402
Walbroek (Pieter)	1092
Walter (Johan)	298
Walwyk (Willem van)	360
Warin (Mr. Anthoni)	135
Warmelo (Sloet toe)	1024
Wartensleben (K. Lod. Graef van)	403
Waslander (Franc.)	403
Wassenaer (de Baron van)	31, 151, 225
Watteville (Nikolaes de)	300
Watteville (Alexander de)	225
WEESP. Verpachting aldaer.	312
Welmers (Mr. Lambert)	1197
Welvelde (Rutger van)	297
Westmiller.	225
Wesselingen (Gerard van)	193
Westerbolt (F. F. Baron van)	1090
Westerveld (Mr. Huibert van)	1102
Westersrom.	292
Westerveen (Mt. Abraham)	184
Wetzel (Gerard)	153
Weys (K. Rudolf) de Mallens.	799
Wichers (L.)	147
Wiehl (Johan Fredrik)	224
Wildschu (Hermannus)	276
Wilhem (Mr. Bernardus de)	135, 16
Wilhem (Mr. Schaffiaen le lou de)	160
Willemsdorp (Wilhelm van)	155
Wiltz (Jakob)	226
Winder (Mr. Willem) W. Z.	57

Winshemins (J.)	147
Winder (Willem)	1268
Wispelwey (Laurens)	295
Wijsen (Mr. Iouas)	946
WOERDEN, Gedoopten, Getrouwdem enz. 1747. 2. Verpachting ald.	312
Wolff (Egidius Willem de)	31, 151
Wolff (Egidius Willem de)	83
Wolff (Daniel de) de Chastillon	78
Wolf (Willem de)	1091
Wolfgang (Ludw.) Bern. van Volk.	296
Wolthers (H.)	147
WORKUM. Daer begint men mede de Charchers Huisjes om ver te werpen.	
551. 't Gemeen roerd 'er de trom.	
552. 't Stadhouderschap word erflyk verklaerd, echter blyft het ongenoe-gen woelen. 553. Stellen bezwaer. pointen op. 554. En zenden Ge-committeerden naar Leeuwarden.	156
Wyberg (Dirk)	499
Wyche (H.)	146
WICHEM. Een Publicatie daer gedaen over de open markt der Levensmidde-len te Ravenstein. 653. Ook was daer de Haver mislukt.	613
Wyk (Gerard van)	299
Wyters (Ans. Gerard)	297
Wys (J. C.)	791

Y feldyk (Jacob van)	228
Z.	

Z alvink (Jan Hendrik)	025
Zanen (Mr. R. F. van) zie Haerlem.	
ZEELAND (Gedeputeerde Staten van) bieden zyne Hoogheit het Peterschap aen. 181. Stellen zyne Hoogheit het Diploma van 't Erftadhouderschap ter hand.	181
Zeeland (de Staten van) besluiten de afgeschafte Pachten op den vorigen voet te continueren. 870. Plakaet regens het verleiden der Soldaten tot desentie gerenoveerd 994. Nadere Publicatie, concernerende de Verpachtingen, uitgegeven 99. Hun Ed. Mog. consenteren in een derdiende Furnissement op alle Bramen 997.	
Zeeland, (Saten van) geven een Publicatie tusschen de kwade Prakevten omtrent den ophef der Gem. Middelen van Consumptie	177
Zema (Geert)	147
ZETTERBERGEN, Gedoopten, Getrouwdem	602.

B L A D W Y Z E R.

enz. 1747. 2. Ongeluk ald. gebeurd.
238. Verpachting aldaer. 304. Een
ongeluk daer geschied. 349. Deze
Stad is opgepropt van Militie. 1204.
Een burger, onverhoord, door een
Officier van het Guarnizoen, gevon-
nisd om gegeeseld te worden. 1205
ZIERIKZEN (te) tot Thesaurier aenge-
steld de Hr. Anth. van Alphen. 879.
Tot President der Kerkmeesteren, de
Heer Jakob de Jonge. 879. Tot Rent-
meester der Gemeene Middelen, de
Heer J. M. de Jonge. 879. Verpach-
tingen aldaer gedaen. 1275. Ongeluk
by het visiteren der Snaphanen aldaer
gebeurd. 1275 De Negocie aldaer be-
gind weder te bloeien. 1276. Aentee-
keningen van de Vallien of Grond-
breuken aen de Dyken daerom itrecks
in 1748 veroorzaekt. 1276
Zigraet (Michaël de) 239
Zin (Kornelis van) 360
Zigway (Michiel de) 402
Zuiker. 224
ZUTPHEN, Gedoopten, Getrouwen

enz. 1747. 2. Geval daer gebeurd
met een Deserteur, uit de gevangen
verloft. 792. Publicatie aldaer gedaen
op 't voorn. geval. 794. Detweede
Termyn der 50 Penning daer bet. 794.
Mocielykheden wegens de Pachten.
795. Publicatie aldaer gedaen tegens
het belemmeren der invorderingen
van de Impositien. 902. Commilla-
rissen aldaer aengesteld tot den ont-
vangst der Liberale Gift. 1089. Springk-
hanen van ongemeene grootte daer
gevalen. 1091. Schemutzeling tus-
schen eenige Hanoverische en Friesche
Soldaten aldaer voorgevalen. 1197
Request door eenige ingezetenen al-
daeraen zyne Hoogheit gebragt. 1200
Zwier. 81
Zwart (Mr. Jeronimus de) Stenits 57
Zwieten (Mr. G. Bikker van) 946
Zwoi, een Vrouw oud 104 jaren aldaer
begraven. Aldaer heetischen Kooft-
zen, Pleuris en Loop. 197
Zw. sel. 225

BERIGT VOOR DEN BOEKBINDER.

Alle de Titels der bizondere Stukjes moeten, in 't binden van
dit Deel, weder uitgesneden; het Standbeeld, den Vrede verbeel-
dende, tegen over bladz. 1088; en de Titel *Twede Deels*, *Twede*
de Stuk voor bladz. 575 geplaatst worden.

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 06541 6326

